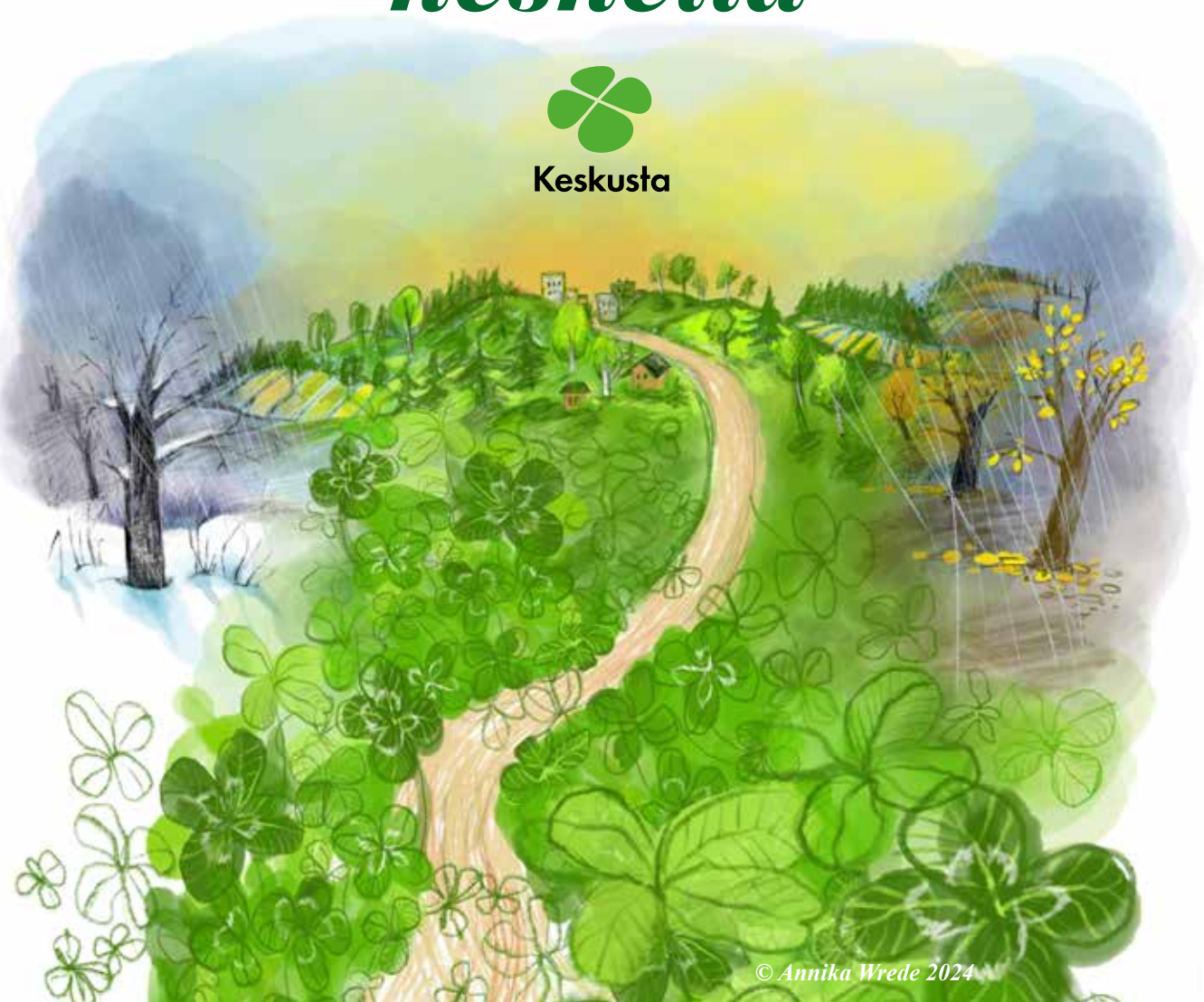

Keskustan 80. sääntömääräinen
puoluekokous Jyväskylässä
14.-16.6.2024

Tulevaisuus kasvaa keskellä

Keskusta

Ei kaikelle häirinnälle

Kaikilla on oikeus nauttia Keskustan toiminnasta ilman häirintää ja syrjintää, kiusaamista tai ahdistelua. Emme hyväksy minkäänlaista häirintää ja syrjintää Keskustan toiminnassa. Luomme toisillemme turvallisen ilmapiirin kunnioittamalla toinen toisiamme ja toistemme rajoja.

Jos koet tai näet puoluekokouksessa epäasiallista kohtelua, olethan yhteydessä häirintäyhdyshenkilöihin hyvin matalalla kynnyksellä. Yhdyshenkilöt neuvovat, auttavat ja tukevat. Keskustelut yhdyshenkilöiden kanssa ovat ehdottoman luottamuksellisia. Toimenpiteisiin ei ryhdytä ilman asianomaisen lupaa.

Voit ilmoittaa häirinnästä häirintäyhteyshenkilöille tai lomakkeen kautta: <https://keskusta.fi/hairintalomake/>

Häirintäyhteyshenkilöt:

Juha Iso-Aho, p. 050 374 5416, juha.iso-aho@keskusta.fi
 Iida Hämäläinen, p. 044 274 7235, iida.hamalainen@keskusta.fi

Järjestöopas apuna yhdistystoimijan arjessa

Taimesta toimeksi -järjestöopas on tarkoitettu kaikille Keskustan yhdistystoimijoille käsikirjaksi ja arjen toimintaa tukevaksi paketiksi. Opas on kaksiosainen: se sisältää tekstimuotoisen sähköisen kirjasen sekä laajan lisämateriaalin, joka löytyy Maaseudun Sivistysliiton verkko-opistosta.

Oppaasta saat apuja järjestötyöhön ja vinkkejä poliittisen vaikuttamiseen. Laaja materiaali sisältää aineistoa mm. viestinnästä, järjestödemokratiasta, Keskustan organisaatiosta ja toimintavoista, tapahtumien järjestämisestä, jäsenhankinnasta ja vapaaehtoisten johtamisesta.

Keskustan jäsen tutustu ja tilaa salasana täältä: moodle.msl.fi.

Sisällysluettelo

Laulujen sanat.....	4
Ohjelma ja aikataulu	5
Tervehdykset kokousväelle	
Jyväskylän kaupunki	8
Keskustan Keski-Suomen piiri	10
Puheenjohtaja Annika Saarikko.....	12
Puoluesihtööri Antti Siika-aho	14
 Puoluekokouksen ABC	16
Ilmoittautuminen ja kirjautuminen kokouspaikalla	21
Lippuohje.....	23
Jyväskylän kartta.....	24
Tilat Paviljongissa.....	26
Esityslista	28
Ohjeita sähköiseen äänestykseen	35
Järjestyssääntö	37
Valiokunnat.....	42
Periaatteellinen talous- ja toimintasuunnitelma puoluekokouskaudelle 2024–2026	44
Jäsenmäärät ja jäsenyhdistykset 1.1.2024	47
Yhteistyökumppaneitamme kokouksessa.....	78
Puoluejohtoon ehdolla olevien mainokset	79
Esitykset puoluevaltuuston jäseniksi 2024–2026	88
EU-jäsenyyispäätöksestä 30 vuotta – Keskusta varmistaa Suomen tulevan suunnan	95
Aloitteet	102
Järjestöstrategian esittely	350

Maamme

Sanat: J. L. Runeberg, suomennos Paavo Cajander
Sävel: Fredrik Pacius 1848

Oi maamme, Suomi, synnyinmaa!
Soi sana kultainen!
:,:Ei laaksoa, ei kukkulaa,
ei vettä rantaa rakkaampaa
kuin kotimaa tää pohjoinen.
Maa kallis isien.:,:

Sun kukoistukses kuorestaan
kerrankin puhkeaa;
:,:viel' lempemme saa nousemaan
sun toivos, riemus loistossaan,
ja kerran laulus, synnyinmaa

korkeemman kaiun saa.:,::

Lippulaulu

Sanat: V. A. Koskenniemi Sävel: Yrjö Kilpinen 1918

Siniristilippumme,
sulle käsin vannomme, sydämin:
sinun puolestas elää ja kuolla
on halumme korkehin.
Kuin taivas ja hanki Suomen
ovat värisi puhtahat.
Sinä hulummas mielemme nostat
ja kotimme korotat.

Isät, veljet verellään
vihki sinut viiriksi vapaan maan.
Ilomiellä sun jäljessä käymme
teit' isäin astumaan.
Sun on kunnias kunniamme,
sinun voimasi voimamme on.
Sinun kanssasi onnemme jaamme
ja iskut kohtalon.

Siniristilippumme,
sulle valan vannomme kallihiin:
sinun puolestas elää ja kuolla
on halumme korkehin.

Keski-Suomen kotiseutulaulu

Säv. Ivar Widéen, san. Martti Korpilahti

1.
Männikkömetsät ja rantojen raidat,
laaksojen liepeillä koivikkohaavat,
ah, polut korpia kiertävät, kaidat,
kukkivat kummut ja mansikkamaat!
Keitele vehmas ja Päijänne jylhä,
kirkkaus Keuruun ja Kuuhankaveen,
vuorien huippujen kauneus ylhä,
ah, kotiseutua muistoiheen.

2.
Syntymäpaikka kun on sydän Suomen,
siis sitä suottako kiittelisin?
Täällähän aukeni ens' elon huomen,
tänne ma toivon hautanikin.
Täällä on naapuri heimoni verta,
täällä on ystävä voittamaton,
tänne, ah, tänne on kaipaus kerta,
täällä on kaikki, mi kallista on!

Keskustan 80. sääntömääräinen puoluekokous Jyväskylässä 14. – 16.6.2024

Ohjelma ja aikataulu (muutosvarauksin)

Perjantai 14.6.2024

Kokouspaikan ovet Paviljongissa avataan klo 11

klo 11 alkaen	Kokoukseen kirjautuminen Ravintola avoinna Messualue avoinna Maakuntatori avoinna
klo 11.30 alkaen	Oheistapahtumia kokouspaikalla
klo 13.30 – 13.50	Sisääntulomusiikkia
klo 14.00	Puoluekokouksen avajaiset Puolueen, Suomen ja piirien liput sisään Lippulaulu Maakuntalaulu Keskustan Keski-Suomen piirin tervehdys, puheenjohtaja Tahvo Anttila Jyväskylän kaupungin tervehdys, kaupunginjohtaja Timo Koivisto Musiikkia

Puoluekokous alkaa heti avajaisten päättyttyä, n. klo 14.45

Puheenjohtaja Annika Saarikon avauspuhe

Järjestäytyminen

Valiokuntiin menevien asioiden esittely

Katsaus puolueen menneeseen 2-vuotiskauteen ja taloudelliseen tilanteeseen

Ehdotus talous- ja toimintasuunnitelmaksi seuraavalle kahdelle vuodelle ja jäsenmaksuiksi

Puolueen periaateohjelmatyön käynnistäminen

Puoluekokoukselle saapuneet aloitteet

Kunta- ja aluevaalien 2025 ohjelmallisten
päättävöitteiden esittely

Suunta Suomelle –ohjelmaprojektin tilannekuvapaperi

– yleiskeskustelu em. valiokuntiin menevistä asioista

klo 18.00

Puoluekokous keskeytetään

klo 18.00 alkaen

Puoluekokouksen valiokuntien kokouksia, Paviljonki

Lauantai 15.6.2024

Kokouspaikan ovet Paviljongissa avataan klo 8

klo 8 alkaen

Kokoukseen kirjautuminen

klo 8.00 – 10.00

Valiokuntien kokouksia (tarvittaessa)

klo 8.30 – 10.00

Piirien mahdolliset ryhmäkokoukset

klo 8.00 – 18.00

Messualue avoinna, oheistapahtumia

klo 8.00 – 19.00

Ravintola avoinna (lounas tarjolla 10.30–15.00)

klo 10.00

Puoluekokous jatkuu

Puheenjohtaja Annika Saarikon poliittinen katsaus

Poliittinen yleiskeskustelu ja keskustelu henkilövalinnoista

(Yleiskeskustelu keskeytetään tarvittaessa)

n. klo 15

Puoluekokouksen henkilövaalit käynnistyvät
(ennen jokaista vaalia puoluejohtoon yleiskeskustelussa
esitettyjen esittäytymispuheenvuorot)

Puolueen puheenjohtajavaali
(5 minuutin esittelypuheenvuorot)

Puolueen varapuheenjohtajavaali
(3 minuutin esittelypuheenvuorot)

Puoluesihteerivaali
(3 minuutin esittelypuheenvuorot)

Poliittista yleiskeskustelua jatketaan
tarvittaessa ääntenlaskun aikana.

klo 18.00

Puoluekokous keskeytetään

klo 20.30

Yhteinen illanvietto kokouspaikalla, Paviljonki
– esiintymässä bilebändi Kruuvaus

Sunnuntai 16.6.2024

Kokouspaikan ovet Paviljongissa avataan klo 8

klo 8.00–13.30	Messualue avoinna
klo 8.00 – 14.00	Ravintola avoinna (lounas tarjolla 10.30 – 14.30)
klo 9.00	Aamuhartaus, seppelpartioiden lähettäminen
klo 9.30	Puoluekokous jatkuu (päätosasiat)
klo 12.30	Puoluekokous päättyy
klo 13.30 – 14.30	Puoluekokouksen päätöstilaisuus

Puolue- kokouksen päättöjuhla

Su 16.6. klo 13.30
Paviljongin kokoussali

Päättöjuhla huipentaa puoluekokouksen sunnuntaina.

Ohjelmassa

Tunnelmallinen lippujuhla. Ota oman yhdistyksen lippu matkaan!

Uuden puheenjohtajan puhe.

Jyväskylän yliopiston ikioma puhallin-
orkesteri Puhkupillit ja keskisuomalainen
Voice-kuoro esiintyvät.

Tervetuloa liikuntapääkaupunki Jyväskylään!

Arvoisat Keskustan puoluekokouksen osallistujat. Lämpimästi tervetuloa nuorekkaaseen ja vireään kaupunkiimme!

Jyväskylä on linjannut strategiassaan halunsa olla Suomen liikuntapääkaupunki. Se tarkoittaa sitä, että teemme määrätietoista työtä tarjotaksemme parasta osaamista ja parhaita olosuhteita asukkaidemme liikkumiselle. Harjoittelun ja harrastamisen olosuhteita kehitetään kaupungissamme pitkäjänteisesti. Jyväskylään on valmistunut juuri Suomen kansallislajin, pesäpallon, upouusi stadion, jossa pelataan kesäkuussa myös Itä-Länsi-ottelu. Kansainvälisesti tunnetun arkkitehti Alvar Aallon uimahallia peruskorjataan parhaillaan asukkaidemme käyttöön. Uusi kohde on Jyväskylään kuluvana vuonna rakentuva jalkapallohalli, joka mahdollistaa eri-ikäisten jyväskyläläisten talviharjoittelun erinomaisissa olosuhteissa. Tulevana syksynä yleisurheilumme pyhätössä, pian 100 vuotta täyttävällä Harjun Stadionilla, alkaa mittava peruskorjaus.

Kaupungin budjetista liikuntakohteiden kunnostamiseen ja uusien rakentamiseen on viimeisten vuosien aikana panostettu yli 100 miljoonaa euroa. Kiitämmekin rohkeita päättäjiämme, jotka määrätietoisesti vievät strategian

kirjauksia käytäntöön ja laittavat liikku-
misen olosuhteita kuntoon. Ylpeytemme on lähivuosina Jyväskylään rakentuva Hippoksen alue, joka tulee olemaan tulevaisuudessa Pohjoismaiden vetovoimaisimman liikunnan sekä hyvinvoinnin osaamiskeskittymä.

Pidämme laaja-alaisesti huolta kaupunkilaistemme hyvinvoinnista ja olemme tehneet mittavia investointeja myös kulttuurin olosuhteiden parantamiseksi. Kaupunki lunasti noin 2 vuotta sitten ta-
pahtumapaikkananne olevan Paviljongin tilat itselleen ja akustoi sinne Jyväskylä Sinfoniale kauan odotetut huippumoodit soitto- ja harjoittelutilat. Tulevana syksynä myös kaupunginteatterimme siirtyy väliaikaisesti Paviljonkiin, kun Alvar Aallon suunnittelema teatteritalo peruskorjataan.

Alvar Aallon kohteista on mainittava myös vuosi sitten avattu kaupungin peruskorjaama Aalto2-museokeskus, joka on arkkitehtuurin, muotoilun ja kulttuuri-perinnön ainutlaatuinen kohtaamispaikka Jyväskylässä. Aalto2-museokeskus yhdistää kaksi Alvar Aallon suunnittelemaa rakennusta, Alvar Aalto -museon ja Keski-Suomen museon. Se on ehdottomasti tutustumisen arvoinen paikka.

Lähempää tapahtumapaikkaanne – Jyväskylän satamasta – löytyy Alvar Aalton suunnittelema vene, jolla hän liikkui perheensä kanssa kesäisin Päijänteellä. Vene on ainoa lajiaan maailmassa.

Jyväskylä on Suomen 7. suurin kaupunki ja vuodesta toiseen suosittu muutostokohde. Asukasmäärämme kasvaa vuosittain noin tuhannella asukkaalla ja pian meitä on jo 150 000. Kaupunkimme on yksi Suomen suosituimmista yliopisto- ja koulutuskaupungeista, joka tarjoaa opiskeluvaihtoehtoja lukuisilla eri tieteenaloilla. Opiskelijoiden runsas määrä näkyy nuorekkaassa kaupunkikuvassamme – jopa joka kolmas asukas kaupungissamme on koululainen tai opiskelija.

Toivotan teille antoisaa puoluekokousta Jyväskylässä. Nauttikaa kesäisestä kaupungistamme ja poiketkaa toistekin Suomen liikuntapääkaupunkiin!

Timo Koivisto

Jyväskylän kaupunginjohtaja

Olli
Rehn

Maria
Löfgren

Jukka
Leskelä

Suomen menestystekijät tulevaisuudessa

Mikä on Suomen suunta?

**Mistä hyvästä tulee
pitää kiinni, missä maan
täytyy muuttua?**

La 15.6. klo 9.15 – 10.00
Auditorio Tempo

Keskustelemassa Suomen Pankin
pääjohtaja **Olli Rehn**, Akava ry:n
puheenjohtaja **Maria Löfgren** sekä
Energiateollisuuden toimitusjohtaja
Jukka Leskelä.

Keskustelua johdattaa tutkimus-
johtaja **Tuomas Kuhmonen**
Tulevaisuuden tutkimuskeskuksesta.

Tervetuloa!

Jyväskylän tarina sivistyskaupunki-
na kumpuaa kaupunkimme historiasta.
Jyväskylään perustettiin 1800-luvulla
Suomen ensimmäiset suomenkieliset op-
pilaitokset, ja sivistyskaupunki sai alkunsa.

Tänäkin päivänä Jyväskylä on yksi Suo-
men suosituimmista yliopisto- ja koulu-
tuskaupungeista, joka tarjoaa opiskelu-
vaihtoehtoja lukuisilla eri tieteenaloilla.
Opiskelijoita on kaupungissamme noin
40 000 eli lähes joka kolmas meistä on
opiskelija. Nuorekkuus näkyy vireässä
kaupunkikuvassamme.

Keski-Suomi on maan viidenneksi suurin
maakunta, jonka väestömäärä vuonna
2023 oli 273 319 eli 5 % maan väestöstä.
Maakunnan väestömäärä kasvoi vahvasti.
Tätä selittää runsas nettomaahanmuutto.
Maahanmuuttajien määrä yli kaksinker-
taistui liki 3000 henkilöön edellisvuodes-
ta johtuen Ukrainasta sotaa paenneista.

Maahanmuutto on vaikuttanut positii-
visesti väestömäärään myös Jyväskylää
laajemmalla alueella ja pienemmissä
kunnissa. Määrällisen muutoksen lisäksi
maahanmuuton merkittävä kasvu mo-
ninaistaa väestörakennetta. Maahan-
muuttajien onnistunut integroiminen
työmarkkinoille on välttämätöntä tilan-
teessa, jossa työikäisten määrä vähenee
ja osaajista on pulaa.

Työmarkkinavalmiuksien lisäksi kotoutta-
misessa korostuvat koulutus- ja palvelu-
tarjonta, asumisen mahdollisuudet, arjen
sujuvuus ja sosiaaliset verkostot. Tähän
liittyy Keski-Suomessa myös kansainvä-
listen opiskelijoiden työelämäyhteyksien
ja alueen pitovoiman vahvistaminen.

Vuonna 2023 Keski-Suomeen syntyi
1 953 lasta, mikä on 1 000 lasta vähem-
män kuin 10 vuotta aiemmin. Merkkejä
syntyvyyden ripeästä käänteestä nou-
suun ei ole. Kunnissa mm. kouluverkko on
haasteiden edessä, kun koulunsa aloitta-
vien määrä pienenee. Miten syntyvyyttä
voitaisiin kansallisesti ja alueen toimin
vahvistaa, on merkittävä elinvoimakysy-
mys, mutta vaikea ja ikääntyneimmillä
alueilla jopa mahdoton tehtävä.

Suomen Keskusta r.p:n 80. sääntömaa-
räinen puoluekokous järjestetään 14-
16.6.2024 Jyväskylässä. Kokouspaikkana
toimii messukeskus Paviljonki. Kokoon-
tuessamme puoluekokoukseen lähes
samassa messuhallissa edellisen kerran yli
kolmekymmentä vuotta sitten, päätimme
faktisesti Suomen liittymisestä Euroopan
Unionin jäseneksi. Tälläkin kertaa olemme
perustavanlaatuaisten kysymysten äärellä
heti EU-parlamenttivaalien jälkeen.

Tahdon kiittää kaikkia puoluekokouksem-
me valmistelijoita. Suuri kiitos puolueen ja
piirin väelle sekä kaikille talkoolaisille vas-
tuullisesta valmistelutyöstä. Toivon puo-
luekokouksen osanottajien viihtyvän ke-
säisessä Jyväskylässä, ottavan reippaasti
kantaa Keskustan ja maailman menoon
sekä tekevän viisaita henkilövalintoja.

Keskustan Keski-Suomen piiri toivottaa
lämpimästi kaikki tervetulleiksi puolue-
kokoukseen Jyväskylään!

Tahvo Anttila

puheenjohtaja
Keskustan Keski-Suomen piiri

Kenraaleita vai rauhan- enkeleitä?

Naisen paikka on turvallisuuspolitiikan ytimessä. Tule kuulemaan mikä on naisten asema turvallisuuspoliittisessa keskustelussa ja jäykistääkö yhteiskunnan militarisoituminen sukupuolistereotyyppioita.

**lauantaina 15.6.2024
kello 10.45 – 12.15
Auditorio Tempo**

Tilaisuuden avaa Keskustan puheenjohtaja **Annika Saarikko**. Keskustelemassa politiikan tutkija **Johanna Vuorelma**, yhteiskuntasuhdejohtaja, kapteeni (evp) **Sanna Rauhansalo** sekä Suomen Keskustan puheenjohtaja **Hilkka Kemppe**.

Annika Saarikko

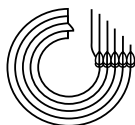
Johanna Vuorelma

Sanna Rauhansalo

Hilkka Kemppe

Keskustelua moderoivat Suomen Keskustanaisten puheenjohtaja Päivi Mononen-Mikkilä ja pääsihteeri Mervi Mäki-Neste.

Naisfoorumin keskustelutilaisuuden järjestää
Suomen Keskustanaiset ry.

Tutustu ehdokkaisiin!

Tentit

Varapuheenjohtaja-
ehdokkaiden tentti
pe 14.6. klo 11.30 – 12.30

Puheenjohtaja-
ja puoluesihteerin
ehdokkaiden tentti
pe 14.6. klo 12.45 – 13.45

Auditorio Tempo

Haastattelut

Pe 14.6. klo 15–18
puoluejohtoon ehdolla olevien
haastattelut ravintolan lavalla

15.00–15.15	Antti Kaikkonen
15.20–15.35	Tuomas Kettunen
15.40–15.55	Päivi Mononen-Mikkilä
16.00–16.15	Antti Siika-aho
16.20–16.35	Hilkka Kemppe
16.40–16.55	Vesa Kallio
17.00–17.15	Petri Roininen
17.20–17.35	Joonas Könttä
17.40–17.55	Markus Lohi

Minun keskusta on keskusteleva keskusta

Keskusta kokoontuu Jyväskylään puoluekokoukseen kolmenkymmenen vuoden tauon jälkeen. Vuonna 1994 keskustalaiset antoivat Jyväskylässä tukensa EU:n kansanäänestykselle kiivaan sisäisen keskustelun jälkeen äänin 1607–834. Päätöstä edelsivät poliittisen epävarmuuden ja hämmennyksen vuodet. Paasikivi–Kekkosen linja ja tiivis yhteistyö Neuvostoliiton kanssa vaihtuivat eurooppamyönteisyyteen.

Suomalainen kansanvalta sai uusia ulottuvuuksia Jyväskylän puoluekokouspäätöksen myötä: Keskusta halusi keskusteluttaa kansaa. Yksi Suomen historian merkittävimmistä päätöksistä eli liittyminen EU:iin vuonna 1995 syntyi neuvoa antavalla kansanäänestyksellä. Poliittisesti tärkeintä ei kuitenkaan ollut itse päätös, vaan prosessi. Keskustelu.

Keskustalla on aina ollut kyky yhdistää suomalaiset. Se on osamme poliittisten ääripäiden välissä. Voi, miten herkullinen osa se onkaan – olla ratkaisija ja edelläkävijä! Tarvittaessa vastavoima repivälle politiikalle oikealta ja vasemmalta. Poliitiikan suunnannäyttäjä ja suomalais-ten sosiaalinen omatunto. Yhdistäjä, ei erottaja.

Jotta yhteiskunnallisesti merkittävii sovintoja syntyisi jatkossakin ja Suomi menisi eteenpäin kauas tulevaisuuteen katsoen, se tarvitsee tuekseen vah-

van Keskustan. Olemme vahvoja silloin, kun pystymme kokoamaan yhteen eri tavoin ajattelevia ihmisiä, joilla on kuitenkin riittävän suuret yhteiset ihanteet tulevaisuuden hyvästä yhteiskunnasta. Sama näkymä ja arvopohja luonnosta, taloudesta, perheen merkityksestä, kansanvallasta, alueiden voimasta ja paikallisuudesta. Ihmisyyttä ja sen arvoa unohtamatta.

Kyky keskustella on vahvuutemme kiivijalka. Keskustalaisuus tarkoittaa tänä päivänä jopa radikaalia rohkeutta – ei vain sietää tai suvaita – vaan aidosti pyrkii kuulemaan kanssaihmissä, käymään vuoropuhelua ja ymmärtämään erilaisia näkemyksiä. Me emme tee politiikkaa ilta-uutisiin, vaaleihin emmekä someen, vaan jotta lapsillamme olisi parempi tulevaisuus ja meillä sujuva ja turvallinen arki.

Tämäkin puoluekokous tulee olemaan keskusteleva. Sen takaavat Suunta Suomelle – ohjelmatyö, politiikkalinjauksemme sekä yli 300 aloitetta jäsenjärjestöiltämme kautta maan. Ja tietysti henkilövalinnat.

Me keskustalaiset emme tule täälläkään olemaan kaikesta samaa mieltä, mutta meillä on halu toimia yhdessä.

Tunnen puolueemme ääripäitä yhdistävänä, keskustelevana ja ratkaisuhakuisena. Samalla se on suurten tunteiden ja

*Puoluekokouksen
ohjelmatahtumia*

kohtaamisten liike. Tätä kaikkea sain kokea jo ensimmäisessä puoluekokouksessani Oulussa vuonna 2006. Kokemus oli nuorelle opiskelijapoliitikolle ikimuistoinen. Kaikki ne erilaiset ja eri-ikäiset ihmiset eri puolilta Suomea, yhteisöllisyys, ajatustenvaihto, juhluuus, juurevuus sekä halu ja mahdollisuus vaikuttaa yhdessä asioihin. Olla osa suurempaa keskustaliittoa. Toivon, että tämä sama tunnelma välittyy teille, jotka olette nyt Jyväskylässä ensimmäistä kertaa puoluekokouksessa.

Tämä kokous on kohdallani nyt kymmenes. Jyväskylässä tehtäväni puolueen puheenjohtajana päättyy. Siirryn kokouksen jälkeen perhevapaalle odottamaan perheemme kolmatta lasta. Seuraajani valitaan lauantaina. Olo on haikaa, mutta toiveikas. Luottavainenkin. Tiedän, että valoisampi aika odottaa Keskustaa.

Repivien vuosien jälkeen maassamme tulee vielä aika, jolloin suomalaiset etsivät rauhantekijöitä ja sovinnon sanoittajia. Enemmän tasapainoa ja vähemmän kuhuja. Enemmän yhdistäjä kuin erottajaa.

Enemmän Keskustaa.

Kesäistä, hyvää kokousviikonloppua! Kaikesta tuestanne puheenjohtajavuosina kiittäen,

Annika Saarikko

puheenjohtaja

Mennyt ja tulevaa

Valtioneuvos
Matti Vanhasen
muisteluksia Keskustan
toiminnasta, yhteiskunnan
muutoksesta ja visiosta
Keskustan tulevasta roolista.
Laura Ruohola juontaa.

lauantaina 15.6. klo 13-14
Auditorio Intro

Tervetuloa vapaan maailman suurimpaan!

Osallistut Keskustan 80. puoluekokoukseen poikkeuksellisen ajankohtana. Euroopassa soditaan ja politiikkaa tehdään poteroista huutelemalla. Äärilaidat hylkivät toisiaan ja suunta on hukassa.

Läsnäolosi Keskustan puoluekokouksessa on kannanotto suomalaisesta elämäntavasta kumpuavan kansanvallan puolesta. Sinä olet suomalaisen demokratian tulenkantaja ajassa, joka huutaa keskustalaisia arvoja ja ihanteita.

Me haluamme sanoa kyllä kansanvallalle ja kyllä yhdessä tekemiselle.

Tarjoamme sinulle kesäisessä Jyväskylässä mahdollisuuden osallistua, vaikuttaa ja ihannoida suuntaa Suomelle yhdessä. Haluamme, että puoluekokous on sinulle ikimuistoinen ja innoittava kokemus.

Tehdään kaikki tarvittava, että yhä useampi suomalainen voi luottaa meihin paikallisuudesta ammentavana ja ihanteisiinsa nojaavana suomalaisen yhteiskunnan suunnanrakentajana. Tehdään ja kokoustetaan koko Suomen hyväksi.

Puoluekokouksessa asetetaan valiokuntia, jotka työstävät meille päätettäväksi Keskustan politiikkaa linjaavat kannanotot ja aloitevastaukset satoihin keskustaliikkeestä kummunneisiin aloitteisiin.

Yhtä lailla saamme päätettäväksemme tilannekuvapaperin suunnaksi Suomalaiselle sekä linjanvedot puolueen tulevasta toiminnasta ja periaateohjelmasta.

Pääsemme myös valitsemaan Keskustaliikkeelle johdon seuraavaksi puoluekokoukskaudeksi.

Hyödynnä puoluekokous täysin palkein. Vapaan maailman suurimmassa puoluekokouksessa juuri sinun äänelläsi on merkitystä.

Tulevaisuus kasvaa keskellä!

Puoluekokouksen päätoimikunnan puolesta,

Antti Siika-aho

puoluesihteeri

Alue- valtuutettujen tapaaminen

Kuka voi ja kenen kannattaa
asettua ehdolle aluevaaleis-
sa? Mitä vaalikelpoisuudesta
säädetään ja kuka on missäkin

asioissa esteellinen?

Tule ottamaan selvää.

Hyvinvointialueyhtiö

Hyvil Oy:n toimitusjohtaja

Minna Korkiakoski-Västi

alustaa keskustelua.

lauantaina 15.6.
klo 12.30 – 13.15
Auditorio Tempo

Mikä on ulko- ja turvallisuus- poliittinen tilanne?

Tule keskustelemaan, miten
Suomi pystyy vaikuttaman ulko-
ja turvallisuuspoliittisin keinoin
ja kuinka turvataan vakaa ase-
mamme tuulisessa maailman-
tilanteessa. Keskustelua vetää
kansanedustaja ja puolustusva-
liokunnan varapuheenjohtaja
Mikko Savola.

lauantaina 15.6.
klo 14.00 – 14.50
Auditorio Tempo

Puoluekokouksen ABC

Apteekki

Kokouspaikkaa lähin apteekki on Yliopiston apteekki, os. Kauppakatu 39, Jyväskylä.

Avajaiset

Puoluekokouksen avajaiset ovat perjantaina kokoussalissa 14.6.2024 klo 14:00–14:45

Ensiapu

Punaliiviset SPR:n ensiapupäivystäjät kiertävät kokouspaikalla. Kokouspaikalla on ensiapupiste. Yleinen hätänumero on 112.

Esteettömyys

Paviljonki on esteetön kokouspaikka. Lisää tietoa esteettömyydestä löytyy osoitteesta: paviljonki.fi/esteettomyys/

Henkilövalinnat

Puoluekokous valitsee Keskustan puheenjohtajan, kolme varapuheenjohtajaa ja puoluesihteerin lauantaina 15.6.2022 noin kello 15.00 alkaen.

Häirintäyhteyshenkilöt

Keskustan puoluekokoukseen kaikki ovat tervetulleita. Jokaisella on oikeus nauttia tapahtumasta ilman häirintää ja syrjintää sekä kiusaamista tai ahdistelua. Luomme toisillemme lämpimän ja turvallisen ilmapiiirin kunnioittamalla toinen toisiamme ja toinen toistemme rajoja. Häirintää ja syrjintää ei hyväksytä Keskustan toiminnassa.

Jos kohtaat puoluekokouksessa häirintää, syrjintää tai muunlaista epäasiallista kohtelua, voit olla yhteydessä häirintäyhteyshenkilöihin: Iida Hämäläinen, p. 050 363 7844, Juha Iso-Aho, p. 050 374 5416. Häirintäyhteyshenkilöt tavoitetaan myös info-pisteen välityksellä.

Ilmoittautuminen

Suosittelimme puoluekokoukseen ennakkoilmoittautumista. Kokouspaikalla ilmoittautuminen ja kirjautuminen tapahtuu Paviljongin 1. kerroksessa C-hallissa sijaitsevassa pisteessä (seuraa opasteita). Kirjautumispisteellä saat tarvittavat kokousmateriaalit ja tunnuksen sekä rannekkeen, jolla pääsee kulkemaan kokouspaikalla. Varaa mukaasi henkilöllisyystodistus!

Infopiste

Puoluekokouksen infopiste sijaitsee Paviljongin sisäntuloaulassa. Infopisteestä saat tietoa puoluekokouksen järjestelyistä. Autamme mielellämme!

Kansallispuku

Kokoussaliin pe saapuvien lippujen (Suomen, puolueen, sisarjärjestöjen ja piirien) airuina on aina kansallispukuiset henkilöt.

Karavaanarit

Matkailuautoilla ja –vaunuilla saapuvat voivat leiriytyä ja yöpyä esimerkiksi Laajis Urban Caravan, osoite Laajavuorentie 15, Jyväskylä, Ränssin Kievari, osoite Kuikantie 340, Kuikka ja Jyväskylän kristillinen opisto, osoite Sulkulantie 28, Jyväskylä.

*Puoluekokouksen
oheistapahtumia*

"VETÄISEMMEPÄ SÄHKÖLINJAN TUOS- TA MAITTENNE LÄPI" - NÄIN MAANOMIS- TAJAA VIEDÄÄN

**Lauantaina 15.6.
klo 12.00 – 12.45
Auditorio Intro**

Keskustelijoina **Jari Leppä,**
Timo Kaunisto ja **Matias Ollila.**

Timo Määttä kertoo, kuinka
Keuruun kaupunki puolustaa
maanomistajien etuja
siirtolinjakysymyksissä.

Kimmo Collander juontaa.

Maanomistajien liitto

*Puoluekokouksen
oheistapahtumia*

Lisäarvoa ja arvonn lisää: Teollisuuden merkitys metsän- omistajalle ja kansantaloudelle

Keskustelemassa metsäjohtaja
Karoliina Niemi Metsäteollisuus
ry:stä, kansanedustaja
Eerikki Viljanen ja luonto-
järjestön edustaja.

Tilaisuuden moderoi toimitus-
johtaja **Paula Lehtomäki**
Metsäteollisuus ry:stä.

**Lauantaina
klo 11 – 11.45
Auditorio Intro**

Metsäteollisuus r.y.

Kartta

Kaupungin ja kokousalueen kartta tässä kirjassa.

Kokouspaikka

Kokouspaikkana on Jyväskylän Paviljonki (Lutakonaukio 12). Etäisyys Jyväskylän matkakeskuksesta (junat ja bussit) kokouspaikalle on n. 300 metriä.

Lapset

Kokouspaikalla on Vesaisten järjestämä lapsiparkki, jonne voi tuoda lapsia maksutta valvovien silmien alle. Lapsiparkki sijaitsee C-hallissa, kirjautumispisteen vieressä.

Lauantain illanvietto

Lauantaina 15.6. klo 20.30 alkaen yh- teinen illanvietto Paviljonginssa. Esiin- tymässä bilebändi Kruuvaus. Vain lipun ostaneille.

Linja-autot

Piirien tilauslinja-autot jättävät puolue- kokoukseen saapuvat Paviljongin edessä olevalle linja-autojen pysähtymisalueelle. Kyytiin nousu tapahtuu Lutakonaukiolta kokouspaikan vierestä.

Lippujuhla

Lippujuhla järjestetään perjantaina osa- na avajaistilaisuutta ja sunnuntain pää- tösjuhlassa. Tarkempi ohjeistus löytyy asiakirjasta.

Löytötavarat

Löytötavarat toimitetaan puolueko- kousen infopisteeseen, josta niitä voi tiedustella ja noutaa tunnusmerkkejä vastaan. Noutamattomat löytötavarat toimitetaan Keskustan Keski-Suomen piirin toimistolle.

Maakuntatori

Paviljongin edustan tori, josta löydät anniskeluravintolan ja muita yrittäjiä.

Maksaminen

Paviljongissa voit maksaa käteisellä sekä tavallisimmilla pankki- ja luottokorteilla.

Matkatavarat

Kokoustiloihin ei saa jättää matkatava- roita tai -laukkuja ilman valvontaa. Pyy- dämme ilmoittamaan järjestyksenvojoille ilman valvontaa olevista matkatavaroista ja -laukuista. Matkatavarat voit jättää puo- luekokouksen narikkaan maksua vastaan.

Media

Median työtilat ja pressipiste ovat Pavil- jongin toisessa kerroksessa tilassa Alvar.

Messualue

Messualueelta hallista C löydät yhteis- työkumppaneitamme.

Narikka

Maksullinen vaate- ja matkatavarasäily- tys on Keski-Suomen Keskustan yllä- pitämä ja vartioima. Narikka on sisään- käynnin läheisyydessä. Jätähän isommat päällysvaatteet sekä erityisesti matkata- varat ja -laukut narikkaan. Hinta 5 e/pvä. Maksu käteisellä.

Oheistapahtumat

Eri yhteistyötahot järjestävät kaikille osallistujille avointa ohjelmaa kokouspai- kan auditorioissa. Tarkemmat aikataulut löydät kokousasiakirjasta.

Otto-automaatti

Lähimmät automaatit: Lutakonaukio 1 ja Matkakeskus/ Hannikaisenkatu 20.

Paikointitus

Paviljongin pysäköintitalot ovat P-paviljonki 1 (Satomakatu 3) ja Paviljonki 2 (Uno Savolan katu 6).

Kaikki pysäköintialueet ovat maksullisia. Katso tarkemmat tiedot pysäköintitaloista ja maksuista jyväs-parkki.fi. Kokouksen aikana matkailuautojen, asuntovaunujen ja korkeiden autojen maksullinen päiväpysäköinti Paviljonki 3 (Schaumanintie puistotie).

P3-alueen asunto- ja pakettiautopysäköinti on myös maksullista ja kustantaa 10€/päivä. Maksun voi suorittaa käteillä alueen pysäköinninvalvojalle portilla tai luvan voi ostaa Paviljongin infosta myös kortilla.

Puheenvuorot

Puheenvuorot pyydetään kokouksen puheenjohtajalta kirjallisesti tätä tarkoitusta varten varatuilla lipuilla, joita jaetaan virallisille edustajille. Pyyntöön on merkittävä se työjärjestyksen kohta, jota käsiteltäessä puheenvuoro halutaan käyttää. Työjärjestystä ja päätöksentekomenettelyä koskevat puheenvuorot voi pyytää suullisesti paikaltaan näyttämällä edustajakorttia ja ilmoittavat kuuluvasti nimensä. Puheenvuoropyynnöt toimitetaan sille varattuun laatikkoon kokoussalin etuosassa. Puheenvuoropyyntöjä ei viedä kokouksen sihteeristölle.

Virallisia puheenvuoroja lukuun ottamatta, yleiskeskustelun puheenvuorojen kesto on pääsääntöisesti yhden (1) minuutin. Lue lisää kokouksen järjestysäännöstä asiakirjasta sisällytetystä materiaalista.

Päätösjuhla

Puoluekokouksen päätösjuhla järjestetään sunnuntaina 16.6. klo 13:30–14:30. Paviljongissa. Liput ovat oleellinen osa juhlaamme. Muista ottaa edustamasi järjestön lippu matkaan!

Päätösasiat

Puoluesihteeri esittelee puoluekokouksen päätösasiat perjantaina 14.6. ja niistä päätetään sunnuntaina 16.6. Päätösasioita ovat muun muassa periaatteellinen talous- ja toimintasuunnitelma, jäsenmaksut, puoluevaltuuston jäsenten vaali, aloitteet ja poliittinen kannanotto.

Ravintolat

Puoluekokouspaikalta löydät lounasravintolan, kahvilan ja baarin. Jos olet osistanut lounaan ennakoon, näytä saamasi sähköinen tilausvahvistus kassalla.

Buffetlounas on tarjolla seuraavasti:

pe 14.6 klo 11.00–14.30
la 15.6. klo 10.30–15.00
su 16.6. klo 10.30–15.00

Kahvila/Baaripalvelut
pe 14.6 klo 11.00–18.00
la 15.6. klo 8.00–19.00
ja klo 20.30–00.30 su 16.6. klo 8.00–15.00

SOME

Puoluekokouksen virallinen aihetunniste, hashtag, on **#keskusta2024**. Lisäksi voit käyttää sosiaalisessa mediassa myös tunnisteita **#keskusta ja #puoluekokous**.

Puolue sosiaalisen median kanavissa:
www.facebook.fi/SuomenKeskusta
www.instagram.com/SuomenKeskusta
ja [@SuomenKeskusta](https://www.x.com/keskusta)
[@keskusta](https://www.x.com/keskusta)

Sähköinen äänestys

Sähköisen äänestyksen ohje löytyy tästä asiakirjasta.

Taksi

Paviljongin kongressiovellalla on taksitolppa, joka on käytössä koko puoluekokouksen ajan.

Mikäli tolalla ei ole taksia, sen saa tilata numerosta Jytaksi 0100 6900.

Tunniste

Saapumisen/kirjautumisen yhteydessä saat kaulassa pidettävän tunnisteiden ja rannenuhan, joka on turvallisuussyistä pidettävä esillä koko ajan puoluekokouspaikalla liikuttaessa.

Jos hukkaat kaulatunnisteesi ja rannenuhan, ota yhteys puoluekokouksen kirjautumis/infopisteeseen. Kokoussaliin ei pääse ilman tunnisteita.

Turvallisuus

Puoluekokousta varten on laadittu turvallisuussuunnitelma. Järjestyksestä huolehtivat järjestyksenvalvojat, jotka erotat ulkona järjestyksenvalvojaliivistä ja sisällä järjestyksenvalvojan rintamerkillä. Tulipalon tai muun vaaratilanteen sattuessa pysy rauhallisena ja noudata järjestäjien ohjeita. Epäilyttävistä laukuista ja tavaroista pyydämme kertomaan välittömästi järjestäjille.

Valiokunnat

Puoluekokous jakaantuu menettelytapavaliokuntaan, poliittiseen valiokuntaan, aloitevaliokuntaan, järjestövaliokuntaan ja ohjelmavaliokuntaan.

Puoluekokous nimeää valiokuntien jäsenet piirien ja järjestöjen esityksistä.

Menettelytapavaliokunta kokoontuu oman ohjeistuksensa mukaan. Muut valiokunnat kokoontuvat pe 14.6. klo 18.00 alkaen kokouspaikalla. Valiokunnat kokoontuvat seuraavissa tiloissa:

Kabinetti: järjestövaliokunta
Anton: poliittinen valiokunta
Tempo: ohjelmavaliokunta
Intro: aloitevaliokunta
Elsi: menettelytapavaliokunta

Valiokuntien esitykset puoluekokoukselle julkaistaan heti niiden valmistuttua lauantaina 15.6. osoitteessa keskusta.fi/puoluekokous-2024/

WC

Vessat löytyvät 1. kerroksen aulasta ja 3. kerroksen valiokuntatilojen yhteydestä.

Esteettömät vessat sijaitsevat 1. kerroksessa ja 3.kerroksessa.

Wifi

Paviljongin kaikissa tiloissa on langaton verkko, joka ei vaadi salasanaa.

Äänestysliput

Miksi EI-äänestyslippu on pinkki? Punainen on muutettu pinkiksi, jotta värisokea puoluekokousedustaja pystyy paremmin havaitsemaan lappujen värierot. Punavihersokea henkilö näkee pinkin sinertävänä.

Yhdenvertaisuus on Keskustalle tärkeä arvo ja esteettömämmällä toiminnalla tuemme kaikkien yhdenvertaisempaa osallistumista puoluekokoukseen.

Ilmoittautuminen ja kirjautuminen kokouspaikalla

Aikataulut

Kaikkien puoluekokoukseen osallistuvien on kirjauduttava alueelle saapuessaan kirjautumispisteellä. Kirjautumispisteellä kokoukseen saapuva saa kokoustunnisteet sekä kokousmateriaalit. Viralliset kokousedustajat saavat lisäksi äänestysliput.

Kirjautumispiste on avoinna

koko kokouksen ajan

pe 14.6.2024 klo 11:00 –18:00

la 15.6.2024 klo 8:00–19:00 ja

su 16.6.2024 klo 8:00–11.00.

Virallisten edustajien ja kokouksen seuraajien ilmoittautuminen ja kirjautuminen

Viralliseksi edustajaksi hyväksytään henkilö, joka on ennakoilmoittautunut 31.5. mennessä tai ilmoittautuu kokouspaikalla kokouskutsussa ilmoitettuina aikoina ja jonka puoluekokousedustuksen asianomainen piiri on tarkastanut ja kirjannut Apila-jäsenrekisteriin. Piiritoimistoon on toimitettava asianmukaisesti täytetty ja oikeaksi todistettu pöytäkirjanote siitä kokouksesta, jossa hänet on valittu puoluekokousedustajaksi. Asianomaisen järjestön oikeus edustajan lähettämiseen on tarkastettava edustajakelpoisten jäsenjärjestöjen (rekisteröity, puolueen jäseneksi hyväksytty, jäsenmaksunsa suorittanut) luettelosta. Piirit kirjaavat Apila-jäsenrekisteriin piiritoimistoihin saapuneiden pöytäkirjaotteiden tiedot (henkilön etu- ja sukunimen, sukupuolen, jäsenjärjestön). Tällöin piirit myös tarkastavat puoluekokousedustajat.

Kun puolueen jäsenjärjestö on lähettänyt pöytäkirjan piiritoimistoon, ennakkoon ilmoittautunut virallinen kokousedustaja tai hänelle valittu varahenkilö kirjautuu virallisten puoluekokousedustajien kirjautumispisteeseen. Jos virallinen kokousedustaja ei ole ennakoilmoittautunut kokoukseen, tarkistetaan hänen valtakirja kirjautumispisteellä.

Osallistuja kertoo nimensä ja edustamansa järjestön vastaanottovirkailijalle. Mikäli tiedot täsmäävät, kokousedustajalle annetaan kokoustunniste (kalanauha ja ranneke) ja äänestyslippu. Edustajan on vaadittaessa todistettava henkilöllisyytensä.

Kokousedustajan on pidettävä aina kaikkina päivinä kokoustunniste mukana kokouspaikalla. Kirjautumisen yhteydessä saatuja äänestyslippuja ei saa antaa muille kokouksen osanottajille. Mikäli viralliseksi kokousedustajaksi kirjautunut ja luetteloon merkitty henkilö lähtee kokouksesta kesken pois, hänen tilalleen ei voida hyväksyä varaedustajaa. Kokousedustajille tarkoitettujen, käyttämättömien kokoustunnisteiden ja äänestyslippujen säilyttämisestä vastaa kirjautumispisteen tarkastusryhmä.

Valtakirjojen tarkastuksessa on noudatettava ehdotonta täsmällisyyttä ja tarkkuutta väärinkäytösepäilyjen välttämiseksi. Vastaanottovirkailija antaa epäselvistä valtakirjoista lausuntonsa valtakirjan tarkastuksen koordinaattorille (menettelytapavaliokunnan sihteeri). Epäselvyydet ratkaistaan menettelytapavaliokunnassa.

Kokouksen kutsuvieraat, tiedotusvälineiden edustajat, epäviralliset seuraajat ja puoluekokouksen toimihenkilöt sekä talkoolaiset kirjautuvat kirjautumispisteellä omissa pisteissään.

Osanottajia koskevien tietojen ilmoittaminen

Menettelytapavaliokunnan sihteeri toimittaa kokouspaikalle saapuneiden puoluekokousedustajien määrän puoluekokouksen puheenjohtajistolle puoluekokouksen järjestäytyessä perjantaina 14.6.2024 klo 15:00, lauantaina 15.6.2024 klo 11.30.

Mikäli käytetään sähköisen äänestysjärjestelmän sijasta paperilipuilla toteutettavaa äänestystä, menettelytapavaliokunnan sihteeri luovuttaa ilmoittautumislueletot, jotka toimivat äänestyslueletoina, äänestyksen alkaessa äänestyspaikkojen vaalitoimikuntien puheenjohtajille.

**Missä koko tiimi
on samalla
aaltopituudella?**

Merellä

VIKING LINE

Lippuohje

Avajaisjuhla

**Perjantaina 14.6.
klo 14.00 – 14.45**

Avajaisjuhlan lippumarssiin osallistuvat Suomen lippu, puolueen lippu, Keski-Suomen piirin lippu, sisarjärjestöjen liput ja piirien (puolue, naiset, nuoret) liput. Muita lippuja marssirivistössä ei ole mukana. Avajaisjuhlan lippumarssi järjestäytyy Lutakonaukion puoleisen pääoven edessä (piha-alueella).

Lippumarssin johtajan johdolla marssitaan Paviljongin kokoussaliin. Kokouksen avajaisjuhlaan marssivat puolueen lippu, Keski-Suomen lippu ja sisarjärjestöjen liput airueineen sekä piirien liput (puolue, naiset, nuoret) airueineen keskikäytävää pitkin erillisen ohjeen mukaisesti.

Puolueen lippu, Keski-Suomen piirin lippu ja sisarjärjestöjen liput airueineen asettautuvat salin etuosaan. Piirien liput airueineen asettautuvat salin molemmille puolille salin reunoille erillisen ohjeen mukaisesti. Suomen lippu saapuu muiden lippujen järjestäydyttyä saliin. Lippulaulun aikana muut liput tekevät kunniaa Suomen lipulle.

Suomen lippu, puolueen lippu ja Keski-Suomen lippu asetetaan lavalle lippujalkoihin. Sisarjärjestöjen ja piirien liput asetetaan salin reunoilla oleviin lippujalkoihin. Lipunkantajat ja airueet poistuvat tämän jälkeen salin sivustoja kulkien salissa oleville vapaille paikoille.

Päätösjuhla

**Sunnuntaina 16.6.
klo 13.30 – 14.30
Keskusta-yhdistysten
liput matkaan**

Päätösjuhlan lippumarssi järjestäytyy Lutakonaukion puoleisen pääoven edessä (piha-alueella). Lippumarssissa mukana ovat vain paikallisyhdistysten, kuntayhdistysten ja kunnallisjärjestöjen liput (ei airueita).

Suomen lippu, puolueen lippu, Keski-Suomen piirin lippu, sisarjärjestöjen ja piirien liput ovat valmiina kokoussalissa. Sisarjärjestöjen ja piirien lipunkantajat kannattelevat lippuja salin sivustoilla päätösjuhlan ajan.

Yhdistysten, kuntayhdistysten ja kunnallisjärjestöjen liput marssivat lippumarssin johtajan johdolla Paviljongin kokoussaliin ja asettautuvat erillisen ohjeen mukaisesti lippulinnaksi salin takaosaan.

Lippuja kannatellaan päätösjuhlan ajan. Varahenkilöitä on hyvä sopia ennalta, jotta kantajaa voidaan tarvittaessa kesken juhlan vaihtaa.

arvi

Rivieran

Lohikosentie

Jyväskylän kartta

Laaajalahti

TAULUMÄKI

NISULA

HARJU

PUISTOLA

KESKUSTA

LUTAKKO

KUOKKALA

Jyväsjärvi

1 km

- Helsinki 4 E75
- Lahti 9 E63
- Kuopio 13 E63
- Mikkeli 23 E63
- Varkaus 23 E63

Suuruspää

Ainolanranta

Mattilanniemi

Ylistönrinne

Ainola

Kekkola

Surventie

Kylmänpöytä

Siltakatu

Surventie

Ylistönrinne

Ylistönrinne

Ylistönrinne

Ylistönrinne

Ylistönrinne

Ylistönrinne

Ylistönrinne

Ylistönrinne

Ylistönrinne

Ylistönrinne

Ylistönrinne

Ylistönrinne

Ylistönrinne

Ylistönrinne

Ylistönrinne

Ylistönrinne

Ylistönrinne

Ylistönrinne

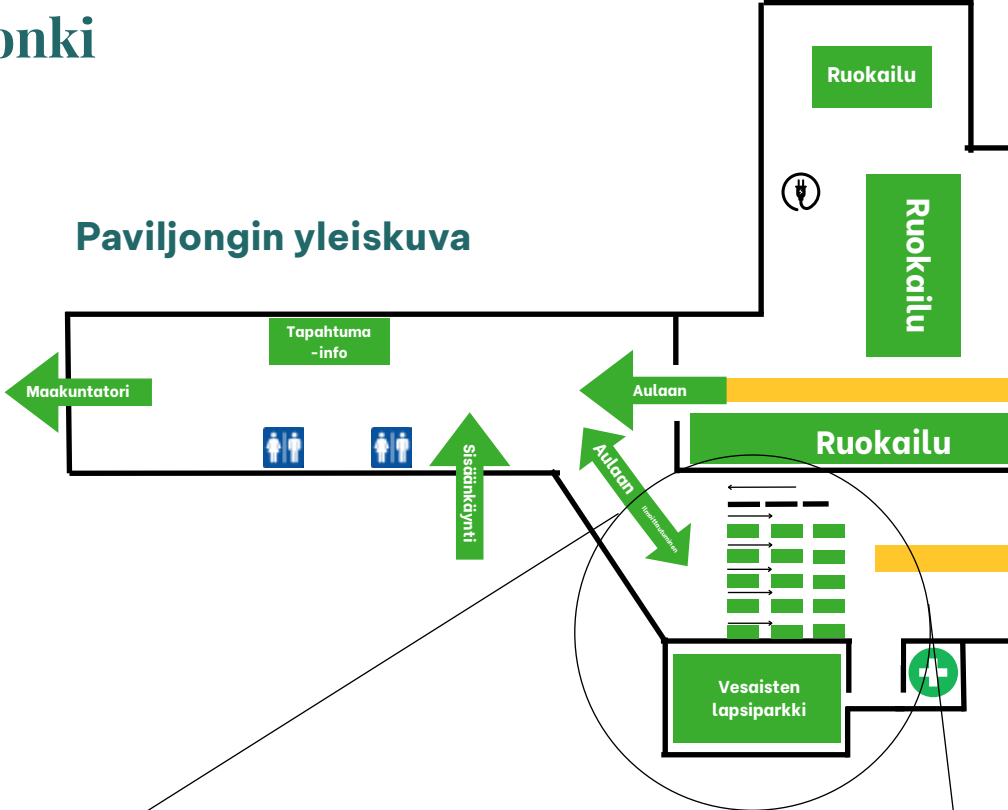
Ylistönrinne

Ylistönrinne

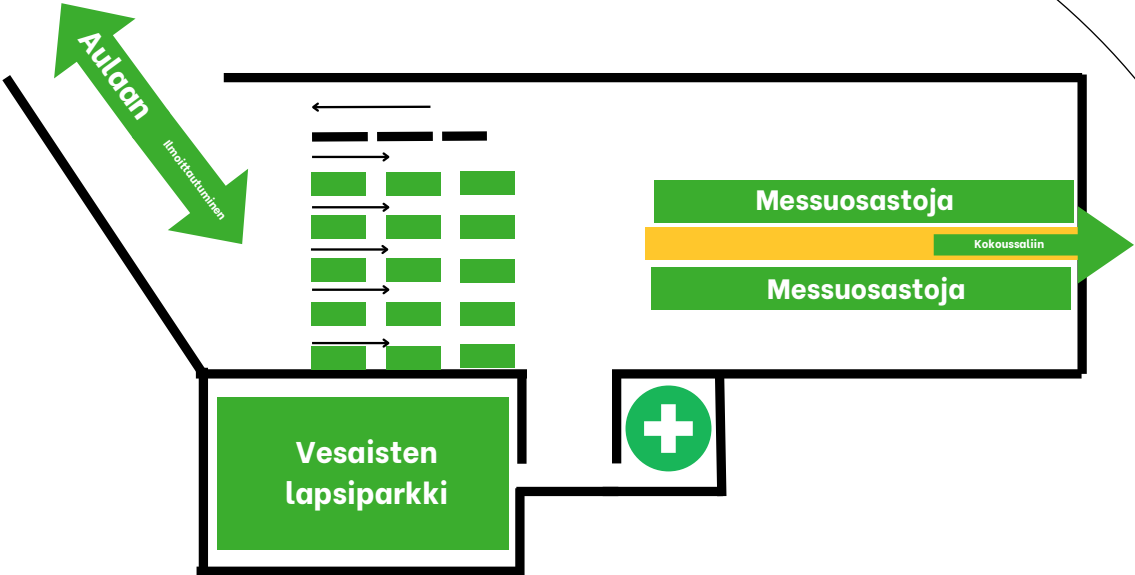
Ylistönrinne

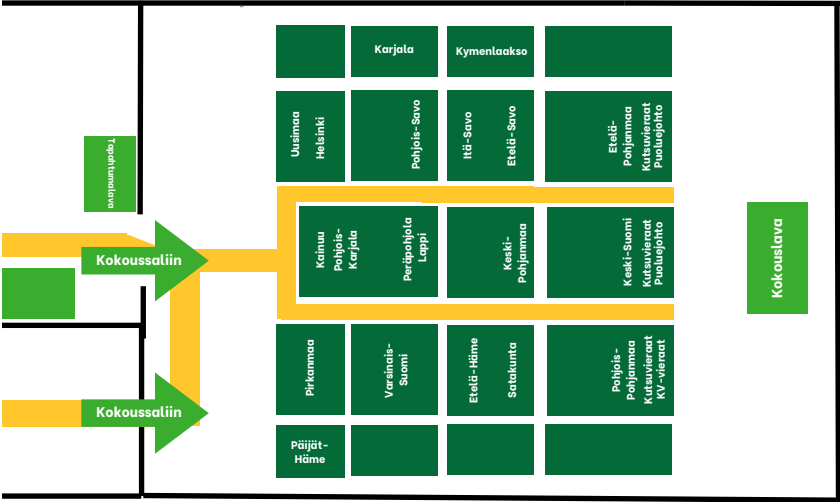
Paviljonki

Paviljongin yleiskuva

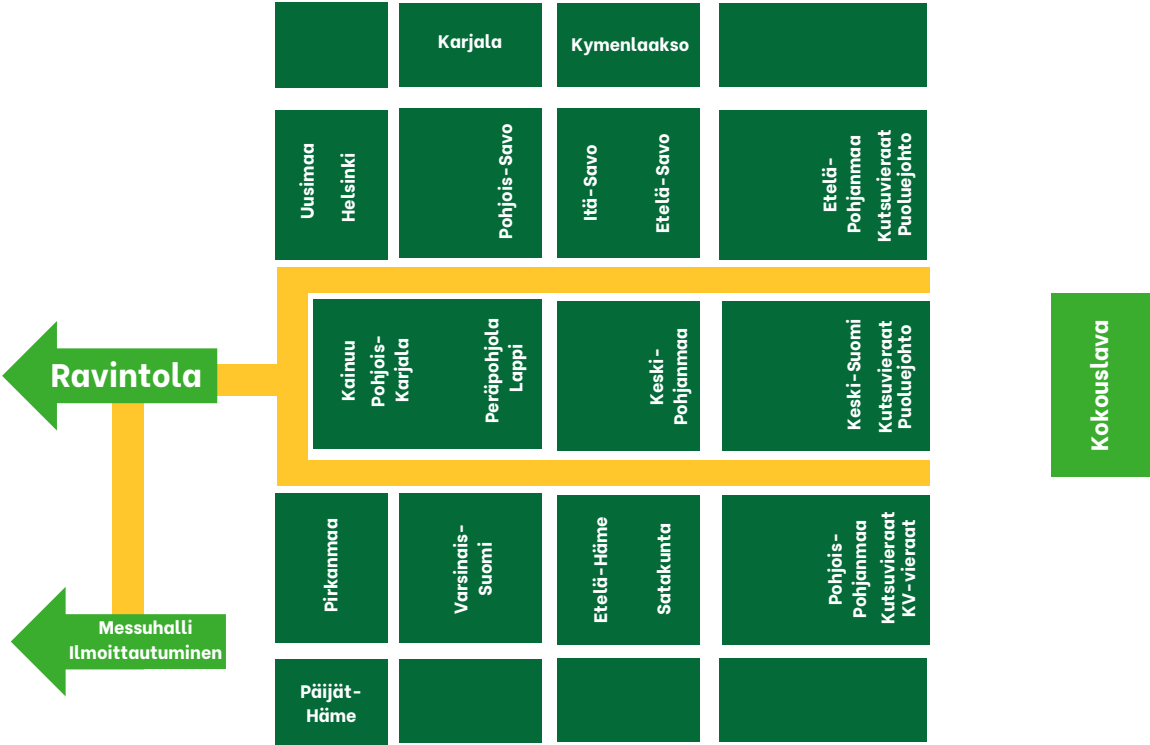

Lähikuva ilmoittautumisalueesta

Lähikuva piirien istumajärjestyksestä kokoussalissa

Esityslista

**Valiokuntien esitykset
puoluekokoukselle** lisätään
lauantain 15.6. aikana
puoluekokouksen nettisivulle
www.keskusta.fi/puoluekokous-2024/

Perjantai 14.6 klo 14.00 -

Puoluekokouksen avajaiset

1. KOKOUKSEN AVAUS

Kokouksen avaus, puolueen puheenjohtaja Annika Saarikko

2. KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

2.1. Esittely

Sääntöjen 11 §:n mukaan puoluekokouksesta on ilmoitettava puolueen nettisivulla keskusta.fi vähintään viisi (5) kuukautta ennen varsinaisen puoluekokouksen alkamista.

Ilmoitus on julkaistu puolueen nettisivulla Keskusta.fi -sivuilla 25.11.2023 alkaen.

Puoluekokouksen äänivaltaiset edustajat määräytyvät sääntöjen 12 §:n mukaisesti.

Sääntöjen 13 §:n mukainen valtakirjan tarkastus suoritetaan ennakoilmoittautumisen yhteydessä 1.4.2024–31.5.2024 ja perjantaina 14.6. klo 11.00–14.00 sekä lauantaina 15.6. klo 08.00 – 10.30, jonka jälkeen menettelytapavaliokunta esittää valtakirjat puoluekokouksen vahvistettaviksi.

Puolueen sääntöjen 12 §:n kolmannen momentin mukaan puoluekokouksessa on läsnäolo-oikeus perusjärjestöjen jäsenillä, joille puoluekokous voi myöntää myös puheoikeuden. Lisäksi puoluekokous voi myöntää läsnäolo-oikeuden

muille henkilöille.

2.2. Päätösehdotus

Puoluekokous todennee kokouksen sääntöjen mukaan kokoon kutsutuksi ja siten lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous toteaa osanottajat 31.5. mennessä tehtyjen ennakoilmoittautumisten ja 14.6. klo 11.00–14.00 sekä 15.6. klo 8.00–10.30 jätettyjen valtakirjojen perusteella.

Puheoikeus kokouksessa esitetään virallisten edustajien lisäksi myönnettäväksi puoluevaltuuston, puoluehallituksen, eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa toimivan Keskustan valtuuskunnan jäsenille sekä puolueen työryhmien puheenjohtajille.

Läsnäolo-oikeus esitetään myönnettäväksi perusjärjestöjen jäsenten lisäksi kutsuvieraille, tiedotusvälineiden edustajille sekä kaikille niille, jotka ovat ennakkoon ilmoittautuneet tai kirjautuneet kokouksen ilmoittautumispisteessä kokouksen seuraajiksi.

2.3. Päätös

3. KOKOUKSEN JÄRJESTÄYTYMINEN

3.1. Esittely

Puolueen sääntöjen 14 §:n mukaan puoluekokoukselle valitaan puheenjohtajat, sihteerit ja pöytäkirjantarkastajat.

3.2. Päätösehdotus

Puoluehallitus ehdottaa, että puolueko-

kous valitsee

3.2.1. viisi (5) puheenjohtajaa

3.2.2. neljä (4) sihteeriä

3.2.3. neljä (4) pöytäkirjantarkastajaa

3.2.4. Ääntenlaskijoiksi valitaan menettelytapavaliokunnan jäsenet ja menettelytapavaliokunnan piirien esityksestä valitsemat kokousedustajat, yksi (1) kolmeakymmentä edustajaa kohti.

3.3. Päätös

4. KOKOUKSEN ESITYSLISTA

4.1. Esittely

Puoluekokousasiakirjassa on julkaistu ehdotus kokouksen esityslistaksi.

4.2. Päätösehdotus

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous hyväksyy puoluekokousasiakirjaan painetun esityslistan kokouksen työjärjestykseksi.

4.3. Päätös

5. KOKOUKSEN JÄRJESTYSSÄÄNTÖ

5.1. Esittely

Kokousasiakirjassa on julkaistu ehdotus kokouksen järjestyssäännöksi.

5.2. Päätösehdotus

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous hyväksyy kokoukselle järjestyssäännön puoluekokousasiakirjassa esitetyssä muodossa.

5.3. Päätös

6. VALIOKUNTIEN ASETTAMINEN

6.1. Esittely

Puoluekokousasiakirjassa on julkaistu ehdotukset valiokuntien jäseniksi.

6.2. Päätösehdotus

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous asettaa puoluehallituksen ehdottamat valiokunnat (menettelytapa-, poliittinen, järjestö-, ohjelma- ja aloitevaliokunnat) ja valitsee niihin jäsenjärjestöjen ehdottamat jäsenet puoluekokousasiakirjan mukaisesti. Lisäksi puoluehallitus, eduskuntaryhmä ja Euroopan parlamentissa toimiva Keskustan valtuuskunta ovat nimenneet valiokuntiin omat edustajansa ja puoluehallitus valiokuntien sihteerit.

Puoluehallitus esittää lisäksi, että puoluekokous merkitsee pöytäkirjaan valiokunnille ennen puoluekokouksen alkua järjestetyt valmistelevat kokoukset. Valiokunnat toimivat järjestyssäännön 2 §:n mukaisesti. Valiokunnat kokoontuvat niille ilmoitettuina aikoina etäyhteyksin ja puoluekokousasiakirjaan merkityissä paikoissa. Puoluehallitus esittää, että mahdolliset henkilömuutokset valiokunnissa todetaan valiokuntien järjestäytymisen yhteydessä.

6.3. Päätös

7. KATSAUS PUOLUEEN TOIMINTAAN EDELLISEN PUOLUEKOKOUKSEN JÄLKEISELTÄ AJALTA SEKÄ SELVITYS PUOLUEEN TALOUDELLISESTA TILASTA

7.1. Esittely

Puoluesihtööri Antti Siika-aho esittää katsauksen Keskustan toimintaan edellisen puoluekokouksen jälkeiseltä ajalta sekä selvityksen puolueen taloudellisesta tilasta.

7.2. Päättösehdotus

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous merkitsee tiedoksi toimintakatsauksen ja selvityksen taloudellisesta tilasta. Niistä käydään keskustelu esityslistan kohdassa 12.

7.3. Päättös

8. EHDOTUS PERIAATTEELLISEKSI TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMAKSI SEKÄ JÄSENYHDISTYKSILTÄ PERITTÄVIKSI JÄSENMAKSUIKSI

8.1. Esittely

Puoluesihtööri Antti Siika-aho esittelee ehdotuksen Keskustan periaatteelliseksi talous- ja toimintasuunnitelmaksi seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi sekä yhdistyksiltä perittäviksi jäsenmaksuiksi. Ehdotukset on julkaistu puoluekokousasiakirjassa.

8.2. Päättösehdotus

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous käy lähetekeskustelun esityksestä periaatteelliseksi talous- ja toimintasuunnitelmaksi ja jäsenmaksuiksi esityslistan kohdassa 12 ja lähettää ne sekä yleiskeskustelussa tehdyt kannatetut esitykset järjestövaliokunnan valmisteltaviksi.

9. ESITYS KESKUSTAN KUNTA- JA ALUEVAALIEN 2025 OHJELMALLISISTA PÄÄTÄVOITTEISTA

9.1. Esittely

Puoluesihtööri Antti Siika-aho esittelee puoluehallituksen esityksen puolueen kunta- ja aluevaalien 2025 ohjelmallisista päätavoitteista.

Esitys on julkaistu puoluekokousasiakirjassa.

9.2. Päättösehdotus

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous käy lähetekeskustelun esityksestä puolueen kunta- ja aluevaalien 2025 ohjelmallisista päätavoitteista esityslistan kohdassa 12 ja lähettää sen sekä yleiskeskustelussa tehdyt kannatetut esitykset ohjelmavaliokunnan valmisteltaviksi.

9.3. Päättös

10. PUOLUEKOKOUKSELLE SAAPUNEET ALOITTEET

10.1. Esittely

Puoluekokoukselle on saapunut sääntömääräisessä ajassa eli 14.3.2024 mennessä yhteensä 306 aloitetta. Aloitteet ja niihin laaditut puoluehallituksen vastausesitykset on julkaistu puoluekokousasiakirjassa.

Puoluesihtööri Antti Siika-aho esittelee puolueen aloitekäytännön, puoluekokoukselle saapuneiden aloitteiden painotukset sekä puoluehallituksen laatimien vastausesitysten linjan.

10.2. Päättösehdotus

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous käy aloitteista ja puoluehallituksen niihin laatimista vastausesityksistä lähetekeskustelun esityslistan kohdassa 12 ja lähettää aloitteet sekä niihin keskustelussa tulleet kannatetut esitykset aloite- ja järjestövaliokuntien valmisteltaviksi.

10.3. Päättös

11. ESITYS SUUNTA SUOMELLE –OHJELMAPROJEKTIN TILANNEKUVAPAPERIKSI

11.1. Esittely

Puoluesihtööri Antti Siika-aho esittelee Suunta Suomelle –ohjelmanprojektin ja

sen käynnistämiseksi valmistellun esityksen Suomen tilannekuvaksi. Esitys tilannekuvaksi on julkaistu puoluekokousasiakirjassa.

11.2. Päättösehdotus

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous käy esityksestä Suomen tilannekuvaksi lähetekeskustelun esityslistan kohdassa 12 ja lähettää esityksen tilannekuvaksi sekä siihen yleiskeskustelussa tehdyt kannatetut esitykset poliittisenvaliokunnan valmisteltavaksi.

11.3. Päätös:

12. YLEISKESKUSTELU

12.1. Esittely

Keskustelu suoritetaan järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti. Piirien, sisarjärjestöjen, Keskustan eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa olevan Keskustan valtuuskunnan viralliset puheenvuorot voivat kestää enintään kaksi (2) minuuttia. Muut puheenvuorot voivat kestää enintään yhden (1) minuutin. Perjantaina käydään lähetekeskustelu esityslistan kohdissa 7, 8, 9, 10 ja 11 esitellyistä asioista ja lauantaina esityslistan kohdissa 13, 15, 16, 17 ja 20 asioista.

12.2. Päättösehdotus

Puoluekokous käy lähetekeskustelua esityslistan kohdissa 7, 8, 9, 10 ja 11 esitellyistä asioista ja lähettää siinä tehdyt esitykset järjestö-, aloite-, ohjelma- ja poliittisen valiokunnan valmisteltaviksi. Puoluehallitus esittää, että puoluejohdon kuuluvat henkilöt voivat vastata keskustelun kuluessa heille esitettyihin kysymyksiin.

12.3. Päätös

Lauantai 15.6 klo 10.00 -

13. POLIITTINEN KATSAUS

13.1. Esittely

Puolueen puheenjohtaja Annika Saarikko esittää katsauksen poliittiseen tilanteeseen.

13.2. Päättösehdotus

Puoluehallitus esittää, että tilannekatsaus merkitään tiedoksi ja siitä käydään keskustelu esityslistan kohdassa 14.

13.3. Päätös

14. YLEISKESKUSTELU

14.1. Esittely

Puoluehallitus esittää, että perjantaina alkanutta yleiskeskustelua jatketaan järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti. Perjantaina käytiin lähetekeskustelu esityslistan kohdissa 7, 8, 9, 10 ja 11 esitellyistä asioista. Lauantaina käydään yleiskeskustelu esityslistan kohdista 13, 15, 16, 17 ja 20 asioista. Piirien, sisarjärjestöjen, Keskustan eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa olevan Keskustan valtuuskunnan viralliset puheenvuorot voivat kestää enintään kaksi (2) minuuttia. Muut puheenvuorot voivat kestää enintään yhden (1) minuutin.

14.2. Päättösehdotus

Puoluekokous käy yleiskeskustelua, jonka kuluessa tehdään esitykset myös puoluekokouksen henkilövalinnoista. Esitykset lähetetään menettelytapavaliokunnan valmisteltaviksi.

Puoluehallitus esittää, että Keskustan puoluejohdon jäsenet voivat vastata keskustelun kuluessa heille esitettyihin kysymyksiin.

14.3. Päätös

14.4. Keskustelu

15. PUOLUEEN PUHEENJOHTAJAN VAALI

15.1. Esittely

Puolueen sääntöjen 9 §:n mukaisesti varsinainen puoluekokous valitsee puolueelle puheenjohtajan seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi. Puoluekokous kävi asiasta lähetekeskustelun esityslistan kohdassa 14.

Puoluehallitus esittää, että yleiskeskustelussa esitetyt puheenjohtajaehdotukset voivat käyttää enintään viiden (5) minuutin pituiset esittelypuheenvuorot.

15.2. Päätösehdotus

Menettelytapavaliokunnan esitys.

15.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valio-
kunnan esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

15.4. Päätös

16. KOLMEN (3) VARAPUHEENJOHTAJAN VAALI

16.1. Esittely

Puolueen sääntöjen 9 §:n mukaisesti varsinainen puoluekokous valitsee puolueelle kolme (3) varapuheenjohtajaa seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi. Puoluekokous kävi asiasta lähetekeskustelun esityslistan kohdassa 14.

Puoluehallitus esittää, että yleiskeskustelussa esitetyt varapuheenjohtajaehdotukset voivat käyttää enintään kolmen (3) minuutin esittelypuheenvuoron.

16.2. Päätösehdotus

Menettelytapavaliokunnan esitys.

16.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valio-
kunnan esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

16.4. Päätös

17. PUOLUESIHTTEERIN VAALI

17.1. Esittely

Puolueen sääntöjen 9 §:n mukaisesti varsinainen puoluekokous valitsee puolueelle puoluesihteerin seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi. Puoluekokous kävi asiasta lähetekeskustelun esityslistan kohdassa 14.

Puoluehallitus esittää, että yleiskeskustelussa esitetyt puoluesihteeriehdotukset voivat käyttää enintään kolmen (3) minuutin pituiset esittelypuheenvuorot.

17.2. Päätösehdotus

Menettelytapavaliokunnan esitys.

17.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokuntien esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

17.4. Päätös

Sunnuntai 16.6 klo 9.30 -

18. PERIAATTEELLINEN TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMA SEURAAVAKSI KAKSIVUOTISKAUDEKSI

18.1. Esittely

Puoluekokous kävi lähetekeskustelun periaatteellisesta talous- ja toimintasuunnitelmasta esityslistan kohdassa 12.

18.2. Päätoehdotus

Järjestövaliokunnan esitys.

18.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokuntien esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

18.4. Päätös

19. JÄSENYHDISTYKSILTÄ PERITTÄVÄT JÄSENMAKSUT VUOSINA 2025- 2026

19.1. Esittely

Puoluekokous kävi lähetekeskustelun jäsenyhdistyksiltä perittävistä jäsenmaksuista esityslistan kohdassa 12.

19.2. Päätoehdotus

Järjestövaliokunnan esitys.

19.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokuntien esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

19.4. Päätös

20. PUOLUEVALTUUSTON JÄSENTEN VAALI

20.1. Esittely

Puolueen sääntöjen 9 §:n mukaisesti varsinainen puoluekokous valitsee Kes-kustalle puoluevaltuuston seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi. Puolueen piirit ja muut järjestöt, joilla on oikeus edustukseen puoluevaltuustossa, ovat sääntöjen 17§:n mukaisesti esittäneet ehdokkaita puoluevaltuuston jäseniksi ja varajäseniksi seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi. Ehdotukset on julkaistu puoluekokousasiakirjassa. Puoluekokous kävi asiasta keskustelun esityslistan kohdassa 14.

20.1. Päätoehdotus

Menettelytapavaliokunnan esitys.

20.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokuntien esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

20.4. Päätös

21. KESKUSTAN KUNTA- JA ALUEVAALIEN 2025 OHJELMALLISET PÄÄTAVOITTEET

21.1. Esittely

Puoluekokous kävi lähetekeskustelun puolueen kunta- ja aluevaalien 2025 ohjelmallisista päätavoitteista esityslistan kohdassa 12.

21.2. Päätoehdotus

Ohjelmavaliokunnan esitys.

21.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokunnan esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

21.4. Päätös

22. VASTAUKSET PUOLUEKOKOUS-ALOITTEISIIN

22.1. Esittely

Puoluekokous kävi aloitteista ja niiden vastausesityksistä lähetekeskustelun esityslistan kohdassa 12.

22.2. Päätösehdotus

Aloite- ja järjestövaliokuntien esitykset.

22.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokunnan esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

22.4. Päätös

23. POLIITTISET KANNANOTOT

23.1. Esittely

Poliittinen valiokunta on valmistellut esitykset puoluekokouksen poliittisiksi kannanotoiksi.

Puoluekokous kävi poliittista lähetekeskustelua esityslistan kohdissa 12 ja 14.

23.2. Päätösehdotus

Poliittisen valiokunnan esitys

23.3. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokunnan esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

23.4. Päätös

24. SUUNTA SUOMELLE –OHJELMA-PROJEKTIN TILANNEKUVAPAPERI

24.1. Esittely

Puoluekokous kävi lähetekeskustelun esityksestä Suunta Suomelle –ohjelma-projektiin liittyvästä tilannekuvapaperista esityslistan kohdassa 12.

24.1. Päätösehdotus

Poliittisenvaliokunnan esitys

24.2. Keskustelu

Järjestyssäännön 3 §:n mukaisesti valiokunnan esityksistä sallitaan enintään yhden (1) minuutin puheenvuoroja.

Päätös

25. MUUT ASIAT

Tässä kohdassa käsitellään kaikki ne asiat, jotka kokous esityslistan hyväksymisen yhteydessä päätti ottaa käsiteltäväkseen tai joita valiokunnat esittävät kokouksen päätettäväksi.

26. PUOLUEKOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Kokouksen puheenjohtajan päätössanat.

Ohjeita sähköiseen äänestykseen

1. Jokainen äänivaltainen edustaja merkitään kokouspaikalle saapuessa äänestysluetteloon. Virallisten kokousedustajien tulee saapua kokoukseen ennakoon ilmoitetun kirjautumisajan puitteissa.

2. Puheenjohtaja ilmoittaa, kun äänestämisen alkaa. Jokaiselle viralliselle kokousedustajalle saapuu sähköpostiin linkki, joka ohjaa äänestysjärjestelmän kirjautumissivulle. Kirjautumissivulta käyttäjä tilaa kuusinumeroisen vahvistuskoodin oman valintansa mukaan joko sähköpostiin tai tekstiviestinä puhelimeen.

On tärkeää, että äänestysjärjestelmässä näkyvään kenttään kirjoitetaan se sähköpostiosoite tai puhelinnumero, jonka edustaja on antanut yhteystiedokseen ilmoittautuessaan.

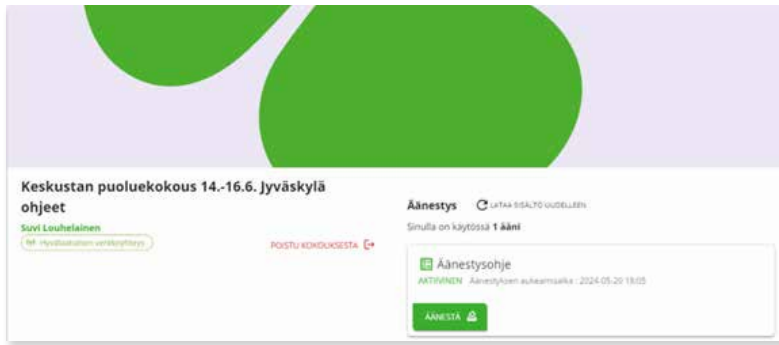
Jos käyttäjä ei saa kutsulinkkiä, kannattaa tarkistakaa ensin roskapostilaatikko sekä gmailissa Päivitykset, Tarjoukset ja muut välilehdet. Jos linkkiä ei löydy, ilmoittakaa siitä välittömästi kokouksen toimihenkilöille.

3. Sähköpostiin tai tekstiviestillä saapunut vahvistuskoodi kirjoitetaan äänestysjärjestelmän kirjautumissivulle, jonka jälkeen järjestelmä tunnistaa käyttäjän viralliseksi kokousedustajaksi.

On suositeltavaa käyttää tekstiviestivahvistuskoodia, koska sähköpostin käyttäminen saattaa vaatia verkkoselaimen avaamisen puhelimen sähköpostisovelluksen sijaan.

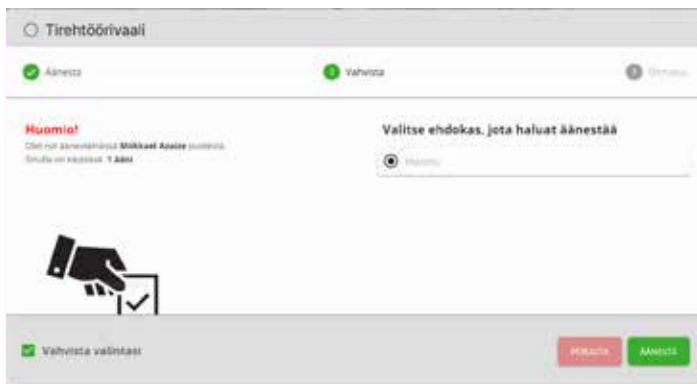

4. Tunnistautumisen jälkeen käyttäjä ohjataan etusivulle, josta löytyvät aktiiviset äänestykset. Klikkaamalla **"äänestä"** painiketta, käyttäjä pääsee äänestämään.

Äänestyksessä **valitaan** ehdokas/ ehdokkaat tai vaihtoehtot, joita haluaa äänestää. Klikkaamalla **"jatka"** painiketta järjestelmä ohjaa sinut erilliselle vahvistussivulle, jossa näet valintasi ennen varsinaista äänestämistä.

5. Mikäli vahvistussivulla esitetty valinta on oikein, lopullisen äänen pääsee jättämään klikkaamalla **"äänestä"** painiketta. Lopuksi järjestelmä ohjaa käyttäjän lopetussivulle, jossa on nähtävissä ilmoitus onnistuneesta äänestämisestä. Näkymä suljetaan klikkaamalla painiketta "sulje".

Äänestämisen jälkeen valintaa ei voi enää muuttaa.

Jos äänestys ei kuitenkaan onnistu omalla laitteella, kokoussaliin on varattu kiinteitä äänestyspisteitä, joissa on mahdollista äänestää. Kiinteitä äänestyspisteitä käytettäessä tunnistamisessa on käytettävä matkapuhelimeen tekstiviestillä saapuvaa vahvistuskoodia.

Saatte äänestykseen tarvittaessa apua kokouksen toimihenkilöiltä.

Järjestyssääntö

Puoluekokouksen esityslistan 5. kohdassa tehtävän päätöksen mukaan kokouksessa noudatetaan järjestyksimuotojen, päätösten valmistelun ja menettelytapojen osalta seuraavaa järjestyssääntöä:

1. JÄRJESTÄYTYMINEN

Puoluekokoukselle valitaan viisi (5) puheenjohtajaa, neljä (4) sihteerä sekä neljä (4) pöytäkirjan tarkastajaa.

2. VALIOKUNNAT

Puoluekokous asettaa päätösten valmistelua varten seuraavat valiokunnat:

1. Menettelytapavalioikunta

Menettelytapavalioikunta hyväksyy edustajien valtakirjat ja henkilökohtaisen ennakkoilmoittautumisen (31.5. mennessä ja 14.6. sekä 15.6.) perusteella kokoukseen ilmoittautuneet, tekee esitykset kokouksen menettelytavoista, toimittaa sähköiset ja/tai lippuäänestykset ja vastaa ääntenlaskusta sekä tekee esitykset puolueen sääntöjen 9 §:n mukaisista henkilövalinnoista sekä puoluevaltuustoon valittavista henkilöistä siten kuin puolueen sääntöjen 17 §:ssä määrätään.

2. Poliittinen valiokunta

Poliittinen valiokunta käsittelee puoluehallituksen esityksen Suunta Suomelle -ohjelmaprojektin tilannekuvapaperiksi, esitykset puoluekokouksen poliittisiksi

kannanotoiksi sekä muiksi mahdollisiksi kannanotoiksi ja tekee niistä esitykset puoluekokouksen päätettäväksi.

3. Järjestövaliokunta

Järjestövaliokunta käsittelee puoluehallituksen ehdotukset periaatteellisesta talous- ja toimintasuunnitelmasta seuraa- vaksi kaksivuotiskaudeksi ja jäsenyhdistyksiltä perittävistä jäsenmaksuista sekä tekee niistä esitykset puoluekokouksen päätettäväksi. Järjestövaliokunta käsittelee myös puoluekokoukselle sääntöjen mukaisessa ajassa eli viimeistään 14.3.2024 tulleet Keskustan järjestötoimintaa koskevat aloitteet ja puoluehallituksen niihin laatimat vastausesitykset sekä tekee niistä esitykset puoluekokouksen päätettäväksi.

4. Aloitevaliokunta

Aloitevaliokunta käsittelee puoluekokoukselle sääntöjen mukaisessa ajassa eli viimeistään 14.3.2024 tulleet aloitteet (pois lukien järjestöaloitteet) ja puoluehallituksen niihin laatimat vastausesitykset sekä tekee niistä esitykset puoluekokouksen päätettäväksi.

5. Ohjelmavalioikunta

Ohjelmavalioikunta käsittelee puoluehallituksen esitykset Keskustan kunta- ja aluevaalien 2025 ohjelmallisiksi päätavoitteiksi.

Valiokuntiin valitaan puolueen piirien esitysten mukaisesti yksi puoluekokousedustaja alkavaa 30.000 eduskuntavaaleissa piirin alueella annettua ääntä kohti. Tällöin Helsinki, Uusimaa, Satakunta, Etelä-Häme,

Päijät-Häme, Karjala, Kymenlaakso, Etelä-Savo, Itä-Savo, Pirkanmaa, Keski-Suomi, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo, Keski-Pohjanmaa, Kainuu, Lappi, Peräpohjola, Varsinais-Suomi ja kaksikielinen piiri saavat yhden (1) edustajan ja Etelä-Pohjanmaa ja Pohjois-Pohjanmaa kaksi (2) edustajaa valiokuntiin.

Lisäksi jokaiseen valiokuntiin valitaan yksi (1) edustaja Suomen Keskustanaiset ry:stä, Suomen Keskustanuoret ry:stä, Keskustaopiskelijat ry:stä. Keskustan Lehtimiehet ry:stä valitaan yksi (1) edustaja kahteen valiokuntaan.

Puoluehallitus, eduskuntaryhmä ja Euroopan parlamentissa toimiva Keskustan valtuuskunta nimeävät valiokuntiin edustajansa, joilla on puheoikeus, mutta ei äänioikeutta. Valiokunnat valitsevat keskuudestaan äänioikeutetuista edustajista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Valiokunnat voivat kokoontua myös ennen puoluekokousta.

3. PUHEENVUOROT

Puheenvuorot pyydetään kokouksen puheenjohtajalta kirjallisesti tätä tarkoitusta varten varatuilla lipuilla, joita jaetaan virallisille edustajille. Pyyntöön on merkittävä se esityslistan kohta, jota käsiteltäessä puheenvuoro halutaan käyttää. Pyyntöön on pantava myös merkintä siitä, jos kyseessä on puolueen piirin, sisarjärjestön, Keskustan eduskuntaryhmän tai Euroopan parlamentissa toimivan Keskustan valtuuskunnan virallinen puheenvuoro.

Työjärjestystä ja päätöksentekomennettelyä koskevat puheenvuorot tulee pyytää suullisesti puhujapöytästä ja ilmoittamalla kuuluvasti nimensä.

Puheenvuorot annetaan vain virallisille edustajille sekä puoluevaltuuston, puoluehallituksen, eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa toimivan Keskustan valtuuskunnan jäsenille sekä puolueen työryhmien puheenjohtajille siinä järjestyksessä kuin ne on pyydetty.

Puolueen piirin, sisarjärjestön, eduskuntaryhmän tai Euroopan parlamentissa toimivan Keskustan virallisen kokouksen kannanotto käsiteltävään asiaan tai esitys päätökseksi voidaan myöntää ennen yksityisten edustajien puheenvuoroja, mikäli siitä on mainittu puheenvuoroa pyydetessä. Puoluejohdon edustajille on annettava mahdollisuus lyhyisiin vastauspuheenvuoroihin.

Yleiskeskustelussa piirien, sisarjärjestöjen, Keskustan eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa toimivan Keskustan valtuuskunnan viralliset puheenvuorot voivat kestää enintään kaksi (2) minuuttia. Muut puheenvuorot voivat kestää enintään yhden (1) minuutin. Kokous voi myös päättää puheenvuorojen lukumääräisestä tai niiden kestoa koskesta rajoittamisesta.

Puheenjohtajaehdokkaiden esittelypuheenvuorot voivat kestää enintään viisi (5) minuuttia. Varapuheenjohtaja- ja puoluesihteeriehdokkaiden esittelypuheenvuorot voivat kestää enintään kolme (3) minuuttia.

Valiokuntien esityksiä käsiteltäessä voidaan käyttää yhden (1) minuutin puheenvuoroja tehtäessä muutosesityksiä päätösesityksiin. Mahdolliset muutosesitykset tulee toimittaa kirjallisesti kokouksen sihteerille.

Menettelytapavaliokunnan esityksistä henkilövaalien suorittamiseksi voidaan keskustella vain menettelytapojen osalta.

Puheenvuorot on esitettävä tarkoitukseen varatulta puhujapaikalta. Puheenvuoron käyttäjän on pysyttävä käsiteltävänä olevassa asiassa.

Perjantaina 14.6. käydään lähetekeskustelu esityslistan kohdissa 7, 8, 9, 10 ja 11 esitellyistä asioista ja lauantaina 15.6. esityslistan 13, 15, 16, 17 ja 20 asioista.

4. ÄÄNESTYSMENETTELY

Asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee se mielipide, johon kokouksen puheenjohtaja on yhtynyt, paitsi vaaleissa arpa.

Päätös puolueen sääntöjen muutoksesta tulee tapahtua vähintään kahden kolmasosan (2/3) enemmistöllä annetuista äänistä.

Ennen äänestystä puheenjohtajan on ilmoitettava kannatetut ja kannattamatta jääneet esitykset.

Puheenjohtaja tekee äänestys ehdotuksen, jolloin käytettävissä ovat sähköinen äänestys tai suljettu lippuäänestys tai avoin äänestys äänestyslipuilla, jonka toisella puolella on vihreä JAA ja toisella punainen EI.

Valiokuntien esityksistä päätettäessä suositellaan mahdollisten vastakkaisen esitysten ratkaisemista avoimella koeäänestyksellä. Käsitteilyn pohjana on puoluekokouksen valiokunnan esitys.

5. VAALIMENETTELY

Vaalit suoritetaan sähköisesti tai suljetuin lipuin numeroidulla äänestyslipulla. Kokouksen puheenjohtaja määrää äänestys ehdotusta tehdessään, käytetäänkö

sähköistä äänestystä tai mitä äänestyslippua vaalissa käytetään.

Vaalit suoritetaan puolueen sääntöjen 16 §:n mukaisesti puoluekokouksessa ehdotetuista henkilöistä.

Varapuheenjohtajia valittaessa sähköisessä äänestyksessä tai äänestyslippuun on valittava/kirjoitettava kolmen (3) varapuheenjohtajaksi esitetyn henkilön nimi. Vähemmän tai enemmän nimiä sisältävä äänestyslippu tai valinta hylätään.

Puolueen puheenjohtajan, varapuheenjohtajien ja puoluesihteerin vaaleja voidaan yhdistää, mikäli eri tehtäviin ei ole esitetty samoja henkilöitä. Tällöin eri vaaleissa on kuitenkin käytettävä sähköistä äänestystä tai eri lippua.

6. ÄÄNESTYSTOIMITUS

Puoluekokouksen vaaleja valvoo menettelytapavaliokunta. Se toteaa äänioikeudet edustajat ennakoilmoittautumisten ja jätettyjen valtakirjojen perusteella, toimittaa vaalit, suorittaa niiden ääntenlaskennan ja esittää tuloksen puoluekokoukselle.

Avoimissa äänestyksissä menettelytapavaliokunta jakaantuu kokoussalien eri puolille voidakseen valvoa ääntenlaskentaa. Äänestyksiä varten piirit ovat esittäneet menettelytapavaliokunnalle yhden (1) ääntenlaskijan kolmeakymmentä (30) edustajaa kohden.

Vaalit toimitetaan kokoussalissa osoite-
tuilla äänestyspaikoilla. Kutakin äänestyspaikkaa valvovat ao. piirejä edustavat menettelytapavaliokunnan jäsenet avustajinaan piirien toiminnanjohtajat sekä menettelytapavaliokunnan valitsevat ääntenlaskijat. Em. henkilöt muodostavat äänestyspaikan vaalitoimikunnan.

Menettelytapavaliokunta valitsee keskuudesta äänestyspaikkojen vaalitoimikunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan tehtävänä on kutsua vaalitoimikunta koolle ja johtaa äänestyksen suorittamista joustavasti ja ripeästi.

Ensisijaisesti vaaleissa ja suljetuissa lippuäänestyksissä käytetään sähköistä äänestysjärjestelmää menettelytapavaliokunnan ohjeistuksen mukaisesti. Viralliset puoluekokousedustajat voivat äänestää omalla päätelaitteellaan tunnistautuneena tai kokoussalissa osoituilla äänestyspaikoilla tarvittaessa apua äänestyksen suorittamisessa. Sähköisessä äänestyksessä avustavat menettelytapavaliokunnan nimeämät henkilöt.

Noin viisi minuuttia ennen sähköisesti toimitettavaa vaalia tai äänestystä kokouksen puheenjohtaja päättää äänestysluettelon lukitsemista. Puheenjohtaja päättää sähköisen äänestyksen, kun sille on annettu riittävästi aikaa ja kaikki apua tarvitsevat äänestäjät ovat äänestäneet äänestyspaikoillaan. Tämän jälkeen menettelytapavaliokunta toteaa vaalin tai äänestyksen tuloksen.

Jos sähköistä äänestysjärjestelmää ei käytetä, vaalit suoritetaan äänestyspaikoilla piireittäin. Edustajat jättävät vaalilippunsa urnaan nimenhuudon mukaan siinä järjestyksessä kuin heidän nimensä on kirjoitettu virallisten edustajien ilmoitautumisluetteloon, johon tehdään merkintä osallistumisesta vaaliin. Nimenhuudon ja osallistumismerkinnän suorittaa piirin toiminnanjohtaja vaalitoimikunnan valvonnassa.

Vaalitoimikunnan puheenjohtaja julistaa vaalin päättyneeksi välittömästi sen jälkeen, kun nimenhuuto ryhmään kuuluvien piirien osalta on loppuun suoritettu. Tämän jälkeen ei vaaliin voi enää osallistua/jättää äänestyslippua. Äänestysliput sisältävä urna luovutetaan vaalin pää-

tyttyä menettelytapavaliokunnalle, joka aloittaa ääntenlaskennan välittömästi. Ääntenlaskennassa voidaan käyttää apuna piirien toiminnanjohtajia tai muita menettelytapavaliokunnan määräämiä henkilöitä.

Vaalin tulos toimitetaan menettelytapavaliokunnan puheenjohtajalle. Menettelytapavaliokunnan ja vaalitoimikuntien puheenjohtajat allekirjoittavat lopulliset tulokset, jotka luovutetaan kokouksen puheenjohtajalle. Valiokunnan puheenjohtaja ilmoittaa kokoukselle vaalin tuloksen. Kokouksen puheenjohtaja tekee sen perusteella päätösehdotuksen 4. pykälän menettelytavat huomioon ottaen. Muilla henkilöillä ei ole vaalin tuloksen ilmoitusoikeutta.

Päätöksen julistamisen jälkeen menettelytapavaliokunta paketoi äänestysliput ja osanottajaluettelot sekä toimittaa ne piirin toiminnanjohtajan toimesta puolue toimistoon.

7. EDUSTAJIEN SJOITTUMINEN KOKOUSSALIIN

Viralliset puoluekokousedustajat sijoittuvat kokoussalin paikoille. Edustajien on vältettävä tarpeetonta liikkumista kokouksen kuluessa ja pysyttävä ehdottomasti paikallaan avointen äänestysten aikana ja ryhmityttävä 5 §:ssä mainittuihin vaaleihin äänestyspaikoittain.

Kutsuvieraat, puoluevaltuuston, puoluehallituksen, eduskuntaryhmän ja europarlamenttiryhmän jäsenet, jotka eivät ole virallisia edustajia, seuraavat kokousta heille varatuilta paikoilta.

8. PUOLUEKOKOUKSEN SEURAAMINEN

Puoluekokouksen seuraaminen paikan päällä on mahdollista kaikille, jotka ovat kirjautuneet kokouksen kirjautumis- ja ilmoittautumispisteessä.

Ellei kokouksen osallistuja käyttäydy asiallisesti, hänet voidaan määrätä poistumaan kokouksesta.

ÄÄNESTYSPAIKAT

I Äänestyspaikka

Helsinki
Uusimaa
Kaksikielinen piiri
Keskustanaiset (keskusjärjestö)
Keskustanuoret (keskusjärjestö)
KOL (keskusjärjestö)
Keskustan Lehtimiehet

II Äänestyspaikka

Pohjois-Savo

III Äänestyspaikka

Etelä-Savo
Itä-Savo

IV Äänestyspaikka

Etelä-Pohjanmaa

V Äänestyspaikka

Karjala
Kymenlaakso

VI Äänestyspaikka

Peräpohjola
Lappi

VII Äänestyspaikka

Keski-Suomi
Keski-Pohjanmaa

VIII Äänestyspaikka

Kainuu
Pohjois-Karjala

IX Äänestyspaikka

Varsinais-Suomi

X Äänestyspaikka

Pirkanmaa
Päijät-Häme

XI Äänestyspaikka

Etelä-Häme
Satakunta

XII Äänestyspaikka

Pohjois-Pohjanmaa

PIIRI	Menettelytapavaliokunta Kokoustilä: Elsi	Poliittinen valiokunta Kokoustilä: Anton
Helsinki	Roosa Grönberg	Olli Kolehmainen
Uusimaa	Sofia Tuisku	Heidi Mannelin
Varsinais-Suomi	Pekka Kuusisto	Ilmari Vuorela
Satakunta	Vilho Hakala	Jari Lepistö
Etelä-Häme	Johanna Häggman	Petri Lahtinen
Päijät-Häme	Mika Ågren	Mika Halme
Pirkanmaa	Aimo Kaikkonen	Pauli Haapaniemi
Kymenlaakso	Liisa Varjola	Jenny Hasu
Karjala	Jouni Kemppi	Jari Karhu
Etelä-Savo	Arto Sepponen	Markku Lamponen
Itä-Savo	Hannu Karvinen	Pertti Paunonen
Pohjois-Karjala	Helena Pakarinen	Hannu Mikkilä
Pohjois-Savo	Juha-Pekka Rusanen	Juho Pahajoki
Keski-Suomi	Tuija Tuikkanen	Oscar Lang
Etelä-Pohjanmaa	Karri Kallio	Sari Palmu
Etelä-Pohjanmaa	Teemu Hakala	Johanna Kankaanpää
Keski-Pohjanmaa	Veli-Matti Hotakainen	Timo Pärkkä
Pohjois-Pohjanmaa	Pirjo Pyörälä	Marjut Lehtonen
Pohjois-Pohjanmaa	Jaakko Ruokola	Hanna Markkanen
Kainuu	Paavo Oikarinen	Anni Rimpiläinen
Lappi	Heikki Salmi	Mari-Anne Penttinen
Peräpohjola	Anne Sipola	Jaakko Pelimanni
Kaksikielinen piiri		
Keskustanaiset	Arja Heikkinen	Tuija Leivo-Rintakorpi
Keskustanuoret	Antti Paunonen	Juha Julmala
Keskustaopiskelijat	Juho Väisänen	Fanny Storgårds
Keskustan Lehtimiehet	Simo Kattilakoski	
Eduskuntaryhmä		
Puoluehallitus		
EP:n Keskustan valt.kunta		
Valiokuntien sihteerit	Marko Soini	Juha Iso-Aho
Valiokuntien sihteerit	Arttu Laaksonen	Pirkko Määttälä
Valiokuntien sihteerit	Jukka Ihanus	
Valiokuntien sihteerit		

Aloitevaliokunta Kokoustila: Intro	Järjestövaliokunta Kokoustila: Kabinetti	Ohjelmavaliokunta Kokoustila: Tempo	Piiri
Eemeli Valli	Anna Svanljung	Anna Mäkituomas	HKI
Silja Silvasti	Outi Saarelainen	Mikko Lasanen	UM
Arttu Laaksonen	Pia Puhakka	Mimmi Ruusunen	V-S
Aino Kylälehtonen	Liisa Rampa	Juhani Seppälä	SAT
Anne Knuuti	Sari Salminen	Antero Suonpää	E-H
Pasi Murto	Piia Uotinen	Paula Ijäs	P-H
Miia Rajala	Matti Järvinen	Hannu Koivunen	PIR
Seija Piispa-Jespars	Jarkko Tani	Sanna Saikkonen	KYM
Timo Salmisaari	Eveliina Lohko	Henna Jääskeläinen	KAR
Ella-Sisko Veteläinen	Tapani Rytkönen	Annikka Räisänen	E-S
Ruth Lähdeaho-Kero	Anne Herttuainen	Jari Rautiainen	I-S
Mikko Miettinen	Kari Väkeväinen	Anna Vauhkonen	P-K
Venla Kajan	Veera Ursin	Merja Rautiainen	P-S
Sallamari Piispanen	Samuli Mattila	Kirsi Saari	K-S
Tapani Akonniemi	Louna Yli-Hemminki	Lasse Hautala	E-P
Alina Lehto	Ari Niemelä	Irma-Liisa Viitamäki	E-P
Oliver Pietilä	Riitta Rahkola	Tarja Tuominen	K-P
Liisa Lumijärvi	Janne Mäkinen	Anneli Näppä	P-P
Anni-Inkeri Törmänen	Liisa Ojantakanen	Kari Pentti	P-P
Minna Leinonen	Piia Määttä	Veli-Matti Karppinen	KAI
Ari-Veikko Puska	Mirja Stålnacke	Mirva Salmela	LAP
Olavi Maansaari	Olli Rainio	Jussi Vaara	PEPO
			KAKS
Mervi Mäki-Neste	Päivi Mononen-Mikkilä	Maritta Mynttinen	KN
Jere Tapio	Maija Kymäläinen	Väinö Tamminen	KENU
Joonas Soukkio	Susanna Turunen	Siiri Ruokola	KOL
	Lauri Heikkilä		KL
			EKR
			PH
			MEP
Ilkka Miettinen	Jukka Saarimäki	Pauliina Maukonen	SIH
Olivia Löytänen	Jenna Wahlsten	Klaara Tapper	SIH
Tuomas Vanhanen		Timo Portaankorva	SIH
Terhi Peltokorpi			SIH

Periaatteellinen talous- ja toimintasuunnitelma puoluekokouskaudelle 2024–2026

Keskusta vaikuttaa kaikkialla Suomessa arvoihinsa ja ihanteisiinsa nojaten. Keskustaliikkeessä ammennetaan paikallisuudesta ja puolustetaan suomalaisesta elämäntavasta kumpuavaa kansanvaltaa.

Keskusta tekee tinkimättömästi työtä suomalaisen yhteiskunnan hyväksi sekä pitää huolta, että mahdollisimman moni voi osallistua ja luottaa tavoitteisiimme.

Keskustan toiminta on myös jatkossa vahvaa kaikilla päätöksenteon tasoilla. Keskusta tarjoaa mukana olemiselle arvon, syyn ja tarkoituksen.

Keskusta käy puoluekokouskaudella 2024–2026 määrätietoiseen työhön suunnan tarjoamiseksi Suomelle. Keskusta kutsuu työhön mukaan jokaisen halukkaan ja tarjoaa tilan vaikuttaa.

Jyväskylän puoluekokouksessa hyväksyttävä Suunta Suomelle –tilannekuva-paperi muodostaa yhdessä periaateohjelman uudistamisen kanssa perustan Keskustan kahden seuraavan vuoden ohjelmatyölle.

Kaikki Keskustan toiminnan kehittäminen asetetaan palvelemaan sitä, että vuonna 2026 puolue on:

- Poliittisesti ja järjestöllisesti täysin valmistautunut vuonna 2027 käytäviin eduskuntavaaleihin ja*
- Vahvistunut laajaa luottamusta nauttivana ja ajassaan toimivana erityislaatuisena suomalaisena kansanliikkeenä.*

Tavoitteiden tueksi puoluekokouskaudella 2024–2026 Keskusta muun muassa:

- pyrkii menestymään vuonna 2025 käytävissä kunta- ja aluevaaleissa kunnianhimoisilla ohjelmilla, koko puoluetta osallistavalla kampanjalla ja luottamusta herättäviä ehdokkaita asettaen,*
- Syventää poliittista ja aatteellista ohjelmatyötä kohti eduskuntavaaleja sekä päivittää periaateohjelmaansa,*
- Toimeenpanee hyväksytyn järjestöstrategian ja uudistaa tarvittaessa sääntöjään,*
- Käynnistää laajamittaisen koulutusohjelman koko Keskustaliikkeen tiedollisten, taidollisten ja poliittisten valmiuksien parantamiseksi,*
- Uudistaa ja nykyaikaistaa osallistumisen ja mukana olemisen tapoja ja keskittyy erityisesti uusien jäsenten tavoittamiseen ja*
- Tiivistää Keskustajärjestöjen keskinäistä yhteistyötä sekä vahvistaa vapaaehtoisten ja puolueessa työskentelevien mahdollisuuksia sujuvampaan toimintaan.*

Puoluekokouskauden aikana tehtävän työn myötä Keskusta juhlii näyttävästi 120-vuotista taivaltaan vuonna 2026 ja vahvistuu omaleimaisena ja laajana liikkeenä kohti 2030-lukua.

Talous ja henkilöstöhallinto

Puolueen taloudellinen tilanne on kohutuullinen ja puolue on velaton uuden puoluekokouskauden alkaessa. Tulevan puoluekokouskauden vaalit pystytään rahoittamaan taseessa olevalla puskurilla. Puolue ei edelleenkään ota puoluekokouskaudella velkaa, vaan toiminta rahoitetaan puoluetuella ja omalla varainhankinnalla.

Varainhankintaa kehitetään tulevalle puoluekokouskaudella. Vaikka puolue-tuki onkin puolueen ensisijainen rahoitusmuoto, tulee puolueen vahvistaa myös omaa varainhankintaa, jotta voidaan vastata kustannusten nousuun ja mahdollisiin puoluetuen leikkauksiin.

Jäsenmaksut ovat piireille merkittävä tekijä puolueen mahdollistajana kun-kin piirin alueella. Kaikkien puolueen jäsenten pitää olla tasavertaisessa asemassa niin oikeuksien kuin velvollisuuksien suhteen ja jokaisen jäsenen tulee henkilökohtainen jäsenmaksu maksaa. Jäsenyyden kiinnostavuutta ja uusjäsenhankintaa kehitetään puoluekokouskaudella.

Puolueen tulee olla houkutteleva työnantaja ja jokaisesta työntekijästä pidetään hyvää huolta. Piiri- ja sisärjestöjen yhteistyötä on entisestään kehitettävä, jotta pienenevillä resursseilla pystytään tehtävät organisoimaan ympäri maata. Järjestöstrategian toimeenpanossa on tarkasteltava järjestörakennetta ja niitä tehtäviä, joita puolueen tulee jäsenistölleen tuottaa.

Järjestötoiminta

Keskustan tärkein tehtävä on tarjota suuntaa Suomelle Keskustan arvojen ja ihanteiden pohjalta. Keskustan järjestötoiminnan kehittämiseksi on laadittu strategia. Strategian perustana on Keskusta 2030 -ohjelmassa hyväksytty tavoitetila puolueen toiminnasta ja Keskustasta järjestönä. Järjestöuudistus viitoittaa järjestö- ja ohjelmatyön kehittämistä puoluekokouskaudella. Alue- ja kuntavaalien ohjelmat rakennetaan puolueen työryhmien linjausten mukaisesti.

Keskustan kaupunkitoiminnan painopisteenä on puolueen näkyvyyden lisääminen ja pitkäjänteisen työn tekeminen väestörikkailla alueilla.

Keskustan uudistettu koulutuskokonaisuus Keskustan Tulevaisuusakatemia palvelee jäseniä syksystä 2024 alkaen. Puolueen koulutustoiminnan tavoitteena on tarjota jäsenille mahdollisuuksia kehittää poliittista ja järjestöllistä osaamistaan sekä vaikuttajataitoja. Ehdokkaille ja päättäjille suunnatut koulutukset ovat keskeinen osa kokonaisuutta.

Palkansaajatoimintaan haetaan jatkuvasti uusia aktiiveja. Puolue tukee keskusta-laisten vaikuttamista ja toimintaa ammattiliitoissa niin valtakunnallisesti kuin paikallisesti.

Keskustan yrittäjätoimintaa toteutetaan yhteistyössä Suomen Keskustayrittäjät ry:n kanssa.

Viestintä

Keskustan viestintä on jokaisen keskustalaisen yhteistyötä paikallistasolta aina EU-tasolle saakka. Onnistuminen edellyttää ymmärrystä siitä, mitä viestitään. Asetamme tavoitteeksemme yhteisten viestien teroittamisen ja tehokkaamman toistamisen kansalaisten suuntaan keskustalaisten yhteisellä, jotta voimme vahvistaa ymmärrystä keskustan olemuksesta ja tavoitteista. Toimittamalla viestintää kaksisuuntaisesti annamme suomalaisille mahdollisuuden saada äänensä kuuluviin keskustassa ja keskustan kautta paremmin.

Lisäämme keskustalaisten viestintäosaamista osana Keskustan koulutuskokonaisuutta. Panostamme toistemme ymmärrykseen yhteisistä viesteistä ja linjasta. Tuotamme selkeitä materiaaleja, joita voi käyttää pitkäaikaisesti. Sisäistä viestintää toteutetaan suunnitelmallisesti ja ennakoivasti. Huolehditaan siitä, että vaalien viestintä sekä vaalien välinen viestintä tukevat toinen toisiaan.

Kansainvälisyys

Kansainvälisen toiminnan prioriteetti on alkavalla puoluekokouskaudella pohjoismaisten keskustapuolueiden kesken tehtävä yhteistyö. Keskusta ylläpitää ja syventää yhteistyötä eurooppalaisen kattojärjestö Alden, Euroopan parlamentissa toimivan Renew Europe -ryhmän sekä pohjoismaisten sisarpuolueiden kanssa.

Osallistumme maailmanlaajuisen kattojärjestömme Liberal Internationalin (LI) toimintaan. Keskusta jatkaa korkeakouluharjoitteluiden järjestämistä yhteistyössä keskustanuorten ja -opiskelijoiden kanssa.

Jäsenyhdistyksiltä perittävät jäsenmaksut

Puolueen sääntöjen 5 §:n mukaan puolueen jäsenyhdistykset suorittavat puolueelle jäsenyhdistysten tai niihin kuuluvien yhdistysten varsinaisten jäsenten lukumäärän mukaan jäsenmaksua, josta päättää varsinainen puoluekokous.

Jäsenmaksut peritään piirijärjestöjen välityksellä (mukaan lukien Keskustanaisten, Keskustanuorten ja keskustaoiskelijoiden osastot). Keskustan Lehtimiehet suorittaa jäsenmaksunsa suoraan puolueelle. Puoluehallitus esittää, että maksu kunkin perusjärjestön henkilöjäsentä kohti on 0,20 euroa vuodelle 2024–2026.

Puoluevaltuusto voi puoluehallituksen esityksestä päättää koota puolueen jäsenyhdistyksiltä ylimääräisiä jäsenmaksuja.

Jäsenmäärät ja jäsenyhdistykset 1.1.2024

Paikallisyhdistysten ja kuntayhdistysten jäsenmäärät	
Piirijärjestö	Jäseniä
Etelä-Häme	1233
Etelä-Pohjanmaa	6141
Etelä-Savo	2746
Helsinki	462
Itä-Savo	1763
Kainuu	1247
Karjala	1590
Keski-Pohjanmaa	1664
Keski-Suomi	4080
Kymenlaakso	1758
Lappi	1620
Peräpohjola	1370
Pirkanmaa	2106
Pohjois-Karjala	2251
Pohjois-Pohjanmaa	15261
Pohjois-Savo	5080
Päijät-Häme	945
Satakunta	2147
Uusimaa	1874
Varsinais-Suomi	3474
Lehtimiehet	5
yht.	58817

Jäsenmäärään sisältyy Suomen Keskustanaisten naisjäseniä 13480.

Keskustanuorten jäsenmäärä	
Piiri	Jäsenien lkm.
Keskustanuorten Hämeen piiri ry	40
Keskustanuorten Etelä-Pohjanmaan piiri ry	186
Keskustanuorten Helsingin piiri ry	58
Keskustanuorten Etelä-Savon piiri ry	89
Keskustanuorten Kainuun piiri ry	50
Keskustanuorten Kaakon piiri ry	23
Keskustanuorten Keski-Pohjanmaan piiri ry	57
Keskustanuorten Keski-Suomen piiri ry	64
Keskustanuorten Lapin piiri ry	87
Keskustanuorten Pirkanmaan piiri ry	48
Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ry	23
Keskustanuorten Pohjois-Pohjanmaan piiri ry	321
Keskustanuorten Pohjois-Savon piiri ry	88
Keskustanuorten Satakunnan piiri ry	53
Keskustanuorten Uudenmaan piiri ry	68
Keskustanuorten Varsinais-Suomen piiri ry	65
yht.	1320

Keskustaopiskelijoiden osastojen jäsenmäärät	
Yhdistys	Jäsenien lkm.
KOL/Seinäjoen Opiskelevat Keskustanuoret (SOKN) r.y.	1
Vaasan Keskustaopiskelijat ry	11
Helsingin Keskustaopiskelijat (HEKO) ry	30
Rajattomat Keskustaopiskelijat (RaKe) ry	3
Lappeenrannan Opiskelevat Keskustalaiset LOK ry	2
Jyväskylän Keskustaopiskelijat JOK ry	9
Rovaniemen Keskustaopiskelijat (ROKE) ry	23
Tampereen Opiskelevat Keskustalaiset ry	12
Joensuun Keskustaopiskelijat ry	15
Oulun Keskustaopiskelijat ry	24
Kuopion Keskustaopiskelijat ry	3
Turun Keskustaopiskelijat ry	7
yht.	140

Kunnallisjärjestöjen, kuntayhdistysten ja paikallisyhdistysten lukumäärä

Piirijärjestö	Kunnallisjärjestö	Kuntayhdistys	Puolueen paikallisyhdistys
Etelä-Häme	4	7	17
Etelä-Pohjanmaa	19	4	114
Etelä-Savo	5	2	41
Helsinki	0	0	26
Itä-Savo	2	3	22
Kainuu	6	2	84
Karjala	5	4	29
Keski-Pohjanmaa	1	8	7
Keski-Suomi	11	12	58
Kymenlaakso	3	3	40
Lappi	6	5	54
Lehtimiehet	1	0	0
Peräpohjola	6	4	47
Pirkanmaa	15	8	70
Pohjois-Karjala	4	9	32
Pohjois-Pohjanmaa	16	14	147
Pohjois-Savo	9	10	141
Päijät-Häme	5	5	30
Satakunta	14	2	71
Uusimaa	11	7	56
Varsinais-Suomi	7	14	51
yht.	150	123	1137
			1410

Sisarjärjestöjen yhdistysten lukumäärä

Piirijärjestö	Keskustanaiset	Keskustanuoret	Keskustaopiskelijat
Etelä-Häme	4	2	0
Etelä-Pohjanmaa	3	23	1
Etelä-Savo	5	5	0
Helsinki	4	7	1
Itä-Savo	4	2	0
Kainuu	5	6	1
Karjala	2	1	1
Keski-Pohjanmaa	9	6	0
Keski-Suomi	6	7	1
Kymenlaakso	3	3	0
Lappi	4	5	1
Peräpohjola	3	0	0
Pirkanmaa	18	16	1
Pohjois-Karjala	4	8	1
Pohjois-Pohjanmaa	12	20	1
Pohjois-Savo	20	9	1
Päijät-Häme	7	5	0
Satakunta	13	10	0
Uusimaa	6	20	0
Varsinais-Suomi	12	30	1
Rajattomat KOL	0	0	1
yht.	144	185	12

Suomen Keskustanaisten jäsenenä olevia kunta- ja paikallisyhdistyksiä 401 kpl.

A person with short brown hair, wearing a black hooded outdoor jacket and black cargo pants, stands on a mossy log in a forest. They are looking upwards and to the right with a slight smile. The background is a dense forest of tall, thin trees with green foliage, and the lighting suggests a bright, sunny day.

Suunta Suomelle

Suunta Suomelle

Tilannekuva yhteiskuntamme suurista ratkaistavista kysymyksistä

Puoluehallituksen esitys Jyväskylän puoluekokoukselle 14.-16.6.2024

Vakavinakin aikoina tarvitaan toivoa

Elämme yhä kiihtyvemmän muutoksen maailmassa, jossa valtioiden väliset ja sisäiset jännitteet ovat kasvussa. Olemme siirtyneet uuteen aikakauteen, joka on entistä arvaamattomampi ja synkempi. Yhteiskunnallisten kysymysten tärkeysjärjestys on mennyt uusiksi. Turvallisuus tulee nyt ensin.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on muuttanut merkittävästi Suomen turvallisuusympäristöä. On aika ennen ja jälkeen helmikuun 2022 hyökkäyksen. Hybridiuhat lisääntyvät ja vaatimukset kokonaisturvallisuuden vahvistamiseksi ovat perusteltuja.

Toisaalta Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen turvallisuutta ja kansainvälis-

27 tä asemaa. Euroopan unionin merkitys
28 ulko- ja turvallisuuspoliittisena toimi-
29 jana on kasvanut. Suomen asema on
30 sitä turvatumpi, mitä yhtenäisempi ja
31 vahvempi EU on.

32
33 Maamme huoltovarmuus ja omavarai-
34 suus ovat nousseet uuteen arvoonsa.
35 Niitä uhkaavat etenkin suomalaisen al-
36 kutuotannon kannattavuusongelmat ja
37 heikot tulevaisuuden näkymät. Suomal-
38 le ja Euroopalle on ylipäätään tärkeää
39 vähentää riippumattomuutta muun
40 maailman taloudesta ja tuotannosta.

41
42 Keskustalle on periaatteellisen tärkeää
43 pitää huolta koko Suomen elinvoimasta.
44 Tämä on nyt muuttuneena aikakautena
45 saanut vahvistuksen. Hajautettu Suomi
46 ei ole niin haavoittuvainen. Pärjäävien,
47 erilaisten alueiden Suomi on turvalli-
48 sempi ja kestävä.

49
50

Ympäriällämme leijuu paljon uhkia, mutta myös mahdollisuuksia. Suomen ja suomalaisten tulevaisuus on monissa asioissa omissa käsissämme. Päättäjien tärkein tehtävä on vahvistaa toivon ilmapiiriä ja luottamusta siihen, että maamme paitsi selviää, se voi myös menestyä.

Keskusta lähtee hakemaan ratkaisuja ja vastauksia isänmaamme kannalta tärkeimpiin tulevaisuuden kysymyksiin luomalla ensin tilannekuvan nykyisyydestä.

1. Luottamusyhteiskunta on lujilla

Suomen vahvuutta, yhteistyökykyämme sekä luottamusta toisiimme ja yhteiskunnan instituutioihin, haastetaan monelta suunnalta. Myös rajojemme ulkopuolelta. Meillä on yhä toimiva demokratia ja luja oikeusvaltio, mutta ne eivät ole itsestäänselvyksiä. Jos ei ole luottamusyhteiskuntaa, ei ole myöskään etenäkään nuorten luottamusta tulevaan.

Todellisuuskuvamme muodostuu yhä enemmän älypuhelinien ja muiden digilaitteiden suoltamien sisältöjen kautta. Etsimme tässä virtuaalimaailmassa samanmielisiä, jotka vahvistavat omia käsityksiämme. Kykymme sietää erilaisuutta ja erilaisia mielipiteitä heikkenee. Erkanemme omiin kupliimme ja yhteisöllisyytemme vähenee.

On myös vaara, että tutkittu tieto, luotettava tiedonvälitys sekä vapaa ja moniarvoinen media tulevat haastetuiksi valeuutisilla ja muulla väärällä tiedolla.

Keskustelukulttuurimme on heikentynyt. Se perustuu liian usein vastakkainasettelujen rakentamiselle ja hyökkäykseen asioiden sijaan henkilöitä kohtaan. Tämä on uhka myös demokratialle.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

Konsensusyhteiskunta on Suomessa parhaiten jäljellä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Työmarkkinoilla ja perinteisessä kolmikannassa vallitsee lähinnä epäluottamus. Sopiminen ei ole muodissa.

Politiikassa maltilliset ja ratkaisuja hakevat keskivoimat ovat niin Suomessa kuin muuallakin saaneet antaa tilaa identiteettipolitiikasta ja vastakkainasettelusta eläville laitavoimille.

Politiikkaan kuuluvat myös erimielisyydet. Ongelmaksi ne muodostuvat, jos emme pidä politiikassa arvokkaana toisten näkemyksiä ja pyrkimystä yhteistyöhön.

Olemme kiintyneitä pohjoismaiseen hyvinvointiyhteiskuntamalliimme, mutta samalla se on tullut vaivihkaa haastetuksi. Kyse ei ole pelkästään eurojen riittävyydestä ja huoltosuhteesta, vaan myös luottamuspääoman ohenemisesta.

Myös globaalit suuryritykset ja omia intressejään ajavat suurvallat haastavat sopimuksiin ja luottamukseen rakentuvien hyvinvointiyhteiskuntien olemassaolon perusteita.

Suomalaisilla on liian vähän yhteisiä suuria tulevaisuusprojekteja. Todelisuutemme erkanevat. Toisaalta liian moni kokee, että hyvinvointiyhteiskunta on saavutettu kokonaisuus eikä näe, että sen idea pitää sisällään oikeuksien lisäksi oman vastuun ja yhteisen vastuun näkökulman.

Maassamme onkin käymättä syvä ja kiihkon keskustelu hyvinvointiyhteiskuntamme perusteista. Mikä on ihmisen oma vastuu? Mitä voimme edellyttää ja odottaa yhteiskunnalta? Mikä lähihynteisöjen rooli? Ovatko oikeutemme ja velvollisuutemme tasapainossa?

Keskustan suunta Suomelle:

Vahvistamme luottamus- ja sopimusyhteiskuntaa etsimällä suomalaisia yhdistäviä asioita ja ratkaisuja - vastakohtaisuuksien rakentamisen sijaan. Suomen pitää olla tulevaisuudessakin yhteiskunta, jossa toivo on aina pelkoa suurempaa.

2. Syntyvyys sakkaa, Suomi ikääntyy

Maassamme elää tällä hetkellä rinnakkain historiallisen monta sukupolvea. Elämme pidempään kuin koskaan. Se on suomalaisen yhteiskunnan rikkautta.

Tällä kehityksellä on kuitenkin varjo-puolensa. Suomi ikääntyy ja syntyvyys on laskenut alle nälkävuoden 1868. On uhkana, että maamme väkiluku kääntyy laskuun 2030-luvulla.

Maamme eri ikäluokkien kokojen epäsuhtaisuus on kohtalokkaan suuri uhka kansantaloudellemme ja hyvinvointiyhteiskuntamme tulevaisuudelle.

Yksittäistä syytä alhaiselle syntyvyydelle on mahdotonta löytää. Kyselytutkimusten mukaan syinä korostuvat pidentynyt nuoruus, koettu epävarmuus tulevaisuudesta sekä ”hyvän vanhemmuuden” oletetut vaateet ja kustannukset. Alhaisen syntyvyyden taustalla heijastuu myös huoli suurista suomalaisen yhteiskunnan ja globaaleista ongelmista.

Tutkimusten mukaan nuorten naisten ja miesten arvomaailmat erkaantuvat toisistaan. Yhteiskunnassamme käytävä keskustelu lapsista ja perheistä sekä niiden erilaisuudesta ei ole aina positiivista ja kannustavaa. Samaan aikaan Orpon hallituksen leikkaukset kohdistuvat kipeästi myös lapsiperheisiin.

1 Yhtä lailla kuin lapsia ja perheitä, myös
2 ikääntyneitä ihmisiä, koskeva keskustelu
3 on liian ongelmakeskeistä. Unohdamme
4 usein, että ikäihmiset ovat aktiivinen
5 osa yhteiskuntaamme. He auttavat
6 lapsiaan ja lastenlapsiaan. He teke-
7 vät paljon vapaaehtoistyötä. Heillä
8 on paljon yhteiskuntaa hyödyttävää
9 elämäkokemusta, hiljaista tietoa ja
10 osaamista.

11
12 Emme ole kuitenkaan onnistuneet
13 riittävästi vastaamaan ikääntymisen
14 ilmiöön ja sen haasteisiin. Miten tur-
15 vaamme ikäihmisillemme hyvän ja
16 arvokkaan elämän heidän viimeisinä
17 elinvuosinaan? Mistä saamme työnteki-
18 jät vanhustemme hoitoon ja hoivaan?

19
20 Euroopan ”etujoukoissa” ikääntyvänä
21 maana Suomi voi tulevaisuudessa olla
22 parhaimmillaan edelläkävijä ratkaisujen
23 löytäjänä ikääntymisen haasteisiin.

24
25 On myös katsottava rehellisesti peiliin
26 – koko yhteiskuntana ja etenkin poliit-
27 tisina päättäjinä. Hukkasimme ikään-
28 tyvän kansakuntamme kriittisiä vuosia
29 kärhämöintiin ja hidasteluun sosiaali- ja
30 terveydenhuollon uudistuksessa. Nyt
31 palvelut ovat monin paikoin kriisissä.
32 Samalla joudumme tarkastelemaan uu-
33 della tavalla sitä yhteiskuntasopimusta,
34 jossa aikuiset lapset ovat voineet luot-
35 taa, että heidän ei tarvitse itse huoleh-
36 tia vanhemmistaan.

37
38 Suomen väkilukua on viime vuosina kas-
39 vattanut maahanmuutto. Se suuntautuu
40 valtaosin maamme harvoille alueille ja
41 näiden sisällä vielä tiettyihin kaupungin-
42 osiin. Vaarana on kotoutumisen epäon-
43 nistuminen ja siitä seuraavat yksilöitä ja
44 perheitä koskevat inhimilliset ongelmat
45 sekä se, että emme pääse rakentamaan
46 Suomea yhdessä. Sekä suomalaisia että
47 maahanmuuttajia uhkaavat syrjäytyes-
48 sään samat ongelmat: epäluottamuksen
49 ja pettymyksien kasvu sekä sitoutumat-
50 tomuus yhteiskuntaan ja sen kulttuuriin.

Jengiytymisen ja radikalisoitumisen riski kasvaa. Syrjinnän luomat ongelmat ja integraation mahdollinen epäonnistuminen ruokkivat jo entisestään olemassa olevaa väkivallan riskiä.

Meillä on suomalaisena yhteiskuntana oikeus ja velvollisuus suojella omaa tapakulttuuriamme ja perinteitämme, vaikka yhteiskuntamme moninaistuu. Meillä on oikeus edellyttää, että maahanmuuttajat ymmärtävät yhteiskuntamme peruspiirteitä ja sitoutuvat toimimaan niitä kunnioittaen. Tarvitsemme vähemmän byrokratiaa, ennakkoluuloja ja rasismia, enemmän molempipuolista avointa asennetta ja ymmärrystä.

Keskustan suunta Suomelle:

Vahvistamme politiikallamme kotien ja perheiden uskoa tulevaisuuteen. Tuemme päätöksillämme jokaisen mahdollisuutta toivomaansa lapsilukuun. Olemme valmiit etsimään ratkaisuja vanhenevan ja vähenevän väestön sekä maahanmuuton luomiin haasteisiin.

3. Alueiden tuskaan tarvitaan ratkaisuja

Alueiden Suomi on täynnä osaamista ja mahdollisuuksia. Ne täytyy vain valjastaa vahvistamaan koko maamme elinvoimaa. Erityisesti uusiutuvan kotimaisen energian hankkeet ja muu kestävä luonnonvarojen hyödyntäminen voivat olla Suomen tulevaisuuden menestysaloja.

Myös maamme pitkä raja yhä arvaamattomamman Venäjän kanssa korostaa alueiden turvallisuuspoliittista merkitystä. Kauttaaltaan elinvoimainen Suomi on kriisinkestävä.

1 Alueiden välillä vallitsee kuitenkin pe-
2 rustavanlaatuista, historiastakin kum-
3 puavia eroja. Pähkinäsaaren rauhan (v.
4 1323) raja Itä- ja Pohjois-Suomen sekä
5 eteläisemmän ja läntisemmän Suomen
6 välillä jakaa maamme yhä monin tavoin
7 kahtia. Väestö- ja tulonjakokehitys sekä
8 muut sosioekonomiset ja -terveyse-
9 rot ovat suuret Itä- ja Pohjois-Suomen
10 tappioksi.

11
12 Etenkin maamme itäisimmät alueet
13 ovat joutuneet ottamaan kovimmat
14 taloudelliset ja aluekehitykseen liittyvät
15 iskut vastaan Venäjän Ukrainaan koh-
16 distaman hyökkäyssodan seurauksena.
17 Tulevaisuuden usko ja -näköymät ovat
18 itäisessä Suomessa koetuksella.

19
20 Alueellinen eriytyminen on uhka myös
21 muulla Suomessa. Yksittäisten kuntienkin
22 sisällä ihmisten arjen todellisuus, toi-
23 meentulo ja elämänlaatu vaihtelevat suu-
24 resti. Tämä näkyy etenkin asuinalueiden
25 ja kaupunginosien eriytyvänä kehityksenä
26 suurimmissa kaupungeissa. Niissäkin
27 tarvitaan viisasta aluepolitiikkaa.

28
29 Kaikilla maamme alueilla ja kunnilla on
30 vahva tahto elinvoimansa säilyttämi-
31 seen ja kehittämiseen. Monilla niistä
32 haasteena ovat kuitenkin työikäisen vä-
33 estön väheneminen, osaavan työvoiman
34 saatavuus ja yrittäjyyden hiipuminen.

35
36 Alueiden tuska kasvaa. Nykyinen kehitys
37 uhkaa johtaa yhä suurempaan keskitty-
38 miseen, jossa paikallisten lähiyhteisöjen
39 sekä niiden luoman yhteisöllisyyden ja
40 turvallisuuden voima heikkenee. Palve-
41 lut uhkaavat kadota monista taajamista,
42 maaseudusta puhumattakaan. Alueiden
43 eheyden ja elinvoimaisuuden turvaa-
44 miseksi on tärkeä huolehtia riittävien
45 lähipalveluiden kehittämisestä.

46
47 Monet ihmiset eivät pysty toteutta-
48 maan unelmaansa elää, asua ja tehdä
49 työtä siellä, missä he tuntevat itsensä
50 onnellisiksi. Toisaalta monipaikkai-

suudesta ja etätyöstä on tullut osalle suomalaisia uudenlainen tapa asua, tehdä työtä ja viettää vapaa-aikaansa. Keskustalle myös kaikkien oikeus lähi- luontoon on tärkeää.

Suuri osa suomalaisista haluaa asua väljemmin, itse omistetussa kodissa. Etenkin kasvavissa kaupungeissa asuntojen hintakehitys, muut nousevat elinkustannukset ja kaupunkien kaavoi- tuspolitiikka ovat muuttaneet monelle nämä asumisunelmat kaukaisiksi haa- veiksi.

Toisaalta ruuhka-alueiden ulkopuolella kiinteistöjen arvon lasku on todellinen ongelma. Moni aiempien sukupolvien rakentama koti on nyt euroilla mitattuna liki arvoton.

Suomi ja suomalaiset ovat perustuvaa laatua olevan kysymyksen äärellä: onko alueellinen ja ihmisten välinen tasa- arvo yhä yhteinen kansallinen tavoit- teemme?

Keskustan suunta Suomelle:

Uskomme keskittämisen sijaan koti- seutujen ja paikallisuuden voimaan. Haluamme turvata koko Suomen menestymisen ja elinvoiman edel- lytykset niiden omien vahvuuksien pohjalta.

4. Suomen talous on tienhaarassa

Hyvinvointiyhteiskuntaamme on pidet- ty yllä velkaa ottamalla. Tämä tie ei ole kestävä. Suomen julkinen talous tarvit- see pitkäjänteistä ja vastuullista terveh- dyttämistä.

1 Julkisella taloudella on edessään mitta-
2 vat sopeutustoimet. Ne sisältävät leik-
3 kauksia, menojen kasvun hidastamista
4 ja veronkorotuksia. Julkisyhteisöjen
5 velka suhteessa bruttokansantuottee-
6 seen uhkaa silti kasvaa vuoteen 2028
7 mennessä lähelle 85 prosenttia.

8
9 Orpon hallituksen sopeuttamistoimet
10 eivät kuitenkaan kohdistu eri ihmisryh-
11 miin ja alueisiin oikeudenmukaisesti. Se
12 on uhka yhteiskuntamme yhtenäisyy-
13 delle ja eheydelle.

14
15 Talouden tervehdyttämisessä ei ole
16 kyse vain leikkauksista ja veroista. Siinä
17 on jäänyt liian vähälle huomiolle yhteis-
18 kuntamme rakenteiden uudistaminen
19 ja sen tarvitsemat reformit. Ja ennen
20 kaikkea talouden kasvun eväät.

21
22 Suomen talous on tienhaarassa: läh-
23 demmekö kohti kestäväää kasvua vai
24 kasvavatko tulevaisuudessa lähinnä
25 konkurssit ja työttömyys?

26
27 Suomi on sairastanut kroonista kasvu-
28 vajetta jo yli viidentoista vuoden ajan.
29 Tämän taustalla ovat etenkin heikko
30 tuottavuuskehitys, investointien vähäi-
31 syys sekä kasvava osaajapula.

32
33 Talouskasvu edellyttää nykyistä suu-
34 rempaa luottamusta talouden toimin-
35 taympäristön vakauteen ja ennustetta-
36 vuuteen. Lisäksi yhteiskunnassamme on
37 yhä liikaa yritysten toimintaa ja ihmisten
38 arkipäivää vaikeuttavaa byrokratiaa ja
39 turhaa sääntelyä. Mutta ennen kaikkea
40 talouskasvuun tarvitaan ahkeruutta, yrit-
41 teliäisyyttä, luovuutta ja uusia ideoita.

42
43 Talouskasvua saadaan aikaan työn
44 määrän lisäämisellä. Osaava työvoima
45 on ehdoton kasvun edellytys. Ikäänty-
46 vässä Suomessa työvoimayhtälön rat-
47 kaisu on vaikeaa ilman työ- ja koulutus-
48 peräistä maahanmuuttoa. Se tarvitsee
49 lisää joustavuutta ja vauhtia, ei estävää
50 lainsäädäntöä ja byrokratiaa.

Pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on suuri merkitys niin työllisyydelle kuin talouskasvullekin. Ne on huomioitava aiempaa vahvemmin myös tutkimus- ja innovaatiopolitiikassa ja niihin liittyvässä yhteisten varojen kohdentamisessa. Esimerkiksi vihreä siirtymä ja matkailu ovat suuria mahdollisuuksia pienille ja keskisuurille yrityksille.

Tuottavuuden kasvu on ollut Suomesa liian vähäistä. Etenkin teknologian ennakkoluulottomalla hyödyntämisellä, uusilla toimintatavoilla ja tekemällä asioita entistä fiksummin on sekä julkisella että yksityisellä sektorilla otettavissa suuria tuottavuusloikkia.

Suomi ja Eurooppa ovat kasvavalla takamatkalla tekoälyn kehittämisessä ja hyödyntämisessä. Tämän ”junan” kyytiin on hypättävä ja otettava kuljettajan paikka ennen kuin on liian myöhäistä. Tekoälyn hyödyntämisessä Suomen pitää ottaa suuri loikka eteenpäin, mutta samalla tarvitaan tekoälyn sääntelyä, maiden ja maanosien rajat ylittäen.

Keskustan suunta Suomelle:

Haluamme palauttaa luottamuksen ja tulevaisuuden uskon Suomen talouteen ja sen toimijoille. Teemme talouden välttämättömät uudistukset ja sopeutukset kestäväää kasvua tukien, mutta samalla oikeudenmukaisesti eri ihmisryhmät ja alueet huomioiden.

5. Kohti kohtuullisuuden yhteiskuntaa

Kohtuullisuus ja ylisukupolvisuus ovat Keskustan arvoja. Kohtuullisuus on rajojen ymmärtämistä yhteiskunnassamme, jossa korostuvat suoritukset ja

1 menestyminen. Se on etenkin talouden
2 sovittamista luonnon kantokykyyn.
3 Kohtuullisuus on myös sen ymmärtä-
4 mistä, että maailma on meillä vain lai-
5 nassa tulevilta sukupolvilta. Ja elämistä
6 tämän ymmärryksen mukaisesti.

7
8 Yhteiskuntana ja sen jäsenenä olemme
9 yhä liian paljon kiinni fossiilitaloudessa,
10 ylikuluttamisen kulttuurissa ja kerta-
11 käyttötaloudessa. Myös omistamisen,
12 ulkonäkökeskeisyyden ja rahallisen
13 menestyksen ylikorostaminen ovat osa
14 ylikulutuskulttuuria ja merkittävä nuor-
15 ten pahoinvoinnin lähde.

16
17 Ilmastonmuutos, luontokato ja niiden
18 seuraukset eivät ole kadonneet minne-
19 kään vaan huutavat ratkaisuja. Luonnon
20 monimuotoisuus on tärkeä tavoite sekä
21 luonnon itsensä että ihmisten hyvin-
22 voinnin kannalta.

23
24 Kierto- ja jakamistalous ovat vielä
25 lapsenkengissä. Metsiemme ja muiden
26 uusiutuvien luonnonvarojemme viisas
27 ja kestävä käyttö ovat Suomelle suuri
28 mahdollisuus, jos vain osaamme tarttua
29 tähän tilaisuuteen.

30
31 Suurin osa suomalaisista on tyytyväisiä
32 elämäänsä. Maamme kodeissa voidaan
33 keskimäärin hyvin. Suomi on seitsemän
34 kertaa peräkkäin rankattu maailman
35 onnellisimmaksi maaksi.

36
37 Tämä on kuitenkin vain osatotuus. Kai-
38 killa ei yhteiskunnassamme mene hyvin.

39
40 Mielenterveyden ongelmat koskettavat
41 kaikenikäisiä suomalaisia enemmän kuin
42 koskaan. Ne vievät liian monia ennen-
43 aikaisesti sivuun opiskelusta, työelä-
44 mästä ja monista sosiaalisen elämän
45 muodoista. Ne uhkaavat ihmisen elä-
46 mänhallintaa. Siksi paremmasta mielen-
47 terveydestä on tehtävä Suomelle uusi
48 kansallinen suurhanke.

49
50

Sosiaalinen media on ottanut niskalen-
kin liian monen arjessa ja ajankäytössä.
Kansakuntamme on pitkälti ajautunut
älypuhelinten vangiksi. Sosiaalisen me-
dian haitalliset seuraukset ovat alkaneet
näkyä muun muassa ihmisten maail-
makuvan vääristymisinä, vastakkain-
asettelujen kärjistymisinä, itsetunnon
ja mielenrauhan rapautumisena sekä
sosiaalisten suhteiden heikkenemisenä.

Kaikissa kodeissa ei voida hyvin. Las-
tensuojeluilmoituksia tehtiin vuonna
2023 noin joka kymmenennestä lap-
sesta. Ilmoitusten määrä on kaksinker-
taistunut kymmenessä vuodessa. Moni
kotitalous kamppailee toimeentulonsa
kanssa. Vakavat maksuhäiriöt ovat
lisääntyneet.

Osalle kansalaisista syrjäytymisestä ja
osattomuuden tunteesta on tullut ei-
toivottu, pysyväluonteinen elämäntilan-
ne. Tämä on suuri uhka myös sisäiselle
turvallisuudelle ja yhteiskuntamme
eheydelle.

Maamme inhimillinen pääoma rakentuu
koulutuksen ja osaamisen kautta – läpi

1 elämämme. Etenkin suomalainen me-
2 nestystarina, peruskoulu, on kuitenkin
3 ongelmissa. Oppimistulokset laskevat ja
4 eriytyvät, erot koulujen välillä kasvavat
5 ja osa oppijoista voi pahoin.

6
7 Epävarman tulevaisuuden edessä nuo-
8 ria vaaditaan yhä aikaisemmin valitse-
9 maan oma suuntansa. Koulutus nähdään
10 yhteiskunnassa liikaa vain pikaväylänä
11 työelämään, ei osana inhimillistä kas-
12 vua, joka lopulta tuottaa täyteen mit-
13 taansa kasvaneen ja vastuuta yhteis-
14 kunnasta kantavan ihmisen.

15
16 Juhlapuheissamme vilahtelee käsite
17 kohtuullisuuden yhteiskunnasta. Nyt on
18 aika ryhtyä tuumasta toimeen.

19
20

Keskustan suunta Suomelle:

*Haluamme, että suomalaiset ovat
tulevaisuudessakin maailman on-
nellisin kansa. Tämä syntyy yhteis-
kunnasta, jossa ihminen, luonto ja
talous ovat tasapainossa. Ja jossa
jokaisella meistä on mahdollisuus
rakentaa hyvä elämä itsellemme ja
läheisillemme.*

21
22
23
24
25
26
27
28
29

Tavoitteena hyvinvoivat ihmiset, elävät kunnat ja kestävä kuntatalous

Kunta- ja aluetyöryhmän poliittiset linjaukset, kevät 2024

Puoluevaltuuston 27.4.2024 hyväksymä

Puoluehallituksen 16.5.2025 esitys puoluekokoukselle

Kuntien uusi alku

Kunnat ovat julkisia yhteisöjä, jotka toimivat lähimpänä ihmistä. Maailman onnellisin maa tehdään lähellä – kunnissa. Niiden olemassaolo ankkuroituu aitoon asukkaiden itsehallintoon. Kunnat toimivat laaja-alaisesti ja kansanvaltaisesti paikalliset olosuhteet ja tarpeet huomioiden. Kunnat ovat perinteisesti tehneet tiivistä yhteistyötä keskenään ja näin on kyetty vahvistamaan maan eri alueilla palveluiden toimivuutta.

Kunnat kokivat ison muutoksen hyvinvointialueiden perustamisen myötä. Kuntien tehtävissä korostuvat vastuu asukkaiden hyvinvoinnista, alueen elinvoimasta sekä turvallisuudesta ja toimivasta elinympäristöstä. Ihmisten asuminen useammalla paikkakunnalla, etätyö ja lisääntynyt vapaa-aika antavat uusia mahdollisuuksia, mutta myös palveluhaasteita. Kuntien rooli työllisyyden, yrittäjyyden ja kasvun edistämisessä sekä osaavan työvoiman riittävydessä kasvaa entisestään työllisyydenhoidon

23 siirtyessä kunnille vuoden 2025 alussa.
24 Kunnilla on tärkeä rooli myös maahan-
25 muuttajien kotoutumisessa. Yritysten
26 rooli paikallisena työllistäjänä on me-
27 nestystekijä kunnan elinvoiman raken-
28 tajana. Julkisten hankintojen kriteerien
29 laadinnassa on huomioitava yritysvali-
30 kutukset ja noudatettava kotimaiselta
31 tuotannolta vaadittavia ehtoja.

32
33 Kunnat ohjaavat maankäyttöä, kaavoi-
34 tusta ja rakentamista sekä luovat edel-
35 lytyksiä hyvälle asumiselle. Viihtyisät ja
36 vehreät elinympäristöt, kestävä yhdys-
37 kuntarakenne sekä sujuva liikkuminen
38 ovat keskeisesti kuntiemme vastuulla.
39 Kuntien vastuulla on myös merkittävä
40 osa maamme infrastruktuurista: vesi- ja
41 viemärilaitokset, katu- ja tieverkkoa,
42 kaukolämpö- ja sähkölaitostointo-
43 ja, vuokra-asuntoja sekä palveluissa
44 tarvittavia kiinteistöjä. Julkiset hankin-
45 nat mukaan lukien suomalainen ruoka
46 on kuntien itsehallinnon keskeinen arvo,
47 osa ruokaturvaa ja huoltovarmuutta –
48 siis kokonaisturvallisuutta.

49
50 Merkittävä osa kuntakokonaisuutta ovat

kunnan määräysvallassa olevat yhtiöt ja yhteisöt, jotka muodostavat kuntakonsernin. Kuntien yhtiöiden ja yhteisöjen suhteellinen merkitys kasvoi kunnissa sote-uudistuksen myötä, koska niiden osalta muutokset olivat vähäisiä. Kuntakonsernin johtaminen sekä omistajapolitiikka on entistä tärkeämpää kunnan menestymisen kannalta.

Ihmisyys ja sen kehitystarve on keskustalaisen kuntapolitiikan yksi arvope- rusta. Osaaminen ja sen vahvistaminen toteutuvat kuntien järjestämässä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, vapaassa sivistystyössä, taiteen perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa. Kuntien vastuulla on myös panostus kulttuuri- ja liikuntapalveluihin elinvoiman vahvistamiseksi. Käytännössä kunta vastaa myös elinikäisen oppimisen ympäristöistä. Esimerkiksi digitaalisten perustaitojen vahvistaminen on erittäin tärkeää palvelujen siirtyessä verkkoon. Tämä tulee nostaa keskiöön myös hyvinvointialueiden ja kuntien yhdyspintatyössä.

Tosiasiat on tunnustettava. Suomessa on alueita ja kuntia, joilla kiihtyvä kasvu aiheuttaa sosiaalisia ongelmia ja taloudellisia investointipaineita samaan aikaan, kun meillä on alueita, joissa palvelutarpeet supistuvat ja kuntapäätäjät kipuilevat palveluverkon ylläpidon ja kuntatalouden kestävyys- ja kestävyyden kanssa. Kunnan rooli tulee nähdä yhä enemmän ”yhteisöjen yhteisönä” ja ”välittäjänä”, jonka tehtävänä on koota alueensa toimijoita yhteen ja luoda sitä kautta edellytyksiä kuntalaisten osallisuuden, hyvinvoinnin ja elinvoiman vahvistumiseen. Elinvoiman rinnalla voimme puhua myös kuntien ja kuntalaisten elämänoimasta.

Keskustan kuntapolitiittiset pää- tavoitteet tiivistetysti:

1. Keskustalaisen lähipolitiikan tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen, joka elää sisällöllisesti hyvää ja mielekästä elämää turvallisessa ja palvelevassa kotikunnassaan. Kaikki tärkeä on ihmistä lähellä.
2. Keskusta haluaa taata kuntien toimintaedellytykset ja edistää kuntien mahdollisuuksia kehittää omia vahvuuksiaan. Kuntien pitää saada tulevaisuudessakin päättää omista palveluistaan joustavasti oman kunnan ja kuntalaisten tarpeita vastaavasti ja heitä kuullen. Keskustalle kuntien itsehallinto on keskeinen arvo. Kuntien yhteistyömahdollisuuksia ei tule rajoittaa.
3. Keskustan mukaan sivistys rakentuu ihmisyydelle ja sen elämänmittaiselle kehittymiselle, jossa kunnilla on tärkeä rooli. Perheiden tarpeisiin sopivat varhaiskasvatuspalvelut, laadukas perus- ja toisen asteen opetus, taiteen perusopetus sekä yksilöllistä kasvua tukevat vapaa sivistystyö ja järjestötoiminta tarjoavat elämänvoimaa. Elävä kunta syntyy luovuudesta. Viranomaisten välistä yhteistyötä kehitetään erityisesti lasten, nuorten ja perheiden näkökulmasta, jotka tarvitsisivat eniten palveluja.
4. Keskustan kuntapolitiikan tärkeimpänä tehtävänä on estää alueiden ja kuntien eriytyminen. Meille kaikki kunnat ja kaupungit ovat yhtä arvokkaita.

Keskusta on puolue, joka tunnetaan osaavista ja ratkaisuhakuisista kunta-päättäjistä sekä vastuullisesta ja rakentavasta tavasta tehdä kuntapolitiikkaa erilaisissa kunnissa.

Kuntalaisten hyvinvointi on päämäärä - kuntatalous on väline

Kuntien asema muuttui merkittävästi hyvinvointialueiden perustamisen myötä. Vaikka muutos oli historian suurin hallinnollinen uudistus, ei kuntalakia eikä kuntien rahoituslainsäädäntöä uudistettu. Soteuudistuksen myötä kunnilta siirrettiin hyvinvointialueille kalliit sotekustannukset sekä vastaava laskennallinen osuus kunnallisverotuloista ja valtionosuuksista. Kuntien valtionosuusjärjestelmästä jäi jäljelle vain rippeet ja toimimattomat jakoperusteet. Uudistuksessa kuntien rahoituksen tarkoituksenmukaisuus ja järjestelmän toimivuus unohtuivat.

Olemme tilanteessa, jossa suurten sote-menojen kuntien valtionosuus muuttui negatiiviseksi. Näiden kuntien pitää palauttaa takaisin valtionosuuksia, joita ne ovat saaneet valtiolta tuotukseen lakisääteisiä palveluita kuntalaisille. Näiden ja monen muun kunnan veronkorotuspaineet nousivat uudistuksen takia rajusti. Kunnat ovat tällä hetkellä epätasa-arvoisessa tilanteessa keskenään.

Valtion tulee mahdollistaa kunnille riittävät taloudelliset resurssit.

Pelkän kuntien valtionosuuslainsäädännön uudistamisen sijaan tarvitaan koko kuntalain ja kuntien rahoitusjärjestelmän uudistus, jossa huomioidaan myös kuntien vero- ja maksutulot. Keskusta edellyttää, että uudistus valmistellaan par-

lamentaarisesti kuntien erilaisuus huomioiden.

Uudistuksen lähtökohtana tulee olla tehokkaasti tuotettujen, toimivien kuntapalveluiden tarjoaminen asukkaille kohtuullisella vero- ja maksurasituksella koko maassa. Valtion rahoituksessa tulee huomioida kunnan kaikki tehtävät.

Negatiivisten valtionosuuksien kuntien ongelma tulee korjata välittömästi. Keskusta edellyttää, että kuntien sote-menojen kompensoimiseksi tarvitaan siirtymäkauden rahoitus vaalikauden 2027 loppuun asti.

Keskusta katsoo, että perustan kunnalliselle itsehallinnolle muodostaa jatkossakin rajoittamaton kunnan verotusoikeus (tuloverossa) sekä riittävä muu rahoitus: valtionosuusrahoitus ja muut verotulot eli kiinteistövero kokonaisuudessaan ja osuus yhteisöverosta sekä maksutulot. Koska kuntakohtaiset asukaskohtaiset tuloerot sekä palvelutarpeet ovat kasvussa, on Suomessakin huolehdittava kuntien verotulojen tasauksesta, jotta kansalaisten yhdenvertaisuus turvataan. Ihmisten asuminen useammalla paikkakunnalla ja sen aiheuttamat palvelutarpeet on myös otettava huomioon.

Kuntien taloutta vahvistetaan tulopohjaa uudistamalla. Valtion rahoituksessa on viime kädessä kysymys siitä, miten kuntapalvelut rahoitetaan. Jos valtionosuuksien osuus kuntien toimintamenoista laskee, lisääntyvät erot kansalaisten vero- ja maksurasituksessa sekä palveluissa. Valtiolla on kuntia laajemmat mahdollisuudet rahoittaa toimintaansa. Vaikka kunnilla on erilaisten olosuhteiden takia hyvin erilaiset mahdollisuudet vahvistaa tulopohjaansa, silti kaikkien kuntien tulopohjan vahvistaminen on tärkeää.

Suomi on ratifioinut Euroopan neuvoston kunnallisen itsehallinnon peruskirjan, jonka mukaan valtion tulee huolehtia siitä, että kunnalla on riittävä rahoitus sen tehtävien hoitoon. Tämä on valtion ja hallituksen hoidettava asia.

Valtion ja kuntien suhde tulee saada vakaalle pohjalle. Kuntien ja valtion pitää hakea yhdessä keinoja kuntatalouden vakauttamiseksi pitkällä aikavälillä. Valtion pitää kattaa täysimääräisesti kuntien uudet tehtävät ja velvoitteet, kuten esimerkiksi TE-uudistuksen myötä tulevat tehtävät vuoden 2025 alusta.

Kuntien eriytyminen ja väestökehitys näkyvät kuntien taloudessa ja kehityksessä erilaisina muutospaineina. Syntyvyyden ja väestökehityksen keskittymisen myötä suuret investointitarpeet keskittyvät kasvaviin kuntiin ja kaupunkeihin, kun toisessa ääripäässä ovat kunnat, joissa palvelutarve pienenee ja tulevaisuuden haasteena on palveluverkon sopeuttaminen vastaamaan pieneneviä tarpeita. Tämä nostaa yksikkökustannuksia kunnissa ja investointipaineita suurissa asukaskeskittymissä.

Kuntien väliset erot kunnallisverotuksessa uhkaavat kasvaa entisestään. Korkeimman kunnallisveron kunnassa maksettiin vuonna 2022 saman suuruisesta verotettavasta tulosta kunnallisveroja 17,4 % enemmän kuin kunnissa keskimäärin, mutta vuonna 2023 jo 47 % enemmän.

Keskusta edellyttää, että kuntien rahoitus on saatava kestäväille pohjalle. Vain näin toimimalla turvaamme kuntien sosiaalisesti, taloudellisesti ja myös ekologisesti pitkäjänteisen ja kestävä toiminnan.

Keskusta ei hyväksy kuntien isojakoa menestyviin ja kuihtuviin kuntiin. Keskusta edellyttää, että kunnallisverotuksen lähtökohtana on alueellinen yhdenvertaisuus.

Valtionosuusjärjestelmä ei vastaa kuntien nykyisiä tehtäviä. Valtionosuusjärjestelmässämme on myös valuvika: Verotulotasaus ei ole täysimääräinen. Sen johdosta alhaisen tulotason kunnat, joissa verotettava tulo on keskimääräistä pienempi kuten vanhusvoittoisissa tai väestömäärältään pienemmissä kunnissa, joutuvat pitämään korkeampaa tuloveroprosenttia kuin korkeamman tulotason kunnat, vaikka palvelut järjestäisiin laskennallisten kustannusten mukaan.

Valtionosuusjärjestelmän tulisi perustua laskennallisten, luotettavien tietojen pohjalle. Valtionosuusjärjestelmässä pitäisi huomioida kriteereinä (palvelutarvekerroin) todellinen kustannuksia aiheuttava haja-asutus ja kaupunkien erityiskustannuksia aiheuttavat tekijät. Järjestelmässä tulisi huomioida myös vapaa-ajanasukkaiden osuus kunnan väkimäärästä.

Hallituksen kaavailema kiinteistöverouudistus koskee kuntia epätasaisesti. Esitämme, että kiinteistöverotuksen tulee olla kokonaan (100%) valtionosuuden tasausjärjestelmän piirissä pois lukien voimaitosten kiinteistöveroitus.

Ihmisen kokoiset palvelut

Keskustalaisen lähipolitiikan perusperiaate on, että palvelut järjestetään lähellä ihmistä. Rakennamme tulevaisuuden kuntia, jotka ottavat joustavasti huomioon kuntalaisten ja alueiden erilaiset tarpeet. Kaiken politiikan tavoitteena on edistää ihmisten hyvinvointia

ja kuntien elinvoimaa. Kaksikielisessä kunnassa on palveltava sekä suomeksi että ruotsiksi yhtäläisin perustein.

Perhepalveluihin matala kynnys

Alhainen syntyvyys saadaan nousuun vain lapsimyönteisellä politiikalla ja tukemalla perheiden hyvinvointia. Tässä kunnilla on tärkeä rooli. Perheiden hyvinvoinnin ja arjen sujuvuuden turvaamiseksi tarvitsemme eri tahojen yhteistyötä ja matalan kynnyksen palveluja.

Edistetään kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyötä tukemaan monimuotoisten perheiden hyvinvointia.

Lähialueen kouluja ja kirjastoja kehitetään monitoimitiloiksi, jotka kokoavat kaikenikäiset lähiyhteisön ihmiset yhteen. Monitoimitiloja perustetaan sinne, missä ihmiset luontaisestikin liikkuvat kuten kaupakeskuksiin.

Kirjastojen toimintaa kehitetään vahvemmin ”lainaamon” suuntaan. Esimerkiksi työkaluja tai harrastevälineitä ei tarvitse omistaa itse, jos ne voi helposti lainata. Tämä on ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä.

Yhteisöllisten monitoimitilojen lisäksi tarvitsemme liikkuvia palveluita. Esimerkiksi pitkien etäisyyksien kunnissa voidaan nuorisopalvelut järjestää liikkuvasti vaihtuviin kohtaamispaikkoihin, jonne nuorten on helppo tulla.

Lasten ja nuorten mielenterveyden ylläpitäminen edellyttää vahvaa panostusta ennaltaehkäiseviin palveluihin. Mielenterveysongelmiin pitää puuttua jo varhaisessa vaiheessa.

Keskusta huolehtii siitä, että vieranomaistahojen tekemät lapsia ja nuoria koskevat sosiaalihuollon

huoli-ilmoitukset ja lastensuojeluilmoitukset tulee johtaa aina perheen aikuissosiaalityön ja päihdepalvelujen palvelutarpeen arviointiin.

Oppia elämä kaikki

Ihmisyys ja sen kehitystarve ovat keskeisiä kustalaisen sivistyspolitiikan arvoja. Varhaiskasvatus, perusopetus, vapaa sivistystyö, taiteen perusopetus ja toisen asteen koulutus ovat kunnan keskeisiä tehtäviä. Kuntien vastuulla on myös panostus kulttuuri- ja liikuntapalveluihin elinvoiman vahvistamiseksi. Kunta vastaa käytännössä myös elinikäisen oppimisen ympäristöistä. Esimerkiksi digitaalisten perustaitojen vahvistaminen on tärkeää palvelujen siirtyessä verkkoon. Sivistyksen merkitys kasvaa nopeasti muuttuvassa ja polarisoituvassa maailmassamme.

Jokaisessa kunnassa tulee olla laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut, joita on tarjolla perheiden erilaisiin tarpeisiin. Saman perheen lapset tulee voida hoitaa samassa paikassa.

Jokaiselle perusopetuksessa olevalle oppilaalle pitää olla tarjolla turvallinen ja terve lähikoulu. Lähiopetusta voidaan täydentää etäopetuksella esimerkiksi valinnaisaineiden ja kielten osalta.

Suomalaisen koulujärjestelmän vahvuus on sen tasa-arvoisuudessa. Koulujen eriytymiseen ja ”koulushoppailuun” tulee puuttua turvamalla koulujen työrauhaa, riittävät oppimisen resurssit, erityisopetuksen tarpeet ja valinnaisaineet sekä toimivat tilat.

Toisen asteen eli lukio- ja ammatillisen koulutuksen saavutettavuus turvataan digitalisaatiota (mm. etäopetus) kehittämällä. Virtuaalisia

oppimisympäristöjä tarvitaan lisää. Näin koulutukseen voi osallistua sen kaikilla tasoilla perusopetukselta korkeakouluopintoihin paikasta riippumatta.

Pienten lukioden rahoitus taataan valtionosuusjärjestelmää uudistettaessa.

Toimivat laajakaistayhteydet ovat perusedellytys etäopetuksen järjestämiseksi ja elinikäisen oppimisen mahdollistamiseksi. Sellaisilla alueilla, joilla ei ole vielä nopeaa laajakaistapalvelua saatavilla, tulee yhteydet saattaa valtion avustuksella kuntoon.

Kunnan monitoimitiloissa tai yhteispalvelupisteissä tarjotaan digiapua vanhuksille ja kaikille tarvitseville. Kunta järjestää palvelun esimerkiksi yhteistyössä järjestöjen tai kansalaisopistojen kanssa.

Elämänvoimaa alueille resurssiviisaasti

Hyvinvointi ei ole 2020-luvulla enää pelkästään rahaan, toimeentuloon tai materiaan sidottua, vaan hyvinvointi voidaan määritellä hyvän ja mielekkään elämän kautta. Hyvä elämä on ihmisten arjen sujuvuutta, perusturvallisuutta ja vapautta elää haluamalla tavalla. Siihen liitetään usein yhteys lähiympäristöön ja ihmisiin. Hyvä elämä on sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävä.

Resurssiviisaat kaupungit ja kunnat edistävät luonnonvarojen viisasta käyttöä ja luovat näin edellytyksiä sosiaalisesti kestäväälle kehitykselle ja hyvinvoinnille sekä tulevaisuuden menestykselle. Resurssiviisaissa kunnissa huomio kiinnittyy muun muassa puhtaan energian, kestävästi liikkuvuuden, kohtuuhintaisen asumisen, ruokaturvallisuuden, veden käytön sekä materiaali-

en kulutuksen ja kiertotalouden järkeviin ratkaisuihin.

Maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyvät MAL-sopimukset, joita on tehty aiemmin vain suurempien kaupunkien osalta, laajennetaan maakuntia koskeviksi ilmastoto- ja kasvusopimuksiksi, joissa huomioidaan alueiden ja kuntien ilmastotoimet, kestävä yhdyskuntarakenne, monipaikkaisuus ja tasapainoinen aluekehitys.

Yleisen asumistuen siirtoa Kelalta kuntien vastuulle pilotoidaan alueellisilla kokeiluilla yhdistettynä uusiin Aran kunnille kohdistamiin kohtuuhintaisen asumisen rakentamisen tukivälineisiin.

Asuntopolitiikkaa terästetään laatimalla kansallinen toimenpideohjelma väestöään menettävien kuntien omistaman vuokra-asuntokannan peruskorjaamiseen, purkamiseen ja lisärakentamiseen, myymiseen ja käyttötarkoituksen muutokseen.

Puhdas vesi on kansallinen luonnonvaramme, jonka kotimaisuudesta tulee kaikkien yhdessä huolehtia. Vesihuoltolaitosten omistajuuteen perustuvaa määräysvaltaa ei tule luovuttaa kunnilta yksityiselle sektorille. Vastuulliseen kuntaomistajuuteen kuuluvat näkemyksellinen omistajaohjaus, omaisuuden hallinnan kokonaisuuden haltuunotto sekä kehityshakuisuus. Poikkeus- ja kriisitilanteisiin varaudutaan ennalta kunnan omalla tai seutukunnittaisella vesihuoltostrategialla.

Resurssiviisaan toimintamallin avulla kunnat vahvistavat aluetaloutta ja työllisyyttä, luovat yrityksille uusia liiketointamahdollisuuksia sekä parantavat asukkaiden hyvinvointia. Näin resurssiviisaus vahvistaa sekä kunnan elinvoi-

maa että asukkaiden elämänvoimaa.

Resurssiviisas kunta tunnistaa omat erityisvahvuutensa, resurssit, joiden varassa se rakentaa tulevaisuuttaan verotulojen ja valtionosuuksien rinnalla. Kunnan tärkein resurssi ovat kuntalaiset ja heidän osaamisensa. Osaavan työvoiman merkitys korostuu erityisesti harvan asutuksen alueilla, jossa pulaa on erityisesti varhaiskasvatuksen, opetuksen ja sairaanhoidon ammattilaisista.

Harvan asutuksen alueelle Pohjois- ja Itä-Suomeen töihin muuttanut vastavalmistunut saa hyvitystä opintolainasta enintään 8800 euroa.

Kunnan keskeinen elämänlaatua ylläpitävä resurssi on myös luonto ja kunta voi päättää hyvinkin vapaasti maankäytöstä kaavoitusmonopolin turvin.

Kunnan kannalta keskeisin voimavarojen säilyttäminen on kaavoitus. Kaavoitus- ja tulosuhteet tulee säilyttää kunnilla maanomistajien omaisuuden suojaamiseksi kunnioittaen.

Kunta tarjoaa kaavoituksella nykyisille ja tuleville asukkaalleen viihtyisiä ja turvallisia asumisen, elämisen sekä työn ja yrittämisen ympäristöjä. Rakennetun ympäristön arvon vaaliminen on keskeisiä tavoitteitamme.

Luonto kuuluu kaikille. Ihmisillä pitää olla mahdollisuus lähiluonnossa virkistymiseen ja oman hyvinvoinnin edistämiseen. Kaupungeissa tulee olla metsiä ja puistoja lähietäisyydellä. Kaavoituksessa tulee säilyttää lähiluonto ja varata uusille alueille riittävästi viheralueita ja lähimetsiä. Kiinnitetään huomiota myös siihen, että turvataan ikääntyneille asointimahdollisuudet, pääsy ulos ja lähiluontoon sekä asuinympäristöjen kunnossapito kaikkina vuodenaikoina.

Kaavoituksella ja kunnan asuntopolitiikalla on ehkäistävä yhteiskunnan eriytymistä.

Elämänvoima syntyy paikallisista ratkaisuista, jotka vastaavat ihmisten tarpeisiin hyvästä elämästä. Keskustalle kaikki kunnat ja kaupungit ovat yhtä arvokkaita, vaikka ihmisten tarpeet eriävätkin. Elävä kunta syntyy luovasta, kokeilevasta ja eteenpäin katsovasta toimintakulttuurista, yhteisöllisyydestä sekä kuntien, kuntalaisten ja eri toimijoiden välisestä kumppanuudesta.

Kumppanuus, yhdessä tekeminen sekä yhteiset tavoitteet pitää saada kuntien toimintatavaksi kuntalaisten, yritysten ja muiden yhteisöjen kanssa. Avoin tiedonkulku jo asioiden valmistelun alkuvaiheissa on ratkaisevaa. Kylä- ja kaupungin-osayhdistykset otetaan mukaan kunnan kehittämistoimintaan.

Jokaisen kunnan ei tarvitse järjestää kaikkia palveluita itse. Keskusta kannustaa kuntia yhteistyöhön. Yhteistyö on resurssiviisautta. Pakko-liitoksia emme kannata.

Asukkaiden omaehtoisen toiminnan tukeminen, uudet kokeilut ja avaukset sekä kansalaisaloitteet pitää ottaa käyttöön jokaisessa kunnassa. Hyödynnetään rohkeasti tekniikkaa, jotta kunnan palveluihin ja päätöksentekoon voi osallistua paikasta riippumatta samalla huolehtien ikääntyneiden yhdenvertaisuudesta digitalisaation edetessä.

Keskustan hyvinvointi- linjaukset

Puoluevaltuuston 27.4.2024 hyväksymä
Puoluehallituksen 16.5.2024 esitys puoluekokoukselle

Ihmisen hyvinvoinnin edistäminen toiminnan lähtökohdaksi

Ihmisten hyvinvointi ja turvallisuuden kokemus rakentuvat laajasti hyvän elämän perusedellytysten varaan, josta toimivat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ovat yksi osa. Muita hyvinvoinnin ja terveyden perusedellytyksiä ovat hyvät ihmissuhteet, eri sukupolvien ja väestöryhmien keskinäinen vuorovaikutus, hyvä työelämä, riittävä toimeentulo, mahdollisuus opiskeluun ja itsensä kehittämiseen, hyvä koti, kulttuuri- ja liikuntakokemukset ja elinvoimainen luonto, erityisesti lähiluonto sekä yhteiskunnan sisäinen ja ulkoinen turvallisuus.

Hyvinvoinnin rakentamisessa jokaisella on merkittävä vastuu itsestään ja läheisistään. Julkiset palvelujen tuottajat, järjestöt ja yritykset sekä seurakunnat ja muut yhteisöt ovat merkittäviä hyvinvoinnin edistäjiä. Eri toimijoiden yhteistyöllä ja eri toimijoiden kesken sopimalla rakennetaan parempaa hyvinvointia kuin erikseen toimimalla. Hyvinvointi yhteiskunnan toimivuutta vaarantaa kasvava vastakkainasettelu ja eri väes-

töryhmien keskinäisen ymmärryksen ja vuorovaikutuksen vähentyminen.

Tavoitteena sosiaali- ja terveydenhuollossa ja sosiaaliturvan kehittämisessä on edistää ihmisten yhdenvertaisuutta ja varmistaa toimivat palvelut sosiaalisesta asemasta tai kotipaikasta riippumatta koko maassa. Sote-palvelujen toimivuus varmistetaan vain ne uudistaen. Koska rahaa ei ole tulossa merkittävästi lisää ja koska henkilöstöpula pahenee, on tehtävä painopisteen muutos resursseja uudelleen peruspalveluihin kohdentamalla, toimintatapoja uudistamalla ja panostamalla ongelmien ennaltaehkäisyyn sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Keskusta puolustaa yhdenvertaisuutta. Keskustan tavoitteena on se, että jokainen voi erilaisista lähtökohdistaan riippumatta kehittää fyysisistä, psyykkistä, sosiaalista ja henkistä toimintakykyään omien pyrkimystensä ja edellytystensä mukaisesti.

Hyvinvointialueille lisää päätös- valtaa, vähemmän pikkutarkkaa ohjausta

Hyvinvointialueiden perustaminen on merkittävä, tervetullut uudistus. Sen tavoitteet sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaaminen kaikille, peruspalvelujen toimivuuden parantaminen, palvelujen selkeämpi organisointi, toimiva hoidon porrastus sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatio ovat yhä erittäin tärkeitä. Keskusta katsoo, että sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistamista on jatkettava vahvasti keskittyen palveluiden toimivuuden parantamiseen, alueiden päättävällän lisäämiseen sekä normiohjauksen väljentämiseen.

Koska alueelliset erot ovat suuria eikä aina ole löydettävissä yhtä kansallista toimivaa mallia, voivat hyvinvointialueet ja kunnat siirtää hyvinvointialueiden toimivaltaan kuuluvia tehtäviä toisilleen yhteisillä päätöksillä.

Hyvinvointialueet ovat aloittaneet toimintansa 2023 alussa. Niiden perustamisen yhteydessä sote-kustannukset tulivat ensimmäistä kertaa näkyviksi. Alueiden aloitusvaihetta ovat vaikeuttaneet paheneva henkilöstöpula ja kustannuksia lisäävät koronapandemian aikaisten hoitajonon purku, voimakas inflaatio sekä alijäämien kattamisen tiukka aikataulu ja hallituksen kaavailemat lisäleikkaukset.

Keskusta tavoittelee hallituksen linjaan merkittävää muutosta. Haluamme siirtää päätösvaltaa palvelujen järjestämisestä alueille nykyisen voimistuvan keskusjohtoisuuden sijaan. Kansallista ohjausta tulee keventää.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yksityiskohtaisia normeja ja velvoitteita pitää purkaa ja antaa hyvinvointialueille uusia mahdollisuuksia pal-

veluiden järjestämiseen ja yhteensovittamiseen ihmisten kannalta paremmin alueelliset olosuhteet ja palvelutarpeet huomioiden.

Keskusta vaatii hyvinvointialueiden talouden tasapainottamiseksi lisääntymisen vuoden 2027 loppuun asti. Hyvinvointialueiden rahoitusta on uudistettava vastaamaan alueiden olosuhde- ja palvelutarve-eroihin nykyistä paremmin.

Hyvinvointialueiden ja kuntien tulee voida siirtää hyvinvointialueiden toimivaltaan kuuluvia tehtäviä toisilleen yhteisillä päätöksillä.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen sisällöllistä uudistusta tulee jatkaa kansalaislähtöisesti niin, että hoitoon pääsyä helpotetaan. On tärkeää, että asiakas kokee tulevansa kuulluksi ja palveluiden toteuttamisessa asiakkaan voimavarat huomioidaan yksilöllisesti ja oikeudenmukaisesti.

Keskeistä ovat toimivat, uudella tavalla toteutetut lähipalvelut. Sairauksien ja sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäisy pitää nousta merkittävään rooliin ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä alueiden ja kuntien yhteistyöhön tulee kannustaa voimakkaammin hyvinvointialueita ja kuntia myös taloudellisesti niiden rahoitusta uudistettaessa.

Uudistusten jatkaminen on välttämätöntä, jotta palvelut pystytään jatkossa tuottamaan toimivasti joka puolella maata nykyistä vaikuttavammin. Hyvinvointialueiden toiminnassa vaikuttavuuden arviointi, eli asiakkaalle tulevat hyvinvointihyödyt, tulee asettaa suurempaan rooliin. Nyt ohjaus perustuu korostetusti vain euromääräiseen ja suoritteiden tarkasteluun, eikä riittävästi siihen, mitä euroilla saadaan aikaan. Tavoitteenamme on koko-

*naisvaltainen ihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Vaikutus-
vuusarviointia varten pitää rakentaa
kansalliset mittarit.*

*Alueiden rahoitusta on uudistetta-
va vastaamaan paremmin alueiden
palvelutarpeita ja olosuhteita. Ta-
loudellisia voimavaroja tulee koh-
dentaa ennaltaehkäiseviin toimiin,
lähi- ja peruspalveluihin, peruster-
veydenhuoltoon, vanhustenhuoltoon
sekä lasten ja nuorten palveluihin.*

Asiakas- ja potilastietojärjestelmissä tulee tehdä nykyistä tiiviimpää yhteistyötä kansallisesti sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueilla (YTA-alue). Terveydenhuollon ja sosiaalihuollon tietojärjestelmien yhteentoimivuutta on parannettava. Tietojärjestelmien yhteentoimivuutta tulee parantaa toimivilla rajapintaratkaisulla, tekoälyä hyödyntämällä sekä paremmalla tietojärjestelmien hankintaosaimisella. Tietojärjestelmien toimivuuden varmistamiseksi tarvitaan toimivaa kansallista ohjausta. Hyvinvointialueiden hankinnoissa on vielä tehostamisvaraa, mikä kannattaa hyödyntää.

Tietosuojalainsäädäntöä uudistettaessa on huolehdittava siitä, että uudistus palvelee ihmisten ongelmien ratkaisemista nykyistä paremmin. Keskusta edistää yhtenäisen tietopohjan tavoitetta, jossa kaikki toimijat tuottavat yhteismitallista tietoa. Nykyinen tietosuojalainsäädäntö estää eri viranomaistoimijoiden yhteistyön ihmisten ongelmien ratkaisemisessa ja tiedon hyödyntämisen ennaltaehkäisemisessä tavalla, joka on vastoin ihmisten etua.

Kehitetään hyvinvointialueiden ja niiden ostopalveluiden asiakaslautejärjestelmiä ja seurataan asiakastytyväisyyttä. Niiden keskeiset tulokset julkaistaan eri palvelutuot-

tajien laadun seurannan varmistamiseksi.

Hyvinvoinnin edistämisen kannalta on tärkeää varmistaa kulttuuri- ja liikuntamahdollisuudet kaikille. Yleiset sekä ulko- että sisäliikuntamahdollisuudet on turvattava kaikille ikäluokille riittävän läheltä. Kaavoituksessa on huomioitava puistoalueet ja leikkipuistot hyvinvointia ja terveyttä edistävinä.

Lähipalvelut kaikkien saavutettaviksi

Toimiva hoidon porrastus ja perusterveydenhuollon kuntoon saattaminen sekä terveystietopalveluiden että sosiaalipalveluiden integrointi asiakaslähtöisesti paikallistasolla on tärkeintä. Ihmislähtöiset lähipalvelut ovat ovi koko hyvinvointialueelle. Ihmisen palvelutarve otetaan haltuun ensimmäisellä yhteydenotolla. Lähipalvelujen uudistaminen on pitkäkestoinen prosessi, johon vaikuttavat esimerkiksi palvelutarpeen muutos, rahoitus sekä tietojärjestelmien kehittyminen.

Keskusta katsoo, että lähipalveluita pitää olla saatavilla jokaisessa kunnassa. Jokaisessa kunnassa tulee olla vähintään yksi toimipiste. Lähipalveluita ovat toimipisteissä annettavat palvelut sekä niitä täydentävät liikkuvat ja sähköiset palvelut. Lähipalvelujen organisointi tapahtuu hyvinvointialueiden päätöksillä. Lähipalvelut järjestetään kunkin alueen väestön tarvetta vastaavasti.

Lähipalvelussa on oltava vähintään sosiaalityön peruspalvelut riittävässä laajuudessa, sairaanhoitajan vastaanotto, kotisairaanhoitajien tukipiste, kullakin alueella tarvittavat neuvolatoiminnot, oppilashuolto ja erilaiset päivätoiminnot. Lääkäreiden, suun terveydenhuollon

ja mielenterveys- ja sosiaalityön ammattilaisten sekä laboratoriopalvelujen vastaanottopäivien määrä säädetään tarpeen mukaan. Etäviisitaamien ja muun digitaalisesti saatavan palvelun rakentamisessa on käytettävä hyväksi parhaita jo olemassa olevia käytänteitä.

Hyvinvointialueella on oltava riittävästi tarvittavia sote-ammattilaisia asukasmäärään nähden niin, että lähipalvelussa kiireettömän ajanvauruksen odotus ei ylitä neljäätoista vuorokautta. Hoidon tarve voi vaihdella suuresti eri alueilla vanhusväestön ja sairastavuuden mukaan. Erikoisalojen lääkäreiden tai vaitivan sosiaalityön ammattilaisten palveluja järjestetään lähipalvelussa vastaanottotyöhön tarpeen mukaan. Aseman pysyväälle henkilökunnalle järjestetään suora konsultaatioyhteyserikoisosajoihin.

Tarvitsemme jatkossakin kivijalkapalveluja, mutta ne voivat olla erilaisia kuin nyt ja sijaita eri paikoissa kuin nykyisin. Vahvat lähipalvelut vähentävät eriarvoisuutta, tukevat hoidon jatkuvuutta sekä vähentävät vaativan hoidon tarvetta. Uudet lähipalvelut ovat sosiaali- ja terveydenhuoltoa yhteensovittavia. Ne vahvistavat paikallisia yhteisöjä yhdessä kuntien, seurakuntien ja järjestöjen toimijoiden kanssa.

Toimipisteen henkilöstön ammattitaito ja suorituskyyky sekä yhteistyö koulujen, uskonnollisten yhteisöjen ja järjestöjen kanssa määritellään alueilla ja se voi vaihdella eri toimipisteissä. Kuntouttava työtoiminta ja aikuissosiaalityö on järkevää järjestää tiiviissä yhteistyössä lähipalvelujen kanssa.

Lähipalvelujen toteutuksessa on tärkeää hyödyntää erilaisia olemassa olevia malleja, kuten sotekeus-, omatiimi- ja omalääkärimallit,

joilla varmistetaan hoidon jatkuvuutta ja vaikuttavuutta.

Jokaiselle hyvinvointialueelle varmistetaan vähintään yksi erikoissairaanhoidon ympärivuorokautinen päivystys.

Erikoissairaanhoidtoa voidaan antaa hyvinvointialueen päätöksellä myös muissa sen alueen toimipisteissä. Päiväaikaista kirurgiaa voidaan antaa nykyistä joustavammin hyvinvointialueen päätöksin ja nojautuen kansalliseen ohjaukseen.

Perusterveydenhoidon yleislääkäritasoisista päivystystoimintaa organisoidaan siten, että näiden palveluiden alueellinen saavutettavuus hyvinvointialueen sisällä varmistetaan alueen päätöksin.

Kelan matkakorvaukset tulee siirtää alueille, jotta palvelujen järjestäminen kyetään toteuttamaan mahdollisimman toimivasti ja kustannustehokkaasti. Hyvinvointialueiden yhteistyötä edistetään ja annetaan alueille päätösvalta sen kehittämisessä.

Eniten palveluja tarvitseva 5 % väestöstä käyttää lähes 60 % soteresursseista. Heille tulee ensimmäisenä väestöryhmänä laatia palvelutarvearviointi ja -suunnitelma. Erityisesti heidän hoitonsa jatkuvuus turvataan.

Palvelut ja sosiaaliturva eivät saa eriytyä toisistaan hyvinvointialueilla, kuten nyt uhkaa käydä.

Paikallistasolla toteutetaan mahdollisimman nopeasti sosiaali- ja terveyspalvelujen integrointi, koska iso osa palveluja tarvitsevista tarvitsee sekä sosiaali- että terveyspalveluja.

Esitämme lainsäädäntöä muutettavaksi siten, että asiakkaan suostumuksella mahdollistetaan eri viranomaisten kesken palveluja tarvitsevan henkilön yhteisasiakkuus ja hänen tietojensa yhdistäminen.

Tavoitteena on hakea palvelua tarvitsevan ihmisen ongelmiin ratkaisua eri toimijoiden yhteistyöllä. Nyt tällainen tietojen yhdistäminen ei ole mahdollista.

Henkilökunnan mahdollisuutta keskittyä oman osaamisalueensa tekemiseen parannetaan ja työssä kehittymistä ja urapolkuja kehitetään. Hoiva-avustajien työpanosta lisätään tehtävissä, joissa ei tarvita pidempää koulutusta.

Hyvinvointialueiden henkilöstön työhyvinvointia ja hyvinvointijohtamista tulee parantaa ja sen kehitystä tulee seurata, jotta parannetaan henkilöstön pysyvyyttä ja helpotetaan uuden henkilöstön rekrytointia. Hyvinvointialueilla on työvoimapulan takia jouduttu ostamaan lääkäri- ja hoitohenkilötyövoimaa sekä sosiaalialan henkilöstöä. Silloin kun vuokratyön kokonaiskustannukset ovat selkeästi korkeammat kuin omalla henkilöstöllä tuotettu työ, vuokratyön käyttöä on vähennettävä. Vuokratyön käyttöä on vähennettävä kansallisin toimin.

Tavoitteena tulisi olla, että lääkärit olisivat ensisijaisesti työsuhteissa, virkalääkäreitä tai yrittäjä/ammatinharjoittajalääkäreitä pitkäaikaisilla sopimuksilla, joka liittää heidät väestövastuuseen ja tiimityöhön. Lisäksi on lääkärikoulutuksessa siirrettävä painopistettä yleislääketieteeseen.

Lääkehuoltoa uudistetaan hallitusti lääketurvallisuus varmistuen ja lääkkeiden saatavuudesta huolehtien. Apteekit otetaan vahvemmin mukaan

1 osaksi sote-palveluita erityisesti lääkehuoltoon liittyvissä asioissa, kuten
2 kokonaislääkityksen ajantasaisuuden
3 arviointi ja lääkeneuvonta.

4
5
6 ***Lääkkeen jakelussa ammattitaitovaatimukset säilytetään ja varmistetaan lääketurvallisuus koko maassa. Edistetään maankattavan apteek-
7 kiverkoston toimintaedellytyksiä
8 ja turvataan kaikille suomalaisille
9 lähiapteekkipalvelut.***

10
11
12
13
14 ***Mahdollistetaan apteekkien omistus
15 myös apteekkien henkilökunnalle.***

16
17 ***Apteekkeille annetaan mahdollisuus
18 tuottaa terveystalvituja nykyistä
19 enemmän esimerkiksi sairaanhoi-
20 tajavastaanottoina palvelun laatu
21 turvaten yhteistyössä hyvinvointi-
22 alueiden kanssa.***

23
24 ***Esitämme yhtenäistä maksukattoa
25 lääkkeille, matkakustannuksille ja
26 lääkäripalkkioille.***

27
28 ***Uudistetaan lääkkeiden arviointi- ja
29 hintaneuvotteluprosessi niin, että
30 kansallinen lääkkeiden saatavuus
31 turvataan ja jakelu toimii lääkkeiden
32 käyttäjien kannalta tarkoituksenmu-
33 kaisemmin.***

34
35 Pelastuslaitosten ja sopimuspalokuntien
36 yhteistyö on alueille turvallisuustekijä.
37 Sopimuspalokuntien toimintaedellytyk-
38 set on turvattava, koska ilman toimivia
39 sopimuspalokuntia pelastustoimen
40 alueellista kattavuutta ei kyetä toteut-
41 tamaan.

42
43 Ensivastetoiminnalla pyritään nopeut-
44 tamaan hätätilapotiilaan hoidon aloit-
45 tamista ja täten parannetaan potiilaan
46 mahdollisuutta selvitä hätätilanteesta.
47 Ensivasteyksiköllä on valmius tehdä
48 ensiarvio tilanteesta, suorittaa hätä-
49 ensiapu potiilaan peruselintoimintojen
50 eli hengityksen ja verenkierron turvaa-

miseksi, sekä raportoida tilanteesta matkalla oleville ensihoidon yksiköille Toiminta on tärkeää alueilla, joilla on pitkä matka terveysasemille/ täyden palvelun sairaaloihin.

Pelastustoimen ja ensivastetoiminnan toimivuus ja saavutettavuus on koko maassa turvattava.

Lääkärihelikopteritoiminnan alueellinen kattavuus ja toiminnan jatkuvuus on varmistettava. Ihmisten turvallisuuden kannalta poliisin riittävien voimavarojen varmistaminen ja toiminnan alueellisesta kattavuudesta huolehtiminen on tärkeää.

Sosiaaliturvaa on selkeytettävä ja työllistymisen esteitä purettava

Sosiaalietuuksien hakeminen on monimutkaista ja sosiaaliturvan kokonaisuuden hahmottaminen vaikeaa.

Sosiaaliturvaa tulee selkeyttää. Etuuksia koskevia säädöksiä tulee yksinkertaistaa ja erilaisten sosiaaliturvajärjestelmien päällekkäisyyksiä purkaa. Tavoitteena on nykyisiä etuuksia yhdistävä ja uudistava yleistuki, joka kannustaa työntekoon.

Keskusta esittää, että käyttöön otetaan nykyistä veroehdotusta vastaava, erilaiset sosiaaliturvaetuudet yhteen kokoava sosiaaliturvaehdotus, jota tarkistetaan eri rekisteritiedoista saatavilla muutoksilla. Tuorekisteri ja Kansaneläkelaitoksen tiedot luovat sille keskeisen pohjan.

Tarvitsemme myös tiedonkulun parantamista eri viranomaisen kesken. Moni sosiaaliturvaan ja -palveluihin oikeutettu ei nykyään osaa tai kykene niitä hakemaan.

1 Sosiaaliturvan lähtökohtana on se,
2 että työn tulee aina kannattaa. Orpon
3 hallitus on toimimassa vastoin tätä
4 periaatetta poistamalla työttömyys-
5 turvan suojaosan. Niille, jotka eivät
6 kykene osallistumaan täysipainoisesti
7 työelämään, on taattava riittävä tuki.
8 Kannustavuutta, tukea, osallisuuden
9 mahdollisuuksia sekä tarvittaessa myös
10 velvoittavuutta työn tekemiseen ja työ-
11 elämävalmiuksien kehittämiseen pitää
12 lisätä.

Tarvitsemme kokonaisvaltaisen ajattelutavan muutoksen. Sen sijaan, että terveydenhuollossa kirjoitetaan osatyökykyiselle lausuntoa työkyvyttömyydestä, lähtökohdaksi pitää ottaa työkykyisyys eli se, mitä henkilö pystyy tekemään.

Osatyökykyisten työllistymisen helpottamiseksi ehdotamme selvitettyä mallia, jossa työnantajalle maksettaisiin työntekijän osatyökykyisyyden mukainen korvaus. Palkkatuetun työn tulee kartuttaa jatkossakin sosiaaliturvaa.

Työttömyysturvan suojaosa tulee säilyttää ja näin kannustaa työttömiä työllistymään.

34 Työkykyä tukevia ja palauttavia palveluja on ohjattava vaikuttavampaan suuntaan. Lisäksi tarvitaan etuuksia koskevan säädännön yksinkertaistamista ja erilaisten sosiaaliturvajärjestelmien päällekkäisyyksien purkamista. Uudistamisessa on huomioitava uuden työn ja itsensä työllistäjien erilaiset työsuhteet ja työn tekemisen tavat.

Alle 25-vuotiaille nuorille ja alle 30-vuotiaille vastavalmistuneille tarjotaan työtä, opiskelumahdollisuuksia tai paikka työpajalta, työkokeilusta tai kuntoutuksesta kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautumisesta.

Kohti lapsimyönteistä yhteiskuntaa

Keskustalle on tärkeää huolehtia niin lapsiperheiden kuin yksinelävien hyvän elämän edellytyksistä. Alhainen syntyvyys on yksi Suomen pahimpia ongelmia. On luotava lapsimyönteinen yhteiskunta ja luotava edellytykset perheiden perustamiselle. Perheiden on saatava tukea ja apua nopeasti läheltä.

Perhekeskus -toimintamallia on vahvistettava kaikkialla Suomessa, myös verkkopalveluna. Perheiden tilanteet on kohdattava palveluissa kokonaisuutena, ei vain yhden perheenjäsenen kautta.

Lapsiperheiden taloudellista tukea tulee lisätä. Työelämään tulee saada lisää joustoa siten, että työ ja perhe-elämä voidaan paremmin sovittaa yhteen.

Lisätään tukea perheille näiden toimivan lapsiluvun saavuttamiseksi esimerkiksi helpottamalla hedelmöityshoitoihin pääsyä.

Lastensuojelun ongelmia ei ratkaista etäpalveluilla eikä pelkästään sosiaalityöntekijöiden määrää lisäämällä. On parannettava perheiden, lasten ja nuorten varhaista tukea ja apua peruspalveluissa ja viranomaisyhteistyössä. Lapsiperheiden kotipalvelu on nostettava takaisin perheiden tueksi, kun vaikeudet iskevät.

Lapsiperheköyhyyden vähentäminen tulee ottaa yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi. Tarvitaan lapsiperheiden tuen lisäämistä sekä neuvolapalvelujen ja kotiin vietävien palveluiden turvaamista toimivina lähipalveluina.

Nuorten on päästävä kasvamaan arvostetuksi osaksi yhteiskuntaa varhaiskasvatuksen, koulutuksen, harrastusten ja työelämän kautta. Koulutuksen tasosta

1 ja saavutettavuudesta on huolehdittava
2 koko maassa.

3
4 *Tavoitteenamme on, että jokainen*
5 *nuori suorittaa vähintään toisen*
6 *asteen tutkinnon.*

9 Paremmasta mielenterveydestä seuraava Suomen suuri projekti

11
12 Koko mielenterveyden tukemisen ra-
13 kennuspalikoista koostuva pyramidi on
14 saatava kuntoon: peruskivenä toimivat
15 ennaltaehkäisevät toimet ja mielen
16 hyvinvointi, näiden päällä lepää matalan
17 kynnyksen palveluiden osuus ja kärki-
18 kolmiossa sijaitsee mielen sairauksien
19 hoito.

20
21 *Mielenterveyspalvelut tulee to-*
22 *teuttaa yhden ovan periaatteella:*
23 *sote-uudistuksen myötä mielenter-*
24 *veyspalveluja on oltava saatavilla*
25 *niin lähipalvelujen yhteydessä kuin*
26 *perhekeskuksissa. Matalan kynnyk-*
27 *sen joustavan keskusteluavun pitää*
28 *olla saavutettavissa "walk in" -hen-*
29 *gessä.*

30
31 Lasten ja nuorten päihdekasvatusta
32 tulisi vahvistaa jo alakouluikäisille. Eri-
33 tyisesti lasten ja nuorten mielenterve-
34 ystyöhön tarvitaan lisää voimavaroja ja
35 niiden uudelleen kohdentamista. Lasten
36 mielenterveyteen ja tasapainoiseen
37 kehitykseen liittyvät ongelmat ovat
38 tunnistettavissa useissa tapauksissa jo
39 päiväkotiyhteisöissä. Mahdollisimman var-
40 hainen puuttuminen ja tuen tarjoaminen
41 mielenterveysongelmiin on sekä lapsen
42 että nuoren, apua tarvitsevan, että jul-
43 kisen talouden kannalta erittäin tärkeää.

45 *Lasten ja nuorten mielenterveyden*
46 *perustason palveluita vahvistetaan.*

47
48 *Lisätään resursseja matalan kyn-*
49 *nyksen lapsi- ja perhetyöhön,*
50 *jotta lastensuojelun painopistet-*

tä saadaan siirrettyä aidosti pois huostaanotoista ja muista raskaista erityispalveluista kohti ennaltaehkäisyä.

Nuorten tarvitsemaa mielenterveyden tukea oppilaitoksissa vahvistetaan oppilas- ja opiskelijahuollon resursseja nostamalla ja koulunuorisotyötä lisäämällä.

Nuorten mielenterveyden ongelmiin luodaan perus- ja toisen asteen opetuksessa terveystarkastusten yhteyteen mielenterveystarkastukset, joiden yhteydessä on mahdollista saada myös ohjausta ja neuvontaa liittyen opiskeluun tai muihin tulevaisuuden suunnitelmiin.

Nuoria kokemusasiantuntijoita tarvitaan jakamaan kokemuksiaan esimerkiksi kouluihin. Kehitetään digitaalista nuorisotyötä ja lisätään sen voimavaroja siten, että missä tahansa päin Suomea asuvilla nuorilla on mahdollisuus saada yhteys nuorisotyön ammattilaisiin verkoston välityksellä.

Eläkeläinen on aktiivinen osa yhteiskuntaa

Eläkeläinen on aktiivinen osa yhteiskuntaa. Merkittävä osa eläkeläisistä on aktiivisia toimijoita yhteiskunnassa, työssä käyviä, järjestöissä vaikuttavia, lähihoitajina toimivia sekä lastenlastensa aktiivisia tukijoita. Ihmisten ikääntymisessä heidän avun- ja hoidon tarpeensa kasvavat yksilöllisesti.

Eläkeläisten osallistumista työelämään on edistettävä verotuksellisin keinoin erottamalla eläkeläisen työtulon verotus eläketulon verotuksesta.

Esitämme, että poistetaan nykyinen työeläkkeen kertymisen yläraja 68

vuotta. Tämä mahdollistaa työssä olevien työeläkkeen kasvattamisen, niin pitkään kuin heillä on halua työn tekoon ja heidän työllään on kysyntää.

Vanhusneuvolatoiminnasta saatuja kokemuksia hyödynnetään ja kehitetään niiden pohjalta paikallisesti ratkaisuja vanhustyön kehittämiseksi, syrjäytymisen ehkäisemiseksi sekä erilaisten ongelmien ja sairauksien ennaltaehkäisemiseksi yhteistyössä järjestöjen kanssa. Esitämme, että Suomeen luodaan kansallinen ikäihmisten neuvolajärjestelmä lastenneuvoloiden tapaan.

Turvallisesti kotona asumista tukevia teknisiä ratkaisuja kehitetään ja niiden käyttöönottoa helpotetaan. Digipalvelujen käyttöä laajennettaessa tulee varmistaa digiosaaminen ja digituki ikäihmisten joukossa esim. kunnan koordinoimana yhdessä eläkejärjestöjen ja alueellisten toimijoiden kanssa, sekä julkisten palvelujen yhteispalvelupisteissä.

Digiratkaisujen kehittämisessä ikäikäihmisten rooli ja kuuleminen tulee olla vahvasti mukana. Kun ihminen ei enää tule toimeen kotona, hänellä on oikeus päästä hoidon tarvetta vastaavaan asumiseen.

Vanhusten palveluissa ympärivuorokautisen hoivan paikkoja tulisi olla tarjolla jokaisessa kunnassa. Ympärivuorokautisen hoivan mitoittamiseen tulee voida laskea kaikki vanhusten hoivaan osallistuvat työntekijät.

Vanhusten hoiva vaatii toimiakseen merkittävän remontin. Tarvitaan iso, kattava vanhustenhuollon ja -hoivan perusremontti, joka käsittelee kotija omaishoidon, omaisten roolin ja ympärivuorokautisen hoivan kokonaisuutta yhdessä tavoitteena

toimivan, ihmislähtöisen vanhusten hoivan turvaaminen tulevaisuudessa.

Toteutetaan kotihoidon työvoimavulan ratkaisemiseksi yli hallituskausien menevä valtakunnallinen ohjelma, joka pureutuu muun muassa työoloihin, johtamiseen ja eriammattiryhmien rooleihin ja yhteistyöhön.

Palautetaan hissi- ja korjausavustusten taso vuoden 2022 tasolle, jotta ikääntyvän väestön ja muiden erityisryhmien itsenäistä asumista voidaan edistää.

On arvioitu, että muistisairauksien määrä vähintään kaksinkertaistuu vuoteen 2050 mennessä. Muistisairauksien lisääntyminen aiheuttaa valtaosan vanhuspalvelujen ja erityisesti ympäri vuorokautisen hoidon tarpeesta.

Vahvistetaan muistisairauksien riskien vähentämiseen suunnattuja voimavaroja ja turvataan ikääntyvien aivoterveysttä järjestävien järjestöjen toimintaedellytyksiä.

Omaishoidon merkitys kasvaa. Omaishoito tulisi nähdä osana hoivan ja hoidon kokonaisuutta.

Keskusta esittää laadittavaksi kansallista omaishoidon kehittämisen strategiaa. Omaishoitajalla tulee olla aito oikeus valita, kuinka suuren osan hoivatehtävästä hän ottaa vastuulleen.

Työn ja omaishoidon yhteensovittamisessa voitaisiin ottaa käyttöön Italian malli, jossa omaishoidettavan muistisairaana voi viedä asioiden hoidon tai työpäivän ajaksi kuntouttavaan ikäihmisten päiväkotiin.

Työn ja omaishoidon yhteensovittami-

1 seksi voitaisiin ottaa käyttöön Lohjan
2 mallin mukainen omaishoitajien vapai-
3 den palveluseteli. Lisäksi on tärkeää
4 huomioida myös ne omaishoitajat, jotka
5 hoitavat omia lapsiaan. Italian mallia
6 voitaisiin soveltaa, jossa esimerkik-
7 si muistisairaana omaishoidettavan on
8 mahdollista osallistua kuntouttavaan
9 ikäihmisten päivätoimintaan, jolloin
10 omaishoitaja voi hoitaa omia asioitaan
11 tai käydä töissä.

12
13 Lisäksi vajaan vitsemuksen seulonta ja
14 hoito tulisi integroida osaksi ikääntynei-
15 den terveydenhoitoa. Tämä toimenpide
16 on osoittautunut vaikuttavaksi sekä
17 muistisairauksiin että yleiseen tervey-
18 denhoitoon, ennaltaehkäisyyn ja inhi-
19 milliseen hoitoon. Lisäksi se säästäisi
20 valtiontaloudelle tutkitusti 600 miljo-
21 naa euroa vuodessa.

22
23 Digiosaaminen on erittäin merkittävä
24 elämän hallinnalle ja ennaltaehkäise-
25 välle toiminnalle, mutta myös sote-
26 palvelujen käytössä. Digilaitteiden ja
27 -applikaatioiden kehityksessä tulee
28 huomioida ikääntyvien sekä erityisryh-
29 mien ääni ja käyttäjäkokemukset ja tar-
30 jota sellaisia välineitä erityisesti kotona
31 asumisen tukemiseksi.

32
33 Suomen eläkejärjestelmän suurimmat
34 haasteet kohdistuvat pienituloisten
35 eläkeläisten toimeentulon ja eläkkeiden
36 rahoituksen turvaamiseen sekä eläke-
37 läisten tarvitsemien palvelujen toimi-
38 vuuden varmistamiseen.

39
40 *Pienituloisten eläkeläisten kan-*
41 *nalta on keskeistä huolehtia pal-*
42 *velujen, lääkkeiden ja asumisen*
43 *kustannusten kohtuullisuudesta ja*
44 *toimivuudesta alentamalla omavas-*
45 *tuuosuuksia osana sosiaaliturvan*
46 *kehittämistä sekä alentaa työeläke-*
47 *vähenteisyyden kerrointa työeläk-*
48 *keissä nykyisestä 0,5:stä. Kertoimen*
49 *alentaminen lisäisi pienten työeläk-*
50 *keiden varassa elävien eläketuloa.*

Työeläkejärjestelmän kestävyyttä vahvistetaan lisäämällä työeläketoi-
mijoiden mahdollisuutta riskien ottoon
sijoitustoiminnassa sekä lisäämällä
työeläketoi-
mijoiden keskinäistä yhteis-
työtä päällekkäiskustannusten vähen-
tämiseksi.

Työperäisen maahanmuuton kestävä kasvattaminen, toimiva kotouttaminen sekä lapsiystävällisempi yhteiskunta ja lapsiperheiden tukeminen syntyvyyden kohentamiseksi vahvistavat yhteiskun-
taamme, myös eläkejärjestelmämme kestävyyttä.

Työvoimapulan ratkaisemiseksi tarvitaan kansallinen ohjelma

Työvoimapula uhkaa hyvinvointiyh-
teiskuntaamme, erityisesti sosiaali- ja
terveyspalvelujen toimivuutta.

*Tarvitsemme kansallisen ohjelman työvoimapulan ratkaisemiseksi. Ohjelma rakennetaan tuottavuuden parantamisen, työllisyysasteen nos-
tamisen, työperäisen maahanmuu-
ton lisäämisen ja vaikuttavamman
kotouttamisen sekä työkyvyttö-
myyksien vähentämisen pohjalle.*

*Työssä jaksamista on parannettava, eläkeläisten työelämään osallistu-
misen kynnystä madallettava mm.
eläkeläisvähennystä nostamalla sekä
eläkeläisten eläketulojen ja työtulo-
jen erillisverotukseen siirtymällä ja
koulutuksen uudelleen suuntaamis-
ta ja ammatinvaihtoja helpottavaa
aikuiskoulutusta lisättävä.*

Liian tiukoista kielitaitovaatimuksista ei saa tulla este työllistymiselle. Potilas- ja asiakasturvallisuus eivät saa heikentyä henkilöstön puutteellisen kielitaidon vuoksi, vaan ne on kyettävä takaamaan kaikissa tilanteissa.

***Työnantajia on tuettava valtion toi-
mesta mahdollistamaan työaikana
annettava kielikoulutus.***

Työvoimapulan ratkaisemiseksi olisi
selvitettävä mahdollisuuksia solmia
kahdenvälisiä sopimuksia ainakin sote-
henkilöstön kouluttamiseksi ja rekry-
toimiseksi Suomeen maista, joissa on
työvoiman ylitarjontaa.

***Sujuvoitetaan työluvan saamiseen
liittyvää byrokratiaa.***

Leveämmät hartiat kotouttamiseen

Maahanmuuttaneiden kotoutuminen on
meidän kaikkien etu. Kotouttamiseen on
saatava lisää vaikuttavuutta. On tärkeää
huomioida sukupuolten ja sukupolvien
väliset erot eri kulttuureissa kotoutta-
miseen osallistumisessa kuten erityi-
sesti kotona lapsiaan hoitavat vanhem-
mat. Vanhemmuuden tukemisessa on
hyödynnettävä myös digitaalisia mah-
dollisuuksia.

*Kannustamme erityisesti kansallis-
kielten opiskeluun sekä velvoitta-
vasti että vapaaehtoisesti. Kotout-
tamisen palveluita paikallistasolla
on hoidettava leveämpien harti-
oiden toimesta, esimerkiksi osana
uusia TE-alueita, kuten kotoutta-
mislaissa todetaan.*

Paikallisyhteisöt ja kolmannen sektorin
toimijat tekevät merkittävää ruohon-
juuritason työtä kotoutumisen edistä-
miseksi. Kansalais- ja kansanopistoissa
tarjotaan maahanmuuttajille erityisesti
alkuvaiheen kieli- ja kulttuuriopintoja.

***Esitämme, että kuntien ja hyvin-
vointialueiden järjestöavustuksista
varataan kiintiö kotouttamistyötä
tekeville järjestöille.***

Esitämme myös, että hallitus tarkastelee uudelleen vapaaseen sivistystyöhön ja järjestöavustuksiin kohdistuvat rahoitusleikkaukset. Leikkauksilla on suora yhteys alueiden elinvoimaan, yhteisöllisyyteen sekä ihmisten elämänlaatuun.

Asumisen tuki osaksi sosiaaliturvajärjestelmää

Jokaisella on oikeus kotiin ja sen mukanaan tuomaan turvaan. Asumisen tukien järjestelmä on uudistettava osana sosiaaliturvauudistuksen seuraavia vaiheita. Asumisen tuen tehtävä on korvata asumismenoja sellaisille pienituloisille ruokakunnille tai henkilöille, joiden omat tulot tai ensisijaiset etuudet eivät ole riittäviä välttämättömien asuinkulujen kattamiseen.

Esitämme, että kaikille tulee olla käytössä yksi ja sama asumisen tuen järjestelmä, johon siirtyminen on toteutettava pienituloisten, perheiden ja eläkeläisten toimeentulo turvaten ja riittävällä siirtymäajalla.

Alueellisen eriytymisen ja kaupungistumisen myötä Suomen asuntomarkkinat ovat eriytyneet voimakkaasti ja väestönkehitys jakaa maata kahtia.

Asumistuen enimmäisasumismenoja on tarkasteltava uudestaan vastaamaan työssäkäyntialueita ja niiden asuinkustannuksia.

Kuntien roolia asuntopoliittisina toimijoina on kasvatettava ja annettava niille enemmän mahdollisuuksia kehittää alueensa asuntotarjontaa.

Katsomme, että osa asumistuen kustannuksista on siirrettävä kuntien maksettavaksi, millä kannustetaan paikallisen asuntotarjonnan haasteiden ratkaisua kuntien vastuulla

olevan kaavoituksen ja asuntotuetannon keinoin. Siirto on toteutettava valtion ja kuntien kesken kustannusneutraalisti niin, ettei se johda minkään kunnan kohdalla lähtötilanteessa verotuksen korotuspaineisiin.

Kehitetään monituottajamallia

Suomalaista sosiaali- ja terveydenhuoltoa rahoitetaan useammasta lähteestä, ja palveluilla on useampia järjestäjiä ja tuottajia. Koska rahoitusta tulee useammalta maksajalta, käytetään termiä monikanavarahoitus.

Lähes kaksi miljoonaa suomalaista on työterveyshuollon piirissä. Heidän hoitoon pääsyä työterveyshuollon kautta on nopeaa verrattuna julkiseen terveydenhuoltoon. Tässä mielessä nykyinen monituottajamalli on eriarvoistava.

Työterveyshuollon rahoituksesta yli puolet tulee suoraan työnantajilta askasmaksujen kautta. Loppuosan maksavat työnantajat yhdessä työntekijöiden kanssa sairausvakuutuksen kautta perittävillä pakollisilla työtulovakuutuksen maksuilla. Valtion suora maksuosuus on vain noin prosentin kymmenesosa työterveyshuollon menoista. Julkisen talouden tila ei myöskään mahdollista nopeasti toteutettavaa monikanavarahoitusmallin purkamista, koska rahoitusta nykyisen yksityisrahoituksen korvaamiseksi julkisella rahoituksella ei ole saatavissa.

Julkisten palveluiden omarahoitusosuudet ovat Suomessa kansainvälisesti vertailtuna verrattain suuret julkisesti tuotetuissa palveluissa. Ihmiset rahhoittavat palveluitaan myös ostamalla sairauskuluvakuutuksia.

Kela-korvausjärjestelmässä jäljellä olevaa rahoitusta on kohdennettava tehokkaammin ja korvausten roolia arvioitava uudelleen tavoitteena parempi vaikuttavuus.

Lähtökohtanamme on, että julkisen sektorin osuus sote-palveluiden järjestämisessä on keskeinen, eli sillä on selkeä järjestämisvastuu. Sen rinnalle tarvitaan yksityisiä ja kolmannen sektorin tuottajia. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa monikanavarahoituksen vaikuttavuutta parannetaan.

Kuntoutuksen järjestämisvastuiden siirtoa Kelalta hyvinvointialueille voidaan kokeilla piloteilla hyvinvointialueiden toiminnan vakiinnuttua. Samalla voidaan arvioida rahoitusvastuun siirtoa.

Hoidon jatkuvuuden vahvistamiseen tarvitaan myös yksityisiä palveluntuottajia.

Selvitetään erilaisia malleja toteuttaa hoidon jatkuvuutta terveydenhuollon ammatinharjoittajien ponnosta hyödyntämällä. Yksi tällainen malli on lääkäreiden ammatinharjoittajamalli, josta on hyviä kokemuksia useista Euroopan maista.

Palvelusetelin käyttö vahvistaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja valinnanvapautta. Niillä nopeutetaan myös palvelun piiriin kuten ympärivuorokautiseen palveluasumiseen pääsyä. Palveluseteleillä tuetaan myös alueen yritysten ja järjestöjen elinvoimaa. Kuitenkin laajemman palvelusetelin käytön tulee keskittyä hoitotakuun toteuttamiseen ja jonojen purkuun.

Yhteistyökumppaneitamme kokouksessa

Suomen
Olympiakomitea

Apteekkariliitto

Pohjolan
Voima OYJ

MTK

Maanomis-
tajain liitto

SAK

Tuulivoimayhdistys

JHL

MSL

Monimuotoiset
perheet

Linja-autoliitto

KMA

SITRA

TEHY

9Lives

Suomenmaa

SUOMENMAA

Finanssiala

Demofinland

Metsäteollisuus

A portrait of Antti Keskustaan, a middle-aged man with light brown hair, wearing a white shirt and a dark tie. He is looking directly at the camera with a slight smile.

Turvallinen **KAIKKONEN**

Keskustan puheenjohtajaksi

Vahva Keskusta. Turvallinen Suomi.

Maamme turvallisuuden, vakauden, pärjäämisen ja menestyksen takaamisessa Keskustaa tarvitaan. Haluan toimia niin, että suomalaisten luottamus Keskustaan voisi vahvistua ja niin, että Suomi pärjää ja menestyy yhä tuulisemmaksi muuttuneessa maailmassa.

Olen ehdokkaana Keskustan puheenjohtajaksi kokemuksella ja näkemyksellä, mutta myös sydämellä.

-Antti

Koko Keskustan Kettunen

Ehdolla Keskustan puheenjohtajaksi 2024

”

Haluan kutsua jokaisen halukkaan suomalaisen mukaan Keskustaan, aitoon kansanliikkeeseen. Keskustan ei pidä olla äänestysautomaatti vaan keskusteleva ja kuunteleva kansalaisten vaikuttamisväylä. Sellainen on minun johtamani Keskusta.

Keskellä oleminen ei ole helppoa, se on nähty viime vuosina. Mutta siihen pitää pyrkiä, kun ääri laidat ryskyvät ja repivät tätä maata kappaleiksi. Maltillisella keskilinjalla politiikalla tämä maa on mennyt aina eteenpäin. Suomi tarvitsee vahvaa Keskustaa, joka nousee riitelyn yläpuolelle. Toimii jakautuvan kansan yhdentymisen puolesta. Palauttaa Suomeen sopimisen kulttuurin ja lopettaa alati kärjistyvän riitelyn.

Seuraa somessa!

@kettusentuomas

@kettunentuomas

@kettunentuomas

@tuomaskettunen_

tuomaskettunen.fi

Keskusta

Kuka kumman KALLIO ehdolla varapuheenjohtajaksi?

Etu päässä eteläsavolainen, neljännes Kymenlaaksosta, loput Kangasniemeltä. Taustaa viljelijänä, torikauppiaana, tutkijana ja toiminnanjohtajana.

Kokemusta asumisesta synnyinpitäjän lisäksi niin Mikkelissä, Savonlinnassa kuin Helsingissä. Ihmisten kohtaamisia jokaisessa Etelä-Savon kunnassa, isossa osaa Kaakkois-Suomea ja kansanedustajan työtä ympäri maata.

Koulutusta kaikilta asteilta päätyen lyhyeen akateemiseen uraan, mutta kumiteräsaappaat ovat kulkeneet aina matkassa mukana.

Asioiden hoitaminen kiinnostaa, yhteisten asioiden, taajamamerkin molemmin puolin. Yksi ihminen tekee yhdet jäljet, yhdessä teemme polun. Nykyistä paremman.

Vesa Kallio
kansanedustaja
MMM, agronomi

Lue lisää: www.vesakallio.fi

Vesasta sanottua

”

Ehdottomasti toivoisi tällaisten aktiivisten, järkevien ja sanavalmiiden ihmisten saavan nyky maailmassa lisää jalansijaa. Lisäksi sukunimen mukaisesti, jos ajatellaan niin kallioon voi luottaa kuin peruskallioon ilman perus-liitettäkin.

”

Vesa on ihminen, joka ymmärtää maaseudun arvon kokonaiskuvassa ja on juuri oikea henkilö pitämään puoliamme Arkadianmäellä.

”

Vesa on asioihin huolella perehtyvä sekä kirjallisesti lahjakas ja verbaalisesti kyvykäs. Sanoo asiat niin, että sen varmasti jokainen ymmärtää. Vesan sosiaaliset taidot edesauttavat vaikeidenkin asioiden esittämisessä ja niiden edistämässä.

Katse ihmiseen Keskusta

Korostunut vastakkainasettelu ja oikealta ja vasemmalta nousevat ääriteot ovat saaneet minut sisuuntumaan. Haluan olla mukana nostamassa Keskustaa kärki-puolueiden joukkoon. Keskustan uusi suunta on etsittävä yhdessä, mutta yli satavuotias arvopohja kantaa kyllä. Ihminen ja kokonaisvaltainen kestävyys on otettava politiikan ytimeen.

Täältä löydät lisää minusta ja Katse-ihmiseen julkaisuni Keskustan tueksi.

- Keskustan varapuheenjohtaja, toisen kauden kansanedustaja, äiti ja opettaja Asikkalasta.
- Väestöliiton puheenjohtaja
- Paikallisuuden puolustaja. Kunnanvaltuutettu ja aluepäättäjä Päijät-Hämeessä

**HILKKA
KEMPPI.**
VARAPUHEENJOHTAJAKSI

**TULE
JUTULLE!**

KOKO KENTÄN KÖNTTÄ

Keskustan lupaus Suomelle

Keskustan tehtävänä on taata turvallinen, huoltovarma ja omavarainen Suomi.

Yhteiskunta, jossa jokainen suomalainen pysyy mukana ja jossa jokaisella on mahdollisuus kasvaa ja kehittyä omien kykyjensä pohjalta.

Keskustalle jokainen ihminen on välittämisen arvoinen.
Tasavaltalaisesti,
tasa-arvoisesti.

Joonas Könttä

Jyväskylän kaupunginvaltuutettu ja Keski-Suomen aluevaltuutettu. Kansanedustajana toimin vuosina 2019–2023. Olen valmiina töihin Keskustan linjan kirkastamiseksi.

A portrait of a middle-aged man with short brown hair, wearing black-rimmed glasses, a blue pinstriped suit jacket, a white shirt, and a green tie with blue polka dots. He is smiling and looking directly at the camera. The background is a blurred indoor setting.

VÄSYMÄTÖN LOHI

JATKAMAAN PUOLUEEN VARAPUHEENJOHTAJANA!

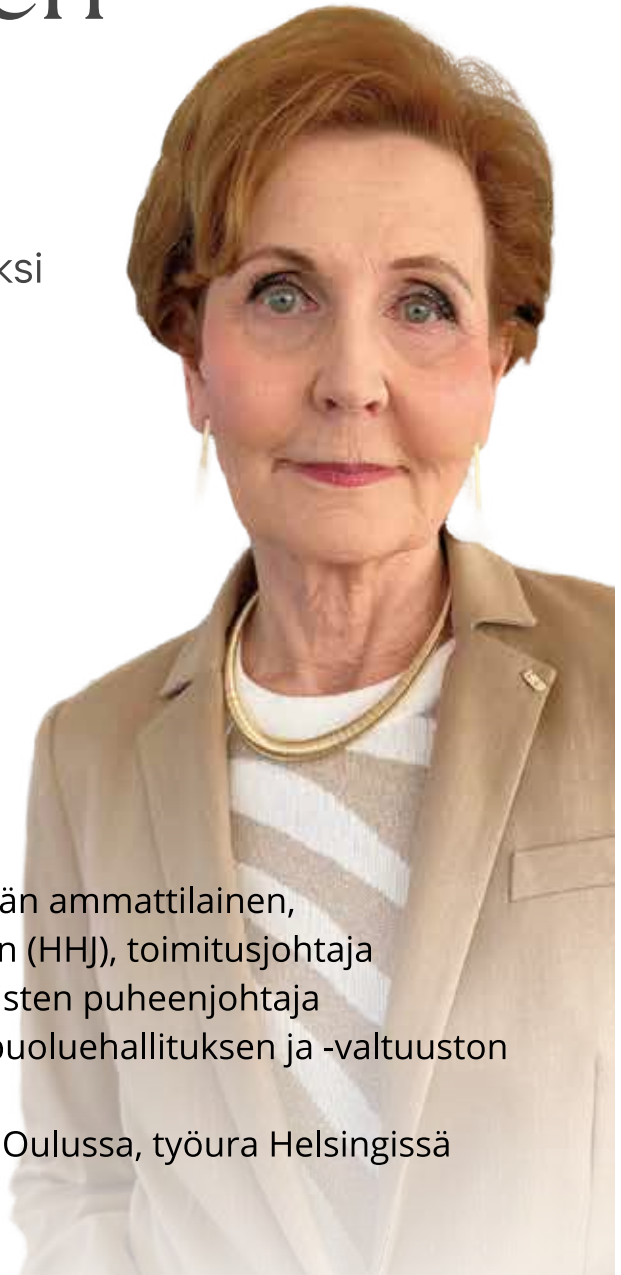
Päivi Mononen- Mikkilä

Keskustan
varapuheenjohtajaksi

Vain moniääninen
Keskusta
menestyy

Päivi on

- pitkän linjan viestinnän ammattilainen, hallitusammattilainen (HHJ), toimitusjohtaja
- Suomen Keskustanaisten puheenjohtaja
- Suomen Keskustan puoluehallituksen ja -valtuuston jäsen
- syntynyt ja kasvanut Oulussa, työura Helsingissä

**Jokaisen
kokousedustajan
ykköskysymys
Jyväskylässä:**

**Miltä näyttää
puoluejohto,
joka
palauttaa
Keskustan
suurten
joukkoon?**

Maksija: Koko Suomen Kasvury

**Äänestä Petri
Keskustan
varapuheenjohtajaksi!**

**PETRI
ROININEN**
KASVUA! Ei kyykytystä
www.petriroinen.fi

MÄÄRÄTIE TOISESTI YHDESSÄ, KESKUSTA

**ANTTI
SIIKA-
AHO.**

Pyydän valtakirjaa toimia puoluesihteerinä myös seuraavalla puoluekokouskaudella.

Koen edelleen tärkeimmäksi tehtäväkseni puolueväen pulssin kuuntelemisen ja tuntojen tulkitsemisen.

Tärkein yhteinen tehtävämme on vahvistua laajaa luottamusta nauttivana ja ajassaan toimivana erityislaatuisena suomalaisena kansanliikkeenä.

Olemme ryhtyneet remontoimaan järjestöllisiä työkaluja, jotta keskustapolitiikan tekeminen olisi mahdollisimman sujuvaa.

Kaikki toiminnan kehittäminen palvelee valmistautumista vuonna 2027 käytyihin eduskuntavaaleihin.

Tärkein tämän hetken järjestöllinen tehtävämme on koota uskottavat ehdokasjoukkueet ensi kevään kunta- ja aluevaaleihin. Tähän työhön meidän jokaisen pitää keskittyä.

Kuvasin viime syksynä puheessani puoluekokousväelle meitä liikkeenä, jossa saa kokeilla rajoja, kasvaa ja olla myös väärässä. Pitää saada hymyillä ja iloitakin.

Yllä puhutun takana voi seistä ylpeänä myös nyt, kun meillä on käsissämme iso tehtävä suunnan tarjoamiseksi koko Suomelle.

Lue lisää siika-aho.com

KUKA ANTTI?

- Syntynyt huhtikuussa 1986
- Keskustan puoluesihteerinä syyskuu 2023-
- Filosofian maisteri (historia)
- Toiminut mm. Keskustanuorten pääsihteerinä, Keskustan Helsingin piirin puheenjohtajana, puoluehallituksen ja -valtuuston jäsenenä sekä elinkeinoministerin erityisavustajana.
- Asuu Vallilassa Helsingissä. Sydämen koti Haapajärven Koposperällä
- Laatikkoviljelijä
- Reippailee päivittäin tunnin, vaikka mikä olisi
- Puhuu aatteesta kiihkeästi ja työskentelee usein ulkotakki päällä.

**EHDOLLA
PUOLUESIHTEERIKSI.**

Esitykset puoluevaltuuston jäseniksi 2024-2026

Piiri	vars/vara	nimi	ammatti, titteli	kunta
Puheenjohtaja				
Varapuheenjohtaja				
Varapuheenjohtaja				
Varapuheenjohtaja				
Puoluesihteeri				
HELSINKI	varsinainen	Tuomas Meriniemi		Helsinki
HELSINKI	varsinainen	Sonja Lautamatti		Helsinki
HELSINKI	varsinainen	Riikka Vaaja		Helsinki
HELSINKI	vara	Virva Lehto		Helsinki
HELSINKI	vara	Olli Rantakangas		Helsinki
HELSINKI	vara	Sami Helle		Helsinki
UUSIMAA	varsinainen	Inna Kallioinen		Kerava
UUSIMAA	varsinainen	Outi Lankia		Porvoo
UUSIMAA	varsinainen	Mikko Lasanen		Vihti
UUSIMAA	varsinainen	Lotta Paakkunainen		Lohja
UUSIMAA	varsinainen	Jukka Penttilä		Loviisa
UUSIMAA	varsinainen	Otto Suhonen		Nummijärvi
UUSIMAA	varsinainen	Terhi Sundström		Espoo
UUSIMAA	varsinainen	Tuomas Vanhanen		Vantaa
UUSIMAA	vara	Tea Nieminen		Pomainen
UUSIMAA	vara	Tommi Virtanen		Espoo
UUSIMAA	vara	Katri Heinmurto		Mäntsälä
UUSIMAA	vara	Jarmo Siivari		Kirkkonummi
UUSIMAA	vara	Silja Silvasti		Vihti
UUSIMAA	vara	Matti Ahonen		Mäntsälä
UUSIMAA	vara	Anne Lehto		Vantaa
UUSIMAA	vara	Hannu Maliniemi		Sipoo
VARSAIS-SUOMI	varsinainen	Katri Jalonen	koulunkäynninohjaaja	Laitila
VARSAIS-SUOMI	varsinainen	Marjaana Mänkäri	maatilayrittäjä	Salo
VARSAIS-SUOMI	varsinainen	Juha Lehtinen	maatalousyrittäjä	Pöytyä
VARSAIS-SUOMI	varsinainen	Eero Vainio	kiinteistönvälittäjä, yrittäjä	Raisio
VARSAIS-SUOMI	varsinainen	Antti Airikki	yrittäjä	Nousiainen
VARSAIS-SUOMI	varsinainen	Julia Koskinen	myynti- ja kehitysjohtaja	Turku
VARSAIS-SUOMI	varsinainen	Fanny Storgårds	opiskelija	Turku
VARSAIS-SUOMI	vara	Mauri Kontu	yrittäjä, teollisuusneuvos	Uusikaupunki

VARSINAIS-SUOMI	vara	Ari-Heikki Riihikankare	turvallisuuskonsultti	Salo
VARSINAIS-SUOMI	vara	Jaana Kyyrä	MMM, erityisasiantuntija	Somero
VARSINAIS-SUOMI	vara	Sanna Vuolle	fysioterapeutti	Loimaa
VARSINAIS-SUOMI	vara	Pia Puhakka	tarkastusinsinööri	Naantali
VARSINAIS-SUOMI	vara	Riitta Karjalainen	asiantuntijapalveluiden päällikkö, sairaanhoitaja	Turku
VARSINAIS-SUOMI	vara	Jukka Rantala	liiketoimintajohtaja, yrittäjä	Raisio
SATAKUNTA	varsinainen	Anniina Ranne	strateginen ostaja	Eurajoki
SATAKUNTA	varsinainen	Päivi Kyllönen	ilmoitussuunnittelija	Eura
SATAKUNTA	varsinainen	Juhani Seppälä	myyntipäällikkö, yrittäjä	Kokemäki
SATAKUNTA	varsinainen	Matti Hatanpää	keittiölaitevastaava	Pori
SATAKUNTA	varsinainen	Sari Vuorela	maatalous- ja matkailuyrittäjä	Siikainen
SATAKUNTA	vara	Anna-Maija Kotiranta	perushoitaja	Säkylä
SATAKUNTA	vara	Juho Paavola	opiskelija	Rauma
SATAKUNTA	vara	Vilho Hakala	insinööri (AMK)	Nakkila
SATAKUNTA	vara	Eeva-Liisa Tuominen	lähihoitaja, omaishoitaja	Kokemäki
SATAKUNTA	vara	Mikko Uusitalo	maatalousyrittäjä, agrologi (AMK)	Kankaanpää
ETELÄ-HÄME	varsinainen	Heini Ristavaara	VTM, sosiaalityöntekijä	Hausjärvi
ETELÄ-HÄME	varsinainen	Helena Halinen	yrittäjä	Janakkala
ETELÄ-HÄME	varsinainen	Antero Suonpää	eläkeläinen, agrologi	Jokioinen
ETELÄ-HÄME	vara	Petri Lahtinen	yrittäjä	Riihimäki
ETELÄ-HÄME	vara	Pirkko Lokinperä	vs. rehtori	Hattula
ETELÄ-HÄME	vara	Mirva Ylösmäki	talouspäällikkö	Ypäjä
PÄIJÄT-HÄME	varsinainen	Niina Ojala		Padasjoki
PÄIJÄT-HÄME	varsinainen	Mika Halme		Hollola
PÄIJÄT-HÄME	varsinainen	Atte Savelainen		Iitti
PÄIJÄT-HÄME	vara	Raila Lindholm		Kärkölä
PÄIJÄT-HÄME	vara	Johanna Kyrö		Orimattila
PÄIJÄT-HÄME	vara	Jeremias Sankari		Hartola
PIRKANMAA	varsinainen	Sari Hassi	psykiatrinen sairaanhoitaja, päihdesairaanhoitaja	Sastamala
PIRKANMAA	varsinainen	Petra Schulze Steinen	johtava oikeudellinen neuvonantaja, EKP	Valkeakoski
PIRKANMAA	varsinainen	Linda Lähdeniemi	poliittinen asiantuntija	Punkalaidun
PIRKANMAA	varsinainen	Reijo Koskela	yrittäjä	Virrat
PIRKANMAA	varsinainen	Anna-Kaisa Pietiläinen	biomateriaalitekniikan DI, varasto-päällikkö	Mänttä-Vilppula
PIRKANMAA	varsinainen	Joonas Soukkio	Keskustaopiskelijoiden puheenjohtaja	Tampere
PIRKANMAA	varsinainen	Tuukka Liuha	yrittäjä, liiketalouden tradenomi	Lempäälä
PIRKANMAA	vara	Pertti Uusi-Erkkilä	maaseutuyrittäjä	Vesilahti
PIRKANMAA	vara	Matti Järvinen	rakentaja	Tampere

PIRKANMAA	vara	Pertti Hakanen	järjestöpäällikkö	Sastamala
PIRKANMAA	vara	Outi Mikkonen	taksinkuljettaja	Ruovesi
PIRKANMAA	vara	Jaana Kilpi-Kiukainen	lastenhoitaja, koulusihteeri	Hämeenkyrö
PIRKANMAA	vara	Pauli Haapaniemi	sähköinsinööri, yrittäjä	Ikaalinen
PIRKANMAA	vara	Hannu Koivunen	yrittäjä	Ruovesi
KYMENLAAKSO	varsinainen	Jenny Hasu	manager, microelectronics and quantum	Kouvola
KYMENLAAKSO	varsinainen	Jaakko Koskinen	maanviljelijä	Hamina
KYMENLAAKSO	varsinainen	Sanna Saikkonen	insinööri AMK	Kotka
KYMENLAAKSO	vara	Jussi Kukkurainen	opiskelija	Kouvola
KYMENLAAKSO	vara	Vappu Kuokka	HuK, luokanopettaja	Virolahti
KYMENLAAKSO	vara	Lasse Siukkola	maaseutuyrittäjä	Kouvola
KARJALA	varsinainen	Jari Karhu	insinööri, yrittäjä	Lappeenranta
KARJALA	varsinainen	Lassi Oikonen	opiskelija	Lappeenranta
KARJALA	varsinainen	Eveliina Lohko	palvelupäällikkö	Lappeenranta
KARJALA	vara	Anni Lifländer	myyntipäällikkö	Ruokolahti
KARJALA	vara	Jukka Vuorinen	DI	Savitaipale
KARJALA	vara	Henna Jääskeläinen	liikunta- ja hyvinvointipäällikkö	Lemi
ETELÄ-SAVO	varsinainen	Markku Lamponen	kiinteistöpäällikkö	Mäntyharju
ETELÄ-SAVO	varsinainen	Viivi Immonen	opiskelija	Juva
ETELÄ-SAVO	varsinainen	Arto Sepponen	insinööri, ammatillinen opettaja	Pieksämäki
ETELÄ-SAVO	vara	Petri Pekonen	maanviljelijä	Mikkeli
ETELÄ-SAVO	vara	Tapio Honkamaa	filosofian maisteri, vapaa toimittaja	Mikkeli
ETELÄ-SAVO	vara	Aira Kietäväinen	verosihteeri, eläkeläinen	Juva
ITÄ-SAVO	varsinainen	Eetu Nissinen	tila- ja turvallisuuspäällikkö	Sulkava
ITÄ-SAVO	varsinainen	Kirsi Torikka	TtM, päihdetyön johtaja	Savonlinna
ITÄ-SAVO	vara	Hannu Karvinen	agrologi, maatalousyrittäjä	Savonlinna
ITÄ-SAVO	vara	Anne Herttuainen	ammatinopettaja	Savonlinna
POHJOIS-KARJALA	varsinainen	Hannu Hämäläinen	maatalouslomittaja	Tohmajärvi
POHJOIS-KARJALA	varsinainen	Milla Martikainen	opiskelija	Lieksa
POHJOIS-KARJALA	varsinainen	Mikko Miettinen	opiskelija	Joensuu
POHJOIS-KARJALA	varsinainen	Jukka Pöppönen	KM, maanviljelijä	Lieksa
POHJOIS-KARJALA	varsinainen	Kristiina Oinonen	opiskelija	Joensuu
POHJOIS-KARJALA	varsinainen	Reeta Rönkkö	kyläkehittäjä, MMM	Nurmes
POHJOIS-KARJALA	vara	Helena Pakarinen	VTM	Tohmajärvi
POHJOIS-KARJALA	vara	Anna Vauhkonen	toimihenkilö	Heinävesi
POHJOIS-KARJALA	vara	Tuula Parikka	osastonhoitaja	Joensuu
POHJOIS-KARJALA	vara	Susanna Turunen	järjestösihteeri	Kontiolahti
POHJOIS-KARJALA	vara	Eila Piippo	yrittäjä, eläkeläinen	Ilomantsi
POHJOIS-KARJALA	vara	Marko Koskelo	kirkkovaltuutettu	Joensuu
POHJOIS-SAVO	varsinainen	Auli Piiparinen	eduskunta-avustaja	Leppävirta
POHJOIS-SAVO	varsinainen	Juha Partanen	maanviljelijä	Pielavesi

POHJOIS-SAVO	varsinainen	Antti Valta	erityisasiantuntija	Lapinlahti
POHJOIS-SAVO	varsinainen	Vesa Linnanmäki	toimitusjohtaja	Kuopio
POHJOIS-SAVO	varsinainen	Minna Back-Hytönen	maatalousyrittäjä	Vesanto
POHJOIS-SAVO	varsinainen	Aleksi Salo	ryhmäpäälikkö	Siilinjärvi
POHJOIS-SAVO	varsinainen	Marjatta Parviainen	maatalousyrittäjä	Kuopio
POHJOIS-SAVO	vara	Jukka Ryhänen	yrittäjä	Iisalmi
POHJOIS-SAVO	vara	Saara Karkulahti	projektipäälikkö	Kuopio
POHJOIS-SAVO	vara	Helka Lutinen	suunnittelija	Vieremä
POHJOIS-SAVO	vara	Lassi Savolainen	maanviljelijä	Sonkajärvi
POHJOIS-SAVO	vara	Anna Huttunen	yrittäjä	Siilinjärvi
POHJOIS-SAVO	vara	Merja Rautiainen	osastonhoitaja	Siilinjärvi
POHJOIS-SAVO	vara	Jori Juntunen	opiskelija	Iisalmi
KESKI-SUOMI	varsinainen	Matti Similä	projektipäälikkö	Jämsä
KESKI-SUOMI	varsinainen	Henna Penttinen	lähihoitaja	Äänekoski
KESKI-SUOMI	varsinainen	Hannu Aho	metsäasiantuntija	Pihtipudas
KESKI-SUOMI	varsinainen	Tahvo Anttila	yrittäjä	Jyväskylä
KESKI-SUOMI	varsinainen	Ilse Weijs	luokanopettaja	Jyväskylä
KESKI-SUOMI	varsinainen	Suvi Ahola	lähihoitaja, yrittäjä	Saarijärvi
KESKI-SUOMI	varsinainen	Sallamari Piispanen	ympäristöasiantuntija	Muurame
KESKI-SUOMI	varsinainen	Antti Waris	toiminnanjohtaja	Konnevesi
KESKI-SUOMI	vara	Merja Lahtinen	lukion lehtori	Jämsä
KESKI-SUOMI	vara	Mikko Tirola	metsänhoitaja, maanviljelijä	Petäjävesi
KESKI-SUOMI	vara	Tuija Tuikkanen	apteekkari	Viitasaari
KESKI-SUOMI	vara	Henna-Riikka Markkio	yrittäjä	Jyväskylä
KESKI-SUOMI	vara	Oscar Lang	insinööri	Jyväskylä
KESKI-SUOMI	vara	Teijo Peltonen	yrittäjä	Karstula
KESKI-SUOMI	vara	Hannu Tyrväinen	yrittäjä	Muurame
KESKI-SUOMI	vara	Johanna Ropponen	aluejohtaja	Laukaa
ETELÄ-POHJANMAA	varsinainen	Tapani Akonniemi	maanviljelijä	Soini
ETELÄ-POHJANMAA	varsinainen	Pentti Rentola	kehitysjohtaja	Alajärvi
ETELÄ-POHJANMAA	varsinainen	Lotta Iso-Tuisku	maatalousyrittäjä	Ilmajoki
ETELÄ-POHJANMAA	varsinainen	Emmi Niva	sairaanhoitaja	Kauhava
ETELÄ-POHJANMAA	varsinainen	Tero Vuorenmäki	metallimies	Kurikka
ETELÄ-POHJANMAA	varsinainen	Hanna Peräaho	opettaja	Lapua
ETELÄ-POHJANMAA	varsinainen	Henna-Helmi Heinonen	kirjailija, psykologi	Seinäjoki
ETELÄ-POHJANMAA	varsinainen	Karri Kallio	tutkimus- ja kehittämisspäälikkö	Seinäjoki
ETELÄ-POHJANMAA	varsinainen	Arja Harjunpää	erikoissairaanhoitaja	Karjoki
ETELÄ-POHJANMAA	varsinainen	Merja Rintamäki	hammashoitaja	Vaasa
ETELÄ-POHJANMAA	vara	Jouni Mäkyne	sales manager	Isokyrö
ETELÄ-POHJANMAA	vara	Anne Haapa-aho	esikoulun opettaja	Kuortane
ETELÄ-POHJANMAA	vara	Louna Yli-Hemminki	opiskelija	Seinäjoki

ETELÄ-POHJANMAA	vara	Salla Kurikka	agrologi	Kurikka
ETELÄ-POHJANMAA	vara	Antti Herrala	maanviljelijä	Isojoki
ETELÄ-POHJANMAA	vara	Ari Niemelä	key account manager	Seinäjoki
ETELÄ-POHJANMAA	vara	Alina Lehto	terveydenhoitaja, sairaanhoitaja	Evijärvi
ETELÄ-POHJANMAA	vara	Esa Rintala	FM, lehtori	Lapua
ETELÄ-POHJANMAA	vara	Teemu Knuutti	lähihoitaja	Laihia
ETELÄ-POHJANMAA	vara	Teemu Hakala	luokanopettaja, maanviljelijä	Kauhava
KESKI-POHJANMAA	varsinainen	Riitta Rahkola		Kokkola
KESKI-POHJANMAA	varsinainen	Timo Pärkkä		Halsua
KESKI-POHJANMAA	varsinainen	Juha Konttila		Pietarsaari
KESKI-POHJANMAA	varsinainen	Jarno Saukko		Toholampi
KESKI-POHJANMAA	vara	Helena Poranen		Perho
KESKI-POHJANMAA	vara	Hannes Torppa		Veteli
KESKI-POHJANMAA	vara	Sami Koskinen		Pietarsaari
KESKI-POHJANMAA	vara	Marja Tiala		Lestijärvi
POHJOIS-POHJANMAA	varsinainen	Tuija Patana	arkkitehti	Oulu
POHJOIS-POHJANMAA	varsinainen	Pirjo Pyörälä	yrittäjä	Oulu
POHJOIS-POHJANMAA	varsinainen	Jukka Kolmonen	yrittäjä, pastori	Oulu
POHJOIS-POHJANMAA	varsinainen	Jaakko Ruokola	toimitusjohtaja	Oulu
POHJOIS-POHJANMAA	varsinainen	Senja Kovaniemi	kehittämisen asiantuntija	Liminka
POHJOIS-POHJANMAA	varsinainen	Pentti Tuovinen	eläkeläinen, yrittäjä, maanviljelijä	Utajärvi
POHJOIS-POHJANMAA	varsinainen	Rami Rauhala	maatalousyrittäjä, agronomi	Sievi
POHJOIS-POHJANMAA	varsinainen	Jukka Tikanmäki	hammaslääkäri	Pyhäjärvi
POHJOIS-POHJANMAA	varsinainen	Sari Huuskonen	varhaiskasvatuspäällikkö	Reisjärvi
POHJOIS-POHJANMAA	varsinainen	Jaana Säkkinen	sosionomi (AMK)	Kuusamo
POHJOIS-POHJANMAA	varsinainen	Risto Tyni	kehitysjohtaja	Taivalkoski
POHJOIS-POHJANMAA	varsinainen	Teemu Haukipuro	korjuuesimies	Haapavesi
POHJOIS-POHJANMAA	varsinainen	Tiina Hovi	KTM, maanviljelijä	Siikajoki
POHJOIS-POHJANMAA	varsinainen	Pekka Poukkula	toimitusjohtaja, yrittäjä	Raahe
POHJOIS-POHJANMAA	varsinainen	Marjut Leiviskä	opiskelija	Pyhäntä
POHJOIS-POHJANMAA	vara	Lauri Nikula	nettipoliisi, vanhempi rikoskonstaapeli	Oulu
POHJOIS-POHJANMAA	vara	Jouni Pitkänen	toimitusjohtaja	Oulu
POHJOIS-POHJANMAA	vara	Anne Harmoinen	AMK opettaja, oppimisympäristöasian- tuntija	Oulu
POHJOIS-POHJANMAA	vara	Auli Hepokangas	sairaanhoitaja, terveydenhoitaja	Oulu
POHJOIS-POHJANMAA	vara	Timo Tervonen	yrittäjä	Vaala
POHJOIS-POHJANMAA	vara	Minna Matinlauri	lastenohjaaja, medianomi AMK	Tymävä
POHJOIS-POHJANMAA	vara	Katjaana Kauppinen	myyjä	Haapajärvi
POHJOIS-POHJANMAA	vara	Annu Pärkkä	asiakaskontaktoija	Sievi
POHJOIS-POHJANMAA	vara	Marika Hannula	opinto-ohjaaja, erityisopettaja	Nivala
POHJOIS-POHJANMAA	vara	Anni-Inkeri Törmänen	yhdyskuntatekniikan diplomi-insinööri	Pudasjärvi
POHJOIS-POHJANMAA	vara	Reijo Kehus	prosessinhoitaja, testaaja	li

POHJOIS-POHJANMAA	vara	Liisa Lumijärvi	kansanedustajan av., maatalousyrittäjä	Raahe
POHJOIS-POHJANMAA	vara	Kirsti Nivala	maataloustyöntekijä	Merijärvi
POHJOIS-POHJANMAA	vara	Matti Leiviskä	filosofian tohtori, historian tutkija	Pyhäntä
POHJOIS-POHJANMAA	vara	Tiina Puranen	sosionomi-diakoni (AMK)	Oulu
KAINUU	varsinainen	Eveliina Kinnunen	ensihoitaja	Kajaani
KAINUU	varsinainen	Piia Määttä	nuorisotyön koordinaattori	Sotkamo
KAINUU	varsinainen	Keijo Mulari	yrittäjä	Suomussalmi
KAINUU	varsinainen	Veli-Matti Karppinen	yrittäjä, tuottaja	Kajaani
KAINUU	vara	Paavo Oikarinen	nuohooja	Ristijärvi
KAINUU	vara	Erkki Kempainen	yhdistelmäajoneuvonkuljettaja	Paltamo
KAINUU	vara	Kaisa Oinas-Panuma	yhteiskuntatieteiden maisteri	Kuhmo
KAINUU	vara	Anni Rimpiläinen	erityisopettaja	Kajaani
LAPPI	varsinainen	Mari-Anne Penttinen	agrologi, yrittäjä	Sodankylä
LAPPI	varsinainen	Lasse Kontiola		Rovaniemi
LAPPI	varsinainen	Ari-Veikko Puska		Savukoski
LAPPI	varsinainen	Anitta Jaakola	vapaa-aikatoimenjohtaja	Ranua
LAPPI	varsinainen	Pekka Rajala	turvallisuuspäällikkö	Kittilä
LAPPI	vara	Marjo Hautala	KM, opettaja	Posio
LAPPI	vara	Tapio Lintula	yrittäjä	Sodankylä
LAPPI	vara	Pertti Lakkala	DI, lehtori	Rovaniemi
LAPPI	vara	Ari Karvo	yrittäjä	Rovaniemi
LAPPI	vara	Elina Ruokamo	sosionomi	Posio
PERÄPOHJOLA	varsinainen	Katariina Harjuoja		Tornio
PERÄPOHJOLA	varsinainen	Tuula Eilittä		Keminmaa
PERÄPOHJOLA	varsinainen	Pekka Peltari		Tornio
PERÄPOHJOLA	varsinainen	Jaakko Pelimanni		Tornio
PERÄPOHJOLA	vara	Jussi Vaara		Tervola
PERÄPOHJOLA	vara	Seppo Alatormänen		Enontekiö
PERÄPOHJOLA	vara	Anne Sipola		Kemi
PERÄPOHJOLA	vara	Tuire Kourula		Kemi
Keskustanaiset	varsinainen	Päivi Mononen-Mikkilä	puheenjohtaja, viestintäyrittäjä	Helsinki
Keskustanaiset	varsinainen	Tuija Leivo-Rintakorpi	FM, erityisasiantuntija	Veteli
Keskustanaiset	varsinainen	Maritta Mynttinen	TtM, kenttäjohtaja	Hirvensalmi
Keskustanaiset	varsinainen	Kristiina Ruuskanen	YTM, erityisasiantuntija	Hämeenlinna
Keskustanaiset	varsinainen	Riitta Koskinen	ostaja	Ylöjärvi
Keskustanaiset	vara	Seija Piispa-Jespars	yo-merkonomi	Pyhtää
Keskustanaiset	vara	Anne Herttuainen	lehtori	Savonlinna
Keskustanaiset	vara	Hanna Yli-Liipola	maatilayrittäjä	Salo
Keskustanaiset	vara	Leena Rantala	eläkeläinen	Kauhava
Keskustanaiset	vara	Kirsi Moisanen	yliopettaja	Sotkamo

Keskustanuoret	varsinainen	Tilda Karhumaa	poliittinen asiantuntija, opiskelija	Tampere
Keskustanuoret	varsinainen	Jere Tapio	Keskustanuorten puheenjohtaja	Oulu
Keskustanuoret	varsinainen	Maija Kymäläinen	maatalousyrittäjä, agrologiopiskelija	Salo
Keskustanuoret	varsinainen	Milla Veteläinen	yhteiskuntatieteiden ylioppilas	Suomussalmi
Keskustanuoret	varsinainen	Ilmari Vuorela	kauppatieteiden ylioppilas	Laitila
Keskustanuoret	vara	Jenny Viikman	sairaanhoitaja	Pornainen
Keskustanuoret	vara	Jussi Kukurainen	opiskelija	Kouvola
Keskustanuoret	vara	Juha Julmala	opiskelija	Seinäjoki
Keskustanuoret	vara	Miina-Maija Simonen	diplomi-insinööri	Ruovesi
Keskustanuoret	vara	Väinö Tamminen	opiskelija	Joutsa
Keskustaopiskelijat	varsinainen	Eeva-Kaarina Heikkilä	opiskelija	Oulu
Keskustaopiskelijat	varsinainen	Eemeli Valli	opiskelija	Helsinki
Keskustaopiskelijat	varsinainen	Arttu Laaksonen	opiskelija	Salo
Keskustaopiskelijat	vara	Aleksi Sandroos	opiskelija	Sastamala
Keskustaopiskelijat	vara	Olivia Löytänen	opiskelija	Lahti
Keskustaopiskelijat	vara	Olli Rantakangas	opiskelija	Helsinki
Lehtimiehet	varsinainen	Olga Oinas-Panuma	kansanedustaja	Pudasjärvi
Lehtimiehet	vara	Lauri Heikkilä	luokanopettaja, toimittaja	Pälkäne
Eduskuntaryhmä	varsinainen	Antti Kurvinen	kansanedustaja	
Eduskuntaryhmä	varsinainen	Eeva Kalli	kansanedustaja	
Eduskuntaryhmä	varsinainen	Eerikki Viljanen	kansanedustaja	
Eduskuntaryhmä	vara	Jouni Ovaska	kansanedustaja	
Eduskuntaryhmä	vara	Hanna Räsänen	kansanedustaja	
Eduskuntaryhmä	vara	Markku Siponen	kansanedustaja	
Kaksikielinen piiri	varsinainen			
Kaksikielinen piiri	varsinainen			
Kaksikielinen piiri	vara			
Kaksikielinen piiri	vara			
Mep-ryhmä	varsinainen			
Mep-ryhmä	vara			

Jyväskylän puoluekokous 1994

EU-jäsenyyspäätöksestä 30 vuotta – Keskusta varmistaa Suomen tulevan suunnan

Liikkeellelähtö

Ruotsin hallitus yllätti Suomen poliittisen johdon 26. lokakuuta 1990. Ruotsi oli pahoissa talousvaikeuksissa, maineikas kansankoti nari si liitoksissaan. Ruotsin sosiaalidemokraattinen hallitus ilmoitti keskellä talouskriisiä, että se aikoi pyytää maan valtiopäiviltä mandaattia EU-jäsenyyden hakemiseksi. Suomen poliittiselle johdolle Ruotsin ilmoitus tuli yllätyksenä, moni koki Ruotsin pettäneen Suomen. Sini-punahallituksen ministerit vastasivat Ruotsin yllätykseen vakuuttamalla, että Ruotsin käänne ei vaikuttaisi Suomen Eurooppa-politiikkaan. Suomen pääministeri Harri Holkeri (kok), ulkomaankauppaministeri Pertti Salolainen (kok)

ja SDP:stä ulkoministeri Pertti Paasio ja valtiovarainministeri Matti Louekoski vakuuttivat, että Suomi keskittyisi Euroopan talousaluetta koskeviin neuvotteluihin, eikä harkitse Euroopan Yhteisön (EY) jäsenyyttä.

Pian tämän jälkeen Ruotsin ulkoministeri Sten Andersson ennakoி Pohjoismaiden yhteisneuvotteluja yhteisestä EY-jäsenhakemuksesta, mikä närkästyi presidentti Mauno Koiviston. Presidentti Koivisto torjuikin muutoksen Suomen yhdentymispolitiikassa Ruotsin käänteen jälkeen vuonna 1990, eikä EY-kysymys noussut keskeiseksi teemaksi vuoden 1991

Puoluekokous 1994 03 -kuvan kuvateksti kuuluu: Puoluekokous marssiin valmistautumassa.

Mukana mm. Erja Tikka, Maria Kaisa Aula, Esko Aho ja Pekka Perttula.

eduskuntavaaleissa. Uusista tuulista kertoi kuitenkin se, että Suomen Keskusta ilmoitti eduskuntavaalien lähtöstartissa valmiudestaan käydä keskustelua EY-jäsenyydestä – mutta vasta Euroopan talousaluetta koskevan ratkaisun jälkeen. Presidentti Koiviston kanta EY-jäsenyyteen taas muuttui Venäjän vanhoillisten vallankaappausyrityksen elokuussa 1991 jälkeen. Tämän jälkeen EY-jäsenyyssprosessia veivät aktiivisesti eteenpäin pääministeri Esko Aho ja maan virkakunta. Prosessin eteenpäinviemisen mahdollisti ennen kaikkea Keskustan ja sen ulkoministerin, Paavo Värysen, saaminen EY-jäsenyyden selvittämisen taakse.

Jäsenyysskysymys oli Keskustalle alusta lähtien kiistanalainen kysymys. EY-jäsenyyshakemuksesta päätettiin puoluevaltuuskunnan ja eduskuntaryhmän yhteiskokouksessa 29.2.1992 Espoon Dipolissa. Kokouksessa käytettiin 61 puheenvuoroa puolesta ja vastaan. Ulkoministeri Värysen puhui EY-hakemuksen puolesta perustellen sitä muun muassa sillä, että eduskunnassa oli ilman Keskustaakin enemmistö, joka oli hakemuksen jättämisen kannalla. Varapuheenjohtaja Hannele Pokka oli ainoa puoluejohdosta, joka vastusti, mutta hänkin ilmoitti noudattavansa puolueen päätöstä. Päätös tehtiin avoimena nimenhuutoäänestyksenä, joten kenenkään kanta ei jäänyt muille epäselväksi. Äänestyksen tuloksena 121 kokousedustajaa kannatti hakemuksen jättämistä ja 54 vastusti sitä. Puolueen kansanedustajista 29 äänesti puolesta ja 24 vastaan.

Eduskunnassa EY-jäsenyyshakemuksen jättäminen hyväksyttiin 18.3.1992. Keskustan eduskuntaryhmässä käytiin tiukka rivien suostamisväantö ennen äänestystä. Puolueen 11 kansanedustajaa vaati, että heidän käsiään ei sidottaisi asiassa. Keskustan puheenjohtajalle, Aholle, tämä ei käynyt, ja ulkoministeri Värysen ja eduskuntaryhmän puheenjohtaja Seppo Kääriäinen avustivat junttaamisessa,

kuten sitä lehdistössä kuvattiin. Kääriäinen kertoi vastaan hangoittelijoille, että viimeisessä äänestyksessä ei tullut osoittaa mieltään, vaan EY-vastaisuutensa saattoi tuoda julki väliäänestyksissä. EY-hakemus ja hallituksen luottamus oli sidottu tiedonantoäänestyksessä yhteen. Vain vähän ennen äänestyksen alkua EY:tä vastustava Juha Korkeaaja nousikin pystyyn ja ilmoitti antautuvansa ja äänestävänsä hallituksen puolesta. Korkeaaja veti mukanaan muita vastustajia ja tilanne purkautui.

EU-jäsenyysskysymys ajankohtaistuu ja tunnelmat kiihtyvät

Ratkaisuvaiheeseen EU-jäsenyysskysymys tuli vuoden 1994 aikana. Tätä ennen Värysen oli eronnut ulkoministerin paikalta toukokuussa 1993 keskittyäkseen vuoden 1994 presidentinvaalikampanjaansa. Aho käänsi Värysen yllättävän eron todella taitavalla vedolla omaksi edukseen, sillä hän nosti hallituksensa uudeksi ulkoministeriksi MTK:n puheenjohtaja Heikki Haaviston. EU:n yhä kriittisemmin suhtautuvan Värysen tilalle nousi henkilö, johon maatalousväestö katsoi voivansa luottaa omassa asiassaan ja joka tuli mitä ilmeisemmin vaikuttamaan keskeisesti siihen, että puolue otti myönteisen kannan EU-jäsenyyden eteenpäinviemiseen Ahon johdolla.

Maaliskuussa 1994 eduskunta käsitteli pääministerin ilmoituksen Euroopan unionin kanssa saavutetusta neuvottelutuloksesta. Pääministeri Aho totesi, että neuvottelutulos maataloutta ja alue- ja rakennepolitiikkaa koskevissa kysymyksissä teki nyt mahdolliseksi sen, että lopullinen liittymissopimus voitiin laatia. Neuvottelut olivat olleet kovia ja neuvottelutulos oli tyydyttävä tai ainakin siedettävä, vaikka

tulos ei kaikin osin vastannut varsinkaan Keskustan kannattajien odotuksia. Maatalouden tukijärjestelmä toteutui, mutta jäi pitkälti kansallisen rahoituksen varaan. Aho vaatikin eduskunnassa, että kansallisista toimista eli lähinnä Suomen omasta maataloustuesta oli nopeassa tahdissa voitava sopia ja alkusyksystä oli pidettävä kansanäänestys. Hän totesi realistisesti, että kansallinen yksituumaisuus olisi yhä jatkossa koetuksella. Eduskuntakeskustelussa väiteltiin ja kiisteltiin jäsenyyden ehdoista ja kustannuksista, varsinkin maatalouspaketista, jonka Suomi joutuisi maksamaan itse. Ulkoministeriksi Väyrysen tilalle noussut Heikki Haavisto totesikin keskustelun kuluessa, että me suomalaiset emme selvästikään ole pidettyjen puheiden perusteella valmiita EU-jäsenyyteen, kansanedustajat käyttäytyivät hänestä kuin kylätappelussa.

Toukokuussa eduskunnalle annettiin hallituksen esitys Suomen Euroopan unioniin liittymistä koskevasta neuvoo-antavasta kansanäänestyksestä. Tätä keskustelua väritti kiista siitä, miksi kansanäänestys piti järjestää ensimmäisenä Suomessa. EU:n vastustajat kritisoivat, että tämä perustui niin sanottuun pohjoismaiseen dominoteoriaan. Kansanäänestys piti järjestää ensin Suomessa, missä kannatus EU-jäsenyydelle oli voimakkainta. Suomen esimerkki kääntäisi ensin Ruotsin, ja Ruotsi ja Suomi yhdessä vielä Norjankin. Eduskuntakeskustelussa väitettiin, että tästä kansanäänestysjärjestyksestä olisi sovittu epävirallisesti Pohjoismaiden pääministerien kokouksessa. Pääministerinä toiminut Aho onkin todennut myöhemmin haastattelussa, että väite ei pidä paikkaansa vaan se oli vain kuvitelmaa. Ulkoministeri Haavisto taas kertoi keväällä Keskustan eduskuntaryhmässä, että EU toivoisi Suomen ottavan hakijamaista ensimmäisenä kantaa, koska suomalaiset olivat gallupeissa myönteisimpiä. Juha Korkeaoja arvioi samas-

sa yhteydessä, että muutokset maataloudessa nostattaisivat kuohuntaa puolueen kentällä. Keskusta ei halunnut kiirehtiä kansanäänestystä, varsinkin kun kansallisesta tukipaketista ei ollut vielä sopua puolueiden kesken. Seppo Kääriäinen onkin kuvannut väitöskirjassaan, että mitä pitemmälle EU-keskustelut etenivät julkisuudessa, sitä hankalammaksi kävi puolueen sisäinen tilanne ja tunnelmat. Maatalouskysymys oli vaikein asia.

Kesäkuussa eduskunnassa käsiteltiin Vasemistoliiiton välikysymys talous- ja rahaliitosta sekä ulko- ja turvallisuuspoliittisen keskustelun käynnistämisestä. Ahon hallitus päätti yhdistää välikysymyksen tiedottamiseen Euroopan Unionista, ja samalla mitata kannatuksen EU-politiikalleen. Keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja Kalevi Mattila piti keskustelussa valitettavana, että laajaa yhteisymmärrystä tarvittavista kansallisista toimista ei ollut vielä löydetty ja muistutti, että vielä presidentinvaalien alla yksimielisyys oli ollut perin laajaa – SDP:kin jopa vetosi vaalimainoksissa äänestäjiin maaseudun elinvoiman varmistamiseksi. Mattila muistuttukin sosiaalidemokraatteja, että nyt oli aika lunastaa lupaukset. SDP:stä ja Kokoomuksesta kansallinen tukipaketti oli liian kallis. Keskustan entinen puheenjohtaja, Väyrynen, taas oli nyt asettunut tiukasti EU-jäsenyishanketta vastaan. Hän totesi keskustelussa, että jos liitymme Euroopan unioniin saavutetuin ehdoin, luhistuu Suomen oma elintarviketalous muutaman vuoden kuluessa. Ja kun Mattila totesi, että eduskunnan tulee kunnioittaa kansanäänestyksen tulosta, pyöritteli Väyrynen päätään – kuten sitä lehdistössä kuvattiin.

Mattila totesi eduskuntakeskustelussa, että Keskustan eduskuntaryhmä antaa tuen Ahon hallitukselle, jotta se voi jatkaa EU-jäsenyyden vaatimien toimien valmisteluja. Yhdeksän Keskustan kansanedustajaa ei kuitenkaan äänestä-

nyt Ahon hallituksen luottamuksen puolesta. Tunnelmat olivat hyvin hermostuneet, mitä kuvaa sekin, että vielä äänestyspäivänä osa Keskustan kansanedustajista vaihtoi äänestyspäätöstään ja tätä liikkumaa tapahtui molempiin suuntiin. Jukka Vihriälä ja Kyösti Virrankoski siirtyivät hallituksen taakse, Väyrynen taas sai rinnalleen Kalle Röntysen ja Markku Vuorensolan. Monen EU:n kriittisesti suhtautuvan Keskustan kansanedustajan mielestä oli parempi, että maan johdossa oli keskustalainen pääministeri – eikä hallitus kaatuisi ja EU-asia päättyisi SDP:n Lipposen haltuun. Lipponen oli kuittailutkin eduskuntakeskustelussa, että pääministeri Ahon välikysymysvastauksen perusteella maan hallituksella oli selkeä kanta vain yhteen asiaan: siihen että maataloudelle oli saatava lisää tukea.

Keskustan Jyväskylän puoluekokous 1994 – Ahon linja voittaa

Pian tämän jälkeen Ahon johtama EU-linja joutui todelliseen tulikokeeseen Jyväskylän puoluekokouksessa (17.–19.6.1994). Keskustelu alkoi puoluekokouksessa hyvin kriittisissä tunnelmissa, EU-vastustajat aloittivat tiukalla vyörytyksellä. Jyrkimmät äänenpainot tulivat eteläpohjalaisten taholta. Herkkäuskoiset herrat ja aivopesty kansanosa vievät meitä Euroopan Unioniin, tykitti eräs vastustaja. Toinen syytti puolueen johtoa kenttäväen syrjäyttämisestä; tavoiteltua neuvottelutulosta ei saavutettu, mutta herrat veivät vieläkin. Hän ilmoitti, että tällainen hallitus saisi kaatua ja Aho lähteä pois puolueen kuskien paikalta. Osa eteläpohjalaisista ehdotti Väyrysen valitsemista puheenjohtajaksi Ahon tilalle. Aho oli ilmoittanut sitovansa EU-linjan henkilöönsä: ensin kokouksessa tuli

ratkaista linja ja vasta sitten puoleen puheenjohtaja. Kyse oli enemmän tai vähemmän suorasta uhkauksesta erota, jos puoluekokous ottaisi kielteisen EU-kannan. Värynen moittikin tällaista ”pakettia”, ja toivoi Ahon suostuvan toteuttamaan kentän tahtoa.

Suomenmaa raportoi laajasti kokouksen tunnelmista. Lehden mukaan varsinkin Varsinais-Suomen edustajat kiivastelivat: ”Aho ja EU-jäsenyyden puolesta innokkaasti huudellut Katri Nikkanen Turusta sai vieressä seisoneen vanhemman herran hermostumaan. – Sinunkin juttusi täytyisi merkitä historian kirjoihin! herra puuskutti. – Paavon kätyri! nuorempi tyttölauma tuhisi takaisin.” Ahon takana olevat perustelivat näkemyksiään muun muassa seuraavasti:

”Keijo Mustonen Pohjois-Pohjanmaalta uskoi, että jos EU:hun ei mennä Keskustan ehdoilla, sinne mennään demareiden ehdoilla.”

”Kauko Oja Keski-Pohjanmaalta sanoi puoluekokouksen olevan kaikkien aikojen vaikeimman ratkaisun edessä. – Oikea vaihtoehto on se, että yhdessä muiden Euroopan kanssa ratkomme ongelmia.”

”Mirja Ryyänen Kuopiosta vetosi kokousväkeen. Hän sanoi isänmaan kohtalon riippuvan puoluekokouksesta. Kansanvaltaa puolustava Keskusta ei voi kaataa ehdotusta ennen kansanäänestystä.”

Tiukimpien vastustajien perustelut olivat kylmääviä:

”Antti Ojanperä Etelä-Pohjanmaalta arveli, että ’Lipposen poika’ tekee täysillä töitä tuhotakseen Suomen talonpojan. – Kaatuiko yli 85 000 suomalaista turhaan? Sen asian ratkaisee tämä kokous.”

”Väinö Krökki Kainuusta vaati Ahon hallitusta luopumaan tavoitteesta saada Suomi EU-jäseneksi ensi vuoden alusta. - - Jos meidät

viedään väkisin EU:hun, otetaan vastuu siitä, että Suomesta tulee uusi Jugoslavia kaikkinne julmine seurauksineen.”

Ulkoasiainministeri Heikki Haavisto kertoi puoluekokouspuheessaan kaunistelematta EU-jäsenyysehtoneuvotteluista. Suomi sai ulko- ja turvallisuuspolitiikassa asettamansa neuvottelutavoitteet, mutta häviäjiä jäsenyydessä tulisivat olemaan kehitysalueet, maaseutu ja elintarviketalous. Neuvotteluissa ei saatu riittäviä EU:n rahoittamia järjestelyjä, jotka lieventäisivät epäedullisista luonnonolosuhteista ja harvasta asutuksesta johtuvia haasteita. Siksi tarvittiin kansallisia toimia. Jäsenyys Euroopan Unionissa ei ollut Haavistosta mustavalkoinen. Se ei tarkoittaisi onnelaa, mutta ei kadotustaakaan. Jäsenyys toisi isojakin ongelmia, vaikka toisaalta avaisi myös uusia mahdollisuuksia, Haavisto kuvasi.

Suomenmaassa kuvailtiin tunnelmia seuraavaan tyyliin puheenjohtaja Ahon noustessa yleisön eteen: kokousväki siirtyy sisään saliin tasaisena virtana ja meteli on korvia huu- maava, mutta kaiken ylle nousee Ahon ääni. Hän vakuuttaa, että myönteisellä päätöksellä emme yritä sitoa jäsentemme käsiä kansanäänestyksessä ja kritisoi tiukasti SDP:tä.

”Oppositioista etenkin sosiaalidemokraatit ovat viisikymmentäluvun tyyliin hyökänneet niitä toimia vastaan, joita elintarviketalous välttämättä tarvitsee selviytyäkseen edes koh- tuullisin vaurioin jäsenyyden vaatimuksista. Ärhäköintiä seurattaessa on tullut mieleen vanha Stalinin aikaisen venäläisen oikeudenkäytön kuvaus: ’Kun kerran syytetty on tiedossa, kyllä rikoskin löydetään’.” Ahon puheen jälkeen tunnelma kokouksessa sähköistyi entises- tään, kun vuoroon tuli puolueen tunnetuim- man EU-vastustajan, Värysen, aika päästä ääneen. Malttamaton yleisö antoi Värykselle jo etukäteen voimakkaat aplodit, jotka toistuivat useaan kertaan puheen aikana.

Väyrynen totesi puheessaan, että kevät oli ollut rankka. Hän sanoi tienneensä joutuvansa kovaan tulitukseen, mutta silti paineet olivat olleet vielä kovemmat kuin hän oli odottanut. Väyrynen sanoi olevansa vakuuttunut, että tarjottu jäsenyyssratkaisu ei ollut Suomen kansallisten etujen mukainen, ja siksi se tuli hylätä. Jos Keskustan puoluekokous päästäisi nyt EU-junan eteenpäin allekirjoitusvaltuuksien hyväksymiseen, kansanäänestykseen ja eduskuntakäsittelyyn, olisi sitä lähes mahdollista enää pysäyttää. ”Raaka totuus on tämä: jos puoluekokous hyväksyy sille ennakolta valmistellun kannanoton, se ottaa samalla raskaan vastuun Suomen liittymisestä Euroopan Unioniin.” Puoluekokoukselle EU-kielteisen päätösehdotuksen tehnyt Risto Volanen taas painotti perusteluissaan, että kyse ei ollut henkilökysymyksestä. Hän sanoi kannattavansa Esko Ahoa puheenjohtajaksi, mutta vastustansa Suomen liittymistä Euroopan Unioniin.

EU-äänestyksen lähestyessä tunnelmat olivat kokouksessa kihelmöivän jännittyneet. Keski-ikäinen tuskastunut nainen totesi lehdistön edustajalle, että välillä tuntui siltä, että ei edes uskalla äänestää. Toinen kokousedustaja taas totesi rehvakkaaseen sävyyn, että hän ei painostuksesta piittaa. Myös äänestystapa herätti keskustelua. Eräs kokouksen osanottaja mutisikin, että pitäisi saada äänestää suljetuilla lipuilla, jotta ei siten ei tarvitsisi tapella jälkikäteen. Kokouksessa päätettiin äänestää ensin siitä, tehdäänkö varsinainen äänestys suljetuilla lipuilla vai avoimesti. Avoin malli voitti äänin 1389–1018. Monen mielestä tämä ratkaisi jo itse asiansikin. Varsinaisen äänestyksen tulos olikin selvä voitto Ahon linjalle, äänestysnumerot olivat 1607–837. Äänestyksen jälkeen jännite katosi puoluekokouksessa – mutta ei puolueen sisällä.

Väyrynen oli päättänyt pysäyttää EU-junan, eikä hän aikonut luovuttaa, vaikka puoluekokous antoikin tukensa puheenjohtajan linjalle.

Väyrynen julkaisi 28.6.1994 Suomenmaassa avoimen kirjeen Keskustan jäsenille. Hän vaatii, että EU-jäsenyys on torjuttava kansanäänestyksessä. Väyrynen kirjoitti, että ”Jyväskylän puoluekokouksen päätös oli minulle suoranainen järkytys. Kuinka Suomen Keskusta saattoi hyväksyä EU-jäsenyyden ehdoilla, jotka johtavat väistämättä oman elintarviketaloutemme luhistumiseen, maaseudun autioitumiseen, maakuntien elinvoiman ehtymiseen ja tätä kautta myös suuriin kansantaloudellisiin menetyksiin?”

Kiivaat EU-jäsenyykeskustelut eduskunnassa ja kansanäänestys

Varsinainen EU-jäsenyykeskustelu alkoi eduskunnassa reilu kuukausi ennen kansanäänestystä. Pääministeri Aho totesi keskustelussa, että hän saattoi ”hyvin ymmärtää niitä, jotka ovat ottaneet tai aikovat ottaa kielteisen kannan jäsenyyteen siksi, että pelkäävät elinehtojensa huononevan. Jäsenyyttä vastaan on kuitenkin esitetty myös perusteluja, joiden mukaan nyt oltaisiin luopumassa maamme itsenäisyydestä, itsemääräämisoikeudesta ja toimintavapaudesta, myymässä vanhempiemme ja isovanhempiemme Suomelle taistelemaa vapautta. Ne ovat vääriä todistuksia ja vääriä profetioita. Yksikään unioninjäsenmaa ei ole luopunut tai luopumassa itsenäisyydestään, eikä niin aio tehdä Suomikaan.” Erityisesti tunteita ja puheita kiihdytti eduskunnassa se, että Suomessa 16. lokakuuta pidetyn kansanäänestyksen jälkeen EU-vastustajat pyrkivät viivyttämään eduskunnan EU-päätöstä Ruotsin kansanäänestyksen jälkeiseen aikaan.

Suomen neuvoa-antavassa kansanäänestyksessä äänestäjien enemmistö, 56,9 prosenttia, oli

kannattanut EU-jäsenyyttä. EU:n kannattajat saivat enemmistön yhdeksässä vaalipiirissä ja ei vaihtoehto sai enemmistön kuudessa vaalipiirissä. Voimakkainta EU-myönteisyys oli Helsingin, Uudenmaan, Kymen ja Hämeen läänin eteläisissä vaalipiireissä, joissa kaikissa kannatusprosentti oli yli 60, Helsingissä jopa yli 70. EU-vastustajat elättivätkin toivetta, että ruotsalaiset ottaisivat omassa kansanäänestyksessään kielteisen EU-kannan ja jonka jälkeen myös Suomen eduskunta voisi ottaa kielteisen kannan – siitä huolimatta, että kansanäänestyksen tulos oli jäsenyyden puolesta.

Marraskuun alkupuolella 1994 nähtiinkin EU-jäsenyysskamppailun erikoisin ja kiivain kamppailuvaihe eduskunnassa. Keskustalle tilanne oli erityisen tukala, sillä Värynen oli EU-jäsenyyden näkyvin ja tunnetuin voimahahmo tässä jarrutusoperaatiossa. Eduskunnassa nähtiin yötä päivää jatkunut EU-vastustajien puhemaraton, joka keskeytettiin vain kirkonmenojen ajaksi. Puhemies Riitta Uosukaisen (kok) mukaan puhemiesneuvoston selvä enemmistö oli tämän ratkaisun takana, sillä tauon mahdollistaminen olisi vain tarkoittanut periksi antamista jarruttajille. Keskusta ja vasemmistoliitto taas olisivat toivoneet viikonlopputaukoa. Tunteet kävivät kärjistyneen tilanteen takia eduskunnassa hyvin kuumina, Ben Zyskiewicz ja Kari Häkämies nimittivät jarruttajia terroristeiksi. Värynen taas ilmoitti lehdistölle voivansa nukkua hyvin eduskunnassakin, sillä hänellä olisi mukana pyjama, petivaatteet ja hammasharja. Lopulta EU-vastustajat voittivat aikataulukiihtä, ja eduskunnan päätös EU-jäsenyydestä tapahtui vasta Ruotsin kansanäänestyksen (13.11.1994) jälkeen. Ruotsissa EU-jäsenyyttä kannatti 52,3 prosenttia kansasta.

Eduskunnassa EU-sopimus hyväksyttiin 18. marraskuuta 1994 äänestysluvuin 155–42. Keskustan kansanedustajista 31 äänesti puolesta ja 24 vastaan. Kansanäänestyksessä taas

Keskustan kannattajien enemmistö äänesti EU-jäsenyyttä vastaan. Puolueen sisäinen kah-tiajako oli erittäin vakava, sillä EU-jäsenyys tarkoitti maaseudulle ja maataloudelle voimakasta muutosta. Puheenjohtaja Aho pyrkikin rakentamaan sopua eri leirien välillä iskulauseenaan: ”Ei voittajia, eikä häviäjiä”.

Keskustan puoluevaltuuskunta pidettiin Iisalmessa 26.–27. marraskuuta 1994. Media odotti kokouksesta riitaisaa, koska EU-ratkaisu oli puolueen enemmistön näkökulmasta ongelmallinen. Kokousväki kävi kuitenkin rakentavan ja hyvähenkisen keskustelun, oli aika haudata taistelukirveet. Aho totesikin, että erimielisyydet ja äänestykset olivat rasittaneet puoluetta, mutta nyt oli kuitenkin edellytykset mennä tästä eteenpäin yhdessä. Erityisen merkittävää puolueen yhtenäisyyden kannalta oli Kari Hokkasen, Euroopan Unionia vastustaneen Vastuu Suomesta -yhdistyksen puheenjohtajan, puhe. Hokkanen yhtyi Ahoon, että nyt oli aika purkaa kyllä- ja ei-puolueet ja ryhmittyä Suomi-puolueeksi, ”joka keskittyy sopeutumaan elämään unionissa, torjumaan sen haittoja ja hyödyntämään sen mahdollisuuksia.” Suomen oli nyt sopeuduttava uuteen maailmanjärjestykseen, kuten sotienkin jälkeen. Suomen EU-jäsenyys astui voimaan 1.1.1995, ja sillä varmistettiin Suomen pysyminen eurooppalaisessa taloudellisessa ja valtiollisessa viiteryhmässä kylmän sodan jälkeisessä murroskohdassa.

Lähteinä on käytetty Keskustan puoluekokous-, puoluevaltuuskunta- ja eduskuntaryhmän pöytäkirjoja, Keskustan vuosikertomuksia, eduskunnan digitoituja valtiopäiväasiakirjoja, lehdistöä sekä Esko Ahon haastattelua 3.5.2024.

Aloitteet

Keskustan järjestötoiminta ja säännöt	103
Keskustan viestintä	140
Keskustan ohjelmatyö, politiikan valmistelu ja yleinen toiminta	148
Ulko- ja turvallisuuspolitiikka sekä puolustus	163
Talous- ja veropolitiikka	170
Elinkeinot ja yrittäjyys	182
Sisäinen turvallisuus, maahanmuutto ja oikeuskysymykset	191
Ilmasto, energia ja ympäristö	200
Liikenne ja tietoliikenne	206
Kunta- ja aluepolitiikka sekä yleinen hallinto	221
Asuminen, kaavoitus ja maankäyttö	240
Koulutus	244
Kulttuuri, nuoriso ja opintotuki	267
Sosiaaliturva, etuudet ja perhepolitiikka	275
Sosiaali- ja terveystaloudet sekä hyvinvointialueisiin liittyvät asiat	290
Työelämä, työmarkkinat ja tasa-arvo	326
Maaseutu, maa- ja metsätalous, elintarvikkeet ja eräkysymykset	334

Keskustan järjestötoiminta ja säännöt

1. Suomen Keskustanuoret: Puolueen rakennemuutosjärjestöksi kärkehankkeeksi
2. Keskustan Keravan kuntayhdistys: Keskustan jäsentilanteen reaaliaikainen seuranta ja jäsenhuollon parantaminen
3. Keskustanaisten Kainuun piiri: Suomen Keskustapuolueen jäsenrekisterin korjaaminen
4. Keskustanaisten Uudenmaan piiri: Jäsenrekisteri kuntoon piirien, paikallisyhdistysten ja kuntayhdistysten järjestötyökaluksi
5. Keskustan Heinälähden paikallisyhdistys: Paikallisyhdistyksille palautettava jäsenmaksun keräämisen mahdollisuus
6. Helsingin Keskusta: Jäsenmaksusuositukseen päivitys
7. Etelä-Pohjanmaan Keskustanaiset: Keskustasta aidosti myös palkansaaajien puolue
8. Keskustan Viitasaaren kunnallisjärjestö: Keskustan valtakunnallisen palkansaaajatoiminnan verkoston perustaminen ja työelämäosaamisen vahvistaminen
9. Keskustan Pirkanmaan piiri: Keskustan on ajettava maailman houkuttelevinta työelämää 2030 työntekijän kannalta
10. Outokummun keskustan kuntayhdistys: Hyvinvoinnista työelämä on paras tuottavuuden tae
11. Keskustan Tornion Putaan paikallisyhdistys: Keskustan on ajettava maailman houkuttelevinta työelämää 2030 työntekijän kannalta
12. Keskustan Etelä-Pohjanmaan piiri: Keskustan nostettava ammattiyhdistystoimintaa enemmän esille myös puolueessa
13. Keskustanaisten Keski-Suomen piiri: Puoluekokouksen työjärjestyksen uudistaminen
14. Keskustan Helsingin piiri: Puoluekokoukseen tilaa poliittiselle keskustelulle
15. Edistyskeskustanaiset: Puoluekokouksen keskustelujen rakennetta on uudistettava
16. Keskustan Sivistysseura: Puoluekokousedustus kaikille jäsenmaksun maksaneille puolueen jäsenille
17. Keskustan Sivistysseura: Puoluehallitus pienemmäksi ja jäsenet vaalien kautta
18. Keskustan Kotkan kuntayhdistys: Valtakunnallinen Keskusta-päivä 3.9.
19. Keskustan Kymenlaakson piiri: Vaalirahoitusasiat mukaan Keskustan koulutuspakettiin

20. Keskustanaisten Karjalan piiri: Jäsenhankinta pitää aatteen verevänä
21. Keskustanaisten Karjalan piiri: Paras yhdistys -palkinto
22. Keskustanaisten Karjalan piiri: Hyvä kello kauas kuuluu!
23. Keskustan Vihdin kuntayhdistys: Vierailupyynnöt sähköisesti yhden luukun periaatteella
24. Keskustanaisten Päijät-Hämeen piiri: Velvoitetaan kansanedustajat vierailemaan kaikissa maakunnissa vaalikauden aikana
25. Keskustan Uudenmaan piiri: Uudenmaan kannatuspotentiaaliin panostettava
26. Helsingin eurooppalainen keskustaseura: Keskusta pääkaupungissa läpi
27. Keskustan Leppävaaran paikallisyhdistys: Keskustan kaupunkitoiminnasta koko puolueen yhteistä tulevaisuustoimintaa
28. Uudenmaan Keskustanuoret: Naistoiminnan puoluetukikiintiö poistettava
29. Suomen Keskustanaiset: Puoluetuen naistointimintarahan jakoperusteet palautettava entiselleen
30. Keskustanaisten Helsingin piiri: Puoluetuen naistointimintarahan jakoperusteet palautettava entiselleen
31. Keskustanaisten Keski-Suomen piiri: Naistointimintarahan jakoperusteet palautettava entiselleen
32. Pohjois-Karjalan Keskustanaiset: Puoluetuen naistointiminta rahan jakoperusteet palautettava entiselleen
33. Keskustanaisten Keski-Pohjanmaan piiri: Puoluetuen naistointimintarahan jakoperusteet palautettava entiselleen
34. Varsinais-Suomen Keskustanaiset: Puoluetuen naistointimintarahan jakoperusteet palautettava entiselleen
35. Keskustanaisten Lapin piiri: Puoluetuen naistointimintarahan jakoperusteet palautettava entiselleen
36. Etelä-Pohjanmaan Keskustanaiset: Puoluetuen naistointimintaraha suunnattava Keskustanaisille
37. Keskustan Turun Pohjoisen paikallisyhdistys: Puoluetuen naistointimintarahan jakoperusteet palautettava entiselleen
38. Espoon Keskustanaiset: Puoluetuen naistointimintarahan jakoperusteet palautettava entiselleen

39. Nurmijärven Keskustanaiset: Puoluetuen naistoimintarahaa jakoperusteet palautettava entiselleen

40. Keskustanaisten Lapinlahden yhdistys: Puolue toiminnan naistoimintarahaa jakoperusteet palautettava entiselle tasolle

41. Viljakkalan Keskustanaiset: Puoluekokousaloite naisten toiminnan rahoituksesta

42. Keskustanaisten Uudenmaan piiri: Keskustanaisten toimintatuen palauttaminen

43. Itä-Savon Keskustanaiset: Puoluetuen naistoimintarahaa jakoperusteet palautettava entiselleen

44. Keskustanaisten Kainuun piiri: Puoluetuen naistoimintarahaa jakoperusteet palautettava entiselleen

45. Keskustanaisten Kajaanin Kaijat: Puoluetuen naistoimintarahaa jakoperusteet palautettava entiselleen

46. Keskustanaisten Tampereen osasto: Puoluetuen naistoimintarahaa jakoperusteet palautettava entiselleen

47. Keskustanaisten Etelä-Savon piiri: Puoluetuen jakoperusteita naistoimintaan on kehitettävä

48. Espoon Keskustanaiset: Paikallistasolla naisten paikallisyhdistyksille ja kuntayhdistysten naisjaostoille oma budjetin pohjaosa

49. Keskustanaisten Ylä-Savon piiri: Puoluetuen naistoimintarahaa jakoperusteet palautettava entiselleen

50. Keskustanaisten Pirkanmaan piiri: Toiminnan tukemisen resursseja tulee lisätä naisjärjestön piirijärjestöille

51. Keskustanaisten Itä-Savon piiri: Puolueveron jakamisen perusteet tasapuoliseksi

52. Karstulan Keskustanaiset: Onko naistoiminnasta Keskustalle haittaa?

53. Keskustanaisten Vaalan paikallisyhdistys: Toiminnanjohtajien toimet määräaikaisiksi

54. Keskustan Espoon kuntayhdistys: Selvitys Apollonkadun puoluetuomiston tilojen käytettävyydestä

1. Suomen Keskustanuoret: Puolueen rakenneremontti järjestölliseksi kärkihankkeeksi

Lappeenrannan puoluekokoukseen 2022 Kainuun Keskustanuoret teki aloitteen, jossa vaadittiin puolueen organisaatorakenteen tarkastelua.

1 Aloitevastauksessa luvattiin, että "seuraavalla puoluekokouskaudella käydään läpi puolueen organisaatorakenne ja tehdään esityksiä mahdollisista muutoksista". Tätä ei kuitenkaan kuluvalle puoluekokouskaudella ole tapahtunut millään muotoa.

2 Puolueen organisaatorakenteen aiheuttamat haasteet ovat koko nykyisten keskustanuorten elämän ajan olleet kuin valtava elefantti huoneessa – sen olemassaolo kyllä tiedetään, mutta sille ei vain puolueessa ole haluttu antaa sen vaatimaa huomiota.

3 Nyt kun laaja ja välttämätön järjestöstrategiatyö ollaan puolueessa saamassa valmiiksi, on aika keskittyä strategian jalkauttamiseen kentälle. Olennaisena osana strategian toteuttamista puolueessa on pystyttävä keskustelemaan puolueen organisaatorakenteen tuottamista ongelmista, ja siitä, miten niihin voidaan löytää aitoja ratkaisuja.

4 Organisaatorakennetyöhön tulee osallistaa laajaa kenttää ja erityisesti sisarjärjestöjä. Esimerkiksi Keskustanuorten on mahdotonta ketteröittää rakennettaan vastaamaan muuttunutta nuorten maailmaa, koska olemme puolueen organisaatorakenteen vanki. Keskustanuorten on ollut jo useamman vuosikymmenen ajan mahdotonta ylläpitää omaa paikallisyhdistystä jokaisessa kunnassa, ja samaa haastetta puolueen puolellakin on jo nähtävissä. Monessa nuorten piirissä haluttaisiin mielellään luopua paikallisosastoista, koska toimijoita ei riitä enää edes vuosittaisen byrokratian pyörittämiseen.

5 Kuitenkin puolueen sääntöjen mukaisesti perusjärjestöillä, joita Keskustanuorten osastotkin ovat, on merkittävä tehtävä puoluekoneistossa. Perusjärjestöt esimerkiksi esittävät eduskuntavaaliehdokkaan mahdolliseen jäsenäänestykseen, esittävät ehdokkaan mahdolliseen neuvoa-antavaan jäsenäänestykseen puolueen puheenjohtajasta, esittävät eurovaaliehdokkaan sekä nimeävät edustajia puolue- ja piirikokouksiin.

6 Monessa Keskustanuorten piirissä ongelmaa on yritetty ratkaista yhdistämällä paikallisosastoja useamman kunnan alueelle ulottuviksi alueellisiksi osastoiksi, mutta niissä puolestaan ongelmia aiheuttaa esimerkiksi edustus oikeudet kunnallisjärjes-

töihin. Tilanteeseen on löydettävä ratkaisu, tavalla tai toisella.

Keskustanuoret vaatii, että puoluekokouskauden 2024–2026 järjestölliseksi kärkihankkeeksi puolueessa on otettava erilaisten vaihtoehtojen mallien luominen nykyiselle organisaatorakenteelle. Korjausvelkaa organisaatiossa on kertynyt valtavasti, joten nyt keskustajärjestöä on pakko remontoida. Olemassa olevaa rakennetta ei välttämättä tarvitse räjäyttää, mutta vuosi vuodelta kasvavan korjausvelan tahti täytyy pystyä pysäyttämään.

Edistyskellisen puolueen täytyy uskaltaa tarkastella omaa toimintaa ja rakennetta kriittisesti. Yhteiskunnassa keskusta on halunnut olla turhan byrokratian purkupuolue – eikö olisi aika toteuttaa sitä myös omassa organisaatiossa ja pistää remontti käyntiin?

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Keskusta on Lappeenrannan puoluekokouksen 2022 päätöksellä aloittanut puoluevaltuuston kokouksessa syksyllä 2022 järjestöllisen strategia-työn, mikä on toteutettu laajasti ja osallistavasti. Strategiaprosessiin ovat voineet osallistua Keskustan jäsenet ja jäsenjärjestöt koko maassa. Järjestöstrategia on hyväksytty kevään 2024 puoluevaltuuston kokouksessa. Strategian toimeenpano aloitetaan syksyllä 2024.

Puoluekokouskaudella 2024-2026 osana järjestöstrategian toimeenpanoa tarkastellaan olemassa olevaa koko puolueen järjestöorganisaatiota ja siihen mahdollisesti tehtäviä muutoksia.

Keskusta on elinvoimainen puolue, kun sillä on aktiivisia toimijoita ja jäseniä siten, että jokaisella jäsenellä on yhtäläiset vaikuttamisen mahdollisuudet Keskustassa.

Organisaatiomuutoksiin liittyy myös keskustajärjestöjen mahdollinen sääntöjen uudistaminen myös perusjärjestötasolla. Sääntöjä uudistettaessa on aina tarkasteltava niiden vaikuttavuus kaikkiin jäsenjärjestöihin. Siksi uudistustyössä on oltava mukana kaikki keskustajärjestöt.

2. Keskustan Keravan kuntayhdistys: Keskustan jäsentilanteen reaaliaikainen seuranta ja jäsenhuollon parantaminen

Keskustan jäsenhankinnan huoneentaulun mukaan 1) jäsenrekisteri Apila on yhteinen työvälineemme ja 2) tietojen ajantasaisuuden vastuu on paikallis- ja kuntayhdistyksillä, piireillä ja puolue-toimistolla.

Tällä hetkellä perustason yhdistys ei pääse seuraamaan omien jäsentensä reaaliaikaista rekisteriä Apilassa. Jos yhdistyksen jäsenmaksujen laskuttamisesta huolehtii piiri/puolue, perustason yhdistyksellä ei ole ajantasaista tietoa, ketkä sen jäsenistä ovat hoitaneet maksuvelvoitteensa. Ei siis ole varmuutta siitä, keillä on oikeus osallistua sääntömääräisten kokousten päätöksentekoon.

Käytännössä on myös havaittu ristiriitoja yhdistyksen oman jäsenlistan ja Apilaan tehtyjen kirjausten välillä. Yhdistystasolla vastuun kantaminen omien jäsentietojensa ajantasaisuudesta ei tällä hetkellä ole helppoa.

Esitämme, että Keskustan perustason yhdistyksen nimeämä jäsenvastuuhenkilö pääsee jatkossa seuraamaan reaaliaikaisesti yhdistyksensä jäsenrekisteriä. Tämä osaltaan auttaa parantamaan jäsenyyksien voimassa pysymistä. Esimerkiksi jäsenmaksujen laiminlyönteihin voi olla syitä, joista on hyvä pystyä paikallisella tasolla keskustelemaan jäsenen kanssa ja saamaan palautetta Keskustan ja sen paikallisen yhdistyksen toiminnasta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Jäsenrekisteri Apilan kehittäminen on yksi keskeisimmistä järjestöllisen toiminnan strategisista hankkeista. Mittava jäsenrekisteriuudistus on puolueessa toteutettu vuosina 2020 ja 2021 ja jäsenrekisteriä kehitetään edelleen palvelemaan puolueen jäseniä, yhdistyksiä, piirejä, sisarjärjestöjä ja puoluetoimistoa entistä paremmin. Järjestelmäkehitys tapahtuu puolueen talouden sallimissa rajoissa.

Jäsenrekisteri Apilan yhdistystunnuspilotti on toteutettu marraskuun 2023 ja tammikuun 2024 välisenä aikana. Kevään 2024 aikana yhdistystunnukset laajennetaan paikallis- ja kuntayhdistyksille Keskustan vuoden 2024 toimintasuunnitelman mukaisesti.

Yhdistystunnuksilla yhdistys saa käyttöönsä ajan- tasaisen jäsenluettelon, jäsenpostituslistan sekä jäsenmaksuraportin. Yhdistystunnuksilla paikallis- ja kuntayhdistys voi sekä vahvistaa piiritoimiston luomat jäsenyydet että luoda rekisteriin itse uusia jäseniä. Yhdistystunnuksilla jäsenrekisterivastaava voi ilmoittaa sähköisesti yhdistyksen henkilöilmoituslomakkeen tiedot piiritoimistoon sekä saa käyttöönsä jäsenraportteja, ml. jäsenmaksuraportin.

Yhdistysten on mahdollista ostaa tunnukset yhdistykselleen käyttöön Keskusta-kaupasta. Yhdistystunnusten hankkiminen on yhdistykselle vapaaehtoista. Yhdistystunnusuudistus koskee toistaiseksi vain paikallis- ja kuntayhdistyksiä. Yhdistystunnusten laajentamista kunnallisjärjestöjen käyttöön tutkitaan myöhemmin puolueen talouden ja jäsenrekisterin rakenteen sallimissa rajoissa.

Yhdistystunnusten käytettävyydestä kerätään käyttäjiltä palautetta ja jäsenrekisteri Apilaa kehitetään edelleen saatujen käyttäjäkokemusten pohjalta. Vuoden 2024 toimintasuunnitelman mukaisesti jäsenrekisteri Apilaan luodaan syksyn 2024 aikana jäsentunnukset, joilla jäsen pääsee päivittämään ja tarkastamaan omia tietojaan suoraan jäsenrekisteristä.

3. Keskustanaisten Kainuun piiri: Suomen Keskustapuolueen jäsenrekisterin korjaaminen

Suomen Keskustanaiset ry/naisten piirijärjestön säännöt on uudistettu vuonna 2022. Sääntöjen mukaan naisten piirien hallitukset voivat hyväksyä henkilöjäseniä suoraan naisten piiriin. Asiaa ei voi hoitaa edellä esitetyllä tavalla, koska Keskustan rekisteriin ei pysty tällä hetkellä lisäämään henkilöjäseniä suoraan piirin alaisuuteen.

Keskustanaisten Kainuun piiri ry esittää, että Suomen Keskustapuolueen jäsenrekisteri korjataan

1 kiireellisesti, jotta naisten piirien henkilöjäsenet
2 voidaan merkitä rekisteriin.

3 [Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

6 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

8 Jäsenrekisteri Apilan kehittäminen on yksi kes-
9 keisimmistä järjestöllisen toiminnan strategisista
10 hankkeista. Mittava jäsenrekisteriuudistus on
11 puolueessa toteutettu vuosina 2020 ja 2021 ja
12 jäsenrekisteriä kehitetään edelleen palvelemaan
13 puolueen jäseniä, yhdistyksiä, piirejä, sisarjärjestö-
14 jä ja puoluetoimistoa entistä paremmin. Järjestel-
15 mähäytys tapahtuu puolueen talouden sallimissa
16 rajoissa.

4. Keskustanaisten Uudenmaan piiri: Jäsenrekisteri kuntoon piirien, paikallisyhdistysten ja kuntayhdistysten järjestötyökaluksi

23 Jäsenrekisteri on saatava kuntoon viipymättä
24 piirien, paikallisyhdistysten ja kuntayhdistysten
25 järjestötyökaluksi. Jäsenrekisteri on ollut vuosia
26 toimimaton tai epäluotettava. Edelleen laskute-
27 taan väärä jäsenmaksuja tai jäsenmaksupalautteet
28 eivät löydä oikeaa osoitetta. Jäsenmaksukeräyksen
29 lisäksi jäsenrekisterin tulisi palvella yhdistyksiä ja
30 piirejä niin tiedottamisessa kuin vuoropuhelussa
31 jäsenen ja yhdistyksen kesken.

33 [Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

35 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

37 Puoluekokous toteaa kuitenkin, että mittava jä-
38 senrekisteriuudistus on ollut puolueen toiminnan
39 kannalta välttämätön ja järjestelmän toiminnassa
40 havaittuja puutteita on korjattu puolueen talou-
41 dellisten ja toiminnallisten resurssien puitteissa
42 osana järjestelmän kehitystä.

44 Jäsenrekisteri Apilan kehittäminen on yksi kes-
45 keisimmistä järjestöllisen toiminnan strategisista
46 hankkeista. Mittava jäsenrekisteriuudistus on
47 puolueessa toteutettu vuosina 2020 ja 2021 ja
48 jäsenrekisteriä kehitetään edelleen palvelemaan
49 puolueen jäseniä, yhdistyksiä, piirejä, sisarjärjestö-
50 jä ja puoluetoimistoa entistä paremmin. Järjestel-

mäkehitys tapahtuu puolueen talouden sallimissa rajoissa.

Järjestelmän kehittämisen painopisteet vuosina 2024–2025 ovat laskutusprosessin sujuvuus, yhdistys- ja jäsentunnusudistus sekä järjestelmän hyödyntäminen osana puolueen sisäistä viestintää. Viestinnän kehitystoimet sisältävät mm. jäsenportaalin käyttöönoton sekä suoran viestinnän järjestelmän kautta jäsenistölle.

Puolueen vuoden 2024 toimintasuunnitelman mukaisesti jäsenrekisteri Apilaan luodaan syksyn 2024 aikana jäsentunnukset, joilla jäsen voi päivittää ja tarkistaa omat tietonsa suoraan jäsenrekisteristä.

5. Keskustan Heinälähdän paikallisyhdistys: Paikallisyhdistyksille palautettava jäsenmaksun keräämisen mahdollisuus

Jäsenmaksun korottaminen 30 euroon on vähentänyt jäseniä paikallisyhdistyksissä. Jäsenet, jotka aiemmin maksoivat paikallisyhdistykseen 10 euron jäsenmaksua ovat nyttemmin jääneet pois. Jäsenmaksuissa tulisi olla mahdollisuus omaan alempaan maksuun. Erityisesti eläkeläisyyden, opiskelun ja taloudellisen tilanteen johdosta on tarvetta alempaan jäsenmaksuluokkaan.

Jäsenmaksusta vapauttaminen esim. vuosi kerrallaan pienten tulojen vuoksi tulisi saada mahdolliseksi. Yhdistykselle maksettava jäsenmaksu sitoutti paikalliseen toimintaan ja koettiin, että se meni yhteiseen hyvään. Puolueelle maksettava maksu osassa entisiä jäseniä koetaan vieraaksi ja jätetään maksamatta. Paikallisyhdistysten toimintaan tarvitaan lisää jäseniä, ja tässä taloudellisessa tilanteessa 30 euroa on liian korkea jäsenhankinnankin kannalta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustan puoluekokous 2016 päätti suosittaa yhtenäiseksi jäsenmaksuksi 30 euroa vuodessa ja opiskelijoille 20 euroa.

1 Puoluekokous toteaa, että tämän jälkeen piirit ovat
2 laskuttaneet jäsenmaksut yhdistysten puolesta.
3 Jäsenmaksuissa on otettu käyttöön puolueko-
4 kouksen suosituksen mukaiset yhtäläiset jäsen-
5 maksut ja suositus keskitetystä piirilaskutuksesta.
6 Yhtäläinen jäsenmaksu ei kuitenkaan voi tarkoittaa
7 erisuuruisten jäsenmaksujen hyväksymistä.

6. Helsingin Keskusta: Jäsenmaksusuositukseen päivitys

12 Jäsenmaksun maksaminen on osoitus halusta olla
13 jäsen, ja tuki järjestölle, jonka jäsen haluaa olla. Se
14 on ehto jäsenyydelle. Jäsenmaksu on myös yhä
15 tärkeämpi osa kansanliikkeemme taloutta.

17 Keskustan suositus jäsenmaksuksi on alempi kuin
18 monella muulla puolueella. Kokoomuksella perusjäsenmaksu on 40€, jonka lisäksi yhdistykset
19 keräävät haluamansa suuruisen jäsenmaksun. SDP
20 kerää 58€ perusjäsenmaksun. Nämä eivät ole jäsenmaksusuosituksia.

24 Nykyinen Keskustan jäsenmaksusuositus, 30€, on
25 ollut voimassa vuodesta 2014 alkaen. Nyt 10 vuotta myöhemmin on sopiva hetki tarkastaa suosituksen suuruutta ja ottaa huomioon niin rahan
26 arvonn muutos kuin puolueen talouden muutos
27 kansanedustajamäärän pienennettyä. Siksi Helsingin Keskusta esittää jäsenmaksusuosituksen korottamista 40 euroon.

Puoluehallituksen vastausesitys:

35 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

37 Kuluneen vuosikymmenen aikana toteutunut
38 yleinen kustannuskehitys ja puoluetuen pienentyminen edellyttäisivät jäsenmaksusuosituksen
39 tarkistamista aloitteessa esitettyyn 40 euroon.

42 Puoluekokous toteaa, että osana järjestöstrategian
43 toteutusta puoluekokouskaudella 2024–2026 arvioidaan myös jäsenmaksusuosituksen mahdollista
44 korottamista nykyisestä 30 eurosta ylöspäin.

7. Etelä-Pohjanmaan Keskustanaiset: Keskustasta aidosti myös palkansaajien puolue

Etelä-Pohjanmaan Keskustanaiset vaatii, että Keskusta nostaa aidosti palkansaajien asian yrittäjyyden rinnalle puolueessa. Maamme työikäisestä väestöstä valtaosa on palkansaajia. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2023 työvoiman määrä oli 2,83 miljoonaa, siitä palkansaajien osuus oli 80,9 prosenttia, yrittäjien ja heidän perheenjäsentensä osuus oli 11,9 prosenttia ja työttömien osuus 7,2 prosenttia.

Keskustan politiikka on näyttäytynyt viimeisten hallituskausien aikana hyvin palkansaajien oikeuksia heikentävänä. Tiedetään kuitenkin, että yrityksillä ja työnantajilla hyvinvoivat työntekijät ovat usein yksi suuri menestystekijä, ja usein työntekijää tai työntekijäjärjestöjä kuuntelemalla on asioihin löydettävissä myös työntekijäystävällisiä ratkaisuja.

Jo pitkään olemme luovuttaneet ay-kentän pitkälti vasemmistopuolueiden temmellyskentäksi. Keskustan ammattiyhdistystoiminta lepää pitkälti aktiivisten yksityishenkilöiden varassa.

Keskustan on otettava ryhtiiliike. Puolueessa ay-toiminta tulee vastuuttaa selkeästi ja Keskustan on puolueena otettava roolia ay-toiminnassa esim. ehdokkaiden nimeämisessä eri järjestöjen vaaleihin. Sekä taloudellista että ammattitaitoista työntekijäresurssia on löydettävä palkansaajatyön uudelleen käynnistämiseksi puolueessa. Olisiko syytä myös laatia palkansaajaohjelma, millä Keskusta turvaa työväestön hyvinvoinnin kurjistuvassa taloustilanteessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Keskustan työelämätoimintaan sekä poliittisena kysymyksenä että järjestöllisenä toimintana on kertynyt vuosien varrella vajetta. Luottamus Keskustaan ei ole ollut viimeisissä eduskuntavaaleissa sen enempää palkansaajien kuin yrittäjienkään keskuudessa riittävällä tasolla. Keskustalaiset palkansaajat ovat oikeutetusti esittäneet kysymyksiä

1 siitä, mitä on puolueemme työelämä- ja työmark-
2 kinapolitiikka.

3
4 Toisaalta Keskustan ohjelmatyötä on avattu ja
5 laajennettu jäsenistöön päin kahdeksan viimeisen
6 vuoden aikana, myös työelämlinjausten osalta.
7 Sekä vaalikaudella 2015-2019 että 2019-2023 avatiin
8 Keskustan työelämätyöryhmä kaikkien Keskustan
9 jäsenten haettavaksi. Työryhmä tuotti molemmilla
10 kausilla puolueen työelämlinjaukset, jotka
11 olivat puolueelle tässä teemassa pohjana myös
12 eduskuntavaaliohjelman kirjoittamisessa 2019 ja
13 2023 sekä hallitusneuvotteluissa 2019. Muutoinkin
14 nämä politiikkalinjat ovat olleet perustana,
15 jonka avulla Keskusta on työelämää ja -markkinoita
16 koskevat kannanottonsa muodostanut ja vastauksia
17 aihetta koskeviin kyselyihin antanut.

18
19 Keskustan työelämätyöryhmän kokoonpanossa ja
20 yleensäkin linjausten valmistelussa on jo pitkään
21 ollut periaatteena ja käytäntönä, että niissä yhdistyy
22 sekä palkansaajien että työnantajien näkemykset,
23 aivan kuten arjen työelämässäkin tulisi
24 yhdistyä. Puoluekokous katsoo, että tätä käytäntöä
25 on syytä jatkaa tulevaisuudessa.

26
27 Puoluekokous toteaa, että osa Keskustan politiikan
28 linjauksia valmistelevista työryhmistä vaalikaudelle
29 2023-2027 on jo nimetty syksyllä 2023. Keskustan
30 Jyväskylän puoluekokouksessa valittu uusi puoluejohto
31 arvioi alkusyksystä 2024, mitkä työryhmät nimetään
32 seuraavassa vaiheessa.

33
34 Puoluekokous katsoo, että työelämä- ja markkinakysymykset
35 ovat Suomen menestyksen ja suomalaisten hyvinvoinnin
36 kannalta tulevinakin vuosina hyvin keskeisiä. Puolueen
37 pitää kyetä niihin vastaamaan. Tästä syystä on syytä
38 nimetä Keskustalle työelämätyöryhmä tai valtakunnallinen
39 työelämäverkosto, joka joko päivittää vaalikaudella
40 2019-2023 valmistellun ja puoluehallituksen hyväksymän
41 Maailman houkuttelevin työelämälinjauksen tai laatii
42 kokonaan uuden linjauksen.

44
45 Puoluekokous edellyttää, että työelämlinjausten
46 valmistelussa lisätään puolueen eri toimijoiden
47 välistä yhteistyötä ja Keskustan jäsenistön osallisuutta
48 sekä valtakunnan että alueellisella tasolla. Yleisestikin
49 Keskustan avoimen haun kautta nime-

50

tyille työryhmille on jo ollut vaatimuksena, että ne perustavat työnsä tueksi laajemman verkoston, johon kutsutaan ne työryhmään hakeneet, jotka eivät varsinaiseen työryhmään ole päässeet.

Puoluekokous toteaa, että vaikka varsinaista uutta työelämätyöryhmää ei olekaan vielä nimetty, ovat työelämäasioista kiinnostuneet keskustalaiset perustaneet verkoston, joka on jo pari kertaa kokoontunut. Lisäksi keskustalaiset palkansaajat keskustelevat aktiivisesti omassa WhatsApp -ryhmässään.

Puoluekokous toteaa, että etenkin kahdet peräkkäiset hävityt eduskuntavaalit ovat Keskustan osalta vähentäneet merkittävästi sekä taloudellisia että henkilöresursseja. Erilliseen työelämä- ja markkina-asioista vastaavaan ja keskittyvään työntekijän palkkaamiseen ei ole mahdollisuuksia. Tämä koskee puoluetoimiston osalta muitakin politiikan lohkoja kunta- ja aluepolitiikkaa lukuun ottamatta. Poliittisten työelämälinjausten valmistelu on ollut em. työelämätyöryhmän ja eduskuntaryhmän vastuulla, toki puoluetoimiston poliittisella asiantuntijalla on ollut siinäkin koordinoiva rooli.

Keskustan eduskuntaryhmän kansliassa yhden asiantuntijan vastuulla on seurata työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan toimintaa ja valmistella eduskuntaryhmälle sitä koskevia asioita. Mutta hänen työnkuvaansa kuuluu samalla myös poliittisesti laaja-alaiset sosiaali- ja terveys- sekä sivistyskysymykset ja niitä koskeva seuranta ja valmistelutyö.

Puoluetoimistolla järjestöllinen työmarkkinatoiminta on pitkään ollut yksi osa järjestöpäällikön moninaista toimenkuvaa. Hän toimii yhteyshenkilönä järjestöllisissä työelämäkysymyksissä sekä koordinoi muun muassa ammattiliitojen vaaleihin valmistautumista. Vastuu käytännön toiminnasta jää kuitenkin pitkälti piirittason toimijoille.

Keskustalla ei ole siis ainakaan lähivuosina mahdollista lisätä palkattua henkilöstöresursssia eikä lisäeuroja palkansaaja- tai laajemminkaan työelämätoimintaan. Toiminnan vahvistamisessa avainroolissa on sekä valtakunnan että piiritasolla vapaaehtoistoiminta. Puoluekokous katsoo, että eri ammattiliitojen toiminnassa olevien keskusta-

laisten asiantuntemusta pitää puolueen työelämätoiminnassa vahvistaa.

Puoluekokous katsoo, että sekä Keskustan valtakunnallisissa tapahtumissa (mm. risteilyt, erilaiset politiikka- ja teemapäivät jne.) sekä alueellisissa tilaisuuksissa tulee työelämäkysymykset ottaa entistä vahvemmin huomioon, kun tilaisuuksien ohjelmia ja sisältöjä suunnitellaan.

Puoluekokous toteaa, että Keskusta on aina ollut puolue, joka etsii vaikeissakin kysymyksissä suomalaisia yhdistäviä ratkaisuja vastakkainasettelujen sijaan. Puolueen oppositiopolitiikan ytimessä on ajatus, että Keskusta ei asemoidu vasemmiston kanssa yhteiseen blokkiin, mutta samalla puolue määrittää myös hallituksen esityksiin ja politiikan kantansa asia kerrallaan – myös työelämäkysymyksissä. Sama koskee suhteita työmarkkinajärjestöihin ja niiden toimintaan.

8. Keskustan Viitasaaren kunnallisjärjestö: Keskustan valtakunnallisen palkansaajatoiminnan verkoston perustaminen ja työelämäosaamisen vahvistaminen

Keskustan piirissä on monia ammattiyhdistys- ja -liitto toiminnassa mukana olevia. Toiminnassamme on mukana paikallisia työpaikoilla toimivia luottamushenkilöitä sekä ammattiliittojen hallituksissa ja valtuustoissa valtakunnan tasolla vaikuttavia ihmisiä. Esimerkiksi Akavalaisen Tekniikan Akateemisten vaaleissa keväällä 2023 Keskusta kolminkertaisti valtuustopaikkansa aiemmasta yhdestä kolmeen.

Keskustan työelämälinjauksia tehtäessä olisi syytä olla hyvässä vuorovaikutuksessa ammattiliitoissa mukana olevien kanssa. Yhteistyötä tarvitaan lisää palkansaaja-asioissa alueellisesti piirien toiminnassa, puolueen toiminnassa sekä eduskuntaryhmän työssä. Työelämän kehittämisen teemojen pitäisi näkyä entistä paremmin Keskustan toiminnassa.

Keskustan pitäisi toiminnassaan ja politiikassaan niin valtakunnallisesti kuin alueellisesti ottaa sekä työntekijöiden että työnantajien ja yrittäjien näkökulmat huomioon. Toiminta myös avartaisi

ihmisten kuvaa Keskustasta, joka on ajan myötä muotoutunut työelämäasioissa kovin kapeaksi.

Viitasaaren kunnallisyhteistyö teki puoluehallitukselle aloitteen palkansaajatoiminnan verkoston perustamisesta. Aloitteen johdosta perustettiin Keskustan palkansaajia yhdistävä WhatsApp-ryhmä, jossa vaihdetaan ajatuksia työelämäkysymyksistä ja ammattijärjestöasioista. WhatsApp ryhmän aktiivisesta toiminnasta huolimatta puolueen päättäjien ja eri ammattiliitoissa tai keskusjärjestöissä vaikuttavien puolueen jäsenten välinen vuorovaikutus vaatisi jämäkämpää organisoitumista.

Viitasaaren kunnallisyhteistyö ehdottaa, että Keskusta perustaa palkansaajajärjestöjen toiminnassa mukana olevien valtakunnallisen verkoston. Puolueen tulisi suunnata siihen riittävät resurssit (koordinaattori, toiminnan suunnittelu, tapahtumat verkossa ja esimerkiksi puoluekokouksen yhteydessä). Verkosto kokoaisi eri keskusjärjestöjen ja liittojen toiminnassa mukana olevat (SAK, STTK, AKAVA) yhteiselle foorumille pohtimaan keskustalaista näkökulmaa sekä työelämäasioihin että ammattiyhdistystoiminnan kehittämiseen.

Palkansaajatoiminnassa mukana olevien tunnistaminen ja verkostoiminen tulisi johdonmukaisesti ottaa huomioon myös puolueen piirien työssä, rahoituksessa ja piireille annettavissa toiminnan tavoitteissa.

Työelämlainsäädännön asioissa tarvitaan yhteistä keskustelua Keskustan eduskuntaryhmän ja palkansaajatoiminnassa mukana olevien kesken.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa Etelä-Pohjanmaan Keskustanaisten aloitteeseen (numero 7) antamaansa vastaukseen.

9. Keskustan Pirkanmaan piiri: Keskustan on ajettava maailman houkuttelevinta työelämää 2030 työntekijän kannalta

Keskustan on parannettava merkittävästi osaamistaan, tehostettava toimintaansa ja näkyvyyt-

1 tään palkansaajien asioiden hoitajana. Jos 2,5
2 miljoonan palkansaajan luottamusta ei pystytä
3 hankkimaan, ei heitä saada puolueen jäseniksi eikä
4 äänestämään Keskustaa. Palkansaajien asioita ei
5 voida jättää vain vasemmiston asioiksi.

6
7 Keskustalaisten toimijoiden on nostettava esille ja
8 ajettava myös palkansaajille tärkeitä asioita kaikilla
9 puolueen toiminnan tasoilla Keskustan aatteen
10 seen nojaten. Se edellyttää työelämän asioiden
11 tuntemista sekä palkansaajan että työnantajan
12 näkökulmasta.

13
14 Palkansaajien asioiden on oltava esillä, ja niitä on
15 tuotava julkisuuteen paikallisissa yhdistyksissä,
16 kunnallisyhteistyöissä, puoluevaltuustossa, puolue-
17 hallituksessa, puolueen puheenjohtajistossa ja
18 eduskuntaryhmässä. Se edellyttää sitä, että edellä
19 mainituissa ryhmissä on nimetyt henkilöt, jolla on
20 osaamista ja kiinnostusta palkansaaja-asioihin ja
21 mielellään omakohtaista kokemusta palkansaa-
22 jana toimimisesta. Toiminnassa tulisi hyödyntää
23 keskustalaisten ay-aktiivien ja muiden työelämä-
24 asiantuntijoiden osaamista. Puolueen pitkän täh-
25 täimen tavoitteena tulee olla, että puolueella on
26 työmarkkina-asioista vastaava työntekijä, jolla on
27 myös riittävä palkansaajaosaaminen.

28
29 Keskustan aatteen pohjalta ollaan heikomman
30 puolella ja tavoitellaan tasapainoista neuvottelu-
31 asemaa neuvotteluosapuolten välille. Keskustalta
32 on tultava konkreettisia, tasapainottavia esityksiä
33 esim. vastapainoksi nykyisen valtioneuvoston
34 esityksille.

35
36 Työelämä- ja sosiaaliturvan lainsäädännön kehit-
37 täminen on ajankohtaista myös tämän hallitus-
38 kauden jälkeen. Keskustalla on oltava oma visio ja
39 tavoite kehittämisestä ja konkreettiset esitykset
40 valmiiksi mietittynä. Maailman houkuttelevin
41 työelämä 2030 -linjaus antaa pohjaa tähän, mutta
42 konkretiaa ja täsmennyksiä tarvitaan erityisesti
43 palkansaajan osalta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

44
45
46
47 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa
48 Etelä-Pohjanmaan Keskustanaisten aloitteeseen
49 (numero 7) antamaansa vastaukseen.

10. Outokummun keskustan kuntayhdistys: Hyvinvoiva työelämä on paras tuottavuuden tae

Keskustan on ajettava maailman houkuttelevinta työelämää 2030 työntekijän kannalta.

Keskustan on parannettava merkittävästi osaamistaan, tehostettava toimintaansa ja näkyvyytään palkansaajien asioiden hoitajana. Jos 2,5 miljoonan palkansaajan luottamusta ei pystytä hankkimaan, ei heitä saada puolueen jäseniksi eikä äänestämään Keskustaa. Palkansaajien asioita ei voida jättää vain vasemmiston asioiksi.

Keskustalaisten toimijoiden on nostettava esille ja ajettava myös palkansaajille tärkeitä asioita kaikilla puolueen toiminnan tasoilla Keskustan aatteeseen nojaten. Se edellyttää työelämän asioiden tunte- mista sekä työnantaja että palkansaajan näkökul- masta. Vain yhteistyössä saavutetaan parhaimmat työn tulokset.

Palkansaajien asioiden on oltava esillä, ja niitä on tuotava julkisuuteen paikallisissa yhdistyksissä, kunnallisjärjestöissä, puoluevaltuustossa, puolue- hallituksessa, puolueen puheenjohtajistossa ja eduskuntaryhmässä. Se edellyttää sitä, että edellä mainituissa ryhmissä on nimetyt henkilö, jolla on osaamista ja kiinnostusta palkansaaja-asioihin ja mielellään omakohtaista kokemusta palkansaa- jana toimimisesta. Toiminnassa tulisi hyödyntää keskustalaisten ay-aktiivien ja muiden työelämä- asiantuntijoiden osaamista. Puolueen pitkän täh- täimen tavoitteena tulee olla, että puolueella on työmarkkina-asioista vastaava työntekijä, jolla on myös riittävä palkansaajaosaaminen.

Keskustan aatteen pohjalta ollaan heikomman puolella ja tavoitellaan tasapainoista neuvottelu- asemaa neuvotteluosapuolten välille. Keskustalta on tultava konkreettisia, tasapainottavia esityksiä esim. vastapainoksi nykyisen valtioneuvoston esityksille.

Työelämä- ja sosiaaliturvan lainsäädännön kehit- täminen on ajankohtaista myös tämän hallitus- kauden jälkeen. Keskustalla on oltava oma visio ja tavoite kehittämisestä ja konkreettiset esitykset valmiiksi mietittynä. Maailman houkuttelevin

työelämä 2030 - linjaukset antavat pohjaa tähän, mutta konkretiaa ja täsmennyksiä tarvitaan erityi- sesti palkansaajan osalta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa Etelä-Pohjanmaan Keskustanaisten aloitteeseen (numero 7) antamaansa vastaukseen.

11. Keskustan Tornion Putaan paikallis- yhdistys: Keskustan on ajettava maail- man houkuttelevinta työelämää 2030 työntekijän kannalta

Keskustan on parannettava merkittävästi osaami- taan, tehostettava toimintaansa ja näkyvyyttä pal- kansaajien asioiden hoitajana. Jos 2,5 miljoonan palkansaajan luottamusta ei pystytä hankkimaan, ei heitä saada puolueen jäseniksi eikä äänestä- mään Keskustaa. Palkansaajien asioita ei voida jättää vain vasemmiston asioiksi.

Keskustalaisten toimijoiden on nostettava esille ja ajettava myös palkansaajille tärkeitä asioita kaikilla puolueen toiminnan tasolla Keskustan aatteeseen nojaten. Se edellyttää työelämän asioiden tunte- mista sekä palkansaajien että työnantajan näkö- kulmasta.

Palkansaajien asioiden on oltava esillä, ja niitä on tuotava julkisuuteen paikallisissa yhdistyksissä, kunnallisjärjestöissä, puoluevaltuustossa, puolue- hallituksessa, puolueen puheenjohtajistossa ja eduskuntaryhmässä. Se edellyttää sitä, että edellä mainituissa ryhmissä on nimetty henkilö, jolla on osaamista ja kiinnostusta palkansaaja-asioihin ja mielellään omakohtaista kokemusta palkansaa- jana toiminnasta. Toiminnassa tulisi hyödyntää keskustalaisten ay-aktiivien ja muiden työelämä- asiantuntijoiden osaamista. Puolueen pitkän täh- täimen tavoitteena tulee olla, että puolueella on työmarkkina-asioista vastaava työntekijä, jolla on myös riittävä palkansaajaosaaminen.

Keskustan aatteen pohjalta ollaan heikomman puolella ja tavoitellaan tasapainoista neuvottelu- asemaa neuvotteluosapuolten välille. Keskustalta on tultava konkreettisia, tasapainottavia esityksiä

esim. vastapainoksi nykyisen valtioneuvoston esityksille.

Työelämä- ja sosiaaliturvan lainsäädännön kehittäminen on ajankohtaista myös tämän hallituskauden jälkeen. Keskustalla on oltava oma visio ja tavoite kehittämisestä ja konkreettiset esitykset valmiiksi mietittynä. Maailman houkuttelevin työelämä 2030 - linjaukset antaa pohjaa tähän, mutta konkretiaa ja täsmennyksiä tarvitaan erityisesti palkansaajan osalta.

Palkansaajan osalta esitämme konkreettiseksi esityksiksi Ruotsin työelämämallia:

Ruotsissa 1980- luvulta lukien yli 25 työntekijän yrityksissä on tullut olla hallituksissa vähintään kaksi työntekijöiden edustajaa. 1000 työntekijän yrityksissä kolme työntekijöiden edustajaa. Laki velvoittaa työnantajat neuvottelemaan työntekijöiden kanssa kaikissa yrityksissä tärkeimmistä asioista.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa myös Etelä-Pohjanmaan Keskustanaisten aloitteeseen (numero 7) antamaansa vastaukseen.

Lisäsi puoluekokous toteaa, että yrityksissä pitää kuulla työntekijän näkemyksiä. päätöksenteossa, erityisesti asioissa, jotka liittyvät suoraan työntekijöihin.

Keskusta kannattaa sitä, että lakiin kirjataan työntekijöiden edustus yritysten hallinnossa ja päätöksenteossa yli 100 henkilön yrityksissä. Tämä voi tapahtua esimerkiksi hallitus- tai johtoryhmätasolla.

12. Keskustan Etelä-Pohjanmaan piiri: Keskustan nostettava ammattiyhdistystoimintaa enemmän esille myös puolueessa

Etelä-Pohjanmaan Keskustan piirihallitus vaatii, että Keskusta nostaa ammattiyhdistystoimintaa enemmän esille myös puolueessa. Keskustan jäseniä kuuluu eri ammattiliittoihin, mutta tämä ei näy puolueen politiikassa.

1 Ay-toimintaa tulee selkeyttää puolueen sisällä ja
2 puolueen tulisi tukea jäseniään toimimaan ammat-
3 tiiyhdistyksissä. Lisäksi Keskustan tulisi ottaa aktiivi-
4 nen rooli puolueena, joka on ammattiyhdistysten
5 puolella. Puolueen tulisi tukea jäseniään mukaan
6 ammattiyhdistysten vaaleihin, ja myös tuoda esille
7 näitä tilaisuuksia omissa kanavissaan.

8
9 Lisäksi ammattiyhdistystoiminta tulisi saada jonkin
10 varapuheenjohtajan tehtäväkuvaan, niin että,
11 sitä myös toteutetaan. Jos se tällä hetkellä kuuluu
12 jollekin varapuheenjohtajalle, niin se ei ainakaan
13 mitenkään puolueen toiminnassa näy.

14
15 Olisiko puolueen syytä nostaa profiliaan myös
16 tällä saralla?

18 Puoluehallituksen vastausesitys:

19
20 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa
21 Etelä-Pohjanmaan Keskustanaisten aloitteeseen
22 (numero 7) antamaansa vastaukseen.

23
24 Lisäksi puoluekokous toteaa, että järjestöllinen
25 työelämä- ja työmarkkinatoiminta kuuluu puolue-
26 johdon työnjaossa puoluesihteerille. Poliittisten
27 työelämäkysymysten osalta uusi puoluejohto mää-
28 rittää vastuun jollekin varapuheenjohtajista, kun
29 puoluejohto Jyväskylän puoluekokouksen jälkeen
30 sopii keskinäisestä työnjaostaan.

13. Keskustanaisten Keski-Suomen piiri: Puoluekokouksen työjärjestyksen uudistaminen

31
32
33
34
35
36 Keskustanaisten Keski-Suomen piiri tekee aloitteen
37 puoluekokouksen työjärjestykseen liittyen. Puo-
38 luekokouksessa on viime vuosina jäänyt sangen
39 vähän aikaa todelliselle poliittiselle keskustelulle
40 ja työskentely on painottunut vuosikertomuksiin,
41 tuloslaskelmiin ja henkilövaaleihin.

42
43 Valiokuntatyöskentely on mahdollistanut po-
44 liittisen keskustelun, mutta aikaa sille on jäänyt
45 varsin niukasti. Aloitteet on hätäisesti käsitelty
46 eikä niiden jälkivaikutuksia ole kentällä juurikaan
47 nähty käytännössä. Vaalien osalta henkilöesitte-
48 lyihin myös varsin vähän jäänyt aikaa. Sen sijaan
49 maailmoja syleilevä yleiskeskustelu aika on varsin
50 suuressa roolissa kuten mm. Turun ylimääräisessä

puoluekokouksessa havaittiin: yksi presidenttiehdokas ja hänen osaltaan varsin runsas kannatuspuheenvuorojen tulva.

Ajankäytön kannalta katsomme myös turhaksi viettää sekä avajaisjuhlaa että päätösjuhlaa. Näiden yhdistäminen mahdollistaisi kokousväen paikallaolon runsaslukuisempana. Päätösjuhlan pitäminen kokouksen lopussa ei enää kokousväkeä kiinnosta vaan kiire kotiin on kovin monella.

Ehdotamme remonttia Suomen Keskusta puolueen puoluekokouksen työjärjestykseen / kokousjärjestelyihin. Ehdotuksemme olisivat mm seuraavanlaisia:

- kokouksen avajaisjuhlaan yhdistetään sunnuntain päätösjuhla (kustannustehokkuus ja tae mielenkiinnosta)

- yleiskeskusteluun varattua aikaa tarkennetaan esim. henkilövaalien kohdalla tehokkaammaksi

- varataan aikaa työpajatyypiselle työskentelylle poliittisten teemojen ympärille (kaikille mahdollisuus osallistua, ei vain valiokunnissa istuville) Learning-cafe työskentely

- aloitteet, jotka ovat johtaneet jatkotoimiin edellisen puoluekokouksen jälkeen, esiteltäisiin esim. kokousasiakirjassa tai kokouspaikalla

- pohditaan kokouspaikkakuntaakohtaisesti lippumarssin toteutustapaa (turvallisuus, liikenneolosuhteet jne.)

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteisiin ja jakaa aloitteentekijän näkemyksen puoluekokouksen merkityksestä Keskustan suurten poliittisten linjusten päättäjänä.

Puoluekokous toteaa, että jo nykyinenkin kokousrakenne antaa poliittiselle keskustelulle ja politiikan linjaamiselle hyvän mahdollisuuden. Puoluekokousperjantaina käydään lähetekeskustelu valiokuntiin menevistä asioista. Siinä puoluekokousedustajat voivat tehdä muutosesityksiä ja käydä muutoinkin keskustelua puoluekokouksessa

1 päätettävistä asioista. Kannatetut esitykset menevät valiokunnan käsittelyyn.

2
3
4 Aloitteista ja muista poliittisista linjauksista päätetään sunnuntaiaamuna, jolloin on vielä mahdollista tehdä muutosesityksiä valiokunnan esityksiin.
5
6 Lisäksi kokouslauantaina, toisena kokouspäivänä,
7 on mahdollisuus käydä laajasti poliittista yleiskeskustelua puolueen puheenjohtajan tilannekatsauksen pohjalta.
8
9
10

11
12 Puoluekokous katsoo, että aloitteessa on nostettu
13 esille perusteltu esitys puoluekokousviikonlopun rakenteen ja juoksutuksen uudistamisesta. Puoluekokous edellyttää, että osana järjestöstrategian
14 toteutusta puoluekokouskaudella 2024–2026
15 arvioidaan myös puoluekokouksen vetovoiman
16 kehittämistä ja kokousviikonlopun käytännön
17 rakennetta sekä aikataulua.
18
19
20

14. Keskustan Helsingin piiri: Puoluekokoukseen tilaa poliittiselle keskustelulle

21
22
23
24
25 Puoluekokous on puolueen ylin päätöksentekoe-
26 lin, ja sen olisi syytä painottua puolueen linjojen
27 luomiseen, ja yleiseen poliittiseen keskusteluun.
28 Tällä hetkellä näin ei kuitenkaan ole etenään
29 silloin, kun puoluekokouksessa tehdään henkilö-
30 valintoja, joihin liittyvät kannatuspuheenvuorot
31 vievät merkittävän tilan poliittiselta keskustelulta.
32

33 Helsingin Keskusta esittää ratkaisuksi tilanteeseen
34 erillisen puhujapöytänojan sijoittamista varsinaisen
35 puoluekokouksen ulkopuolelle, jossa kannatus-
36 puheenvuoroja voisi pitää, ja niitä aidosti kuulla
37 haluavat voisivat niitä kuunnella. Puhujapöytä
38 voitaisiin sijoittaa esimerkiksi ulko-ovelle, tai ns.
39 ehdokastorille.
40

41 Pidetään puoluekokous jatkossa tarkoituksenmu-
42 kaisena tilaisuutena, jossa keskitytään olennai-
43 seen, eli politiikan tekemiseen. Kampanjaa voi-
44 daan tehdä myös muulla tavoin kuin viemällä tilan
45 poliittiselta keskustelulta.
46

Puoluehallituksen vastausesitys:

47
48
49 Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen po-
50 liittisen keskustelun merkityksen kasvattamisesta

puoluekokouksessa ja viittaa Keskustanaisten Keski-Suomen piirin aloitteeseen (numero 13) antamaansa vastaukseen.

Puoluekokous ei yhdy aloitteen esitykseen puoluekokouksen henkilökysymyksiin liittyvien kannatuspuheenvuorojen pitämisen siirtämisestä puoluekokouksen salista erilliseen paikkaan. Puoluekokouksessa päätettävistä asioista käytävä keskustelu tulee pitää yhdessä kokouspaikassa.

15. Edistykselliset Keskustanaiset: Puoluekokouksen keskustelujen rakennetta on uudistettava

Keskustan puoluekokoukset ovat liian paljon henkilövalintojen ympärille rakentuva poliittinen näytelmä ja liian vähän yhteiskuntaa uudistavan poliittisen kansanliikkeen debatti.

Seuraavassa puoluekokouksessa 2026 on kokeiltava rakennetta, jossa poliittinen keskustelu erotetaan henkilövalinnoista. Tämä mahdollistaa aidosti poliittisen linjan ja asiakysymysten käsittelyn puoluekokouksessa ja palauttaa vallan sinne, minne se kuuluu: puolueen jäsenille. Samalla vahvistetaan keskustalaisten taitoa debatoita ja keskustella politiikan sisältökysymyksistä, eikä vain toistaa henkilöiden kannatuspuheenvuoroja.

Mikäli kokeilu ei saa hyvää vastaanottoa, voidaan vuonna 2028 palata jälleen entisenlaiseen puoluekokouskäytäntöön.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen poliittisen keskustelun merkityksen kasvattamisesta puoluekokouksessa ja viittaa Keskustanaisten Keski-Suomen piirin aloitteeseen (numero 13) antamaansa vastaukseen.

16. Keskustan Sivistysseura: Puoluekokousedustus kaikille jäsenmaksun maksaneille puolueen jäsenille

Keskustan Sivistysseura esittää, että Keskusta r.p:n puoluekokouksiin jokaiselle puolueen jäsenmaksun maksaneella jäsenelle tulee olla puhe-, läsnäolo- ja äänioikeus.

1 Nykyinen puoluekokouksien edustusjärjestelmä
2 on kankea ja aikansa elänyt. Usein puolueen paikallisyhdistyksiä pidetään pystyssä vain puoluekokousedustuksen takia. Keskustan on aika uudistaa
3 järjestöllisellä tasolla tähän päivään ja vahvistaa
4 puoluedemokratiaa jokaisen jäsenen suuntaan.

5
6 Puhe-, läsnäolo- ja äänioikeuden saaminen puoluekokoukseen toimisi myös kannustimena maksaa säännöllisesti puolueen jäsenmaksun.

Puoluehallituksen vastausesitys:

12
13
14 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen, mutta tunnistaa aloitteessa esitetyt huolet.

15
16
17 Paikallinen yhdistystoiminnan aktiivisuus ja muut
18 osat lähtee aina paikalliselta tasolta.

19
20 Puoluekokous painottaa jäsenten ja yhdistysten omaa vastuuta yhdistyksestä, sen toiminnasta ja toiminnan laillisuudesta. Toiminnan peruste ei voi
21 olla edustusten saaminen.

22
23
24
25 Puolue ja sen piirijärjestöt tukevat yhdistyksiä tarvittaessa toiminnan uudistamiseen ja toimintatomien yhdistysten purkamiseen liittyen. Useissa
26 kunnissa on siirrytty yhden kuntayhdistyksen malliin. Puolue on jo nykyisten sääntöjen mukaan
27 mahdollistanut erilaisia vaihtoehtoja mallisääntöjen muodossa.

28
29
30
31
32 Puoluekokous toteaa, että sääntöjen ja yhdistyslain noudattaminen on kaikkien Keskustan jäsenissä toimivien vastuulla.

17. Keskustan Sivistysseura: Puoluehallitus pienemmäksi ja jäsenet vaalien kautta

37
38
39
40 Keskustan Sivistysseura esittää, puoluehallitukseen
41 valitaan jäsenet vaalien kautta puoluekokouksissa ja puoluehallituksen kokoa pienennetään.

42
43
44 Puoluehallituksen pitää olla ketterä ja dynaaminen toimielin, mutta nykyisen kokoisellaan se ei ole
45 sitä. Puoluehallituksen kokoa tulisi pienentää ja uusi kokoonpano olisi puoluejohto ja 12 varsinaista
46 jäsentä sekä 12 varajäsentä. Varajäsenet eivät

50

olisi henkilökohtaisia vaan vaalituloksen mukaisesti järjestyksessä.

Tällä tavoin saamme myös puoluehallitukseen puolueemme parhaat kyvyt ja voimat tekemään tärkeitä päätöksiä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Puoluekokous katsoo, että aloitteessa on nostettu esille perusteltu esitys puoluehallituksen kokoonpanon uudistamiseksi.

Puoluekokous edellyttää, että osana järjestöstrategian toteutusta puoluekokouskaudella 2024–2026 arvioidaan myös puolueen eri päättävien elimien kokoonpanoa, jäsenmäärää sekä rakennetta.

18. Keskustan Kotkan kuntayhdistys: Valtakunnallinen Keskusta-päivä 3.9.

Ehdotamme, että viettäisimme vuosittain valtakunnallista keskusta päivää.

Perustelu:

1. Keskustan perinteiden ja arvojen juhlistaminen:

Keskusta Päivä tarjoaa tilaisuuden juhlistaa keskustan perinteitä, arvoja ja saavutuksia. Se korostaa puolueen merkitystä Suomen poliittisessa kentässä ja sen panosta maan kehityksessä.

2. Yhteisöllisyyden vahvistaminen:

Päivän viettäminen kokoaa yhteen keskustalaiset eri puolilta Suomea sekä kannattajat ja sympatisoijat. Tämä vahvistaa puolueen yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.

3. Tietoisuuden lisääminen:

Keskusta Päivä tarjoaa mahdollisuuden lisätä tietoisuutta keskustan arvoista, tavoitteista ja toiminnasta. Tämä on tärkeää erityisesti nuoremmille sukupolville, jotka ovat tulevaisuuden äänestäjiä ja päätöksentekijöitä.

4. Keskustelun ja ideoiden vaihto:

Päivän aikana voidaan järjestää erilaisia keskusteluja, seminaareja ja työpajoja, joissa keskustellaan ajankohtaisista aiheista ja ideoista. Tämä edistää demokraattista keskustelua ja osallistumista.

5. Historiallisen muistamisen tärkeys:

Keskusta Päivä viettäminen antaa tilaisuuden muistaa keskustan historiaa ja merkikhihenkilöitä sekä oppia menneisyydestä tulevaisuuteen.

6. Vaikuttamisen ja aktiivisuuden edistäminen:

Päivä kannustaa keskustalaisia osallistumaan aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon. Se vahvistaa puolueen jäsenten vaikutusmahdollisuuksia ja sitoutumista politiikkaan.

Näiden perustelujen valossa ehdotamme, että Keskustan puoluekokous hyväksyy aloitteen vuositteisesta Keskusta päivän viettämisestä ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin sen järjestämiseksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteisiin ja toteaa, että puolueen yhteiset kampanjapäivät ovat kannatettavia ja Keskustan järjestöuudistuksen mukaisia.

Vaalien yhteiset kampanjointipäivät sekä Vihreä vappu ovat jo osa vakiintunutta puolueen valtakunnallista toimintatapaa. Muutoin puolueetyössä on suosittu alhaalta ylös -ajattelutapaa. Koska toimintavuodet sekä alueelliset perinteet ovat erilaisia, on parempi eri vuosina noudattaa erilaisia käytänteitä, eikä asettaa uusia pysyviä teemapäiviä.

Puoluekokous katsoo, että paikallisen toiminnan sekä yhteisöjen aktivoiminen tulee kummuta paikallisesti, eri alueiden ominaispiirteet huomioiden. Keskusta-aktiivien voimavarat on ohjattava poliittisen keskustelun ylläpitämiseen, suomalaisten lähestymiseen, omaehtoisten toimintatapojen toteuttamiseen sekä vaalikampanjointiin kansanliikkeen luonteen omaisesti.

Puoluetoimiston ja piirien tulee tuottaa osana käynnissä olevaa järjestöuudistusta järjestötoiminnan sekä viestinnän ja markkinoinnin hyviä käytäntöjä, joita alueella voidaan soveltaa parhaaksi katsotulla tavalla.

Puoluekokous kannustaa keskustalaisia aktiiviseen ja monipuoliseen toimintaan, kampanjointiin ja matalan kynnyksen tilaisuuksien järjestämiseen. Osana järjestöuudistusta Keskustan jäsenhankinnan ja kampanjoinnin materiaaleja uudistetaan paikallisten toimijoiden avuksi.

Puoluekokous toteaa, että Keskustan paikallisissa ja alueellisissa toiminnassa on pyrittävä elävöittämään toimintaa myös vaalien välillä ja oltava esillä siellä missä suomalaiset luontaisesti liikkuvat.

19. Keskustan Kymenlaakson piiri: Vaalirahoitusasiat mukaan Keskustan koulutuspakettiin

Vaalirahoitus on yhä useammin erilaisissa vaaleissa keskeinen osa onnistunutta kampanjaa. Sen avoimuus ja läpinäkyvyys ovat tärkeitä ja niiden edistämiseen pitää panostaa jatkuvasti.

Keskustan tulee panostaa koulutukseen, jotta jokainen ehdokas saa parhaan mahdollisen opastuksen, miten toimia vaalirahoituksen suhteen. Tämä tarkoittaa koulutusohjelmaa, jossa käydään nykyistä laajemmin läpi rahoitukseen liittyviä asioista: esim. miten perustetaan tukiyhdistys ja ehdokasrahoitusta varten tili. Koulutus pitää myös sisällään, miten hakea vaalirahoitusta ja mitkä ovat siihen liittyvät säännöt ja rajoitukset. Tarkoitus on korostaa ehdokkaan omaa roolia ja merkitystä vaalirahoituksen toteutumisessa.

Kymenlaakson Keskusta esittää, että Suomen Keskusta järjestää ensimmäiset laajennetut vaalirahoitukseen liittyvät koulutukset jo syksyllä 2024.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustan koulutuskokonaisuus uudistuu syksystä 2024 alkaen, osana puolueen järjestöuudistusta. Yhdessä Keskustan koulutuskumppani Maaseudun

Sivistysliiton kanssa valmisteltavan koulutusuudistuksen keskeinen tavoite on parantaa Keskustan jäsenten, päättäjien ja ehdokkaiden poliittisia, järjestöllisiä ja aatteellisia valmiuksia. Lisäksi koulutusuudistuksen tavoitteena on lisätä Keskustan järjestämän koulutuksen ennakoitavuutta ja parantaa koulutusten markkinointia.

Ehdokaskoulutusten tavoitteena on antaa sekä ehdokkaille että kampanjatiimeille erinomaiset valmiudet hankkia vaalimenestystä. Vaalirahoitus on yksi ehdokkaille ja kampanjatiimeille tarjottavan koulutuksen teemoista. Koulutusuudistuksen myötä ehdokkaille ja kampanjatiimeille suunnattu koulutustarjonta tarkistetaan kokonaisuudessaan. Vaalirahoitus on ollut kiinteä osa ehdokaskoulutuksia myös aiemmin.

Kunta- ja aluevaaliehdokkaille sekä kampanjatiimeille suunnatut koulutukset käynnistyvät syksyllä 2024. Vaalirahoituskoulutuksen toteuttamiseen kiinnitetään erityistä huomiota eduskuntavaalien 2027 koulutusohjelmaan liittyen.

20. Keskustanaisten Karjalan piiri: Jäsenhankinta pitää aatteen verevänä

Suomen Keskusta on ainut todellinen poliittinen kansanliike Suomessa. Jotta Keskustan asema säilyy tulevaisuudessa, tulee huomiota kiinnittää aiempaa enemmän jäsenhankintaan. Aktiivisen jäsenhankinnan panos aattemme eteen on hyvä muistaa ja heitä on hyvä myös kiittää työstä. Keskustanaisten Karjalan piiri esittää, että jatkossa Suomen Keskustassa palkitaan yksittäinen toimija seuraavassa sarjassa:

Suomen Keskustan paras jäsenhankkija –kiertopalkinto. Palkittu on puoluekokouskauden aikana eniten uusia jäseniä Suomen Keskustaan hankkinut henkilö.

Kilpailuaika on puoluekokouksesta puoluekokoukseen. Päätöksen palkinnon saajasta tekee puoluehallitus ja palkinto luovutetaan puheenjohtajan toimesta puoluekokouksessa.

Tieteelliset perusteet aloitteelle: Palkitsemisjärjestelmän kokonaisuuden on oltava eheä. Sitä toteuttaville organisaation jäsenille on oltava selvää,

mitä järjestelmä pitää sisällään, mistä palkitaan ja kuinka sillä halutaan toteuttaa organisaation strategiaa (Rantamäki ym. 2008). Yksi tapa palkita ei vastaa jäsenten tarpeisiin tai toimi motivoivana tekijänä, jolloin ohjausvaikutusta ei synny. Tällöin tarvitaan useampia palkitsemistapoja, joita käytetään samanaikaisesti (Kauhanen 2008).

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteisiin ja esittää, että aloite pannaan toimeen seuraavalla puoluekokouskaudella piirien kanssa yhdessä sovittavalla, tarkoituksenmukaisella tavalla.

Uusien jäsenten hankinta on jokaisen keskustalaisen vastuulla.

Kiittäminen, muistaminen ja palkitseminen ovat kannatettavia kaikessa toiminnassa. Erityisen tärkeää se on vapaaehtoistyössä, jossa ihmiset antavat korvauksetta omaa aikaansa ja työpanostaan yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Henkilöiden ja yhteisöjen toiminnan aktivoinnin ja muistamisen tulee lähteä liikkeelle paikalliselta tasolta, ei ylhäältä päätetyillä säännöillä.

21. Keskustanaisten Karjalan piiri: Paras yhdistys -palkinto

Keskustan tulee kannustaa ja innostaa ihmisiä toimintaan. Keskustanaisten Karjalan piiri esittää, että jatkossa Suomen Keskustassa palkitaan yhdistys seuraavassa sarjassa:

Suomen Keskustan paras yhdistys -kiertopalkinto

(Myönnetään sille Keskustan yhdistykselle, jossa toiminta on vireää, vaikuttavaa ja tuloksellista, vuorovaikutus ympäröivän yhteiskunnan kanssa on vahvaa ja jäsenillä on hyvä olla.)

Kilpailuaika on puoluekokouksesta puoluekokoukseen. Päätöksen palkinnon saajasta tekee puoluehallitus ja palkinto luovutetaan puheenjohtajan toimesta puoluekokouksessa.

Tieteelliset perusteet aloitteelle: Korkeampi arvostuksen tarve taas sisältää itseluottamukseen,

1 kompetenssiin, saavutuksiin, johtajuuteen ja
2 riippumattomuuteen liittyviä käsitteitä. Korke-
3 amman tarpeen ajatus perustuu siihen, että se on
4 pysyvämpi kuin muilta ihmisiltä saatu arvostus.
5 Ihminen kaipaa myös arvostusta, jota muut hänelle
6 osoittavat (Maslow 1987).

Puoluehallituksen vastausesitys:

10 Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteisiin ja esit-
11 tää, että aloite pannaan toimeen seuraavalla puo-
12 luekokouskaudella piirien kanssa yhdessä sovitta-
13 valla, tarkoituksenmukaisella tavalla.

15 Kiittäminen, muistaminen ja palkitseminen ovat
16 kannatettavia kaikessa toiminnassa. Erityisen tär-
17 keää se on vapaaehtoistyössä, jossa ihmiset anta-
18 vat korvauksetta omaa aikaansa ja työpanostaan
19 yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

21 Henkilöiden ja yhteisöjen toiminnan aktivoinnin
22 ja muistamisen tulee lähteä liikkeelle paikalliselta
23 tasolta, ei ylhäältä päätetyillä säännöillä.

22. Keskustanaisten Karjalan piiri: Hyvä kello kauas kuuluu!

28 Keskustan tulee kannustaa ja innostaa ihmisiä
29 toimintaan. "Hyvä kello kauas kuuluu" on sanonta.
30 Jotta nuo hyvät kellot kilkattaisivat Keskustassa,
31 tarvitaan positiivista palautetta ja kannustusta
32 järjestölliseen ja poliittiseen vaikuttamistyöhön.
33 Keskustanaisten Karjalan piiri esittää, että jatkossa
34 Suomen Keskustassa palkitaan yksittäinen toimija
35 seuraavassa sarjassa:

37 Suomen Keskustan Hyvä kello -kiertopalkinto

39 Palkittu on ollut aikaansaapa, vaikuttava, aktiivi-
40 nen ja luonut hyvää henkeä tai palkinto voidaan
41 myöntää myös loistavasta ideasta, teosta tai pää-
42 töksestä.

44 Kilpailuaika on puoluekokouksesta puoluekokouk-
45 seen. Päätöksen palkinnon saajasta tekee puo-
46 luehallitus ja palkinto luovutetaan puheenjohtajan
47 toimesta puoluekokouksessa.

49 Tieteelliset perusteet aloitteelle: Motivaatio saa ih-
50 miset toimimaan tietyllä tavalla. Se myös suuntaa ja

sääntelee käyttäytymistämme tiettyyn suuntaan. Motivaatio vaikuttaa siihen, kuinka kovasti henkilö yrittää saada aikaan tuloksia ja sitoutuu harjoittamaansa toimintaan. Motivoitunut henkilö valitsee haasteellisen tehtävän ja haluaa suoriutua siitä niin, että työn jälki on hyvälaatuista (Liukkonen, Jaakkola & Kataja 2006).

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteisiin ja viittaa Keskustanaisten Karjalan piirin aloitteeseen (numero 21) antamaansa vastaukseen.

23. Keskustan Vihdin kuntayhdistys: Vierailupyynnöt sähköisesti yhden luukun periaatteella

Ehdotamme, että puolue ja Keskustan eduskuntaryhmä ottavat käyttöön sähköisen lomakkeen tai sivuston, jonka kautta on mahdollista tehdä vierailupyynnöt Keskustan eduskuntaryhmän kansanedustajille, puolueen puheenjohtajistolle, pääsihteerille ja muille Keskustan keskeisille toimijoille. Tämä järjestelmä mahdollistaisi vierailupyynnöiden toimittamisen ja käsittelyn sähköisesti, parantaen näin avoimuutta, tehokkuutta ja saavutettavuutta, myös niissä tilanteissa, kun toimijat kunnissa vaihtuvat.

Nykyinen prosessi vierailupyynnöiden toimittamiseen ei ole avoin ja saavutettavuus riippuu pääasiassa paikallisten toimijoiden henkilökohtaisista kontakteista. Parhaimmillaan uusi toimintamalli lisäisi Keskustan näkyvyyttä ja loisi yhdenmukaisen menettelytavan, joka vähentää alueiden ja paikakuntien epätasa-arvoa. Vähimmillään puolueen tulisi luoda selkeä ohje siitä, miten vierailupyynnöt tehdään sekä nimetä puoluetoimistolta ja eduskuntaryhmästä vastuuhenkilöt tähän tehtävään.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Kansanedustajien ja suomalaisten kohtaamiset ympäri maan sekä kansanedustajien ja puoluejohdon osallistuminen paikallis- ja kuntayhdistysten sekä kunnallisjärjestöjen ja piirien järjestämiin

1 tilaisuuksiin ovat merkittävä osa Keskustan toimintaa ja kansanliikkeen identiteettiä.

3
4 Puoluekokous tunnistaa kansanedustajien, puoluejohdon ja muiden puolueen avainhenkilöiden
5 vierailupyynnöiden koordinoinnin haasteen puolueen paikallisten toimijoiden näkökulmasta.

8

9 Seuraavalla puoluekokouskaudella luodaan
10 Keskustalle tarkoituksenmukainen sähköisiä järjestelmiä hyödyntävä prosessi, jotta paikallisten
11 toimijoiden kansanedustajille, puoluejohdolle
12 ja muille Keskustan avainhenkilöille osoittamat
13 vierailupyynnöt on mahdollista hoitaa nykyistä
14 sujuvammin.

16

24. Keskustanaisten Päijät-Hämeen piiri: Velvoitetaan kansanedustajat vierailemaan kaikissa maakunnissa vaalikauden aikana

21

22 Kansanedustaja on lainsäätäjä, yhteiskunnallinen
23 vaikuttaja, alueensa edusmies ja kansainvälinen
24 toimija. Kansanedustajan odotetaan olevan hyvin
25 perillä oman alueensa asioista, mutta voidakseen
26 edustaa Keskustaa koko Suomen puolueena, hänen
27 on tunnettava kaikkien maakuntien ominaispiirteitä.

29

30 Keskustanaisten Päijät-Hämeen piiri esittää puoluekokoukselle, että Keskustan kansanedustajat
31 velvoitettaisiin vierailemaan kaikissa Suomen
32 maakunnissa vaalikauden aikana.

34

35 Eri alueiden asukkaiden kohtaaminen antaa mahdollisuuden keskustella kasvotusten ja tuoda esille
36 alueellisia huolenaiheita, tarpeita ja vahvuuksia.
37 Vierailuilla kansanedustajat voivat perehtyä eri
38 alueiden erityispiirteisiin, mikä voi auttaa heitä
39 päätöksenteossa valtiollisella tasolla. Kansanedustajien jalkautuminen maakuntiin lisää koko puolueen näkyvyyttä ja tunnettuutta eri alueilla. Ne
40 voivat myös auttaa edistämään alueiden kehitystä
41 luomalla yhteyksiä valtion ja paikallisten toimijoiden välillä.

46

47 Maakuntiin jalkautuminen lisää luottamusta puolueen sisällä ja edistää yhteisöllisyyden tunnetta,
48 kun edustajat osoittavat aktiivisesti kiinnostusta
49 eri alueiden asioihin ja ihmisiin.

50

Keskusta on koko Suomen puolue, julistimme yhdessä eduskuntavaaleissa 2023. Antakaamme tämän keskeisen tavoitteen näkyä kansanedustajiemme työn kautta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Kansanedustajien ja suomalaisten kohtaamiset ympäri maan ja kansanedustajien sekä puoluejohdon osallistuminen paikallis- ja kuntayhdistysten sekä kunnallisjärjestöjen ja piirien järjestämiin tilaisuuksiin ovat merkittävä osa Keskustan toimintaa ja kansanliikkeen identiteettiä.

Puoluekokous pitää hyvänä sitä, että Keskustan kansanedustajat vierailisivat kaikissa Suomen maakunnissa jo kuluvan vaalikauden aikana, vaikka he toki lopulta päättävät itse omasta ajankäytöstään. Koordinointiin ja toteutukseen etsitään Keskustan eduskuntaryhmän kanslian ja puoluetoimiston yhteistyönä tarkoituksenmukainen tapa.

25. Keskustan Uudenmaan piiri: Uudenmaan kannatuspotentiaaliin panostettava

Keskustan kannatus eteläisessä Suomessa on huolestuttavalla tasolla ja puolueen on otettava tilanne vakavasti. Pelkästään Uudenmaan maakunnassa asuu yli 30 % Suomen väestöstä. Keskustalla on Uudellamaalla valtavasti piilossa olevaa potentiaalia, johon puolueen pystyttävä vastaamaan. Tämä onnistuu, jos sisältö ja resurssit ovat kunnossa. Keskustan viestin on puhuteltava myös Salpausselän eteläpuolisen Suomen asukkaita.

Lisäksi tarvitaan aitoja resursseja, jotta monimuotoinen väestö saadaan tavoitettua ja viesti menemään läpi. Mainostaminen ja tilaisuuksien järjestäminen on kallista väestökeskittymissä. Puolueen resursseja tulee painokkaasti kohdentaa Uudellemaalle, joka on keskiössä Keskustan uudessa nousussa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

1 Keskustan kannatus eteläisessä Suomessa, erityisesti Uudenmaan alueella, vaatii erityistä huomiota ja toimenpiteitä. Uudenmaan alueen merkitys sekä väestöllisesti että poliittisesti on kiistaton, ja sen potentiaalin hyödyntäminen on ehdottomasti Keskustan etujen mukaista.

8 Resurssien suuntaaminen Uudenmaan kannatuspotentiaalin valjastamiseen tarkoittaa myös sitä, että Keskustan viestin on oltava sellainen, joka resonoi eteläisen Suomen asukkaiden arvojen ja tarpeiden kanssa, tarjoten konkreettisia ratkaisuja heidän päivittäisiin haasteisiinsa. Tämän viestin muotoilemisessa Uudenmaan maakunnassa toimivat keskustalaiset ovat avainasemassa.

26. Helsingin eurooppalainen keskustaseura: Keskusta pääkaupungissa läpi

20 Puolueen kannatuksen ja sen myötä rahoituksen romahtaminen ovat aiheuttaneet Helsingissä tehtävälle keskustalaiselle työlle ylivoimaiset haasteet. Helsinki on pääkaupunkimme, jossa on noin 600 000 asukasta. Helsingissä tehdään valtakunnan politiikkaa ja johdetaan Suomea. Helsingissä on kaikkien suurten organisaatioiden ja järjestöjen pääkonttorit. Helsinki ja helsinkiläiset ovat keskeinen kaupunki jokaisen puolueen puoluepolitiikalle, niin myös sen pitäisi olla keskustalle.

31 Jos keskusta tavoittelee kannatuksen nousua ja uusia äänestäjiä, on Helsingin piirin rahoitukseen välttämätöntä satsata nykyistä enemmän. Pääkaupungin potentiaali puolueen kasvuun on vihdoin tunnistettava.

37 Helsingin eurooppalainen keskustaseura ry. esittää, että puolueen rahoitusta piireille nostetaan niin, että politiikan tekemistä Helsingissä kehitetään jatkossa merkittävästi, ja tälle kehittämistyölle varataan toimintakyvyn ja kehittämistyön mahdollistavat resurssit, tavoitteena saada keskusta pääkaupungissa läpi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

47 Puoluekokous ei yhty aloitteeseen.

49 Keskustalaisen työn haasteisiin Helsingissä on vastattava määrätietoisesti ja voimakkaasti.

Helsinki on epäilemättä Suomen poliittinen ja taloudellinen sydän, ja sen merkitystä Keskustan strategiassa ei voi aliarvioida. Riittävän rahoituksen turvaaminen on ensiarvoisen tärkeää, jotta voidaan vastata pääkaupungin asettamiin erityisvaatimuksiin ja mahdollisuuksiin.

Puolueen vuosittaisesta talousarviosta päättää puoluevaltuusto. Puoluekokous voi ohjeistaa puoluevaltuustoa sen toimivaltaan päätösasioissa, kuten toimintasuunnitelmaan liittyvien rahoituksen ja resurssien jakamisessa piireille, mutta viime kädessä päätös tapahtuu sääntömääräisesti puoluevaltuuston syyskokouksessa.

27. Keskustan Leppävaaran paikallisyhdistys: Keskustan kaupunkitoiminnasta koko puolueen yhteistä tulevaisuustoimintaa

Vuodesta 2016 alkaen Suomen Keskusta on suunnitelmallisemmin kehittänyt ja toteuttanut itselleen niin sanottua kaupunkitoimintaa ja -verkostoa, jota varsinkin Suomen suurimmista kaupungeista ja niiden Keskustan kunnallisjärjestöistä on haluttu.

Toiminnalla on saatu rahoitettua keskustalaista kaupunkitoimintaa suurimmissa kaupungeissa, joissa paikallisen tason rahoitus pohja muuten on heikompa, mutta toimintaympäristön kulut suurempia. Keskustan puoluebudjetissa osoitettu kaupunkirahoitus on ollut erinomainen malli, joka ansaitsee toimia edelleen.

Muutos on pysyvää, mutta onneksi yhdessä voimme tehdä muutoksesta myönteisen parannuksen. Ajanhenki ja puolueen tulevaisuus ansaitsee arvoillemme uskollista toimintaa – sovun ja yhteisymmärryksen rakentamista. Se sopii meille. Katseemme on oltava suunnattuna tulevaisuuteen ja toimintaan, joka tekee keskustalaisuudesta uudelle yleisölle luontevan vaihtoehdon.

Kaupunkitoiminta perustui 2018 laadittuun Kaupungissa on Keskusta -kaupunkistrategiaan, jossa keskeisenä ideana oli politiikan osalta kehittää yhdessä uusia sisältöjä Keskustalle. Tavoitteena oli edistyksen lippu hulmuten saada aikaan sellaisia avauksia, jotka luovat uutta uskottavuutta Keskus-

talle kaupungeissa. Sellaista, joka tuo uutta kannatusta ja tuoreita innostuneita henkilöjä Keskustan aatteen pariin.

Kuten tiedämme, keskustalainen kaupunkitoiminta ja Keskustan kannatus kaupungeissa ovat vailla lopullista läpimurtoa. Yksi haaste on edelleen ollut se ajatusmalli, että Keskustalla olisi jotenkin eriävät politiikat kaupungissa tai nk. maakunnissa. Keskustalaisen politiikan pitää olla sellaisenaan yhte-näisesti tunnistettavaa koko Suomessa, pienestä kylästä alkaen suurkaupunkiin asti.

Keskustan Leppävaaran paikallisyhdistys esittää, että puolueen kaupunkitoiminnassa käännetään uusi lehti ja tehdään kaupunkityöstä enemmän koko puolueen vakituista tulevaisuustyötä. Tämä työ olisi panostus puolueen parhaaksi, joka yhte-näistäisi toimintaa, eikä erittelisi politiikkaamme maaseudun tai kaupunkien politiikaksi.

Esittämällä uusia kiinnostavia avauksia ja kehittämällä tavoitteellisia toimintatapoja Keskusta palvelee koko puoluekenttää ja houkuttelee uusia ihmisiä politiikan pariin. Ja mitä kaupunkien järjestötoiminnan kehittämiseen tulee esimerkiksi pääkaupunkiseudulla, voisivat Helsingin ja Uudenmaan piirit koordinoida yhteistyötä paremmin. Ruohonjuuritason toiminta kuuluu paikallisem-malle tasolle, eikä puolue toimistolta pidä mennä sitä neuvomaan liikaa.

Tämä on Leppävaaran Keskustan historian viimeinen puoluekokousaloite. Yhdistyksemme sulautuu jatkossa Espoon kuntayhdistykseen. Suuntamme on kohti tulevaisuutta aatteellisesti ja järjestöllisesti – eteenpäin!

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustan kaupunkitoiminnan vahvistaminen ja uusien, innostavien avauksien tekeminen on olennainen osa puolueen tulevaisuuden rakentamista. Tämä ei ainoastaan yhtenäistä toimintaamme koko Suomessa, vaan myös auttaa keskustalaisia saavuttamaan uusia kannattajia ja aktiivisia jäseniä. Puolueen on rikottava perinteiset käsitykset siitä, että

Keskustalla olisi erilaiset politiikat kaupungeissa ja maaseudulla.

Työ kaupunkitoiminnan kehittämiseksi on jo osoittanut arvokkaita askelia oikeaan suuntaan, mutta työ on jatkuvaa ja sitä on kehitettävä edelleen, jotta se olisi aloitteessakin mainittua puolueen vakituista tulevaisuustyötä. Siksi on tärkeää, että jatkamme puolueena panostamista kaupunkitoimintaan ja kehitämme uusia, tavoitteellisia toimintatapoja ja politiikkaa, jotka houkuttelevat ihmisiä politiikan pariin riippumatta heidän asuinpaikastaan.

28. Uudenmaan Keskustanuoret: Nais-toiminnan puoluetukikiintiö poistettava

Puolueiden tulee käyttää tällä hetkellä 5 prosenttia saamastaan puoluetuesta naisten poliittiseen toimintaan. Näin on ollut jo pitkään, ja säännöksellä on ollut myös paikkansa, sillä menneinä vuosina naiset olivat politiikassa vahvasti aliedustettu ryhmä.

Tämä on kuitenkin muuttunut. Viime vuosina Suomessa on nähty hallitus, jossa ministereistä yli puolet on naisia. Niin viimeisissä kunta-, alue- kuin eduskuntavaaleissakin valituksi tuli sekä naisia että miehiä vähintään 40%. Sukupuolen merkitys politiikassa on laskenut yhteiskunnan tasa-arvoisuudessa.

Tämä aiheuttaa myös haasteita naisten toimintaan kohdennetun rahoituksen käyttöön. Sukupuolen mukaan rajattu toiminta ei enää monen mielestä sovi nykyaikaan. Mitä lisäarvoa toimintaan tämä valtion määräämä rajuus tuo?

Uudenmaan keskustanuoret katsoo, että puolueet osaavat itse arvioida sen, miten puoluetuki on tehokkainta ja tarkoituksenmukaisinta käyttää. Tämän vuoksi puoluetukeen liittyvä naistoimintaan osoitettava kiintiö on poistettava puoluetuen myöntämishdoista.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Kuten aloitteessa todetaan, on erilliselle naistoiminta-avustukselle ollut aikanaan paikkansa ja sillä on tuettu naisten osallistumista poliittiseen toimintaan aikana, jolloin naiset olivat selkeästi aliedustettuina ja heillä ei ollut yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua poliittiseen toimintaan kuten miehillä.

Erillisellä naistoiminnalla on edelleen tärkeä rooli puolueetyössä, jota tulee myös jatkossa rahoittaa osana puoluetukea valtion talousarviosta. Puoluekokous ei koe, että naistoimintaan ohjattava erillinen määräraha tulisi näin ollen lakkauttaa.

Puoluekokous kuitenkin toteaa, että kaiken rahoituksen on elettävä ajassa ja mikäli avustusten valmistelussa valtion osalta siirrytään kohti tasa-arvorahoitusta, tulee myös Keskustan olla siinä mukana. Tulevaisuudessa erillinen naistoimintarahoitusta voisi olla tasa-arvoraha, jolla tuetaan ja edistetään kaikkien sukupuolten ja myös eri vähemmistöjen tasa-arvoista ja yhdenvertaista osallistumista poliittiseen toimintaan.

29. Suomen Keskustanaiset: Puoluetuen naistoimintarahaa jakoperusteet palautettava entiselleen

Suomen Keskustanaiset ry. esittää, että puoluekokous edellyttää syksyn 2024 puoluevaltuuston käsittelevän puoluetuen lakisäätöisen naistoimintarahaa (viisi prosenttia) jakoperusteiden palauttamista entiselleen vuodesta 2025 alkaen.

Muutosta, jossa naistoimintarahasta puolet eli 2,5 prosenttia siirrettiin jaettavaksi puolueen piirijärjestöjen kautta, ei valmisteltu puolue-elimissä läpinäkyvästi ja avoimesti, eikä valmisteluprosessin aikana käyty dialogia Suomen Keskustanaiset ry:n kanssa, jonka budjetista leikkautui eduskunta-vaalitappiosta johtuvan 72 000 euron vuosittaisen puoluetuen laskun lisäksi syksyn puoluevaltuuston päätöksellä vielä lisäksi 100 000 euroa. Kyseinen erä on jyvitetty nyt puolueen 20 piirijärjestön ja erillisen byrokraattisen hakumenettelyn kautta kanavoitavaksi naistoimintaan, eikä Suomen Keskustanaiset ry. leikkauspäätöksen vuoksi pysty lainkaan tukemaan taloudellisesti piirijärjestöjään.

Päätös on näkyvä mainehaitta. Se kertoo siitä, että puolue ei arvosta 28 000 jäsenen sisarjärjestönsä työtä, vaikka sen pitäisi olla ylpeä Suomen suurimmasta poliittisesta naisjärjestöstä. Päätös on herättänyt ihmetystä niin NYTKIS (Naisjärjestöt yhteistyössä) ry:ssä kuin Naisjärjestöjen Keskusliitto ry:ssä, joissa Suomen Keskustanaiset ry. on aktiivinen toimija. Muut Suomen Keskustan sisarjärjestöt, Keskustanuoret ry. ja Keskustaopiskelijat ry. saavat pääasiallisen rahoituksen Opetus- ja kulttuuriministeriöltä, ja myös niiden avustukset puolueelta säilytettiin ennallaan. Vain naisten edellytetään tekevän työtä puolueen hyväksi vastikkeetta.

Valtion tulo- ja menoarvion perusteluosassa on kirjaus, että puolueiden on tilittävä vähintään viisi (5) prosenttia saamastaan puoluetuesta piirijärjestöille ja viisi (5) prosenttia naistoimintaan. Kaikki muut eduskuntapuolueet jakavat vähintään viisi prosenttia suoraan omille naisjärjestöilleen, Kokoomus jopa seitsemän (7) prosenttia. Jakomalli on hallinnollisesti kevyt ja läpinäkyvä, myös Valtiontalouden Tarkastusviraston näkökulmasta. Suomen Keskustanaiset on jakanut rahan hallituksen päättämien kriteerien mukaisesti suoraan omille piirijärjestöilleen.

Naisten piirijärjestöt hakivat asianmukaisesti rahaa toimintaansa uusien perusteiden mukaan puolueen piirijärjestöiltä heti tammikuussa. Ensimmäiset päätökset tuesta saatiin vasta helmi-maaliskuussa, koska puolueen ohjeet viivästyivät. Osa naisten piirijärjestöistä joutui tekemään hakemuksen kahteen kertaan – presidentinvaalien ja kesän Euroopan parlamentin vaalien ehdokashankinnan kiireistä huolimatta.

Lopputulos uudistuksesta on byrokratian paisuminen, muutamien satojen eurojen kierrättäminen luukulta luukulle, puolueen piirien ja naisten piirien hallinnollisen työn, epäluottamuksen ja huonon karman lisääntyminen, ja tämä kaikki tilanteessa, jossa kannatusalhossa rypevän puolueen kohtalonkysymys on innostuksen ja yhteishengen luominen kaikkien toimijoiden välille. Tavoitteiden kirkastamisen, jäsenten kuulemisen ja yhteisöllisyyden vahvistamisen sijasta puolue pitää tärkeänä käyttää aikaa paperin pyörittämiseen, erilaisten

1 ohjeistusten laadintaan ja toimivien jäsentensä
2 kyykyttämiseen.

3
4 Vaikka päätös muutoksesta on näennäisen demo-
5 kraattisesti tehty puoluevaltuustossa, valmistelu
6 on tehty Suomen Keskustanaiset ry:tä kuulematta
7 puoluejohdon siunauksella. Viisautta ja rohkeutta
8 on, että tehdyt virheet myönnetään ja epäonnistu-
9 neet päätökset korjataan. Vain siten Suomen Kes-
10 kusta voi lähteä luomaan itselleen uutta nousua.

11
12 Puoluehallituksen vastausesitys:

13
14 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

15
16 Tällä vastauksella vastataan myös muihin samaa
17 aihetta koskeviin aloitteisiin.

18
19 Puoluelain mukaan valtion talousarvion rajois-
20 sa voidaan eduskunnassa edustettuina olevalle
21 puolueelle myöntää avustusta sen säännöissä ja
22 yleisohjelmassa määritellyn julkisen toiminnan
23 tukemiseen. Avustus on jaettava puolueiden vii-
24 meksi toimitetussa eduskuntavaaleissa saamien
25 eduskuntapaikkojen lukumäärien osoittamassa
26 suhteessa. Puolueen saamasta avustuksesta voi-
27 daan osa osoittaa muun yhdistyksen toiminnan
28 tukemiseen. Avustuksen myöntää hakemuksesta
29 valtioneuvosto. Avustuksen maksaa valtioneuvos-
30 ton kanslia.

31
32 Avustuspäätöksen mukaan puolueiden tulee
33 käyttää saamastaan avustuksesta viisi prosenttia
34 naisten poliittisen toimintaan sekä samoin viisi
35 prosenttia puolueiden piirijärjestöjen toimintaan.

36
37 Puolue hakee ja puoluetuki myös myönnetään
38 kokonaisuudessaan puolueelle. Puolueen tulee
39 lisäksi valvoa sitä, miten puoluetukea käytetään.
40 Naistoimintaan osoitettavaa 5 % osuutta ei ole
41 korvamerkitty Suomen Keskustanaiset ry:lle vaan
42 Suomen Keskusta r.p:n naisten poliittiseen toimin-
43 taan.

44
45 Naistoiminnan rahoitusta ei ole vähennetty, vaan
46 edelleen 5 % puolueen saamasta puoluetuesta
47 ohjataan naistoimintaan. Puolueen saama puolue-
48 tuki laski vuoden 2023 eduskuntavaalien jälkeen
49 vuositasolla yhteensä 1,5 miljoonaa euroa mistä
50

syystä myös naistoimintaan ohjattavan 5 % euro-määräinen osuus on pienentynyt.

Keskustan sääntöjen mukaan puoluevaltuusto päättää puolueen talousarviosta eikä puoluekokous voi näin ollen ohittaa sääntöjä ja velvoittaa puoluevaltuustoa tekemään tietynlaista päätöstä.

Puoluevaltuusto hyväksyi syyskokouksessaan talousarvion vuodelle 2024, jossa ensimmäistä kertaa naistoimintaan jaettava avustusosuus jaetaan kahdella eri tavalla, 50 % Suomen Keskustanaiset ry:lle ja 50 % Keskustan piirijärjestöjen kautta käytettäväksi naistoimintaan.

Kokouksessa hyväksyttiin yksimielisesti ponsi, että tätä jakoa tarkastellaan kahden vuoden päästä uudelleen, tarkastellen silloin miten naistoiminta on puolueessa kehittynyt. Ennen puoluevaltuuston päätöstä asiaa on käsitelty niin puoluehallituksessa, puoluevaltuuston järjestövaliokunnassa kuin puoluevaltuustossa, joissa naisjärjestöllä on kaikissa edustusoikeus.

Puoluetuen jakoperuste on nyt naistoimintaan piireille samanlainen kuin muunkin puoluetuen osalta, mikä ottaa paremmin huomioon piirien erilaisuuden kuin esimerkiksi tasapäisesti jaettu avustus.

Uudistuksen tarkoituksena ei ole ollut byrokratian lisääminen, vaan osaltaan avustuksen jakaminen on jopa suoraviivaistunut, kun tuki ohjautuu suoraan sinne missä se käytetään, eli puolueelta puolueen piirijärjestölle, joka on tuottanut alueellaan naistoiminnan organisoimisen, sen sijaan että avustus olisi ensin kiertänyt Suomen Keskustanaiset ry:n kautta Keskustanaisten piirijärjestölle ja sieltä puolueen piirijärjestölle. Puolue myös ohjeisti piirijärjestöjä hakuprosessista heti kun avustuspäätös VNK:lta oli tullut.

Puolueen sisarjärjestöjen (naiset, nuoret, opiskelijat) rahoitus tulee eri ministeriöistä ja talousarvion eri momenteilta, vain naistoimintaan osoitettava rahoitus tulee puoluetuesta. Myös puolueen talousarviossa avustukset maksetaan eri momentilta, joten nuorten ja opiskelijoiden rahoitus ei ole puoluetukeen sidonnainen, näin ollen avustuksia ei ole järkevä verrata keskenään.

1 Puoluekokous toteaa, että naistoiminta, niin suunnittelun kuin toteutuksenkin osalta, on edelleen naistoi-
2 mijoiden omissa käsissä.
3

4 5 **30. Keskustanaisten Helsingin piiri:** 6 **Puoluetuen naistoimintarahen jakope-** 7 **rusteet palautettava entiselleen**

8
9 Puoluekokouksen tulee edellyttää syksyn 2024
10 puoluevaltuuston käsittelevän puoluetuen lakisää-
11 teisen naistoimintarahen (viisi prosenttia) jakope-
12 rusteiden palauttamista entiselleen vuodesta 2025
13 alkaen.

14
15 Muutosta, jossa naistoimintarahasta puolet eli 2,5
16 prosenttia siirrettiin jaettavaksi puolueen piiri-
17 järjestöjen kautta, ei valmisteltu puolue-elimissä
18 läpinäkyvästi ja avoimesti, eikä valmisteluproses-
19 sin aikana käyty dialogia Suomen Keskustanaiset
20 ry:n kanssa, jonka budjetista leikkautui eduskunta-
21 vaalitappiosta johtuvan 72 000 euron vuosittaisen
22 puoluetuen laskun lisäksi syksyn puoluevaltuuston
23 päätöksellä vielä lisäksi 100 000 euroa. Kyseinen
24 erä on jyvitetty nyt puolueen 20 piirijärjestön ja
25 erillisen byrokraattisen hakumenettelyn kautta
26 kanavoitavaksi naistoimintaan, eikä Suomen Kes-
27 kustanaiset ry. leikkauspäätöksen vuoksi pysty
28 lainkaan tukemaan piirijärjestöjään.
29

30 Päätös on näkyvä mainehaitta. Se kertoo siitä, että
31 puolue ei arvosta 28 000 jäsenen sisarjärjestönsä
32 työtä, vaikka sen pitäisi olla ylpeä Suomen suu-
33 rimma poliittisesta naisjärjestöstä. Päätös on
34 herättänyt ihmetystä niin NYTKIS (Naisjärjestöt
35 yhteistyössä) ry:ssä kuin Naisjärjestöjen Keskus-
36 liitto ry:ssä, joissa Suomen Keskustanaiset ry. on
37 aktiivinen toimija. Muut Suomen Keskustan sisar-
38 järjestöt, Keskustanuoret ry. ja Keskustaopiskelijat
39 ry. saavat pääasiallisen rahoituksen Opetus- ja
40 kulttuuriministeriöltä, ja myös niiden avustukset
41 puolueelta säilytettiin ennallaan. Vain naisten
42 edellytetään tekevän työtä puolueen hyväksi vas-
43 tikkeetta.

44
45 Valtion tulo- ja menoarvion perusteluosassa on
46 kirjaus, että puolueiden on tilitettava vähintään
47 viisi (5) prosenttia saamastaan puoluetuesta piiri-
48 rijärjestöille ja viisi (5) prosenttia naistoimintaan.
49 Kaikki muut eduskuntapuolueet jakavat vähintään
50 viisi prosenttia suoraan omille naisjärjestöilleen,

Kokoomus jopa seitsemän (7) prosenttia. Jakomalli on hallinnollisesti kevyt ja läpinäkyvä, myös Valtiontalouden Tarkastusviraston näkökulmasta. Suomen Keskustanaiset on jakanut rahan hallituksen päättämien kriteerien mukaisesti suoraan omille piirijärjestöilleen.

Keskustanaisten Helsingin piiri ry. haki asianmukaisesti rahaa toimintaansa uusien perusteiden mukaan puolueen piirijärjestöltä heti tammikuussa. Päätöstä koko vuoden tuesta ei ole saatu, koska ”puolueen ohjeet viivästyivät”.

Lopputulokset uudistuksesta on byrokratian paisuminen, muutamien satojen eurojen kierrättäminen luukulta luukulle, puolueen piirien ja naisten piirien hallinnollisen työn, epäluottamuksen ja huonon karman lisääntyminen, ja tämä kaikki tilanteessa, jossa kannatusalhossa rypevän puolueen kohtalonkysymys on innostuksen ja yhteishengen luominen kaikkien toimijoiden välille. Tavoitteiden kirkastamisen, jäsenten kuulemisen ja yhteisöllisyyden vahvistamisen sijasta puolue pitää tärkeänä käyttää aikaa paperinpyörittämiseen, erilaisten ohjeistusten laadintaan ja toimivien jäsentensä kyykyttämiseen.

Vaikka päätös muutoksesta on näennäisen demokraattisesti tehty puoluevaltuustossa, valmistelu on tehty Suomen Keskustanaiset ry:tä kuulematta puoluejohdon siunauksella. Viisautta ja rohkeutta on, että tehdyt virheet myönnetään ja epäonnistuneet päätökset korjataan. Vain siten Suomen Keskusta voi lähteä luomaan itselleen uutta nousua.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29) antamaansa vastaukseen.

31. Keskustanaisten Keski-Suomen piiri: Naisjärjestöille kuuluvan puoluelain 9§:n mukaisen valtionavustuksen palautus kokonaisuudessaan takaisin Suomen Keskustanaiset RY:lle

Puoluelain 9§:n mukaisen valtionavustuksen mukainen 5%:n avustusosuus naisjärjestön käyttöön

1 on palautettava kokonaisuudessaan takaisin suoraan Suomen Keskustanaisille.

2
3
4 Puoluevaltuusto on tehnyt vuoden 2023 lopulla
5 päätöksen, jossa naistoimintaan suunnattu valtionavustus on päätetty jakaa keskustan piirijärjestöille. Päätöksen seurauksen on ollut sekava tilanne rahojen jakamisen sekä käytön osalta. Aiemmin
6
7 Suomen Keskustanaisilla oli selkeä jakoperuste ko.
8 valtionavustuksen jakoperusteeksi Keskustanaisten piireille ja ne olivat yhteisesti sovittuja periaatteita sekä myöskin valtion tarkastuslaitoksen
9
10 hyväksymiä jakoperusteita, joihin jokainen naisten
11
12 piiri sitoutui.

13
14
15
16 Nyt tilanne on sekava, eikä naisten piirien osalta
17 ole minkäänlaista yhteistä toimintamallia olemassa. Rahamääräinen jakoperustekin on jäänyt
18
19 hämäränpeittoon naisten piireille sekä Suomen
20 Keskustanaisten hallitukselle.

21
22 Keskustanaisten Keski-Suomen piiri esittää, että
23 vuoden 2025 osalta kumotaan aiemmin tehty
24 päätös valtionavustuksen jakamisesta Suomen
25 Keskustan piirijärjestöille edelleen jaettavaksi.
26 Perusteet ovat Keskustan piirien resurssien puute
27 toteuttaa seurantaa / tukirahan jakoa, moninkertainen työ kuittien ja hakemusten tekemisessä,
28 yhteisesti sovittujen jakoperusteiden puute ja
29 myös osaamattomuus / tietämättömyys piireissä
30 naistoiminnasta. Mikäli tukijärjestelmää ei palauteta takaisin Suomen Keskustanaisten hallintaan,
31
32 merkitsee se naisten piirien tasolla toimintojen
33 alasajoa, joka ei suinkaan ole Suomen Keskusta
34 RP:n edun mukaista.

Puoluehallituksen vastausesitys:

35
36
37
38
39 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29)
40
41 antamaansa vastaukseen.

32. Pohjois-Karjalan Keskustanaiset: Puoluetuen naistoiminta rahan jakoperusteet palautettava entiselleen

42
43
44
45
46
47 Keskustanaisten Pohjois-Karjalan piiri esittää, että
48 puoluekokous edellyttää syksyn 2024 puoluevaltuuston käsittelevän puoluetuen lakisääteisen
49
50 naistoimintarahan (viisi prosenttia) jakoperus-

teiden palauttamista entiselleen vuodesta 2025 alkaen.

Muutosta, jossa naistoimintarahasta puolet eli 2,5 prosenttia siirrettiin jaettavaksi puolueen piirijärjestöjen kautta, ei valmisteltu puolue-elimissä läpinäkyvästi ja avoimesti, eikä valmisteluprosessin aikana käyty dialogia Suomen Keskustanaiset ry:n kanssa, jonka budjetista leikkautui eduskunta-vaalitappiosta johtuvan 72 000 euron vuosittaisen puoluetuen laskun lisäksi syksyn puoluevaltuuston päätöksellä vielä lisäksi 100 000 euroa. Kyseinen erä on jyvitetty nyt puolueen 20 piirijärjestön ja erillisen byrokraattisen hakumenettelyn kautta kanavoitavaksi naistoimintaan, eikä Suomen Keskustanaiset ry. leikkauspäätöksen vuoksi pysty lainkaan tukemaan piirijärjestöjään.

Päätös on näkyvä mainehaitta. Se kertoo siitä, että puolue ei arvosta 28 000 jäsenen sisarjärjestönsä työtä, vaikka sen pitäisi olla ylpeä Suomen suurimmasta poliittisesta naisjärjestöstä. Päätös on herättänyt ihmetystä niin NYTKIS (Naisjärjestöt yhteistyössä) ry:ssä kuin Naisjärjestöjen Keskusliitto ry:ssä, joissa Suomen Keskustanaiset ry. on aktiivinen toimija. Muut Suomen Keskustan sisarjärjestöt, Keskustanuoret ry. ja Keskustaopiskelijat ry. saavat pääasiallisen rahoituksen Opetus- ja kulttuuriministeriöltä, ja myös niiden avustukset puolueelta säilytettiin ennallaan. Vain naisten edellytetään tekevän työtä puolueen hyväksi vastikkeetta.

Valtion tulo- ja menoarvion perusteluosassa on kirjaus, että puolueiden on tilitettävä vähintään viisi (5) prosenttia saamastaan puoluetuesta piirijärjestöille ja viisi (5) prosenttia naistoimintaan. Kaikki muut eduskuntapuolueet jakavat vähintään viisi prosenttia suoraan omille naisjärjestöilleen, Kokoomus jopa seitsemän (7) prosenttia. Jakomalli on hallinnollisesti kevyt ja läpinäkyvä, myös Valtiontalouden Tarkastusviraston näkökulmasta. Suomen Keskustanaiset on jakanut rahan hallituksen päättämien kriteerien mukaisesti suoraan omille piirijärjestöilleen.

Naisten piirijärjestöt hakivat asianmukaisesti rahaa toimintaansa uusien perusteiden mukaan puolueen piirijärjestöiltä heti tammikuussa. Ensimmäiset päätökset tuesta saatiin vasta helmi-maaliskuussa,

1 koska puolueen ohjeet viivästyivät. Osa naisten
2 piirijärjestöistä joutui tekemään hakemuksen kah-
3 teen kertaan – presidentinvaalien ja kesän euro-
4 vaalien ehdokashankinnan kiireistä huolimatta.

5
6 Lopputulos uudistuksesta on byrokratian paisumi-
7 nen, muutamien satojen eurojen kierrättäminen
8 luukulta luukulle, puolueen piirien ja naisten pii-
9 rien hallinnollisen työn, epäluottamuksen ja huo-
10 non karman lisääntyminen, ja tämä kaikki tilan-
11 teessa, jossa kannatusalhossa rypevän puolueen
12 kohtalonkysymys on innostuksen ja yhteishengen
13 luominen kaikkien toimijoiden välille. Tavoitteiden
14 kirkastamisen, jäsenten kuulemisen ja yhteisölli-
15 syyden vahvistamisen sijasta puolue pitää tärkeä-
16 nä käyttää aikaa paperinpyörittämiseen, erilaisten
17 ohjeistusten laadintaan ja toimivien jäsentensä
18 kyykyttämiseen.

19
20 Vaikka päätös muutoksesta on näennäisen demo-
21 kraattisesti tehty puoluevaltuustossa, valmistelu
22 on tehty Suomen Keskustanaiset ry:tä kuulematta
23 puoluejohdon siunauksella. Viisautta ja rohkeutta
24 on, että tehdyt virheet myönnetään ja epäonnistu-
25 neet päätökset korjataan. Vain siten Suomen Kes-
26 kusta voi lähteä luomaan itselleen uutta nousua.

27 [Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

28
29
30 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suo-
31 men Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29)
32 antamaansa vastaukseen.

33 **33. Keskustanaisten Keski-Pohjan- maan piiri: Puoluetuen naistoimintara- han jakoperusteet palautettava enti- selleen**

34
35
36
37
38 Keskustanaisten Keski-Pohjanmaan piiri esittää,
39 että puoluekokous edellyttää syksyn 2024 puolue-
40 valtuuston käsittelevän puoluetuen lakisääteisen
41 naistoimintarahana (viisi prosenttia) jakoperus-
42 teiden palauttamista entiselleen vuodesta 2025
43 alkaen.

44
45
46 Muutosta, jossa naistoimintarahasta puolet eli 2,5
47 prosenttia siirrettiin jaettavaksi puolueen piiri-
48 järjestöjen kautta, ei valmisteltu puolue-elimissä
49 läpinäkyvästi ja avoimesti, eikä valmisteluproses-
50 sin aikana käyty dialogia Suomen Keskustanaiset

ry:n kanssa, jonka budjetista leikkautui eduskunta-vaalitappiosta johtuvan 72 000 euron vuosittaisen puoluetuen laskun lisäksi syksyn puoluevaltuuston päätöksellä vielä lisäksi 100 000 euroa. Kyseinen erä on jyvitetty nyt puolueen 20 piirijärjestön ja erillisen byrokraattisen hakumenettelyn kautta kanavoitavaksi naistoimintaan, eikä Suomen Keskustanaiset ry. leikkauspäätöksen vuoksi pysty lainkaan tukemaan piirijärjestöjään.

Päätös on näkyvä mainehaitta. Se kertoo siitä, että puolue ei arvosta 28 000 jäsenen sisarjärjestönsä työtä, vaikka sen pitäisi olla ylpeä Suomen suurimmasta poliittisesta naisjärjestöstä. Päätös on herättänyt ihmetystä niin NYTKIS (Naisjärjestöt yhteistyössä) ry:ssä kuin Naisjärjestöjen Keskusliitto ry:ssä, joissa Suomen Keskustanaiset ry. on aktiivinen toimija. Muut Suomen Keskustan sisarjärjestöt, Keskustanuoret ry. ja Keskustaopiskelijat ry. saavat pääasiallisen rahoituksen Opetus- ja kulttuuriministeriöltä, ja myös niiden avustukset puolueelta säilytettiin ennallaan. Vain naisten edellytetään tekevän työtä puolueen hyväksi vastikkeetta.

Valtion tulo- ja menoarvion perusteluosassa on kirjaus, että puolueiden on tilittävä vähintään viisi (5) prosenttia saamastaan puoluetuesta piirijärjestöille ja viisi (5) prosenttia naistoimintaan. Kaikki muut eduskuntapuolueet jakavat vähintään viisi prosenttia suoraan omille naisjärjestöilleen, Kokoomus jopa seitsemän (7) prosenttia. Jakomalli on hallinnollisesti kevyt ja läpinäkyvä, myös Valtiontalouden Tarkastusviraston näkökulmasta. Suomen Keskustanaiset on jakanut rahan hallituksen päättämien kriteerien mukaisesti suoraan omille piirijärjestöilleen.

Naisten piirijärjestöt hakivat asianmukaisesti rahaa toimintaansa uusien perusteiden mukaan puolueen piirijärjestöiltä heti tammikuussa. Ensimmäiset päätökset tuesta saatiin vasta helmi-maaliskuussa, koska puolueen ohjeet viivästyivät. Osa naisten piirijärjestöistä joutui tekemään hakemuksen kahteen kertaan – presidentinvaalien ja kesän eurovaalien ehdokashankinnan kiireistä huolimatta.

Lopputulokset uudistuksesta on byrokratian paisuminen, muutamien satojen eurojen kierrättäminen luukulta luukulle, puolueen piirien ja naisten pii-

rien hallinnollisen työn, epäluottamuksen ja huonon karman lisääntyminen, ja tämä kaikki tilanteessa, jossa kannatusalhossa rypevän puolueen kohtalonkysymys on innostuksen ja yhteishengen luominen kaikkien toimijoiden välille. Tavoitteiden kirkastamisen, jäsenten kuulemisen ja yhteisöllisyyden vahvistamisen sijasta puolue pitää tärkeänä käyttää aikaa paperinpyörittämiseen, erilaisten ohjeistusten laadintaan ja toimivien jäsentensä kyykyttämiseen.

Vaikka päätös muutoksesta on näennäisen demokraattisesti tehty puoluevaltuustossa, valmistelu on tehty Suomen Keskustanaiset ry:tä kuulematta puoluejohdon siunauksella. Viisautta ja rohkeutta on, että tehdyt virheet myönnetään ja epäonnistuneet päätökset korjataan. Vain siten Suomen Keskusta voi lähteä luomaan itselleen uutta nousua.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29) antamaansa vastaukseen.

34. Varsinais-Suomen Keskustanaiset: Puoluetuen naistoimintarahan jakorusteet palautettava

Varsinais-Suomen Keskustanaiset ry. esittää, että puoluekokous edellyttää syksyn 2023 puoluevaltuuston päättämän puoluetuen lakisääteisen naistoimintarahan (viisi prosenttia) jakoperusteiden palauttamista entiselleen vuodesta 2025 alkaen

Kyseinen erä on jyvitetty nyt puolueen 20 piirijärjestön ja erillisen byrokraattisen hakumenettelyn kautta kanavoitavaksi naistoimintaan, eikä Suomen Keskustanaiset ry. leikkauspäätöksen vuoksi pysty lainkaan tukemaan piirijärjestöjään. Päätös on näkyvä mainehaitta. Se kertoo siitä, että puolue ei arvosta 28 000 jäsenen sisarjärjestönsä työtä, vaikka sen pitäisi olla ylpeä Suomen suurimmasta poliittisesta naisjärjestöstä.

Varsinais-Suomen Keskustanaiset hakivat asianmukaisesti rahaa toimintaansa uusien perusteiden mukaan Varsinais-Suomen Keskustan piirijärjestöiltä heti tammikuussa. Ensimmäiset päätökset tuesta saadaan vasta maaliskuussa, koska puolueen

ohjeet viivästyivät. Varsinais-Suomen Keskustanaiset piirijärjestö joutui tekemään hakemuksen kolmeen kertaan – presidentinvaalien ja kesän eurovaalien ehdokashankinnan kiireistä huolimatta.

Lopputulokset uudistuksesta on byrokratian paisuminen; muutamien satojen/tuhansien eurojen kierrättäminen luukulta luukulle, puolueen piirien ja naisten piirien hallinnollisen työn ja epäluottamuksen lisääntyminen. Ja tämä kaikki tilanteessa, jossa kannatusalhossa ”rypevän” puolueen kohdalonkysymys on innostuksen ja yhteishengen luominen kaikkien toimijoiden välille. Tavoitteiden kirkastamisen, jäsenten kuulemisen ja yhteisöllisyyden vahvistamisen sijaan puolue pitää tärkeänä käyttää aikaa paperinpyörittämiseen, erilaisten ohjeistusten laadintaan ja toimivien jäsentensä ”kyykyttämiseen”.

Vaikka päätös muutoksesta on näennäisen demokraattisesti tehty puoluevaltuustossa, valmistelu on tehty Suomen Keskustanaiset ry:tä kuulematta puoluejohdon siunauksella. Viisautta ja rohkeutta on, että tehty virheet myönnetään ja epäonnistuneet päätökset korjataan. Vain siten Suomen Keskusta voi lähteä luomaan itselleen uutta nousua.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29) antamaansa vastaukseen.

35. Keskustanaisten Lapin piiri: Puoluetuen naistoimintarahaa jakoperusteet palautettava entiselleen

Suomen Keskustanaisten Lapin piiri esittää, että puoluekokous edellyttää syksyn 2024 puoluevaltuuston käsittelevän puoluetuen lakisääteisen naistoimintarahaa (viisi prosenttia) jakoperusteiden palauttamista entiselleen vuodesta 2025 alkaen.

Muutosta, jossa naistoimintarahasta puolet eli 2,5 prosenttia siirrettiin jaettavaksi puolueen piirijärjestöjen kautta, ei valmisteltu puolue-elimissä läpinäkyvästi ja avoimesti, eikä valmisteluprosessin aikana käyty dialogia Suomen Keskustanaiset ry:n kanssa, jonka budjetista leikkautui eduskunta-

1 vaalitappiosta johtuvan 72.000 euron vuosittaisen
2 puoluetuen laskun lisäksi syksyn 2023 puoluevaltuuston päätöksellä vielä lisäksi 100 000 euroa.
3 Kyseinen erä on jyvitetty nyt puolueen 20 piirijärjestön ja erillisen byrokraattisen hakumenettelyn
4 kautta kanavoitavaksi naistoimintaan, eikä Suomen Keskustanaiset ry. leikkauspäätöksen vuoksi
5 pysty lainkaan tukemaan piirijärjestöjään.
6

7
8
9
10 Päätös on näkyvä mainehaitta. Puolue ei arvosta yhden 28 000 jäsenen sisarjärjestönsä työtä,
11 vaikka sen pitäisi olla ylpeä Suomen suurimmasta poliittisesta naisjärjestöstä. Päätös on herättänyt
12 ihmetystä myös muiden poliittisten ja yhteiskunnallisten naisjärjestöjen keskuudessa.
13

14
15
16
17 Päätöksessä ei myöskään huomioitu piirijärjestöjen eroavaisuuksia, puolue- ja naisjärjestötyön
18 tekeminen on erilaista Lapissa kuin esimerkiksi lyhyiden maantieteellisten etäisyyksien alueilla.
19

20
21
22 Muut Suomen Keskustan sisarjärjestöt, Keskustanuoret ja Keskustaopiskelijat saavat pääasiallisen
23 rahoituksen Opetus- ja kulttuuriministeriöltä, ja niiden avustukset puolueelta säilytettiin ennallaan.
24 Edellä mainittujen järjestöjen osalta rahoituksen
25 tarvetta ja suuruutta ei kyseenalaistettu tai nostettu keskusteluun missään vaiheessa.
26

27
28
29
30 Vertailun vuoksi vuonna 2024 Keskustanuoret saa OKM:ltä avustusta 600 800 euroa. Vuoden
31 2023 OKM:n avustus oli 606 900 euroa, joten rahavarojen pieneneminen ei aiheuta samanlaisia
32 sopeutuksia, kuin mitä Suomen Keskustanaiset ry. ja sen piirijärjestöt joutuvat toteuttamaan tämän
33 vaalikauden aikana.
34

35
36
37
38 Valtion tulo- ja menoarvion perusteluosassa on kirjaus, että puolueiden on tilittävä vähintään
39 viisi (5) prosenttia saamastaan puoluetuesta piirijärjestöille ja viisi (5) prosenttia naistoimintaan.
40 Kaikki muut eduskuntapuolueet jakavat vähintään viisi prosenttia suoraan omille naisjärjestöilleen,
41 Kokoomus jopa seitsemän (7) prosenttia. Jakomalli on hallinnollisesti kevyt ja läpinäkyvä, myös
42 Valtiontalouden Tarkastusviraston näkökulmasta. Suomen Keskustanaiset on jakanut rahan hallituksen
43 päättämien kriteerien mukaisesti suoraan omille piirijärjestöilleen.
44
45
46
47
48
49
50

Uudistuksen lopputulos on nähtävissä byrokratian paisumisena, muutaman sadan euron kierrättämisenä taholta toiselle sekä puolueen piirien ja naisten piirien hallinnollisen työn, epäluottamuksen ja huonon karman lisääntymisenä. Aika, joka voitaisiin käyttää aktiivitoimintaan ja uusien toimijoiden rekrytoimiseen, kuluu nyt turhaan papereiden pyörittämiseen.

Naisten piirijärjestöt hakivat asianmukaisesti rahaa toimintaansa uusien perusteiden mukaan puolueen piirijärjestöiltä heti tammikuussa. Ensimmäiset päätökset tuesta saatiin vasta helmi-maaliskuussa puolueen ohjeiden viivästyessä. Tämä on johtanut siihen, että mahdollinen naisten piirijärjestöille myönnettävä naistoiminta-avustus saattaa olla piiriin käytössä vasta huhti-toukokuussa.

Suomen Keskustanaisten Lapin piiri vaatii, että syksyn 2023 puoluevaltuustossa tehty päätös kumotaan, tehdyt virheet myönnetään ja epäonnistuneet päätökset korjataan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29) antamaansa vastaukseen.

36. Etelä-Pohjanmaan Keskustanaiset: Puoluetuen naistoimintaraha suunnattava Keskustanaisille

Naistoiminnan rahoituksen jakoperusteet muutettiin syksyn 2023 puoluevaltuuston kokouksessa. Naistoimintarahasta puolet eli 2,5 prosenttia siirrettiin jaettavaksi puolueen piirijärjestöjen kautta. Naispiirien tulee hakea rahoitus erikseen piirijärjestöiltä, jotka hakevat ne puolueelta.

Lopputulos uudistuksesta on byrokratian paisuminen, rahan kierrättäminen luukulta luukulle, puolueen piirien ja naisten piirien hallinnollisen työn sekä epäluottamuksen lisääntyminen. Tämä kaikki syö aikaa ja energiaa varsinaiselta toiminnalta. Motivaatio puolueen eteen tehtävään aktiivisen työhön on vaarassa hävitä, kun Keskustanaiset joutuvat perustelemaan omaa olemassaoloaan. Tavoitteiden kirkastamisen, jäsenten kuulemisen ja yhteisöllisyyden vahvistamisen sijaan puolue

1 näyttää pitävän tärkeänä käyttää aikaa paperin-
2 pyörittämiseen, erilaisten ohjeistusten laadintaan
3 ja toimivien jäsentensä eriarvoistamiseen.

4
5 Viisautta ja rohkeutta on, että tilanne korjataan.
6 Etelä-Pohjanmaan Keskustanaiset esittää, että
7 puoluetuen naistoimintarahan jakoperusteet pa-
8 lautetaan entiselleen heti vuoden 2025 alusta.

10 Puoluehallituksen vastausesitys:

11
12 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suo-
13 men Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29)
14 antamaansa vastaukseen.

16 37. Keskustan Turun Pohjoisen paikallisyhdistys: Puoluetuen naistoimintarahan jakoperusteet palautettava

17
18
19
20 Keskustan Turun Pohjoinen paikallisyhdistys ry.
21 esittää, että puoluekokous edellyttää syksyn 2023
22 puoluevaltuuston päättämän puoluetuen lakisää-
23 teisen naistoimintarahan (viisi prosenttia) jakope-
24 rusteiden palauttamista entiselleen vuodesta 2025
25 alkaen

26
27 Kyseinen erä on jyvitetty nyt puolueen 20 piirijär-
28 jestön ja erillisen hakumenettelyn kautta kana-
29 voitavaksi naistoimintaan, eikä Suomen Keskusta-
30 naiset ry. leikkauspäätöksen vuoksi pysty lainkaan
31 tukemaan piirijärjestöjään. Päätöksestä on tullut
32 näkyvä mainehaitta. Puolue ei tunnu arvostavan
33 28 000 jäsenen sisarjärjestönsä työtä. Keskustan
34 Turun Pohjoinen paikallisyhdistys on Varsinais-
35 Suomen Keskustanaisten jäsen.

36
37 Varsinais-Suomen Keskustanaiset hakivat asian-
38 mukaisesti rahaa toimintaansa uusien perusteiden
39 mukaan Varsinais-Suomen Keskustan piirijärjestöil-
40 tä heti tammikuussa. Ensimmäiset päätökset tues-
41 ta saadaan maaliskuussa, koska puolueen ohjeet
42 viivästyivät monien pyyntöjenkin jälkeen.

43
44 Lopputulos uudistuksesta on byrokratian paisu-
45 minen; muutamien satojen/tuhansien eurojen
46 kierrättäminen luukulta luukulle, puolueen piirien
47 ja naisten piirien hallinnollisen työn ja epäluotta-
48 muksen lisääntyminen naisaktiivitoimijoita koh-
49 taan. Kannatusalhossa puolueen tulisi innostaa ja
50 luoda yhteishenkeä kaikkien toimijoiden välille,

myös aktiiveille naistoimijoille. Tavoitteiden kirkastamisen, jäsenten kuulemisen ja yhteisöllisyyden vahvistamisen sijaan puolue tuntuu pitävän tärkeänä käyttäen aikaa paperinpyörittämiseen, erilaisen ohjeistusten laadintaan ja toimivien jäsentensä kustannuksella.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29) antamaansa vastaukseen.

38. Espoon Keskustanaiset: Puoluetuen naistoimintarahaa jakoperusteet palautettava entiselleen:

Espoon Keskustanaisten paikallisyhdistys ry. esittää, että puoluekokous edellyttää syksyn 2024 puoluevaltuuston käsittelevän puoluetuen lakisääteisen naistoimintarahaa (5%) jakoperusteiden palauttamista entiselleen vuoden 2025 alusta alkaen.

Muutosta, jossa naistoimintarahasta puolet eli 2,5 prosenttia siirrettiin jaettavaksi puolueen piirijärjestöjen kautta, ei valmisteltu puolue-elimissä riittävän hyvin. Käytännössä tämä on johtanut vuoden 2024 alun osalta siihen että toimintaa ei ole voitu toteuttaa toimintasuunnitelman mukaisesti.

Valtion tulo- ja menoarvion perusteluosassa on kirjaus, että puolueiden on tilittävä vähintään viisi prosenttia saamastaan puoluetuesta piirijärjestöille ja viisi prosenttia naistoimintaan. Aiemmin käytetty jakomalli oli hallinnollisesti kevyt ja läpinäkyvä, myös Valtiontalouden Tarkastusviraston näkökulmasta. Suomen Keskustanaiset on jakanut rahan hallituksen päättämien kriteerien mukaisesti suoraan omille piirijärjestöilleen.

Lopputulos uudistuksesta on byrokratian paisuminen, muutamien satojen eurojen kierrättäminen luukulta luukulle, puolueen piirien ja naisten piirien hallinnollisen työn lisääntyminen. Ja tämä kaikki tilanteessa, jossa kaikki energia pitäisi kohdistaa yhteiseen poliittiseen toimintaan.

Vaikka päätös muutoksesta on näennäisen demokraattisesti tehty puoluevaltuustossa, puolueko-

kous edellyttää, että puoluevaltuusto korjaa tämän epäkohdan. Viisautta ja rohkeutta on, että tehdyt virheet myönnetään ja epäonnistuneet päätökset korjataan. Vain siten Suomen Keskusta voi lähteä luomaan itselleen uutta nousua.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29) antamaansa vastaukseen.

39. Nurmijärven Keskustanaiset: Puoluetuen naistoimintarahaa jakoperusteet palautettava entiselleen

Nurmijärven Keskustanaiset ry. esittää, että puoluekokous edellyttää syksyn 2024 puoluevaltuuston käsittelevän puoluetuen lakisääteisen naistoimintarahaa (viisi prosenttia) jakoperusteiden palauttamista entiselleen vuodesta 2025 alkaen.

Muutosta, jossa naistoimintarahasta puolet eli 2,5 prosenttia siirrettiin jaettavaksi puolueen piirijärjestöjen kautta, ei valmisteltu puolue-elimissä läpinäkyvästi ja avoimesti, eikä valmisteluprosessin aikana käyty dialogia Suomen Keskustanaiset ry:n kanssa, jonka budjetista leikkautui eduskunta-vaalitappiosta johtuvan 72 000 euron vuosittaisen puoluetuen laskun lisäksi syksyn puoluevaltuuston päätöksellä vielä lisäksi 100 000 euroa. Kyseinen erä on jyvitetty nyt puolueen 20 piirijärjestön ja erillisen byrokraattisen hakumenettelyn kautta kanavoitavaksi naistoimintaan, eikä Suomen Keskustanaiset ry. leikkauspäätöksen vuoksi pysty lainkaan tukemaan piirijärjestöjään.

Päätös on näkyvä maine haitta. Se kertoo siitä, että puolue ei arvosta 28 000 jäsenen sisarjärjestönsä työtä, vaikka sen pitäisi olla ylpeä Suomen suurimmasta poliittisesta naisjärjestöstä. Päätös on herättänyt ihmetystä niin NYTKIS (Naisjärjestöt yhteistyössä) ry:ssä kuin Naisjärjestöjen Keskusliitto ry:ssä, joissa Suomen Keskustanaiset ry. on aktiivinen toimija. Muut Suomen Keskustan sisarjärjestöt, Keskustanuoret ry. ja Keskustaopiskelijat ry. saavat pääasiallisen rahoituksen Opetus- ja kulttuuriministeriöltä, ja myös niiden avustukset puolueelta säilytettiin ennallaan. Vain naisten

edellytetään tekevän työtä puolueen hyväksi vastikkeetta.

Valtion tulo- ja menoarvion perusteluosassa on kirjaus, että puolueiden on tilitettävä vähintään viisi (5) prosenttia saamastaan puoluetuesta piirijärjestöille ja viisi (5) prosenttia naistoimintaan. Kaikki muut eduskuntapuolueet jakavat vähintään viisi prosenttia suoraan omille naisjärjestöilleen, Kokoomus jopa seitsemän (7) prosenttia. Jakomalli on hallinnollisesti kevyt ja läpinäkyvä, myös Valtiontalouden Tarkastusviraston näkökulmasta. Suomen Keskustanaiset on jakanut rahan hallituksen päättämien kriteerien mukaisesti suoraan omille piirijärjestöilleen.

Naisten piirijärjestöt hakivat asianmukaisesti rahaa toimintaansa uusien perusteiden mukaan puolueen piirijärjestöiltä heti tammikuussa. Ensimmäiset päätökset tuesta saatiin vasta helmi-maaliskuussa, koska puolueen ohjeet viivästyivät. Osa naisten piirijärjestöistä joutui tekemään hakemuksen kahteen kertaan – presidentinvaalien ja kesän eurovaalien ehdokashankinnan kiireistä huolimatta.

Lopputulot uudistuksesta on byrokratian paisuminen, muutamien satojen eurojen kierrättäminen luukulta luukulle, puolueen piirien ja naisten piirien hallinnollisen työn, epäluottamuksen ja huonon karman lisääntyminen, ja tämä kaikki tilanteessa, jossa kannatusalhossa rypevän puolueen kohtalonkysymys on innostuksen ja yhteishengen luominen kaikkien toimijoiden välille. Tavoitteiden kirkastamisen, jäsenten kuulemisen ja yhteisöllisyyden vahvistamisen sijasta puolue pitää tärkeänä käyttäen aikaa paperinpyörittämiseen, erilaisten ohjeistusten laadintaan ja toimivien jäsentensä kyykyttämiseen.

Vaikka päätös muutoksesta on näennäisen demokraattisesti tehty puoluevaltuustossa, valmistelu on tehty Suomen Keskustanaiset ry:tä kuulematta puoluejohdon siunauksella. Viisautta ja rohkeutta on, että tehdyt virheet myönnetään ja epäonnistuneet päätökset korjataan. Vain siten Suomen Keskusta voi lähteä luomaan itselleen uutta nousua.

Käytännössä kuka tahansa ry voi hakea nyt, naistoimintaan rahaa, vaikka sillä ei ole koskaan ollut erikseen naistoimintaa tai edes suunnitelmaa siitä.

[Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

2
3 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29)
4
5 antamaansa vastaukseen.

40. Keskustanaisten Lapinlahden yhdistys: Puolue toiminnan naistoimintaa rahoittavien lakien palautettava entiselle tasolle

11
12 Keskustanaisten Lapinlahden yhdistys ry esittää
13 puoluekokousta edellyttämään syksyn 2024 puoluevaltuuston palauttamaan puoluetuen lakisääteisen naistoimintaa rahoittavien lakien palautettavaksi entiselleen
14
15 vuodesta 2025.

[Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

17
18
19 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29)
20
21 antamaansa vastaukseen.

41. Viljakkalan Keskustanaiset: Puoluekokousaloite naisten toiminnan rahoituksesta

23
24
25 Puolueen saaman lakisääteisen toimintarahaa
26
27 jakoperusteet pitää muuttaa entiselleen. Puolueen ei kannattaisi hylätä monissa piireissä toimivaa
28
29 vilkasta naistenyhdistyksien toimintaa. Lähtökohdallisesti kaikki puolueet suosivat naisjärjestöjensä
30
31 aktiivista toimintaa.

32
33
34 Edellyttämme, että Suomen Keskusta puoluekokouksessaan Jyväskylässä päättää palauttaa
35
36 naisjärjestöilleen sille kuuluvan viisi prosenttia puoluetuesta, ilman erillistä käytävää anomusten
37
38 tekemistä. Samalla se olisi "isäpuolueelta" huomioidonosoitus arvostuksesta, jota tunnetaan naisten
39
40 puolueen hyväksi tekemästä työstä.

[Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

41
42
43 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29)
44
45 antamaansa vastaukseen.

46
47
48
49
50

42. Keskustanaisten Uudenmaan piiri: Keskustanaisten toimintatuen palauttaminen

Keskustanaisten Uudenmaan piiri vaatii, että puoluekokous edellyttää puoluevaltuuston aloittavan toimenpiteet, joilla Keskustanaisten taloudellinen toimintatuki palautetaan Keskustanaisten piireille keskusjärjestön kautta maksettavaksi. Keskustanaisten piirit harkintansa mukaan jakavat sen paikallisyhdistyksille ja kuntayhdistyksien naisjaostoille.

Aiemmin Keskustanaisten keskusjärjestö määritteli, miten rahallinen tuki jaettiin poliittiseen naistoimintaan, toimintaan, jota varten koko Keskustanaisten järjestö on perustettu.

Huono eduskuntavaalien tulos tiesi jo puoluetuen menetystä ja siten pienensi Keskustanaisille tuloutettavaa lakisääteistä tukea. Tämän lisäksi puoluevaltuuston päätöksellä naistoimintaan tuleva raha puolitettiin 5%:sta 2,5%:n. Meillä on vuonna 2024 kahdet vaalit, presidentin ja europarlamenttivaalit. On selvääkin selvempi, että tällä päätöksellä naistoiminta supistuu tai naiset tekevät vielä nykyistä enemmän talkootyötä puolueelle. Varmaan tilanne vaikuttaa myös kuntavaaleihin 2025.

Puoluevaltuusto päätti marraskuussa 2023 tästä naistoimintaan liittyvän taloudellisen tuen uudistuksesta, vaikka esitys oli puolueen taholta huonosti valmisteltu. Kenties osa puoluevaltuutetuista ei ymmärtänyt, mitä tämä päätös tuo tullessaan. Byrokratiaa ja byrokratiaa. Puolueelta hakukriteirit tuli vasta helmikuussa ja piirit jakavat rahaa vasta maaliskuussa tai jopa huhtikuussa. Osassa piireissä toinen haku kesäkuussa. Ja kosolti epävarmuutta naisten piireissä ja paikallisyhdistyksissä.

Tämä on todellinen imagohaitta puolueelle. Puolueen tulisikin nähdä naistoimijat arvokkaina, tasaveroisena kumppaneina ja politiikan tekijöinä, eikä vaikeuttaa näin naisten toimintaa. Puolueen tuleva kannatuksen nousu on naisten äänestysliipissa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29) antamaansa vastaukseen.

43. Itä-Savon Keskustanaiset: Puoluetuen naistoimintarahen jakoperusteet palautettava entiselleen

Itä-Savon Keskustanaiset ry. esittää, että puoluekokous edellyttää syksyn 2024 puoluevaltuuston käsittelevän puoluetuen lakisääteisen naistoimintarahen (viisi prosenttia) jakoperusteiden palauttamista entiselleen vuodesta 2025 alkaen.

Muutosta, jossa naistoimintarahasta puolet eli 2,5 prosenttia siirrettiin jaettavaksi puolueen piirijärjestöjen kautta, ei valmisteltu puolue-elimissä läpinäkyvästi ja avoimesti, eikä valmisteluprosessin aikana käyty dialogia Suomen Keskustanaiset ry:n kanssa, jonka budjetista leikkautui eduskunta-vaalitappiosta johtuvan 72 000 euron vuosittaisen puoluetuen laskun lisäksi syksyn puoluevaltuuston päätöksellä vielä lisäksi 100 000 euroa. Kyseinen erä on jyvitetty nyt puolueen 20 piirijärjestön ja erillisen byrokraattisen hakumenettelyn kautta kanavoitavaksi naistoimintaan, eikä Suomen Keskustanaiset ry. leikkauspäätöksen vuoksi pysty lainkaan tukemaan piirijärjestöjään.

Päätös on näkyvä mainehaitta. Se kertoo siitä, että puolue ei arvosta 28 000 jäsenen sisarjärjestönsä työtä, vaikka sen pitäisi olla ylpeä Suomen suurimmasta poliittisesta naisjärjestöstä. Päätös on herättänyt ihmetystä niin NYTKIS (Naisjärjestöt yhteistyössä) ry:ssä kuin Naisjärjestöjen Keskusliitto ry:ssä, joissa Suomen Keskustanaiset ry. on aktiivinen toimija. Muut Suomen Keskustan sisarjärjestöt, Keskustanuoret ry. ja Keskustaopiskelijat ry. saavat pääasiallisen rahoituksen Opetus- ja kulttuuriministeriöltä, ja myös niiden avustukset puolueelta säilytettiin ennallaan. Vain naisten edellytetään tekevän työtä puolueen hyväksi vastikkeetta.

Valtion tulo- ja menoarvion perusteluosassa on kirjaus, että puolueiden on tilittävä vähintään viisi (5) prosenttia saamastaan puoluetuesta piirijärjestöille ja viisi (5) prosenttia naistoimintaan.

Kaikki muut eduskuntapuolueet jakavat vähintään viisi prosenttia suoraan omille naisjärjestöilleen, Kokoomus jopa seitsemän (7) prosenttia. Jakomalli on hallinnollisesti kevyt ja läpinäkyvä, myös Valtiontalouden Tarkastusviraston näkökulmasta. Suomen Keskustanaiset on jakanut rahan hallituksen päättämien kriteerien mukaisesti suoraan omille piirijärjestöilleen.

Naisten piirijärjestöt hakivat asianmukaisesti rahaa toimintaansa uusien perusteiden mukaan puolueen piirijärjestöiltä heti tammikuussa. Ensimmäiset päätökset tuesta saatiin vasta helmi-maaliskuussa, koska puolueen ohjeet viivästyivät. Osa naisten piirijärjestöistä joutui tekemään hakemuksen kahteen kertaan – presidentinvaalien ja kesän eurovaalien ehdokashankinnan kiireistä huolimatta.

Lopputulokset uudistuksesta on byrokratian paisuminen, muutamien satojen eurojen kierrättäminen luukulta luukulle, puolueen piirien ja naisten piirien hallinnollisen työn, epäluottamuksen ja huonon karman lisääntyminen, ja tämä kaikki tilanteessa, jossa kannatusalhossa rypevän puolueen kohtalonkysymys on innostuksen ja yhteishengen luominen kaikkien toimijoiden välille. Tavoitteiden kirkastamisen, jäsenten kuulemisen ja yhteisöllisyyden vahvistamisen sijasta puolue pitää tärkeänä käyttää aikaa paperinpyörittämiseen, erilaisten ohjeistusten laadintaan ja toimivien jäsentensä kyykyttämiseen.

Vaikka päätös muutoksesta on näennäisen demokraattisesti tehty puoluevaltuustossa, valmistelu on tehty Suomen Keskustanaiset ry:tä kuulematta puoluejohdon siunauksella. Viisautta ja rohkeutta on, että tehdyt virheet myönnetään ja epäonnistuneet päätökset korjataan. Vain siten Suomen Keskusta voi lähteä luomaan itselleen uutta nousua.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29) antamaansa vastaukseen.

44. Keskustanaisten Kainuun piiri: Puoluetuen naistoimintarahana jakoperusteet palautettava entiselleen

1 Keskustanaisten Kainuun piiri ry esittää ja Puolan-
2 gan Keskustanaiset yhtyy aloitteeseen, että puo-
3 luekokous edellyttää syksyn 2024 puoluevaltuus-
4 ton käsittelevän puoluetuen lakisääteisen nais-
5 toimintarahana (viisi prosenttia) jakoperusteiden
6 palauttamista entiselleen vuodesta 2025 alkaen.
7

8 Muutosta, jossa naistoimintarahasta puolet eli 2,5
9 prosenttia siirrettiin jaettavaksi puolueen piirijär-
10 jestöjen kautta, ei valmisteltu puolue-elimissä lä-
11 pinäkyvästi ja avoimesti, eikä valmisteluprosessin
12 aikana käyty dialogia Suomen Keskustanaiset ry:n
13 kanssa, jonka budjetista leikkautui syksyn puo-
14 luevaltuuston päätöksen johdosta lähes 100.000
15 euroa. Kyseinen erä on jyvitetty nyt puolueen 20
16 piirijärjestön kautta kanavoitavaksi naistoimintaan,
17 eikä Suomen Keskustanaiset ry. taloutensa romah-
18 tamisen vuoksi pysty lainkaan tukemaan omia
19 piirijärjestöjään.
20

21 Päätös on näkyvä mainehaitta. Se kertoo siitä, että
22 puolue ei arvosta 28.000 jäsenen sisarjärjestönsä
23 työtä, vaikka sen pitäisi olla ylpeä Suomen suu-
24 rimasta poliittisesta naisjärjestöstä. Päätös on
25 herättänyt ihmetystä niin NYTKIS (Naisjärjestöt
26 yhteistyössä) ry:ssä kuin Naisjärjestöjen Keskus-
27 liitto ry:ssä, joissa Suomen Keskustanaiset ry. on
28 aktiivinen toimija.
29

30 Valtion tulo- ja menoarvion perusteluosassa on
31 kirjaus, että puolueiden on tilittävä vähintään
32 viisi (5) prosenttia saamastaan puoluetuesta pii-
33 rijärjestöille ja viisi (5) prosenttia naistoimintaan.
34 Kaikki muut eduskuntapuolueet jakavat vähintään
35 viisi prosenttia suoraan omille naisjärjestöilleen,
36 Kokoomus jopa seitsemän (7) prosenttia. Jako-
37 malli on hallinnollisesti kevyt ja läpinäkyvä, myös
38 Valtiontalouden Tarkastusviraston näkökulmasta.
39 Suomen Keskustanaiset on jakanut rahan halli-
40 tuksen päättämien kriteerien mukaisesti suoraan
41 omille piirijärjestöilleen.
42

43 Keskustanaisten Kainuun piiri haki yhdessä mui-
44 den piirijärjestöjen kanssa rahaa toiminnan turvaa-
45 miseksi uusien perusteiden mukaan. Ensimmäiset
46 piirijärjestöt saivat päätökset tuesta vasta helmi-
47 maaliskuussa, koska puolueen ohjeet viivästyivät.
48 Keskustanaisten Kainuun piiri ja osa naistenpiiri
49 järjestöistä joutui tekemään hakemuksen kahteen
50 kertaan – presidentinvaalien ja kesän eurovaalien

ehdokashankinnan kiireistä huolimatta. Kainuussa erityisyyttä ovat pitkät välimatkat ja oman auton käyttäminen erilaisten tapahtumien järjestämiseksi ja osallistumisen mahdollistamiseksi lisää kustannuksia.

Lopputulos uudistuksesta on byrokratian paisuminen, muutamien satojen eurojen kierrättäminen luukulta luukulle, puolueen piirien ja naisten piirien hallinnollisen työn, epäluottamuksen ja huonon karman lisääntyminen, ja tämä kaikki tilanteessa, jossa kannatusalhosssa rypevän puolueen kohtalonkysymys on innostuksen ja yhteishengen luominen kaikkien toimijoiden välille. Tavoitteiden kirkastamisen, jäsenten kuulemisen ja yhteisöllisyyden vahvistamisen sijasta puolue pitää tärkeänä käyttää aikaa paperin pyörittämiseen, erilaisten ohjeistusten laadintaan ja toimivien jäsentensä kyykyttämiseen.

Vaikka päätös muutoksesta on näennäisen demokraattisesti tehty puoluevaltuustossa, valmistelu on tehty Suomen Keskustanaiset ry:tä kuulematta puoluejohdon siunauksella. Viisautta ja rohkeutta on, että tehty virheet myönnetään ja epäonnistuneet päätökset korjataan. Vain siten Suomen Keskusta voi lähteä luomaan itselleen uutta nousua.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29) antamaansa vastaukseen.

45. Keskustanaisten Kajaanin Kaijat: Puoluetuen naistoimintarahaa jakopuolueet palautettava entiselleen

Suomen Keskustanaiset/Suomen Keskustanaisten Kainuun piiri Kajaanin Kaijat ry esittää, että puoluekokous edellyttää syksyn 2024 puoluevaltuuston käsittelevän puoluetuen lakisääteisen naistoimintarahaa (viisi prosenttia) jakopuolueiden palauttamista entiselleen vuodesta 2025 alkaen.

Muutosta, jossa naistoimintarahasta puolet eli 2,5 prosenttia siirrettiin jaettavaksi puolueen piirijärjestöjen kautta, ei valmisteltu puolue-elimissä läpinäkyvästi ja avoimesti, eikä valmisteluprosessin aikana käyty dialogia Suomen Keskustanaiset ry:n

1 kanssa, jonka budjetista leikkautui syksyn puoluevaltuuston päätöksen johdosta lähes 100.000
2 euroa. Kyseinen erä on jyvitetty nyt puolueen 20
3 piirijärjestön kautta kanavoitavaksi naistoimintaan,
4 eikä Suomen Keskustanaiset ry. taloutensa romah-
5 tamisen vuoksi pysty lainkaan tukemaan omia
6 piirijärjestöjään.

8
9 Päätös on näkyvä mainehaitta. Se kertoo siitä, että
10 puolue ei arvosta 28.000 jäsenen sisarjärjestönsä
11 työtä, vaikka sen pitäisi olla ylpeä Suomen suu-
12 rimmasta poliittisesta naisjärjestöstä. Päätös on
13 herättänyt ihmetystä niin NYTKIS (Naisjärjestöt
14 yhteistyössä) ry:ssä kuin Naisjärjestöjen Keskus-
15 liitto ry:ssä, joissa Suomen Keskustanaiset ry. on
16 aktiivinen toimija.

17
18 Valtion tulo- ja menoarvion perusteluosassa on
19 kirjaus, että puolueiden on tilittävä vähintään
20 viisi (5) prosenttia saamastaan puoluetuesta pii-
21 rijärjestöille ja viisi (5) prosenttia naistoimintaan.
22 Kaikki muut eduskuntapuolueet jakavat vähintään
23 viisi prosenttia suoraan omille naisjärjestöilleen,
24 Kokoomus jopa seitsemän (7) prosenttia. Jako-
25 malli on hallinnollisesti kevyt ja läpinäkyvä, myös
26 Valtiontalouden Tarkastusviraston näkökulmasta.
27 Suomen Keskustanaiset on jakanut rahan halli-
28 tuksen päättämien kriteerien mukaisesti suoraan
29 omille piirijärjestöilleen.

30
31 Naisten piirijärjestöt hakivat asianmukaisesti rahaa
32 toimintaansa uusien perusteiden mukaan puolue-
33 en piirijärjestöiltä heti tammikuussa. Ensimmäiset
34 päätökset tuesta saatiin vasta helmi-maaliskuussa,
35 koska puolueen ohjeet viivästyivät. Osa naisten
36 piirijärjestöistä joutui tekemään hakemuksen kah-
37 teen kertaan – presidentinvaalien ja kesän euro-
38 vaalien ehdokashankinnan kiireistä huolimatta.

39
40 Lopputulos uudistuksesta on byrokratian paisumi-
41 nen, muutamien satojen eurojen kierrättäminen
42 luukulta luukulle, puolueen piirien ja naisten pii-
43 rien hallinnollisen työn, epäluottamuksen ja huo-
44 non karman lisääntyminen, ja tämä kaikki tilan-
45 teessa, jossa kannatusalhosssa rypevän puolueen
46 kohtalonkysymys on innostuksen ja yhteishengen
47 luominen kaikkien toimijoiden välille. Tavoitteiden
48 kirkastamisen, jäsenten kuulemisen ja yhteisöllii-
49 syyden vahvistamisen sijasta puolue pitää tärkeä-
50 nä käyttää aikaa paperinpyörittämiseen, erilaisten

ohjeistusten laadintaan ja toimivien jäsentensä kyykyttämiseen.

Vaikka päätös muutoksesta on näennäisen demokraattisesti tehty puoluevaltuustossa, valmistelu on tehty Suomen Keskustanaiset ry:tä kuulematta puoluejohdon siunauksella. Viisautta ja rohkeutta on, että tehdyt virheet myönnetään ja epäonnistuneet päätökset korjataan. Vain siten Suomen Keskusta voi lähteä luomaan itselleen uutta nousua.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29) antamaansa vastaukseen.

46. Keskustanaisten Tampereen osasto: Puoluetuen naistoimintarahen jakoperusteet palautettava entiselleen

Keskustanaisten Tampereen osasto ry esittää, että Keskustan Jyväskylän puoluekokous edellyttää syksyn 2024 puoluevaltuuston palauttavan lakisääteisen naistoimintarahen (viisi prosenttia) jakoperusteet entiselleen vuodesta 2025 alkaen.

Valtion tulo- ja menoarvion perusteluissa on kirjaus, että puolueiden on tilitettävä vähintään viisi prosenttia saamastaan puoluetuesta piirijärjestöille ja viisi prosenttia naistoimintaan. Viisi prosenttia on vähimmäis-, ei enimmäismäärä.

Aikaisemmin tämä viisi prosenttia on maksettu suoraan Suomen Keskustanaiset ry:lle, joka on jakanut rahan järjestön hallituksen päättämien kriteerien mukaisesti suoraan omille piirijärjestöilleen. Malli on hallinnollisesti kevyt ja läpinäkyvä, myös Valtion Tarkastusviraston näkökulmasta.

Vuoden 2024 alusta naistoimintarahasta siirrettiin puolet eli 2,5 prosenttia jaettavaksi puolueen piirijärjestöjen eli isäpiirin kautta. Asiaa ei valmisteltu puolue-elimissä eikä valmistelun aikana käyty lainkaan keskustelua Suomen Keskustanaiset ry:n kanssa.

Keskustanaisten kaikkien piirijärjestöjen pitää nyt anoa isäpiiriltä rahoitusta jokaista tapahtumaa varten ja odottaa vastausta anomukseensa jopa

1 kuukausien ajan. Rahan käytöstä pitää lisäksi ra-
2 portoida moneen paikkaan.

3
4 Viime eduskuntavaalien tappio leikkasi puo-
5 luetuesta Keskustanaisille tulevaa vuosittaista
6 tukea 72 000 eurolla. Tämän lisäksi syksyn 2023
7 puoluevaltuuston päätöksellä vietiin loputkin 100
8 000 euroa. Kyseinen erä jyvitetään nyt puolueen
9 piirijärjestöille.

10
11 Suomen Keskustanaiset ry on Suomen suurin
12 poliittinen naisjärjestö 28 000 jäsenellään. Tästä
13 pitäisi puolueenkin olla ylpeä. Kuitenkin Keskus-
14 tanaisten toimintaedellytyksiä ollaan kaiken aikaa
15 karsimassa.

16
17 Muut puolueet tukevat naisjärjestöjään edellä
18 mainitun kirjauksen mukaisella tavalla. Kokoomus
19 panostaa jopa seitsemän prosenttia puoluetues-
20 taan suoraan naisjärjestölle osoitettuna tukena.
21 Keskustan pitäisi ottaa tästä oppia.

22
23 Presidentinvaaleissa Keskustan ehdokas sai kol-
24 manneksen enemmän ääniä kuin vaaleja edeltävät
25 kannatusluvut osoittivat. Tämä johtuu siitä, että
26 meillä oli hyvä ehdokas. Lisäksi Keskustan kenttä-
27 väki ja varsinkin naiset ottivat vaalityön hoitaak-
28 seen. Kentän ja sen naisten työtä tulee arvostaa ja
29 tukea kaikin mahdollisin keinoin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

30
31
32
33 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suo-
34 men Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29)
35 antamaansa vastaukseen.

47. Keskustanaisten Etelä-Savon piiri: Puoluetuen jakoperusteita naistoimintaan on kehitettävä

40
41 Etelä-Savon Keskustanaisten piiri ry. esittää, että
42 puoluetuen jakoperusteita on kehitettävä piireille
43 ja naistoiminnan puoluetuen lakisääteisen nais-
44 toimintarahen (viisi prosenttia) jakoperusteiden
45 palauttamista entiselleen vuodesta 2025 alkaen tai
46 vaihtoehtoisesti hyvässä yhteistyössä kehitettävä
47 siten, että Keskustanaisten toiminta ei vaarannu
48 jatkossakaan.

49
50

Muutosta, jossa naistoimintarahasta puolet eli 2,5 prosenttia siirrettiin jaettavaksi puolueen piirijärjestöjen kautta, ei valmisteltu puolue-elimissä läpinäkyvästi ja avoimesti, eikä valmisteluprosessin aikana käyty keskustelua Suomen Keskustanaiset ry:n kanssa, jonka budjetista leikkautui eduskunta-vaalitappiosta johtuvan 72 000 euron vuosittaisen puoluetuen laskun lisäksi syksyn puoluevaltuuston päätöksellä vielä lisäksi 100 000 euroa. Kyseinen erä on jyvitetty nyt puolueen 20 piirijärjestön ja erillisen hakumenettelyn kautta kanavoitavaksi naistoimintaan, eikä Suomen Keskustanaiset ry. leikkauspäätöksen vuoksi pysty siten tukemaan piirijärjestöjään kuten aiemmin.

Suomen Keskustan sisarjärjestöistä Keskustanuoret ry. ja Keskustaopiskelijat ry. saavat pääasiallisen rahoituksen Opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Valtion tulo- ja menoarvion perusteluosassa on kirjaus, että puolueiden on tilittävä vähintään viisi (5) prosenttia saamastaan puoluetuesta piirijärjestöille ja viisi (5) prosenttia naistoimintaan. Kaikki muut eduskuntapuolueet jakavat vähintään viisi prosenttia suoraan omille naisjärjestöilleen, Kokoomus jopa seitsemän (7) prosenttia. Jakomalli on hallinnollisesti kevyt ja läpinäkyvä, myös Valtiontalouden Tarkastusviraston näkökulmasta. Suomen Keskustanaiset on jakanut rahan hallituksen päättämien kriteerien mukaisesti suoraan omille piirijärjestöilleen.

Uudistuksen myötä on byrokratia paisunut; muutamien satojen eurojen kierrättämisenä luukulta luukulle ja puolueen piirien, että naisten piirien hallinnollisen työn lisääntymisenä.

Nyt on aika puolueessa kirkastaa puolueen tavoitteita, kuulla jäseniä ja vahvistaa yhteisöllisyyttä, eikä paisuttaa sisäistä byrokratiaa, jota päin vastoin tulisi karsia.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29) antamaansa vastaukseen.

48. Espoon Keskustanaiset: Paikallistasolla naisten paikallisyhdistyksille ja kuntayhdistysten naisjaostoille oma budjetin pohjaosa

Lakisääteisestä naistoiminnan rahoituksesta voisi tehdä kannustavan "tulospalkkion" kaltaisen. Luotamushenkilöiden kokouspalkkioista tietty osa voitaisiin ohjata suoraan naistoiminnan järjestämiseen, niin sanotuksi pohjaosaksi.

Lisäksi hakuperusteisesti haettaisiin puolueelta/piiriltä naistoimintaan projektirahoitusta. Puolueen on käytettävä 5% saamastaan puoluetuesta naistoimintaan.

Oleellista olisi, että naistoiminta ja sen suunnittelu olisi naistojen omissa käsissä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29) antamaansa vastaukseen.

49. Keskustanaisten Ylä-Savon piiri: Puoluetuen naistoimintarahaa jakopuolueiden palautettava entiselleen

Keskustanaisten Ylä-Savon piiri ry. esittää, että kesäkuun 2024 puoluekokous edellyttää Suomen Keskustan puoluevaltuuston syyskokouksen käsittelevän puoluetuen lakisääteisen naistoimintarahaa (viisiprosenttia) jakopuolueiden palauttamista entiselleen vuoden 2025 alusta.

Muutosta, jossa naistoimintarahasta puolet eli 2,5 prosenttia siirrettiin jaettavaksi puolueen piirijärjestöjen kautta, ei valmisteltu puolue-elimissä läpinäkyvästi ja avoimesti. Valmisteluprosessin aikana EI käyty keskustelua naisten piirien kanssa eikä Suomen Keskustanaiset ry:n kanssa. Kyseinen erä on jyvitetty nyt puolueen 20 piirijärjestön ja erillisen byrokraattisen hakumenettelyn kautta kanavoitavaksi naistoimintaan. Suomen Keskustanaiset ry. ei leikkauspäätöksen vuoksi pysty lainkaan tukemaan meitä naisten piirijärjestöjä.

Lopputuloksena uudistuksesta on muutamien satojen eurojen kierrättäminen luukulta luukulle,

puolueen piirien ja naisten piirien hallinnollisen työn lisääntyminen sekä erilaiset ratkaisut tuen jaossa puolueen piirien taholta. Tämä on herättänyt ihmetystä ja epätasa-arvoa naisten piirien kesken.

Suomen Keskustan puoluevaltuuston tekemä päätös leikata naistoimintarahaa on huono. Se kertoo siitä, että puolue ei arvosta 28 000 jäsenen sisarjärjestönsä työtä, vaikka mielestämme sen pitäisi olla ylpeä Suomen suurimmasta poliittisesta naisjärjestöstä. Valtion tulo- ja menoarvion perusteluosassa on kirjaus, että puolueiden on tilittävä vähintään viisi prosenttia saamastaan puoluetuesta piirijärjestöille ja viisi prosenttia naistoimintaan. Tähän saakka jakomalli on ollut hallinnollisesti kevyt ja läpinäkyvä, myös Valtiontalouden Tarkastusviraston näkökulmasta. Suomen Keskustanaiset on jakanut rahan hallituksen päättämien kriteerien mukaisesti suoraan omille piirijärjestöilleen, joista kaikki ovat aikaisemmin saaneet saman summan.

Keskusta on tällä hetkellä huonossa kannatuksessa ja tulossa ovat kunta- ja aluevaalit. Nyt ei ole epäluottamuksen ja kateuden aika, vaan tässä tilanteessa on luotava yhteishenkeä, luottamusta ja kaikkien toimijoiden arvostamista. Pohjois-Savossa toimii tällä hetkellä kaksi Keskustanaisten piiriä: Pohjois-Savon Keskustanaiset ja Ylä-Savon Keskustanaiset. Keskustan Ylä-Savon puolueen piiri on vuosia sitten yhdistynyt Keskustan Pohjois-Savon piiriin, jonka seurauksena Keskustan näkyvyys Ylä-Savossa on heikentynyt merkittävästi. Puolueen Pohjois-Savon piirin toiminta, mukaan lukien lehtimainonta on keskittynyt Kuopion alueelle. Ns. isäntäpiirien yhdistymisen jälkeen, Ylä-Savon Keskustanaisten piiri on jatkanut toimintaansa ja Keskustan näkyväksi tekemistä Ylä-Savonkin alueella.

Keskustan Pohjois-Savon piirin tekemät jakopuusteet naisten piireille estävät lähes kokonaan erityisen hakumenettelyn vuoksi naistoiminnan mahdollisuuden järjestää toimintaa yläsavolaisille. Tällä voi olla mittavat negatiiviset vaikutukset koko Keskustan kannatukseen. Keskustanaisten Ylä-Savon piiri haki asianmukaisesti rahaa toimintaansa puoluevaltuuston uusien perusteiden mukaan puolueen piirijärjestöiltä heti tammikuun 2024 alussa. Päätös tuesta tehtiin Pohjois-Savon piirihallituksen kokouksessa helmikuussa. Päättessään 5360 €:n tuen jaosta, puolueen piiri päätti

pidättää itselleen 2000 €, jota naisten piirien on erikseen haettava suunnittelemaansa toimintaan tai tapahtumaan. Kyseinen raha on haettavissa jälkikäteen. Loppuosa 3360 € piiri jakoi koko alueella olevien kuntien lukumäärällä (19). Naisten piireille tuki jaetaan kuntien lukumäärän mukaan Pohjois-Savon Keskustanaistille (13 kuntaa) 2303 € ja Ylä-Savon Keskustanaistille (6 kuntaa) 1063 €. Onko nyt Keskustapuolueen tarkoitus saada naisten piirien toiminta yhdistymään keskenään tai alueen puolueen piiriin toimintaan vai jopa lakkaamaan?

Nyt ei ole aikaa paperien pyörittelyyn ja vielä toimivien järjestelmien sotkemiseen. Jos jossain piireissä Suomen maalla on ollut ongelmia puolueen piiriin ja naisten piiriin kesken tai sisällä, miksi kaikkien piirien pitää siitä kärsiä. Eikös asiat pidä keskustella, selvittää ja sopia! Ylä-Savossa naistomijoita on vielä riittänyt. Tahto on toimia ja näkyä! Johtokunnassa on edustaja jokaisesta 6 kunnasta ja heillä varajäsenet. Viisautta ja rohkeutta on, että epäonnistuneet päätökset korjataan. Vain siten Suomen Keskusta voi lähteä luomaan itselleen uutta nousua yhdessä!

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29) antamaansa vastaukseen.

Puoluekokous toteaa lisäksi, että piirijärjestöillä on valta tehdä mahdolliset itseään koskevat yhdistymis- ja yhdistämis päätökset.

Puoluekokous ei ota myöskään kantaa yksittäisen piiriin tekemiin avustuspäätöksiin, joihin piirillä on ollut täysi oikeus.

50. Keskustanaisten Pirkanmaan piiri: Toiminnan tukemisen resursseja tulee lisätä naisjärjestön piirijärjestöille

Pirkanmaan Keskustanaiset ry esittää, että puoluekokous edellyttää syksyn 2024 puoluevaltuuston käsittelevän puoluetuen lakisääteisen naistoimintarahaa (viisi prosenttia) jakopuusteiden palauttamista entiselleen vuodesta 2025 alkaen Suomen Keskustanaistille.

Pirkanmaan keskustanaiset esittävät lisäksi, että hyvinvointialueiden luottamustehtävistä peritävistä luottamushenkilöveroista palautetaan naisedustajien kerryttämästä osuudesta 20% naisten piirijärjestöjen toiminnan tukemiseksi ja kehittämiseksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous viittaa aloitteen ensimmäisen kappaleen osalta Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 29) antamaansa vastaukseen.

Aloitteen toisen kappaleen osalta puoluekokous toteaa, että ehdokkaat niin hyvinvointialueen vaaleihin kuin muihinkin vaaleihin asettaa aina puolueen piirijärjestö, joka hoitaa myös pääsääntöisesti vaalien organisoinnin sekä vaaleista aiheutuneet kulut ja ehdokashankinnan.

Näin ollen on myös perusteltua, että puolueen piirijärjestö kerää luottamushenkilömaksut, joilla edesautetaan puolueen toimintaa piirin alueella. Tämä ei ole pois naistoiminnasta, sillä useimmat piirijärjestöt jakavat omasta talousarviostaan avustusta naisten piirijärjestön toimintaan.

51. Keskustanaisten Itä-Savon piiri: Puolueveron jakamisen perusteet tasapuoliseksi

Puoluetuen pienentyessä väheni myös naistoiminnan rahoitus. Keskustanaiset ovat Suomen suurin poliittinen naisjärjestö ja meidän tulee pitää huoli siitä, että toiminnalle mahdollistetaan riittävät resurssit myös tulevaisuudessa. Keskustanaisten piirit rahoittavat toimintaansa pitkälti omalla varainhankinnalla.

Puolueen piirien ja kunnallisjärjestöjen yksi rahoitusmuoto on puoluevero, jota luottamushenkilöt maksavat luottamustoimistaan. Naisia toimii myös näissä luottamustoimissa. Eri puolilla maata Keskustan piirien toimintatapa poikkeaa toisistaan ja kukin piiri ja kunnallisjärjestö päättää itsenäisesti siitä, maksetaanko Keskustanaisten järjestöille puolueveroa vai ei. Näin ollen Suomessa toimivat

1 Keskustanaisten järjestöt ovat eriarvoisessa ase-
2 massa.

3
4 Keskustanaisten Itä-Savon piiri esittää, että kunkin
5 piirin ja kunnallisjärjestön saamasta puolueverosta
6 maksetaan 5 % paikalliselle Keskustanaisten piirille. Lisäksi esitämme, että Keskusta r.p. laatii suositusohjeen puolueveron jakamisesta piireille ja
7
8 kunnallisjärjestöille siten, että siinä huomioidaan
9 myös Keskustanaisten osuus.

Puoluehallituksen vastausesitys:

14 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

16 Puoluekokous viittaa Keskustanaisten Pirkanmaan piirin aloitteeseen (numero 50) antamaansa vastaukseen.

20 Puoluekokous toteaa lisäksi, että Keskustan piirijärjestöt toimivat kaikkien sukupuolten puolesta eikä näin ollen ole perusteltua jakaa luottamushenkilö-
21 maksuja sukupuolten kesken.

52. Karstulan Keskustanaiset: Onko naistoiminnasta Keskustalle haittaa?

28 Edelliset eduskuntavaalit olivat Keskustalle karvas
29 tappio. Huono menestys johti myös puoluetuen alenemiseen merkittävästi. Tämä näkyy myös Keskustanaisten toiminnassa. Naistoiminnalle annettu
30
31 5% tuki putosi summana merkittävästi.

34 Kohtuuttomalta tuntuu puoluevaltuuston uusi
35 linjaus, jonka mukaan toinen puoli tästä viidestä prosentista joudutaan erikseen hakemaan puolueelta. Asiaa varten on tehty ohje, jossa kerrotaan hakumenettelystä. Haku on kerran vuodessa,
36
37 väliraportointi tehdään puolen vuoden kuluttua ja
38 loppuraportointi seuraavan vuoden alkuun mennessä. Melko byrokraattinen järjestelmä siis. Toivottavasti tekeviä käsiä ja lukevia silmiä on tähän
39
40 "valvontatehtävään" varattuna.

45 Avustuksen saamiselle on laadittu kriteeristö.
46 Avustusta voi käyttää toiminnan pyörittämiseen, mutta esimerkiksi ei kokousmatkojen tukemiseen.
47 Tämä asettaa toiminnalle esteitä varsinkin harvaan asutulla maaseudulla. Matkaa piirijärjestön kokoukseen saattaa olla useampikin kilometripylväs.

Onko uudistuksen tarkoitus keskittää Keskustalain toiminta tältä osalta tiiviisti asutuille kaupunkialueille?

Herää myös kysymys naistoiminnan arvostuksesta. Onko naistoiminnasta Keskustalle niin paljon haittaa, että sen rahoituksesta pitää tehdä näin vaikeasti saatavaa ja tarkoin kriteerein vahdittavaa?

Karstulan Keskustanaiset on huolissaan puolueen asenteesta naisjärjestötoimintaa kohtaan. Esitämme, että naisjärjestön tuki (5%) myönnetään Keskustanaisille kuten ennenkin ja naisjärjestön merkitys puolueelle tunnustetaan ja tunnustetaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskusta tunnistaa ja tunnustaa naistoiminnan ja naisjärjestön merkityksen puolueetyölle ja etenkin naisten saamisen puoluetyöhön mukaan. Uudella rahoitustavalla puolue on halunnut laajentaa naistoimintaa ja tuoda sen osaksi puolueen piirijärjestöjen jokapäiväistä työtä. Kaikki naiset eivät välttämättä halua olla erillisen naisjärjestön jäseniä vaan haluavat toimia osana puoluetta vieden naisten ja tasa-arvon viestiä eteenpäin yhteistoiminnassa.

Rahoitustapaa uudistaessa on aluksi hyvä olla tarkat kriteerit siitä, miten ja millaiseen toimintaan rahoitusta voi käyttää. Selvää kuitenkin on, että naistoimintaan tarkoitettu raha on tarkoitettu vain ja ainoastaan naistoimintaan.

Avustus jaetaan nyt piirijärjestöille samoin perustein kuin puoluetukikin, eli jo jakoperusteissa on otettu huomioon esim. piirin pinta-ala. Kokouskulujen rajaamisella avustuksen ulkopuolelle on haluttu painottaa avustuksen käyttämistä toimintaan, ei hallintoon.

53. Keskustanaisten Vaalan paikallisyhdistys: Toiminnanjohtajien toimet määräaikaisiksi

Keskustanaisten Vaalan paikallisyhdistys ry esittää ja Keskustanaisten Kainuun piiri ry yhtyy aloitteeseen, että Suomen Keskustan piirien toiminnanjohtajien toimet muutetaan määräaikaisiksi

sen ajan kuluessa, kun toimet tulevat avoimiksi. Määräaikainen toimikausi voisi olla esimerkiksi 4-5 vuotta ja enintään kaksi kautta.

Perustelemme aloitetta sillä, että toiminnanjohtajien määräaikaiset toimikaudet mahdollistaisivat mm toimintatapojen uudistamista ja uusia näkökantoja ja esityksiä piirien toiminnan kehittämiseen yhteistyössä piirihallitusten kanssa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Työsopimuslain 3§ mukaan työsopimukset tulee tehdä toistaiseksi voimassa oleviksi, ellei niitä ole perustellusta syystä tarve tehdä määräaikaiseksi. Perusteltuja syitä ovat mm. sijaisuus, määräaikainen projekti, kertaluonteinen työsuoritus tai työn kausiluonteisuus tai jokin muu työnantajan toimintaan tai tehtävään työhön liittyvä seikka, joka edellyttää määräaikaisuutta.

Puolueen työpaikat tulee nähdä houkuttelevina työpaikkoina, joissa työntekijä pystyy kehittymään ja etenemään ja joissa noudatetaan esimerkillistä työnantajapolitiikkaa. Puolueorganisaation sisällä vain yhden toimenkuvan asettaminen määräaikaiseksi ei ole hyvää henkilöstöpolitiikkaa.

Piirihallitukset vastaavat alueellaan tehtävästä poliittisesta toiminnasta, jota toiminnanjohtaja operatiivisena johtajana panee täytäntöön. Uudistuminen ja uusien näkökantojen esille tuominen on ensisijaisesti piirihallitusten tehtävä. Piirihallitusten kokoonpanoa on mahdollista sääntöjen mukaan muuttaa joka vuosi, joten uusia ideoita ja tekijöitä on mahdollista saada vuosittain virkistämään ja piristämään piirin toimintaa ilman työntekijävaihdoksia.

54. Keskustan Espoon kuntayhdistys: Selvitys Apollonkadun puoluetoimiston tilojen käytettävyydestä

Keskustan nykyinen puoluetoimisto ei vastaa enää modernin ajan vaatimuksia toimistona, kouspaikkana tai tapahtumien järjestämisessä. Monipaikkaisena työyhteisönä etätö korostuu toimihenkilöiden arjessa, jolloin itse työpaikan pi-

tää paremmin soveltua tiiviiseen yhteisöllisyyteen	1
tiukkojen omien työhuoneiden sijaan.	2
	3
Tapahtumien ja kokousten järjestämisestä nykyisil-	4
lä resursseilla Apollonkadulla on aiemman vahvuus-	5
sijasta tullut taakka. Kyseiset toimintamuodot	6
on järkevä hankkia palveluna niitä tarjoavilta koti-	7
maisilta yrityksiltä.	8
	9
Siksi Keskustan Espoon kuntayhdistys aloitteet-	10
saan ehdottaa, että Suomen Keskusta selvittää	11
tilojen käytettävyyden ja tarvittaessa on valmis	12
luopumaan Apollonkadun tiloistaan ja etsii itsel-	13
leen ajanmukaiset tilat puoluetoimistoksi.	14
	15
<u>Puoluehallituksen vastausesitys:</u>	16
	17
Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.	18
	19
Puoluetoimisto on sijainnut nykyisellä paikallaan	20
Apollonkadulla reilut 20 vuotta. Tuona aikana	21
työelämä on käynyt läpi ison murroksen ja mm.	22
etätyö on tullut uutena ilmiönä ja on osa nykyistä	23
työarkea.	24
	25
Nykyiset toimitilat antavat vielä hyvät mahdolli-	26
suudet ja fasilitetit puolue työn organisoimiseen	27
sekä toimivat tilat työntekijöille ja pienemmille	28
kokouksille. Totta kuitenkin on, että tilat ovat ny-	29
kyisellään vajaakäyttöllä ja eivät sovellu esim. isojen	30
tilaisuuksien järjestämiseen kovin hyvin. Toimi-	31
vampia ratkaisuja olisi varmasti saatavilla.	32
	33
Puoluevaltuusto on edellisen kerran vuonna 2019	34
antanut puoluehallitukselle valtuudet valmistella	35
puoluetoimiston tilojen myyntiä ja sitä myötä	36
puoluetoimiston siirtymistä uusiin, moderneihin	37
toimistotiloihin, joissa olisi valmiit kokous-, tekniik-	38
ka-, siivous- ja cateringpalvelut.	39
	40
Puoluetoimiston tilat ovat kuitenkin hankalasti	41
eteenpäin myytävät eikä yrityksistä huolimatta	42
kiinnostusta ole ollut. Puolueella on valmiudet	43
nykyisistä tiloista uusiin tiloihin siirtymiseen mutta	44
se edellyttää, että nykyiset tilat saadaan myytyä	45
kohtuullisella hinnalla.	46
	47
	48
	49
	50

Keskustan viestintä

55. Keskustan Keski-Porin paikallisyhdistys: Keskustan näkyvämpi ja selkeämpi politiikka

56. Keskustanaisten Helsingin piiri: Suomen Keskustan käynnistettävä ammattimainen brändityö

57. Keskustan Pohjois-Helsingin paikallisyhdistys: Keskustan on toteutettava viestintää selkokielellä

58. Keskustan Espoon kuntayhdistys: Viestinnän parantaminen on puolueen elinehto

59. Keskustan Pohjois-Tuusulan paikallisyhdistys: Seis vastakkainasettelua ruokkiville julkaisuille.

60. Keskustan Espoon kuntayhdistys: Eri kulttuurisen taustan omaaville henkilöille oma keskustelufoorumi

61. Keskustan Vihdin kuntayhdistys: Keskustan näkyvyyden kehittäminen verkossa ja ”keskustanörtit”- yhteisön perustaminen

62. Keskustan Liperin kuntayhdistys: Yhteydenpitokanavia kuntavaikuttajille

63. Keskustanuorten Ylä-Kainuun osasto: Keskustan kansanedustajien viestintään rajummat otteet

64. Keskustanaisten Karjalan piiri: Kannustusta kirjoittamiseen

65. Kuopion Keskustaopiskelijat: Puolueelle sateenkaarilogo Pride-kuukauden ajaksi

55. Keskustan Keski-Porin paikallisyhdistys: Keskustan näkyvämpi ja selkeämpi politiikka

Keskustan Keski-Porin paikallisyhdistys esittää, että puoluekokous velvoittaa puoluetoimistoa, puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää laatimaan ja toteuttamaan yhteisen strategisen ja taktisen suunnitelman, jolla taataan Keskustan kantojen näkyvyys julkisuudessa.

Keskustan Keski-Porin paikallisyhdistys kannustaa puolueen näkyvillä paikoilla aatettamme edustavia haastamaan rohkeasti kilpakumppanimme meidän vaihtoehdoillamme, tarvittaessa myös asiallisen populismin keinoin.

1 Puoluehallituksen vastausesitys:

2

3 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

4

5 Keskustan on toimittava yhtenäisesti, määrätietoisesti ja voimakkaasti menestyäkseen.

6

7
8 Puoluetoimisto, puoluehallitus, puoluejohto ja
9 eduskuntaryhmä eivät voi olla erillisiä toimijoita,
10 jotka toimivat toisistaan eroavilla päämäärillä ja
11 linjoilla. Kulloisenkin puoluejohdon työhön kuuluu
12 johtaa Keskustan politiikkaa ja keskustalaisten
13 työtä sillä tavalla ja niillä suunnitelmilla, jotka se
14 katsoo parhaaksi.

15

16 56. Keskustanaisten Helsingin piiri: 17 Suomen Keskustan käynnistettävä am- 18 mattimainen brändityö

19

20 Erityisesti pääkaupunkiseudun keskustalaiset
21 vaikuttajat törmäävät jatkuvasti puolueesta vuo-
22 sikymmenet samanlaisina säilyneisiin ajatusluutu-
23 miin, jotka eivät mitenkään vastaa kuvaa keskisuu-
24 resta, valtakunnallisesta ja modernista yleispuo-
25 lueesta. Nuorella vaikuttajapolvella ei ole näistä
26 käsityksistä edes muistijälkeä, ja jo vuosikymmeniä
27 toiminnassa mukana olleita vanhentuneet mieli-
28 kuvat kiusaannuttavat ja kuluttavat. Olli Rehn2024
29 -kampanja toi keskustan liepeille uusia mahdollisia
30 äänestäjiä, ja Rehnin kannatus oli Helsingissä lähes
31 kuusinkertainen (8,3 prosenttia) puolueen edus-
32 kuntavaalikannatukseen (1,5 prosenttia) verrattu-
33 na. Tämä innostus voidaan siirtää kannatukseksi
34 vain määrätietoisella brändityöllä.

35

36 Keskustanaisten Helsingin piiri on sitä mieltä, että
37 asiakkaat, äänestäjät, eivät ole syyä. Jos hyvä
38 tuote ei käy kaupaksi, vika on viestinnässä ja vielä
39 täsmällisemmin siinä, että puolue on laiminlyönyt
40 johdonmukaisen, ammattimaisen brändityön.
41 Kyse ei ole kampanjoinnista vaan pitkäjänteisestä,
42 asioiden juurille menevästä strategisesta työstä.
43 Sanojen ja tekojen on vastattava toisiaan ja vahvis-
44 tettava keskustalainen ydinviesti sellaiseksi, että se
45 puhuttelee kaikkialla Suomessa.

46

47 Työ lähtee liikkeelle puolueen johdosta, sen
48 päätöksellä. Johto toimii keskustelun avaajana,
49 ja keskustelussa nostetaan esille niin puolueen
50 arvot ja historia kuin sen toiminta niitä vasten

peilattuna. Tärkeää on, että brändityö on valtakunnallista ja yhteisöllistä. On tärkeää saada kuuluviin ”kentän ääni” maan eri puolilta. Tavoitteena on löytää yhteisiä nimittäjiä toiminnan kattavaan kehittämiseen. Paikallistaso tuo mukaan alueiden erityispiirteet, sekä vahvuudet että kipukohdat. Heikkouksien kohtaaminen on vaikeaa, mutta se on ainoa mahdollisuus kestävän lopputuloksen aikaansaamiseksi. Kipukohtien käsittelyssä erinomaista apua saa Juha Kuisman työryhmän raportista, joka ilmestyi syksyllä 2023.

Puolueella on brändityöhön tekijänoikeudet, mutta työn toteuttamiseen tarvitaan myös muita ammattilaisia, joita löytynee myös puolueen omista verkostoista. Olennaista on löytää vastauksia siihen, mitä liikkuvien äänestäjien mielessä tapahtuu vaikkapa 600 kilometrin matkalla Oulusta Helsinkiin. Jos nämä ovat Oulussa asuessaan mieltäneet keskustan omaksi puolueekseen mutta siirtyvät Helsingissä vihreiden kannattajiksi, brändissämme on valuvika, joka täytyy korjata.

Keskustanaisten Helsingin piiri esittää, että puoluekokous tekee päätöksen brändityön aloittamisesta. Tavoitteena on kirkastaa ja ajanmukaistaa puolueen viesti sellaiseksi, että se saavuttaa vastaakaikaa kaikkialla Suomessa. Puolueen johto budjetoit hankkeelle resurssit ja nimeää eri työvaiheista vastuussa olevat henkilöt. Hanke käynnistyy välittömästi puoluekokouksen jälkeen, työn vaiheita käytäisiin läpi sovittuina ajankohtina järjestettävissä seminaareissa ja keskustelutilaisuuksissa ja lopputulokset olisivat arvioitavissa ja käytettävissä puoluekokouksessa 2026, sopivasti ennen 2027 pidettäviä eduskuntavaaleja.

Osana brändityötä koko järjestökentälle ja jäsenistölle annettaisiin niin ikään koulutusta roolista yhteisen brändin rakentamisesta ja siihen liittyvistä työkaluista. Keskustanaisten Helsingin piiri on mielellään mukana tässä yhteisessä työssä ja kannustaa koko jäsenistöä olemaan aktiivinen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Keskustan brändiä ja sitä, miten ihmiset Keskustan käsittävät ja tuntevat, rakennetaan joka päivä.

Tämä ei ole puolueen toiminnasta irrallinen prosessi, vaan osa kaikkea toimintaa. Siksi asiaan on kiinnitettävä huomiota koko puolueessa ja sen toiminnan eri tasoilla.

Puoluekokous ei ota kantaa brändin rakentamisen yksityiskohtiin, aikatauluun toimeenpanoon, resursseihin tai seurantaan, mutta edellyttää työltä suunnitelmallisuutta, jatkuvuutta ja aitoutta. Keskusta ei voi rakentaa kestäviä mielikuvia tai tunnettuutta, jotka eivät nojautu puolueen perusolemukseen, aatteeseen ja ihmisiin.

Puoluekokous muistuttaa siitä, että keskustalaiset paikallisesti, alueellisesti ja eduskuntatasolla vaikuttavat sanoillaan ja teoillaan puolueen brändiin. Jokaisella keskusta-aktiivilla ja poliitikolla on roolinsa tässä työssä.

57. Keskustan Pohjois-Helsingin paikallisyhdistys: Keskustan on toteutettava viestintää selkokielellä

Aloitteen tarkoituksena on, että Keskusta sitoutuu muun viestinnän ohella tekemään, kehittämään ja toteuttamaan selkokielistä viestintästrategiaa, joka kattaa kaikki puolueen viestinnän osa-alueet aina politiikkaohjelmista ja kampanjamateriaaleista verkkosivuihin ja sosiaalisen median sisältöihin.

Selkokielen käytön edistäminen on välttämätön askel kohti yhdenvertaista osallistumista yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon. Selkokielinen viestintä mahdollistaa sen, että jokainen kansalainen, riippumatta henkilökohtaisista haasteistaan kuten kehitysvammaisuudesta, lukihäiriöstä tai kielitaidon puutteesta, voi saavuttaa, ymmärtää ja käyttää tarvittavaa tietoa itsenäisesti. Tämä on erityisen tärkeää politiikassa, missä päätökset vaikuttavat suoraan ihmisten arkeen.

Selkokieli on yleiskieltä helpompaa suomea. Selkokieli on suomen kielen muoto, jossa kieltä on muokautettu sisällöltään, sanastoltaan ja rakenteeltaan yleiskieltä luettavammaksi ja ymmärrettävämmäksi. Selkokieli on vielä helpompaa ja yksinkertaisempaa kuin yleiskieli.

Selkokieli on suunnattu ihmisille, joilla on vaikeuksia lukea tai ymmärtää yleiskieltä. Selkokieltä

tarvitsevat monet kehitysvammaiset ihmiset sekä iäkkäät ja muistisairaat henkilöt. Selkokielestä hyötyvät monet maahanmuuttajat, jotka opiskelevat suomen kieltä.

Vaikea kieli estää monia ihmisiä toimimasta täysvaltaisina kansalaisina suomalaisessa yhteiskunnassa. Selkokielen tarkoitus on auttaa selkokieltä tarvitsevia ihmisiä tiedon saamisessa, lukemisessa, omien ajatusten ilmaisemisessa ja osallistumisessa yhteiskunnalliseen keskusteluun. Selkokieli on saavutettavaa kieltä. Jokaisella ihmisellä on oikeus ymmärrettävään tietoon, mikä on itsenäisen elämän ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen perusedellytys.

Selkokeskus on arvioinut, että Suomessa on noin 650 000 – 750 000 ihmistä, jotka tarvitsevat selkokieltä (luku vuodelta 2019). Tämän lisäksi suurempi joukko ihmisiä voi hyötyä selkoviestinnästä ainakin tietyissä tilanteissa. Selkokielen käyttäjäryhmiä voivat olla esimerkiksi kehitysvammaiset ihmiset, vanhukset ja kielenoppijat.

Pysyvän selkokielen tarvetta on esimerkiksi henkilöillä, jolla on kehitysvamma, lukivaikeus tai kehityksellinen kielihäiriö, jolloin selkokieltä voi tarvita koko elämän. On myös olennaista ymmärtää, että selkokielen käyttö ei hyödytä ainoastaan perinteisiä selkokielen käyttäjäryhmiä. Se tekee tiedosta saavutettavampaa myös esimerkiksi kiireisille ihmisille tai niille, jotka kokevat yleiskielen raskaaksi ja vaikeasti lähestyttäväksi. Näin selkokieli edistää laajemmin ymmärrystä ja keskustelua yhteiskunnallisista aiheista, mikä on demokratian kannalta elintärkeää.

Elämän myöhemmässä vaiheessa selkokieltä voi tarvita esimerkiksi henkilö, jolla on muistisairaus tai afasia.

Väliaikainen tarve on kielenoppijoiden kohdalla, jolloin selkokieltä voi tarvita kielen oppimisen alkuvaiheessa, jolloin lukemisen, puhumisen ja kuuntelemisen taidot voivat kehittyä. Tällaisia ovat esimerkiksi maahanmuuttajat ja S2-kielen oppijat.

Suomessa on tavoitteena saada erilaisia ihmisiä integroitua yhteiskuntaan. Keskustan poliittisena tavoitteena pitää olla näiden henkilöiden

1 saaminen yhteiskuntaan mukaan, mutta myös
2 poliittiseen toimintaan mukaan. Selkokielisellä
3 viestinnällä voimme tavoittaa näitä henkilöitä
4 paremmin. Viestinnän selkeyttäminen selkokielellä
5 on myös strateginen päätös, joka voi parantaa
6 Keskustan näkyvyyttä ja vaikutusvaltaa. Tällöin on
7 mahdollista tavoittaa laajempi joukko äänestäjiä
8 ja kansalaisia, puolue voi rakentaa vahvemman ja
9 monimuotoisemman kannattajakunnan. Selko-
10 kielinen viestintä osoittaa, että Keskusta välittää
11 kaikista kansalaisista ja pyrkii aktiivisesti raken-
12 tamaan esteettömämpää ja yhdenvertaisempaa
13 yhteiskuntaa.

14
15 Selkokieliseen viestintään voi saada tukea Sel-
16 kokeskuksesta, josta voidaan myös kouluttaa
17 puolueen viestintään sekä hakea selkotunnuksia
18 kirjalliselle materiaalille.

19
20 Aloitteen tarkoituksena on, että Keskusta sitou-
21 tuu kehittämään ja toteuttamaan selkokielistä
22 viestintästrategiaa, joka kattaa kaikki puolueen
23 viestinnän osa-alueet aina politiikkaohjelmista ja
24 kampanjamateriaaleista verkkosivuihin ja sosiaa-
25 lisen median sisältöön. Tämän lisäksi on tärkeää,
26 että puolue investoi jäsentensä ja viestintähenki-
27 löstönsä koulutukseen selkokielen periaatteista
28 ja käytännöistä, jotta selkokielisestä viestinnästä
29 tulee osa Keskustan arkea ja identiteettiä. Keskus-
30 tan tulee toimia aktiivisesti selkokielen edistäjänä,
31 ei ainoastaan oman viestintänsä kautta, vaan myös
32 tukemalla laajemmin selkokielen kehittämistä
33 ja käyttöä yhteiskunnassa. Tämä voidaan toteut-
34 taa esimerkiksi tukemalla selkokieltä tuottavia
35 organisaatioita ja aloitteita sekä vaikuttamalla
36 politiikkaan, joka edistää selkokielen asemaa ja
37 saavutettavuutta.

38
39 Näiden toimenpiteiden avulla Keskusta voi näyttää
40 esimerkkiä ja kulkea kohti avoimempaa, saavutet-
41 tavampaa ja osallistavampaa suomalaista yhteis-
42 kuntaa, jossa jokaisen ääni kuuluu ja jokaisella on
43 mahdollisuus osallistua.

44
45 [Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

46
47 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

48
49
50

Kaiken viestinnän selkeyttä on parannettava puolueen toiminnan jokaisella tasolla. Selkokieliä versioita ei ole nykyisillä resursseilla mahdollista tuottaa yksittäisistä linjauksista, kannanotoista ja muusta materiaalista. Erillinen selkokielineen tason tietopaketti Keskustasta on kuitenkin syytä tuottaa ainakin verkkosivuilla jaettavaksi sekä sosiaalisessa mediassa hyödynnettäväksi.

Puoluekokous kannustaa yleisesti Keskustan kaikkia ohjelma- ja viestintä- ja järjestötyötä tekeviä käyttämään teksteissään ja puheissaan ymmärrettävää kieltä sekä välttämään vierasperäisiä käsitteitä ja vaikeita lauserakenteita.

58. Keskustan Espoon kuntayhdistys: Viestinnän parantaminen on puolueen elinehto

Äänestäjäpotentiaalin määrä on huomattavan suuri isoissa kaupungeissa. Keskustan markkinaosuus Suomen kehityskolmiossa (Pk-seutu - Tampere - Turku) on hirvittävän pieni.

Keskustan tarjoamat ratkaisut ja politiikka toimii kaikille, myös isoissa kaupungeissa.

Keskustan täytyy kirkastaa viestinnässä, mitä ratkaisuja Keskusta tarjoaa kaupunkilaiselle. Viestintä pitää nykyaikaistaa ja siihen pitää panostaa rahaa ja osaavia resursseja. Sen pitää olla monikanavainen ja säännöllistä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen

Keskusta on ja haluaa jatkossakin olla koko Suomen puolue. Emme käännä selkäämme maaseudulle, pienille tai suurille kunnille tai isoimmille kaupungeille. Keskusta on menestyessään vahvistunut sekä maalla että isoissa kaupungeissa, ja tappion hetkillä kärsinyt molemmissa. Politiikkamme ei perustu näiden alueiden vastakkainasetteluun.

59. Keskustan Pohjois-Tuusulan paikallisyhdistys: Seis vastakkainasettelua ruokkiville julkaisuille.

Keskustaopiskelijat julkaisivat kannanottonsa eläkeläisten verotuksesta. Julkaisu sai laajan huomion eri medioissa. Keskustaopiskelijoiden argumentointi oli sitä lukeville osin harhaanjohtavaa, esimerkiksi eläkkeiden suuruusluokkaa ei viestitetty riittävän tarkasti.

Julkaisu sai kentällä aikaan hämmennystä, jopa kiukkua. Jokunen eläkeläinen kertoi jättävänsä puolueen.

Valtaosa paikallisyhdistyksistä pyörii ja on hengissä aktiivisten eläkeläisten, ”työmyyrien” ansiosta. Keskustan arvojenkin mukaista on yhteen hiileen puhaltaminen siten, että kaikki pysyvät mukana. Jokaisella on arvokas paikkansa puolueessa. Kaikenlaisen vastakkainasettelun syntymekanismit ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ovat usein kovin pienistä yksityiskohdista kiinni.

On ymmärrettävää, että nyt halutaan räväkämpää ja mediaseksikkämpää ilmaisuja ja julkituloa, mutta samalla on muistettava puolueen arvot.

Näillä kannatusluvuilla, tässä yhteiskunnallisessa tilanteessa Keskustan tulee puolueen sisällä ja puolueesta ulospäin huolehtia arvojen mukaisesti, asiallisesti ja selkeästi argumentoidusta viestinnästä. Se vaatii puolueen ja sen sisärjestyksen saumatonta yhteistyötä julkituloissa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous yhtyy aloitteentekijän huomioon siitä, miten kaikkien keskustalaisten yhteinen velvollisuus on muistaa vastuunsa puoluetta kohtaan toiminnassaan ja ulostuloissaan. Ulostuloilla voidaan selkeyttää kuvaa keskustalaisista tai rikkoa sitä; rakentaa yhtenäisyyttä tai hajaannusta puolueen sisällä.

Puoluekokouksen päätöksillä ei kuitenkaan voida rajoittaa sisärjestöjen kannanottoja tai linjauksia. Mikäli Keskustaopiskelijat, Keskustanuoret tai

Keskustanaiset ovat jollakin linjalla, joka ei vastaa puolueen linjaa, on heillä oikeus kertoa kantansa myös julkisesti.

Toivottavaa on, että tässä yhteydessä tehdään selväksi, ettei kyse ole puolueen vaan sisärjestyksen linjasta.

Puoluekokous kannustaa kaikkia keskustalaisia eduskuntaryhmästä keskustanuoriin ja paikallistasolta puoluejohtoon kunnioittamaan eri väestöryhmiä retoriikassaan.

60. Keskustan Espoon kuntayhdistys: Eri kulttuurisen taustan omaaville henkilöille oma keskustelufoorumi

Lähtökohtamme on, että maahanmuuttajat ovat poliittisesti kodittomia. Syyt tähän ovat moninaiset; kielikynnys, puolueiden osoittama kiinnostuksen puute, mahdollinen mielikuva Suomesta rasistisena ja maahanmuuttajia diskriminoivana maana, oletus että maahanmuuttajilla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa yhteiskunnan asioihin tai yksinkertaisesti tietämättömyys Suomen poliittisesta kentästä ja järjestelmästä.

Keskusta kaipaa ryhdistäytymistä ihmiskäsityksen sä kirkastamiseksi ja tämän idean aika on nyt kun oikeistohallitus toimillaan aiheuttaen vieraantumista ja pettymystä maahanmuuttajien parissa. Kaikilla on oikeus olla mukana ja vaikuttaa yhteiskunnallisissa asioissa.

Ehdotamme, että Keskusta perustaa monikulttuurisen ja monikielisen keskustelu- ja ajatusvaihtoon kannustavan verkoston, minkä ylläpidosta ja kehityksestä vastaa puolue toimisto. Tämä on netin kautta toteutettava säännöllinen kanava, mitä kautta he saavat äänensä kuuluviin ja mahdollisuuden vaikuttaa yhteiskunnalliseen päätöksen tekoon. Samalla puolue oppii ymmärtämään, mitkä ovat monikulttuurisen yhteisön haasteita.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous toteaa, että aloitteentekijä on oikeassa sekä aloitteen perusteluissa että tavoitteis-

sa. Uussuomalaisia tulee kannustaa osallistumaan yhteisten asioiden hoitamiseen sekä paikallisesti että valtakunnallisesti, niin Keskustan sisällä ja kuin puolueen edustajina ulospäinkin.

Viime vuosikymmeninä erilaisia puolueessa toimivia verkostoja on kehitetty enemmänkin omaehtoisesti alhaalta ylös -lähtökohdasta kuin päinvastoin. Puoluekokous kannustaakin kenttätoimijoita tällaisten itsenäisten verkostojen rakentamiseen puolueen sisällä.

61. Keskustan Vihdin kuntayhdistys: Keskustan näkyvyyden kehittäminen verkossa ja ”keskusta-nörtit”- yhteisön perustaminen

Näkyvyys verkossa ja sosiaalisessa mediassa on entistä tärkeämpää. Vaikka parannusta on tapahtunut, ei tällä hetkellä edelleenkaan keskustalla ei ole riittävän selkeää strategiaa sen kehittämisessä. Helppoja ratkaisuja ei ole, mutta toisaalta näkyvyyteen verkossa tulisi panostaa nykyistä enemmän ja kehittää esim. Google-hakuoitointia ja luoda pohjaa vaaleissa keskustalle tärkeiden teemojen näkyvyyteen. Näkyvyyteen vaikuttavat lopulta ennen kaikkea koko jäsenistö ja etenkin kaikki ehdokkaamme ja heidän tukiryhmänsä.

Puolue ja puolue toimisto ei luonnollisestikaan voi tehdä kaikkea, mutta se luoda puitteita ja pyrkii luomaan esimerkiksi sellaisia yhteisöjä, jotka toisivat yhteen toimijoita ja toisaalta voisivat houkutella myös ihan uusia aktiiveja keskustelemaan niin Keskustan verkkotoiminnasta kuin ylipäänsä tietotekniikkaan ja erilaisiin korkeaan teknologiaan liittyvistä yhteiskunnallisista ilmiöistä, kuten etätyön kehittämisestä, laajakaistayhteyksistä, tekoälystä ja kyberturvallisuudesta. Kutsuttakoon tällaista yhteisöä esim. ”Keskusta-nörtit”- nimellä. Sivistyspuolueena meidän tulee ymmärtää ja tuntea nykyistä paremmin vääjäämättä tulevaisuuteen vaikuttavien teknologioiden vaikutus yhteiskuntaamme niin mahdollisuuksien kuin uhkienkin suhteen.

Siksi ehdotamme, että puolueemme tekisi tästä aiheesta uuden avauksen ja pyrkisi mahdollistamaan tällaisen yhteisön ja verkoston kehittämisen. Uskomme, että tällainen Keskusta-nörtit toiminta voisi herättää kiinnostusta myös sellaisissa ihmis-

sä, jotka eivät ensimmäisenä yhdistä Keskustaa ja tietotekniikkaan liittyviä asioita toisiinsa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Viime vuosikymmeninä erilaisia puolueessa toimivia verkostoja on kehitetty enemmänkin omaehtoisesti alhaalta ylös -lähtökohdasta kuin päinvastoin. Puoluekokous kannustaakin kenttätoimijoita tällaisten itsenäisten verkostojen rakentamiseen puolueen sisällä.

Puoluekokous kannustaa puolueuimistoa, piirejä ja kunnallisjärjestöjä huomioimaan sosiaalisessa mediassa ja muussa verkkoviestinnässä harjaantuneet keskustatoimijat. Heille tulee tarjota mahdollisuuksia toimia esimerkiksi kouluttajina tai neuvonantajina tukea kaipaaville keskustalaisille. Keskustajärjestöjen kannattaa myös hyödyntää puolueen piirissä toimivia osaajia erilaisten koulutusten ja ohjeistusten tuottajina ja toteuttajina.

62. Keskustan Liperin kuntayhdistys: Yhteydenpitokanavia kuntavaikuttajille

Pikaviestintäkanavia kuntavaikuttamista tukevaan vapaamuotoiseen ei-luottamukselliseen paikallisyhdistysten sisäiseen sekä niiden väliseen maakunnalliseen uutisista ja tavoitteista keskustelemiseen ja tiedottamiseen, sekä tapahtumiin liittyvään yhteydenpitoon.

Ihmisten viestintätavat ovat hajaantuneet useille eri yhteykskanaville. Ne yhdistykset, jotka ovat toiminnassaan seuranneet ihmisiä useille eri viestintäalustoille, ovat yleensä parhaiten säilyttäneet tai laajentaneet aktiivi- sekä tukijakuntaansa. Elinvoimaisimmat yhdistykset viestittävät nykyisille ja tuleville toimijoilleen niillä kanavilla, mitä nämä suosivat.

Ihmisillä voi olla kiinnostusta vaikuttamiseen, mutta heitä voi olla usein työstä saada mukaan yhdistystoimintaan. Monet heistä ovat liian liikkuvia ja kiireisiä ehtiäkseen saapumaan kokouksiin päivittäiseltä aikataulultaan.

1 Sähköisten viestintäkanavien käyttö jäsenten välisen yhteydenpidon tukena helpottaa ihmisten osallistumista sosiaaliseen toimintaan arjen v

2

3 osallistumista sosiaaliseen toimintaan arjen v

4

5 Sähköisten viestintäkanavien käyttö jäsenten vä

6

7 lisen yhteydenpidon tukena helpottaa ihmisten

8

9 osallistumista sosiaaliseen toimintaan arjen v

10

11 osallistumista sosiaaliseen toimintaan arjen v

12

13 Sähköisten viestintäkanavien käyttö jäsenten vä

14

15 lisen yhteydenpidon tukena helpottaa ihmisten

16

17 osallistumista sosiaaliseen toimintaan arjen v

18

19 Sähköisten viestintäkanavien käyttö jäsenten vä

20

21 lisen yhteydenpidon tukena helpottaa ihmisten

22

23 osallistumista sosiaaliseen toimintaan arjen v

24

25 Sähköisten viestintäkanavien käyttö jäsenten vä

26

27 lisen yhteydenpidon tukena helpottaa ihmisten

28

29 osallistumista sosiaaliseen toimintaan arjen v

30

31 Sähköisten viestintäkanavien käyttö jäsenten vä

32

33 lisen yhteydenpidon tukena helpottaa ihmisten

34

35 osallistumista sosiaaliseen toimintaan arjen v

36

37 Sähköisten viestintäkanavien käyttö jäsenten vä

38

39 lisen yhteydenpidon tukena helpottaa ihmisten

40

41 osallistumista sosiaaliseen toimintaan arjen v

42

43 Sähköisten viestintäkanavien käyttö jäsenten vä

44

45 lisen yhteydenpidon tukena helpottaa ihmisten

46

47 osallistumista sosiaaliseen toimintaan arjen v

48

49 Sähköisten viestintäkanavien käyttö jäsenten vä

Kuntavaikuttamista tukevan viestintäkanavan nimen on hyvä korostaa avoimuutta uusille vaikuttamisesta kiinnostuneille. Esimerkkejä uusia toimijoita houkutteleviksi pikaviestintäkanavien nimirakenteiksi voivat olla esimerkiksi paikallisyhdistyksillä '(paikkakunnan) kuntavaikuttajat', tai maakunnan vapaamuotoisilla viestintäalustoilla 'Itä-Suomen kuntavaikuttajat'.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Puoluekokous toteaa, että keskustalaisten välisessä viestinnässä paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti on syytä hyödyntää moderneja mahdollisuuksia ja ihmisille tuttuja välineitä. Myös pikaviestipalvelut sekä sosiaalisen median alustat sopivat sisäiseen viestintään.

Hyviä käytänteitä tulee jakaa järjestötoimijoille järjestöoppaan ja tietoisukujen muodossa. Puolueen ja piirien tulee järjestää koulutusta uusista viestintäkanavista ja viestintätavoista tarpeen mukaan.

Myös erilaisten työkalujen soveltuvuus eri tilanteisiin sekä mahdolliset riskit on hyvä tuoda esille. Huonosti toimivat tai tukkoiset viestikanavat johtavat pahimmillaan hallitsemattomaan viestitulvaan, joka pikemminkin häiritsee kuin parantaa viestin kulkua.

63. Keskustanuorten Ylä-Kainuun osasto: Keskustan kansanedustajien viestintään rajummat otteet

Ylä-Kainuun Keskustanuoret vaatii, että keskustan kansanedustajien on tehtävä rohkeampaa viestintää. Tähän on erityisen hyvä mahdollisuus juuri nyt, kun puolue on oppositioasemassa.

Kansanedustajien on tuotava viestinnässään esiin keskustalaisia hyviä teemoja ja keskustan puoluekokouksessa yhteisesti hyväksyttyjä linjoja uusina avauksina. Oppositio politiikkaa ei kuitenkaan tehdä pelkästään omilla hyvillä avauksilla ja vaihtoehtoilla, vaan myös hallituksen toimia kritisoiden. Viestinnässä on uskallettava haastaa muita hallituspuolueita ja niiden kansanedustajia.

1 On ollut ilo nähdä, että eduskuntaryhmässä on
2 talven ja kevään mittaan ryhdistäydytty sosiaalisen
3 median viestinnässä, mutta nyt tarvitaan monen
4 edustajan osalta entistä isompi vaihe päälle.
5 Jokaisen kansanedustajan pitää olla aktiivinen
6 sosiaalisen median eri alustoilla. Sosiaalisessa
7 mediassa organisaatioviestintä on tänä päivänä
8 hankalampaa, minkä vuoksi jokaisen on luotava
9 oma henkilökohtainen brändinsä. Yksilöiden kaut-
10 ta vahvistamme yhteistä viestiä!

11

Puoluehallituksen vastausesitys:

12

13 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen

14

15 Keskustan kansanedustajien rooli viestinnässä
16 on tärkeä. Vastuu ei kuitenkaan ole yksinomaan
17 kansanedustajilla. Kaikki keskustatoimijat myös
18 piiri- ja paikallistasolla ovat viestijöitä ja puolueen
19 "käyntikortteja".

20

21 Nykyisen hallituksen epäonnistumiset ja keskusta-
22 laisten arvojen vastainen politiikka on haastettava.
23 On myös selkeästi tuotava esille keskustalaisen
24 linjan ero muihin oppositio puolueisiin verrattuna.

25

64. Keskustanaisten Karjalan piiri: Kannustusta kirjoittamiseen

26

27 Keskustan tulee näkyä ja kuulua. Keskustanaisten
28 Karjalan piiri on huolissaan keskustalaisten näky-
29 vyydestä sekä perinteisessä printti- kuin internetin
30 sosiaalisessa mediassa. Yhteiskunnallisia kirjoituksia ei synny paikallisyhdistyksen kokouksissa, vaan
31 tarvitaan uudenlaista ajattelutapaa, keinoja ja
32 kannustimia. Keskustanaisten Karjalan piiri esittää,
33 että jatkossa yhtenä keinona käytetään palkintoja.

34

35 Suomen Keskustan Alkiolainen kynä –kiertopal-
36 kinto

37

38 Jäsen, joka kirjoittaa aktiivisesti sekä sosiaaliseen
39 että printtimediaan palkintaan. Kirjoitukset ovat
40 sisällöltään yhteiskunnallisia, rakentavia ja Keskus-
41 tan aatemaailmaa tukevia.

42

43 Kilpailuaika on puoluekokouksesta puoluekoko-
44 ukseen. Palkinto jaetaan yhdelle aktiiviselle kir-
45 joittajalle / Keskustan piiri. Ehdotuksen palkinnon
46 saajasta tekee piirihallitus. Päätöksen palkinnon

47

saajasta tekee puoluehallitus ja palkinto luovutetaan puheenjohtajan toimesta puoluekokouksessa.

Tieteelliset perusteet aloitteelle: Palkitsemisen suunnittelussa tulee huolehtia viidestä asiasta, jotta palkitseminen pysyy ajantasaisena. Nämä viisi kohtaa ovat oman strategian ymmärtäminen, palkitsemisstrategia luominen, palkitsemissalkun määrittely, palkitsemisen vaikutusten hallinta sekä palkitsemisen toimivuuden arviointi (Rantamäki, Kauhanen ja Kolari 2006).

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Aloitteentekijän tavoite aktiiviseen kirjoittamiseen kannustamisesta on oikea. Puolueen pitää kuitenkin keskittyä nykyisillä pienentyneillä resursseillaan perustehtäviensä hoitoon.

Puoluekokous toteaa, että Keskustan piirit, sisärjestöt ja yhdistykset voivat kuitenkin tällaisen tunnustuksen myöntää aktiivisille yhteiskunnallisille kirjoittajilleen.

65. Kuopion Keskustaopiskelijat: Puolueelle sateenkaarilogo Pride-kuukauden ajaksi

Kuopion Keskustaopiskelijat esittää, että puolue osoittaa tukensa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille ottamalla Pride-kuukauden ajaksi käyttöön sateenkaarilogon. Keskustan logo sateenkaaren väreissä on vahvasti Keskustan periaateohjelman mukainen. Periaatteemme siitä, että kaikki ihmiset ovat yhdenvertaisia ja samanarvoisia, sekä periaate siitä, että kahdella tasa-arvoisella ihmisellä on vapaus rakastaa toisiaan ovat hyviä periaatteita, mutta ilman tekoja ne ovat pelkkää sanahelinää.

Sateenkaarilogolla osoitamme puolustavamme ja edistävämme ihmisoikeuksia, yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä. Pelkkä logon muuttaminen sateenkaariväreihin ei yksinään kuitenkaan riitä. Keskustan tulee toteuttaa periaateohjelmansa mukaista politiikkaa ihmisten yhdenvertaisuudesta vuoden jokaisena päivänä.

Keskustan on aika lopettaa kuolleeksi tekeytyminen Pride-kuukauden aikana ja osoitettava selkeää tukensa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille. Siksi puolueen logo tulisi muuttaa sateenkaariväreihin Pride-kuukauden ajaksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen

Kuten aloitteentekijä toteaa: ihmiset ovat yhdenvertaisia ja samanarvoisia ja kahdella tasa-arvoisella ihmisellä on vapaus rakastaa toisiaan.

Puoluekokous ei ota kantaa Suomen Keskustan sosiaalisten median kanavien julkaisuihin ja kuvitukseen, vaan jättää sosiaalisen median julkaisut puoluetoimiston ja -johdon tapauskohtaiseen harkintaan.

Keskustan ohjelmatyö, politiikan valmistelu ja yleinen toiminta

66. Keskustan Oriveden kuntayhdistys: Keskusta Suureksi eli miten lisätään Keskustan kannatusta

67. Keskustan Kirkkonummen kuntayhdistys: Aate selvemmin esiin

68. Edistykselliset Keskustanaiset: Keskustan ohjelmatyö on uudistettava

69. Keskustan Keski-Mäntsälän paikallisyhdistys: Keskustan vaaliohjelma kunta-, alue- ja eduskuntavaaleissa on laadittava myös muilla kielillä kuin suomeksi ja ruotsiksi

70. Keskustan Iin kunnallisyhdistys: Työryhmän perustaminen selvittämään lapsilukumäärän kasvuun ja perheiden hyvinvointiin tähtääviä toimenpiteitä koko maassa

71. Iisalmen Keskustaseura: Uskonto- ja aatepo liittinen ohjelma

72. Keskustanaisten Pirkanmaan piiri: Keskusta edelläkävijäksi yhdenvertaisessa kohtaamisessa ja terveen itsetunnon rakentamisessa

73. Keskustanaisten Puolangan yhdistys: Ihmissyys, sivistys ja hyvät tavat ja hyvä kielenkäyttö kunniaan

74. Suomen Keskustanaiset: Puoluekokousaloitteet - muinaisjäännös, näennäisdemokratiaa vai vaikuttamisen kanava?

75. Keskustan Helsingin piiri: Puoluekokouksessa läpimenneille aloitteille seuranta

76. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Puoluekokousaloitteille luotava seurantajärjestelmä ja keskeisiä henkilöitä koulutettava aktiivisesti puolueen linjoista

77. Keskustanaisten Helsingin piiri: Puoluekokousaloitteet arjen politiikan tekemisen pohjaksi

78. Keskustanaisten Karjalan piiri: Vaikuttavin aloite

66. Keskustan Oriveden kuntayhdistys: Keskusta Suureksi eli miten lisätään Keskustan kannatusta

Ehdotus toimenpiteeksi:

Jo seuraavissa vaaleissa on pyydettävä yksin- ja mikroyrittäjiä sekä muita maaseudulla asuvia Keskustan ehdokkaiksi luottamustehtäviin ja heiltä pitää kysyä, mitä he haluavat puolueen edistävän.

Keskustan ei tarvitse vaihtaa varsinaisesti agentiaan. Kun se jo nyt ajaa sitä, että maaseutu pysyy elinvoimaisena ja asuttuna, niin se tällä edistää koko Suomen etua. Sillä varmistetaan Suomen ruokahuoltoa ja parannetaan Suomen puolustuskykyä.

Vaalisloganiksi: Koko Suomen Keskusta

Perustelut:

Tausta

Keskusta on ollut Suomen suurin puolue useissa vaaleissa vielä 2000-luvulla.

Nyt Keskustan kannatus on nopeasti romahtanut. Presidentinvaaleissa 2024 Keskustan ehdokas sai kuitenkin kohtuullisesti ääniä. Potentiaalia Keskustan palaamiseksi Suomen suurimmaksi puolueeksi on.

Perinteisesti Keskusta on ollut perheviljelijöiden asialla. Maa- ja metsätalousyrittäjiä Suomessa on noin 131000 kpl. Se ei yksin riitä kannatuspohjaksi. Keskusta ajaa kuitenkin sitä, että koko Suomi pysyy asuttuna. Sitä, että maaseudullakin on tiet kunnossa, että maaseudun asukkaat saavat palveluja, terveydenhoitoa, lapset pääsevät kouluun, jätehuolto toimii, nettiyhteydet toimivat, paketit ja kirjeet kulkevat, ruokakauppoihin ei ole liian pitkä matka ja turvataan myös kulkuyhteydet (koska harvaan asutulla seudulla ei voi olla kovin kattavaa julkista liikennettä, on yksityisautoilua/taksiliikennettä tai muuta sellaista tuettava, jotta ihmisillä on mahdollisuus liikkua töihin, kauppaan ym. palveluihin).

Tulevaisuudessa suurten yritysten palveluksessa olevien työntekijöiden määrä tulee vähenemään ja he tulevat työskentelemään enenevässä määrin yksinyrittäjinä tai mikroyrityksissä. Näin ollen ei kannata ryhtyä kilpailemaan SDP:n kanssa työntekijöistä.

Mahdollisuudet

Potentiaalisia uusia Keskustan kannattajia ovat kaikki maaseudulla isoimpien taajamien ulkopuolella asuvat ja sinne asumaan haluavat ihmiset. Alueella on paljon pieniä yksityisyrittäjiä, etätoita tekeviä ihmisiä, eläkeläisiä, pienituloisia työntekijöitä palveluammateissa, opettajia, terveydenhoitohenkilöstöä sekä osa-aikaisesti maaseudulla asuvia mökkiläisiä. Myös taajamien asukkaista Keskustan arvopohjan kannattajiksi sopivat kaikki yksinyrittäjät ja suuri osa mikroyrittäjistä ja myös heidän työntekijöistään, koska näitä kaikkia yhdistää itsellinen työnteko ja elämäntapa. Keskustan tulisi tukea ja edistää laaja-alaisemmin yksinyrittäjien ja mikroyrittäjien elinmahdollisuuksia.

Yksinyrittäjiä Suomessa on tällä hetkellä noin 194000 kpl ja mikroyrityksiä noin 80000 kpl. Ne muodostavat 93% Suomen yrityksistä ja niiden määrä on kasvussa, joten heissä on potentiaalia. Tällä hetkellä suuri osa yksinyrittäjistä ja maaseudulla asuvista työntekijöistä äänestää Perussuomalaisia.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Pienyrittäjät, itsensä työllistäjät ja laajemminkin yrittäjät ovat Suomen menestykselle ja hyvinvointiyhteiskunnan säilymiselle ratkaisevan tärkeitä. Hyvinvointia rahoitetaan valtaosin yrittämisestä ja työnteosta saaduilla verotuloilla. Keskustan politiikan ytimessä on yrittäjyyden edellytyksistä huolehtiminen. Yrittäjät ovat Keskustalle erittäin tärkeä ryhmä myös puolueen äänestäjinä ja kannattajina.

Puoluekokous toteaa, että yrittäjien sekä kaupunkien ja taajamien ulkopuolella asuvien vahva kannatus on Keskustan menestykselle välttämätön mutta ei riittävä ehto.

1 Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2023 Suomessa
2 oli keskimäärin 320 000 yrittäjää, mikä on 8 000
3 vähemmän kuin edellisvuonna. Yrittäjien osuus
4 kaikista työllisistä oli 12 %. Yksinyrittäjiä heistä oli
5 72 % eli noin 230 000.

6
7 Maatalousyrittäjien määrän kehityksen osalta
8 tilanne näyttää erityisen karulta. Taloustieteen
9 kandidaatti, tietokirjailija Juha Kuisma johti Kes-
10 kustan puoluehallituksen asettamaa työryhmää,
11 joka teki vuonna 2023 puoluejohdosta ja -toimis-
12 tosta riippumattoman raportin. Sen mukaan maa-
13 talouden virallisia sukupolvenvaihdoksia toteutuu
14 Suomessa noin 200 vuodessa eli keskimäärin alle
15 yksi jokaista Suomen kuntaa kohti.

16
17 Tilastokeskuksen mukaan palkansaajia oli Suomes-
18 sa vuonna 2023 keskimäärin 2 292 000, mikä on
19 27 000 enemmän kuin edellisvuonna. Palkansaajat
20 muodostavat siis selkeän valtaosan työllisistä ja
21 yli puolet äänioikeutetuista. Heidän määränsä on
22 moninkertainen yrittäjiin verrattuna.

23
24 Keskustan vahvoilla kannatusalueilla ja vahvan
25 kannatuksen kunnissa, etenkin Itä- ja Pohjois-
26 Suomessa, väestö vanhenee ja syntyvyys on hyvin
27 matalalla tasolla harvoja poikkeuksia lukuun otta-
28 matta. Se on johtanut ja mitä todennäköisimmin
29 johtaa tulevasuudessakin näiden alueiden väestön
30 vähenemiseen. Väestöään lisäävät etenkin suuret
31 kaupungit ja niiden jotkut ympäryskunnat Etelä- ja
32 osin myös Länsi-Suomessa.

33
34 Puoluehallitus totesi vuoden 2023 vaalianalyysis-
35 sään, että alle 5 000 äänioikeutetun kuntia on 142,
36 mutta niissä asui vuoden 2023 alussa vain noin
37 8 % äänioikeutetuista ja vaaleissa äänestäneistä.
38 Vaikka lukuun lisättäisiin 5 000 – 10 000 äänioike-
39 utetun kunnat, jäädään siinäkin tapauksessa 18-19
40 prosenttiin äänioikeutetuista ja äänestäneistä.
41 Vertailun vuoksi yli 100 000 äänioikeutetun yhdek-
42 sän kaupunkia muodostavat äänioikeutetuista jo
43 noin 40 % ja tämä osuus yhä kasvaa. Keskusta oli
44 eduskuntavaaleissa 2023 suosittu pääosin niillä
45 alueilla, joilla on vähän asukkaita ja siten niukasti
46 ääniä jaossa.

47
48 Puoluekokous katsoo, että menestyäkseen tulevai-
49 suudessa Keskustan pitää politiikassaan ja kaikessa
50 toiminnassaan ottaa huomioon myös maamme

väestörakenteen kehitys. Se ei tarkoita puolueelle vahvojen kannattajaryhmien ja alueiden hylkäämistä, vaan uudistumista ja entistä vahvempaa avautumista puolueen toiminnassa myös niille alueille ja väestöryhmiin, joissa puolueella on suurinta kannatusvajetta.

Puoluekokous korostaa, että Keskustan vahvuus on koko historiansa ajan ollut puolueen rooli sil-
lanrakentajana ja vastakohtaisuuksien purkajana yhteiskunnassa, niin eri alueiden kuin sosiaali- ja ammattiryhmienkin välillä. Puolue oli aluksi maa-
seudun yleispuolue, jota äänestivät myös muut kuin maataloudesta suoraan elantonsa saaneet. Puolueen menestyksen kannalta ratkaisevaa oli se, että Keskusta alkoi kehittyä yhteiskunnan voimak-
kaan rakennemuutoksen myötä 1960-luvulta lähti- en myös kaupunkien ja taajamien yleispuolueeksi. Se on onnistunut siinä keskisen ja pohjoisen Suo-
men osalta, mutta ei lainkaan riittävästi eteläisen Suomen väestöään lisäävissä kaupungeissa.

Puoluekokous ei yhdy aloitteessa esitettyyn näke-
mykseen, että Keskustan ”ei kannata ryhtyä kilpai-
lemaan SDP:n kanssa työntekijöistä”. Palkansaaajat ovat 1960-luvun loppupuolelta saakka muodosta-
neet merkittävän osuuden Keskustan kannattajista ja äänestäjistä. Ja määrällisesti palkansaaajissa on
eniten kannatuspotentiaalia myös tulevaisuudessa.

Palkansaaajat eivät ole poliitisesti tai sosiaaliselta
asemaltaan yhtenäinen joukko. He eivät kuulu
enää edes lähtökohtaisesti minkään yhden tai
muutaman puolueen ”kannatusreviiriin”, kuten
ennen toista maailmansotaa ja välittömästi sen jäl-
keen kuuluivat. Tästä muutoksesta kertoo osaltaan
myös ammattiyhdistysliikkeen aseman muutos ja
esimerkiksi merkittävä jäsenmäärän nousu Yleises-
sä työttömyyskassassa (YTK).

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen Kes-
kustan kannatuksen lisäämiseksi, mutta toteaa
että se edellyttää puolueen politikan sisällöissä,
viestinnässä ja vaalien ehdokashankinnassa vahvo-
jen ja perinteisten kannattajaryhmien huomioimi-
sen lisäksi myös uudistumista ja avautumista kohti
puolueelle uusia kohderyhmiä ja alueita.

Aloitteessa tuodaan esille presidentinvaalit 2024.
Sen tulokset kertovat, että Olli Rehnin kampanja

1 tavoitti nimenomaan sellaisia väestöryhmiä, joita
2 Keskusta puolueena ei ole pystynyt houkuttele-
3 maan kahtena viimeisenä vaalikautena: isoimpien,
4 väkimääräänsä kasvattavien kaupunkien äänestä-
5 jiiä, nuoria ja akateemisesti koulutettuja.

6
7 Puoluekokous korostaa erityisesti vuoden 2025
8 kunta- ja aluevaalien merkitystä Keskustan tulevai-
9 suudelle. Vahvoilla muista puolueista erottuvilla
10 teemoilla ja asiakärjillä, tehokkaalla viestinnällä ja
11 muulla kampanjalla sekä etenkin monipuolisella ja
12 määrällisesti runsaalla ehdokasasettelulla Keskusta
13 lähtee vahvaan nousuun niin paikallisesti kuin
14 valtakunnallisestikin.

67. Keskustan Kirkkonummen kuntayh- distys: Aate selvemmin esiin

21 Keskustan Kirkkonummen kuntayhdistys esittää
22 Jyväskylän puoluekokoukselle, että se velvoittaa
23 valittavan puoluejohdon toimimaan niin, että
24 Keskustan aatteelliset arvot tulevat puolueen toi-
25 minnassa näkyville selvemmin, ja sitä kautta edel-
26 lytykset Keskustan kannatuksen nousulle.

27
28 Keskustan tärkeimpiä aatteellisia arvoja ovat so-
29 siaalinen ja alueellinen tasa-arvo ja oikeudenmu-
30 kaisuus, ylisukupolvisuus ja kestävä luontosuhde.
31 Käytännön politiikassa on toimittava niin, että
32 nämä arvot tulevat selvästi esiin ja kirkastuvat.

33
34 - Sosiaalinen oikeudenmukaisuus edellyttää erityi-
35 sesti huolehtimista perusturvan tason kehittyymi-
36 sestä.

37
38 - Alueellinen oikeudenmukaisuus edellyttää vah-
39 vaa aluepolitiikkaa, koko maan - myös reuna-aluei-
40 den kehittymisen edellytysten turvaamista.

41
42 - Ylisukupolvisuudessa pitää varmistaa se, että yh-
43 teiskunnan kehitys on pitkäjänteistä ja kestäväällä
44 pohjalla, myös tuleville sukupolville hyvät edelly-
45 tykset tarjoavaa.

46
47 - Kestävä luontosuhde edellyttää vahvaa ilmasto-
48 politiikkaa ja sen turvaamista, että elävä luonto
49 säilyttää kasvuvoimansa sukupolvelta toiselle.

50

Puhtaan kotimaisen ruuan ja energian kannattava tuotanto on Suomelle myös turvallisuuskysymys.

Keskustan Kirkkonummen kuntayhdistys edellyttää, että Keskustan politiikassa arvot ja arvoihin perustuvat linjaukset tulevat systemaattisesti esille. Niille on runsaasti kannatusta kautta maan, myös eteläisen Suomen kasvukeskuksissa. Ja mikä tärkeintä, nousevan nuorison kiinnostus Keskustaa kohtaan voi syntyä vain vahvojen arvojen ja erityisesti kestävän luontosuhteen uskottavan esiin nostamisen kautta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa samalla myös Edistyksellisten Keskustanaisten aloitteeseen (numero 68) antamaansa vastaukseen.

Puoluekokous toteaa, että Keskustan aatteellinen pohja on sinänsä vakaa ja vahva. Jäseniä ja kannattajia yhdistävät arvot ja suuret linjat ovat olemassa, mutta suomalaiset eivät ole viime vuosina tunnistanee niitä riittävästi. Tämä on tunnustettu muun muassa puoluehallituksen hyväksymissä vaalianalyysissä ja muissakin puoluetta koskevissa selvityksissä. Etenkin pitkä ja raskas vastuu kahdessa erilaisessa hallituskokoonpanossa 2015-2023 hämähäytti puolueen aatteellista ja poliittista linjaa ihmisten mielissä.

Aloitteessa on tuotu ansiokkaasti esille niitä arvoja ja asioita, jotka ovat kantaneet Keskustaa läpi vuosikymmenten ja joiden varaan luottamus puoluetta kohtaan voi rakentua myös tulevina vuosina ja vuosikymmeninä.

Keskusta-aatteen vahvuus on runsaan sadan vuoden aikana näkynyt siinä, ettei se ole ollut tiukasti kiinni sidottu mihinkään ”ismiin”, kiinni naulattuun aaterakennelmaan tai yhden henkilön ajatuksiin. Aate on kehittynyt ajan ja kannattajiensa mukana.

Keskusta-aate sisältää paljon pysyvää ja ajatonta kuten alkialainen usko itsensä kehittämiseen ja ihmisen kehittymiseen. Aate sekä siitä johdetut puolueen ohjelmat ja politiikka tarvitsevat kuitenkin nopeasti muuttuvassa maailmassa jatkuvaa päivittämistä ja uudelleen sanoittamista 2000-luvulle.

1 Puoluekokous tunnistaa poliittisiin aatteisiin,
2 myös muihin kuin keskustalaisuuteen, liittyvät
3 kipukohdat. Aikamme henki suosii yksioollisuutta
4 ja yksioollista ajattelua, jossa asioiden pitää tapah-
5 tua nopeasti, ”minun näkemykseni ja tarpeideni”
6 mukaisesti. Syvälinnen aatteen, arvojen ja tulevai-
7 suuden visioiden pohdinta tahtoo liian usein jäädä
8 edellä mainitun jalkoihin.

9
10 Puoluekokous korostaa, että aate luo vakaan, yh-
11 distävän perustan keskustalaiselle näkemykselle
12 hyvästä yhteiskunnasta ja maailmasta. Kyse on ar-
13 voista ja isoista linjoista. Kun mennään yksityiskoh-
14 taitiin politiikan kysymyksiin, mielipiteet puolueen
15 sisälläkin monesti hajaavat. Se on luonnollista
16 ja kuuluu länsimaisen ja suomalaisen puoluede-
17 mokratian olemukseen. Erilaisia näkemyksiä on
18 pystyttävä sietämään ja arvostamaan. Tarvittaessa
19 äänestetään ja enemmistön kanta voittaa.

20
21 Puoluekokous yhtyy aloitteen esitykseen, että
22 keskusta-aate ja arvot on saatava näkymään pa-
23 remmin puolueen politiikassa ja toiminnassa. Puo-
24 luekokous kuitenkin korostaa, että kyse ei ole vain
25 puoluejohdon toiminnasta. Jotta Keskustan arvot
26 ja politiikka tulevat näkyviksi, se vaatii kaikkien
27 keskustatoimijoiden vastuuta. Esimerkiksi vuonna
28 2025 käytävissä kunta- ja aluevaaleissa tärkeim-
29 mässä roolissa keskustalipun kantajina ovat eh-
30 dokkaat, heidän tukijoukkonsa ja keskustalainen
31 järjestöväki alueilla ja paikallistasolla.

32
33 Puoluekokous toteaa, että aate- ja arvopoliittiselle
34 keskustelulle avautuu erinomainen mahdollisuus
35 puoluekokouskaudella 2024-2026. Jyväskylän
36 puoluekokouksesta 2024 lähtee liikkeelle sekä
37 periaateohjelman uudistaminen että Suunta Suo-
38 melle -ohjelmaprojekti.

68. Edistykselliset Keskustanaiset: Keskustan ohjelmatyö on uudistettava

43 Nykyinen ohjelmatyö on näyttäytynyt jäsenille
44 sattumanvaraisena, huonosti resurssoituna ja
45 painoarvoltaan vähäisenä. Työryhmät toimivat it-
46 senäisesti ilman selkeää yhdenmukaista konseptia,
47 jäsenten osallistaminen on sattumanvaraista.

48
49 Poliittisen puolueen toiminnassa osallistuminen ja
50 vaikuttaminen ovat pääasioita, joita puolue tarjoaa
jäsenilleen, siksi ohjelmatyön suunnitelmallisuus-

teen on panostettava. Poliittisen ohjelmatyö on erityisen tärkeää, kun puolueen linja ja sanoma ovat hämärtyneet ja puolue etsii itselleen tehtävää 2030-luvun Suomessa.

Parhaimmillaan ohjelmatyö tuo yhteen keskustalaisia, kehittää puolueen sisäistä ajattelua ja politiikan tajua ja tarjoaa uusia avauksia ja ratkaisuja suomalaisen yhteiskunnan ongelmiin.

Ehdotamme, että keskustan puoluetoimisto laatii keskustan puoluevaltuustolle esityksen ohjelmatyön mallista, jota kokeillaan seuraavan puoluekokouksen ajan. Mallissa tulee huomioida ainakin jäsenten osallistaminen, puoluetoimistolta annettava tuki ja resurssit ohjelmatyölle, sekä ohjelmatyön elinkaari.

Myös keskustan tapahtumia tulee tarkastella osana ohjelmatyön prosesseja ja pohtia, kuinka keskustan tapahtumat tukevat ohjelmatyön tekemistä.

Osana ohjelmatyöprosessin uudistamista tulee myös käydä läpi vaihtoehto, jossa keskustalla on oma poliittinen ohjelmansa, jossa on puolueen kannat politiikan eri sektoreihin. Tätä ohjelmaa päivitetäisiin puoluekokouksessa ja se ohjaisi puoluejohdon ja eduskuntaryhmän työtä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Puoluekokous toteaa, että ohjelmatyötä ja puolueen työryhmien toimintaa on uudistettu 2010-luvulta lähtien. Tärkeimpänä tavoitteena on ollut jäsenistön osallisuuden lisääminen.

Keskustassa oli 2010-luvulle saakka tapana, että työryhmät muodostettiin keskusjohtoisesti, lähinnä puoluetoimistovetoisesti. Tässä mallissa työryhmät nimettiin pitkälti ”entisillä nimillä” ja paljon jäsenistön ja muiden keskustatoimijoiden osaamista jäi hyödyntämättä.

2010-luvulla ryhdyttiin toteuttamaan käytäntöä, jossa suurin osa puolueen poliittikkalinjauksia valmistelevista työryhmistä nimitään avoimen haun

1 kautta. Se on vahvistunut jäsenistön mahdollisuuksia osallistua ohjelmatyöhön.

2
3
4 Avoimen haun kautta nimetyissä työryhmissä on ollut haasteena, että kaikki osaavat ja hyvät hakijat
5 eivät mahdu varsinaisiin työryhmiin. Hakijoita on
6 yleensä moninkertainen määrä siihen verrattuna,
7 mitä varsinaisiin työryhmiin voidaan ottaa. Työ-
8 ryhmät on pyritty pitämään maksimissaan noin
9 20 henkilön kokoisina. Tämä on niiden käytännön
10 toimivuuden kannalta välttämätön raja.

11
12
13 Lupauksena avoimien työryhmien hakuilmoituksissa on ollut, että myös ne hakijat, joita puoluehallitus ei nimeä varsinaiseen työryhmään,
14 kutsutaan laajempaan verkostoon, jonka kautta
15 verkostolaiset saavat tietoa työryhmän työn etene-
16 misestä ja mahdollisuuden myös kommentoida
17 työryhmän työn tuloksia. Verkostot voivat olla
18 avoimia myös muille kuin työryhmiin hakeneille
19 puolueen jäsenille.

20
21
22
23 Edellä mainittu osallistaminen laajempien verkostojen kautta ei onnistunut odotetusti vaalikaudella
24 2019-2023. Puoluekokous edellyttää, että jokainen
25 avoimen kautta nimetty työryhmä perustaa ja varmistaa työnsä tueksi sähköisellä alustalla toimivan
26 verkoston vaalikaudella 2023-2027.

27
28
29
30 Ohjelmatyö ja siihen kytkeytyvät verkostot ovat erinomainen tapa saada uusia, kyseistä työryhmän
31 aihepiiriä tuntevia ihmisiä mukaan puolueen toimintaan laajemminkin. Ohjelmatyö on paitsi
32 puolueen ydintoimintaa politiikan sisältöjen rakentamisen kannalta, myös väylä laajemmalle
33 avautumiselle toiminnassa. Tässä Keskustalla on entisestään parannettavaa.

34
35
36
37
38
39 Puoluekokous ei yhdy aloitteen näkemykseen siitä, että työryhmät toimivat itsenäisesti ilman selkeää
40 yhdenmukaista konseptia. Jäsenten osallistamisesta verkostojen kautta on toki selkeästi parannettavaa
41 kuten edellä todettiin.

42
43
44
45 Työryhmien tehtävä ja toimeksianto määritellään lyhyesti jo työryhmien hakuilmoituksessa. Sitä
46 tarkennetaan tarvittaessa työryhmien puheenjohtajien ja sihteereiden kanssa käytävissä keskusteluissa.
47 Lisäksi esimerkiksi vaalikauden 2019-2023 alussa järjestettiin työryhmien puheenjohtajille ja
48
49
50

sihteereille tilaisuus, jossa käytiin läpi työryhmien toiminnan periaatteet, vastuut, käytännöt ja aikataulut. Samanlainen tilaisuus järjestetään myös vaalikauden 2023-2027 työryhmille.

Lisäksi puoluehallitus hyväksyy joka neljäs vuosi työryhmien ohjesäännön, jossa määritellään työryhmien tehtävät yleisemmällä tasolla sekä käytännön toiminnan raamit. Työryhmien käytännön toimintaa ei ole haluttu määritellä liian yksityiskohtaisesti, vaan niille on haluttu antaa myös vapautta päättää parhaaksi katsomistaan toimintamuodoista itse.

Koko ajan kehittyvä tekniikka on mahdollistanut entistä paremmat kanavat jäsenten osallistumiseen myös ohjelmatyöhön. Pitkät ja aikaa vievät matkat eivät ole enää este osallistua. Korona-aikana etäosallistumisesta otettiin iso harppaus. Puolueen pienentyneet taloudelliset resurssit ovat tehneet siitä työryhmille pääasiallisen kokoontumistavan.

Jäsenten mahdollisuuksia osallistua etenkin puolueen keskeisiin ja tärkeisiin ohjelmajärjestöihin on myös lisätty. Esimerkiksi vuonna 2018 hyväksytyn periaateohjelman valmisteluprosessissa puolueen jäsenjärjestöillä ja jäsenillä oli kolmeen otteeseen mahdollisuus antaa palautetta ja esityksiä ohjelmatyöhön; viimeisimmässä vaiheessa myös itse ohjelmaluonnokseen.

Myös Oulun puoluekokouksessa 2020 hyväksytty Keskusta 2030 -ohjelma, joka sisälsi muun muassa puolueen mission sekä visiot Keskustalle ja Suomelle 2030, tehtiin vahvasti jäsenjärjestöjä ja jäseniä osallistavalla tavalla.

Puoluetoimisto laati edellä mainitussa kahdessa ohjelmajärjestöissä yhdessä Maaseudun Sivistysliiton kanssa ohjeistukset ja tilaisuusformaatit aatteelliseen keskusteluun käymiseen ja palautteen antamiseen.

Puoluekokous toteaa, että osallistavalle ohjelmatyölle avautuu erinomainen mahdollisuus puoluekokouksella 2024-2026. Jyväskylän puoluekokouksesta 2024 lähtee liikkeelle sekä periaateohjelman uudistaminen että Suunta Suomelle -ohjelmajärjestö.

Jälkimmäisen osalta Jyväskylän puoluekokous hyväksyy Suunta Suomelle -tilannekuvapaperin. Se sisältää ne isommat kysymykset, jotka Suomessa pitää ratkaista ja joihin Keskusta lähtee hakemaan ratkaisuja seuraavan kahden vuoden aikana.

Tilannekuvapaperi toimii kahden vuoden aikana pohjana keskustajärjestöjä ja jäsenistöä osallistavalle ohjelmatyölle, jonka päätteeksi hyväksytään varsinainen Suunta Suomelle -ohjelmajärjestö vuodelle 2026 puoluekokouksessa. Tämä paperi muodostaa käytännössä Keskustan päätavoitteet 2027 eduskuntavaaleihin, niitä seuraavalle vaalikaudelle ja monelta osin pidemmällekin tähtäimelle.

Valtakunnallisen Suunta Suomelle -ohjelmajärjestö rinnalla tai pikemminkin etupainotteisesti toteutetaan Suunta alueille -työskentely piirihallitusten johdolla vuoden 2024 aikana. Tavoitteena on rakentaa omannäköinen, alueellinen pitkän tähtäimen strategia eli keskustalainen vaihtoehto tulevaisuudesta. Tämä työ on myös osa vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleihin valmistautumista. Lopputuloksena syntyy piiri- ja kuntajärjestöjen ohjelmajärjestöt, jotka hyväksytään syksyn 2024 piirijärjestöissä.

Aloitteessa viitataan puoluevaltuuston rooliin ohjelmajärjestöissä. Puoluekokous toteaa, että puoluevaltuustolla on mahdollisuus vaikuttaa tulevaan ohjelmajärjestöön syyskokouksissaan seuraavan vuoden toimintasuunnitelman käsittelyn yhteydessä. Esitys toimintasuunnitelmaksi sisältää ohjelmallisen ja poliittisen valmistelun osion, joka puolestaan noudattaa pitkälti puoluekokouksen antamia päätöksiä ja raameja ohjelmajärjestöille.

Puoluekokous toteaa, että etenkin kaksi peräkkäistä eduskuntavaalitappiota on merkinnyt Keskustalle ja sen puoluetoimistolle henkilöstön ja taloudellisten resurssien merkittävää vähenemistä. Ohjelmajärjestö ja politiikan valmistelun resurssit ovat myös pienentyneet. Lisärähdä ja -henkilöstöllä ei ohjelmajärjestöä ole mahdollista uudistaa ja vahvistaa lähivuosina.

Puoluekokous yhtyy aloitteen esitykseen siitä, että Keskustan valtakunnalliset ja alueelliset tapahtumat (esimerkiksi risteilyt) on saatava entistä enemmän tukemaan ohjelmajärjestöä ja jäsenistön osallistumista siihen. Lisäksi puoluekokous on

avoin muutoinkin hyville konkreettisille ideoille, joilla puolueen toimintatapoja kehittämällä ja vapaaehtoisten osaamista hyödyntämällä voidaan ohjelmatyötä vahvistaa ja osallisuutta lisätä.

69. Keskustan Keski-Mäntsälän paikallisyhdistys: Keskustan vaaliohjelma kunta-, alue- ja eduskuntavaaleissa on laadittava myös muilla kielillä kuin suomeksi ja ruotsiksi

Maassamme asuu lähes puoli miljoonaa ihmistä, joiden äidinkieli on jokin muu kuin suomi. Vaikka heistä suuri osa ymmärtää suomea, on pitkien vaaliohjelmien lukeminen ja ymmärtäminen vieraalla kielellä heille kuitenkin vaikeaa. Jotta nämä maahan työn perässä tai muusta syystä tulleet henkilöt kotiutuisivat Suomeen, tulisi heillä olla mahdollisuus vaikuttaa vaalien kautta omaan tulevaisuuteensa. Keskusta-aate kohtaisi varmasti vastakaikua monien ulkomaalaistaustaisten ihmisten ajattelussa.

Tilastokeskuksen mukaan maahanmuuttajien yleisimmät äidinkielet ovat venäjä, viro, arabia, englanti ja somali. Venäjää äidinkielenään puhuvia on yli 90 000, viroa yli 50 000, arabiaa lähes 40 000, englantia lähes 30 000 ja somalia puhuvia lähes 25 000. Lisäksi maassamme asuu kymmeniätuhansia ukrainalaispakolaisia, joita ei ole pystytty huomioimaan Tilastokeskuksen laskelmissa.

Mikäli Keskustan vaaliohjelmat käännetään suurimpien vieraskielisten väestöryhmien äidinkielelle, äänestäminen vaaleissa kiinnostaisi enemmän myös heitä. Kenties Keskustakin saisi tästä osansa lisääntyneen kannatuksen muodossa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Kielellinen saavutettavuus on vaali- ja muussakin poliittisessa toiminnassa yksi tärkeimmistä asioista. Kun ohjelmien ja politiikan kieli on ymmärrettävää, se kannustaa ihmisiä äänestämään, ottamaan kantaa ja muutoinkin osallistumaan yhteisten asioiden hoitamiseen.

1 Keskustan vaaliohjelmien kääntäminen eri kielille
2 on hyvä tavoite. Se on kuitenkin osaamista, asian-
3 tuntemusta ja tarkkuutta vaativaa työtä etenkin
4 monien niiden suomen kielen sanojen ja käsittei-
5 den osalta, joihin ei kaikkiiin välttämättä muissa
6 kielissä löydy täysin vastaavia ilmaisuja. Tämä on-
7 gelma on tullut monesti ilmi jo ohjelmien otsikoi-
8 den ja puolueen vaalisloganeiden kohdalla.

9
10 Edellä esitetty tarkoittaa sitä, että vaaliohjelmien
11 kääntäminen joudutaan hankkimaan ostettuina
12 palveluina käännöstoimistoilta. Esimerkiksi edus-
13 kuntavaaleissa 2023 vaaliohjelma käännetettiin
14 kokonaisuudessaan ruotsiksi. Ohjelman johdanto
15 ja pääteesit ja -tavoitteet käännettiin englanniksi.
16 Kuntavaalien 2021 ohjelma julkaistiin kokonaisu-
17 dessaan sekä ruotsiksi että englanniksi.

18
19 Puoluekokous toteaa, että Keskustan taloudelliset
20 resurssit ovat vähentyneet merkittävästi etenkin
21 kahden peräkkäisen eduskuntavaalitappion vuok-
22 si. Kaikki puolueen toiminnot ovat siksi joutuneet
23 leikkausten kohteiksi. Säästöt koskevat myös puo-
24 lueen ohjelma- ja vaalityötä mukaan lukien käännöstyöt.
25 Ohjelmien kääntäminen kovin monelle
26 kielelle ei ole ollut mahdollista eikä ole myöskään
27 lähivuosina.

28
29 Puoluekokous toteaa, että tulevien eduskunta-,
30 kunta- ja aluevaalien osalta ohjelmat käännetään
31 yhä ruotsiksi. Englanniksi käännetään vähintään
32 ohjelmien pää tavoitteet. Muutoin puolue toimis-
33 tolla on harkintavalta taloudellisten resurssien raa-
34 meissa päättää, onko ohjelmia syytä kääntää myös
35 muille kielille ja missä laajuudessa. Resurssien
36 puitteissa voidaan harkita ohjelmien kääntämistä
37 joillekin kielille esimerkiksi tukemaan vaalityötä
38 niissä kaupungeissa, joissa asuu paljon vieraskieli-
39 siä äänestäjiä.

40
41 Puoluekokous korostaa, että riippumatta siitä
42 missä laajuudessa vaaliohjelmia käännetään, voi-
43 daan viestintää ja mainontaa toteuttaa resurssien
44 salliessa sosiaalisessa mediassa esimerkiksi yleisim-
45 mällä vieraalla kielellä, englanniksi.

46
47 Puoluekokous toteaa myös, että vaaliohjelmien
48 ja muun politiikan kielen ymmärrettävyyden
49 osalta kyse ei ole pelkästään maahanmuuttajista
50 ja vieraskielisistä. Maassamme on satoja tuhansia

muitakin ihmisiä (mm. kehitysvammaiset henkilöt, muistisairaat, lukihäiriöistä kärsivät jne), joille monesti suomen yleiskielenkin ymmärtäminen on vaikeaa.

Puoluekokous kannustaa Keskustan kaikkia ohjelma- ja viestintätyötä tekeviä käyttämään teksteissään ja puheissaan ymmärrettävää kieltä sekä välttämään vierasperäisiä käsitteitä ja vaikeita lauserakenteita.

70. Keskustan lin kunnallisjärjestö: Työryhmän perustaminen selvittämään lapsilukumäärän kasvuun ja perheiden hyvinvointiin tähtääviä toimenpiteitä koko maassa

Lin Keskustan valtuustoryhmä on tehnyt paikallistasolla valtuustoaloitteen kunnan lapsilukumäärän kasvua tukevista toimenpiteistä. Toimenpiteiden löytämiseen veloitetaan kaikki kunnan toimialajohtajat.

Lin Keskustan kunnallisjärjestö tekee nyt puoluekokoukselle vastaavan aloitteen, jossa toimenpiteiden tulisi koskea koko maata.

Kunnallisjärjestö esittää, että puoluekokous perustaa laaja-alaisen työryhmän selvittämään ja löytämään konkreettisia toimenpiteitä, jotka tukevat lapsiperheiden hyvinvointia ja syntyvyyden kasvua koko Suomessa.

Perusteluina ovat esimerkiksi syntyvyyden romahdamisen ja ikäluokkien pienenemisen dramaattiset vaikutukset hyvinvointivaltion olemassaoloon, huoltovarmuuteen ja työvoiman saatavuuteen. Kysymys on myös yhteiskunnallisesta näkökulmasta, josta on uskallettava puhua ja keskustelu käynnistää.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Suomen alhainen syntyvyys ja sen seuraukset maamme väestökehitykselle on hyvinvointiyhteiskuntamme tulevaisuuden kannalta keskeinen, ellei jopa tärkein ratkaistava ongelma. Alhaisen syntyvyyden ja maamme vanhenevan ikärakenteen

vaikutukset ulottuvat laajasti yhteiskunnan eri sektoreille, alueiden elinvoimaan, ihmisten arkipäivään ja etenkin Suomen tulevaisuuden näkymiin.

Puoluekokous ei kannata aloitteessa esitettyä erillisen työryhmän perustamista. Sen sijaan puoluekokous katsoo, että ratkaisujen löytämisen maamme väestökehityksen ongelmiin ja haasteisiin pitää olla yksi pääteemoista Jyväskylän puoluekokouksessa käynnistyvässä Suunta Suomelle -ohjelmaprojektissa.

Jyväskylän puoluekokous hyväksyy Suunta Suomelle -tilannekuvapaperin. Se sisältää ne isommat kysymykset, jotka Suomessa pitää ratkaista ja joihin Keskusta lähtee hakemaan ratkaisuja seuraavan kahden vuoden aikana. Maamme väestökehitys kuuluu näihin kysymyksiin.

Tilannekuvapaperi toimii seuraavan kahden vuoden aikana pohjana keskustajärjestöjä ja jäsenistöä osallistavalle ohjelmatyölle, jonka päätteeksi hyväksytään varsinainen Suunta Suomelle -ohjelmapaperi vuoden 2026 puoluekokouksessa. Tämä paperi muodostaa käytännössä Keskustan päätavoitteet 2027 eduskuntavaaleihin, niitä seuraavalle vaalikaudelle ja monelta osin pidemmällekin tähtäimelle.

Suunta Suomelle -ohjelmapaperin valmisteluprosessin aikana on siis kaikilla Keskustan jäsenillä mahdollisuus osallistua ratkaisujen pohtimiseen väestökehityksen haasteisiin mukaan lukien aloitteessa mainittu perhepolitiikan kehittäminen.

71. Iisalmen Keskustaseura: Uskonto- ja aatepoliittinen ohjelma

Aktiivinen ja jatkuva ohjelmatyö on edellytyksenä Keskustan politiikalle ja poliittiselle työlle suunnan näyttäjänä. Periaateohjelma sekä siihen perustuvat politiikkalinjaukset ovat konkreettisia välineitä, joihin Keskustan arkipäivän työ, poliittiset linjaukset ja ajattelutapa perustuvat.

Ohjelmien ja linjausten on oltava ajan tasalla, niiden on elettävä yhteiskunnan kehityksen sekä ihmisten arkipäivän mukana. Keskustan vuonna 2018 Sotkamon puoluekokouksessa vahvistetut nykyiset ohjelmat ja linjaukset ovat monilta osil-

taan vanhenemassa tai vanhentuneet. Suomalainen yhteiskunta on toisen näköinen kuin mitä se oli kuusi vuotta sitten, minkä lisäksi yhteiskunnassa on tapahtunut sukupolven vaihdos suurten ikäluokkien jäädessä taustalle ja pienten ikäluokkien otettua heidän paikkansa.

Tämä näkyy myös Keskustan menestyksessä. Emme ole aatteellisesti emmekä ohjelmallisesti kyenneet vastaamaan muutokseen, putoamme päätäjäasemasta ja ihmisten ajattelun maisemasta.

Nostamme aloitteessamme uskontojen ja henkisyyden, emme pelkästään kirkon merkityksen näkyvämpään asemaan Keskustan ohjelmissa ja linjauksissa.

Nyt voimassa olevan Periaateohjelman 2018 101 periaatetta, 46. kohta kuuluu näin:

46. Tunnustamme yhteiskuntamme kristilliset juuret ja arvostamme niitä. Jokaisella pitää olla vapaus tunnustaa ja harjoittaa omaa uskontoaan tai elämäntavustaan Suomen lakeja ja hyviä tapoja noudattaen.

Pidämme tätä hyvin muotoiltuna yleisenä ja edelleen ajan tasaisena periaatteena.

Sen lisäksi kirkon rooli mainitaan yhdellä sanalla linjauksessa "Uudistamalla turvaamme hyvinvoinnin". Kirkkoa pidetään tässä yhteydessä tärkeänä toimijana avaamatta asiaa sen enempää. Muualla ei uskontoja, henkisyyttä eikä kirkkoja mainita ollenkaan.

Ohjelmien laatijoita ei voida moittia asiasta, sillä suurin osa nykyajan ihmisistä ei tiedosta uskontojen merkitystä yhteiskunnassa eikä ihmisten ajattelussa.

Mielestämme suomalaisessa yhteiskunnassa on syvävirtauksia, jotka vaikuttavat myös puolueiden kannatukseen. On ihmisiä, joille uskonnolla, henkisyydellä ja kirkolla on merkitystä ja jotka vaikuttavat puolueen valintaan. Keskustalaisuutta voidaan perinteisessä mielessä kuvata myös uskonto- ja kirkkopuolueeksi, joka ottaa ohjelmissaan ja linjauksissaan ne huomioon. Mutta löytävätkö ihmiset niitä modernista Keskustasta?

1 Uskontojen ja henkisyyden merkitys on maailmanlaajuisesti kasvamassa, mikä näkyy myös Suomessa uusien uskontojen tulemisena ja ihmisten hakeutumisena lähelle uskontoja. Tämä on eri asia, kuin evl-kirkkoon kuuluminen, kirkon jäsenyys.

2 Esimerkkinä voi mainita nuoret miehet, jotka tutkimusten mukaan tukeutuvat identiteettiään hakiessaan myös uskontoihin ja henkisyyteen. Yhä useammille heistä uskonnollisuus tai henkiset arvot ovat osa identiteettiä.

3 Suomessa on muslimitaustaista väestöä noin 130 000 henkilöä, ja määrän ennustetaan ylittävän vuoteen 2050 mennessä puolen miljoonan rajan. Idän ja muiden uskontojen taustaisia henkilöitä asuu Suomessa noin 130 000. Heidän lisäksi on muita, kuten uus- ja luontouskontoa tai uskonnottomiksi itsensä tunnustavia satoja tuhansia henkilöitä.

4 Yllä olevat tutkimustulokset ja luvut jo itsessään osoittavat, että uskonnoilla ja henkisyydellä on merkitystä ihmisten arkipäivässä niin, että Keskustan on otettava ne huomioon linjauksissaan, politiikoissaan, arkipäivän työssään sekä ajattelutavassaan. Keskustan on pysyttävä ajan tasalla yhteiskuntaan vaikuttavissa virtauksissa.

5 Iisalmen Keskustaseura ry esittää aloitteessaan, että puolueen ohjelmatyössä otetaan huomioon uskontojen ja henkisyyden merkitys osana yhteiskunnan ilmiöitä ja toimintaan vaikuttavina tekijöinä. Se voidaan toteuttaa valmistelemalla itsenäisen, laaja uskonto- ja aatepoliittinen ohjelma.

6 Vaihtoehtoisesti uskontojen ja henkisyyden merkitys voidaan ottaa huomioon tai lisätä omiksi kokonaisuuksiksi Keskustan linjauksissa. Esimerkkeinä nyt voimassa olevista linjauksista, joissa uskontojen ja henkisyyden mukaan tuomisella on selkeästi tilaa, mainittakoon Nuorisolinjaus sekä Onko maallamme rohkeutta uudistua -linjaus.

7 Puoluehallituksen vastausesitys:

8 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

9 Puoluekokous katsoo, että aloitteessa kuvataan hyvin uskontojen ja henkisyyden merkitys yhteiskunnassa. Keskusta on puolueena aina korostanut

materian sijaan ihmisyyden ja henkisyyden merkitystä. Tunnustamme myös hengellisyys ulottuvuuden ihmisessä.

Uskonnoilla on ollut ja on yhä tärkeä rooli – hyvässä ja pahassa – siihen, mitä maailmassa, eri valtioissa, yhteiskunnissa, yhteisöissä ja yksittäisten ihmisten mielissä tapahtuu.

Keskustan periaateohjelmassa todetaan osuvasti: ”Tarvitsemme uskontojen ja kulttuurien lukutaitoa, kykyä ymmärtää myös meille vierasta ja outoa. Eri katsomusten ja toimijoiden välinen vuoropuhelu poistaa pelkoja ja estää ääri liikkeiden kasvua. Se myös rakentaa perustaa turvalliselle ja oikeudenmukaiselle maailmalle.”

Keskusta on korostanut myös sitä, että uskonnon-opetuksen kouluissa on tuettava uskontojen ja katsomusten välistä dialogia ja ymmärrystä. On tärkeää tutustua muutoinkin monimuotoistuvassa yhteiskunnassa eri uskontoihin, maailmankatsomuksiin ja eettisiin järjestelmiin.

Kuten aloitteessa todetaan, Keskusta tunnustaa jo periaateohjelmatasolla yhteiskuntamme kristilliset juuret ja arvostaa niitä.

Keskustan käsitys uskonnonvapaudesta noudattaa perustuslakiimme ajatusta ja kirjausta: ”Jokaisella on uskonnon ja omantunnon vapaus. Uskonnon ja omantunnon vapauteen sisältyy oikeus tunnustaa ja harjoittaa uskontoa, oikeus ilmaista vakaumus ja oikeus kuulua tai olla kuulumatta uskonnolliseen yhdyskuntaan. Kukaan ei ole velvollinen osallistumaan omantuntonsa vastaisesti uskonnon harjoittamiseen.”

Puoluekokous toteaa, toisin kuin aloitteessa tuodaan esille, että Keskusta ei ole perinteisessäkään mielessä uskontopuolue. Keskustalle politikassa ja laajemminkin yhteiskunnallisessa toiminnassa on kyse paremman yhteiskunnan ja maailman rakentamisesta, johon voitava osallistua kaikkien omasta uskonnostaan, maailmankatsomuksestaan tai niiden puuttumisesta riippumatta. Myöskään lainsäädäntö ja poliittiset päätökset eivät voi perustua mihinkään yksittäiseen uskontoon tai maailmankatsomukseen.

1 Puoluekokous korostaa, että uskonto on ihmisen
2 henkilökohtaiseen elämänpiiriin kuuluva asia ja
3 valinta. Uskonto tai elämäntarkoituksena antaa monel-
4 le ihmiselle voimaa ja jopa elämäntarkoituksen. On
5 tärkeää, että myös käytännön yhteiskuntapolitiik-
6 kassa otetaan huomioon nämä ihmisten henkiset
7 ja hengelliset tarpeet.

8
9 Puoluekokous ei yhdy aloitteen esitykseen erillisen
10 uskonto- ja aatepoliittisen ohjelman valmistelus-
11 ta. Sen sijaan puoluekokous edellyttää aloitteen
12 mukaisesti, että uskontojen ja henkisyyden mer-
13 kitys yhteiskunnallisina ja globaaleina ilmiöinä
14 huomioidaan puolueen ohjelmatyössä aiempaa
15 keskeisemmin.

16
17 Puoluekokous toteaa lisäksi, että puolue laatii
18 seurakuntavaaleihin oman ohjelmansa, jossa se
19 tuo esiin kirkkopoliittikkaansa ja seurakuntien
20 toimintaan liittyvät keskeiset näkemyksensä. Puo-
21 luekokous arvostaa keskustalaisia, jotka kantavat
22 vastuuta seurakuntiansa luottamushenkilöinä sekä
23 näin vaikuttavat yhteiskuntaan keskustalaiselta
24 aate- ja arvopohjalta.

25
26 Puoluekokous viittaa laajemman ohjelmatyön
27 kehittämisen ja uudistamisen osalta Edistyksel-
28 listen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 68)
29 antamaansa vastaukseen.

30 31 **72. Keskustanaisten Pirkanmaan piiri:** 32 **Keskusta edelläkävijäksi yhdenvertai-** 33 **sessä kohtaamisessa ja terveen itse-** 34 **tunnon rakentamisessa**

35
36 Pirkanmaan Keskustanaiset edellyttää kaikilta
37 väestöryhmiltä tasa-arvoista kohtelua. Olemme
38 suomalaisia ja meidän pitää päästä eroon vastak-
39 kainasettelusta kaupunkilaiset, maaseudulla asu-
40 vat, maahan muuttajat jne. Meidän pitää pystyä
41 kohtaamaan toisemme ihmisinä eikä käyttää mitä
42 moninaisempia negatiivisia ilmaisuja.

43
44 Meillä jokaisella on omat vikamme, asenteemme,
45 perinteemme ja olosuhteet, jossa elämme. Jokai-
46 nen ihminen on arvokas tässä yhteiskunnassa. Halu-
47 amme, että kohtelu tapahtuu yhdenvertaisesti arjes-
48 sa, työelämässä, vapaa-aikana, harrastuksissa. Emme
49 saa sortua hakemaan toisen heikkouksia, emmekä
50 pilkata vammaa tai muun poikkeavuuden vuoksi.

Lasten itsetuntoa tulee vahvistaa terveellä tavalla ja antaa mahdollisuus kasvaa ja kehittyä omana itsenään. Olemme sivistynyt kansa ja näin kykenemme käyttäytymään asiallisesti joka tilanteessa. Aikuiset ovat mallina ja esikuvina, lapset oppivat parhaiten mallista ja se tulee ottaa huomioon kaikilla päätöksenteon tasoilla.

Nauttikaamme omista osaamisistamme ja kyvyistämme, biologiaa vastaan on turha taistella. Olkaamme ylpeitä itsestämme ja suomalaisuudesta. Olemme osaava ja pystyvä kansa. Ei tarvitse matkia muita.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustan periaateohjelmassa todetaan: "Kaikki ihmiset ovat yhdenvertaisia ja samanarvoisia. Periaatteemme jokaisen ihmisen arvokkuudesta on horjumaton. Sydämensivistys ja lähimmäisenrakkaus ovat toisen ihmisen kunnioittamista ja huomioimista. Suomen pitää olla maa, jossa ihmiset puhuvat toisilleen kauniisti."

Puoluekokous korostaa, että toisten kohtelu tasa-arvoisina ja arvokkaina ihmisinä on sivistyksen kovinta ydintä. Kotien, muiden lähiyhteisöjen ja koulun pitää antaa lapsille siihen valmiudet ja malli. Myös lapsilta ja nuorilta tulee edellyttää hyvää käytöstä toisia ihmisiä kohtaan. Täysi-ikäinen ja -valtainen ihminen on vastuussa omasta toiminnastaan. Huonoa käytöstä ei voi laittaa yhteiskunnan "piikkiin".

Internetistä ja sosiaalisesta mediasta on tullut niiden alkuperäisen tarkoituksen vastaisesti alusta myös aggressiiviselle, henkilöön käyville hyökkäyksille ja jopa vihapuheelle. Sen torjunta lähtee liikkeelle jokaisen omasta toiminnasta. Lain noudattamisen ja ihmisen vastuun teoistaan tulee ulottua myös verkkoon.

Puoluekokous korostaa, että vihapuheelle, rasisille, häirinnälle ja kiusaamiselle on Keskustan omassa toiminnassa nollatoleranssi. Niitä ei hyväksytä missään muodossa. Eikä niitä tule hyväksyä laajemminkin yhteiskunnassamme.

Keskustalaisuuteen on aina kuulunut yhteistyön rakentaminen, ei keinotekoisien vastakkainasettelujen luominen ihmisten ja ihmisryhmien välille. Erilaiset vastakkainasettelut ja huono käytös ovat yhteiskunnassamme lisääntyneet. Myös Suomen vahvuutta, luottamusyhteiskuntaa, haastetaan monin tavoin niin maamme sisältä kuin valitettavasti myös rajojemme ulkopuolelta.

Puoluekokous toteaa, että yksi Keskustan suurista tehtävistä tulevina vuosina on suomalaisen luottamusyhteiskunnan puolustaminen. Siinä tarvitsemme toistemme ymmärtämisen ja yhteistyökyvyn vahvistamista.

73. Keskustanaisten Puolangan yhdistys: Ihmisyys, sivistys ja hyvät tavat ja hyvä kielenkäyttö kunniaan

"Arvaa oma tilasi, anna arvo toisillekin". Ystävällinen, asiallinen ja lämmin kohtaaminen kaikessa kanssakäymisessä luonnolliseksi tavaksi - johtolangaksi kaikessa vuorovaikutuksessa; palveluissa, keskusteluissa, mielipiteen vaihdossa sekä ongelmatilanteita ratkottaessa.

Kohtelee toista juuri niin kuin toivoisit itseäsi kohdeltavan. Hyvä luontainen käytös lapsesta vanhuuteen elämänaikaiseksi tavaksi. Öykkärointi, kukkoi-lu, näsäviisaus, kyynärpäätaktiikka ja ylimielinen käytös eivät kuulu alkiolaiseen arvomaailmaan. Ihmisarvo on jakamaton ja jokaisella ihmisellä sama, rodusta, sukupuolesta, ihonväristä ja kansalaisuudesta huolimatta. Kaikkea ei tarvitse hyväksyä, mutta ihminen on ihmisenä tasavertainen.

Presidentinvaalien aikana Keskustan ehdokas Olli Rehn toi hyviä, rakentavia asioita esille käyttäytymisestä esim. että kaikkia ihmisiä katsotaan silmien tasolta ja hoidetaan asiat yhdessä sopimalla.

Tasavaltalaiset arvot, vastuullisuus, ihmisten yhdenvertaisuus ja demokratia ovat Keskustan kantavia arvoja. Suomen Keskusta tarvitsee lisää jäseniä tuomaan monien ihmisten kokemukset, näkemykset ja hyvät menettelytavat puolueen yhteiseksi vahvuudeksi ja sen myötä koko kansamme parhaaksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Keskustanaisten Pirkanmaan piirin aloitteeseen (numero 72) antamaansa vastaukseen.

74. Suomen Keskustanaiset: Puoluekokousaloitteet – muinaisjäännöksi, näennäisdemokratiaa vai vaikuttamisen kanava?

Puolueen jäsenet ja niitä edustavat yhdistykset tekevät puoluekokoukseen sadoittain aloitteita, joista vain harvat ovat aidosti vaikuttavia eli näkyvät puolueen tai eduskuntaryhmän ulostuloissa ja johtavat mahdollisesti toivottuihin muutoksiin. Useimmat aloitteista ovat näennäisdemokratiaa, eli niiden tekemiseen kannustamalla pyritään luomaan mielikuvaa kansanliikkeestä, joissa jokaista jäsentä kuullaan. Lopulta useimmat kentältä tulevat esitykset kuitenkin häviävät kuin mustaan aukkoon.

Vaikuttavuutta on tärkeää mitata, ja aloitteiden tekijöiden on voitava seurata sitä, miten asiat etenevät. Siksi Suomen Keskustanaiset esittää, että puoluekokous edellyttää puolueelta sääntömääräisissä kokouksissa tai puoluevaltuuston kokouksissa annettavaa lyhyttä katsausta aloitteiden näkymisestä puolueen ulostuloissa. Jokaisen aloitteen matkaa ei tarvitse seurata, mutta vaikuttavuutta lisäisi se, että aloitteiden näkymistä esimerkiksi kansanedustajien toiminnassa mitattaisiin. Parhaimmillaan aloitteiden pohjalta saadaan arvokasta aineistoa, joka voi toimia pohjana lainsäädännön muutoksille tai entistä tehokkaampiin toiminnallisiin käytäntöihin siirtymiselle.

Suuret puoluekokoukset, joissa on kilpailua, argumenttien välistä kisaa ja yhteisöllisyyttä, ovat Suomen Keskustan vahva brändi, jota on syytä vaalia. Puoluekokousaloitteet eivät saa muuttua muinaisjäänteeksi ja keinoksi ylläpitää demokratian kulisia vaan niiden on oltava – kuten kansanliikkeessä pitääkin – aito vaikuttamisen kanava.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

- 1 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen esitettyyn käsitykseen siitä, että puoluekokousaloitteet olisivat
- 2 muinaisjäännöksi, näennäisdemokratiaa tai ne jäävät
- 3 puoluekokouksen jälkeen mappeihin pölyttymään.
- 4 Keskustassa aloitteisiin suhtaudutaan puoluedemokratian ja jäsenistön vaikutusmahdollisuuksien
- 5 tärkeänä ja arvokkaana toteutumismuotona.
- 6
- 7 Jo yksinomaan ennen aloitteista päättävää puoluekokousta aloitteiden ja niiden vastausten käsittely- ja valmisteluprosessiin käytetään useita satoja
- 8
- 9 työtunteja, myös vapaaehtoisten antamia aikaresursseja. Ennen 2000-lukua moniin aloitteisiin
- 10 vastattiin vain lyhyesti ”Puoluekokous yhtyy aloitteeseen” tai ”Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen”.
- 11 2000-luvulla on aloitevastauksen laatua määrätietoisesti parannettu. Nyt aloitteet sisältävät lähes
- 12 poikkeuksetta myös selkeät perustelut vastauksiin.
- 13
- 14 Puoluekokousaloitevastauksia myös aidosti hyödynnetään ohjelmatyössä ja politiikan valmistelussa. Puoluekokousaloitteet muodostavat yhdessä
- 15 Keskustan ohjelmien kanssa sen perustan, mille Keskustan poliittiset linjaukset ja käytännön politiikka perustuvat.
- 16
- 17 Valmisteltaessa Keskustan vaaliohjelmia, niissä otetaan huomioon aina myös puoluekokouksen
- 18 hyväksymät aloitevastaukset. Lisäksi esimerkiksi hallitusohjelmavoitteiden määrittelyssä ja hallitusohjelmaneuvotteluissa aloitevastaukset ovat
- 19 olleet useissa kysymyksissä lähtökohtina, kun Keskusta on määrittänyt kantojaan hallitusohjelmateksteihin.
- 20
- 21 Puoluetoimistolle ja -johdolle, eduskuntaryhmälle, kansanedustajille ja muille puoluetoimijoille tulee vuosittain satoja median sekä etu- ja kansalaisjärjestöjen kyselyitä eri politiikan osa-alueilta. Myös
- 22 niihin vastattaessa puoluekokouksen hyväksymät aloitevastaukset ovat puolueen ohjelmapapereiden ohella tärkeimmät puolueen kantojen määrittäjät. Näiden kyselyjen kautta puoluekokousaloitevastauksissa määritelty linjat välittyvät hyvinkin laajalle lukija- ja kuulijakunnalle.
- 23
- 24 On toki myönnettävä, että aivan täysin puoluekokouksen päättämiä aloitevastauksia ei ole laitettu tai voitu laittaa toimeksi. Esimerkkinä tällaisesta voidaan mainita Lappeenrannan puoluekokouk-

nessä 2022 hyväksytty aloitevastaus, jonka mukaan puolueen viestinnän resurssit tuli kaksinkertaistaa vuoteen 2024 mennessä. Puolueen viestintää on kyllä määrätietoisesti kehitetty, mutta resursseja ei ole voitu tuplata puolueen talouden sopeutustoit-
mien vuoksi. Joskus reaali maailma ei siis mahdol-
lista aloitevastauksen toteuttamista.

Puoluekokoukselle tulleet aloitteet julkaistaan puolueen nettisivuilla ja puoluekokousasiakirjassa vastausesityksineen hyvissä ajoin ennen puolue-
kokousta. Samoin puoluekokouksen päättämät
vastaukset julkaistaan puolueen sivuilla heti puo-
luekokouksen jälkeisellä viikolla. Tämän avoimen
käsittelytavan ja vastausten helpon saavutetta-
vuuden vuoksi puoluekokousaloitteiden tekijöille
ei erikseen vastauksia lähetetä toisin kuin puolue-
hallitukselle saapuneiden aloitteiden vastausten
osalta tehdään.

Puoluekokouksen jälkeen aloitevastaukset lähe-
tetään tiedoksi puolueen työryhmille ja muille
valmisteluelimille sekä mahdollisia toimenpiteitä
varten eduskuntaryhmälle ja puolueen ministereil-
le ja heidän avustajilleen, silloin kuin Keskusta on
hallituksessa.

Puoluekokous katsoo, että aloitevastaukset tulee
lähettää puoluekokouksen jälkeen erikseen tie-
doksi myös jokaiselle Keskustan kansanedustajalle
huomioon otettavaksi ja noudatettavaksi edus-
kuntatyössä.

Ne puoluekokouksen aloitevastaukset, jotka
sisältävät selkeän toimenpidepäätöksen, ehdo-
tuksen tai poliittisen linjauksen, pyritään viemään
toimeen mahdollisimman hyvin. Ne otetaan
vahvasti huomioon puolueen ylimmän päätök-
sentekuelimen päätöksinä, kun Keskusta kehittää
toimintaansa sekä valmistelee uusia ohjelmia ja
linjauksia.

Puoluekokous katsoo, että puoluehallituksen ja
-toimiston tulee edistää hyväksyttyjen aloitevasta-
usten toteutumista puoluekokouksen päätösten
mukaisesti. Puoluekokous myös edellyttää, että
puolueen eri toimielimien, työryhmien ja puo-
luehallituksen esittämien toimien, linjausten ja

ohjelmien tulee olla puoluekokouksissa tehtyjen
pätösten mukaisia. Lisäksi puoluetuimisto antaa
erikseen aloitteen tekijöille tietoa asioiden etene-
misestä, jos aloitteen tekijät sitä kysyvät.

Puoluekokous katsoo, että Keskustan nykyiset
henkilö- ja taloudelliset resurssit eivät mahdollista
aloitteissa esitettyjä pitkälle meneviä kokonaisval-
taisia aloitevastauksen seurantaprosesseja. Myös-
kään esitykseen aloitteiden näkymisen mittaa-
misesta kansanedustajien toiminnassa ei pystytä
nykyisillä resursseilla vastaamaan.

Puoluekokous katsoo, että puoluehallituksen ja
-toimiston tulee miettiä ja toteuttaa tapa, jolla
kerran puoluekokouskauden aikana raportoidaan
puoluekokouksen päättämien aloitteiden etene-
misestä.

Puoluekokous yhtyy aloitteissa esiin tuotuun vaa-
timuksiin aloitevastauksen ja muiden puoluekoko-
usten linjausten sekä niiden toteutuksen aiempaa
paremmasta esiintuomisesta puolueen viestinnäs-
sä, vaaliehdokkaiden valmennuksessa ja muiden
toimijoiden koulutustilaisuuksissa.

Puoluekokous toteaa, että Keskustassa on parhail-
laan meneillään myös koulutustoiminnan uudis-
tus. Se mahdollistaa myös poliittisten teemoihin ja
kysymyksiin perehtymistä koulutuksissa erillisinä
toteutuksina kysynnän ja tarpeiden mukaisesti.

75. Keskustan Helsingin piiri: Puolue- kokouksessa läpimenneille aloitteille seuranta

Puoluekokousaloite on suurelle osaa keskusta-
laisista se konkreettisin ja näkyvin tapa vaikuttaa
puolueen politiikkaan ja muuhun toimintaan.
Aloitteisiin, aloitevastauksiin ja lopulliseen päätök-
sentekoon aloiteista käytetään huomattava määrä
panostuksia.

Lappeenrannan puoluekokouksessa vastaavan
aiheen aloite meni läpi osittain mm. seuraavilla
vastauksen osilla: "Aloitevastauksen etenemisestä
voidaan myös tiedottaa keskitetysti puolueen
nettisivuilla tai aloitteissa esitetystä muusta säh-
köisessä järjestelmässä puoluetuimiston henkilö-
ja taloudellisten resurssien puitteissa." sekä "Ne

puoluekokouksen aloitevastaukset, jotka sisältävät selkeän toimenpidepäätöksen, ehdotuksen tai poliittisen linjauksen, pyritään viemään toimeen mahdollisimman hyvin. Ne otetaan vahvasti huomioon puolueen ylimmän päätöksentekuelimen päätöksinä.”

Tästä huolimatta aloitteiden seurantaa ei ole tehty ainakaan julkisesti, eikä kentälle edelleenkään näyttyädy aloitteiden merkitys puolueen ylimmän päätöksentekuelimen päätöksinä.

Ymmärrämme puoluetuomiston heikentyneet henkilöstöresurssit, mutta Helsingin Keskusta vaatii, että aloiteseurantaa aletaan toteuttaa puolueen verkkosivuilla niin, että se on mahdollisimman pienillä resursseilla toteutettavissa. Seuranta voitaisiin toteuttaa esimerkiksi excelinä, johon merkattaisiin värikoodeilla se, onko aloitteen sisältöä hyödynnetty puolueen viestinnässä tai ohjelmatyössä, ja onko järjestöllisiä aloitteita toteutettu.

Tällä toimenpiteellä piireillä, paikallisyhdistyksillä sekä sisarjärjestöillä olisi helpompaa perustella ulospäin puolueen virallisia päätöksiä, kun ne löytyisivät selkeästi koottuna samasta paikasta, ja toteumaa pystyttäisiin seuraamaan ajantasaisemmin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 74) antamaansa vastaukseen.

76. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Puoluekokousaloitteille luotava seurantajärjestelmä ja keskeisiä henkilöitä koulutettava aktiivisesti puolueen linjoista

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret ja Joensuun Keskustaopiskelijat ovat huolissaan Keskustan linjattomuudesta, joka kumpuaa mielestämme keskeisten keskustalaisten päättäjien ymmärtämättömydestä Keskustan puoluekokouksien muodostamien linjojen osalta. Olemme huolissamme siitä, ettei puolue ole koonnut puoluekokouksen linjauksia yhteen ja ettei puolue riittävästi kouluta puoluekokouksen linjauksista esimerkiksi uusille kan-

1 sanedustajille. Nykyhetkellä puoluekokous ovat
2 näennäinen tapa vaikuttaa, jolla luodaan kuvitel-
3 ma, että puoluekokousaloitteilla olisi merkitystä
4 puolueen linjaan esimerkiksi eduskuntatyössä;
5 tosiasiaa puoluekokousaloitteet jäävät pölytty-
6 mään mappeihin kokouksen jälkeen.

7
8 Esitämme, että Keskustan puoluekokousaloitteille
9 luodaan seurantajärjestelmä, jonka kautta voidaan
10 seurata miten puoluetta edustavat luottamus-
11 henkilöt ovat edistäneet puolueen linjoja, tämä
12 tulisi joko puoluehallituksen tai puoluevaltuuston
13 käsittelyyn. Tätä kautta myös luottamustehtävissä
14 toimivat henkilöt saavat käsitteen siitä, mitkä ovat
15 puolueen linjat tiettyihin asiakokonaisuuksiin, ja
16 jäsenet ja yhdistykset saavat tunteen, että heidän
17 aloitteillaan on oikea merkitys puolueessa.

18
19 Vaadimme myös, että puolue kouluttaa aktiivisem-
20 min kansanedustajia ja muita keskeisiä luottamus-
21 henkilöitä puolueen linjoista.

Puoluehallituksen vastausesitys:

22
23
24
25 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa
26 Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 74)
27 antamaansa vastaukseen.

77. Keskustanaisten Helsingin piiri: Puoluekokousaloitteet arjen politiikan tekemisen pohjaksi

28
29
30
31
32
33 Puolueen hyväksytyt aloitteet eivät näy riittävästi
34 arjen politiikan ja viestinnän teoissa. Hyväksytty-
35 jen aloitteiden ja linjausten tulee olla puolueen
36 politiikkasisältöjen, viestintä- ja vaikuttamistyön
37 perusta, ja niiden tulee näkyä jokaisen keskustalai-
38 sen luottamushenkilön ja työntekijän toiminnassa
39 ja erityisesti päivittäisessä valtakunnallisessa poli-
40 tiikassa. Silloin myös keskustan arvot ja tavoitteet
41 olisivat riittävästi näkyvillä, ja puolueen linjat ja
42 sisällöt kirkkaasti esillä äänestäjille.

43
44 Helsingin Keskustanaisten piiri ry. esittää, että
45 puoluekokoukselle ja puoluevaltuustolle valmistel-
46 laan vuosittain raportti aloitteiden toteutumisesta
47 puolueen viestinnässä ja päivittäisessä valtakun-
48 nallisessa politiikassa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 74) antamaansa vastaukseen.

78. Keskustanaisten Karjalan piiri: Vaikuttavin aloite

Keskustan tulee kannustaa ja innostaa ihmisiä toimintaan. Keskustanaisten Karjalan piiri esittää, että jatkossa Suomen Keskustassa palkitaan yhdistys seuraavassa sarjassa:

Vaikuttavin aloite -kiertopalkinto

Palkinto myönnetään sille Keskustan yhdistykselle, josta tuli edellisellä puoluekokouskaudella eniten vaikutusta aiheuttanut puoluekokousaloite.

Kilpailuaika on puoluekokouksesta puoluekokoukseen. Päätöksen palkinnon saajasta tekee puoluehallitus ja palkinto luovutetaan puheenjohtajan toimesta puoluekokouksessa. Kiinnittämällä enemmän huomiota puoluekokousaloitteisiin vähentyy väistämättä myös organisaation siilomaisuus ja hierarkkisuus.

Tieteelliset perusteet aloitteelle: Aloitteellisuutta tukeva työilmapiiri tukee organisaation suorittamista, kun ylin johto ja toimijat sallivat ja kannustavat yksilöiden ja ryhmien aloitteellisuutta. Nämä ryhmät kokevat enemmän vastuuta työstään, käyttävät enemmän harkintaan työnsä tekemisessä ja työskentelevät ideoiden parissa pitkään ja intensiivisesti muokatakseen ne hyödyllisiksi ehdotuksiksi (Baer ja Frese 2003; Frese, Teng & Wijnen 1999).

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous ei halua asettaa aloitteita keskinäiseen paremmuusjärjestykseen. Aloitteet nostavat esiin aina tekijöidensä tärkeinä pitämiä asioita. Yksittäisen puoluekokousaloitteen vaikuttavuuden tutkiminen olisi myös haasteellinen, ellei mahdollon tehtävä.

Aloitteellisuuden tukeminen on sen sijaan kannattavaa kaikilla puoluetoiminnan tasoilla.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikka sekä puolustus

79. Keskustan Joensuun kunnallisjärjestö: *Suomi on pidettävä ydinaseettomana*

80. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: *Laaja-alainen kansallinen kokonaisturvallisuus vahvistettava koko Suomeen*

81. Keskustan Varsinais-Suomen piiri: *Kriittisten tietojen salaaminen turvallisuuden nimissä*

82. Keskustan Hauhon paikallisyhdistys: *Kriittisen infrastruktuurin julkisuuslain muuttaminen*

83. Keskustan Turun kunnallisjärjestö: *Ottawan sopimuksen uudelleenarviointi tarvittaessa*

84. Kaarelan Keskustaseura: *Pysyvä aselepo Gazaan*

85. Keskustan Hauhon paikallisyhdistys: *Suomen maanpuolustuksen kehittäminen*

86. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: *Asevelvollisuus: Ikäluokasta valittava sopivimmat sukupuoleen katsomatta*

87. Kainuun Keskustanuoret: *Kotiuttamisraha takaisin*

88. Keski-Suomen Keskustanuoret: *Edistetään vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta!*

79. Keskustan Joensuun kunnallisjärjestö: Suomi on pidettävä ydinaseettomana

Suomen Nato-jäsenyyden myötä virinnyt keskustelu ydinaseiden mahdollisesta sijoittamisesta Suomen alueelle aktivoitui selvästi presidentinvaalien yhteydessä. Tällöin kävi ilmeiseksi, että Suomessa on vahvaa tahtoa sallia ainakin ydinaseiden kauttakuljetus sekä ydinaseisiin liittyvät sotaharjoitukset Suomessa. NATO ei ole julkisuudessa olleiden tietojen perusteella vaatinut, että Suomen jäsenyysneuvottelujen ja jäsenyys sopimuksen aikana vallinnutta Suomen ydinaseet kieltävää lainsäädäntöä tulisi muuttaa.

Nato tarjoaa Suomelle sotilaallisen sateenvarjon, joka vahvistaa ennestään uskottavaa sotilaallista maanpuolustustamme. Keskusteluissa on pohdittu sitä, toimisiko Suomen alueelle sijoitettu ydinpelote pidikkeenä meihin kohdistuvalle ydinasehyök-

käykselle. Tämä pohdinta on äärimmäisen tärkeätä; olisivatko ydinaseet itänaapurin arvaamattomalle johdolle enneminkin ärsyke ja ylläke kuin pidike ja pelote.

Parhaan vastauksen tähän kysymykseen saa siitä toteamuksesta, että ydinaseiden kantomatka on erittäin pitkä, eikä niitä ole ollut tarkoitus käyttää lähisodankäynnissä. NATO pystyy näin ollen tarjoamaan nykyisellään Suomelle riittävän ja kattavan suojan ja pelotteen. Ydinaseuhkaan tulee toki varautua Suomessakin sotilas- ja siviiliharjoitusten kautta, mutta tällöin kyse olisi ydinaseiden torjunnasta ja suojautumisesta. Jo sallimalla ydinaseiden kauttakuljettamisen Suomesta tulisi mahdollisessa ydinsodassa lännen itäinen etuvartioasema ja ydinaseilla tehtävän ensi-iskun kohdistumisen todennäköisyys juuri Suomeen kasvaisi monikymmenkertaiseksi verrattuna nykytilaan.

Edellä olevaan viitaten esitämme, että Suomen Keskustan torjuu sellaiset ydinenergialakiin ja rikoslakiin esitettävät muutokset, jotka mahdollistaisivat ydinaseiden sijoittamisen Suomeen tai niiden kauttakuljettamisen Suomen maa- ja vesialueiden tai ilmatilan kautta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Suomi liittyi Pohjois-Atlantin puolustusliitto Naton jäseneksi ilman ennakkoehtoja ja rajoituksia. Liityessään jäseneksi Suomi ei myöskään määritellyt ennalta rajoitteita koskien Naton ydinasepelotetta.

Naton kokonaispelote koostuu kolmesta osaluueesta: tavanomaiset joukot, ohjuspuolustus ja ydinaseet, joita täydentävät avaruus- ja kybersuorituskyvyt. Ydinaseet ovat keskeinen osa Naton pelotetta tavanomaisten aseiden ja ohjuspuolustuksen suorituskykyjen ohella.

Puoluekokous toteaa, että turvallisuusympäristön muutoksen myötä Nato on ryhtynyt jälleen panostamaan ydinasepelotteeseen. Ydinaseet, käytännössä Yhdysvaltain strategiset kyvyt, määrittellen liittokunnan turvallisuuden viimekätiseksi takeeksi. Naton strategisen konseptin mukaan ydinasesuorituskykyjen perustavanlaatuisena tarkoituksena

on rauhan säilyminen ja Naton painostamisen sekä sotilaallisen aggression estäminen.

Ydinenergialain asettamien rajoitteiden poistaminen on perusteltua. Suomella on oltava mahdollisuus osallistua täysimääräisesti Naton puolustuksen ja pelotteen ylläpitämiseen ilman lainsäädännöllisiä tai toiminnallisia esteitä. Suomella on oltava myös valmius osallistua omien suorituskykyjemme mukaiseen ydinasepelotetta tukevaan harjoitustoimintaan.

Puoluekokous toteaa, että Suomen liikkumatilan ja toimintamahdollisuuksien vahvistaminen ei merkitse sitä, että Suomeen sijoitettaisiin ydinaseita. Sellaiseen ei ole Suomella tarvetta eikä Natolla suunnitelmia.

80. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: Laaja-alainen kansallinen kokonaisturvallisuus vahvistettava koko Suomeen

Suomi ja suomalainen yhteiskunta kestivät viime sotien aikana, koska puutteistaan huolimatta paikalliset, pitäjät- ja alueelliset toimijat kuten kotaloudet olivat suhteellisen omavaraisia ja oma-toimisia. Järjestäytyneen yhteiskunnan aineelliset, henkiset ja hengelliset perusrakenteet toimivat kaikkialla. Suomi oli perusasioissa nykytilaan verrattuna omavarainen ja yhteiskunnan säännösten toimet varmistivat minimitarpeiden turvaamisen.

Nykyinen yhteiskunta on rakenteellisesti ruuan, ja muiden perustarpeiden osalta paljon haavoittuvampi. Riippuvuutemme sähköstä ja ulkomaisista energioista ja tuontituotteista on suuri riskitekijä kuten ruuan ja vaatteiden sekä jalkineiden saatavuuskin pitempään kestävä kriisin tai sotatilanteen aikana.

Maaseudun väestön vähentyminen on vähentänyt rakenteellisesti yksityisiä ja julkisia palvelujen toimintapaikkoja. Suuri kysymys on, onko yhteiskunnassa kriisiajan tarpeisiin koulutettua ja valmistautunutta varattua henkilöstöä tarpeita vastaavasti. Tekeekö terveyspalvelun keskittäminen haittoja hajautetun toimintaverkoston mahdollistamisessa?

1 Kuinka maaseudun vähittäiskauppojen ja apteek-
2 kien vähenemiset vaikuttavat toimintoihin olosuh-
3 teissa, joissa maakuntiin ja maaseudulle siirtyisi
4 arvaamattoman suuria väestömääriä asutuskas-
5 kuksista ja mahdollisesti arvaamattoman suuria
6 pakolaismassoja muualta?

7
8 Poikkeusolojen toiminnoissa olisi kouluverkon
9 harventumisen vuoksi myös ongelmia suurista
10 tiloista hajautetusti taajamien ulkopuolella. Myös
11 juomavedestä ruuan ohella voi muodostua vaka-
12 vaksi ongelmaksi verrattuna viime sotien aikaan,
13 jolloin juomavettä oli saatavilla omista kaivoista
14 tai metsän äärellä olevista lähteistä. Paikalliset
15 koskivoimalat tuottivat kylillä sähköä ja radioitten
16 tarvitsema akkuvirta saatiin ladattua. Vesimyllyissä
17 saatiin kylien viljat jauhettua ja ruokahuolto pai-
18 kallisuuteen ja naapuriapuun perustuen turvattua
19 välttämättömien perustarpeiden osalta.

20
21 Pelkoa ydinsodasta ja ydinlaskeumasta ei tuolloin
22 ollut. Olemmeko unohtaneet myös ydinaseiden
23 käytön ja ydinlaskeuman ja kemiallisten sekä bio-
24 logisten aseiden vaarat siviiliyhteiskunnan toi-
25 mintojen ja kansalaisten turvallisuuden kohdalla?
26 Aiemmin 1960-luvulla ja Tsernobilin ydinonnetto-
27 muuden jälkeen nämä tiedostettiin paremmin ja
28 alueellisilla maanpuolustuskursseilla nämä olivat
29 esillä siviiliyhteiskunnan toimijoille.

30
31 Onko meillä nyt koulutusta/perehdyttämistä
32 riittävästi eri toimijoille? Tämän järjestäminen on
33 aina ajankohtainen asia eri muodoissaan. Tämän
34 osalta esitetään harkittavaksi myös kouluttajien
35 ja eri toimijoiden valtakunnallista Laaja-alaisen
36 Kokonaisturvallisuuden Koulutuskeskusta Keu-
37 ruun entisen varuskunnan kiinteistöihin Keuruulla
38 Keski-Suomessa.

39
40 Sotilaallinen maanpuolustus kestää, jos siviiliyh-
41 teiskunta ja elintarviketuotanto toimii, nämä mo-
42 lemmat ovat yhdessä välttämättömyys.

43
44 Edellä olevan perusteella esitetään, että Keskusta
45 ryhtyy toimiin laaja-alaisen kansallisen kokonais-
46 turvallisuuden parantamista vaativien eri toimien
47 edistämiseksi.

48
49
50

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Suomen varautuminen erilaisiin kriiseihin perustuu kokonaisturvallisuuteen. Kokonaisturvallisuus on varautumisen yhteistoimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä.

Julkisen hallinnon varautumistoimilla varmistetaan yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen mahdollisimman häiriötön hoitaminen kriisitilanteissa ja poikkeusoloissa. Varautumistoimenpiteinä suoritetaan muun muassa valmiussuunnittelua, etukäteisvalmisteluja, koulutusta ja valmiusharjoitustoimintaa.

Julkisen hallinnon varautumisvelvollisuuden ohella elinkeinoelämän, yhteisöjen ja kotitalouksien omatoiminen varautuminen on tärkeä osa yhteiskunnan kriisinkestävyyttä.

Puoluekokous toteaa, että Suomen huoltovarmuusjärjestelmä on perustaltaan hyvin toimiva. Lähtökohtana on julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöhön perustuva verkostomalli sekä huoltovarmuusorganisaation edellytykset toimia ketterästi kriisitilanteessa. Muuttuneen turvallisuusympäristön myötä Suomen omavaraisuuden, huoltovarmuuden ja kriisinsietokyvyn vahvistamista on johdonmukaisesti jatkettava.

Puoluekokous kiinnittää aloitteen tavoin huomiota kokonaisturvallisuuden alueelliseen tasa-arvoon. Asutut ja aktiiviset maaseutualueet tukevat Suomen kokonaisturvallisuutta. Pelastustoimen ja poliisin toimintakyky on turvattava myös harvaan asutuilla alueilla.

Kotimaisen elintarviketuotannon toimintaedellytykset, energia- ja vesijärjestelmä, tiestö ja tietoliikenneyhteydet sekä muu kriittinen infrastruktuuri on oltava kunnossa koko Suomessa.

81. Keskustan Varsinais-Suomen piiri: Kriittisten tietojen salaaminen turvallisuuden nimissä

Useat kunnat jakavat netissä kaikkien nähtävälle erittäin arkaluontoisia tietojaan kuten kriisitilanteiden valmiussuunnitelmat. Mikäli Venäjä päättäisi hyökätä Suomeen nämä tiedot ovat suora maalilista.

Kriittiset tiedot tulee salata kansallisen turvallisuuden nimissä. Medioille pitää myös antaa selvä ohjeistus, ettei uutisoinnissa käsitellä esimerkiksi liian paljastavasti sähkön, juomaveden ja energian saannin varajärjestelmiä tai puolustustarvike valmistajien tietoja. Esitämme, että Keskusta lähtee ajamaan näitä turvallisuutemme kannalta oleellisia asioita.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Euroopan unionin turvallisuusunionistrategiassa on linjattu, että kriittisten toimijoiden fyysistä ja digitaalista kriisinkestävyyttä on edistettävä kokonaisvaltaisesti. Euroopan unionin CER-direktiivi (Critical Entities Resilience) edellyttää Suomelta uusia vaatimuksia, kuten kriittisten toimijoiden tunnistamiseen ja valvontaan liittyviä viranomais-tehtäviä.

Kevätkaudella 2024 säädetty laki yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta vahvistaa yhteiskunnan kriisinkestävyyttä ja kansallista turvallisuutta.

Puoluekokous katsoo, että kriittisen infrastruktuurin turvallisuuden vahvistamista on jatkettava käynnistämällä lainsäädäntöhanke kriittisen tiedon suojaamisesta.

82. Keskustan Hauhon paikallisyhdistys: Kriittisen infrastruktuurin julkisuuslain muuttaminen

Olisiko Suomessa aika miettiä, mitä tietoa voidaan jakaa kaikille? Olisiko hyvä piilottaa julkisista kartoista kriittinen infrastruktuuri, kuten kaapelit, kaasuputket, vesijohdot ja laitokset?

Loppusyksystä huomasimme, miten kaasuputkia ja merikaapeleita on helppo sabotoida pelkästään laivan ankkuria käyttämällä. Olipa kyseessä sitten vahinko tai tarkoituksellinen teko, joka tapauksessa tiedot ovat liian helposti saatavilla. Infran rakentamista varten linjat tulee silti olla tiedossa niiden omistajalla ja ne voitaisiin luovuttaa ainoastaan suunnittelua ja rakentamista varten.

Näiden lisäksi pitäisi parantaa vedenottamoiden turvallisuutta ja suojaamista. Suomessa vesijohdotesi tuotetaan pohjavedestä, tekopohjavedestä tai pintavesistä. Vesi on ihmiselle elintärkeää ja tarvitsemme sitä päivittäin. Pohjavesialueet ovat herkkiä pilaantumaan ja pahimmassa tapauksessa niitä olisi mahdollista sabotoida.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Euroopan unionin turvallisuusunionistrategiassa on linjattu, että kriittisten toimijoiden fyysistä ja digitaalista kriisinkestävyyttä on edistettävä kokonaisvaltaisesti. Euroopan unionin CER-direktiivi (Critical Entities Resilience) edellyttää Suomelta uusia vaatimuksia, kuten kriittisten toimijoiden tunnistamiseen ja valvontaan liittyviä viranomais-tehtäviä.

Kevätkaudella 2024 säädetty laki yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriön-sietokyvyn parantamisesta vahvistaa yhteiskunnan kriisinkestävyyttä ja kansallista turvallisuutta.

Puoluekokous toteaa, että kriittisen infrastruktuurin turvallisuuden vahvistamista on jatkettava käynnistämällä lainsäädäntöhanke kriittisen tiedon suojaamisesta. Tässä yhteydessä on arvioitava myös vesihuoltolain mahdollinen päivitystarve turvallisuuden näkökulmasta ja päivitettävä vesihuoltoon liittyvät viranomaisten varautumissuunnitelmat.

83. Keskustan Turun kunnallisjärjestö: Ottawan sopimuksen uudelleenarviointi tarvittaessa

Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut merkittävästi viime vuosien aikana. Olli Rehn to-

1 tesi presidentinvaalikampanjassaan, että Venäjän
2 hyökkäyssodan vuoksi on syntynyt uusi eurooppa-
3 lainen turvallisuusjärjestys. Hän otti myös kantaa
4 jalkaväkimiinat kieltävään Ottawan sopimukseen.
5 Vaikka puolustusvoimat onkin hankkinut korvaa-
6 via järjestelmiä, tulisi Suomen olla valmis irtautu-
7 maan Ottawan sopimuksesta ripeälläkin aikatau-
8 lulla, jos puolustusvoimat katsoo sen tarpeelliseksi.
9 Sopimuksen irtisanomisaika on 6 kk, mutta sitä
10 edeltävä poliittinen päätöksenteko voi olla huo-
11 mattavan hidas prosessi.

12
13 Ehdotamme, että Keskusta ottaa Ottawan sopi-
14 mukseen kannan, että puolustusvoimien nähdessä
15 tarpeelliseksi, Suomi arvioi sopimuksesta irtautu-
16 mista. Ehdotamme, että kyseinen "Ottawa-optio"
17 kirjataan Keskustan viralliseksi linjaksi ja tavoit-
18 teeksi kansalliseen puolustuskykyymme liittyvässä
19 valmistelussa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

20
21
22 Puoluekokous yhtyy ehdollisesti aloitteeseen.

23
24
25 Suomi liittyi jalkaväkimiinat kieltävään Ottawan
26 sopimukseen vuonna 2012. Jalkaväkimiinoista
27 luopumisen yhteydessä menetettyä suorituskykyä
28 on korvattu monipuolisesti. Jalkaväkimiinat on
29 korvattu laajasti uudemmallalla teknologialla. Jalka-
30 väkimiinojen tuomaa pelotetta, eli niin sanottua
31 "miinakauhua" ei pysty korvaamaan uusillakaan
32 järjestelmillä.

33
34 Puolustusvoimain komentaja totesi maaliskuussa
35 2022 julkisessa puheenvuorossaan, etteivät jalka-
36 väkimiinat ole Suomelle ajankohtainen asia.

37
38 Puoluekokous toteaa, että Keskusta on valmis
39 tarkastelemaan kantaansa asiaan, mikäli Puo-
40 lustusvoimat näkee uudelleen jalkaväkimiinat
41 puolustukselle keskeiseksi järjestelmäksi, esittäen
42 niiden käyttöönottoa.

84. Kaarelan Keskustaseura: Pysyvä aselepo Gazaan

43
44
45
46
47 Suomen Keskustan on julkisesti vaadittava väli-
48 töntä ja pysyvää aselepoa Gazaan sekä tuomittava
49 Israelin valtion palestiinalaisiin siviileihin kohdis-
50 tamat sotatoimet. Osana vaatimusta sotatoimien

lopettamisesta Suomen Keskusta peräänkuuluttaa avustuskäytävien avaamista Gazaan laajemman humanitäärisen katastrofin välttämiseksi.

Suomen Keskustan on tehtävä näkyvä pesäero kokoomusjohtoisen hallituksen passiiviseen, näköalattomaan ja epäinhimilliseen ulkopoliittikkaan sekä tarjottava uskottava oma näkemys pitkäaikaisen rauhan saavuttamiseksi Palestiinassa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmassa (2728) on vaadittu välitöntä aselepoa Gazaan, Hamasin pitämien panttivankien vapauttamista ja humanitaarisen avun pääsyä Gazaan.

Israelin ja Palestiinan konfliktiin on haettava ratkaisua kahden valtion mallin pohjalta. Väkivallan kierre on katkaistava. Israelilla on oikeus turvallisuuteen ja Palestiinalla on oikeus itsenäisyyteen.

85. Keskustan Hauhon paikallisyhdistys: Suomen maanpuolustuksen kehittäminen

Vaikka Suomi on nyt yksi Naton jäsenmaista, emme voi tuudittautua pelkästään Naton tuomaan turvallisuuteen. Meidän tulee jatkossakin kehittää puolustusvoimien suorituskykyä ja käyttää vähintään 2 % maamme bruttokansantuotteesta puolustusmenoihin. Meidän tulee myös kehittää omaa torjuntakykyämme esim. droneja vastaan. Dronet liikkuvat matalalla ja ovat pieniä, joten ne eivät näy kovinkaan hyvin tutkissa.

On tärkeää, että jatkossakin Suomen puolustus perustuu laadukkaaseen varusmieskoulutukseen ja naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen. Myös olemassa olevan reservin kouluttaminen on tärkeää, jotta jokainen osaa toimia omassa sodanajan tehtävässään.

Kertausharjoitusten määrää tulisi lisätä entisestään ja MPK:n eli Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kouluttajaresursseja tulisi hyödyntää kertausharjoituksissa enenevässä määrin. MPK:n kouluttajia löytyy eri puolilta Suomea ja eri kou-

lutushaaroilta, joten ei tarvitsisi kuormittaa vain muutamia ihmisiä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Suomen puolustuksen perusta muodostuu yleisestä asevelvollisuudesta, koulutetusta reservistä, koko maan puolustamisesta, korkeasta maanpuolustustahdosta ja puolustusliitto Naton jäsenyydestä.

Suomen puolustuksen resurssit on pidettävä pitkäjänteisesti yli 2% prosentin tasolla BKT:stä. Puolustusmateriaalihankintoihin on käytettävä 20% puolustusbudjetista, jotta puolustusvoimien materiaali on ajan tasalla. Ilma- ja maavoimien hankintojen jälkeen on edessä mittavat maavoimien kalustohankinnat, jotka on toteutettava suunnitelmien mukaisesti.

Vuonna 2024 koulutetaan noin 25 000 reserviläistä. Kertausharjoitusten määrää on lisättävä, jotta tavoite 30 000 reserviläisen kouluttamisesta täyttyisi vuosittain.

86. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Asevelvollisuus: Ikäluokasta valittava sopivimmat sukupuoleen katsomatta

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret ja Joensuun Keskustaopiskelijat ovat huolissaan asevelvollisuuslain epätasa-arvoisuudesta. Nykyisin miehet joutuvat asevelvollisiksi vain sukupuolensa vuoksi. Tilanne on muuttunut Suomen Natoon liittymisen jälkeen. Vaihtoehtoinen asepalveluksen muoto siviilipalvelus on pituudeltaan aina 12 kuukautta, joka luo osaltaan epätasa-arvoisuutta.

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret ja Joensuun Keskustaopiskelijat haluavat saada koko ikäluokan asevelvolliseksi siten, että Puolustusvoimien tarpeeseen valittaisiin kutsuntojen kautta tarpeellinen määrä tehtäviin sopivimpia yksilöitä. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret ja Joensuun Keskustaopiskelijat haluavat lisäksi muuttaa siviilipalveluksen täysin tasa-arvoiseksi vaihtoehdoksi asepalveluksen rinnalle ja muuttaa siviilipalveluk-

sen enimmäisaikaa yhtenäiseksi asepalveluksen kanssa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Suomen puolustuksen perustana on yleinen asevelvollisuus. Valikoiva asevelvollisuus voisi johtaa yleisen asevelvollisuuden heikentymiseen ja haasteisiin koko maan puolustuksessa tarvittavan reservin määrän kokoamiseksi.

Oikeus ja velvollisuus puolustaa maata kuuluu jokaiselle suomalaiselle. Puoluekokous kannattaa koko ikäluokkaa koskevaan palvelusvelvollisuuteen siirtymistä. Asevelvollisuuden uudistaminen on tärkeää sekä tasa-arvon kannalta että riittävän reservin kouluttamiseksi ikäluokkien pienentyessä.

Ensimmäinen askel on koko ikäluokkaa koskevat tulevaisuuskutsunnat. Samalla nuorten naisten kynnys hakeutua vapaaehtoiseen asepalvelukseen madaltuisi.

Seuraava askel olisi yleinen koko ikäluokan ja tehtävien vaatimustasosta riippuen kestoaltaan tasa-arvoinen palvelusvelvollisuus, jossa ensisijainen palvelusmuoto edelleen olisi asepalveluksen suorittaminen.

Puoluekokous katsoo, että siviilipalvelusta on uudistettava tukemaan kokonaisturvallisuutta, kuten väestönsuojelua, kyberturvaa, palo- ja pelastustointia ja ympäristötuhojen torjuntaa. Myös siviili-tehtävistä on muodostettava kriisiaikojen reservi.

87. Kainuun Keskustanuoret: Kotiuttamisraha takaisin

Kainuun Keskustanuoret ovat huolissaan asepalvelusta suorittavien taloudellisesta pärjäämisestä heidän kotiutuessaan reserviin. Loikka palveluksesta reserviin, jossa mm. ruoka- ja majoitushuolosta ei ole tarvinnut huolehtia, asettaa monet taloudellisesti ahtaalle.

1 Monet kotiutuvista ovat nuoria, joilla ei välttämättä ole vakituista työpaikkaa tai muuta tulonlähdettä. Monilla kuitenkin on oma asunto ja perhe, joista tulisi huolehtia.

6 Kainuun Keskustanuoret esittää, että vuonna 1993 lakkautettu kotiuttamisraha otetaan uudistettuna uudelleen käyttöön. Kotiutuessaan henkilölle annettaisiin tietty summa verovapaata tukea, joka on suhteessa kotiutuvan palveluksen pituuteen.

12 Muuttuneessa turvallisuustilanteessa Euroopassa ja maailmassa, Puolustusvoimien valtionrahoitusta nostetaan huomattavasti. Materiaalihankinta- ja henkilöstöresurssien lisäämisen lisäksi tulee myös asevelvollisiin ja heidän siviiliin kotiutumiseensa satsata.

Puoluehallituksen vastausesitys:

21 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

23 Kotiuttamisrahan palauttaminen varusmiespalveluksen suorittaneille on perusteltua. Puoluekokous esittää, että Suomen hallitus ja sosiaali- ja terveysministeriö käynnistää valmistelun varusmiesten kotiuttamisrahan palauttamiseksi.

88. Keski-Suomen Keskustanuoret: Edistetään vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta!

33 Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen suosio on mm. Ukrainan tapahtumien myötä nopeassa kasvussa. Reserviläisten koulutusmäärät ovat nousseet hyvin merkittävästi viimeisten vuosien aikana ja tämä kehitys rata tulee säilyttää. Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus yhdessä reservin kertausharjoitusten kanssa takaa sen, että Suomessa on jatkuvasti kehittyvä ja oppiva reservi valmiina toimimaan jokaisessa yhteiskunnan häiriötilassa.

44 Reserviläisten vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta järjestetään mm. Puolustusvoimien järjestämissä vapaaehtoisissa harjoituksissa sekä Puolustusvoimien operatiivisena kumppanina toimivan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevilla kursseilla. Kouluttajina esimerkiksi MPK:n kursseilla toimivat sitoumuksen

tehneet vapaaehtoiset reserviläiskouluttajat, joilla on motivaatiota ja osaamista kouluttaa reserviläisille uusia taitoja yhdessä Puolustusvoimien henkilökunnan kanssa. Vapaaehtoiisiin reserviläiskouluttajiin nojaava toimintatapa on Puolustusvoimien valmiuden kehittämisen ja valtion varojen käytön kannalta hyvin tehokas ja tuottava järjestelmä.

Sitoutuneita reserviläisiä voidaan tarvittaessa käyttää myös Puolustusvoimilta tilattavan virka-avun tukena, jolloin myös varsinaisia poliisin resursseja ei tarvitse käyttää täysimääräisesti esimerkiksi kulunvalvonnan järjestämiseen poikkeustilanteissa. Huoltovarmuus on myös luonnollisesti ollut viime vuosina vahvasti esillä, ja esimerkiksi sähkön saatavuuden häiriöihin vastaamista koulutetaan vapaaehtoisen maanpuolustuksen kursseilla. Vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus antaa jokaiselle reserviläiselle mahdollisuuden kehittää omia sotilaallisia taitojaan, vaikka kertausharjoitukseen ei tulisikaan kutsua.

Nyky-lainsäädännön mukaan reserviläisellä on oikeus saada vapaata työstään käsketyn kertausharjoituksen ajaksi. Sama oikeus ei kuitenkaan koske vapaaehtoista maanpuolustusta. Keski-Suomen Keskustanuoret esittää, että reserviläiselle, joka osallistuu Puolustusvoimien vapaaehtoiseen harjoitukseen tai MPK:n järjestämälle SOTVA-kurssille tulee säätää laissa oikeus saada työstään vapaata. Tämä edistäisi reserviläisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia kehittää sotilaallista osaamistaan vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen kautta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Vapaaehtoisella maanpuolustustyöllä on tärkeä rooli reserviläisten sotilastaitojen ja -osaamisen kehittäjänä. Sen avulla edistetään reserviläisten kenttäkelpoisuutta, kuten ampumataitoa sekä jalka- hiihto- ja polkupyörämarsseja että suunnistusta.

Kertausharjoitusten määrässä ei yllä tavoitteeksi asetettuun 30 000 reserviläiseen vuodessa. Vapaaehtoisella maanpuolustuskoulutuksella voidaan lisätä koulutusten määrää. Maanpuolustuskoulu-

tukseen osallistumisen mahdollisuuksia on vahvistettava.

Puoluekokous esittää, että Suomen hallitus selvittää edellytykset lainsäädännölle, jonka perusteella on mahdollisuus saada vapaata työstä henkilön osallistuessa vapaaehtoiseen maanpuolustuskoulutukseen.

Talous- ja veropolitiikka

89. Suomen Keskustanuoret ja Keskustaopiskelijat: Kohtuutaloudesta keskustalainen tulevaisuusvisio

90. Keskustan Petäjäveden kuntayhdistys: Metsäveroerot metsien sijaintikuntiin

91. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: Metsän puun myyntiveron puolittaminen

92. Keskustan Pyhännän paikallisyhdistys: Tuulivoimaloiden kiinteistöverotulot säilytettävä kunnilla

93. Keskustan Länsi-Tampereen paikallisyhdistys: Yksinasuvien kotitalousvähennys tasa-arvoisemmaksi

94. Keskustan Utajärven kuntayhdistys: Kotitalousvähennykseen muutoksia vähävaraisille

95. Keskustan Kouvolan kunnallisjärjestö: Perhemyönteinen yhteiskunta

96. Keskustan Utajärven kuntayhdistys: Verohuojennus varainsiirtoveroihin

97. Mikkelin Keskustanaiset: Omaishoidon tuen hoitopalkkiot verottomiksi

98. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Perintövero tulee poistaa

99. Suomen Keskustanaiset: Eläkeläisten verotuksen kiristäminen luo vastakkainasettelua ja heikentää ostovoimaa

100. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: Eläketulovero eriarvoistavana poistettava

101. Keskustanaisten Kymenlaakson piiri: Yksityisautoilun verotuksessa huomioitava käytön pakollisuus

102. Keskustan Siilinjärven Kunnallisjärjestö: Ravintolassa tarjoiltavien alkoholijuomien veroale työllisyyden edistämiskeinona

103. Keskustan Sivistysseura: Liikunnan arvonnäkökulma 0 %

104. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Olutveron lasku perutaan

105. Keskustan sosiaali- ja terveyspoliittinen seura: Terveysteen liittyvillä haittaveroilla ehkäistävää kansantauteja

106. Pirkanmaan Keskustanuoret: Kuukautissuojien verotus pois

107. Keskustan Siikalatvan kuntayhdistys: "Rihkamaverot" maahantuontiin

108. Keskustan Kymenlaakson piiri: Erityistalousalue helpottamaan Venäjän sodan Kaakkois-Suomelle aiheuttamaa haastetta

109. Keskustan Heinävaaran, Huhtilampi-Uskalin, Kiihtelyksen ja Särkivaaran paikallisyhdistykset: Liitoskunnista erityistalousalueen pilottipitäjiä

89. Suomen Keskustanuoret ja Keskustaopiskelijat: Kohtuutaloudesta keskustalainen tulevaisuusvisio

Toisen maailmansodan jälkeinen yhteiskunta on rakennettu jatkuvan talouskasvun ympärille. Sen ansioksi on luettava nykymuotoisen hyvinvointiyhteiskunnan olemassaolo ja Suomen poikkeuksellinen elintasoloikka. Viime vuosikymmeninä kasvaneet ongelmat luonnon kantokyvyssä ja ihmisten hyvinvoinnissa osoittavat, että selvittääkseen ihmiskunnan on etsittävä myös uutta suuntaa.

Kohtuutalouteen perustuvassa yhteiskunnassa ekologinen ja sosiaalinen hyvinvointi asettaisivat yhteiskunnallisen toiminnan reunaehdot ja talous olisi puhtaasti väline. Siinä yhteiskuntaa ohjataan suuntaan, jossa kaikkien hyvinvoinnin turvaaminen ja ympäristön rapistumisen ehkäiseminen ovat keskeisiä päämääriä ja samalla yhteiskuntaa pyritään kytkemään irti kasvuriippuvuudesta. Tällöin hyvinvointi ja instituutiot eivät olisi uhattuina, vaikka talouskasvua ei syntyisi. Keskiössä ovat vahvat paikallistaloudet ja paikallinen yrittäjyys, osuuskuntien lisääminen ja vahvat panostukset elinikäiseen oppimiseen ja uudelleen koulututtamiseen.

Suomen Keskustanuoret ja Keskustaopiskelijat esittää, että Keskusta valmistelee 30 vuoden tiekartan kohti kohtuutalousyhteiskuntaa. Tiekartalla ei etsitä radikaalia mullistusta, vaan muutosten polkua, jonka myötä yhteiskunnan ja politiikan arvojärjestys muutetaan kestävämmäksi ja yhteiskunnan kasvuriippuvuudesta päästään irti. Kohtuutalouden Suomessa hyvinvoiva talous on välttämätön työkalu hyvinvoinnin luomiseksi, mutta sen toiminta palvelee ihmisten hyvinvoinnin ja ekologisen kestävyys tarpeita.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Keskustan ydin on aina perustunut kolmen kestävyuden yhteensovittamiseen – ihmisen, luonnon ja talouden sovintoon.

Talous ei koskaan ole Keskustalle päämäärä, vain ja ainoastaan väline. Keskustan arvomaailma on aina nojannut sivistykseen ja kohtuuteen, ei kestäväntörmään kulutukseen. Meille hyvinvointimme tärkeimmät avaimet ovat ihmisyydessä, inhimillisessä pääomassa ja lähimmäisenrakkaudessa.

Talouden pitää olla sovitettu luonnon kantokykyyn. Se on elinehtomme. Suhtaudumme luonnon köyhtymiseen ja ilmastonmuutokseen äärimmäisellä vakavuudella. Samalla tiedämme, että kekeiliäs kansa osaa jatkossakin hyödyntää luonnonvaroja, kuten metsiään, kestäväällä tavalla.

Samalla tavalla kuin luontoa, on talouttakin katsottava lastenlastemme silmien kautta. Heitä ajatellen on nyt tehtävä vaikeita päätöksiä. Keskusta sitoutuu vakauttamaan julkisen taloutemme kahden seuraavan vaalikauden aikana.

Puoluekokous toteaa, että kasvu ja yrittäjäys ovat parhaita lääkkeitä talouden kuntoon saamiseksi. Maamme tarvitsee näitä kipeästi.

90. Keskustan Petäjäveden kuntayhdistys: Metsäveroeurot metsien sijaintikuntiin

Metsätalouden hyödyt karkaavat kunnilta .

Yksityismetsät olivat vielä muutama vuosikymmen sitten metsien sijaintikuntien paikallisen väestön omistuksessa. Metsistä kertyvät kantorahatulot jäivät vahvistamaan aluetaloutta ja metsien pinta-alaverokertymät vahvistivat kuntataloutta. Nykyisin iso osa kantorahatuloista valuu metsänomistajakenteen muutoksen vuoksi suuriin asutuskeskuksiin tai jopa ulkomaille rahastomuotoisen metsänomistamisen rajun kasvun myötä. Lähes puolet metsärahastojen omistamista metsistä on jo ulkomaisten toimijoiden hallussa. Luonnonvarakeskuksen tekemän selvityksen perusteella rahastoyhtiöiden metsätulot jäävät joissain tapauksissa Suomessa jopa kokonaan verottamatta.

1 Muutos metsänomistuksessa on riski metsien
2 käytön paikallisen hyväksyttävyyden kannalta.
3 Mitä tapahtuu metsätalouden hyväksyttävyydelle,
4 jos paikallinen väestö kääntyy hakuista vastaan,
5 sillä myös metsäverotulojen merkitys kunnissa on
6 hämärtynyt. Samanaikaisesti monien metsäval-
7 taisten kuntien kuntataloudet ovat kriisiytyneet
8 väestön vanhetessa ja vähetessä. Vuonna 2024
9 kunnallisverohaitari on jo 6,4 prosenttiyksikön
10 suuruinen (Kauniainen 4,4 % ja Halsua 10,8 %).
11
12 Verotulojen jakomalli on todella monimutkainen.
13
14 Jos kantorahatuloista iso osa valuu metsien si-
15 jaintipaikkakuntien ulkopuolelle, niin käy myös
16 metsäverokertymien suhteen. Metsien pinta-
17 alaverotuksesta luopumisen jälkeen on kunnille
18 jaettu metsien pääomaverokertymästä vain osa
19 niin sanottuna metsäeränä, joka on osa moni-
20 mutkaista valtionosuusjärjestelmää. Metsäerän
21 laskenta pohjautuu vanhojen maakunnallisten
22 metsäkeskusalueiden bruttokantorahakertymiin ja
23 metsämaan pinta-aloihin. Metsäeränä kunnille on
24 jaettu viime vuosina vain reilu parisataa miljoonaa
25 euroa vuodessa yhteisöveron jako-osuuden yhtey-
26 dessä. Tämä on alle kymmenen prosenttia metsien
27 kantorahatuloista ja vain likimain puolet metsäve-
28 rokertymästä. Vuonna 2023 kantorahatuloja kertyi
29 lähes kolme miljardia euroa, joista 2,46 miljardia
30 euroa yksityismetsistä.
31
32 Kunnan vaikutusmahdollisuudet nykymallissa ovat
33 olemattomat.
34
35 Yksittäisen kunnan mahdollisuus vaikuttaa met-
36 säerän suuruuteen on olematon. Kuvaavaa on, että
37 edes metsävaltaisten kuntien johtajilla ei tunnu
38 olevan edes suuruusluokkatietoa kuntaansa met-
39 sätalouden kautta kertyvästä metsäveromäärästä.
40
41 Puunmyyntiveroista kerätyt eurot pitäisi jäädä
42 kunnalle.
43
44 Ennen kuin paikallinen hyväksyttävyys häviää
45 kansantalouden selkärangalta ja metsäveroeurot
46 valuvat ulkomaille, esittää Keskustan Petäjäveden
47 kuntayhdistys, että puolueen on syytä ottaa oh-
48 jelmalliseksi tavoitteeksi metsäverotuksen koko-
49 naisuudistamisen. Sen perustana metsänomistajat,
50 omistusmuodosta riippumatta, maksaisivat saman

yhteisöverokantaan sidotun metsäveroprosentin mukaisen metsäveron, joka tuloutettaisiin metsän sijaintikuntaan. Tämä olisi oikeudenmukaista ja estäisi myös ulkomaille rekisteröityjen rahastojen metsäveron kiertämistä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen, mutta tukee tavoitetta siitä, että verokertymä hyödyttää kuntia, joiden alueella metsätaloutta harjoitetaan.

Tällä hetkellä metsätalouden pääomatulot ohjautuvat valtiolle, mutta tämä kompensoidaan kunnille metsäeränä, joka on osa kuntien yhteisöveron jako-osuutta.

Puoluekokous toteaa, että yhteisöveron kertymä on kunnille tasaisemmin kertyvää tuloa kuin puun myyntitulojen perusteella kertyvät tulot, jotka vaihtelevat toteutuvien myyntien perusteella kulloisenkin puumarkkinatilanteen mukaan. Mikäli suhteellisen tasaisena kertyvä metsäerä korvattaisiin pääomatuloihin perustuvalla verokertymällä, tulojen määrä voisi vaihdella vuosittain huomattavasti. Merkittävä vuosittainen vaihtelu puolestaan heikentäisi verotulojen ennustettavuutta kunnissa.

Jos metsätalouden pääomatulot ohjattaisiin metsän sijaintikuntaan, myös yhteisöveron metsäerä tulisi muutettavaksi tässä yhteydessä, mikä voisi johtaa kuntien yhteisöverotulojen pienenemiseen. Kuntien ennakoitavan tulokertymän takaamiseksi puoluekokous katsoo, että puun myyntiin liittyvien pääomatuloverojen suuntaaminen metsän sijaintikuntaan ei ole perusteltua.

Kuntien yhteisövero-osuus koostuu yritystoimintaerästä ja metsäerästä. Yksittäisen kunnan metsäerä määräytyy lähinnä entisen metsäkeskusalueen bruttokantorahatulojen ja kunnan talous- ja luonnonsuojelualueiden metsähehtaareiden perusteella. Käytännössä metsäerä on vastannut puunmyyntitulosta kertyvää tuloa. Metsäerä kohdistuu aidosti sinne, missä metsätkin sijaitsevat.

Järjestelmän uudistaminen ei välttämättä tuottaisi yhtään parempaa tulosta. Muutokset tähän järjestelmään tulisi arvioida huolella, jotta puun

1 myyntituloista kertyvät verotulot kohdistuisivat
2 jatkossakin siihen kuntaan, missä metsä sijaitsee.

91. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: Metsän puun myyntiveron puolittaminen

8 Nykyinen puun myyntivero poikkeaa muista veroista selkeästi korkeampana verrattuna vaikkapa
9 pääomatulojen verotukseen tai useimpien yksityishenkilöiden tuloveroon. Tällä on selkeän epäoikeudenmukaisuuden lisäksi metsien uudistamista
12 ja välttämättömiä hoitohakuitakin jarruttava
14 vaikutus.

16 Matti Vanhasen hallituksen aikana viitisentoista vuotta sitten oli puun myyntivero määräaikaisesti puolitetuna ja sen jälkeen neljänneksellä vähennettynä. Vaikka maassa oli tunnetusti myös taantuma ei tiettävästi yksikään saha tai muukaan puunjälöstuslaiton joutunut lopettamaan toimintaansa veron puolittamisen tai 25 % vähennyksen aikana.

24 Puukauppojen vilkastuminen ehdotetun verotuksen puolittamisen vuoksi merkitsisi suuria työllistäviä toimia metsien hoito- ja päätehakkuissa metsureille kone- ja logistiikkayrittäjille kautta maan ja näiden tuottama kasvanut verotulo kompensoisi
29 myyntiveron alennuksen tuottaman vaikutuksen. Todennäköisesti veronsaaja olisi voittaja. Kyse olisi
31 myös suuresta maaseutua ja maaseutuyrittäjiä hyödyttävästä uudistuksesta.

34 Metsäraha alkaisi esitetyn verouudistuksen vaikutuksesta kiertää aluetalouksien eri yrityksissä ja elinkeinoissa ja tämä seurauksena kunnat, seurakunnat ja valtio saisivat tästä runsaasti kasvavia eri
38 verojen tuottoja ja niiden positiiviset kerrannaisvaikutukset ulottuisivat koko kansantalouteemme.
40 Työttömyys vähentyisi ja kansalaisille tulisi työ- ja yrittäjätuloja.

43 Metsäveron puolittamisen seurauksena kasvattaisi kansantuloa ja loisi pohjaa hyvinvoinnille kautta maan reaalityulojen kasvun kautta. Taloutta ja
46 metsien uudistamista ja ajallaan tehtäviä hoitotoimia haittaava verotuksellinen este poistuisi puun
48 myyntiveron puolittamisella ja korjaisi verotuksen oikeudenmukaisuutta ja yhdenvertaisuutta. Nykyinen korkea puunmyyntivero on aikanaan puh-

taasti valtion fiskaalisin tavoittein ilman enempää kansantaloudellisia pohdintoja säädetty ajattelematta lainkaan metsätalouden erityisluonnetta ylisukupolvisena elinkeinotoimintana.

Nyt olisi aika korjata tämä epäkohta puolittamalla puun myyntivero 15 prosenttiin kaikista puukap-patuloista. Tämä menettely olisi yksinkertainen ja helposti kaikkien metsänomistajien ymmärrettävissä.

Täten ehdotetaan, että Keskusta ryhtyy edis-tämään puun myyntitulon puolittamista Matti Vanhasen hallituksen aikana toteuttamalla kuitenkin ilman määräaikoja ja puukaupan kaup-pasumia.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Näköpiirissä olevassa julkisen talouden tilanteessa ei ole edellytyksiä kuvatus kaltaiseen veronalen-nukseen. Verotuksen lähtökohtana tulee olla neut-raalisuus, joten yhden omaisuusmuodon asettami-nen muita parempaan asemaan uudella vain met-säomaisuuteen kohdistettavalla veronalennuksella ei ole senkään vuoksi perusteltua.

92. Keskustan Pyhännän paikallisyh-distys: Tuulivoimaloiden kiinteistöve-rotulot säilytettävä kunnilla

Nykyisin kunnat saavat pitää kokonaan alueelleen rakennettavien tuulivoimaloiden kiinteistöveron, eikä niistä saatavia tuloja huomioida kuntien vero-tulojen tasauksessa.

Nykyinen käytäntö on syytä säilyttää, sillä se tarjo-aa kunnille konkreettisen syyn edistää uusiutuvan energian hankkeita alueillaan. Voimalaitoshank-keisiin liittyy aina haittoja, jotka ovat suurelta osin paikallisia. Hankkeiden sosiaalisen kestävyysden takia myös hyötyjen pitää jäädä paikallistasolle.

Kiinteistöverohyödyn poistaminen kunnilta to-dennäköisesti pysäyttäisi tuulivoimarakentamisen Suomessa. Esimerkiksi Ruotsissa tuulivoimaloiden rakentaminen on edennyt huomattavasti Suomea

1 hitaammin, koska kunnat eivät hyödy lainkaan
2 alueelleen rakennettavista voimaloista.

3
4 Tuulivoimaloista saatavat tulot muodostavat
5 merkittävän tulonlähteen monelle pienelle ja
6 syrjäiselle kunnalle, joissa muita, yhtä merkittävää
7 tulonlähteitä on vaikea löytää. Suomen kokonais-
8 verokertymän kannalta voimalaitosten kiinteistö-
9 vero on kuitenkin niin pieni, ettei sen tasaaminen
10 kuntien kesken merkittävästi parantaisi esimerkiksi
11 Itä-Suomen kuntien tilannetta. Niille alueille, joi-
12 hin tuulivoimaa ei voida rakentaa, on löydettävä
13 muita tulonlähteitä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

14
15
16
17 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

18
19 Nykyinen malli, jossa kunnat saavat pitää tuuli-
20 voimaloiden kiinteistöverotuoton edistää hank-
21 keiden paikallista hyväksyttävyyttä, kun haitat ja
22 hyödyt tulevat molemmat samalle paikkakunnalle.
23 Muutos tähän olisi omiaan vähentämään kuntien
24 innostusta edistää tuulivoimatuotantoa. Suomi
25 tarvitsee puhdasta sähköntuotantoa.

93. Keskustan Länsi-Tampereen pai-kallisyhdistys: Yksinasuvien kotitalous-vähennys tasa-arvoisemmaksi

26
27
28
29
30
31 Tilastojen mukaan yksinasuvia oli vuoden 2022
32 lopussa n. 1,3 miljoonaa henkilöä, eli asuntokun-
33 nista lähes puolet. Ei siis puhuta mistään pienestä
34 määrästä ihmisiä vaikkei ryhmä olekaan homoge-
35 ninen vaan pitää sisällään erilaisia elämäntilantei-
36 ta. Yksinasuminen kun ei aina ole omavalintainen
37 asia.

38
39 Yksinasuvien määrän lisääntyessä, on puhuttu
40 paljon yksinasuvien eriarvoisuudesta tai siitä,
41 kuinka yhteiskunta on vielä tänäkin päivänä raken-
42 tunut ydinperhe ajatuksella, jossa yksinasuvia ei
43 ole otettu suuresta määrästä huolimatta tarpeeksi
44 huomioon. Keinoja kyllä olisi. Yksi esimerkki on
45 verotuksessa tehtävä kotitalousvähennys. Kotitalo-
46 usvähennys on ulkopuolisella yrityksellä teetetystä
47 työstä tehtävä henkilökohtainen verovähennys.

48
49 Hallitus esittää vuoden 2024 talousarvissaan, että
50 kotitalousvähennyksen määräaikaist korotukset

pidettäisiin samalla tasolla kuin vuosina 2022 ja 2023. Kotitalousvähennykseen oikeuttavia työ-
kustannuksia ovat esimerkiksi oman asunnon tai
vapaa-ajan asunnon kunnossapito- ja perusparan-
nustyöt, joista voi saada 100 euron omavastuun
jälkeen enimmillään 2250 euroa ja korotettuna
kotitalouteen ostetuista palveluista, kuten siivous-,
hoiva- tai lumenluontityöstä sekä öljylämmityk-
sestä luopumiseen enimmillään 3500 euroa vero-
vähennystä vuodessa. Korotus on voimassa vielä
2024 ja öljylämmityksestä luopumisesta koskeva
korotus 2027.

Kotitalousvähennys on siis henkilökohtainen, joten
täysin samasta työstä tai palvelusta yksinasuvan
kotitalous saa verovähennystä yhden ihmisen
tuloilla puolet vähemmän kuin kahdenhenkilön
taloudet kahden ihmisen tuloilla. Kuulostaako
reilulta? Kotitalousvähennyksen muuttaminen
savupiippukohtaiseksi, eli kotitalouskohtaiseksi
tekisi siitä tasa-arvoisemman.

Suurin jarru tälle epäkohdan poistamiselle lieene
pelko siitä, että siirryttäessä henkilökohtaisesta
kotitalouskohtaiseen vähennykseen, yksinasuvien
vähennysoikeus ei välttämättä nousisi vaan kär-
sijöinä olisivat useamman henkilön kotitaloudet.
Myönnetään, että pelko ei liene ihan aiheeton,
valtionkirstussa kun ei ole varaa jaettavaksi kaikille
yhdeksään hyvään ja kymmeneen kauniiseen,
vaikka sitä kuinka toivoisi.

Toisaalta, kun vähennys muutettaisiin savupiippu-
kohtaiseksi ja nostettaisiin tasolle, jolla ei useam-
makaan henkilön taloudet kärsisi, helpotettaisiin
suuren henkilömäärän mahdollisuutta vaikkapa
lämmitysjärjestelmän muuttamiseen ympäristöy-
stävällisemmäksi tai lisäämään lämmöneristystä
seiniin ja näin osallistumaan ympäristötalkoisiin.
Samalla myös kannustettaisiin isoja joukkoa ihmi-
siä ostamaan kotitalouspalveluita ja työllistämään
yrityksiä, mikä on nyt tehty vaikeammaksi vinoutu-
neella verokannustinjärjestelmällä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous kuitenkin tunnistaa yksinasujien ta-
loudelliset ongelmat suhteessa niihin, jotka voivat

1 jakaa talouden kulut ja pitää yksinasujien tilanteen
2 parantamista tärkeänä.

3
4 Verojärjestelmän peruseriaatteiden vuoksi ja
5 järjestelmän väärinkäytön välttämiseksi ei ole
6 perusteltua säätää kansalaisille erilaista verokohte-
7 lua kotitalousvähennyksen suhteen riippuen siitä,
8 asuvatko he yksin tai yhdessä jonkun kanssa.

9
10 Muutoksen ennakkoehdotus eli sen selvittäminen
11 asuuko henkilö yksin, ei aina ole veroviranomaisille
12 mahdollista. Koska henkilö voi verovuoden aikana
13 myös asua vaihdellen sekä yksin että yhdessä tois-
14 ten kanssa, oikeus korotettuun kotitalousvähennys-
15 nykseen olisi käytännössä vaikeaa määrittää.

16
17 Yksin eläminen on merkittävä köyhyysriski. Sitä
18 ennaltaehkäistään parhaiten vahvistamalla perus-
19 turvaa ja tukemalla ihmisen työhön pääsyä erilai-
20 sissa elämäntilanteissa.

21
22 Yksinelävien eläkeläisten asemaan liittyen tulisi
23 selvittää esimerkiksi mahdollisuus luoda takuue-
24 läkkeeseen yksineläjien korotusosa. Yksinelävien
25 asumismenojen kohtuullistamiseksi julkisen
26 asuntotuotannon tulisi kyetä reagoimaan pienten
27 asuntojen tarpeen lisääntymiseen.

28
29 Lisäksi Keskusta kannattaa esimerkiksi työasunto-
30 vähennysoikeuden laajentamista koskemaan myös
31 yhden hengen talouksia.

32
33 Kotitalousvähennystä on korotettu kotitaloustyön,
34 hoiva- ja hoitotyön sekä öljylämmityksestä luopu-
35 misen osalta vuoden 2022 alusta, mikä pienentää
36 osaltaan kaikkien näitä palveluita hankkivien vero-
37 taakkaa ja kannustaa palveluiden hankintaan.

38
39 Aloitteentekijöiden pelko kotitalousvähennyksen
40 heikennyksestä ei ole perusteeton, koska pää-
41 ministeri Orpon oikeistohallitus on leikkaamassa
42 kotitalousvähennyksestä peräti 100 miljoonaa
43 euroa. Tätä heikennystä Keskusta ei hyväksy, mutta
44 näköpiirissä olevassa taloudellisessa tilanteessa
45 kotitalousvähennykseen ei myöskään ole edelly-
46 tyksiä tehdä uusia parannuksia.

47

48

49

50

94. Keskustan Utajärven kuntayhdistyksen Kotitalousvähennykseen muutoksia vähävaraisille

Esitämme, että kotitalousvähennyksestä poistetaan 100 euron omavastuu vähätuloisilta henkilöiltä. Tuloraja voisi olla 20 000 euroa/vuodessa.

Tällä hetkellä kotitalousvähennys on enintään 3 500 euroa vuodessa. Kahdestaan asuvat pariskunnat näin ollen saavat kotitalousvähennyksestä enintään 7 000 euroa vuodessa. Esitämme, että yksin asuvilta henkilöille täytyy kompensoida kotitalousvähennys, että he hyötyvät samassa suhteessa kuin pariskunnat. Sekä kotitalousvähennys saisi olla per talous, eikä per henkilö.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Nykyinen 100 euron omavastuu on sisällynyt kotitalousvähennykseen jo vuodesta 2011 alkaen. Omavastuusta luopumisen seurauksena verovähennysvaatimusten määrä kasvaisi merkittävästi nykyisestäään, koska jokaisesta pienestäkin arkisesta korjaus- ja huoltotoimenpiteestä voisi silloin hakea vähennystä ja näitä tulee helposti vuosittain lähes jokaiselle. Tämä olisi omiaan lisäämään verohallinnossa työn määrää ja paisuttaisi hallintoa. Saatuaan hyötyn nähden toimenpidettä ei voi pitää tarkoituksenmukaisena.

Yksinelävien osalta puoluekokous viittaa Keskustan Länsi-Tampereen paikallisyhdistykselle aloitteeseen (numero 93) antamaansa vastaukseen.

95. Keskustan Kouvolan kunnallisyhdistö: Perhemyönteinen yhteiskunta

Viime vuosikymmenet ovat tuoneet lisää haasteita lapsiperheille. Syntyvyys on historiallisen matala. Tarvitsemme vakauttavia keinoja, jotka luovat tulevaisuuden uskoa. Esitämme että asuntolainen korkovähennys palautetaan vuoden 2015 tasolle, jolloin maksetusta korosta vähennyskelpoista olisi 65%.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen, mutta Keskustaa tunnistaa perheiden asumiskustannusten kasvun erityisesti korkokustannusten osalta.

Korkojen kehitystä tulee seurata ja reagoida tarvittaessa lainsäädännön muutoksilla. Näköpiirissä olevassa julkisen talouden tilanteessa ei ole edellytyksiä kuvatus kaltaiseen veronalennukseen. Mutta puoluekokous korostaa, että on käynnistettävä selvitys erityisesti lapsiperheille kohdistuvan korkeavähennysoikeuden palauttamiseksi. Samalla on syytä selvittää myös sijoitusasuntoihin ja omistusasuntoihin liittyvien korkojen vähennysoikeuden neutraali kohtelu.

96. Keskustan Utajärven kuntayhdistyksen Verohuojennus varainsiirtoveroihin

Esitämme, että verohuojennusta varainsiirtoveroihin sukulaisten välisissä kaupoissa, lahjoituksissa ja perinnönjaoissa, kun kiinteistö tai omaisuus tulee samalle suvulle. Keskustan aatteeseen kuuluu ylisukupolvisuus ajattelutapa. Tärkeää on, ettei omaisuus menisi ulkomaisten omistukseen vaan pysyisi kotimaisessa omistuksessa ja vielä parempi, kun pysyisi samalla suvulla.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Perintö- ja lahjaverotuksessa on eri veroluokat lähisukulaisille ja muille, mutta vastaavan järjestelyn tuominen varainsiirtoverotukseen monimutkais-
taisi verotusta tarpeettomasti.

97. Mikkelin Keskustanaiset: Omaishoidon tuen hoitopalkkiot verottomiksi

Esitämme, että omaishoitajille maksettavan tuen hoitopalkkion verollisuus poistettaisiin kaikilta hoitopalkkion maksuluokilta. Omaishoidon tuen hoitopalkkion verollinen vähimmäismäärä on 1.1.2024 lukien 461,99 euroa kuukaudessa. Hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana maksettava verollinen hoitopalkkio on vähintään 923,99 euroa kuukaudessa. Mielestämme ei ole perusteltua, että kun omaisen hoitoa tuetaan palkkiolla, niin toisella

tavalla eli verottamalla samaa tukea voidaan ottaa pois.

Omaishoitajat tekevät arvokasta, tehtävään sitoutuvaa ja yhteiskunnan näkökulmasta tuottoisaa ja kustannuksia säästävää työtä hoitaessaan läheisiään. Jos hoidettava joutuisi ympärivuorokautiseen hoivayksikköön, raskaimman hoidon kustannukset ympärivuorokautisessa hoivayksikössä olisivat suuruusluokaltaan jopa 4000-5000 euroa kuukaudessa ja toisaalta hoivapaikkoja ei ole kaikille tarjolla.

Hoivassa ja kotihoidossa on jo huutava pula työntekijöistä, ja riittävällä omaishoidon tukemisella tähänkin vajeeseen pystyttäisiin vastaamaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten omaishoitoa koskevaan aloitteeseen (numero 235) antamaansa vastaukseen.

98. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Perintövero tulee poistaa

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaativat perintöveron poistamista. Perintövero eli perintönä tai testamentin perusteella saatavasta omaisuudesta maksettava vero, varjostaa suomalaista talouskasvua merkittävästi. Perintöverolla on jo pitkään ollut köyhdyttävä vaikutus suomalaiseen omistajuuteen. Tämä on yksi syy miksi Suomessa ei ole vahvaa omistajuuden kulttuuria.

Suomalainen alkutuotanto on pitkittyneessä nivelvaiheessa jossa sukupolvenvaihdot ovat keskeisessä roolissa. Vaikkakin sukupolvenvaihdoksiin on jo saatavilla huojennuksia ovat kriteerit tiukat ja perijä joutuu joka tapauksessa maksajan rooliin. Perintöveron poisto hyödyttäisi yrityksiä sekä suomalaista omistajuutta ylisukupolisesti vahvistavien perheomistusten lisäksi pienempiä perijöitä joiden kohdalla kyseessä voi olla esimerkiksi suvun kesämökki. Vaikka kesämökillä olisi ollut koko ikänsä talkootöissä, esimerkiksi isovanhemmilta tai tädiltä perinnön tai lahjan saadessaan puhutaan pienissäkin summissa jo kohtuuttomasta verorastituksesta.

1 Perintöveron poisto vähentäisi pääomapakoa
2 sekä lisäisi omistajuutta Suomessa. Perintöveron
3 poistolla luodaan positiivista ilmapiiriä omistami-
4 sen ympärillä, joka vahvistaa koko kansantaloutta
5 lisäämällä talouden rahoitus varantoa tuottaviin
6 investointeihin.

7
8 Taloustieteessä pyritään myös pois kaksinkertai-
9 sesta verotuksesta koska se vähentää talouden
10 kiertoa. Perintövero on vero, joka pahimmillaan
11 Suomessakin peritään jo moneen kertaan samasta
12 omaisuudesta. Tämän omaisuuden hankkimiseen
13 käytetyistä tuloistakin on jo kertaalleen maksettu
14 verot.

15
16 Suomalaisen omistajuuden ja koko kansakunnan
17 vaurastuttamisen nimissä me Pohjois-Pohjanmaan
18 Keskustanuoret vaadimme Keskustan edistävän
19 perintö- ja lahjaverotuksen poistoa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

20
21
22
23 Puoluekokous ei yhdy aloitteen tavoitteeseen
24 perintö- ja lahjaveron kokonaan lakkauttamisesta.

25
26 Puoluekokous toistaa vastaavaan aloitteeseen
27 vuonna 2020 antamansa vastauksen:

28
29 ”Puoluekokous toteaa, että aloitteentekijöiden
30 esiin nostamat perintö- ja lahjaveroon liittyvät ki-
31 pupisteet etenkin yritysten sukupolven vaihdoksis-
32 sa ovat todellisia. Lisäksi yksittäiset perintöä saavat
33 henkilöt voivat joutua kohtuuttomilta tuntuviin
34 taloudellisiin tilanteisiin esimerkiksi joutuessaan
35 ottamaan lainaa verojen maksamiseksi.

36
37 Keskusta pitää tärkeänä, että perintö- ja lahja-
38 veron muutokset kohdistetaan siten, että niillä
39 saadaan mahdollisimman suuri vaikuttavuus su-
40 kupolvenvaihdoksiin sekä työnteon kannusteisiin
41 ja että tavallisten perintöjä saavien suomalaisten
42 tilanne helpottuu. Sipilän hallitus kevensi perintö-
43 ja lahjaverotusta vuoden 2016 alusta veroasteikko-
44 jen kaikissa portaissa ja kevennykset painotettiin
45 yritysten ja maatalojen sukupolvenvaihdosten
46 edistämiseksi. Samalla muun muassa verotuksen
47 puoliso- ja alaikäisyysvähennystä korotettiin.

48
49 Perintö- ja lahjaveron poistaminen kerralla, ilman
50 muita muutoksia, johtaisi ojasta allikkoon. Korke-

amman luovutusveron vuoksi perintöveron poistaminen merkitsisi joillekin tuntuvaa verotuksen nousua. Omaisuuden myyntihinnasta ei voisi enää vähentää perintö- tai lahjaverotusarvoa ja se merkitsisi nykyistä korkeampaa veroa.

Puoluekokous katsoo, että verotusta tulee kehittää kokonaisvaltaisesti. Perintöveron poistaminen edellyttäisi myös muita muutoksia verojärjestelmään ja sen varmistamista, ettei muutos aiheuttaisi suurta aukkoa valtiontalouteen. Siksi mahdolliset muutokset perintöveroon tulee tarkastella osana verotuksen kokonaisuudistusta, jonka tavoitteena on työllisyyttä ja talouskasvua tukeva verojärjestelmä.”

Lopuksi puoluekokous toteaa, että julkisen talouden alijäämä on näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa niin mittava, että uudet merkittävät veronkevennykset perintö- ja lahjaverotukseen eivät tällä hetkellä ole realistisia.

99. Suomen Keskustanaiset: Eläkeläisten verotuksen kiristäminen luo vastakkainasettelua ja heikentää ostovoimaa

Kaavamaiset esitykset eläkeläisten verotuksen kirittämisestä jo keskitason työeläkkeiden osalta ovat omiaan johtamaan sukupolvien väliseen vastakkainasetteluun. Kuulluissa esityksissä ei puututa lainkaan miljoonaeläkkeitä veropakolaisina nauttivien – lähinnä suuryritysten eläköityneiden miesjohtajien – etuuksiin, koska näiden lukumäärä on niin pieni. Vaikka tilastollisesti näin on, esitysten moraalinen perusta ontuu.

Jopa keskitason työeläkettä saava voi kokea taloudellisen kurimuksen elämänsä ehtoolla esimerkiksi pakollisten remonttien, vuokrien ja yhtiövastikkeiden nousun sekä julkisten palvelujen kehnon saatavuuden vuoksi. Naisten miehiä korkeamman eliniänodotteen vuoksi joukossa on paljon yksineläviä naisleskiä, joilla ei matalien tulorajojen vuoksi ole oikeutta esimerkiksi asumistukeen.

Toisaalta eläkeläisten verotuksen kiristäminen heikentää ostovoimaa, mikä taas on kaikilta pois. Säästäväisesti eläneet ja velkansa maksaneet elä-

keläiset ovat merkittävä kohderyhmä Suomessa esimerkiksi yksityiselle palvelusektorille.

Suomen Keskustanaiset vaatii, että Suomen Keskusta ei lähde mukaan kuoroon, joka vaatii eläkeläisten verotuksen kiristämistä. Keskustan on sen sijaan tuettava politiikkaa, jossa ihmiset elämänkaarensa eri vaiheissa nähdään yksilöinä. Puolueessa on myös syytä muistaa, millaisen viestin jo pelkkä esitys eläkeläisten verotuksen kirittämisestä lähettää. Monet eläkeiän saavuttaneet ovat aktiivisia yhteiskunnallisia toimijoita, joiden leimaaminen ja marginalisoiminen näkyvät puoluekannatuksessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Julkisen talouden sopeuttamistarve on niin mitava, että kaikkien on osallistuttava siihen, myös eläkeläisten. Keskusta pitää perusteltuna, että eläkkeiden verotusta kiristetään maltillisesti, mutta hallituksesta poiketen Keskusta ulottaisi tämän myös suurempiin eläkkeisiin.

100. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: Eläketulovero eriarvoistavana poistettava

Suomessa on muutamien vaalikausien ajan kannettu eläketuloveroa, mikä kohdistuu määritellyn tuloverorajan ylittävään vero-objektiin. Ongelmalliseksi jo mahdollisesti perustuslainakin näkökulmasta eläketuloveron tekee se, että se kohdistuu vain eläkeläisiin, jotka maksavat kuten muutkin kansalaiset samanaikaisesti progressiivista tuloveroa samasta vero-objektista eli henkilökohtaisesta tulosta.

Monet eläketuloveroa maksavat kokevat tämän eriarvoistavana epäoikeudenmukaiseksi jo progressiivisen tuloveron lisäksi. Kyseessä koetaan olevan ns. kateusveron.

Lain tekee ongelmalliseksi myös se, että se kohdistuu myös iästä riippumatta nuorenakin iästä riippumatta eri sairauksien ja vammojen johdosta eläkkeelle joutuneisiin henkilöihin.

Vaikka kaikkein pienituloisimmat eivät joudukaan eläkeverotulon maksajiksi, on eläketuloverolla kielteisiä vaikutuksia eläkeläisten ostovoimaan. Yhteiskunnassa ostovoima pitää yllä lähipalveluita ja edistää pienyrittäjyyttä kautta maan.

Samoin eläketulovero toimii kielteisesti eläkeläisten mahdolliseen työskentelyyn työelämässä. Suomessa myös työikäisen väestön vähentymisen vuoksi tarvittaisiin vapaaehtoisuuteen perustuvaa eläkeikäisten työpanosta. Usein vain kyse on myös erityis- ja ammatillisista osaajista, joiden työskentely työelämässä vaikkapa osatoimisekikin olisi tarpeellista. Nyt eläketulovero lähinnä kateusverona toimii negatiivisena kannustimena.

Edellä olevan perusteella esitetään, että Keskusta toimii iän perusteella normaalin tuloveron lisäksi määritellyn eriarvoistavan eläketuloveron poistamiseksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous toteaa, että näköpiirissä olevassa julkisen talouden tilanteessa ei ole edellytyksiä aloitteessa esitetyn kaltaiseen veronalennukseen.

Keskusta kohdistaisi sen sijaan tuntuvaan 20 prosentin veroporkkanan niille ikääntyneille työntekijöille, jotka jatkavat työskentelyä alimman eläkeiän saavuttamisen jälkeen, eivätkä siirry eläkkeelle.

101. Keskustanaisten Kymenlaakson piiri: Yksityisautoilun verotuksessa huomioitava käytön pakollisuus

Ihmiset ovat asuinpaikkansa mukaan hyvin eri-arvoisessa asemassa sen suhteen, miten heillä on mahdollisuus liikkua. Kaupunkiasuja tulee varsin mainiosti toimeen julkisilla liikennevälineillä, kun taas pienemmissä taajamissa asujalle, haja-asutusalueista puhumattakaan oma auto on ainakin työssäkäyvälle lähes välttämättömyys. Haja-asutusalueella asujan osalta autoilukuluja nostattaa suuremman ajomäärän lisäksi alemman liikenneverkon kunto ja sen aiheuttama lisäkuluminen autoon.

Keskusta on aikaisemmin tehnyt varsin hyviä avauksia siitä, että yksityisautoilun verokohtelua pitäisi porrastaa tai muutoin autoilua tukea sen mukaan, miten välttämätöntä oman auton käyttö on jokapäiväisessä elämässä. Keskustanaisten Kymenlaakson piiri esittää, että näitä tehtyjä esityksiä pidetään aktiivisesti esillä ja niitä edistetään.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja toteaa, että liikenteen verotusta on tulevaisuudessa välttämätöntä uudistaa kokonaisuutena myös julkisen talouden verokertymän turvaamiseksi.

Keskustan liikenneveromallissa vero olisi matalampi siellä, missä yksityisauto on välttämätön ja korkeampi niillä alueilla liikuttaessa, joissa julkinen liikenne toimii. Kilonmetriveromalli korvaisi nykyisen tankilla tapahtuvan polttoaineverotuksen.

102. Keskustan Siilinjärven Kunnallisjärjestö: Ravintolassa tarjoiltavien alkoholijuomien veroale työllisyyden edistämiskeinona

Keskusta tukee yrittäjyyttä ja ravintola-alan ahdinkoa luomalla ravintolassa tarjoiltaville alkoholijuomille veromallin, joka alentaa ravintolassa ostettavien juomien hintaa kohtuullisemmaksi. Ensisijaisesti aloitteella tavoitellaan ravintola-alan kannattavuutta ja työllistämistä sekä kaupunkiympäristöjen elinvoimaisuutta sekä elävyyttä. On myös sosiaali- ja terveystalouden kysymys, että alkoholin nauttiminen tapahtuu ravintolaympäristössä kotona tismitteluun sijaan.

Aloitteen tekijät toteavat myös, että alkoholin nauttiminen sosiaalisessa ja julkisessa tilassa vähentää myös syrjäytymistä ja tuo alkoholikulttuurin lähemmäs eurooppalaista maltillista kulutusta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Näköpiirissä olevassa julkisen talouden tilanteessa ei ole edellytyksiä aloitteessa kuvatun kaltaiseen veronalennukseen. Alennus olisi myös EU-oikeudellisesti kyseenalainen.

103. Keskustan Sivistysseura: Liikunnan arvonlisävero 0 %

Rapistunut Suomen kansa kaipaakin liikuntaa. Ennaltähtäisy on terveydenhuollon kulmakivi. Liikunta on yksi tehokkaimmista tavoista edistää omaa fyysistä, mutta myös henkistä terveyttä.

Yhteiskunnan tulisi tarjota laajasti monipuolisia liikuntapalveluja ja kannustaa liikkumaan. Yksityiset liikuntapalveluiden tuottajat tarjoavat paljon liikuntapalveluita ja näistä varmasti jokainen löytäisi mieleisen liikuntaharrastuksen.

Mieleisen liikuntaharrastuksen esteeksi ei voi muodostua hinta. Arvonlisävero ei saa kasvattaa liikunnan hintaa, jonka vuoksi Keskustan Sivistysseura esittää liikuntapalveluiden arvonlisäveron poistamista. Kaikki panostukset liikuntaan ovat elintärkeitä. Kirjaimellisesti.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Näköpiirissä olevassa julkisen talouden tilanteessa ei ole edellytyksiä aloitteessa kuvatus kaltaiseen veronalennukseen. Alennus olisi myös EU-oikeudellisesti kyseenalainen.

Puoluekokous pitää vääränä oikeistohallituksen ratkaisua nostaa liikuntapalveluiden arvonlisäveroa 10 prosentista 14 prosenttiin.

104. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Olutveron lasku perutaan

Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö ry esittää, että oluen hinnan alkoholiveron lasku perutaan ja näin edistetään kansanterveyttä ja valtion talouden tervehdyttämistä.

Hallitus laskee oluen veroa 4,9 % vuoden 2024 aikana. Samalla ruuan ja muiden hyödykkeiden ja muun alkoholin hinta nousee jatkuvasti.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja toteaa, että koko alkoholivero olisi syytä sitoa kuluttajahintain-

deksiin, jolloin verotaso nousisi inflaation tahdissa. Tämä lisäisi valtiovarainministeriön verokartoitukseen mukaan verotuottoa lähemmäs 120 miljoonaa euroa neljässä vuodessa. Samassa yhteydessä voitaisiin selvittää eri alkoholijuomien verotasot.

Puoluekokous kiittää aloitteentekijöitä julkisen talouden vaikean tilanteen huomioivasta vastuullisesta aloitteesta.

105. Keskustan sosiaali- ja terveyspoliittinen seura: Terveysten liittyvillä haittaverolla ehkäistävä kansantauteja

Kroonisten kansantautien synnyssä ovat ravinto, tupakka, alkoholi ja liikunta avainasemassa. Niihin vaikuttamalla voidaan ehkäistä tauteja. Ihmisiä on vuosikausia ohjattu ja opastettu terveempiin elintapoihin. Kansanterveys onkin monella tavalla parantunut ja elinikä pidentynyt. Monia ongelmia on kuitenkin edelleen. Ihmiset liikkuvat liian vähän. Lihavuus lisääntyy huolestuttavasti, ja esim. verenpaine- ja kolesterolitasot ovat liian korkeat. Tupakka, nikotiiniuutteet ja alkoholi aiheuttavat edelleen suurta sairastavuutta ja kuolleisuutta. Nämä kaikki kuormittavat sote-järjestelmäämme.

Yksilö- ja ryhmäneuvonnan vaikutus on rajallista. Sen sijaan oikeilla politiikkatoimilla voidaan vaikuttaa tehokkaasti. Hyvä keino on haitallisen kulutuksen verottaminen. Meillä on jo pitkäaikaiset kokemukset tupakka- ja alkoholiveroista, joiden tasoa voidaan edelleen nostaa. Uusi virvoitusjuomaveron merkittävä apu erityisesti lasten ja nuorten sokerin saannin vähentämisessä. Tätä veroa tulee laajentaa koskemaan kaikkia runsaasti sokeria sisältäviä tuotteita, kuten makeisia. Tämä toisi valtiolle varsin huomattavat lisäverotulot. Jatkossa tulisi pohtia myös runsassuolaisten tuotteiden haittaveroa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen siinä, että terveyden perustuvilla haittaverolla voidaan ehkäistä kansantauteja.

Orpon hallituksen suunnitelma makeisten muita elintarvikkeita korkeammasta arvonlisäverosta on avauksena tervetullut, koska tähän saakka terveys-

veron toteuttamiseen on liittynyt lainsäädännöllisiä vaikeuksia.

106. Pirkanmaan Keskustanuoret: Kuukautissuojien verotus pois

Kuukautis- ja inkontinenssisuojat ovat välttämättömyys menstruoiville ihmisille. Ne mahdollistavat muun muassa koulutuksen, työskentelyn ja ovat merkittävä mahdollisuus tasa-arvolle. Ainoa ongelma liittyy niiden hintaan. Kuukautissuojien hankinnasta kertyy elämän aikana merkittäviä sukupuolittuneita kustannuksia. Menstruoiva ihminen voi käyttää elämänsä aikana jopa 12 000-18 000 suojaa ja rahaa tähän voi kulua elämän aikana jopa useita tuhansia euroja. Myös erilaiset elämäntilanteet, kuten lasten saanti tai vanhuus vaikuttavat suojien kulutusmääriin.

Euroopan unioni on todennut vuonna 2019 kuukautisköyhyyden olevan ongelma unionin jäsenmaissa, ja kehottanut myös Suomea poistamaan arvonlisäveron kuukautist tuotteista. Kuukautist tuotteiden ja inkontinenssisuojien ALV-verotus tulee siksi poistaa kokonaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustan tavoitteena oli jo ennen eduskuntavaaleja 2019, että intiimihygieniatuotteiden (esim. kuukautis- ja inkontinenssisuojien) arvonlisävero lasketaan 24 prosentista 10 prosenttiin.

Hallitusohjelma oli tuolloin useamman puolueen kompromissi. Harmillisesti tätä sukupuolten välistä eriarvoisuutta vähentävää aloitetta ei saatu edellisen hallituksen hallitusneuvotteluissa toteuttamaan.

Puoluekokous toteaa tyytyväisyydellä, että asia on edennyt Orpon hallituksen ohjelmaan saakka. Keskusta tukee tätä muutosta, kun hallitus saa asiasta esityksen tehdyksi.

107. Keskustan Siikalatvan kuntayhdistys: ”Rihkamavero” maahantuontiin

Kaikki elektroniikkaa sisältävät ja mekaaniset laitteet ja koneet tuontiverolle, jos niiden takuu on alle 7 vuotta. Vero olisi 25% ja minimi vähintään 25€. Vero otettaisiin käyttöön 3 vuoden siirtymäajan jälkeen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen, koska ei pidä aloitetta toteuttamiskelpoisena.

108. Keskustan Kymenlaakson piiri: Eri-tyistalousalue helpottamaan Venäjän sodan Kaakkois-Suomelle aiheuttamaa haastetta

Kymenlaakso on Suomen suurin rajamaakunta. Venäjän aloittaman sodan seuraukset ovat huomattavat aluetaloudessa.

Kymenlaakson Keskusta esittää, että Keskusta jatkaa erityistalousajattelun edistämistä ja ehdottaa sinne mm. Kaakkois-Suomen pääomasijoitusrahaston perustamista. Yritysrahoituksen kokonaisuuden osalta haettaisiin alueelle pankkisääntelyn Sand Box- ajattelua, jossa yritysten pääomavainkeituksia voitaisiin hientää, jotta investoinnit tapahtuvat.

Työnantajamaksuja voitaisiin laskea rajan tumassa alueille, missä työttömyys selvästi alle maan keskitason. Yhteisvero voisi vastaavasti olla korkeampi ja toimia kannustimena. Myös TKI-verokannustin voisi olla korkeampi. Rajaseudulle haettaisiin myös täysimääräisiä EU:n koheesio- ja maatalousrahoituksen tukia, jotka ovat Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen perustaa erityistalousalue.

Keskusta esittää kymmenen vuoden erityistalousaluekoelua itäiseen Suomeen. Määräaikainen vapautus investoivalle yritykselle yhteisöverosta olisi osa kasvupakettia. Itäisen Suomen erityisalueella uudistus koskisi kaikkia investointeja toimialariippumattomasti, jotta itäiseen Suomeen saataisiin merkittävä investointiruiske.

Erityistalousalueelle koottaisiin yritysten investointiporkkanan lisäksi kattava toimenpidepaketti kannustimista, kuten opintolainojen hyvitys ja muuttoavustus osaavan työvoiman saamiseksi, alueellisesti kevennetty sähköverotus ja huojennetut sosiaaliturvamaksut, ohitusta luvituksille, työvoiman saatavuusharkkinasta luopuminen sekä TKI:n ja koulutuspaikkojen lisäpanostusten painottaminen erityisesti itäiseen Suomeen.

Keskusta helpottaisi itäisen Suomen tilannetta 130 miljoonalla eurolla ja osoittaisi 30 miljoonaa euroa Pohjois-Suomeen. Toimenpidekokonaisuudella luotaisiin Venäjän sodankäynnin seurauksista kärsiville itärajan maakunnille kasvunäkymiä ja aloitettaisiin niin sanotun Pohjoisen ohjelman toteuttaminen. Rahoitus saadaan perumalla ns. Turun tunnin junan 460 miljoonan euron pääomitus.

Lisäksi otettaisiin kokeiluna halukaille kunnille käyttöön muualta maailmalta tuttu turismimaksu, jonka tuotto käytettäisiin paikallisen matkailuinfraan kehittämiseksi. Maksu voisi olla esimerkiksi neljä euroa yötä kohden.

109. Keskustan Heinävaaran, Huhtilampi-Uskalin, Kiihtelyksen ja Särkivaaran paikallisyhdistykset: Liitoskunnista erityistalousalueen pilottipitäjiä

Itä-Suomen hiipuva kehitys on saanut parin viime vuoden aikana paljon tilaa puheissa ja kirjoituksissa, mutta mihinkään konkreettisiin toimiin eri ministeriöt ja maan hallitus eivät ole tilanteen parantamiseksi edenneet.

Päinvastoin Suomessa uskotaan nyt megatrendiäkin kutsutun keskittämisen voimaan ja väijämyyteen. Tämä näkyy sekä hallituksen että kuntatasolla muun muassa Joensuun kaupungin valinnoissa.

Palvelujen karsintojen vaihtoehto olisi keskustien ulkopuolisten alueiden kehittämismallien työstäminen.

Itä-Suomen ahdinkoa kuvaa hyvin se, että maaliskuun 2024 yritysbarometrin mukaan pk-yritysten odotukset ovat rajamaakunnissa ylivoimaisesti maan heikoimmat.

1 Tilanne on heikko niin keskuskaupungeissa kuin
2 niitä ympäröivissä kunnissa ja pitäjissä.

3
4 Kansallisen turvallisuuden sekä alueiden ja kansalaisten tasavertaisen kohtelun vuoksi tilanteeseen
5 on saatava korjaus.

6
7
8 Valtiovarainministeriön vuonna 2023 teettämän
9 selvityksen mukaan Suomeen voidaan perustaa
10 erityistalousalueita ottaen huomioon EU:n valtion-
11 tukisäännöksistä ja perustuslaista mahdollisesti
12 aiheutuvat rajoitukset.

13
14 Erityistalousalueiden avulla olisi mahdollista tukea
15 ja kehittää kuntaliitosalueiden eli pitäjien elinkei-
16 noelämää, työllisyyttä ja asukkaiden hyvinvointia
17 sekä estää tai ainakin hidastaa palveluiden karsin-
18 taa.

19
20 Ympäröivien taajamien ja maaseudun elinvoima ja
21 kasvu säteilisi eittämättä myös keskuskaupunkiin
22 positiivisesti.

23
24 Liitosalueiden määrätietoinen kehittäminen olisi
25 varmin tae sille, että tehtävämäärältään voimak-
26 kaasti supistunut kuntakenttä rohkaistuisi myös
27 jatkossa vapaaehtoisii kuntaliitoksiin, kun luvassa
28 olisi kehittämispanoksia yksiviivaisen alasajon
29 sijaan.

30
31 Edellä olevaan viitaten esitämme, että Suomen
32 Keskusta r.p. ajaa määrätietoisesti erityistalousalu-
33 een perustamista Itä-Suomeen.

34
35 Toimivaa mallia tulisi kokeilla Joensuun kaupun-
36 gin liitoskuntien, nykyisten Enon, Kiihtelysvaaran,
37 Pyhäselän ja Tuupovaaran pitäjien alueella.

38
39 Pilotoinnilla saataisiin arvokasta tietoa sekä eri-
40 tyistalousalueen merkityksestä että tehokkaista
41 toimista kuntaliitosalueiden taloudellisen ja kult-
42 tuurisen kehityksen vauhdittamiseksi sekä hyvin-
43 voinnin vahvistamiseksi.

45 Puoluehallituksen vastausesitys:

46
47 Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen
48 perustaa erityistalousalue ja viittaa Keskustan
49 Kymenlaakson piirin aloitteeseen (numero 108)
50 antamaansa vastaukseen.

Elinkeinot ja yrittäjyys

110. Pirkanmaan keskustanuoret: Duopoli purettava!

111. Keskustan Jyväskylän kunnallisjärjestö: Suomen Keskusta tarvitsee ohjelman kaivos-, malminjalostus- ja akkuteollisuuden ympäristö-vastuun parantamiseksi

112. Keskustan Porvoon kunnallisjärjestö: Nyt on jo kiire – Kaivosteollisuuden vastuullista kasvua ei voi toteuttaa ilman kansallista sääntelyä

113. Keskustan Porvoon kunnallisjärjestö: Vihreää siirtymää ei saa toteuttaa Suomen vesistöjen kustannuksella

114. Keskustan Pohjois-Tuusulan paikallisyhdistys: Kaivosteollisuus mukaan säästötalkoisiin.

115. Lapin Keskustanuoret: Lyhyt vuokrauksen sääntelyyn lisenssimalli

116. Lapin Keskustanuoret: Lyhyt vuokraus kunnallisen itsehallinnon piiriin

117. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Seksityöstä maaseudun kantava elinkeino!

118. Kuopion Keskustaopiskelijat: Seksityö kriminalisoitava

119. Keskustanuorten Kuhmon osasto: Pankkeilta enemmän yhdistysystävällisyyttä

120. Keskustan Limingan kunnallisjärjestö: Teko-äly ja ihmisyyys

110. Pirkanmaan keskustanuoret: Duopoli purettava!

Ruoan hinta on historiallisen korkealla ja samaan aikaan S- ja K-ryhmä tekevät ennätystuloksia. Aitoa kilpailua ei markkinoilla synny, sillä Kesko ja S-ryhmä hallitsee lähes 85 prosenttia Suomen päivittäistavaramarkkinoista. Käräsjöinä tilanteessa ovat niin tavalliset kansalaiset kuin ruoantuottajatkin. Keskittynyt päivittäistavarakauppa uhkaa lisäksi suomalaista ruokaturvaa. Samalla kun tuotantokustannukset nousevat ja viljelijöiden ahdinko syvenee, ruoantuottajille jää äärimmäisen pieni siivu tuotteen lopullisesta hinnasta.

Pirkanmaan keskustanuorten mielestä tilanne on kohtuuton. Siksi Pirkanmaan keskustanuoret esit-

1 tääkin, että päivittäistavarakaupan duopoli tulee
2 purkaa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

6 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen vaan edistäisi
7 muilla keinoilla nykyistä reilumpia elintarvikemark-
8 kinoita.

10 Puoluekokous toteaa, että tulonmuodostus elin-
11 tarvikeketjussa ei jakaudu tasaisesti ja alkutuotan-
12 non saama osuus myydyin tuotteen hinnasta on
13 pienin koko ruokaketjussa. Keskusta katsoo, että
14 tärkeimpänä keinona maatalouden kannattavuus-
15 den parantamiseen on nostaa maataloustuottei-
16 den markkinoilta saatavaa hintaa.

18 Ulkomaanvientiä on edistettävä kaikilla sektoreilla
19 (erityisesti teollisuus), jotta suomalaisia huippu-
20 tuotteita saataisiin kansainvälisille markkinoille ja
21 siten menekkiä ja hintaa nostettua. Panoshintojen
22 nousu nostaa kustannuksia alkutuotannossa ja
23 nousseiden kustannusten tulisi siten myös siirtyä
24 maataloustuotteiden hintoihin.

26 Puoluekokous katsoo, että lainsäädännön keinoin
27 tulee voida puuttua epäterveeseen neuvotteluase-
28 maan elintarvikeketjussa. Kilpailulakia, elintarvi-
29 kelakia ja muita ruokamarkkinoihin liittyviä lakeja
30 tulisi tarkastella uudestaan ja tehdä tarvittavat
31 muutokset tuottajan aseman vahvistamiseksi.

33 Poliitiikan tehtävänä on turvata alalle kilpailukykyi-
34 nen toimintaympäristö. Heikon kannattavuuden
35 takana ovat myös monista sektorikohtaisista
36 säädöksistä seuraavat kohoavat tuotantokustan-
37 nukset, jotka heikentävät asemaamme kilpailussa
38 kansainvälisillä markkinoilla.

40 Esimerkiksi pellon hajautunut omistajuus ja siitä
41 seuraava korkea vuokrausaste, lannoitteiden
42 maahantuontia rajoittava kadmiumasetus sekä
43 eläinten hyvinvointiin liittyvät korkeat standardit
44 nostavat tuotantokustannuksiamme. Meidän on
45 joko saatava vastuullisemmista tuotteistamme
46 markkinoilta kilpailijoitamme korkeampi hinta tai
47 muutettava tuotannonsääntelyä tuotantokustan-
48 nusten laskemiseksi.

50

On myös tärkeää, että maatilat pyrkivät toiminnan tehostamiseen ja nykyaikaistamiseen. Maataloustuet olisi tarkoituksenmukaista ohjata tulevaisuuteen katsoville, aktiivisesti viljeleville ja muutostykyisille tiloille.

Myös tuotannon on seurattava kysyntää yhä paremmin. Sopimustuotanto tukee markkinaehtoista tuotantoa, jonka vuoksi vahvempi sopimustuotanto voisi olla ratkaisu kysyntävetoisempaan tuotantoon myös niillä sektoreilla, jolla se tällä hetkellä ei toteudu. Myös tuottajaorganisaatiot vahvistavat alkutuottajien neuvotteluvoimaa, jonka vuoksi niiden perustamista ja niihin liittymistä tulee tukea jakamalla tietoa ja koulutusta aiheesta.

Keskusta katsoo, että reilu kilpailu elintarvikemarkkinoilla vaatii samat säännöt sekä parempaa informaatiota kuluttajille eli parempaa läpinäkyvyyttä etenkin tuontielintarvikkeiden kohdalla. Myös erilaisiin rikoksiin ja petoksiin, kuten ruokaväärnöksiin tulee varautua yhä paremmin tulevaisuudessa.

Keskusta linjaa:

- Tuottajan tulee saada oikeudenmukaista, toimeentulon ja tulevaisuuden mahdollistavaa hintaa tuotteistaan. On tehtävä toimia, joilla markkinoilla kohoavat hinnat realisoituvat tuottajille korkeampina tuottajahintoina.
- Maa- ja metsätalousministeriön on teetettävä selvitys alkutuotannon kilpailukykyä heikentävistä kansallisista sääöksistä, ja arvioitava niiden perusteellisuutta kustannusvaikutuksen valossa.
- Markkinoiden toimivuus tulee taata lainsäädännöllä ja kaupan määräävää markkina-asemaa on pyrittävä purkamaan. Kilpailulainsäädäntö tulee uudistaa sekä kehittää elintarvikemarkkinalakia edelleen.
- Sopimustuotantoon tulee kannustaa ja tukea.
- Tuottajaorganisaatioiden perustamista tulee kannustaa ja tukea.
- Lannoiteomavaraisuutta tulee parantaa, jonka vuoksi selvitetään oman (ei tuontiraaka-aineisiin

perustuvan) typpilannoitetuotannon kehittämistä ja tukemista huoltovarmuuden turvaamiseksi. Esimerkkinä vihreän ammoniakkin tuotanto.

- Avataan kaupan kysyntätietoa tuottajille ja teollisuudelle ruokaketjun läpinäkyvyyden lisäämiseksi naapurimaiden tapaan.

111. Keskustan Jyväskylän kunnallisen järjestö: Suomen Keskusta tarvitsee ohjelman kaivos-, malminjalostus- ja akkuteollisuuden ympäristövastuun parantamiseksi

Keskustan kaivospoliittinen linjaus vuodelta 2019 tarjoaa hyvän vision: "Suomi on kestävä kaivos-toiminnan mallimaa". Vision toteuttaminen vaatii muutoksia nykytilaan. Kaivospolitiikkaan liittyy myös malminjalostuksen ja akkuteollisuuden toimintaperiaatteet Suomessa. Kasvava joukko kansalaisia on huolestunut kalleimmasta luonnonvarastamme, puhtaasta vedestä. Tässä on Suomen Keskustalla mahdollisuus parantaa mainettaan ympäristöpolitiikassa.

Suomessa on ollut vuodesta 2013 voimassa kaivannaisjäteasetus, jonka mukaan kaivosjätteistä ei saisi seurata pilaantumista eikä sen vaaraa ympäristölle edes pitkien aikojen kuluessa. Kaivannaisteollisuudesta syntyy kuitenkin käytännössä edelleen ongelmia vesistöille ja muulle ympäristölle. Esimerkiksi kaivosten pohja- ja patorakenteet vuotavat haitta-aineita pohja- ja pintavesiin, kun ohjeita niiden tiiviiseen toteuttamiseen ei ole.

Akkuteollisuuden suurimmat jätemäärät ja vesistö-päästöt syntyvät prekursorituotannosta ns. pCAM. Ei ole hyväksyttävää, että Suomen valtion omistama Suomen Malminjalostus Oy edistää linjaa, jossa tuotannon jätteet kuten natriumsulfaatti ja alumiini sijoitetaan Itämereen. Tätä tavoitellaan mm. Haminassa ja Kokkolassa. Missään muussa Itämeren rannikkovaltiossa ei toimita samoin.

Suomen maine puhtaan luonnon maana vaarantuu, mikäli kaivosten, malminjalostuksen ja akkuteollisuuden ympäristöongelmia ei saada määrätietoisesti kuriin. Ympäristöriskejä pystytään luotettavasti ehkäisemään, kun sitä vaaditaan.

Toimenpide-ehdotuksena esitämme:

Keskustan kaivoslinjaus päivitetään ja se laajennetaan koskemaan myös luonnonvarojen jalostuksen periaatteita. Mukaan tulee kytkeä kiertotalousajattelu mm. syntyvien jätteiden osalta sekä vesitöpäästöjen vähentäminen. Toteutus on tehtävä demokraattisena politiikkaohjelmatyönä, läpinäkyvästi ja keskustellen. On tärkeää, että mukana tahoja, joilla on paikallistuntemusta kaivannaisteollisuuden riskeistä mahdollisten hyötyjen lisäksi.

Nykyistä paremmin tulee huomioida ainakin seuraavat asiat:

- Ympäristölupamenettelyssä tulee vaatia parhaan saatavilla olevan teknologian käyttöä.

- Viranomaisten osaamisesta tulee huolehtia ja yritysten toimittamia tietoja kuten vesistömallinnukset ja kaivosten pohjarakenteet tulee tarkastuttaa kolmannella osapuolella, jos käsittelevällä viranomaisella ei ole resursseja tarkastukseen. Suhangon kaivoshankkeessa AVI pyysi ulkopuolisen arvioinnin yrityksen pato- ja tiivisrakennesuunnitelmasta kanadalaiselta toimijalta ja arviointi toi esille lukuisia puutteita.

- Lupaviranomaistoiminnan parantaminen malminetsintälupa-asioissa vaatii syvempää tarkastelua ja kehitysehdotuksia. Nykytilanteessa kansalaisilla ja yhdistyksillä on keskeinen rooli hakemusten virheiden tarkastamisessa. Esimerkkinä lukuisat kaivoshankkeet ja Haminan akkumateriaalitehdas.

- Kestävän kaivostoiminnan ja akkuteollisuuden mallimaassa tarvitaan teknologisen kehityksen lisäksi myös panostusta tieteelliseen tutkimukseen kaivostoiminnan vaikutuksista ympäristöön ja ihmisiin.

- Keskustan vuonna 2019 päivitetystä kaivospoliittisesta ohjelmassa malminetsintä esitetään haitattomana toimintana, jota ei pitäisi liittää kaivostoimintaan. Tämä ei ole malminetsintäalueiden maanomistajien etu. Linjauksen tieteellinen ja juridinen perusta tulee tarkistaa.

- Kaivannaisteollisuuden yritysetiikka ja kestävyys. On paljon kokemuksia kaivosyhtiöistä, jotka

laiminlyövät lakisääteisiä velvollisuuksiaan esim. pohjaveden pilaamiskielto. Tällaiset toimijat tulisi saada pois toimialalta. Kaivosyhtiöiden pitäisi olla niin vakavaraisia, että pystyvät hoitamaan myös jälkihoitovelvollisuutensa. Ennallistamisvelvoite tulee olla aina kaikilla toimijoilla.

- Tarvitaan konkreettiset tavoitteet kaivosverotuksen uudistamiseksi siten, että kansalaisten edut turvataan. Ulkomaisten kaivostoimijoiden toimien tulee hyödyttää Suomea.

Yhteenvedo: Suomi voi olla tulevaisuudessa houkutteleva investointiympäristö juuri siksi, että teollisuuden ympäristöriskit hoidetaan oikeasti kuntoon. Siihen tarvitaan konkreettisia toimia, tyhjat puheet eivät herätä kansalaisten luottamusta. Kaivokset ja akkumateriaalien valmistus ei saa vaarantaa vesistöjä eikä edistää luontokatoa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous ei ota kantaa aloitteen yksityiskohtiin, mutta yhtyy aloitteeseen siltä osin, että Keskustan kaivospoliittiset linjaukset on päivitettävä ja pidettävä ajan tasalla.

Keskustan kaivospoliittisessa linjauksessa halutaan muun muassa antaa kunnalle ehdoton oikeus päättää siitä, tuleeko sen alueelle kaivos vai ei. Linjauksessa myös kiinnitetään huomiota ympäristökysymyksiin nykyistä paremmin sekä ehdotetaan kaivosveroa.

Kaivoslinjauksessa korostetaan paikallisten ihmisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamista elinympäristöään koskevissa asioissa.

Vaalikaudella 2019-2023 toteutettiin kaivoslain uudistaminen. Uudistustyö noudatti monelta osin Keskustan kaivospoliittisia linjauksia. Lisäksi viime kaudella valmisteltiin kaivosvero, joka on jo voimassa. Pääministeri Orpon hallitus on tekemässä siihen maltillisen korotuksen, mikä sopii myös Keskustalle.

112. Keskustan Porvoon kunnallisjärjestö: Nyt on jo kiire – Kaivosteollisuuden vastuullista kasvua ei voi toteuttaa ilman kansallista sääntelyä

Koska kaivosteollisuus kasvaa Suomessa tulevina vuosina, edellyttää kestävä toiminta tiukempaa sääntelyä. Kaivosten jätealtaat vuotavat Suomessa raskasmetalleja pohja- ja pintavesiin, ja nämä vuotavat pohja- ja patorakenteet ovat keskeinen syy kaivosten päästöihin.

Näiden vuotavien jätealtaiden ongelma tulee ratkaista ennen kuin kaivosten määrä ja koko maassamme moninkertaistuvat. Ratkaisut ovat olemassa, mutta eivät vielä käytössä.

Ympäristöministeriö havahtui pohjarakenteiden vuotoihin vuonna 2016, jolloin ongelmaa selvitti Oulun yliopisto. Suureksi puutteeksi todettiin se, ettei rakenteiden toteuttamiseen ole tarvittavaa lainsäädännön ohjausta.

Pato- ja pohjarakenteiden rakentamisohjeita laatimaan perustettiin ympäristöministeriön työryhmä. Työn piti valmistua 2020. Vaatimuksia ei ole vielä kukaan julkaistu ja on epävarmaa, onko niitä tehty. Kanadasta ja monesta muusta kaivosmaasta vaatimukset sen sijaan löytyvät.

Suomen tulee näyttää esimerkkiä maailmalle, ei olla surullinen esimerkki. Nyt on tilaisuus näyttää, miten kaivokset toteutetaan turvallisesti ympäristöä pilaamatta.

Suomessa on yli 30 lakkautettua kaivosta, joiden on todettu vuotavan raskasmetalleja ympäristöön. Nyt on kiire laatia ohjeet ja vaatimukset kaivosten jätealtaiden pohjarakenteille. Kaivosteollisuuden vastuullista kasvua ei voi toteuttaa ilman kansallista sääntelyä ja riittävää valvontaa. Kaivokset on suunniteltava niin, että ne eivät pilaa pohja- ja pintavesiä ja näin tuhoa korvaamattoman arvokasta luontoamme.

Keskustan tulee edistää ja vaatia, että kaivosten pato- ja pohjarakenteiden rakentamisohjeet laaditaan ja julkaistaan mahdollisimman pian.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen siltä osin, että kaivosten pato- ja pohjarakenteiden rakentamisohjeet laaditaan ja julkaistaan mahdollisimman pian.

Puoluekokous viittaa lisäksi Keskustan Jyväskylän kunnallisjärjestön aloitteeseen (numero 111) antamaansa vastaukseen.

113. Keskustan Porvoon kunnallisjärjestö: Vihreää siirtymää ei saa toteuttaa Suomen vesistöjen kustannuksella

Suomessa on meneillään lukuisten vihreän siirtymän investointien suunnittelu ja toteutus. Vihreän siirtymän luontovaikutukset ovat jääneet Keskustan ympäristö- ja talouspolitiikan ulkopuolelle. Niin kaivos- kuin akkuteollisuuden investoinnit aiheuttavat merkittäviä päästöjä vesistöihin.

Keskusta ei saa keskittyä hankkeisiin vain CO₂-päästöjen ja työpaikkojen näkökulmasta. Akkumateriaalituotannosta ja kaivostoiminnasta syntyy paljon jätteitä, joiden käsittelyn ongelmat uhkaavat pilata vesistöjä niin Lapissa kuin rannikolla. On otettava selkeästi kantaa ja edistettävä politiikkaa, jolla estetään vesistöjen pilaantuminen. Vastuuta vesistövaikutusten esiin nostamisesta ja valvomisesta ei saa vierittää kansalaisyhteiskunnalle ja viranomaisille. Poliittisilla vaikuttajilla ja lainsäätäjillä on keskeinen vastuu.

Akkumateriaalitehtaiden (pCAM) suurin jätemäärä syntyy natriumsulfaattista. Suomessa valtionyhtiö Suomen Malmijalostus Oy:n johdolla ajetaan sitä, että natriumsulfaatti sijoitettaisiin Itämereen talteenoton ja kiertotalouden ratkaisujen sijaan. CNGR Finland Oy:n (Suomen Malmijalostus omistaa 40%) natriumsulfaattijätteen määrä on 142 000 tonnia vuodessa, yli 400 000 kiloa päivässä ja se sijoitettaisiin Suomenlahteen. Umicore Finland Oy Kokkolassa tavoittelee jätteelle sijoituspaikaksi Perämerta ja määrä on edellä mainittua suurempi.

Akkumateriaalitehtaat (pCAM) Ruotsissa, USA:ssa ja Australiassa ovat päätyneet vastuulliseen ratkaisuun. Ne kiteyttävät natriumsulfaatin ja siitä jatko-

jalostetaan kaliumsulfaattilannoitetta, joka sopii perunalle ja tomaatille. Australiassa Austvoltin akkumateriaalitehdas ei sijoita jätettä suinkaan Intian valtamereseen, mutta Suomessa jätteet laskettaisiin paljon pienempään ja matalampaan Perämereen ja Suomenlahteen. Kansalaisadressi otsikolla Itämeri Ei ole akkuteollisuuden kaatopaikka keräsi yli 66 000 allekirjoitusta.

Lapissa Kemijoesta uhkaa tulla vihreän siirtymän kaivosten pääviemäri siitakin huolimatta, että Kemijoki on voinut huonosti jo pitkään. Nyt Kemijoen vesistön alueella on valmisteilla ainakin neljä suurta kaivoshanketta Ikkari, Sakatti, Sokli ja Suhanko. Toteutuessaan jokaisen neljän kaivoksen jätevedet laskettaisiin Kemijoen vesistöön ja niiden jätealueet jäisivät vesistön partaalle pysyvästi. Kaivosten päästöt uhkaavat myös pohjaveden laatua.

Ratkaisuja ja tekniikkaa on saatavilla jätevesiongelmien ratkaisemiseen, mutta se maksaa enemmän kuin jätteiden vesistöön laskeminen. Saastumisen korjaaminen tulee vieläkin kalliimmaksi ja vaikutukset ovat ylisukupolvisia.

Suomessa on vanhentunutta lainsäädäntöä. Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista on vuodelta 2006. Asetus on keskeinen, kun lupaviranomaiset säättävät päästörajoja. Suomen Ympäristökeskus julkaisi vuonna 2023 muutosesityksen, jossa esitettiin riskiaineiden listalle 12 uutta yhdistettä. Yksi ehdotetuista aineista on sulfaatti, joka on merkittävä kaivosten ja akkuteollisuuden päästöissä. Asetus vesiympäristölle haitallisista aineista tulee päivittää pikaisesti.

Keskustan ympäristöpolitiikan keskiöön tulee nostaa Suomen vesistöjen tilan parantaminen seuraaville sukupolville eikä niiden uhraaminen monikansallisten yritysten kaatopaikoiksi. Teollisuuden murros on jo menossa ja nyt on kiire toimia vesien-suojelun osalta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen keskeiseen sisältöön siinä, että kaivostoiminnan ja akkuteollisuuden pitää olla ympäristön näkökulmasta aina kestävää.

1 Suomeen mahtuu kestävästi toimivaa kaivosteollisuutta, mutta vihreän siirtymän varjolla ei tule pilata vesistöjä.

2
3
4
5 Muilta osin puoluekokous viittaa Keskustan Jyväskylän kunnallisjärjestön aloitteeseen antamaansa
6 vastaukseen (numero 111), joka koskee Keskustan
7 kaivospoliittisten linjausten päivittämistä. Päivit-
8 tämisen yhteydessä tulee tarkastella myös valtio-
9 neuvoston asetusta vesiympäristölle vaarallisista ja
10 haitallisista aineista.

114. Keskustan Pohjois-Tuusulan paikallisyhdistys: Kaivosteollisuus mukaan säästötalkoisiin.

11
12
13
14
15
16
17 Suomen arvokkaista, rahanarvoisista luonnonrik-
18 kauksista valuu rahaa lähes lahjaksi pois maastam-
19 me. Maassamme on vireillä noin 60 -100 hanketta
20 metallien kaivamiseen maaperästä. Kaivoslain
21 mukaan kaivoksilta peritään veroa Suomen val-
22 tiolle vain 0,6%. Monissa maissa vastaava veropro-
23 sentti on noin 6,0 %. Suomessa toimivat kaivokset
24 ilmoittivat v. 2022 tuotannokseen yhteensä noin 2
25 miljardia. Siitä on helppo laskea verotulot Suomen
26 valtiolle 0,6%:n mukaan. Se oli 25 miljoonaa euroa,
27 josta kaivospaikkakunnille jaettiin 15 miljoonaa
28 euroa, valtion kassaan jäi 10 miljoonaa euroa.

29
30 Vertailuna näihin miljardeihin, esimerkiksi etuuk-
31 sista ja eläkeläisten ansioista maksetaan noin
32 25-30% veroa valtion kassaan. Voitanee todeta
33 kaivosteollisuuden "porskuttavan" verotuksellisesti
34 Suomessa.

35
36 Valtion kassassa on isoja aukkoja, joita eivät täytä
37 sopeutukset tai etuuksien ja palkansaajien verojen
38 korotukset. Kun jaettavavan on niukkuutta, ei riitä
39 enää esimerkiksi kaivosteollisuuden merkittävä
40 työllistävä vaikutus ja sitä kautta saadut verotulot.

41
42 Keskustan tulee huolehtia siitä, että kaivosteolli-
43 suuden verotusta tarkistetaan ylöspäin verrokki-
44 maiden tasolle.

45
46 Suomessa on luonnonrikkauksia, joita osataan
47 nykyteknologialla hyödyntää luontoa pilaamatta.
48 Tietoa ja taitoa löytyy. Ei anneta kultaa valua ilmai-
49 seksi maamme rajojen ulkopuolelle. Meillä ei ole
50 öljyä, mutta kultaa löytyy.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen siltä osin, että se kannattaa kaivosveron maltillista korottamista ja samalla veropohjan mahdollisten ongelmien ratkaisemista saatujen kokemusten pohjalta.

Tavoitteena tulee olla oikeudenmukainen veropohja ja kohtuullinen verotuotto siten, että yhteiskunta ja lähiyhteisö saavat reilut osan kaivosten tuotosta, mutta verotus ei lyhennä kaivosten elinkaarta.

Muulta osin puoluekokous viittaa Keskustan Jyväskylän kunnallisjärjestön aloitteeseen (numero 111) antamaansa vastaukseen.

115. Lapin Keskustanuoret: Lyhytvookrauksen sääntelyyn lisenssimalli

Asuntojen lyhytvookrauksessa tulee ottaa käyttöön lisenssijärjestelmä, jonka kautta voidaan puuttua ongelmiin, hoitaa tilastointi tehokkaasti ja tarvittaessa huolehtia myös verotuksesta.

Nykyinen malli, jossa toiminta on sitä sallittumpaa, mitä epäammattimaisemmin sitä hoidetaan, johtaa haittoihin naapureille ja tekee harmaasta taloudesta houkuttelevaa. Todellisuudessa ammatteisessa toiminnassa on parhaat edellytykset hioa käytännöt kuntoon ja hankkia varustus, jolla esimerkiksi turistien yöpyminen asunnoissa onnistuu turvallisesti ilman kohtuuttomia haittoja naapureille.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Suomen suurimmat kaupungit ja monet kunnat ovat laatineet Airbnb:n tai muiden alustojen kautta tapahtuvaan lyhytaikaiseen majoitustoimintaan vuonna 2023 julkaistut uudet säännöt.

Kaupungit ovat itse rakentaneet säännöillä valtakunnallisen näkemyksen, mutta kunkin kaupungin rakennusvalvonta voi jatkossakin harkita itse, milloin asiaan puututaan.

1 Aloitteentekijöiden kotiseudun Rovaniemi on
2 ainakin aiemmin ollut verrattain salliva suhtautu-
3 misessa lyhytaikaiseen vuokraukseen. Puolueko-
4 kous kannustaakin Keskustanuorten Lapin piiriä
5 olemaan asiassa aktiivinen paikallisella tasolla, jos
6 asiassa koetaan paikallista korjaamisen tarvetta.

7
8 Puoluekokous katsoo, että hallituksen tulisi kiirees-
9 ti valmistella säädösmuutos, jolla verottaja saisi ve-
10 rovalvontaan vertailutiedot alustatalouden toimin-
11 nasta. Verovalvontaan on tullut tietosuojaesitystä
12 haasteita ja tämän vuoksi menetetään merkittävä
13 määrä verotuloja vuodessa. Ongelma koskee myös
14 muutakin alustataloutta kuin lyhytvoakrausta.

15
16 Pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaan:

17
18 ”Selkeytetään asuntojen vuokrausta sekä majoitus-
19 liiketoimintaa koskeva lainsäädäntö vastaamaan
20 nykypäivän tarpeita ja käytäntöjä. Varmistetaan
21 lyhytaikaisen vuokraustoiminnan edellytykset,
22 mutta mahdollistetaan samalla nykyistä parempi
23 puuttuminen havaittuihin ongelmiin.”

24
25 Keskusta seuraa tämän uudistuksen valmistelua
26 ennen yksityiskohtaisemman kannan muodosta-
27 mista.

116. Lapin Keskustanuoret: Lyhytvookraus kunnallisen itsehallinnon piiriin

28
29
30
31
32 Asuntojen lyhytvookraus on oltava kuntien itsehal-
33 linnon piirissä sen sallittavuuden ja ehtojen osalta.
34 Eri kuntiin tulee erilaisia yöpyjiä erilaiseen väes-
35 töntiheyteen ja siksi eri kunnissa suhtautuminen
36 asuntojen lyhytvookraukseen on eri.

37
38 On tärkeää huomata myös, että vaikka pääsääntöi-
39 sesti lyhytvookraus on taloudellisesti hyödyllistä
40 koko maassa, se aiheuttaa joissain kunnissa myös
41 taloudellista haittaa. Vastaavasti osassa Suomen
42 kunnista asuntojen arvot laskevat, kerrostalotyö-
43 maat kääritään pressuihin ja nuoret jäävät ilman
44 osa-aikatyötä, jos muun Suomen päätöksellä kiel-
45 letään lyhytvookraus. Keskusta ei hyväksy sellaista
46 vallan keskittämistä, joka johtaa joko työttömyy-
47 teen yhtäällä tai järjestyshäiriöihin muualla. Siksi
48 lyhytvookrauksen salliminen ja ehdot tulee antaa
49 kunnallisen itsehallinnon päätettäväksi.

50

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous viittaa Lapin Keskustanuorten toiseen, lyhytvuokrausta koskevaan aloitteeseen (numero 115) antamaansa vastaukseen.

117. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Seksityöstä maaseudun kanta-va elinkeino!

Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaativat seksityötä koskevan lainsäädännön muuttamista samalle tasolle muiden elinkeinojen kanssa. Nykyinen seksityötä koskeva lainsäädäntö ei tunnista seksityötä varsinaisena elinkeinona. Vaikka seksin myyminen on Suomessa laillista tekee sitä koskeva epäinhimillinen lainsäädäntö siitä hyvin haasteellista sekä osittain vaarallista.

Nykyinen lainsäädäntö estää seksityötä harjoittavia henkilöitä markkinoimasta tarjoamia palveluita, vuokraamaan toimitiloja tai palkkaamaan työntekijöitä kuten vartijaa tai assistenttia. Asianmukaisten toimitilojen vuokraamisen kieltävä lainsäädäntö ajaa seksityöläiset lyhytaikaisten majoituspalveluiden pariin. Liikehuoneiston, lyhytaikaisen asuinhuoneiston, hotellihuoneen tai oman kodin vuokranantaja voi nykyisin mukaan syyllistyä parittamiseen. Lain vaikean tulkinnan takia harva haluaa ottaa vähäistäkin riskiä paritussyytöksistä, ja siksi paikkaa elinkeinon harjoittamiselle on äärimmäisen vaikeaa löytää.

Seksipalveluille on selvästikin tilausta, ja niiden suosio onkin kasvanut sosiaalisen median myötä valtavasti. Erityisesti maaseudun nuorten keskuudessa yksinäisyys on lisääntynyt merkittävästi. Onkin tärkeää huomioida maaseudulla olevat nuoret kokonaisvaltaisesti huomioiden myös yhteenkuuluvuuden ja rakkauden tarpeet. On kuitenkin tärkeää pitää toimiala kaikille turvallisena, ja siksi lainsäädäntö kaipaakin kipeästi päivittämistä.

Palvelun ostamisen ja myymisen rakenne on tällä hetkellä epämääräinen. Vaikeasti tulkittavan lainsäädännön takia tilanteeseen voi jäädä epäselvyyttä tai väärinymmärrystä, jolloin väkivallan ja hyväksikäytön riski kasvaa.

1 Lainsäädäntö ohjaa työnteon tapoja epäammattimaiseen suuntaan. On vaikeaa toimia ammattimaisesti, jos lupaa siihen ei lain mukaan ole. Siksi Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret vaativat seksityötä koskevan lainsäädännön muuttamista samalle tasolle muiden elinkeinojen kanssa. Tavoitteena on parantaa seksityöntekijöiden asemaa, vähentää harmaata taloutta ja ihmiskaupan uhrien kärsimystä sekä purkaa ennakkoluuloja alaa kohtaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

12 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

15 Suomessa seksin myyminen ja ostaminen on lähtökohtaisesti laillista, mutta toimintaa säännellään alaan liittyvän rikollisuuden vuoksi. Muun muassa seksin ostaminen alaikäiseltä tai ihmiskaupan uhrilta on laitonta, kuten myös paritus ja parituksen kohteelta palvelun ostaminen. Keskusta ei näe välitöntä tarvetta säädösten muuttamiselle.

118. Kuopion Keskustaopiskelijat: Seksityö dekriminisoitava

26 ”Menkää töihin”. Se on ollut myös Keskustan viesti monille. On siis aika päivittää seksuaalipalvelujen myymistä ja ostamista säätelevää lakikokonaisuutta niin, että se turvaa aidosti seksuaalipalveluja myyvien ammatinharjoittajien elinkeinovapauden. Nykyinen laki ei suojele seksityöntekijää, vaan rajoittaa seksityöntekijän työntekoa ja rankaisee hänen kanssaan yhteistyötä tekeviä tahoja.

35 Seksityöntekijä on pienyrittäjä, joka maksaa työstään veroja. Tästä huolimatta hänellä ei ole samoja oikeuksia kuin muilla yrittäjillä. Hän ei saa esimerkiksi vuokrata toimitiloja, palkata kirjanpitäjää tai mainostaa palveluitaan. Keskusta ei saa hylätä pienyrittäjiä.

42 Kuopion Keskustaopiskelijat esittää, että Keskusta edistää lainsäädäntöä, joka tunnustaa seksityön ammatiksi, jonka harjoittaja ansaitsee samat oikeudet ja suojan kuin muussakin työssä. Keskustan tulee edistää sellaisten lakien, säännösten ja yleisen oikeuskäytännön purkamista, jotka kieltävät tai muuten rajoittavat aikuisten harjoittamaa vapaaehtoista seksityötä. On myös tärkeää, että

lainsäädäntö suojelee jatkossa paremmin seksi- ja erotiikka-alalla työskenteleviä pienyrityksiä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous viittaa Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuorten aloitteeseen (numero 117) antamaansa vastaukseen.

119. Keskustanuorten Kuhmon osasto: Pankeilta enemmän yhdistysystävällisyyttä

Kuhmon Keskustanuoret tietää, että erikokoiset yhdistykset tekevät tärkeää työtä kansalaisten aktivoinnin parissa yhteisöllisyyden ja osallisuuden tunteen lisääjinä. Pankkitili on valtavan tärkeä tekijä yhdistyksen toimijuudelle, sillä ilman sitä rahaliikennettä ei voi juuri pyörittää.

Toisin kuin tärkeät ja tuottavat yritykset, erilaiset ja jäsenilleen tärkeät yhdistykset ovat usein voittoa tavoittelemattomia. Ne eivät kuitenkaan saa tehdä useita vuosia peräkkäin tappiota. Jos yhdistyksen rahankäyttö on joitain kympejä tai sataasia vuodessa, on kohtuutonta, että koko vuoden varainhankinta voi kadota pelkkiin palvelumaksuihin.

Kuhmon Keskustanuoret toivookin puoluekokoukselta linjausta, että pankkien olisi huomioitava yhdistysten tarpeita paremmin tarjoamalla yhdistysystävällisempää palveluhinnastoa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja peräänkuuluttaa pankeilta yhteiskuntavastuuta yhdistysten toimintaan suhtautumisessa.

120. Keskustan Limingan kunnallisjärjestö: Tekoäly ja ihmisyy

Euroopan parlamentti on hyväksynyt tekoäly-säädöksen täysistunnossaan maaliskuussa 2024. Säädöksellä edistetään innovointia ja taataan että tekoäly on perusoikeuksien mukaista ja turvallista.

1 On hyvä, että parlamentti hyväksyi maailman ensimmäiset tekoälysäännöt.

2
3
4 Tekoälystä käydään valitettavan usein keskustelua vain tehokkuuden näkökulmasta. Ihmisen ja tekoälyn muodostaman uuden toimintakulttuurin muodostumisessa tulee ihminen ja ihmisyy nostaa vahvasti keskiöön. Kehitystä tulee tapahtumaan nopealla tahdilla ja meidän tulee huolehtia siitä, että ihminen pysyy mukana ja tulevaisuutta rakennetaan ihmisyyden ehdoilla.

Puoluehallituksen vastausesitys:

14
15 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen, mutta korostaa samalla, että tekoäly tarjoaa isoja mahdollisuuksia Suomelle. Suomessa voidaan ottaa tuottavuusloikka tekemällä maastamme tekoälyn hyödyntämisen ja soveltamisen suurmaa.

20
21 Teknologian ennakkoluulottoman soveltamisen avulla julkisella ja yksityisellä sektorilla on nopeasti otettava isoja harppauksia.

24
25 Tätä kiihdyttämään tarvitaan valtakunnallista koordinoitua ja johtamista tarvittavista toimenpiteistä poikkileikkaavasti yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla ja tasoilla, jotta Suomi ja suomalaiset pääsevät mukaan tekoälyn tarjoamiin mahdollisuuksiin ja voivat näyttää muulle maailmalle mallia tekoälyn eettisessä hyödyntämisessä.

32
33 Suomi on jo nyt tuntuvalta ja kiihtyvästi kasvavalla takamatkalla moneen muuhun maahan verrattuna, mutta määrätietoisella ihmisten kouluttamisella ja rohkealla asenteella voimme päästä tähän pitkän aikavälin kannalta keskeiseen teknologiseen trendiin vielä mukaan.

39
40 Tekoälyn strategisesta soveltamisesta Suomen kilpailuetuna pitää tehdä kuluva vaalikauden kärkihanke. Myös lasten ja nuorten tekoälytaitojen vahvistaminen on otettava Opetus- ja kulttuuriministeriön työlisterille. Luonnontieteiden, matematiikan ja teknologian taitojen vahvistaminen osana peruskoulutusta on keskeinen tulevaisuustaito, jolla Suomen inhimillistä pääomaa ja innovointikykyä vahvistetaan.

Suomen on vaikutettava EU:ssa siihen, että koko	1
Eurooppa ryhtyy tekemään töitä teknologisen	2
takamatkan kiinnikuromiseen.	3
	4
Keskusta oli aktiivisesti valmistelemassa jo päämi-	5
nisteri Sipilän kaudella valtioneuvoston selontekoa	6
Eettistä tietopolitiikkaa tekoälyn aikakaudella. Se	7
julkaistiin vuonna 2018.	8
	9
	10
	11
	12
	13
	14
	15
	16
	17
	18
	19
	20
	21
	22
	23
	24
	25
	26
	27
	28
	29
	30
	31
	32
	33
	34
	35
	36
	37
	38
	39
	40
	41
	42
	43
	44
	45
	46
	47
	48
	49
	50

Sisäinen turvallisuus, maahanmuutto ja oikeuskysymykset

121. Keskustanaisten Kainuun piiri: Hyvinvointia edistämällä vahvistamme yhteistä turvallisuuttamme

122. Keskustan Ruoveden paikallisyhdistys: Henkilökortin saannin helpottaminen

123. Kainuun Keskustanuoret: Pysyvän oleskeluvuonon asumisaikavaatimusta ei saa eriyttää kuuteen vuoteen

124. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Suomeen perustulakituomioistuin

125. Uudenmaan Keskustanuoret: Lunastuslaki on päivitettävä 2020-luvulle

126. Keskustan Varsinais-Suomen piiri: Avioliittolain muutos

127. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Keskustan tulee edistää selvitystyötä polygamian sallimisesta Suomessa

128. Alahärmän Alapään paikallisyhdistys: Ulko-maalainen henkilö, joka tuomitaan rikoksesta vankilaan, täytyy karkottaa Suomesta ja hänen pitää istua tuomionsa kotimaassaan

129. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Presidentinvaaleihin käyttöön siirtoäänivaalitapa

130. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Kunta- ja aluevaalit siirrettävä alkukesälle

121. Keskustanaisten Kainuun piiri: Hyvinvointia edistämällä vahvistamme yhteistä turvallisuuttamme

Suomessa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on meidän kaikkien yhteisellä vastuulla. Hyvinvointia ei ole ilman turvallisuutta, joka on meidän peruselämisen edellytys. Sen tärkeys korostuu tänä päivänä entisestään eläessämme hyvin epävarmassa ajassamme.

On tärkeää kiinnittää huomiota sisäiseen turvallisuuteemme ilman perheiden lähisuhdeväkivallan eri muotoja ja päihteiden väärinkäyttöä. Tuoreet

1 uutiset viestivät, kuinka lapsen henki on ollut
2 uhattuna tai lapsi on menehtynyt vanhemman /
3 vanhempien väkivaltaisen käytöksen vuoksi. Ul-
4 koista turvallisuutta edistäessä tulee huomioida
5 kaupunkimme palveluverkko yhdessä yhteis-
6 kunnan palveluverkon kanssa. Näitä molempia
7 turvallisuuden muotoja haastaa yhteiskunnan ja
8 perheiden taloudellinen kiristynyt tilanne, jossa
9 riskinä on nähtävissä hallituksen keskittämisen
10 nostava kulttuuri esimerkiksi kuntalaisten palvelui-
11 den siirtäminen yhä kauemmaksi kotiosoitteesta
12 katsottuna.

13
14 Meidän kaikkien yhteisen turvallisuuden takaami-
15 seksi me tarvitsemme asutusta ja myös palveluita
16 erilaisissa muodoissa digitaalisuutta sopivasti
17 täydentäen kaikkialla, myös haja-asutusalueella ja
18 syrjäisillä seuduilla jatkossakin. On tärkeää kiinnit-
19 tää huomioita ennaltaehkäisevien palveluiden ke-
20 hittämiseen entistä laaja-alaisemmin. Turvallisuus
21 ei tarkoita pelkästään eri uhkien ja riskien pois-
22 saoloa, vaan myös luottamusta omiin ja meidän
23 yhteiskuntamme kykyihin suojaautua niitä vastaan
24 sekä palauttaa turvallisuuden taso entiselleen.

25
26 Keskustanaisten Kainuun piiri ry esittää, kuinka
27 turvallisuutta on tarkasteltava osana hyvinvointia
28 ja siitä huolehtiminen ei ole kustannus vaan inves-
29 tointi eli satsaus parempaan huomiseen ja tulevai-
30 suuteen. Meidän tulee vahvistaa koko Suomessa
31 entistä enemmän elinvoimapolitiikkaa, etenkin
32 Itä-Suomen turvallisuuden vahvistamiseksi, joka
33 on koko meidän Suomen hyvinvoinnin etu.

[Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

37 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

38
39 Muuttuvassa ja monimutkaistuvassa maailmassa
40 turvallisuus on entistä syvemmin kokonaisturval-
41 lisuutta ja -hyvinvointia, jossa tärkeää on myös
42 ennaltaehkäistä ongelmia.

43
44 Puolueista Keskusta huolehtii selkeimmin koko
45 Suomen elinvoimasta ja hyvinvoinnista. Siihen
46 kuuluvat olennaisena osana valtiovallan vastuulle
47 lankeavat kattavat kouluttautumismahdollisuudet,
48 toimivat liikenne- ja tietoliikenne yhteydet sekä
49 ihmisten tarvitsemat palvelut ja turvallisuus. Nämä
50 muodostavat ihmisille puitteet valita aidosti paik-

1 kakunta, missä elää, asua, tehdä työtä ja yrittää.
 2 Koko Suomen elinvoima on maamme turvallisuus-
 3 den kannalta elintärkeä kysymys.

4 Suomessa uudistukset ovat liian usein tarkoitta-
 5 neet sitä, että palveluja on keskitetty seurauksista
 6 ja jopa kustannuksista piittaamatta. Uudistusten
 7 vaikutusarvioita on peilattu pelkästään valtiontalo-
 8 uuden ja viranomaistoiminnan kannalta.

9 Puoluekokous katsoo, että nyt on korkea aika
 10 tehdä ryhtiliike ja liittää lakiesityksiin kattavat ja
 11 tosiasioita vastaavat vaikutusarviot myös palveluja
 12 tarvitsevien ihmisten, perheiden, lasten, aluetalo-
 13 uksien ja turvallisuuden näkökulmasta.

14 Puoluekokous muistuttaa, että keskustalaiseen
 15 arvomaailmaan kuuluu myös yhteisöllisyys, itse-
 16 auttamiskyvyn vahvistaminen sekä vastuu itsestä
 17 ja läheisistä. Kaikkea inhimilliseen elämään liitty-
 18 vää ei voi vaatia valtion ja kuntien vastuulle. Siihen
 19 ei julkisen vallan voimavarat riitä.

122. Keskustan Ruoveden paikallisyh- distys: Henkilökortin saannin helpotta- minen

20 Kaikille senioreille, vammaisille ja erityisryhmille
 21 on turvattava kuvallinen henkilökortti tai passi.

22 Lähes kaikkiin julkisiin palveluihin vaaditaan ny-
 23 kyään tunnistautumista (vero, pankki, Kanta yms.)
 24 ja monelle ikäihmiselle ja vammaiselle se on lähes
 25 mahdotonta ilman apuja.

26 Tämä asia tulee pikaisesti valtion/kuntien saattaa
 27 ajan tasalle.

Puoluehallituksen vastausesitys:

28 Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyyn huo-
 29 leen, mutta ei kannata vastuun säilyttämistä asias-
 30 sa valtiolle ja kunnille. Voimavarojen puuttuessa
 31 tällainen lupaus tai velvoite jäisi vaille merkitystä.

32 Puoluekokous katsoo, että valtiovallan, niiden
 33 alaisten virastojen ja pankkien tulisi huolehtia kat-
 34 tavista vaihtoehtoista, joilla seniorit, vammaiset
 35 henkilöt ja erityisryhmiin kuuluvat saavat asiansa
 36 hoidetuiksi.

37 Kysymys on esimerkiksi siitä, onko jokaiselle
 38 mahdollisuus saada välineet vahvaan tunnistautu-
 39 miseen ja antaako lainsäädäntömme mahdollisuus-
 40 den asioida toisen puolesta.

41 Puoluekokous toteaa, että fyysisten palvelupis-
 42 teiden tarve ei tule koskaan täysin lakkaamaan,
 43 vaikka asiointia on siirretty internettiin vahvan
 44 tunnistautumisen taakse. Tarvittaessa fyysisistä
 45 palvelupisteistä ja niissä tarjottavista palveluista
 46 on säädettävä lailla.

47 Toimintakyvyn heikkenemisen varalle jokaisen oli-
 48 si hyvä tehdä edunvalvontavaltakirja, jolla toinen
 49 henkilö valtuutetaan asioimaan valtuuttajan puo-
 50 lesta. Keskustalaiseen arvomaailmaan on perinteis-
 51esti kuulunut myös yhteisöllisyys ja lähimmäisten
 52 auttaminen, jossa ketään ei jätetä oman onnensa
 53 nojaan eikä valtion ja kuntien vastuulle sälytetä
 54 kaikkia vastuita.

123. Kainuun Keskustanuoret: Pysyvän oleskeluluvan asumisaikavaatimusta ei saa eriyttää kuuteen vuoteen

55 Kainuun Keskustanuoret on huolissaan pääminis-
 56 teri Petteri Orpon 20.6.2023 julkaistun hallitusoh-
 57 jelman aikeesta hankaloittaa pysyvän oleskelu-
 58 luvan saamista aiempaa tiukemmilla kriteereillä.
 59 Hallitusohjelmassa suunnitellaan pysyvän oles-
 60 keluluvan asumisaikavaatimuksen pidentämistä
 61 aiemmasta neljästä vuodesta kuuteen vuoteen.
 62 Poikkeuksena esitetään neljän vuoden asumisai-
 63 kavaatimusta työikäisille esimerkiksi tulotason ja
 64 Suomessa suoritettun ylemmän tutkinnon perus-
 65 teella.

66 Ohjelmassa mainittu 40 000 euron vuositulo tar-
 67 koittaisi yli 3333,33 euron kuukausituloa, mikä ei
 68 ole saavutettava palkka esimerkiksi lähihoitajille,
 69 joita Suomessa kaivataan kipeästi. Ei ole myöskään
 70 realistista ajatella, että kaikki maahan muuttaneet
 71 aikuiset pääsisivät suorittamaan Suomessa ylem-
 72 män korkeakoulututkinnon ja välittömästi sen
 73 jälkeen töihin.

74 Asumisaikavaatimuksen nosto lisäisi asiointitarvet-
 75 ta Maahanmuuttovirastossa. Nykylainsäädännöllä
 76 esimerkiksi perheenjäsenten ensimmäinen lupa
 77 on enintään yhden vuoden mittainen, ja nykyisin

jatko-oleskelulupia voidaan myöntää enintään 4 vuoden ajaksi. Kuuden vuoden oleskelu vaatisi siis todennäköisesti ainakin yhden haetun ja vierastossa prosessoidun jatkoluvan lisää verrattuna nykyiseen.

Kainuun Keskustanuoret vaatii näillä perusteilla puoluekokoukselta linjausta, että asumisaikavaihtimusta ei eriytettäisi hallitusohjelmassa esitetyllä tavalla. Vaikka kaikki ovat yhdenvertaisia lain edessä, ei ole tarkoituksenmukaista tehdä lakia vain suurpääomat tai vain parempiossaisten maahan muuttavien suosiminen mielessään.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Ikärakenteeltaan vanheneva Suomi tarvitsee lisää työvoimaa. Siihen työ- ja koulutusperäinen maahanmuutto on keskeisin ratkaisu.

Koko Suomessa ja hyvin monella alalla vallitsee tällä hetkelläkin työvoimapula. Se tulee vaikeutumaan entisestään väestön vanhenemisen ja eläköitymisen seurauksena. Viimeisimpien tilastojen mukaan syntyvyys Suomessa on ollut jo vuosia historiallisen heikkoa, heikompaa kuin nälkävuosina. Työvoimapulan ratkaisemiseksi tarvitaan siis työ- ja koulutusperäistä maahanmuuttoa.

Puoluekokous pitää tilannetta vakavana. Työperäiseen maahanmuuttoon tulee suhtautua tosiasioiden pohjalta eikä alistaa sitä identiteettipolitiikan välikappaleeksi.

Asiantuntijaselvityksissä on johdonmukaisesti todettu työvoimapulan olevan merkittävä este Suomen kipeästi tarvitsemalle talouskasvulle. Yrityksille työvoimapula merkitsee kasvun esteitä, toiminnan hiipumista tai jopa lakkauttamista, valtiolle puolestaan saamatta jääviä verotuloja. Yksittäisen kansalaisen tasolla työvoimapula näkyy palvelujen saannin vaikeutumisenä.

Puoluekokous toteaa, että Suomi tarvitsee kipeästi ulkomaista työvoimaa tekemään kaikenlaisia töitä, niin korkeaa osaamista vaativaa kuin perustyötäkin. Tämän osalta Orpon-Purran hallitus toimii elinkeinoelämän näkemyksiä ja jopa omaa

1 ohjelmaansa vastaan tiukentamalla työperäistä
2 maahanmuuttoa muilta kuin korkean osaamisen
3 asiantuntijoilta.

4
5 Käytännössä hallitus on toivottamassa tervetulleiksi
6 Suomeen työtä tekemään vain sellaisia maahan-
7 muuttajia, jotka eivät tarvitse yhteiskunnan tukea.
8 Tämä peruste on huteralla pohjalla. Esimerkiksi
9 asumistuen saaminen kertoo eniten matalapalkka-
10 alalla työskentelystä sekä korkeista asumiskustan-
11 nuksista ja epäonnistuneesta asuntopolitiikasta
12 kuin "kelvottomasta" työntekijästä. Hallituksen
13 politiikan seurauksena ja sen jatkuessa on vaarana,
14 että moni vanhus jäisi hoitamatta, roskat siivoa-
15 matta sekä bussivuorot ja jätteet ajamatta.

16
17 Puoluekokous muistuttaa myös, että kaikki EU:n
18 jäsenmaat kamppailevat väestön ikääntymisen
19 ja työvoimapulan kanssa. Kilpailu ulkomaisesta
20 työvoimasta on eri maiden välillä kovaa. Siksi hal-
21 lituksen tulisi keskittyä enemmän parantamaan
22 Suomen maakuva työntekomaana kuin rapaut-
23 tamaan sitä entisestään tiukentamalla työperäistä
24 maahanmuuttoa, jota muun muassa suuret tulo-
25 rajat sekä pitkät asumisaikavaatimukset pysyvän
26 oleskeluluvan saamiselle aiheuttavat.

124. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Suomeen perustuslakituomioistuinn

31
32 Suomessa perustuslain valvontaa toteuttaa edus-
33 kunnan perustuslakivaliokunta, joka antaa lausun-
34 not lakiesityksistä. Tämä ratkaisu on poikkeuksel-
35 lista maailman mittakaavassa, sillä yleensä perus-
36 tuslainmukaisuutta arvioi joko korkein oikeus tai
37 erillinen perustuslakituomioistuin, joilla on oikeus
38 kumota lakeja perustuslain vastaisina. Suomessa
39 oikeus voi todeta lain säännöksiä perustuslain
40 vastaiseksi, mutta sillä ei kuitenkaan ole oikeutta
41 kumota lakeja.

42
43 Perustuslakivaliokunta on sikäli ongelmallinen,
44 että se nimitetään puoluepoliittisesti kansanedus-
45 tajien keskuudesta. Viime vuosina on voitu havaita,
46 kuinka perustuslakivaliokunnan toiminta on vä-
47 hitellen politisoitunut. Vaikka valiokunta kuulee
48 asiantuntijoita, se voi tehdä päätöksiä vastoin
49 asiantuntijoiden mielipiteitä edistääkseen hallituk-
50 sen tavoitteita.

Siispä Joensuun Keskustaopiskelijoiden ja Pohjois-Karjalan Keskustanuorten mielestä perustuslakivaliokunta tuleekin korvata riippumattomalla perustuslakituomioistuinella, jonka toimintaan eivät vaikuta poliittiset voimasuhteet ja joka voi myös kumota lakeja jälkikäteen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous toteaa, että perustuslakituomioistuin suorittaa lakien perustuslainmukaisuuden jälkivalvontaa, jolloin lain perustuslainvastaisuus voitaisiin todeta vasta lain säätämisen jälkeen.

Perustuslakivaliokunnan etuja ovat muun muassa selkeys vallan kolmijako-opin (lainsäädäntövalta, toimeenpanovalta ja tuomiovalta) näkökulmasta ja lainsäädännön perustuslainmukaisuuden arvioinnin ennakkollisuus.

Puoluekokous katsoo, että perustuslakivaliokunta on historiansa ajan onnistunut tasapainoilemaan valiokunnan työskentelyn vaatiman ei-poliittisuuden ja toisaalta perustuslain tulkintaan aina liittyvän arvosidonnaisuuden välillä. Siksi puoluekokous katsoo, että perustuslakivaliokunta on Suomen oloihin parhaiten sopiva tapa suorittaa lakien perustuslainmukaisuuden ennakoivalvonta ja perus- ja ihmisoikeuskontrolli.

Puoluekokous toteaa, että perustuslakivaliokunnan toimintaa on kuitenkin välttämätöntä kehittää. Sen tulisi tapahtua sekä osana eduskunnan toimintatapojen kehittämistä että erillisenä perustuslakivaliokunnan työskentelyn tarkasteluna.

Perustuslakivaliokunnan toiminnan kehittämisen tulee tähdätä valiokunnan työskentelyn ja arvovallan turvaamiseen, riittävän asiantuntijajoukon varmistamiseen niin määrällisesti kuin laadullisesti sekä valiokunnan mahdollisuuteen keskittyä erityisesti tärkeisiin valtiosääntöoikeudellisiin kysymyksiin.

Valiokunnan työn kehittämisessä tulee vakavasti huomioida myös perustuslakivaliokunnan työmäärän kasvu. Oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen työnjaon selkeyttämisen yhteydessä

oikeuskanslerin roolia voitaisiin korostaa lainsäädännön ennakkotarkastuksen osalta, jolloin perustuslakivaliokunnan työtaakkaa voidaan helpottaa yhä harvemman hallituksen esityksen päätyessä perustuslakivaliokuntaan.

Perustuslakivaliokunnan uudistamisessa olisi esitettävä kehitys, joka on johtamassa lähes kaikkien lakiesitysten arvioimiseen perustuslain näkökulmasta ja siten valiokunnan roolin muuttumiseen ikään kuin parlamentin toiseksi kamariksi.

Puoluekokous kannattaa vuonna 2018 tehtyä aloitetta riippumattoman perustuslain ja valtiosääntökäytännön tutkimuslaitoksen perustamisesta (ns. Ståhlberg –instituutti). Perustettava instituutti yhdessä valtiosääntötutkimusta ja –käytäntöä kuvaavan tietopankin kanssa olisi omiaan varmistamaan ja kehittämään perustuslakivaliokunnan toimintaa.

125. Uudenmaan Keskustanuoret: Lunastuslaki on päivitettävä 2020-luvulle

Lunastuslaki on päivitettävä 2020-luvulle. Nykyinen laki on säädetty vuonna 1977 ja on ehtinyt näin ollen jo kypsään keski-ikään. Lunastuslaki on merkittävä laki, joka koskettaa kaikkein kovimmin yksityisiä maanomistajia, metsänomistajia sekä maa- ja metsätalousyrittäjiä.

Nykyisenlaisella toiminnalla pyllistämme ja suoraan syljemme yksityisen maanomistuksen sekä yrittäjyyden päälle. Laki on auttamatta vanhentunut.

Kyseisen lain säätämisen jälkeen maankäyttöpuolelle on tullut kokonaan uusia vihreän siirtymän asiakokonaisuuksia, kuten esimerkiksi tuulivoima. Suomen tuulivoiman historia on verrattain lyhyt. Ensimmäinen sähköverkkoon liitetty tuulivoimala rakennettiin Suomeen vuonna 1986 eli yhdeksän vuotta lain säätämisen jälkeen. Lisäksi teollisen tuulivoiman historian voidaan katsoa alkaneeksi Suomessa 1990-luvun taitteessa.

Tuulivoiman lisäksi uudet sähkönsiirtolinjat ovat yksityisen maanomistuksen näkökulmasta hankala asiakokonaisuus. Edellä mainitut rakennushankkeet koskettavat koko Suomea, vaikkakin toistai-

seksi enemmän Itämeren rannikon läheistä man-
nerta sekä Saaristoa ja Ahvenanmaata.

Meidän täytyy luoda maankäyttösektorille selkeät
pelisäännöt maanlunastus- ja vuokraustilanteisiin.
Pelisääntöjen tulee olla yhtäläiset kaikille maan-
omistajille, riippumatta siitä onko kyseessä oleva(t)
maanomistaja esimerkiksi MTK:n jäsen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Lunastuslain uudistus pitää viedä maaliin. Maan-
omistajien neuvotteluasemaa pitää lunastustilan-
teissa parantaa ja korvaukset maksaa maan todelli-
sen arvon mukaisesti.

Puoluekokous katsoo, että kuntien maanhankin-
nan tulee perustua vapaaehtoiseen kaupankäyn-
tiin. Keskusta ei hyväksy pakkolunastusten käyttä-
mistä kuntien maapolitiikan ensisijaisena keinona.

Erityisesti tuulivoiman rakentamiseen liittyvien
lunastusten osalta puoluekokous toistaa Lap-
peenrannan puoluekokouksessa 2022 hyväksytyn
Keskusta kannan:

”Tuulivoiman liityntäjohtojen tilanne on maan-
omistajille erittäin haastava ja epäreilu. Pahim-
massa tapauksessa kantaverkon vahvistaminen
ja lukuisat tuulivoiman liityntäjohtodot voivat
tarkoittaa jopa kolmea rinnakkaista voimajohtoa
samalla johtokäytävällä. Liityntäjohtojen rakenta-
miskustannuksia pyritään pitämään mahdollisim-
man alhaisina ja samalla maanomistajista tulee
hankkeiden maksumiehiä. Maanomistajalle tämä
on kohtuutonta.”

Puoluekokous kannustaa lunastuslain uudistuk-
seen, jossa korvauksiin tehdään selkeä tasokoro-
tus sekä elinkeinotakuusäännöksen täsmennys
metsäelinkeinon eduksi. Puuston myynti lunas-
tustoimituksen yhteydessä olisi myös saatettava
verohuojennuksen piiriin.

Tuulivoiman liityntäjohtojen yhteisrakentaminen
tai rakentamisen koordinointivastuu tulee saattaa
erikseen määritetyille taholle. Tällä hetkellä yhteis-
rakentamista ei tapahdu eikä linjoja koordinoida.

1 Tämä aiheuttaa turhaa metsäkatoa, maankäytön
2 pirstaloitumista ja metsäelinkeinon harjoittamisen
3 häiritsemistä.

126. Keskustan Varsinais-Suomen piiri: Avioliittolain muutos

8 Esitämme, että keskusta lähtee ajamaan avioliit-
9 tolain muuttamista, jotta avioeropäätöksen sa-
10 nanmuoto muutettaisiin sopimaan tähän päivään.
11 Syyllisyyttä koskeva ratkaisu on luonnollisesti
12 ”tuomio”. Nykyisin ei kuitenkaan enää tarvitse
13 todeta ketään syylliseksi avioeroon joten ”Teidät
14 tuomitaan avioeroon” tulisi muuttaa esimerkiksi
15 muotoon ”teille myönnetään avioero”.

Puoluehallituksen vastausesitys:

18 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen, vaikka se pitää
19 aloitteessa esitettyjä perusteluja vartenotettavina.
20
21 Avioeroperusteet ovat muuttuneet historian saa-
22 tossa. Vuoden 1734 naimiskaaressa avioeron ainoa
23 peruste oli niin sanottu syyllisyysperuste. Sen kor-
24 vannut vuonna 1929 säädetty avioliittolaki tunnisti
25 myös välirikkoerusteen. Syyllisyysperusteesta
26 luovuttiin kokonaan vuonna 1988 voimaan astu-
27 neessa avioliittolain muutoksessa.

29 Puoluekokous toteaa, että läpi historian avioliittoa
30 koskeissa laeissa ja lainmuutoksissa, viimeksi
31 lokakuussa 2023 voimaan astuneessa avioliittolain
32 muutoksessa, on kuitenkin käytetty termiä ”tuomi-
33 taan avioeroon”. Kyseisen termin käyttöä voidaan
34 siksi pitää vakiintuneena ilman arvolatausta.

127. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Keskusta tulee edistää selvitystyötä polygamian sallimisesta Suomessa

42 Suomessa elää nykyisellään polyamorisissa suh-
43 teissa useita ihmisiä ja polyamoristen suhteiden
44 määrä lisääntyy Suomessa vuosittain, tarkkaa
45 tutkimustietoa ei kuitenkaan ole saatavilla, sillä
46 suhteita ei nykyisen lainsäädännön vuoksi pystytä
47 rekisteröimään eivätkä polyamorisissa suhteissa
48 elävät voi mennä naimisiin kaikkien kumppanien
49 kanssa.

Pohjois-Karjalan Keskustanuoret ja Joensuun Keskustaopiskelijat haluavat aloitteellaan, että Keskusta puolueena valmistautuu tilanteeseen, jossa Suomessa polyamoriset suhteet lisääntyvät merkittävästi ja sen vuoksi on pyrittävä edistämään lainsäädännöllistä selvitystyötä polygamian sallimiseksi Suomessa. Suomi on muuttuvassa tilassa, jossa seksuaalisuudesta ja erilaisista suhteista puhutaan nykyistä avoimemmin. Maahanmuuton myötä uskontoon perustuvat polyamoriset suhteet voivat myös lisääntyä, jonka vuoksi Keskustan on oltava valmis selvittämään nykyllä lainsäädännöllä muuttamismahdollisuuksia palvelemaan yhä useampaa suomalaista nyt ja tulevaisuudessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous toteaa, että polyamoria ja polygamia tarkoittavat eri asioita. Polyamorialla tarkoitetaan yleisimmin ”elämistä intiimissä ihmissuhteissa usean ihmisen kanssa yhtä aikaa, avoimesti, rehellisesti ja kaikkien osallisten tietoisella hyväksynnällä ja suostumuksella” (Kahta kauniimmin -teos, Basam Books 2018). Polygamia on moniavioisuutta, jossa yhdellä henkilöllä on samanaikaisesti useita aviopuolisoita. Suomen lainsäädäntö ei tunnista polygamiaa.

Polyamorisista suhteista ja etenkin polygamiasta on eri maissa, uskonnoissa ja kulttuureissa erilaisia käsityksiä ja käytäntöjä. Mieliäpeiteet jakaantuvat myös yksilötasolla. Näitä ilmiöitä on ollut tähänkin saakka mahdollista tutkia ja selvittää sekä niiden pohjalta tehdä lainsäädännöllisiä muutosehdotuksia.

Puoluekokous katsoo, että polygamia ei kuulu siihen arvomaailmaan, jota Suomi ja suurin osa muista valtioista ja yhteiskunnista tässä asiassa edustavat. Puoluekokouksen mielestä moniavioisuutta ei pidä edistää lainsäädännön kautta maassamme.

128. Alahärmän Alapään paikallisyhdistys: Ulkomaalainen henkilö, joka tuomitaan rikoksestaan vankilaan, täytyy karkottaa Suomesta ja hänen pitää istua tuomionsa kotimaassaan

Vuonna 2022 Suomen vankiloissa oli 480 ulkomaalaista henkilöä (lähde: Rikosseuraamuslaitoksen tilastoja 2022) Kustannus per vanki arvioidaan olevan 82500 €/vuosi eli Suomen valtiolle aiheutuu 39 600 000 € kustannukset.

Televisiossa tulee parhaillaan sarja ”Linna” jossa kerrotaan mm. australialaisesta Janesta, joka yritti tuoda maahan huumeita, jäi kiinni ja sai kahden vuoden ja kymmenen kuukauden tuomion. Hän istuu tuomionsa Suomessa ja veronmaksajien rahoja kuluu tähän huumehuriiriin suuri summa.

Suomeen täytyy saada laki, että ulkomaalainen henkilö, joka tuomitaan rikoksestaan vankilaan, täytyy karkottaa Suomesta ja hänen pitää istua tuomionsa kotimaassaan. Tai jos tämä ei ole mahdollista, Suomen valtion pitää voida laskuttaa vangin ylläpidon hänen kotimaastaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous pitää aloitteen näkemyksiä ymmärrettävinä. Se ei kuitenkaan ole toteuttamiskelpoinen. Suomi ei yksipuolisesti omin lainsäädäntötoimin voi velvoittaa toista valtiota tekemään jotakin, esimerkiksi ottamaan vastaan Suomessa tuomittuja vankeja tai maksamaan kansalaisensa vankeustuomiosta koituvat kustannukset.

Puoluekokous toteaa, että lähtökohtaisesti niin Suomessa kuin muuallakin vankeusrangaistukseen tuomittu kärsii rangaistuksensa siinä maassa, joka hänet on rikoksesta tuominnut. Vaikka ulkomaalaisten vankien määrä Suomessa on ollut kasvussa niin on hyvä muistaa, että myös satoja suomalaisia kärsii omaa vankeustuomiotaan ulkomailla.

Vanki voidaan karkottaa tai käännäyttää kotimaahansa suorittamaan Suomessa tuomittua vankeusrangaistusta vain niillä edellytyksillä, joita Suomen lainsäädännössä sekä kansainvälisissä ja joskus

myös kahdenvälisissä sopimuksissa on määritelty. Se edellyttää muun muassa Suomessa rangais-
tukseen tuomitun kotimaan sekä usein mutta ei
aina myös tuomitun itsensä suostumusta. Lisäksi
palauttamisen toimeenpano edellyttää niin van-
keustuomion kuin palautuspäätöksenkin osalta
lainvoimaisuutta. Ulkomaisten vankien kohdalla
lisäksi pätee ehdoton palautuskielto hengenvaa-
rallisiin tai epäinhimillisiin olosuhteisiin.

129. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Presidentinvaaleihin käyttöön siirtää- nivaalitapa

Suomen presidentinvaalissa on vuodesta 1994
käytetty vaalitapaa, jossa järjestetään toinen
kierros kahden eniten ääniä saaneen välillä, mi-
käli kukaan ei ole saanut enemmistöä äänistä.
Tämä vaalijärjestelmä ei kuitenkaan ole täysin
ongelmaton: koska vain kaksi ehdokasta pääsee
jatkuon, hukkaäänien määrä on merkittävä, mikä
kannustaa voimakkaasti taktiseen äänestämiseen
varmistamaan mieluisan ehdokkaan jatkuonpääsy.
Todennäköistä myös on, että toiselle kierrokselle
pääsee kaksi hyvin polarisoivaa ehdokasta.

Eräs tunnettu esimerkki tämän vaalitavan epä-
onnistumisesta on vuoden 2002 presidentinvaali
Ranskassa, jossa vaalin toisena ennakkosuosikkina
pidetty Lionel Jospin jäi yllättäen ulos toiselta
kierrokselta, kun muut vasemmistoehdokkaat
veivät häneltä potentiaalisia ääniä. Toisella kierrok-
sella istuva presidentti Jacques Chirac voitti äärio-
keistolaisen Jean-Marie Le Penin murskalukemin.
Toista puolta edustavana esimerkkinä voidaan
pitää Suomen viimeisintä presidentinvaalia, jossa
taktinen äänestäminen oli suuressa roolissa ensim-
mäisellä kierroksella, osittain toki median luoman
asetelman ansiosta. On syytä huomioda, että Olli
Rehn oli tutkimusten mukaan vähiten vastustetuin
ehdokas ja siirtöäänivaalissa tullut todennäköi-
semmin valituksi presidentiksi.

Toisen kierroksen järjestäminen aiheuttaa myös
lisäkustannuksia valtiolle, sillä sen järjestämiseen
tarvitaan samat resurssit kuin ensimmäisenkin
kierroksen. Lisäksi kahdella viimeisimmällä kerralla
äänestysaktiivisuus on jäänyt ensimmäistä kierros-
ta matalammaksi.

1 Ratkaisuksi mainittuihin ongelmiin Pohjois-Karja-
2 lan Keskustanuoret ja Joensuun Keskustaopiske-
3 lijat ehdottavat siirtöäänivaalitapaa. Tässä mene-
4 telmässä kukin äänestäjä merkitsee haluamansa
5 määrän ehdokkaita paremmuusjärjestykseen.
6 Aluksi lasketaan ne äänet, joissa ehdokas on mer-
7 kitty ensimmäiseksi. Mikäli kukaan ehdokkaista ei
8 ole saanut enemmistöä äänistä, vähiten ääniä saa-
9 neen ehdokkaan äänet siirretään äänestyslapussa
10 toiseksi merkitylle ehdokkaalle, ja tätä menettelyä
11 jatketaan, kunnes joku ehdokkaista on saanut
12 enemmistön äänistä.

13
14 Vastaavaa järjestelmää on käytetty vuosien ajan
15 Australian parlamenttivaaleissa, ja hiljattain se on
16 otettu käyttöön muun muassa Yhdysvalloissa Alas-
17 kan ja Mainen osavaltioissa. Vaalitapa on osoittau-
18 tunut toimivaksi, ja Pohjois-Karjalan Keskustanuor-
19 ret sekä Joensuun Keskustaopiskelijat uskovatkin,
20 että sama pätee myös Suomessa.

22 Puoluehallituksen vastausesitys:

24 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

25
26 Puoluekokous toteaa, että aloitteessa tuodaan
27 ansiokkaasti esille siirtövaaliäänitavan kiistattomat
28 vahvuudet. Se vähentää ns. taktisen äänestämisen
29 tarvetta ja vahvistaa äänestäjän kokemusta siitä,
30 että hänenkin äänellään on merkitystä, vaikka
31 äänestäjän ensisijainen ehdokas ei kilpailisikaan
32 vaalin kärkipaikasta.

33
34 Siirtövaalitapa voisi myös estää vaalikampanjoiden
35 polarisoitumista ja kärjistymistä sekä lisätä eh-
36 dokkaiden halua löytää enemmän äänestäjiä yh-
37 distäviä kuin erottavia asioita. Se voisi suosia niitä
38 ehdokkaita, joille ratkaisukeskeisyys on tärkeää ja
39 joiden yleinen hyväksyttävyys on vahvaa. Toisaalta
40 se voisi johtaa siihen, että ehdokkaat taktisesti
41 välttelisivät nykyistä enemmän selkeitä kantoja
42 etenkin niihin kysymyksiin, joissa kansalaisten
43 näkemykset jakaantuvat.

44
45 Vaalitapa myös vähentäisi kustannuksia, koska
46 toista kierrosta ei tarvittaisi kuten aloitteessa tode-
47 taan. Tosin ääntenlasku olisi hitaampaa kuin nykyi-
48 sessä vaalitavassa ja tulos valmistuisi vaali-iltana
49 myöhemmin. Vaalilautakuntien, tulospalveluissa
50 työskentelevien ja äänten tarkastuslaskijoiden työ

olisi hitaampaa, mikä hieman vähentäisi sitä ta-
loudellista hyötyä, mikä saataisiin siitä, ettei kahta
kierrosta järjestettäisi.

Siirtovaaliäänitapa on herättänyt myönteisiä aja-
tuksia joidenkin tutkijoiden piirissä. Esimerkiksi
tutkija Veikko Isotalo Helsingin Yliopistosta on
ottanut esiin siirtovaaliäänitavan mahdollisuuden
(HS 23.1.2024).

Kovin laajaa mielenkiintoa ja innostusta siirtoää-
nivaalitapa ei kuitenkaan ole vielä sen enempää
asiantuntijoiden, poliittisten päättäjien kuin kansa-
laistenkaan keskuudessa herättänyt. Vuonna 2020
asiaa koskenut kansalaisaloite keräsi vain 225 kan-
natusilmoitusta eikä se edennyt käsiteltäväksi.

Nykyinen vaalitapa on kirjoitettu perustuslakiin ja
sen muuttaminen vaatisi laajaa kannatusta poliitti-
sella päätöksentekotasolla.

Nykyisen vaalitavan vahvuus on sen ymmärret-
tävyys ja yksinkertaisuus. Asetelmat ovat selkeät,
mikä kannustaa lähtemään vaaliurnille. Presi-
dentinvaalien äänestysprosentit ovat olleetkin
selkeästi suuremmat etenkin, kun vaaliosallistu-
mista verrataan kunta- ja Euroopan parlamentin
vaaleihin.

Vaikka nykyinen presidentinvaalitapa onkin Suo-
messä suhteellisen helppo ja yksinkertainen, jou-
dutaan vaaleissa siitä huolimattakin mitätöimään
osa äänestyslipuista epäselvien merkintöjen
vuoksi.

Siirtovaaliäänitapa toisi vaalien ymmärrettä-
vyyteen ja äänestystilanteeseen selkeästi lisää
vaikeuskerrointa. Uusi vaalitapa olisi haastava
esimerkiksi kehitysvammaisille henkilöille, muisti-
sairaille ja niille maahanmuuttajille, joiden suomen
tai ruotsin taito ei ole vielä kovin hyvä. Uusi vaali-
tapa todennäköisesti karkottaisi siksi jonkin verran
äänestäjiä vaaliurnilta. Se myös monimutkaistaisi
ja hidastaisi konkreettista äänestystilannetta.
Mitätöityjen äänestyslippujen osuus kasvaisi ny-
kyisestä.

Edellä esitettyyn viitaten puoluekokous toteaa,
että siirtoäänivaalitapaan siirtyminen presiden-

tinvaaleissa ei ole nyt ajankohtaista eikä Keskusta
lähde yksin aktiivisesti asiaa viemään eteenpäin.

On kuitenkin tärkeää, että eri vaalitapojen hyvistä
ja huonoista puolista käydään avointa keskustelua.
Puoluekokous katsoo, että mikäli presidentinvaai-
litavan uudistaminen saa laajempaa kannatusta,
Keskusta on valmis tarkastelemaan näkemystään
uudelleen esimerkiksi, kun perustuslain uudista-
mista seuraavan kerran laajemmin pohditaan.

130. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Kunta- ja aluevaalit siirrettävä alku- kesälle

Kunta- ja aluevaalit ovat paikallisesti tärkeät vaalit,
joissa äänestetään ihmisten jokapäiväisistä asiois-
ta päättävät luottamushenkilöt. Näissä vaaleissa
kasvokkain kohtaamiset ja paikallispolitiikasta
puhuminen on erityisen tärkeää myös politiikan
kiinnostavuuden kannalta.

Nykyisin kevättälvella käytävien vaalien kampanja
toteutetaan kokonaan lumien ja pakkasten aikana,
jolloin etenkin ulkotapahtumissa kylmä sää verot-
taa kävijämäärää sekä lyhentää ihmisten viipymää
tapahtumissa. Illat ovat pimeitä ja päivittäinen
kohtaamisaika on lyhyt. Korona-aikana kuntavaalit
siirrettiin poikkeuksellisesti kesäajalle. Ajankohdan
siirrolla oli selvästi positiivinen vaikutus yleisöta-
pahtumien osallistujamääriin ja ihmisten aitoihin
kohtaamisiin.

Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun
Keskustaopiskelijat esittävät, että jatkossa kunta-
ja aluevaalit pidetään alkukesällä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous toteaa, että ne perusteet, mitä esi-
tettiin 2010-luvulla kuntavaalien siirrolle lokakuul-
ta huhtikuulle, ovat yhä päteviä. Uusi kunnan- tai
kaupunginvaltuusto pääsee näin aloittamaan
työnsä hyvissä ajoin ja pystyy esimerkiksi aidosti
vaikuttamaan kunnan seuraavan vuoden budjet-
tiin toisin kuin lokakuussa valittu valtuusto aikoi-
naan pystyi.

Huhtikuussa pidettävät vaalit mahdollistavat sen, että kuntien valtuustoilla ja muulla vaalien seurauksena järjestävällä hallinnolla on pitkälti mahdollisuus järjestäytyä ennen vilkkainta kesälomakautta, jolloin etenkin kuntien ja hyvinvointialueiden hallinnollinen henkilöstö ja toiminnot ovat toiminnan vuodenkierrossa vähäisimmillään. Alkukesästä järjestettävät vaalit merkitsisivät em. järjestäytymistä keskellä vilkkainta lomakautta ja todennäköisesti myös valtuustojen ja muiden päätöksentekaelinten työn aloituksen lykkääntymistä.

Lisäksi huhtikuun kolmas sunnuntai on nyt vakiintunut päiväksi, jolloin lähtökohtaisesti pidetään joka toinen vuosi joko eduskunta- tai kunta- ja aluevaalit. Tämä tuo myös kansalaisille ennustettavuutta ja vakautta vaalien ajankohdasta. Toki tätä perustetta heikentää hieman se, että pääsiäinen voi joinakin vuosina siirtää vaalien ajankohtaa huhtikuun kolmannesta viikonlopusta viikolla tai parilla. Lisäksi mahdollinen eduskunnan hajottaminen voi johtaa ennenaikaisiin eduskuntavaaleihin, jolloin em. vaalien vakiintunut ajankohta eduskuntavaalien osalta muuttuisi.

Puoluekokous ei myöskään näe käytännön vaalityön kannalta suuria etuja vaalien siirrosta alkukesään. Toki maalisi- ja huhtikuun säät ovat touko-kesäkuun päivä kylmempiä ulkokampanjoille, mutta esimerkiksi päivien valoisuus on jo kohtuullisen hyvä. Kylmyys ja pimeys ovat eniten haittana presidentinvaaleissa, joiden kampanjat osuvat Suomessa keskelle sydäntalvea.

Toukokuun loppu ja alkukesä ei välttämättä olisi huhtikuuta parempi ajankohta myöskään ääestäjien tavoittamiseen tilaisuuksissa. Ihmisten aktiiviteetti lisääntyy ja kohdistuu alkukesällä paljon muuhunkin kuin vaaleihin: lomailuun, mökkeilyyn, matkustamiseen, puutarhanhoitoon, maataloustöihin jne. Vaaleihin innostuminen ja innostaminen voi olla alkukesästä loppujen lopuksi vaikeampaa kuin huhtikuussa.

Touko-kesäkuussa järjestettyjen Euroopan parlamentin vaalien kokemukset eivät myöskään tue alkukesän vaaliajankohtaa. Kampanjat kenttälaisuusineen ovat volyymeiltään jääneet jälkeen muista vaaleista. Myös ihmisten mielenkiinto ja

äänestysaktiivisuus vaaleja kohtaan ovat jääneet EP-vaaleissa verrattain alhaisiksi.

Vuonna 2021 kuntavaalit lykkääntyivät koronan vuoksi kesäkuulle. Vaalien äänestysaktiivisuus (55,1 %) jäi alhaisimmaksi 70 vuoteen. Äänestysaktiivisuus laski miltei neljä prosenttiyksikköä edellisistä, vuoden 2017 kuntavaaleista. Puoluekokous katsoo, että myös tämä kokemus kesäkuun vaaleista antaa vahvat perusteet säilyttää huhtikuun kunta- ja aluevaalien ajankohtana.

Ilmasto, energia ja ympäristö

131. Keskustan Oriveden kuntayhdistys: Ilmastomuutokseen sopeutuminen

132. Keskustan Pöytyän kunnallisjärjestö:

Suomen tulee huomioida luontoon kohdistuvat vaikutukset arvioiessaan ihmisten hyvinvointia

133. Keskustan Alahärmän Alapään paikallisyhdistys: Suomessa pitää sallia puiden polttaminen takoissa, helloissa ja saunan kiukaissa myös tulevaisuudessa

134. Keskustan Kittilän paikallisyhdistys: Turve käyttöön pelastamaan Suomen kansantalous

135. Uudenmaan Keskustanuoret: Kumipyöräliikenteen eri käyttövoimien monipuolisuutta on kehitettävä

136. Keskustanuorten Ylä-Kainuun osasto: 400 kilovoltin voimajohto Hyrynsalmelta Sodankylään

131. Keskustan Oriveden kuntayhdistys: Ilmastomuutokseen sopeutuminen

Aloite: Keskustankin on otettava agendalleen ilmastomuutokseen sopeutuminen

Tausta: Ilmastomuutos tulee muuttamaan elinolosuhteita Suomessa merkittävästi. Muutoksen hidastamiseksi ja estämiseksi on toimittava ja sopeutumiseen on varauduttava.

Ilmastomuutos tulee tuomaan Suomeenkin kymmenen – kahdenkymmenen vuoden kuluessa todennäköisesti suuren määrän ilmastosiirtolaisia. Jos golf-virta ei käännä suuntaansa, niin siirtolaisia voi tulla Suomeen hieman myöhemmin jopa useita miljoonia. Ainakin Schengen-alueelta Suomeen pääsee suoraan ilman esteitä.

Ilmastomuutokseen sopeutumiseksi ehdotetaan, että Keskusta ryhtyy toimenpiteisiin seuraavien asioiden edistämiseksi:

- Pitää ryhtyä toimenpiteisiin ja selvittää eri vaihtoehdot ilmastosiirtolaisuuteen sopeutumiseksi.

1 Miten ilmastosiirtolaiset saadaan sopeutumaan
2 suomalaiseen yhteiskuntaan? Minne haluamme
3 heidät asuttaa? Miten heidät saadaan hyödyttämään suomalaista yhteiskuntaa? Millainen sosiaaliturva heille voidaan antaa? Paljonko yhteiskunta
4 kestää siirtolaisia? Miten kantokykymme suurempi muuttomäärä estetään?

5 Näitä kysymyksiä kannattaa alkaa pohtimaan ja
6 valmistautua tilanteeseen ennen kuin he saapuvat
7 Suomeen.

8
9 Yhteistyö on tärkeää – Pohjoismainen yhteistyö,
10 EU-maiden yhteistyö ja kansainvälinen yhteistyö

11
12 Lainsäädännön säätäminen on hidasta. Asia pitää
13 korjata rajavalvonnan käytäntöjen ja sosiaaliturvan
14 kannalta ennen tilanteen kriisiytymistä.

15
16 • Huoltovarmuuden parantamiseksi ja riittävän
17 ruuantuotannon varmistamiseksi edistetään viljelyn
18 menetelmien ja -lajikkeiden valintoja kestävämpään
19 paremmin kuivuutta ja lämpötilannousua (myös
20 talvella) ja edistetään hajautetun pienimuotoisen
21 viljelyn kehittämistä monipuolisen tuotantorakenteen
22 luomiseksi.

23
24 • Lannoitteiden kiertokulkua on parannettava
25 huoltovarmuuden turvaamiseksi, esim. fosforin
26 talteenotto esim. jätevesistä ja typen kiertokulku,
27 karjatalouden hyödyntäminen lannoituksessa.

28
29 • Kestävä kehitys: Tuotteiden pitkäikäisyyttä ja
30 huollettavuutta on lisättävä lainsäädännöllä, koska
31 teollisuus ja kauppa suosivat yhä lyhytikäisempiä
32 tuotteita. Tätä tulee edistää myös EU-tasolla.

33
34 • Luonnon monimuotoisuus: Luontokadon etene-
35 minen on pysäytettävä, sillä se on myös ruuantuotannon
36 edellytys.

37
38 • Energian tuotanto: Hajautetun energiantuotannon
39 edistäminen mukaan lukien uusiutuvat energialähteet ja ydinvoima.

40
41 Puoluehallituksen vastausesitys:

42 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen. Ilmastomuutos ja siihen sopeutuminen on ollut jo kauan mukana Keskustan ohjelmissa, poliittikalinjauksissa ja käytännön politiikassa. Sen on oltava yksi keskeisimmistä puolueen teemoista myös tulevaisuudessa.

On tärkeää, että ilmastomuutokseen sopeutuminen otetaan huomioon paitsi globaalisti, myös paikallisesti. Vaikka ilmastomuutoksen vaikutukset eivät ole vielä osuneet rajusti Suomeen ja suomalaisen yhteiskuntaan, on maamme varauduttava tulevaisuudessa yhä vakavampiin ilmastomuutoksen seurauksiin.

Etsittäessä keinoja ilmastomuutokseen sopeutumiseksi tulee päätöksenteon olla toimialarajat ylittävää. Ei siis riitä, että vastauksia etsitään vain ympäristö- ja energiapolitiikasta vaan niitä tulee löytää myös muilta politiikan sektoreilta.

Puoluekokous toteaa, että aloitteessa tuodaan hyvin esiin monia huomioon otettavia toimenpiteitä ilmastomuutokseen sopeutumiseksi.

132. Keskustan Pöytyän kunnallisjärjestö: Suomen tulee huomioida luontoon kohdistuvat vaikutukset arvioi- dessaan ihmisten hyvinvointia

Ihmisten hyvinvoinnin kuvaamiseen käytetään useita tunnuslukuja, joita voidaan hyödyntää myös poliittisen päätöksenteon tukena. Taloudellisten tunnuslukujen, kuten bruttokansantuotteen kehitys, on kuitenkin ylikorostunut niin yleisessä keskustelussa kuin todellisessa hyvinvoinnin koke-
misessakin. Lisäksi luonnonympäristöjen jatkuva heikkeneminen uhkaa merkittävästi vähentää ihmisten arjessaan kokemaa hyvinvointia ja pidemmällä aikavälillä luontokato on huolestuttava globaali uhka.

Koska ihmisten hyvinvointi on täysin riippuvaista luonnon meille tuottamista ekosysteemipalveluis-
ta, on Suomessa huomioitava paremmin ihmistoi-
minnan luonnolle aiheuttamat haittavaikutukset.

Ehdotuksemme on, että Suomen tulisi luopua talouskasvun käyttämisestä hyvinvoinnin mittari-
na ja jatkossa määritellä tavoitteekseen ihmisten

hyvinvoinnin mittaamisen globaalisti käytetyllä tunnusluvulla, joka huomioi myös luontoon- ja ilmastoon kohdistuvat vaikutukset.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Ihmisen hyvinvointi on moniulotteinen ja kovin yksilöllinen käsite. Hyvinvoinnin mittaaminen pelkästään talouskasvun avulla ei anna riittävän kokonaisvaltaista kuvaa. Esimerkiksi luonto tuottaa meille hyvinvointia monin eri tavoin. Kaikilla pitää olla oikeus luonnon tuottamaan hyvinvointiin ja liikkumiseen lähiluonnossa.

Puoluekokous toteaa, että Keskusta on linjannut luontolinjauksessaan vuonna 2022 seuraavasti: "Keskustan pysyvänä yhteiskunnallisena tavoitteena on uusiutuvista luonnonvaroista elävä yhteiskunta." Ja lisäksi, että "Ihmisten syyllistämi-
sen ja pakottamisen sijasta muutoksen tulee olla oikeudenmukainen, kansalaisten ymmärtämä ja tutkittuun tietoon perustuva."

Samalla kun pidämme huolta vesistöistä, luonnos-
ta ja luonnon monimuotoisuudesta, huolehdimme kestävästä metsien hoidosta ja käytöstä siten, että säilytetään metsien monimuotoisuus, tuottavuus, uusiutumiskyky, elinvoimaisuus ja mahdollisuus toteuttaa nyt ja tulevaisuudessa merkityksellisiä ekologisia, taloudellisia ja sosiaalisia toimintoja paikallisella, kansallisilla ja maailmanlaajuisilla tasoilla. Lähdemme siitä, ettei toiminta aiheuteta vahinkoa muille ekosysteemeille.

Puoluekokous toteaa, että ihmisen hyvinvoin-
nin mittaamista tulisi tarkastella nykyistä paljon laaja-alaisemmin siten, että huomioitaisiin entistä paremmin luontoon ja ilmastoon kohdistuvat vaikutukset. On paikallaan luoda mekanismi, joka kannustaa luontoa suojeleviin toimiin sosiaalista hyväksyttävyyttä vankistavalla tavalla. Siten voimme todennäköisemmin löytää tasapainon ihmisen hyvän elämän ja luonnon kestävyuden välillä.

133. Keskustan Alahärmän Alapään paikallisyhdistys: Suomessa pitää sallia puiden polttaminen takoissa, helloissa ja saunan kiukaissa myös tulevaisuudessa

Ilmaston lämpenemisen hillitsemiseksi etsitään kaikkia keinoja. Kansainvälinen energijärjestö (IEA) visioi, että puun polttamisesta tulee luopua vuoteen 2030 mennessä.

Suomen tulee ehdottomasti estää tämän vision toteutuminen Suomessa. Kansainvälisen järjestön edustajat tuskin tuntevat pohjoisen maamme talvisia vaativia olosuhteita. Kireillä pakkasilla on ehdottoman tärkeää, että kodeissa on vaihtoehtoisia lämmitystapoja. Jos sähkölämmitystalosta katkeaa sähkö esim. myrskyn seurauksen useammaksi päiväksi, tilanne on aivan kohtuuton ilman puulämmitystä.

Suomessa tapahtuvan puulämmityksen vaikutus ilmaston lämpenemiseen on mitättömän pieni. IEA:n olisi syytä kiinnittää huomio niihin tahoihin, jotka oikeasti aiheuttavat eniten ilmaston lämpenemistä, kuten Kiinan, Intian ym. väkirikkaiden maiden kivihiililaitosten ja liikenteen päästöt. Näiltä mailta tulee vaatia enemmän ilmastotekoja.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puun pienpolton täytyy olla sallittua myös jatkossa. Energiakriisin alku syksyllä 2022 toimi konkreettisena esimerkkinä monipuolisten energialähteiden tärkeydestä. Puun pienpoltto on kohtuuhintainen ja kotimainen tapa lämmittää koteja. Puunpoltoa koskevan sääntelyn pitää perustua puhdasta palamista edistävälle periaatteille ja käytännöille, ei kokonaan sitä kieltävälle säännöstölle.

Puoluekokous tunnistaa, että ilmaston lämpenemisen hillitsemiseksi on löydettävä keinoja ja niitä tulee etsiä kaikilta sektoreilta. Suomen on kannettava oma vastuunsa ilmastonmuutoksen hillitsemisessä, mutta politiikan toimissa on otettava huomioon myös yhteiskunnan kokonaiskestävyys.

1 Puoluekokous katsoo, että kotitalouksien harjoittama puun pienpoltto on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävää sekä järkevää energiahuoltovarmuuden kannalta.

134. Keskustan Kittilän paikallisyhdistys: Turve käyttöön pelastamaan Suomen kansantalous

10 Suomi on yksi maailman turverikkaimmista maista. 11 Kolmannes Suomen pinta-alasta eli noin 10 miljoonaa hehtaaria on erilaisia soita. Suomen soista 13 0,6 % on energiaturvekäytössä.

15 Valtakunnan turvevarojen energiasisältö on noin 16 13 000 TWh. Turvevarojen energia vastaa 1 100 miljoonaa öljytonnia. Suomen turvevarat ovat 18 kaksinkertaiset Pohjanmeren tunnettuihin öljyvaroihin ja 2/3 Norjan tunnettuihin öljyvaroihin verrattuna. Suomen turvevarat ovat lähes kymmenkertaiset maamme puuvarojen energiaan ja 22 35-kertaiset puuston tilavuuteen verrattuna.

24 Polttoturpeen koneellinen nosto alkoi 1800-luvulla, turvetta nostettiin 1900-luvun alkupuolella erityisesti höyryveturien polttoaineeksi. Vähitellen käyttö hiipui edullisten tuontipolttotähteiden, öljyn ja kivihiilen saatavuuden parantuessa. 1970-luvun öljykriisin seurauksena turpeen energiakäyttö kasvoi valtion ohjauksella ja oli huipussaan 1997 jolloin turpeen osuus energian kokonaiskäytöstä oli 7%

34 Suomen turvevarat sijoittuvat Itä- ja Pohjois-Suomen maaseutupihteihin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

39 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

41 Keskustan johdolla Suomeen vuosikymmenten aikana rakennetussa energiapolitiikassa on ollut linjana lisätä uusiutuvan ja puhtaan energian osuutta sekä huolehtia huolto- ja toimitusvarmuudesta lisäämällä kotimaista tuotantoa ja rakentamalla esimerkiksi sähkön siirtoyhteyksiä naapurimaihin.

48 Puoluekokous toteaa, että tämä linja on ollut oikea, koska energian toimitusvarmuus on Suomessa hyvällä tasolla. Monipuolinen energiapaletti

on ollut kaukaa viisasta politiikkaa. Tämän päivän muuttuneessa ja koko ajan muuttuvassa maailmanpoliittisessa tilanteessa esimerkiksi 2000-luvun alkupuolella aikaan saadun "Pekkarisen risupaketin" merkitys ymmärretään aivan uudessa valossa.

Osana laajaa energiapalettia myös polttoturpeella on edelleen merkitystä maamme energiahuollon turvaamisessa. Turve soveltuu ominaisuuksiensa vuoksi hyvin nimenomaan huoltovarmuuspoltto-aineeksi. Turpeen energiasisältö on huomattavasti korkeampi kuin esimerkiksi puuhakkeen. Lisäksi turve on helposti varastoitavaa ja sen saatavuus on ollut varmaa.

Keskusta luonto- ja energialinjauksissa turpeen merkitys onkin tunnustettu osana maamme huoltovarmuuden ylläpitoa. Huomion arvoista on lisäksi se, että polttoturpeen tuotannosta ovat riippuvaisia myös muut turvejakeet, etenkin ruuantuotannon kannalta tärkeät kasvu- ja kuiviketurve. Tätä kautta myös taloudelliset vaikutukset koko Suomen kansantaloudelle ovat mittavat, kun huomioon otetaan taloudelliset välilliset vaikutukset esimerkiksi koko suomalaisen ruokaketjuun. Onkin ensiarvoisen tärkeää, että kasvu- ja kuiviketurpeen saanti ja kohtuullinen hintataso turvataan myös jatkossa, sillä tehdyistä kokeiluista huolimatta ominaisuuksiltaan yhtä hyviä korvaavia materiaaleja ei ole toistaiseksi löytynyt.

Turvetuotannon kansantaloudellista merkitystä on selvitetty esimerkiksi Pellervon taloustutkimuksen hankkeessa vuonna 2021. Vaikka hankkeen loppuraportin perusteella turvetuotannon ennustetulla vähenemisellä ei ole yksittäisenä toimialana kovin suurta merkitystä koko maamme kansantalouden kannalta, on turvetuotannon vähenemisellä kiistämättä merkittäviä aluetaloudellisia vaikutuksia.

Turpeen käytön vähenemisen suurimmat vaikutukset ovat niissä maakunnissa, missä turvetta myös tuotetaan eniten.

Myös työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2020 asettama työryhmä selvitti energiaturpeen käytön vähenemisen aiheuttamia vaikutuksia ja keinoja niihin liittyvien kielteisten sivuvaikutusten lieventämiseksi oikeudenmukaisen siirtymän näkökul-

1 masta. Pääsyyinä turpeen kysynnän vähenemiseen
2 todettiin olevan päästöoikeuksien kohonnut hinta.
3 Päästökauppa on tehnyt energiaturpeesta kalliin
4 polttoaineen esimerkiksi metsähakkeeseen verrat-
5 tuna.

6
7 Puoluekokous katsoo, että alueiden elinvoiman ja
8 kestävä kasvun kannalta turvetuotannon vähe-
9 nemisen vaikutukset tulee kompensoida mahdol-
10 lisimman kattavasti. Oikeudenmukaisen siirtymän
11 varmistamiseksi TEM:n asettama työryhmä päätyi
12 esittämään 26 toimenpidettä, joissa huomioitiin
13 muun muassa turveyrittäjien tilanne, huoltovar-
14 muuden turvaaminen, kasvu- ja kuiviketurpeen
15 tarve ja turvesoiden uusiokäyttö.

17 **135. Uudenmaan Keskustanuoret: Ku-** 18 **mipyöräliikenteen eri käyttövoimien** 19 **monipuolisuutta on kehitettävä**

20
21 Moottoriajoneuvojen eri käyttövoimien monipuo-
22 lisuutta on kehitettävä. Tällä valinnalla luomme
23 myös kriisinkestävää yhteiskuntaa sekä luomme
24 kuluttajille erilaisia mahdollisuuksia erilaisiin aika-
25 kausiin.

26
27 Tällä hetkellä suurimmat ja suosituimmat mootto-
28 riajoneuvojen käyttövoimat ovat bensiini, diesel,
29 hybridi ja sähkö. Etenkin ensirekisteröityjen säh-
30 köautojen määrässä on tapahtunut merkittävää
31 kasvua. Liikenteen sähköistyminen on hyvä asia,
32 mutta pelkän sähkön varaan meidän ei ajoneuvo-
33 liikennettä kannata rakentaa.

34
35 Meidän on huomioitava varteenotettavina käyt-
36 tövoimina myös vety sekä biokaasu. Molemmissa
37 piilee rutkasti ulosmitattavaa ja kehitettävää po-
38 tentiaalia. Suomi voi tulevaisuudessa olla vedyn
39 suurvalta. Biokaasulle kasvun raaka-aineet ovat jo
40 olemassa, nimittäin suomalaiset kotieläintilat ja
41 biokaasulaitokset. Erityisesti biokaasun kehittämi-
42 nen ja yleistymisen olisi oivallinen piristysruiske
43 nauta- ja lypsykarja rikkaalle Itä-Suomelle.

44
45 Biokaasua puoltaa vieläpä se, että vanhemmat
46 polttomoottoriautot ovat muunnettavissa biokaas-
47 su autoiksi. Ja käytettyjen sekä uusien perusau-
48 tojen hinnat ovat merkittävästi edullisempia kuin
49 täyssähköautoilla. Myöskään polttomoottoriautoja
50 ei sovi unohtaa. Myös ne kehittyvät ja onhan Suo-

men tieliikenteessä vielä tänä päivänä 2,5 miljoonaa polttomoottoriautoa.

Tulevaisuudessa myös muutkin kuin sähkön ja polttomoottorin hybridit voisivat olla mahdollisia ja tarjota monipuolisempia ratkaisuvaihtoehtoja kuluttajille. Näin esimerkiksi silloin, kun sähkön tai muun polttoaineen hinta on korkea tai saatavuus heikkoa.

Yhteiskuntamme toimivuus on myös varmempaa, kun yhteiskunta ei ole rakennettu liian vahvasti vain sähköisen liikenteen varaan. Yksikin häiriö sähköntuotannossa saattaa vaikuttaa merkittävästi ajoneuvoliikenteeseen. Useammilla eri käyttövoimilla on tässä keskeinen rooli ja monipuolisuus on myös turvallisuus sekä kilpailukyky näkökulma.

Erilaiset käyttövoimat voivat olla myös aluepoliittisesti rikastuttava ja kehittävä vaihtoehto. Etenkin vielä tänä päivänä, kun sähköautojen akut eivät ole kantamiltaan aivan valtavia ja latausverkkokantakin kehitysvaiheessa koko maan mittapuulla.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja siinä esitettyihin perusteluihin.

Keskusta kannattaa autojen uusien päästöttömien teknologioiden kehittämistä.

Puoluekokous toteaa, että sähköautojen ohella myös vety, biokaasu sekä erilaiset biopohjaiset ja synteettiset polttoaineet on pidettävä vaihtoehtoisissa mukana, kun autoille suunnitellaan uutta tekniikkaa ja energialähteitä.

Suomessa tulee olemaan vielä pitkään bensa- ja dieselautoja, joita pitää voida muuntaa kaasui- tai etanoliautoiksi. Jotta kuluttajat voisivat valita omalle kukkarolleen ja asuinympäristönsä sopivan käyttövoiman autolleen, edellyttää se valtiovalta sopivia kannusteita, reilua verotusta erilaisten käyttövoimien välillä ja aktiivista Suomen olosuhteet huomioon ottavaa vaikuttamista EU-päätöksentekopöydissä. Se edellyttää myös vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluasemien rakentamisen tukemista alueilla, jonne sellaisia ei synny markkinaehtoisesti.

136. Keskustanuorten Ylä-Kainuun osasto: 400 kilovoltin voimajohto Hyrynsalmelta Sodankylään

Ylä-Kainuun Keskustanuoret esittää, että Fingridin täytyy pystyä vetämään 400 kilovoltin voimajohto Hyrynsalmelta Suomussalmen ja Kuusamon kautta aina Sodankylään saakka.

Fingridin kantaverkon kehittämissuunnitelmassa 2024–2033 voidaan nähdä positiivisia suuntia Pohjois-Suomelle, mikäli kantaverkkosuunnitelmat Oulun suuntaan toteutuvat. Valitettavasti kehittämissuunnitelmassa on kuitenkin merkittävä aukko, ja se on itäisen Suomen kohdalla. Sähköverkkoon muodostuu niin sanottuja pullonkauloja, kun energiaa tuotetaan muualla kuin missä sitä kulutetaan eniten.

Tällä hetkellä merkittävin potentiaali sähköntuotannon kasvattamiseksi on realistisesti tuuli- ja aurinkovoimassa. Nykytilanteessa kantaverkon kapasiteetin niukkuus estää sähköntuotantohankkeiden luvansaantia kantaverkkoon liittymiseksi. Sähkön siirtoyhteydet ovat olennaisia myös alueella, koska ilman niitä suuret teollisuusinvestoinnit valuvat muualle, mikäli perusedellytykset teollisuuden kehittymiselle eivät ole kunnossa.

Sähköenergian tuotannon kasvattaminen vaatii erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa nykyisen kantaverkon laajenemista ja vahvistamista niin, että sähkönsiirron kapasiteetti mahdollistaa tehokkaasti tuotetun sähkön siirron.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen tietyin edellytyksin.

Puoluekokous pitää erittäin tärkeänä itäisen ja pohjoisen Suomen kehittämistä ja koko Suomen elinvoiman edistämistä. Elinvoima syntyy moninaisista tekijöistä ja ne on otettava kokonaisvaltaisesti huomioon aina toimivista peruspalveluista liikenne- ja tietoliikenneinfrastruktuuriin.

Puoluekokous toteaa, että voimalinjat ovat kalliita investointeja, joita ei ole kestävää tai hyväksyttävää rakentaa ilman selkeää tarvetta. Tarpeeton

rakentaminen lisää sähkönsiirron kustannuksia,	1
pahentaa verkkosuunnittelun ja -rakentamisen re-	2
surssipulaa sekä mahdollisesti syrjäyttää tarpeelli-	3
sempia hankkeita heikentäen sähköverkon toimin-	4
tavarmuutta ja Suomen kilpailukykyä. Lisäksi, vaika	5
voimalinjojen rakentaminen ei suuressa määrin	6
aiheutakaan metsäkatoa, olisi kyseenalaista raivata	7
metsää vajaakäytölle jäävän voimalinjan alta.	8
	9
Siksi voimalinjoja rakennetaan tarpeen ja ennuste-	10
tun tarpeen mukaan.	11
	12
Puoluekokous toteaa, että juuri tällä hetkellä eh-	13
dotetun voimajohdon alueella ei ole tiedossa tar-	14
vetta lisäkapasiteetille. Mikäli voimajohdon alueel-	15
le kuitenkin tulee tuotanto- tai kulutushankkeita,	16
pitää tämä verkkosuunnittelussa ottaa huomioon.	17
	18
	19
	20
	21
	22
	23
	24
	25
	26
	27
	28
	29
	30
	31
	32
	33
	34
	35
	36
	37
	38
	39
	40
	41
	42
	43
	44
	45
	46
	47
	48
	49
	50

Liikenne ja tietoliikenne

137. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: Tieliikenneturvallisuuden parantaminen Suomessa

138. Keskustan Taivassalon kuntayhdistys: Ties-
tön kunnossapitoon on löydyttävä rahaa

139. Keskustan Ylöjärven kunnallisjärjestö: Alempi tieverkko kuntoon!

140. Keskustan Sauvon kuntayhdistys: Valtion
teiden romahtanut kunto on korjattava maaseu-
dulla

141. Keskustan Kotkan kuntayhdistys: Valtatie
15 välillä Kotka-Kouvola on perusparannettava
pikaisesti

142. Keskustan Kinnulan kuntayhdistys: Kantatie
58 kunnostaminen

143. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja
Joensuun Keskustaopiskelijat: Kotka-Imatra väli
moottoritieksi

144. Keskustan Heinävaaran, Huhtilampi-Uska-
lin, Kiihtelyksen ja Särkivaaran paikallisyhdis-
tykset: Yksityisteiden rahoitus turvattava

145. Keskustanaisten Kymenlaakson piiri: Yksi-
tysteiden avustusrahoja nostettava

146. Keskustan Peräpohjolan piiri: Tiemaksut
käyttöön raskaalle liikenteelle

147. Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri:
Pohjoinen tarvitsee panostuksia liikenneväylien
parantamiseen

148. Keskustan Ylöjärven kunnallisjärjestö: Ole-
massa olevien raideliikenneyhteyksien parempi
hyödyntäminen

149. Keskustan Ylöjärven kunnallisjärjestö:
Tampere-Parkano-kaksoisraiteen rakentaminen

150. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja
Joensuun Keskustaopiskelijat: Rautatieyhteyksiä
kehitettävä

151. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys:
Koko Suomen rataverkon ja ratojen käyttöön
palauttaminen

152. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys:
Poikittaisratakokonaisuuden avulla maamme
rataverkosto ja logistinen huoltovarmuus

153. Uudenmaan Keskustanuoret: Turun ja Hel-
singin välinen uusi rata linja tarvitaan

154. Keskustanuorten Ylä-Kaimuun osasto: Yöju-
na takaisin Savon radalle

155. Keskustan Kangasniemen kunnallisjärjestö:
Laajakaistaverkkojen parantaminen haja-asu-
tusalueilla

156. Keskustan Vihdin kuntayhdistys: Valokuitu
jokaiseen kotiin

137. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: Tieliikenneturvallisuuden parantaminen Suomessa

Suomessa tapahtuu suhteessa ajokilometreihin huomattavasti enemmän kuolemaan johtaneita tieliikenneonnettomuuksia kuin naapurimais-
samme Ruotsissa ja Norjassa. Vertailuluvut ennen koronaa olevilta vuosilta 2019, 2020 ja 2021 sataa tuhatta asukasta kohti ovat kuolemaan johtaneissa tieliikenneonnettomuuksissa ovat em. vuosilta Suomessa 3,8 ja 4,1 sekä 4,1 ja vastaavasti Ruotsissa 2,1 ja 2,1 sekä 2,0 ja edelleen Norjassa 2,0 ja 1,7 sekä 1,5.

Tieliikennekuolemien määrien kehitys on Suomessa nousussa samoilta vuosilta 211, 223 ja 225. Ruotsissa vastaavat luvut ovat lähes kaksinkertaisesta liikennekilometrien määrästä Suomen luokkaa 221, 223 ja 225. Norjassa tieliikennekuolemat ovat voimakkaassa laskussa vastaavilta vuosilta 108, 93 ja 80.

Keli- ja tieolosuhteet ovat kohtalaisen verrannolliset näiden kolmen Pohjoismaan kesken. Yksi selittävä tekijä on kiistaton. Ruotsissa ajonopeudet ovat keskimäärin 10 % alhaisemmat kuin Suomessa. Ajonopeus lisää jarrutusmatkaa ajoneuvon pysäyttämässä. Matemaattinen fysiikan fakta on, että 80 km/t ajava ajoneuvo pysähtyy siinä pis-
teessä, missä 120 km/t ajava ajoneuvo kulkee vielä nopeutta 80 km/t.

Siksi liikennenopeuksien alentaminen kiistatta myös vähentäisi tieliikenneonnettomuuksia ja liikennekuolemia.

Myös ne tieolosuhteet, joissa onnettomuuksia tapahtuu, tulisi merkitä alemmille liikennenopeuksille. Koska merkittävä osa onnettomuuksista tapahtuu sekä liian suurilla ajonopeuksilla ja alkoholin vaikutuksen alaisena ajettaessa, olisi tarpeen lisätä viranomaisten tieliikenteen valvontaa. Tavoitteena olla turvalliset tiet kaikille.

Edellä olevan perusteella esitetään, että Keskusta ryhtyy toimiin tieliikenteen turvallisuuden parantamiseksi naapurimaistamme saadun kokemuksen perusteella ajonopeuksien alentamiseksi ja liikennevalvonnan parantamiseksi sekä yleisen hyvän liikennekulttuurin valistustyön lisäämiseksi, jotta jokaisella liikennemuodosta riippumatta olisivat turvalliset tiematkat.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteen esitykseen nopeusrajoitusten kaavamaiseksi alentamiseksi.

Sen sijaan puoluekokous kannattaa, että maanteiden nopeusrajoitukset kytkettäisiin jatkossakin tiiviisti onnettomuus- ja riskitietoon, kulloisiinkin keliolosuhteisiin sekä tiestön ominaisuustietoihin maantieteellinen saavutettavuus huomioiden. Tällä varmistettaisiin muun muassa se, että normaalia alempien nopeusrajoitusten hyväksyttävyyden käyttäjien keskuudessa on riittävän hyvä, jolloin alempia nopeusrajoituksia myös noudatettaisiin. Myös talvi- ja pimeänajan nopeusrajoituskäytäntöjen vaikutukset turvallisuuteen ovat tutkitusti merkittävät.

Suomessa tieliikennekuolemat ovat olleet koko 2000-luvun ajan alenemaan päin. Vuonna 2023 mentiin ensimmäistä kertaa alle 200 tieliikennekuoleman. Kehitys on mennyt myönteiseen suuntaan, mutta työtä paremman liikenneturvallisuuden puolesta on tehtävä edelleen.

On totta, että Suomessa tieliikennekuolemia tapahtuu pohjoismaisessa ja EU-vertailussa asukaslukuun suhteutettuna keskimääräistä enemmän ja meillä nopeusrajoitukset ovat Ruotsia ja Norjaa korkeammat.

Ajonopeuksien ohella liikenneturvallisuus koostuu monista muistakin tekijöistä, kuten kunnossa olevasta tiestöstä sekä kunnossa olevista ja turvallisista ajoneuvoista. Tärkeä tekijä on vastuulliset kuljettajat, jotka kykenevät sovittamaan kulloisenkin ajonopeutensa ajo-olosuhteiden vaatimuksiin.

Suuri ongelma Suomessa on myös liikenteessä ajaminen päihtyneenä ja kuljettajien väärät asenteet, joita ei kyetä korjaamaan pelkästään valvonnan

lisäämisellä tai valistuksella. Kuljettajien on itse ymmärrettävä vastuunsa.

Vuonna 2022 Marinin hallitus päätti liikenneturvallisuusstrategiasta, jossa nostettiin esiin muun muassa nopeusrajoitukset. Sen pohjalta Väylävirasto käynnisti tietopohjaisen jatkoselvityksen, joka valmistui vuonna 2023. Talven ja kevään 2024 aikana on toteutettu sidosryhmäkuulemisia. Edellisen nopeusrajoitusohje on vuodelta 2009, joten täsmentäviä muutoksia lienee tulossa sangen pian.

138. Keskustan Taivassalon kuntayhdistys: Tiestön kunnossapitoon on löydyttävä rahaa

Tiestön kunto vaarantaa liikenneturvallisuutta Suomessa. Samoin huonokuntoiset tiet aiheuttavat vaurioita ajoneuvoihin. Maantieverkon korjausvelka on kasvanut viime vuosina huomattavasti. Tuntuu, että vain vilkkaasti liikennöidyt ja täysin ajokelvottomassa olevat tiet saavat parannusta.

Suomi on harvasti mutta laajasti asutettu maa, ja myös kanta- ja seututeiden varsilla on asutusta sekä yritystoimintaa. Jopa Suomen huoltovarmuuden perusta pohjautuu suurilta osin näiden teiden varsille. Jokaisella tulee olla oikeus asua ja harjoittaa elinkeinoaan haluamassaan paikassa.

Rahoitus teiden kunnossapitoon myös syrjäseuduille on löydyttävä. Tunnin juna meni jo.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja siinä esitettyyn huoleen.

Suomalainen väylärahoitus on ollut jo vuosikymmeniä tarpeisiin nähden riittämättömällä tasolla. Vakavia ongelmia on havaittu myös talvikunnossapidossa ja erityisesti sen toteuttamisen valvonassa.

Muuttuneessa maailmanpoliittisessa tilanteessa huoltovarmuus, turvallisuus ja omavaraisuus ovat entistäkin tärkeämpiä ja ne edellyttävät kunnossa olevia väyliä. Monien tehtaiden ja yritysten tuotannon alkupää on sorateiden varsilla. Siellä on

myös ihmisten ja perheiden koteja ja vapaa-ajan asuntoja.

Puoluekokous katsoo, että kun vallitsevassa vaikeassa taloustilanteessa rahaa on rajallisesti, sitä pitää käyttää järkevästi. Suomessa ei ole nyt varaa miljardiluokan suuriin raideinvestointeihin. Väyläpolitiikassa painopistettä on siirrettävä perustienpitoon ja alempiasteisiin teihin yksityistiet mukaan lukien.

139. Keskustan Ylöjärven kunnallisjärjestö: Alempi tieverkko kuntoon!

Esitämme, että puoluekokous ottaa selkeästi kantaa Suomen alemman tieverkon jo katastrofaaliseen kuntoon ja pyrkii vaikuttamaan sen kunnostamiseen mahdollisimman nopeasti. Suomi elää hyvin pitkälle niin elintarvike- metalli- ja metäteollisuudesta. Niiden raaka-aineiden saanti on turvattava nyt ja tulevaisuudessa.

Tällä hetkellä alemman tieverkon kunto on niin huono, että se vaikuttaa jo em. teollisuudenalojen raaka-aineiden saantiin kuin yleiseen turvallisuuteenkin. Tieverkko on kärsinyt vuosien laiminlyönneistä niin, että se syö jo niin koko Suomen kilpailukykyä kuin maaseudun elinvoimaakin.

Suomi on pitkien välimatkojen maa ja teollisuus on investoinut laajasti eri puolille Suomea. Kuitenkin erityisesti metsä- ja elintarviketeollisuus nojaavat maaseudun ja laajojen metsäalueiden raaka-aineisiin. Niiden kuljettaminen jatkojalostukseen vaatii sitä, että tiet ovat liikennöitävässä kunnossa.

Tällä hetkettä ELY-keskukset eivät pysy tieverkon korjausvelan kasvutahdissa mukana, vaan tieverkko rapistuu hyvin nopeaan tahtiin, erityisesti alemman maanteiden ja sitä alemman tieverkon osalta.

Kaivannaisteollisuus ja siihen kiinteästi liittyvä metallinjalostusteollisuus ovat kasvava työllistäjä eri puolilla Suomea. Myös sen tarpeisiin tarvitaan tieverkon kunnostamista ja erityisesti vahvistamista niillä alueilla, joissa kaivostoiminta on laajenemassa. Niiden rasitukset tieverkolle ovat usein jopa suurempia kuin muiden teollisuudenalojen, kun kuljetettavat massat ja yhdessä paikassa toimimisaika ovat pidempiä.

1 Kaivannaisteollisuuden raaka-aineiden kuljetuk-
2 sessa tulisikin aina mahdollisuuksien mukaan
3 käyttää raideliikennettä. Ellei sitä ole käytettävissä,
4 alueellinen tieverkko tulee myös vaatimaan huo-
5 mattavia vahvistuksia.

6 Puoluehallituksen vastausesitys:

7
8
9 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Kes-
10 kustan Taivassalon kuntayhdistyksen aloitteeseen
11 (numero 138) antamaansa vastaukseen.

12 13 140. Keskustan Sauvon kuntayhdistys: 14 Valtion teiden romahtanut kunto on 15 korjattava maaseudulla

16
17 Tienhoidon taso on kaikilla ELY-keskuksen hallin-
18 noimilla valtion teillä heikentynyt jo vuosien ajan.
19 Myös perusparannuksia on laiminlyöty pitkään.
20 Reikäiset ja painuneet öljysoratiet ovat enemmän
21 sääntö kuin poikkeus.

22
23 Myös soratiet vaativat huoltoa. Tie pitää tasoittaa
24 "nimismiehen kiharoista" tarpeen mukaan. "Tiekar-
25 hu" on harvinainen näky nykyisin. Kuorma-autoon
26 asennettu tiehöylä ei aja samaa asiaa.

27
28 Talvikunnossapitoa ei ole valtio ottanut vakavasti.
29 Kilpailutuksissa ei aseteta teiden olosuhteita vas-
30 taavia kriteerejä urakoitsijoiden kalustolle. Teiden
31 hoitoon tulee asettaa selkeät kriteerit, joita ura-
32 koitsijoiden on noudatettava. Ely-keskuksen on
33 myös tultava paikan päälle kentälle ja seurattava
34 urakoitsijoiden työn laatua.

35
36 Asia on vakava, koska kyse on huoltovarmuudesta
37 ja pahimmassa tapauksessa ihmishengistä. Pelas-
38 tusajoneuvot eivät pääse kohteeseen ilman tur-
39 vallista tiestöä. Sairaskohtauksen saanut ei hyödy
40 pelkästä etähoidosta. Koulukuljetusten, työmatka-
41 laisten, maitoautojen ja kuorma-autojen on pääs-
42 tävä perille päivittäin myös kaupunkeihin.

43 Puoluehallituksen vastausesitys:

44
45
46 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Kes-
47 kustan Taivassalon kuntayhdistyksen aloitteeseen
48 (numero 138) antamaansa vastaukseen.

49
50

141. Keskustan Kotkan kuntayhdistys: Valtatie 15 välillä Kotka-Kouvola on perusparannettava pikaisesti

Kymenlaakso on 2-napainen maakunta. Valtatie 15 on noin 40 kilometrin pituinen Kymenlaakson pääväylä Kotkan ja Kouvolan välillä, mutta yhtä tärkeä pääväylä Keski- ja Itä-Suomeen.

Hamina-Kotkan satama on Suomen suurin yleissatama. Valtatie 15:llä on yksi Suomen raskaimmista rekkaliikenteistä. Sitä kautta kulkee mm. metsäteollisuuden tuotteet satamaan.

Maakunnan kaksinapaisuudesta johtuen monet yhteiset palvelut ovat jakautuneet Kotkan ja Kouvolan kesken, terveyspalvelut, ammattikorkeakoulu, pelastustoiminnot, käräjäoikeus ja monenlainen muu työmatkaliikenne. Kaksikaistaisella, mäkisellä ja mutkaisella tiellä on etenkin runsaan keskussairaalaan suuntautuvan ambulanssi- ja Kelataksiliikenteen vaikea löytää ohituspaikkoja runsaan raskaan liikenteen takia. Sairaankuljetusliikenne on lisääntynyt huomattavasti sairaalasäästöjen takia. Läheltäpiti-tilanteita on runsaasti, ja tie on poliisille tuttu lukuisten onnettomuuksien takia.

Valtatie 15 parantamissuunnitelmat ovat olleet jo kauan odottamassa rahoitusta, myös 1-korissa. Se on Kymenlaakson Liiton, Kauppakamarin ja kaupunkiemme kärkihankkeita. Toisten hankkeiden välistävedot on poistettava ja valtatie 15 perusparannusta kiirehdittävä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyi aloitteissa esitettyyn tilannekuvaan ja huoleen.

Puoluekokous toteaa, että olemassa oleviin tarpeisiin nähden väylärahoitus Suomessa on ollut jo vuosikymmeniä täysin riittämättömällä tasolla. Siksi puoluekokous ei ole ottanut kantaa yksittäisten väylähankkeiden puolesta tai niitä vastaan, koska vastaavanlaisia tarpeita on paljon koko Suomessa.

Väylien rakentamista Suomessa on perinteisesti ohjannut eniten liikennemäärät.

1 Puoluekokous korostaa, että muuttuneessa maa-
2 ilmanpoliittisessa tilanteessa turvallisuus, huolto-
3 varmuus ja omavaraisuus edellyttävät entistäkin
4 vahvemmin sitä, että elinkeinoelämän tarvitse-
5 ta kuljetusreiteistä pidetään hyvää huolta ja niitä
6 kehitetään. Tähän liittyy myös esimerkiksi siltojen
7 kunnosta huolehtiminen.

8
9 Valtion väylärahoituksen ongelmana on ollut, että
10 rahoitus tulee pelkästään valtion budjetista, olipa
11 kyse uusien väylien rakentamisesta, olemassa
12 olevien väylien parantamisesta tai niiden kunnos-
13 sapitamisesta. Vaikka tieliikenteestä on kerätty ve-
14 rorahoitusta valtion kassaan yli 8 miljardia euroa,
15 palautuu siitä takaisin tiestölle vajaa neljännes.

16
17 Toinen ongelma on ollut väyläpolitiikan lyhytjä-
18 teisyys, jossa jokainen hallitus on tehnyt omanlais-
19 taan väyläpolitiikkaa. Liian lyhytjänteistä väyläpoli-
20 tiikkaa on yritetty korjata vaalikaudella 2019-2023
21 käyttöön otetulla 12-vuotisella parlamentaarisesti
22 sovitulla liikennejärjestelmäsuunnitelmalla, jota
23 päivitetään vaalikausittain. Valitettavasti nykyisen
24 Orpon-Purran hallituksen ohjelmassa liikennejär-
25 jestelmäsuunnitelman toteuttamisilta vietiin rahoit-
26 tuspohja pois.

27
28 Epäjohdonmukainen väyläpolitiikka on näkynyt
29 niin, että välillä on panostettu uusien väylien
30 rakentamiseen tai parantamiseen, jolloin väylien
31 kunnossapitoa on jouduttu laiminlyömään. Ja toi-
32 sinaan tilanne on ollut päinvastoin. Tästä johtuen
33 huonokuntoisten väylien korjausvelka on kipua-
34 massa vuoden 2027 loppuun mennessä jo noin 5
35 miljardiin euroon.

36
37 Puoluekokous on huolissaan tempoilevasta väylä-
38 läpolitiikasta sekä rahoitustilanteesta, joka on
39 vaikeutumassa huomattavasti. Kokoomuksen ja
40 perussuomalaisten johtama hallitus tekee suuren
41 virheen leikkaamalla suomalaisilta väyliltä varmaa
42 budjettirahoitusta ja lisäämällä samaan aikaan
43 kertaluonteisen rahoituksen osuutta myymällä
44 valtion tuottavaa omaisuutta. Tällä tavalla hallitus
45 kerryttää piilovelkaa suomalaisiin väyliin.

46
47 Puoluekokous katsoo, että liikenteen verouudistus
48 on toteutettava viipymättä. Samassa yhteydessä
49 on uudistettava myös väylärahoitusta esimerkiksi
50 luomalla mekanismi, jolla yhä useampi maantieli-

kenteestä kerätty veroeuro palautuisi suomalaisten väylien hyväksi palvelemaan niiden käyttäjiä ja suomalaista elinkeinoelämää.

142. Keskustan Kinnulan kuntayhdistys: Kantatie 58 kunnostaminen

Kantatie 58 on Kangasalta Oriveden, Keuruun, Multian, Karstulan, Kivijärven, Kinnulan, Lestijärven, Reisjärven ja Haapajärven kautta Kärsämäelle kulkeva tie. Tiestä käytetään myös nimitystä Suomenseläntie, ja sitä on markkinoitu vaihtoehtoisena tieyhteytenä 4-tielle.

Tietä on kunnostettu Orivesi-Karstula välillä hyvin liikennöitävään kuntoon.

Välillä Karstula-Reisjärvi tiellä on ns. ”pullonkauloja”, jotka pitää kunnostaa.

Kantatietä voitaisiin käyttää kunnostuksen jälkeen 4-tien rinnakkaistienä (esim. liikenneongelmat 4-tiellä) kulkevana reittinä.

Lisäksi kantatie 58 lyhentäisi ajomatkaa merkittävästi pohjoisen ja etelän välillä.

Kantatie 58 on monissa eri yhteyksissä luvattu laittaa kuntoon (mm. kansanedustajat) vuosikymmenten aikana. Ongelmaksi on usein muodostunut monen maakunnan ylittävä tie.

Nyt on 58-tien vuoro tulla kunnostetuksi!

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyyn huoleen tiestön kunnosta ja viittaa Keskustan Kotkan kuntayhdistyksen aloitteeseen (numero 141) antamaansa vastaukseen.

143. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Kotka-Imatra väli moottoritieksi

Itä-Suomen liikenneyhteydet heikentyvät entisestään, eikä maan nykyisellä hallituksella ole intressejä yhteyksien parantamiseen. Kotkan ja Haminan satamat ovat Itä-Suomen vientiteollisuuden kannalta merkittävimpiä satamia, ja tavaraa kulkee nii-

hin sekä rautateitse että maanteitä pitkin. Raskaan maantieliikenteen määrä näkyy erityisen selvästi itäreitin varrella rekkaruuhkina. Moottoritie välille Kotka-Imatra nopeuttaisi huomattavasti tavarankulkua sekä helpottaisi henkilöliikenteen kulkua raskaan liikenteen joukossa.

Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat esittää, että Kotka-Imatra väli muutetaan moottoritieksi helpottamaan tavaranka- ihmisten liikkumista Itä-Suomen ja Etelä-Suomen satamien välillä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous viittaa Keskustan Kotkan kuntayhdistyksen aloitteeseen (numero 141) antamaansa vastaukseen.

144. Keskustan Heinävaaran, Huhtilampi-Uskalin, Kiihtelyksen ja Särkiväaran paikallisyhdistykset: Yksityisteiden rahoitus turvattava

Maassamme on yksityisteitä 370 000 kilometriä. Vuosittaiset yksityisteiden tienpidon kustannukset ovat 200 miljoonaa ja ne palvelevat kahta miljoonaa käyttäjää. Moni elintärkeä toiminto kaupungistuvassa yhteiskunnassa edellyttää yksityistieverkon käyttöä ja yksityistiet ovat välttämättömiä koko yhteiskunnan huoltovarmuudelle.

Voidaan sanoa, että yksityistiet palvelevat monin tavoin koko yhteiskuntaa. Yksityistiet ovat tärkeitä niin niiden varrella asuville kuin kesäasukkaille, maa- ja metsätaloudelle, maaseutumatkailulle ja muulle yritystoiminnalle. Yksityistieverkolta lähtevät usean teollisuuden toimialan raaka-ainevirrat.

On tärkeää, että yksityisteiden yhteiskunnallinen merkitys otetaan huomioon myös valtion rahoituksessa. Yksityistieverkko on tärkeä osa koko Suomen liikennejärjestelmää ja tämän verkoston kunnosta on huolehdittava riittävällä rahoituksella.

Edellä olevaan viitaten esitämme, että Suomen Keskusta r.p toimii kaikin tavoin niin, että yksityisteiden valtionrahoitusta lisätään tuntuvasti ja pysyvästi kuluvalle vuodelle leikatusta 8,5 miljoonan euron tasosta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Yksityistiet on nähtävä perinteisen tieverkkomme verisuonistona, jolla on tärkeä yhteiskunnallinen merkitys. Valitettavasti tämä näkemys ei juurikaan saa kannatusta muissa puolueissa. Kun Keskusta on ollut hallituksessa, ovat yksityisteiden valtion-avustusmäärärahat aina kasvaneet. Ja kun Keskusta on ollut oppositiossa, ovat hallitukset leikanneet tuntuvasti yksityisteiden määrärahoitusta.

Puoluekokous huomauttaa, että Keskustan eduskuntaryhmä on joulukuussa 2023 esittänyt vaihtoehtobudjetissaan vuodelle 2024 yksityisteiden määrärahatasoa korotettavaksi 14,5 miljoonalla eurolla. Vaihtoehdossa esitettiin hallituksen toteuttaman 4,5 miljoonan euron leikkauksen perumista sekä puuhuollon turvaamiseen 10 miljoonan euron ylimääräistä määrärahaa. Valitettavasti hallituspuolueet äänestivät esityksen kumoon.

145. Keskustanaisten Kymenlaakson piiri: Yksityisteiden avustusmäärärahoja nostettava

Suomessa on n. 370 000 kilometriä yksityisteitä, joita käyttää vuosittain noin 2 miljoonaa käyttäjää. Yksityistiet ovat ratkaisevassa asemassa niin huoltovarmuuden, alkutuotannon kuin monen ihmisen jokapäiväisen elämänkin kannalta.

Valtio on avustanut vielä 2023 yksityisteitä 23 miljoonalla eurolla. Vuonna 2024 budjetoitu avustussumma on 8,5 miljoonaa euroa, eli summa vähenee noin kolmasosaan aikaisemmasta. Samaa aikaan esimerkiksi siltojen kantokyvyn vaatimukset kasvavat ja korjausvelka kasvaa.

Haja-asutusalueella asuvan väestön ikääntyminen ja sotepalvelupisteiden verkon harventuminen lisää hengissäpysymiseen vaikuttavaa hälytys- ja soteliikennettä. Tämä yhtälö on pitkän päälle kestämaton. Niin ikään yksityisteiden vastuuhenkilöiden osaaminen ei välttämättä ole sillä tasolla mitä tarvitaan, ei tunneta vastuita eikä ehkä osata hakea nykyisiä rahoja.

1 Keskustanaisten Kymenlaakson piiri esittää, että
2 yksityisteiden avustusrahoja nostetaan huomatta-
3 vasti vuoden 2024 tasosta. Lisäksi esitämme, että
4 osa avustusvaroista jyvitetään yksityisteiden toi-
5 mijoille suunnattuun koulutukseen, jotta heidän
6 osaamisensa saadaan ajan tasalle.

Puoluehallituksen vastausesitys:

7
8
9
10 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Keskus-
11 tan Keskustan Heinävaaran, Huhtilampi-Uskalin,
12 Kiihtelyksen ja Särkivaaran paikallisyhdistysten
13 aloitteeseen (numero 144) antamaansa vastauk-
14 seen.

146. Keskustan Peräpohjolan piiri: Tiemaksut käyttöön raskaalle liikenteelle

15
16
17
18
19 Euroopan parlamentti on säilyttämässä jättirekko-
20 jen oikeuden rajat ylittävään liikenteeseen. Tämä
21 asia on ympäristön ja markkinatalouden kannalta
22 järkevää ja kannatettavaa. Haluamme kuitenkin
23 nostaa keskusteluun ja vakavasti pohdittavaksi
24 tiemaksujen käyttöönottoa rajat ylittävässä liiken-
25 teessä, esimerkiksi Norjassa ja Ruotsissa käytössä
26 olevan kätevän Epass-24- maksujärjestelmän avul-
27 la, mikä rekisteröi ajoneuvon automaattisesti ka-
28 meran avulla ja ajoneuvon omistajaa laskutetaan
29 jälkikäteen.

30
31 Tiemaksuja käytettäisiin infrastruktuurin, tervey-
32 den ja ympäristön parantamiseksi, eli tarkoitukse-
33 na parantaa kaikkien kansalaisten elämänlaatua ja
34 yhteiskuntaa kokonaisuudessaan.

35
36 Perustelemme esitystä seuraavasti; Pohjoisen ra-
37 jaa pitkin menee vain yksi yksikaistainen tie VT21
38 Norjaan, ilman ohituskaistoja. Ohituskaistojen
39 merkitys on valtava, jos jättirekkoja menee edellä
40 yksi tai kaksi on ohipääseminen mahdotonta. Tämä
41 haastaa liikenneturvallisuuden ja edelleen potilas-
42 turvallisuuden pitkien etäisyyksien maakunnissa.
43 Lisäksi Lapin sääat vaihtelevat ja ilmavaihtelun
44 aiheuttamat routavauriot tuovat jo oman haas-
45 teensa tien kuntoon, puhumattakaan normaalista
46 työssäkäynti – ja asiointi liikenteestä, unohtamatta
47 lomaliikennettä ja rahtiliikennettä (Kilpisjärveltä
48 Tornioon 259 127 rekkaa, lisäksi henkilö- ja paketti-
49 autoja yli 5 miljoonaa kappaletta).

50

Lapissa tapahtui vuosien 2018–2022 aikana yhteensä 840 poliisin tietoon tullutta henkilövahinko-onnettomuutta, joista 785 oli loukkaantumisia ja 55 kuolemia. Keskimäärin tämä tarkoittaa 168:a henkilövahinkoa vuodessa. Viime vuonna Lapissa tapahtui 127 henkilövahinko-onnettomuutta, joissa menehtyi kolme henkilöä ja loukkaantui 124. Määrät ovat olleet vähenemään päin, mutta jokainen onnettomuus mitkä ovat tienpidollisilla toimilla estettävissä on liikaa.

Tästä syystä esitämme tarvittavien toimenpiteiden edistämistä tiemaksujen käyttöönottamiseksi.

(Lähteenä käytetty Länsi-Lapin turvallisuustyön vuosikertomusta 2022)

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen sillä rajauksella, että tiemaksun tulisi kohdistua ulkomaalaiseen raskaaseen liikenteeseen. Näin saataisiin myös ulkomaalainen raskas liikenne osallistumaan suomalaisen tiestön ylläpidon maksajaksi monien EU-maiden tapaan. Sen sijaan vallitsevassa talouden taantumassa ja kustannusten noustessa ei suomalaisia kuljetusyrityksiä pidä rasittaa uusilla veroilla tai maksuilla, jotka lopulta näkyisivät kuluttajien kukkarossa kohonneina hintoina.

Keskusta on linjannut jo eduskuntavaaliohjelmaansa 2023 niin sanotusta raskaan liikenteen vinjettimaksusta, joka tulisi valmistella ja ottaa käyttöön hallituskaudella 2023–2027, mikäli siihen saadaan toimiva malli. Vaalikaudella 2015–2019 sitä yritettiin säätää niin sanottuna vinjettiverona, mutta se todettiin eduskuntakäsittelyssä EU-säännösten vastaiseksi. Vinjettimaksun käyttöön ottamisesta on kirjaus Orpon hallituksen ohjelmassa.

Puoluekokous toteaa, että valtiovallan velvollisuutena on pitää suomalainen tiestö sellaisessa kunnossa, jotta se on turvallinen ja tavara pääsee liikkumaan häiriöttä. Valtio on kerännyt erilaiset verot ja maksut valtion budjettiin niin sanotusti yleiskatteellisina eli verosta koitunutta tuloa ei ole käytetty ennalta määrättyä tiettyä tarkoitusta varten. Lopulta kulloinenkin hallitus on esittänyt ja eduskunta on päättänyt, mihin valtion saamat verotulot käytetään.

147. Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri: Pohjoinen tarvitsee panostuksia liikenneväylien parantamiseen

Venäjän hyökkäyssota on muuttanut maamme geopoliittista asemautumista ja pohjoisen painoarvo on kasvanut ratkaisevasti. Liikkumisvirtojen muutokset, sotilaallisen liikkumisen edellytykset sekä energiakriisi ja huoltovarmuuteen liittyvät tarpeet vain korostavat pohjoisen merkitystä, ja näissä kaikilla väylähankkeilla on suuri merkitys. Ilman pohjoista reittiä Suomi on saari.

Vihreän siirtymän mukaiset uudet teollisuuden hankkeet ovat keskittymässä pohjoiseen. Tavara liikenteen kapasiteetin kasvattaminen kaipaakin panostusta juuri pohjoisen ratoihin. Seuraavan hallituksen tulee ottaa Pohjoinen ulottuvuus ja junaratojen parantaminen paremmin huomioon.

Tämä tarkoittaa lisää teollisuuden kuljetuksia edistäviä ratojen parantamistoimia. Suunnitelmat kaksoisraiteen ulottamisesta Ylivieskasta Ouluun ovat jo pitkällä. Oulu–Liminka -välin kaksoisraide voisi olla arvioiden mukaan käytössä aikaisintaan 2030-luvulla, mutta Ylivieska–Liminka-väliä ei vielä virallisesti edes suunnitella. Kaksoisraiteen kehittäminen Oulun ja Ylivieskan välillä mahdollistaisi myös työmatkaliikenteen kulkemista raiteilla ja edistäisi näin vihreää siirtymää.

Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri haluaa lisätä Keskustan alue- ja turvallisuuspoliittisia vaikuttamistoimia panostamalla Pohjoisen Suomen liikennehankkeisiin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyyn näkemykseen, mutta ei ota kantaa yksittäisten hankkeiden rakentamisaikatauluihin.

Vihreä siirtymä on luonut uusia mahdollisuuksia teollisille investoinneille. Mitään ei tapahdu itsestään, vaan mahdollisuuksien jalostaminen kannattavaksi liiketoiminnaksi edellyttää myös toimivia liikenneyhteyksiä.

Muuttuneessa maailmanpoliittisessa tilanteessa Suomen on huolehdittava liikenne- ja väyläpoli-

tiikastaan entistäkin vaikuttavammin, jotta emme vajoaisi näivettyväksi pussinperäksi Euroopan kulmassa kaupankäynnin ja liikenteen ollessa poikki idän suuntaan kenties pysyvämminkin.

Puoluekokous toteaa, että maamme turvallisuus, huoltovarmuus ja omavaraisuus edellyttää koko Suomen elinvoiman kehittämistä. Siinä toimivilla liikenneyhteyksillä on keskeinen merkitys.

Vientivetoisena maana Suomen on varauduttava myös rakentamaan vaihtoehtoisia reittejä Eurooppaan ja maailmalle, jos ulkomaan vientimme kannalta elintärkeän Itämeren laivaliikenne syystä tai toisesta häiriintyisi tai jopa katkeaisi. Silloin pohjoisen tie- ja raideyhteyksillä aina Ruotsiin ja Norjaan saakka on keskeinen merkitys.

148. Keskustan Ylöjärven kunnallisjärjestö: Olemassa olevien raideliikenneyhteyksien parempi hyödyntäminen

Esitämme, että Keskusta ajaa entistä voimakkaammin eri kaupunkiseutujen raideliikenneyhteyksien hyödyntämistä lähijunaliikenteen kehittämiseen. Suomessa on useilla kaupunkiseuduilla huomattavalla vajaakäytöllä olevia raideyhteyksiä, joita voitaisiin tulevaisuudessa käyttää joukkoliikenteen tarpeiden tyydyttämiseen.

Nämä raiteet mahdollistaisivat lähijunaliikenteen käytön työmatkaliikenteessä, vähentäisivät kaupunkien keskustojen paikoitusongelmia ja kannustaisivat ihmisiä käyttämään ympäristöystävällisempiä kulkemiskeinoja. Järkevästi toimiakseen tällaiset lähijunaliikennetarvikkeet tarvitsevat syöttöliikennettä, jota voidaan hyvin toteuttaa niin linja-autoliikenteellä kuin mahdollistamalla riittävän edullinen ja lähijunapysäkin lähellä toimiva pysäköintimahdollisuus.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyyn tavoitteeseen lähijunaliikenteen kehittämisestä.

Puoluekokous toteaa, että esimerkiksi kunnat, maakuntien liitot tai kaupunkiseudut voivat käytännössä päättää joukkoliikenteen järjestämisestä. Valtiovallan tehtävänä on poistaa yhteistyössä

1 alueiden kuntien kanssa mahdollisia esteitä lähijunaliikenteen kehittämiseltä.

2
3
4 Tällä hetkellä suomalainen henkilöjunaliikenne on
5 käytännössä täysin valtion kokonaan omistaman
6 VR Groupin hallussa, koska muilla mahdollisilla
7 liikennöitsijöillä ei ole Suomen poikkeukselliseen
8 raidelevyteen soveltuva kalustoa. Jopa satojen
9 miljoonien eurojen investoinnit junakalustoon
10 koetaan liian suureksi liiketaloudellisesti riskiksi.

11
12 Hallitus on ohjelmansa mukaan perustamassa
13 raideliikenteelle julkisen kalustoyhtiön julkisesti
14 tuetulle ostoliikenteelle. Kalustonsa yhtiö saisi VR
15 Groupin poistoon menevästä kalustosta. Toteu-
16 tuessaan tämä avaisi uusia mahdollisuuksia kehit-
17 tää lähijunaliikennettä.

18
19 Yleisesti koettu este lisätä syöttöliikennettä juna-
20 liikenteeseen on myös ollut puuttuvat liityntäpysä-
21 köintipaikat, joihin ihmiset voisivat tulla omilla
22 autoillaan. Liityntäpysäköintipaikkojen käytöstä ja
23 ehdoista päättää kiinteistön omistaja, joka usein
24 on muu kuin joukkoliikenteen järjestäjä. Tarvittaes-
25 sa lähijunaliikenteen järjestäjät voivat esimerkiksi
26 asiakaskyselyillä selvittää ihmisten kiinnostusta
27 kulkea linja-autokyydeillä juna-asemille.

149. Keskustan Ylöjärven kunnallisjärjestö: Tampere-Parkano-kaksoisraiteen rakentaminen

32
33 Ylöjärven kunnallisjärjestö esittää, että Keskusta
34 lähtee ajamaan Tampereen ja Seinäjoen välille
35 toista raidetta, jotta tällä hetkellä henkilö- ja
36 tavaraliikenteen pullonkaulaksi muodostunut
37 pääradan pohjoisosan liikennettä saadaan sujuvoi-
38 tettua. Samalla mahdollistetaan Ylöjärvelle junien
39 pysähtymispaikka niin kauko- kuin lähiliikenteen-
40 kin tarpeisiin.

41
42 Kaikkinensa Ylöjärven asemalla pysähtyminen hi-
43 dastaisi kaukoliikenteen junien matka-aikaa maksimissaan noin 3 minuuttia, joka tällä hetkellä usein odotellaan Lielahden liikennepaikan ympäristössä, kun Tampereen ratapiha on niin kuormitettu.

44
45
46
47
48 Päärata on yksi Suomen liikenteen päävaltimoista,
49 jolla liikkuvien junien kyydissä kulkee huomattavan paljon niin henkilö- kuin tavaraliikennettäkin.

Tampere toimii yhtenä sen pääsolmukohdista yhdistäen niin pohjoisen, idän kuin lännenkin kaupunkeja ja erityisesti lännen suuret satamat Manner-Suomen metsä- ja metalliteollisuuskaupunkeihin. Jotta raideliikenteen välityskyky riittää myös jatkossa sekä henkilö- että tavaraliikenteen tarpeisiin ja ympäristöystävällinen kuljetuskalusto voidaan hyödyntää entistä paremmin, tarvitaan lisää raidekapasiteettia.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyyn näkemukseen kaksoisraiteen hyödyllisyydestä, mutta ei pidä sitä välttämättömänä.

Valtion vaikeaan taloudelliseen tilanteeseen vuoksi Keskusta on linjannut jo eduskuntavaaliohjelmassaan 2023, että Suomessa ei tällä hetkellä ole varaa toteuttaa kalliita miljardiluokan uusia raideinvestointeja. Puoluekokous näkee järkevämpänä kunnostaa jo olemassa olevia huonokuntoisia raiteita, jotta junat pysyisivät aikatauluissaan eivätkä sarkyisi raiteille.

150. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Rautatieyhteyksiä kehitettävä

Suomessa on tällä hetkellä niukanlaisesti muuta kuin pohjois-eteläsuuntaista rautatieliikennettä, joka palvelisi matkustajia. Erityisesti Itä-Suomessa tämä tarkoittaa, että tietyt alueet ovat umpikujassa, ja matkustaminen pohjoiseen rautateitse tarkoittaa satojen kilometrien lenkkiä.

Syynä ovat nimenomaan rataverkon sähköistämättömyys ja kehno ratageometria. Siksi valtion tuleekin investoida runsaasti lisää rautatieinfrastruktuuriin, jolla voidaan mahdollistaa tulevan matkustajaliikenteen aloittaminen. Jo tätä ennen myös oikeus ostoliikenteen tilaamiseen tulisi hajauttaa liikenneministeriöltä esimerkiksi maakuntien liitoille tai kunnille, jolloin alueiden tasa-arvoa toteuttaakseen matkustajaliikennettä voitaisiin toteuttaa ilman taloudellisen kannattavuuden periaatetta.

On myös alueita, joissa poikittaisliikennettä voitaisiin toteuttaa nytkin vähintään dieselkalustolla,

1 mutta näin ei ole. Esimerkiksi Riihimäen vuonna
2 2017 valmistuneen kolmioraiteen potentiaali
3 Kaakkois- ja Itä-Suomen ja Tampereen seudun
4 yhdyssiltana on kokonaan hyödyntämättä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

8 Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyyn näkemukseen yhteyksien kehittämisen hyödyllisyydestä.

11 Raideyhteyden rakentamisen osalta puoluekokous
12 viittaa Keskustan Ylöjärven kunnallisjärjestön aloitteeseen (numero 149) antamaansa vastaukseen
13 sekä matkustajaliikenteen aloittamista koskevassa
14 asiassa Keskustan Ylöjärven kunnallisjärjestön
15 toiseen aloitteeseen (numero 148) antamaansa
16 vastaukseen.

151. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: Koko Suomen rataverkon ja ratojen käyttöön palauttaminen

23 Suomessa Päärata ja eräät muut rataosat ruuhkautuvat ja samaan aikaan vaihtoehtoiset ja logistiset
24 mielekkäämmät ratareitit ja radat ovat vajaalla
25 käytöllä tai käyttämättöminä rappeutumassa.
26 Edelleen julkisuudessa lobataan voimakkaasti ns.
27 "tunnin junia" ja niiden uusia ratakäytäviä.

30 Valtatiet kuluvat raskaassa ja kasvavassa liikenteessä yhä enemmän ja uusia moottoriteitä vaaditaan
31 rakennettaviksi. Ilmastopoliittisten tavoitteiden
32 saavuttamisessa rautateiden tarjoamat mahdollisuudet
33 valtakunnallisesti unohdetaan. Monilla
34 yhteysvälien radoilla on vain vähäistä henkilöliikenteen
35 tarjontaa tai se puuttuu kokonaan.

38 Rautateiden lähiliikenne, mitä aiemmin on ollut
39 kaikilla radoilla puuttuu koko maassa pääkaupunkiseutua lukuun ottamatta siinä merkityksessä,
40 mitä se on aiemmin ollut, puuttuu kokonaan. Haapamäen ratojen liikenne on katsottavissa seutukuntien ja maakuntien väliseksi yhteysliikenteeksi
41 eikä Tampereen liikenne Nokialle ja Lempäälään
42 ole sitä, mitä aiemmin on noilla osuuksilla on todellista lähiliikennettä.

48 Kun autoistuminen tuli 1960- ja 1970-luvuilla
49 Suomeen, ei haluttu nähdä tuolloin toimineen
50 junien lähiliikenteen mahdollisuuksia tulevaisuu-

den liikennemuotona. Ilmasto- ja ympäristökysymykset eivät lainkaan merkittäviä puheenaiheita. Oma henkilöauto oli myös statussymboli. Junien paikallisliikenne maakunnissa lyhytnäköisesti lakautettiin.

Nyt valtatiet ruuhkautuvat ja kuluvat yhä suuremmin kustannuksin ja samaan aikaan mm. puun kuljetuksille välttämättömät maaseudun kylätiet rappeutuvat, kun rahaa on rajallisesti. Yhä useammat kokevat maantieliikenteen vaaralliseksi. Paikoitus kaupungeissa ja taajamissa tuntuu yhä vaikeammalta ja kalliimmalta. Yhteiskunnassa on aina monia kansalaisia, joilla ei ole iän, terveyden tai muiden syiden vuoksi ajokorttia. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus liikkumisessa ei toteudu, kun poliittisesti toteutetut ratkaisut ovat pakottamassa henkilöauton käyttöön.

Maantieteellisesti, alueellisesti ja seudullisesti sekä paikallisesti rautateille palautettava paikallinen lähiliikenne avaisi uusia mahdollisuuksia liikkumiseen kaikille. Monet maaseudun taajamat saisivat mahdollisuuksia uuteen nousuun junien lähiliikenteen palauttamisen kautta.

Liikennepoliittisissa ratkaisuisa on suuri näköalojen puute ratojen tarjoamiin mahdollisuuksiin. Tar kastellaan vain niitä ratoja, joilla on liikennettä ja unohdetaan käyttämättömänä tai vajaalla käytöllä oleva ratojen pääoma. Nämä olisivat käytettävissä ilman uusia ja ongelmia aiheuttavia ratakäytäviä joko nykyisellään tai suhteellisen vähäisin kunnostuksin.

Kaikki radat tarjoaisivat nopeat oikotiet lähimpiin taajamiin, kaupunkeihin ja maakuntiin valtakunnallisin yhteyksin, jos nyt puuttuva lähiliikenne palautettaisiin niille. Tällöin olisi tarjolla mahdollisuus liikkumiseen niillekin, joilta se nyt autoilla puuttuu ja toimiva vaihtoehto henkilöauton käytölle auton omistajillekin.

Lähiliikenteen palauttaminen kaikille radoille vaatisi liikennekalustoa ja henkilöliikennepaikkojen infraan ajankohtaista kunnostamista. Kyse olisi myös realistisesta ja mielekkäästä ilmastopoliittisten tavoitteiden edistämisestä vaihtoehtona tarjottavaksi metsä- ja maatilatalouteen nyt kohdistettujen vaatimusten sijaan.

Edellä olevan perusteella esitetään, että Keskusta ryhtyy selvittämään mahdollisuutta paikallisen ja alueellisen henkilöliikenteen lisäämisestä vähliikenteisille ja palauttamisesta nyt liikenteeltä lopetetuille rataosuuksille ja radoille seutu- ja maakunnallisin yhteyksin valtakunnan junaliikenteeseen liittyen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Keskustan Ylöjärven kunnallisjärjestön aloitteeseen (numero 148) antamaansa vastaukseen.

152. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: Poikittaisratakokonaisuuden avulla maahamme rataverkosto ja logistinen huoltovarmuus

Suomen rautateistä merkittävä osa varsin vajaalla käytöllä tai jopa käyttämättömänä rappeutumassa.

Samaan logistiset pullonkaulat vaikeuttavat junaliikennettä, kun vaihtoehtoiset ja yleensä logistisesti mielekkäämmät radat ja ratareitit heikon kuntosu vuoksi tai sähköistämättöminä eivät palvele maakuntien elinkeinoelämän ja matkustajien tarpeita.

Ratkaisu valtakunnalliseen ongelmaan eivät ole yksioikoiset ja suhteettoman kalliit ja ympäristö- sekä muita ongelmia tuottavat uudet ns. "tunnin junaradat" uusine junakäytävineen ja maiden lunastustoimituksineen yksityisten omistamilla mailla kulttuurimaisemiakin vaurioittaen. Samaan aikaan maanteiden kuluminen kasvaa voimakkaasti ja autoliikenne ruuhkautuu yhä pahemmin. Myös ilmastopoliittisten tavoitteiden saavuttamisen loitontuu ja poliittiset paineet kohdistuvat uhkina suomalaisen maatalo- ja metsätalouteen yhä mielettömimmillä tavoilla.

Ratkaisu ilman uusia ratakäytäviä on onneksi olemassa ja toteutettavissa jopa ensimmäisen "tunnin junan" ratakäytävän ja radan suunnittelukustannuksillakin,

Ratkaisu on Poikittaisratakokonaisuus maamme leveimmällä kohdalla ja yhdistäisi kaikki viisi pituussuuntaista rataamme (Uusi ja Vanha Poh-

janmaan, Keski-Suomen sekä Savon ja Karjalan radat) toiminta- toimitusvarmaksi rataverkostoksi maassamme kansainvälisin yhteyksin maakuntien ns. "Resurssi-Suomessa", Laajalla vaikutusalueella ovat raskaimmat kuljetustarpeet ja suuria puutteita henkilöliikenteen tarjonnassa.

Poikittaisratakokonaisuus muodostuu junareitistä Pohjanlahdelta joko Porin, Kaskisten, Vaasan satamista lähtevistä radoista Haapamäen risteysaseman kautta Jyväskylän ja Pieksämäen kautta joko Savonlinnan kautta Parikkalaan tai Varkauden kautta Joensuuhun Karjalan radalle.

Tällä hetkellä Porin satamista suunnitellaan radan kunnostusta raskaalle liikenteelle Niinisaaloon, mistä on jo raskaan liikenteen rata Parkanoon. Itään Karjalaan ulottuvasta kokonaisuudesta päätetään kunnostamattomana siten vain osuus Parkano-Haapamäen risteysasemalle kuten Laitaatsillan uudelleen asettaminen Savonlinnaan suuntautuvalla radan kaakkoisella haaralla. Osuus Jyväskylä-Pieksämäki on jo sähköistetty TEN T-rataa ja rata Pieksämäeltä kohti Savonlinnaa on rakenteeltaan sähköistysvalmiinsa. Vaasa-Seinäjoki on jo sähköistetty ja osuuden Seinäjoki-Haapamäki-Jyväskylä sähköistys on suunnitteilla Eduskunnan myöntämällä rahalla.

Poikittaisratakokonaisuudesta Porista Haapamäen risteysasemalta itään käytetään WSP:n professori Mäntysen kunnostussuunnittelussa nimeä "Suomen Kehärata". "Keski-Pohjola liikenne- ja kuljetuskäytävä" nimitystä on käytetty Karjalan radalta Haapamäen risteysaseman kautta Vaasan satamaan kulkevasta reitistä yli Merenkurkun ja Keski-Ruotsin sekä Keski-Norjan läpi transatlanttisiin yhteyksiin Trondheimiin, Bergeniin, Stavangeriin tai Mo i Ranaan. Keski-Pohjola liikenne- ja kuljetuskäytävä kuten Suomen Kehärata Porin satamistakin avaa myös Ruotsin kautta ratayhteydet ohi Tanskan salmien mm. Göteborgiin tai Norjan pääkaupunkiin Oslonkin.

Poikittaisratakokonaisuus poistaisi nykyiset raideliikenteen pullonkaulat suoranaisesti sekä seurannaisvaikutuksinaan koko maastamme ja toisi teollisuuden ja satamalogistiikan tarvitsemaa toimitus- ja toimintavarmuutta. Toimiva henkilöjunaliikenne voitaisiin palauttaa kautta maan

Poikittaisrataverkoston mahdollistaman toimivan rataverkoston avulla.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan Suomen Keskustan toimivan, että Poikittaisratakokonaisuus (Pori/Vaasa - Haapamäki-Jyväskylä-Pieksämäki-Parikkala/Joensuu) kunnostetaan pikaisesti raskaan logistiikan pääradaksi kaikilta osuuksiltaan elinkeinoelämän edellytysten ja huoltovarmuuden takaamiseksi sekä nopean henkilöliikenteen edistämiseksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous pitää aloitetta, Suomen kehärata- sekä Keski-Pohjola liikenne- ja kuljetuskäytävä -visioita mielenkiintoisena. Puoluekokous ei kuitenkaan ota kantaa yksittäisten väylähankkeiden toteuttamisen puolesta tai niitä vastaan.

Puoluekokous toteaa, että läpi vuosikymmenten puutteet poikittaisliikenteessä ovat olleet tiedossa, mutta ratkaisut ovat olleet haasteellisia. Hyvätkin suunnitelmat vaativat käytännössä sen, että raide-liikenneyhteyksille saadaan varmuudella riittävästi käyttäjiä henkilö- ja tavaraliikenteessä.

Niin tässä kuin muissakin liikenteen kehittämissä hankkeissa ongelmana on löytää riittävä rahoitus. Tämä korostuu erityisesti raidepuolella. Väyläviraston tekemän karkean arvion mukaan kilometri raitteiden kunnostamista maksaa hieman yli miljoona euroa, kun taas kilometrin matka tienpäällystämistä keskimäärin noin 100 000 euroa.

153. Uudenmaan Keskustanuoret: Turun ja Helsingin välinen uusi ratalinja tarvitaan

Turun ja Helsingin välinen uusi ratayhteys on aihe, joka puhuttaa paljon. Se jakaa myös paljon mielipiteitä, mikä on yhteiskunnallisen keskustelun ja kehityksen kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Yhtä kaikki, ensiarvoisen tärkeää on myös, että kyseinen uusi, moderni ja ennen kaikkea suuri nopein ratalinja nykyisen ja entisen pääkaupunkimme ja kahden merkittävän kasvun maakunnan välille tarvitaan.

Uusi rata, tarkoittaen siis Espoo-Salo oikorataa sekä Salon ja Turun välistä kaksoisraidetta, on kokonaisuutena välttämätön. Jokainen sekunti ja jokainen minuutti, jonka työistämme nykyisellä banaanin muotoisella vanhalla rantaradalla on tehotonta energian haaskausta.

Nykypäivän yksi kuuma sana on energiatehokkuus ja toimivuus. Siksi uusi, mahdollisimman suora yhteys on välttämätön. Tällä hetkellä emme mene paikasta A eli Helsinki, paikkaan B eli Turku nopeinta ja suorinta reittiä, vaan teemme joka kerta "maakuntamatkan" läntisen-Uudenmaan rannikolle. Niin ihanaa seutua kuin Siuntio, Inkoo ja Karjaa ovatkin, niin tämä jos joku on energian ja ajan haaskausta. Tehokkainta on mennä suorinta ja nopeinta reittiä pitkin.

Uudella ratayhteydellä syntyy merkittäviä säästöjä ajassa minuitteja ja matkassa kilometrejä. Miksi kiertää maan ääriin, jos voisi mennä suorinta ja tehokkainta väylää pitkin. Nykyinen ratalinja muistuttaa lähinnä hölmöläisten valon kantamista säkeillä pimeään pirttiin.

Merkittävä tarve radalle on myös ihmisten liikkuvuuden parantaminen, julkisen liikenteen kehittäminen sekä ihmisten asumisen ja työssäkäyntialueen laajentaminen Uudenmaan ja Varsinais-Suomen välillä. Nykyisen rantaradan varrella on pienehköjä alle 10 000 asukkaan kuntia, kuten Siuntio, Inkoo ja Karjaa, joka kuuluu nykyisin Raaseporin kaupunkiin. Kyseiset kunnat eivät ole nykypäivän kasvukeskuksia. Kasvun vatureita ovat sen sijaan uuden tarvittavan ratayhteyden varrella olevat Kirkkonummi, Vihti, Lohja sekä Salo. Näistä Vihti on vajaan 30 000 asukkaan kunta ja muut ovat 40 000 - 50 000 asukkaan kuntia.

Näistä kasvu kunnista erityisesti Vihdin Nummela ja Lohjan Lempola ovat merkittäviä muuttovoitto- ja kehitysalueita. Erityisesti Vihdin kunnan hallinnollinen keskustaajama Nummela on kasvanut ja kehittynyt pienestä kylästä noin 15 000 asukkaan monipuoliseksi taajamaksi. Nummelan kasvavin alue ja kruununjalokivi on tuore Etelä-Nummelan alue. Etelä-Nummelaan on valmistunut uusi ja uljas koulu- ja päiväkotirakennus 2024, liikuntapaikkoja sekä asuinalueita. Etelä-Nummelaan rakennetaan myös Microsoftin uusi datakeskus, joka on

1 merkittävä työllistäjä jo rakennusvaiheessa sekä
2 tarjoaa useita uusia työpaikkoja valmistuttuaan.

3
4 Uusi ratayhteys sekä asema Nummelassa mahdollistavat myös asumisen sekä työssäkäynnin
5 monipuolistamisen. Työssäkäyntialue laajenee
6 usealla kunnalla, jopa toisen maakunnan puolelle
7 uuden asema- ja ratayhteyden myötä. Nummela
8 pystyy houkuttelemaan esimerkiksi lapsiperheitä
9 omakotiasujiksi taajaan tai maaseutumaisesti asu-
10 tuille alueille. Eikä kaikissa talouksissa muutaman
11 kilometrin säteellä asemasta tarvitse olla välttä-
12 mättä esimerkiksi kahta tai useampaa autoa, jos
13 ollenkaan autoa. Näin ollen asuminen ja eläminen
14 voi tapahtua myös maaseutumaisissa ja moni-
15 puolisisissa Vihdissä tai Lohjalla ja työpaikka voi olla
16 Helsingissä, Turussa, niiden naapurikunnissa tai
17 niiden välimatkalla.
18

19
20 Uusi raideyhteys siis tukee monipuolisesti moni-
21 paikkaista asumista ja aktiivista ja liikkuvaa elä-
22 mäntapaa. Esimerkiksi Nummelassa uudelta Turun
23 ja Helsingin väliseltä asemalta olisi noin parin
24 kilometrin matka vanhalle Hanko-Hyvinkää radan
25 asemalle, joten vaihto ratojen välillä olisi suhteelli-
26 sen vaivaton.
27

28 Ja se kehitys mitä uusi rata mahdollistaa Helsingin
29 suunnalla Uudellamaalla voidaan tehdä myös
30 Turun tienoolla Varsinais-Suomessa esimerkiksi
31 Turku-Uusikaupunki radan kehittämisessä. Näin
32 ollen esimerkiksi Uudenkaupungin autotehtaan
33 kaltaisen suur-työllistäjän työssäkäyntialue kas-
34 vaisi merkittävästi. Tällainen kehitys voisi tarjota
35 erityisiä mahdollisuuksia esimerkiksi nuorille sekä
36 opiskelijoille.
37

38 Uuden ratayhteyden myötä Lohjan ja Vihdin
39 kasvuun saataisiin yhdistettyä esimerkiksi Hanko-
40 Hyvinkää radan kehitys ja mahdollinen matkusta-
41 jaliikenteen käynnistäminen uudelleen. Näin ollen
42 Lohjalta ja Vihdistä olisi olemassa järkevä ja teho-
43 kas junayhteys kolmeen Suomen suurkaupunkiin
44 Helsinkiin, Turkuun ja Hyvinkään kautta Tampe-
45 reelle. Ja sama kaavahan pätee samoin myös toisin-
46 päin eli suurista kaupungeista pääsee töihin pie-
47 nempiin kuntiin vielä vaivattomammin kehityksen
48 kolmion eli Helsingin, Turun ja Tampereen sisään
49 jäävällä alueella.
50

Uusi ratayhteys myös helpottaisi valtavasti joka aamuisia moottoritien ruuhkia Lohjalta ja Vihdistä kohti pääkaupunkiseutua. Sekä arki-iltojen töistä paluuruuhkia, jotka sotkevat esimerkiksi Nummelan keskustaa hetkittäin.

Ja mikä parasta. Uudelle Helsingin ja Turun väliselle ratayhteydelle on jo hahmoteltu jatkumoa, nimittäin ratayhteyttä Turusta Tukholmaan. Tämä kehitys sitoisi Suomen yhä vahvemmin sinne minne kuulumme eli länteen. Tulevaisuudessa siis Helsingistä voisi päästä kahdessa tunnissa ja Turusta tunnissa Tukholmaan. Turun ja Tukholman välinen junayhteys palvelisi myös muuta Suomea valtavasti sekä kehittäisi ja elävöittäisi saaristomeren aluetta. Tämän kehityksen myötä Suomi ei olisi enää saari vaan osa Manner-Eurooppaa. Suometumisen aika on ohi, kääntäkäämme katseemme siis kehitykselle.

Uuden länsiradan rakentamisessa täytyy huomioida, etteivät kaikki kustannukset kaadu osallistuvien kuntien hoidettavaksi. Ratahankkeen mahdollisimman tasapuolinen rakentaminen täytyy olla kaikkien osapuolten tavoitteena. On myös ensiarvoisen tärkeää, että uuden radan osuuden alle jäävän maaomaisuuden menetetty arvo korvataan omistajilleen täysin ja mahdolliset taloudelliset ja muut haitat huomioidaan korvauksissa koskien esimerkiksi yrityksiä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous toteaa, että aloitteessa esitetyn hankkeen vastustaminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö Keskusta ajaisi edistyksellistä ja tulevaisuuteen katsovaa liikennepoliittikkaa.

Keskusta on jo eduskuntavaali-ohjelmassaan 2023 linjannut, että vallitsevassa valtiontalouden vaikeassa tilanteessa Suomella ei ole varaa toteuttaa miljardiluokan raideinvestointeja. Varsinkin kun valtiovarainministeriön teettämässä ja tammikuussa 2023 julkistetussa selvityksessä niin sanottu Turun tunnin juna on todettu kustannushyötysuhteeltaan sekä ilmastovaikutuksiltaan kannattamattomaksi.

Pidemmän päälle ei ole järkevää myöskään se, että valtio käynnistää miljardiluokan hankkeen myymällä valtion omaisuutta puolella miljardilla eurola pääomittaakseen hankeyhtiötä, kun se samaan aikaan leikkaa suuria summia investointimäärärahasta valtion budjetista.

Hankkeen loppurahoitus, josta noin puolet on lankeamassa hankeyhtiöön osallistuville kunnille, on kokonaan auki.

Kannattamatonta hanketta ei pidä ajaa sellaiseen tilanteeseen, jossa se vastoin alkuperäisiä suunnitelmia kaatuisi kokonaan valtion ja kaikkien suomalaisten veronmaksajien syliin. Pahimmillaan yhden hankkeen aiheuttamien sotkujen korjaaminen halvaannuttaisi välipolitiikan useiksi vuosiksi.

154. Keskustanuorten Ylä-Kainuun osasto: Yöjuna takaisin Savon radalle

Ylä-Kainuun Keskustanuoret esittää, että Savon radalla otetaan käyttöön yöjunaliikenne, jonka myötä yöaikaan junalla pääsisi kulkemaan Helsingistä Savon radan (Kouvola-Mikkeli-Kuopio-Kajaani) kautta aina Ouluun ja Lappiin saakka.

Itä-Suomi on täysin paitsiossa yöjunaliikenteen osalta ja olisi tarpeellista, että Itä-Suomessa pääsisi kulkemaan junalla myös yöaikaan. Yöjuna ei palvelisi pelkästään itäsuomalaisia Lappiin matkustajia tai kainuulaisia Helsingin kulkijoita, vaan myös etelä- ja pohjoissuomalaisia, jotka haluavat matkustaa ekologisella vaihtoehdolla esimerkiksi itäiseen Suomeen.

Kotimaan matkailu on suosittua ja julkisen liikenteen mahdollisuuksia tulee kehittää yhä paremmaksi, jotta se palvelee matkailijoita laajassa Suomessa. Yöjuna Helsingistä Savon radan kautta pohjoiseen olisi aluepoliittinen ratkaisu, joka lisäksi myös elinkeinoelämän mahdollisuuksia Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteessa esitettyyn näemykseen.

Toimivat liikenneyhteydet ovat alueellisen elinvoiman ja kehittymisen perusedellytys. Suomessa henkilöjunaliikenne on avattu kilpailulle. Kalustopulan vuoksi johtuen poikkeuksellisesta raidelevydestä kilpailua ei ole syntynyt lainkaan verrattuna muihin maihin.

Käytännössä henkilöjunaliikennettä hoitaa yksinoikeudella Suomen valtion kokonaan omistama osakeyhtiö VR Group, joka toimii osakeyhtiölain nojalla liiketaloudellisin perustein. Se päättää itsenäisesti ajamistaan junavuoroista eikä sitä voi ohjata poliittisin päätöksin.

Yöjunaliikenteen ajaminen Savonradalla ei välttämättä onnistu valtion ostoliikennepalvelunakaan, mikäli VR Group ei siihen suostu. Siksi junaliikenteen kattavuuden parantamiseksi pitäisi avata muillekin liikenneoperaattoreille tosiasiallisia mahdollisuuksia henkilöjunaliikennöinnin harjoittamiseen suomalaisilla raiteilla.

Tällä hetkellä kynnys siihen on kuitenkin liian korkea, koska Suomen poikkeuksellisen raidelevyden vuoksi junakalusto pitäisi teettää erikseen maamme olosuhteisiin. Jopa satojen miljoonien eurojen investointi junakalustoon, joka olisi käytökelpoinen vain Suomessa, koetaan liian suurena taloudellisina riskinä.

Ratkaisuna voisi olla perustaa valtion kokonaan omistama junakalustoyhtiö, josta junaoperaattorit voisivat vuokrata tarvitsemaansa junakalustoa ostopalveluliikennettä varten. Tämä päämäärä on kirjattu Orpon-Purran hallituksen hallitusohjelmaan.

155. Keskustan Kangasniemen kunnallisjärjestö: Laajakaistaverkkojen parantaminen haja-asutusalueilla

Palvelujen siirtyessä yhä suuremmalta osin verkkoon on tärkeää, että niiden pariin pääsevät kaikki asuinpaikasta riippumatta. On alueita, joissa yhteydet eivät toimi edes langattomasti tai ovat käytävyydeltään ala-arvoisia. Hyvin usein mastot ovat ylikuormitettuja ja niiden tietoliikenne takkuilee tästä syystä.

1 Monet palvelut, kuten esimerkiksi sote-palvelut, 2 ovat siirtymässä verkkoon ja hävittämässä niiden 3 lähipalvelut pienemmiltä paikkakunnilta. Lähipal- 4 velujen keskittyessä suurempiin taajamiin, niiden 5 käyttö entisestään vaikeutuu, käyden matkan 6 pituuden ja siihen käytettävän ajan takia kohtuut- 7 tomaksi.

8
9 On selvää, että palvelut siirtyvät entistään enem- 10 män verkkoon lähitulevaisuudessa ja siksi niiden 11 käyttömahdollisuus on turvattava kaikkialla. 12 Esitämme tietoverkkojen rakentamista kaikkialle, 13 erityisesti haja-asutusalueille. Valokuituverkon 14 levittäminen kaikkialle on tähän ratkaisu, sekä lan- 15 gattomassa verkossa mastojen kapasiteetin kas- 16 vattaminen ja lisääminen poistamaan katvealueita.

18 Puoluehallituksen vastausesitys:

19
20 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

21
22 Puoluekokous korostaa, että koska valtiolta 23 on viime vaalikausina johdonmukaisesti ottanut 24 tavoitteeksi julkisten palveluiden digitalisoimisen 25 verkkoihin, on se silloin myös vastuussa toimivien 26 laajakaistayhteyksien rakentamisesta koko maa- 27 han. Muunlainen toiminta vaarantaisi ihmisten ja 28 alueiden yhdenvertaisuuden.

29
30 Puoluekokous muistuttaa myös, että kaikilla ei 31 ole mahdollisuutta syystä tai toisesta digitaalisiin 32 palveluihin tai kykyä käyttää niitä. Siksi jatkossakin 33 tarvitaan fyysisiä asiointipisteitä.

34
35 Keskustan aloitteesta on valtiolta osallistunut 36 vuodesta 2010 alkaen laajakaistarakentamiseen. 37 Tukea on myönnetty sinne, missä laajakaistara- 38 kentaminen ei ole toteutunut markkinaehtoisesti. 39 Tällaisia alueita sijaitsee harvan asutuksen aluei- 40 den lisäksi myös kaupunkiseuduilla.

41
42 Vaalikaudella 2015-2019 keskustalaisen liikenne- ja 43 viestintäministerin toimesta poistettiin laajakaista- 44 tarakentamiselta hallinnollisia esteitä ja tehtiin 45 kumppanuussopimuksia laajakaistaoperaattori- 46 den kanssa.

47
48 Keskusta ei ole ottanut kantaa laajakaistarakenta- 49 misen teknologiaan, mutta palautteen perusteella 50

valokuituratkaisu on sen kalleudesta huolimatta ollut toimintavarmin ratkaisu.

Tehdyn selvityksen perusteella laajakaistarakentamisen valtiontuessa on onnistuttu yli odotusten. Vuosina 2011—2022 on rahoitettu yhteensä 182 hanketta, joiden kokonaiskustannukset olivat yhteensä 262,5 miljoonaa euroa. Tästä valtion osuus oli 59 miljoonaa ja kuntien 29 miljoonaa euroa. Pienellä siemenrahalla oli saatu vaikuttavuutta.

Puoluekokous toteaa, että kokoomuksen ja perussuomalaisten johtama Orpon hallitus lakkautti laajakaistarakentamisen tuen kokonaan vuodesta 2024 alkaen jopa niin, että se poistatti valtion budjettikirjasta laajakaistarakentamistukea koskevan määrärahamomentin.

156. Keskustan Vihdin kuntayhdistys: Valokuitu jokaiseen kotiin

Digitaalinen yhteiskunta kehittyy vauhdilla ja internetin merkitys on suurempi kuin koskaan. Valokuituyhteys, joka on nykypäivän vastine aikaisempien vuosikymmenten sähkölinjoille, on elintärkeä tietoyhteiskunnan kehittymiselle. Valokuituyhteys mahdollistaa nopeat ja luotettavat internet-yhteydet, jotka ovat keskeisiä sekä ihmisten että yritysten toiminnalle.

Esitämme, että Keskustan pitäisi ottaa tavoitteeseen tuoda valokuituyhteys jokaiseen vakituiseen kotiin kaikkialla Suomessa. Tämän tavoitteen saavuttaminen onnistuu etsimällä rahoitusta EU:sta, vahvistamalla yhteistyötä hallinnon, alan yritysten ja muiden relevanttien tahojen välillä, sekä lisäämällä ymmärrystä valokuituyhteyksien eduista ja luomalla kannusteita näihin investointeihin. Osana kunnallistekniikan ja muun infrastruktuurin rakentamisessa tulee mahdollisuuksien mukaan edistää myös valokuidun rakentamista. Samoin jokaiselle oppilaitokselle tulee rakentaa valokuituyhteys.

Tavoitteen saavuttaminen vahvistaisi hajautetun yhdyskuntarakenteen kestävyyttä ja takaisi, että kaikki kansalaiset, asuinpaikastaan riippumatta, pääsevät hyödyntämään digitaalisen yhteiskunnan tarjoamia mahdollisuuksia.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Keskustan Kangasniemen kunnallisjärjestön aloitteeseen (numero 155) antamaansa vastaukseen.

Kunta- ja aluepolitiikka sekä yleinen hallinto

157. Suomen Keskustanuoret ja Keskustaopiskelijat: Keskustalle desentralismivisio 2040

158. Kaarelan Keskustaseura: Keskustan kunnioitettava kuntien tahtoa maakuntarajoissa

159. Espoon Keskustanaiset: Kuntademokratian puolustus

160. Uudenmaan Keskustanuoret: Luottamustehävien sukupuolikiintiöt poistettava

161. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Osallistuminen poliittiseen päätöksentekoon mahdollistettava entistä useammalle

162. Keskustan Posion kunnallisjärjestö: Sitoutumattomien asema luottamushenkilöpaikkoja jaettaessa

163. Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri: Kuntien peruspalvelut turvattava - lasten, nuorten ja perheiden palvelut uhattuna

164. Keskustan Pielisensuun paikallisyhdistys: Petokyydityksistä kunnille aiheutuvien lisäkustannusten korvaaminen

165. Keskustan Vihdin kuntayhdistys: Kyläkoulusäästöjen kimppeen nivelkohtamittareilla

166. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Kuntien määrä tuplattava vuoteen 2040 mennessä!

167. Keskustanaisten Keuruun paikallisyhdistys: Elämisen edellytykset kaupunkialueiden ulkopuolella turvattava

168. Keskustan Liperin kuntayhdistys: Maaseudun väestöpaon pysäyttäminen

169. Keskustan Ruoveden paikallisyhdistys: Eriarvoistava kehitys kuntien välillä torjuttava välittömästi

170. Uudenmaan Keskustanuoret: Keskustan on puolueena edistettävä monipaikkaisuutta sekä etä- ja hybridityötä.

171. Suomen Keskustanaiset: Alueellinen opintolainahyvitys elävöittämään maaseutua

172. Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri: Alueellisen opintolainahyvityksen kokeilu käynnissä

173. Keskustan Joensuun kunnallisjärjestö: Toimenpiteistä Joensuun ja Pohjois-Karjalan elinvoiman vahvistamisesta

174. Etelä-Pohjanmaan Keskustanaiset: Palvelui-

den oltava kaikkien saatavilla digitalisoituvassa yhteiskunnassa

175. Turun Keskustaopiskelijat: Työtä osaamisen kautta, ei vain todistusten perusteella!

176. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Valittajat maksamaan valituksistaan

157. Suomen Keskustanuoret ja Keskustaopiskelijat: Keskustalle desentralismivisio 2040

Soteuudistusta on perustellusti pidetty yhtenä itsenäisen Suomen historian merkittävimmistä uudistuksista. Kyse on myös poikkeuksellisesta valan uusjaosta, joka mahdollistaa myös laajempaa hallintokenttämme uudistamista.

Keskustan tulee hyödyntää murrosaika ja laatia visio suomalaisen julkishallinnon uudistamisesta vuoteen 2040 mennessä. Se koostuu kahdesta kärjestä:

Toinen niistä on keskustalainen visio vahvoista ja autonomisista maakunnista, joille asetetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi muita merkittäviä, nykyisin kunnilla tai muulla julkishallinnolla olevia tehtäviä, ja myönnetään verotusoikeus.

Tämän lisäksi määritellään visio tulevaisuuden kunnista. Niiden hallinto on merkittävästi nykyistä kevyempi ja niiden ydintehtävinä on alueellinen elinvoima: koulutus, kaavoitus, tietyt elinympäristöihin liittyvät tehtävät sekä kuntalaisten osallisuus. Kevenevän hallinnon ansiosta kuntaliitosten vaikutuksia kansalaisten osallisuuteen voidaan korjata peruuttamalla jo tehtyjä kuntaliitoksia ja luomalla kunnista aidosti asukkaitaan lähellä oleva demokratian taso.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyminen hyvinvointialueiden järjestettäväksi vuoden 2023 alusta oli suuri hallinnollinen uudistus, jonka myötä katosi sosiaali- ja terveyspalveluista 2-3 hallinnon eri tasoa (kuntataso, seutukuntataso sekä sai-

raanhoitopiirit) ja yli 230 palveluiden järjestäjää. Nyt sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisestä vastaavat 259 aiemman järjestäjän sijasta 21 hyvinvointialuetta sekä Helsingin HUS.

Keskusta on sitoutunut nykyisten hyvinvointialueiden toiminnan kehittämiseen. Uudistus on vasta alussa. Myös kuntien uusi rooli ihmisten hyvinvoinnin edistämisen, sivistyksen, elinvoiman ja kaavoituksen osalta on vasta muodostumassa.

Hyvinvointialueiden ja uuden kunnan roolin toimintaa ja sen vaikuttavuutta voidaan arvioida vasta muutamien vuosien päästä toiminnan vakiinnuttua. Niin ikään maakuntaveron käyttöönnoton tarpeellisuutta tulee arvioida aikaisintaan siinä vaiheessa, kun hyvinvointialueiden rahoitusmallin toimivuudesta on saatu riittävästi kokemusta taikka jos niiden tehtäväkenttää olennaisesti tulevaisuudessa laajennetaan.

Keskustalla ja erityisesti Keskustanuorilla on kunnias vuosikymmenten historia ja poliittinen agenda desentralismin puolustajana. Keskustan tavoitteena yhä tänäänkin ovat toiminnaltaan nykyistä laaja-alaisemmat, vahvat maakunnat sekä aito maakuntien itsehallinto ilman ylhäältä päin tulevaa ohjausta. Valtaa on siirrettävä ministeriöiltä ja valtionhallinnolta lähemmäs suomalaisia. Puoluekokous yhtyy aloitteeseen siltä osin, että Keskusta laatii vision suomalaisen julkishallinnon uudistamisesta vuoteen 2040 mennessä.

Kuntien itsehallinto on arvo, jota Keskusta puolustaa myös tulevaisuudessa. Keskusta ei kannata kuntien pakkoliitoksia, mutta ei myöskään lähde peruuttamaan tehtyjä kuntaliitoksia.

158. Kaarelan Keskustaseura: Keskustan kunnioitettava kuntien tahtoa maakuntarajoissa

Maaseudun ja maakuntien puolueena esiintyvän Suomen Keskustan historia maakuntien ihmisten tahdon toteuttajana on valitettavan usein horjunut. Esimerkiksi Sipilän hallituksen aikana Keskusta oli mukana estämässä Reisjärven kunnan siirtymisen osaksi Keski-Pohjanmaan maakuntaa, johon

se kulttuuristen seikkojenkin pohjalta eittämättä kuuluu.

Nyt Kemissä on herännyt ajatus vaihtaa maakuntaa Lapista Pohjois-Pohjanmaahan ja Kinnulassa halu vaihtaa maakuntaa Keski-Suomesta Keski-Pohjanmaahan.

Keskustalla ei ole varaa näissä asioissa enää ottaa harha-askelia.

Kaarelan Keskustaseura esittää, että Keskustan on lähtökohtaisesti aina puolustettava näitä maakunnanvaihdoksia, jos kunta sitä haluaa ja se ns. vastaanottavalle maakunnalle sopii.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Maakuntarajojen muodostumisella on sekä itsehallinnolliset että historialliset perusteensa. Alueen asukkaat ovat itse päättäneet maakunnallisen suuntansa.

Jos kunta ja sen asukkaat haluavat vaihtaa maakuntaa, päätös tulee tehdä kunnanvaltuustossa ja anoa maakunnan siirtoa valtioneuvostolta. Keskusta ei tässä asiassa sanele ratkaisua hallinnon näkökulmasta, vaan muutoksen on lähdeä alhaalta päin kunnista ja niiden omasta tahtotilasta.

Maakuntajaon muuttamisen sijaan Keskusta kuitenkin kannustaa kuntia, maakuntia ja hyvinvointialueita tiiviiseen yhteistyöhön. Asukkaiden palveluita tulee järjestää rajat ylittävästi.

159. Espoon Keskustanaiset: Kuntademokratian puolustus

Keskusta puolustaa kuntademokratiaa ja tavoitteena on hyvinvoivat kunnat, joissa asukkaiden ääni kuuluu sekä suoraan, että luottamushenkilöiden välityksellä. 2000-luvulla on kuitenkin ollut havaittavissa, että kunnat siirtävät yhä enemmän toimintojaan erilaisten liikelaitosten tai yksityisten yritysten hoidettavaksi. Tämä kehitys ei sinällään ole välttämättä heikennys kuntademokratialle, mikäli kunnassa on selkeästi määritelty liikelaitosten toiminnan ja ulkoistusten tavoitteet ja reunaehdot.

Voi kuitenkin aiheellisesti kysyä, onko nykyisin näin.

Espoon Keskustanaiset esittää, että Keskusta vaatii hyvin konkreettisen kuntavaaliohjelman, jossa ei pyöritellä kauniita sanoja vaan oikeasti nostetaan esille asukkaiden hyvinvoinnin kannalta tärkeitä asioita.

Ohjelmasta on löydettävä myös konkreettisia parannusehdotuksia, kuinka kuntien palvelut olisi Keskustan mielestä hoidettava. Sen jälkeen jokaisen kunnan keskustalaiset voisivat lisätä oman kunnan keskeisimpiä parannusehdotuksia.

Kuntademokratian kannalta olennaista on:

1. Kuinka kunta lisää asukkaiden osallisuutta suunnittelussa? Kuinka päätöksistä on tiedotettava?

2. Kuinka kunnan- ja kaupunginvaltuutetut saavat kylliksi tietoa kaupungin perustamien liikelaitosten toiminnasta ja onko niiden valvonta on järjestetty riittävällä tavalla. Esimerkiksi kaupungin liikelaitosten velkataakka voi olla suuri riski taloudelle.

3. Onko toimintojen liikelaitoistaminen/yksityistäminen aina asukkaiden etu?

Keskustalla on runsaasti kunnan- ja kaupunginvaltuutettuja ja joukoittain kunnallisia viranhaltijoita, joista on muodostettava kuntavaalien valmisteluryhmä, joka laatii konkreetit tavoitteet kuntademokratian puolustamiseksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustalaisen kuntapolitiikan keskiössä on ihminen – kuntalainen – sekä hänen hyvinvointinsa. Kuntavaaliohjelmaa valmistellaan puoluehallituksen syksyllä 2023 nimeämässä kunta- ja aluetyöryhmässä avoimesti ja keskustalaisia laajasti osallistaen. Työryhmässä on kunta-alan asiantuntijoita ja viranhaltijoita, kuntapäättäjiä sekä järjestökentän ja eduskuntaryhmän edustukset eri puolilta Suomea.

1 Keskustan kunta- ja aluetyöryhmä käyttää myös
2 ulkopuolisia asiantuntijoita tarpeen mukaan.
3 Työryhmän jäsenet tuovat työskentelyyn omat
4 kokemuksensa kuntalaisina yhdistäen ne Keskus-
5 tan poliittisiin tavoitteisiin niin, että tuloksena
6 on konkreettinen, tavoitteellinen vaaliohjelma.
7 Ohjelma julkaistaan syksyllä 2024. Kuntavaalien
8 päätavoitteista päätetään jo Jyväskylän puolueko-
9 kouksessa kesäkuussa 2024.

10
11 Keskusta on kuntapuolue, joka kunnioittaa kuntien
12 itsehallintoa, kuntademokratiaa sekä haluaa edis-
13 tää kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksia. Kun-
14 talain §22 mukaan kunnan asukkailla ja palvelujen
15 käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan
16 toimintaan.

17
18 Hyvinvointialueiden perustaminen vuoden 2023
19 alusta johti siihen, että kuntien rooli ja tehtävät
20 muuttuivat. Muuttunutta roolia ei ole kuitenkaan
21 huomioitu toistaiseksi kuntien rahoituksessa.

22
23 Kuntien omistajapolitiikasta on tullut keskei-
24 nen kysymys kuntien ulkoistaessa toimintojaan
25 yhtiöille. Keskusta näkee, että kunnissa tulee
26 jatkossa panostaa kunnanhallituksen (tai erillisen
27 konsernitoimielimen) konserniohjaukseen, jotta
28 taloudellisilta yllätyksiltä vältytään. Myös in-house
29 – säädökset tulee uudistaa vastaamaan erityisesti
30 kuntien ja pienten kuntien tarpeita. Vaihtoehtona
31 ulkoistamiselle on kuntayhteistyö sekä erilaiset
32 kumppanuudet.

160. Uudenmaan Keskustanuoret: Luottamustehtävien sukupuolikiintiöt poistettava

33
34
35
36
37
38 Tasa-arvolaisa säädetään, että valtion, kuntien ja
39 hyvinvointialueiden päätöksentekolaimissa tulee
40 olla edustettuna molempia sukupuolia vähintään
41 40%. Näin on ollut jo pitkään, ja säännöksellä on
42 ollut myös paikkansa, sillä menneinä vuosina eri-
43 tyisesti naiset olivat politiikassa vahvasti aliedus-
44 tettu ryhmä.

45
46 Tämä on kuitenkin muuttunut. Viime vuosina
47 Suomessa on nähty hallitus, jossa ministereistä yli
48 puolet on naisia. Niin viimeisissä kunta-, alue- kuin
49 eduskuntavaaleissakin valituksi tuli sekä naisia
50 että miehiä vähintään 40%. Sukupuolen merkitys

politiikassa on laskenut yhteiskunnan tasa-arvoisuutta.

Kunta- ja aluepolitiikassa sukupuolikiintiöt aiheuttavat merkittäviä ongelmia. Poliittisissa neuvotteluissa luottamuspaikat jaetaan "mies- ja naispaikkoina" eri ryhmille, jotka valitsevat paikoille edustajansa. Valitettavasti näissä valinnoissa ei usein voida valita osaamisen ja vaaleissa saadun kannatuksen perusteella sopivinta henkilöä, vaan tämän tulee olla myös oikeaa sukupuolta ollakseen sopiva tehtävään.

Uudenmaan keskustanuoret näkee, että demokraattisesti valitut päättäjät kyllä osaavat valita luottamustehtäviin sopivimmat henkilöt sukupuoleen katsomatta. Tämän vuoksi hyvinvointialueiden ja kuntien luottamuselinten sukupuolikiintiöt tulee poistaa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous tunnistaa, että sukupuolikiintiöt voivat aiheuttaa kunta- ja aluepolitiikassa isoja haasteita. Esimerkiksi jos kunta siirtyy valiokuntamalliin ja valtuutetut hoitavat valiokuntien jäsenyydet, on vaara, että valtuutetuille ei voida jakaa tasapuolisesti valiokuntapaikkoja, koska tasa-arvokiintiö ei vastaa valtuuston vaaleilla valittua kokoonpanoa.

Sukupuolikiintiöt voivat johtaa myös tilanteeseen, jossa lautakuntapaikan saa vain parilla äänellä sukupuolen perusteella, kun samaan aikaan vastakkaista sukupuolta oleva valtuutettu jää ilman ko. lautakuntapaikkaa sadoilla äänillä.

Tasa-arvolain tarkoitus on kuitenkin estää sukupuoleen perustuva syrjintä. Laki sisältää kiintiösäännöksen, joka koskee valtion komiteoita, neuvottelukuntia ja muita vastaavia toimielimiä, kunnallisia toimielimiä sekä kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimiä. Näissä toimielimissä on oltava vähintään 40 % sekä naisia että miehiä.

Kaikenpuolisen tasa-arvon edistäminen julkisessa päätöksenteossa on tärkeää. Se, että kumpaakin sukupuolta on oltava vähintään 40 prosenttia valittavista henkilöistä, lisää moniarvoisuutta ja tuo

laajempaa näkemystä päätöksentekoon. Valintojen perusteena pitää olla asiantuntemus ja kiinnostus tehtävän hoitamiseen.

Omissa luottamushenkilöitä koskevissa periaatteissaan Keskusta korostaa vahvan asiantuntemuksen lisäksi tasapainoa sukupuolen, iän ja kokemuksen suhteen. Tämä toteutuu, kun vaaleissa asetetaan ehdolle yhtäläisesti eri-ikäisiä ja erilaisella taustalla olevia miehiä ja naisia.

Tavoitteena pitää olla, että sukupuolten välinen tasa-arvo toteutuisi ilman kiintiöitä. Näin ei tällä hetkellä kaikkialla kuitenkaan vielä ole, vaikka olemme matkalla oikeaan suuntaan. Toistaiseksi kiintiöt ovat vielä tarpeen.

161. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Osallistuminen poliittiseen päätöksentekoon mahdollistettava entistä useammalle

Poliittinen valta on kapenemassa Suomessa; sama henkilö voi istua eduskunnassa, hyvinvointialueella ja kunnanvaltuustossa yhtä aikaa ja samalla osallistua muihin luottamustoimiin, kuten kuntien osakeyhtiöiden hallitustoimintaan. Tällaiset kaksois- ja kolmoismaandit luovat intressiristiriitoja, mikä osaltaan uhkaa demokratian toteutumista.

Esimerkiksi Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen päättäessä palvelustrategiasta ja palveluverkosta on asiaa valmistelemissa ollut kunnanhallitusten jäseniä, jotka ovat olleet mahdollisesti esteellisiä, minkä vuoksi päätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen. Vastaavat tapaukset jatkunevat tulevaisuudessakin, mikäli hyvinvointialueiden ja kuntien luottamushenkilöinä toimii samoja ihmisiä.

Eturistiriitojen lisäksi Joensuun Keskustaopiskelijat ja Pohjois-Karjalan Keskustanuoret ovat huolissaan näiden kaksois- ja kolmoismaandatin omaavien henkilöiden kyvystä hoitaa kaikkia luottamustoimiaan. Asioiden sisäistäminen ja pitkäjänteinen politiikan tekeminen on uhattuna. Ihmisen aika on kuitenkin rajallista, ja mikäli luottamustehtävien kokoukset ovat yhtä aikaa, vaaleilla valitun henkilön sijaan valtaa käyttää vaaleissa ei-niin menestynyt ja vähemmän kansantukea nauttiva varajäsen,

jonka ajatusmaailma ja poliittiset tavoitteet voivat hyvinkin poiketa varsinaisen jäsenen ajatuksista.

Suomessa ainoa rajoitus on, että Euroopan parlamentin jäsenet eivät voi samanaikaisesti toimia kansanedustajina. Muualla maailmassa kaksois-mandaatteihin on puututtu laajemminkin: muun muassa Irlannissa ja Puolassa ei voi samanaikaisesti olla kunnanvaltuuston ja parlamentin jäsenenä, ja Yhdysvalloissa ja Kanadassa on lähes poikkeuksetta kielletty toimiminen liittovaltion ja osavaltion luottamustehtävässä samanaikaisesti.

Joensuun Keskustaopiskelijat ja Pohjois-Karjalan Keskustanuoret vaativat toimenpiteitä, joilla estetään vallan keskittyminen yksittäisten henkilöiden harteille. Lakiuudistus, jossa jo päättäjänä toimiva henkilö joutuisi luopumaan olemassa olevista luottamustehtävistään toisella tasolla – kunta, hyvinvointialue, eduskunta – tultuaan valituksi uuteen tehtävään, toisi ratkaisun vallan keskittymiseen ja antaisi yhä useammalle mahdollisuuden osallistua poliittiseen päätöksentekoon eri asteilla.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Vaalikelpoisuudesta säädetään laissa seuraavasti: Eduskuntavaaleissa ja kuntavaaleissa vaalikelpoinen on jokainen äänioikeutettu henkilö, joka ei ole vajaavaltainen eli holhouksen alainen. Aluevaaleissa vaalikelpoinen on henkilö, joka on kyseisen hyvinvointialueen asukas, jolla on äänioikeus aluevaaleissa ja jota ei ole julistettu vajaavaltaiseksi. Vaalikelpoisuus on kansalaisen perusoikeus. Keskusta ei kannata perusoikeuksien rajaamista.

Päätös asettua ehdolle vaaleihin syntyy perustellisen harkinnan pohjalta. Keskusta luottaa siihen, että ehdokkaat osaavat itse arvioida kykynsä, ajankäyttönsä ja voimavaransa poliittisen luottamustehtävän hoitamiseen. Vaaleissa ehdolle astuminen on aina arvostettava ja vastuullinen teko. Luottamuselimissä on varajäsenkäytäntö, joka takaa demokraattisen päätöksenteon varsinaisen jäsenen ollessa estynyt.

Aloitteessa ehdotettu lakiuudistus, jossa jo päättäjänä toimiva henkilö joutuisi luopumaan olemassa

1 olevista luottamustehtävistään toisella tasolla
2 – kunta, hyvinvointialue, eduskunta – tultuaan
3 valituksi uuteen tehtävään, johtaisi siihen, että
4 puolueiden ehdokasasettelu painottuisi vain ni-
5 mekkäisiin ehdokkaisiin äänien maksimoimiseksi.
6 Tämä vähentäisi entisestään kansalaisten luot-
7 tamusta poliittisen järjestelmän toimivuuteen ja
8 erityisesti puolueisiin.

9
10 On totta, että hyvinvointialueen hallinto on tehnyt
11 näkyväksi nk. kaksois- ja kolmoismandaatit sekä
12 esteellisyysperusteet. Käytännöt kuitenkin vaihte-
13 levat hyvinvointialueittain. Hyvil Oy, joka on hy-
14 vinvointialueita palveleva yhtiö, on ottanut monia
15 hyvinvointialueita tiukemman linjan aluevaltuu-
16 tettujen esteellisyksiin ja pyrkii näin ohjaamaan
17 hyvinvointialueiden päätöksentekoa ja hallintoa.
18 Julkisoikeuden professori Teuvo Pohjalaisen (HS
19 9.3.2024) mukaan kaksoisrooli taas ei synnytä
20 juridista jäävyttä ja intressiristiriitaa lainkaan.

21
22 Päättäjien tulee ottaa luottamustoimissaan huo-
23 mioon mahdolliset eturistiriidat ja sen tuomat
24 jäävydet, mutta samalla on huomioitava poliittiset
25 oikeudet ja osallistumisoikeudet. Puoluekokous
26 ei yhdy aloitteeseen, mutta edellyttää, että hyvin-
27 vointialueita koskeva lainsäädäntö käydään läpi
28 tästä näkökulmasta.

162. Keskustan Posion kunnallisjärjes- tö: Sitoutumattomien asema luotta- mushenkilöpaikkoja jaettaessa

33
34 Edellisten kunnallisvaalien jälkeen on ollut epä-
35 selvyyttä siitä, kuinka Keskustan listoilla vaaleissa
36 valituiksi tulleet sitoutumattomia tulee kohdella
37 luottamuspaikkoja jaettaessa. Onko paikkajaossa
38 (valtuuston jäsenet, lautakuntien ja valiokuntien
39 jäsenet, valtuuston puheenjohtajat, kunnan- ja
40 kaupunginhallitusten jäsenet sekä -puheenjohta-
41 jat) painotus puolueen jäsenyydellä, annetuilla ää-
42 nillä vai jaetaanko luottamuspaikat samalla tavalla
43 kuin keskustan maksaneiden jäsenien kohdalla.

44
45 Posion Keskustan kunnallisjärjestö esittää, että
46 Suomen Keskusta selkeyttää valtakunnallista
47 ohjeistusta kunnallisvaalien jälkeisestä luottamus-
48 paikkojen jaosta sitoutumattomien luottamushen-
49 kilöiden osalta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Keskustan periaatteena on, että luottamuspaikkoja jaetaan kuntavaaleissa ehdolle asettuneille ja vaaleissa kannatusta saaneille. Sitoutumattomuus itsessään ei vaikuta paikkajaon periaatteisiin.

Paikkajaon periaatteita ovat poliittisen vastuun ja ehdokkuuden arvostamisen periaate, asiantunte muksen ja pätevyuden periaate, vallan hajautuksen ja kierrätyksen periaate, tasa-arvon periaate, nuoriin luottamisen periaate, kuntalaisten edustamisen periaate sekä järjestötyöhön osallistumisen periaate.

Jokaisen valitun luottamushenkilön mukaan lukien sitoutumattoman valtuutetun, tulee maksaa luottamushenkilömaksua Keskustan kunnallisjärjestölle tai sen tehtäviä hoitavalle perusjärjestölle.

Sitoutumattomat valtuutetut ovat yhdenvertaisia Keskustan valtuustoryhmän jäseniä.

163. Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri: Kuntien peruspalvelut turvattava – lasten, nuorten ja perheiden palvelut uhattuna

Kuntien peruspalvelut ovat joutumassa vaakalaudalle, mikäli hallituksen esitykset valtionosuusjärjestelmän uudistuksesta ja hallitusohjelman mukaisista leikkauksista kuntien valtionosuuksiin toteutuvat. Näillä toimilla olisi peruuttamattomasti heikentävät vaikutukset kuntien peruspalveluihin ja siten suoraan kuntalaisten arkeen.

Kun kuntien vastuulle jääneistä peruspalveluista 70-80% muodostuu hyvinvointialueuudistuksen jälkeen sivistystoimen palveluista eli varhaiskasvatuksesta, opetuksesta, nuorisotyöstä, kulttuuri- ja liikuntatoimesta sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, kohdistuu aiottujen uudistusten vaikutukset erityisesti lasten, nuorten ja perheiden palveluihin. Näistä palveluista leikkaaminen tarkoittaa leikkausta nimenomaan ennaltaehkäisevästä työstä, jonne päinvastoin kuuluisi painopistettä saada lisättyä kaikin keinoin raskaampien palveluiden tarpeen vähentämiseksi.

1 Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri edellyttää kaikilta Keskustan päättäjiltä aktiivisia kannottoja ja vaikuttamistyötä myös valtion rahoituksen takaamiseksi siten, että jokainen kunta suoriutuu tehtävistään, peruspalvelut toimivat ja tasa-arvo toteutuu joka kunnassa riittävällä tavalla.

Puoluehallituksen vastausesitys:

10 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

12 Keskusta edellyttää, että kuntien rahoitus on saatava pikaisesti kestäväälle pohjalle. Vain näin toimimalla turvaamme kuntien sosiaalisesti, taloudellisesti ja myös ekologisesti pitkäjänteisen ja keskeisen toiminnan. Orpon hallituksen valmistelemaan kuntien valtionosuuslainsäädännön uudistamisen sijaan tarvitaan koko kuntalain ja kuntien rahoitusjärjestelmän kokonaisuudistus, jossa huomioidaan myös kuntien vero- ja maksutulot.

22 Ihmisyys ja sen kehitystarve on keskustalaisen kuntapolitiikan yksi arvoperusta. Osaaminen ja sen vahvistaminen toteutuvat kuntien järjestämässä varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, vapaassa sivistystyössä, taiteen perusopetuksessa ja kulttuuritoiminnassa sekä toisen asteen koulutuksessa. Käytännössä kunta vastaa myös elinikäisen oppimisen ympäristöistä. Sivistyksen merkitys kasvaa nopeasti muuttuvassa ja polarisoituvassa maailmassamme.

33 Keskusta on lasten ja perheiden puolue. Tavoitteenamme on hyvinvoiva kuntalainen, joka elää sisällöllisesti hyvää ja mielekästä elämää turvallisessa ja palvelevassa kotikunnassaan. Hyvinvointia edistetään parhaiten panostamalla ennaltaehkäiseviin palveluihin ja puuttamalla perheiden ja lasten/nuorten ongelmiin mahdollisemman varhaisessa vaiheessa.

164. Keskustan Pielisensuun paikallisyhdistys: Petokyydityksistä kunnille aiheutuvien lisäkustannusten korvaaminen

47 Susi on vierailut taajamissa ja niiden liepeillä taasisin väliajoin kautta Suomen. Myös harvemmin asutuilla alueilla susien vierailut aivan asutusten lähistöllä ja pihilla ovat lisääntyneet. Tulee ar-

velluttavia tilanteita, kun pieniä lapsia joudutaan laittamaan metsien keskelle kävelemään joko kouluun tai koulukyytien keräilypysäkeille.

Petovahingot esim. kotieläintaloudelle ja poronhoidolle korvataan suoraan valtion varoista. Koululaisten petokyydytysten kustannukset ovat sen sijaan jääneet täysin ao. kuntien vastattaviksi.

Petokyydistysten kustannuksilla tarkoitetaan tässä niitä lisäkustannuksia, jotka aiheutuvat kunnille kuljetuksista perusopetuslain 32 §:ssä säädettyä viittä kilometriä lyhyemmille koulumatkoille tai kuljetuksista petouhkatilanteissa kotoa koulukyytien keräilypysäkeille. Maksuttoman kuljetuksen järjestäjälle aiheutuvien kustannusten ohella lisäkustannuksia on voinut aiheutua oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta esim. oppilaiden vanhemmille/huoltajille maksetuista avustuksista.

Edellä mainittuja kustannuksia ei ole huomioitu perusopetuksen valtionosuuksia määriteltäessä, jolloin nämä lisäkustannukset kiristävät entisestään harvaanasuttujen kuntien koulubudjetteja.

On tosiasia, että suoranaisia tilanteita, joissa sudet tai muut pedot olisivat käyneet tai uhanneet käydä koululaisten kimppuun, ei ole viime vuosina tapahtunut. Syynä tähän on merkittävässä määrin ollut se, että muutoinkin talousvaikeuksissa painivat kunnat ovat venyneet ja järjestäneet tai tukenneet uhkatilanteissa koulukyydyiksi taatakseen pienille koululaisilleen turvallisen koulutien.

Tarvitsemme Suomeen tasapuolista petoasioiden ratkaisua. Keskusta esittää, että petokyydytyksistä aiheutuvat lisäkustannukset tulisi ohjata valtion maksettavaksi tavalla tai toisella.

Keskusta perustelee kunnille aiheutuvien lisäkustannusten korvaamista sillä, että valtio säätelee petoeläinten määrää eikä kunnilla ole siihen sananvaltaa. Nykyinen käytäntö ei ole myöskään rakentamassa tasa-arvoista ja oikeudenmukaista Suomea.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

1 Perusopetuslain 32§ sanotaan seuraavasti: "Jos
2 perusopetusta saavan oppilaan koulumatka on
3 viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus mak-
4 suttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan
5 oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai varhais-
6 kasvatusta tarkoitetusta varhaiskasvatuksesta
7 esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppi-
8 laalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kulje-
9 tukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai varhais-
10 kasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta
11 kotiin tai varhaiskasvatukseen. Perusopetusta tai
12 esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus mak-
13 suttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä
14 tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet
15 huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vai-
16 keaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi."

17
18 Puoluekokous katsoo, että lasten turvallisuus on
19 asetettava etusijalle ja kuntien on järjestettävä
20 koulukyydit susialueilla niin, että lapsen terveys tai
21 henki ei ole vaarassa. Valtion on korvattava peto-
22 kyydytyksistä aiheutuvat lisäkustannukset kunnille
23 alakouluikäisten osalta tai ryhdyttävä aktiivisiin
24 toimenpiteisiin susikannan pienentämiseksi.

25
26 Puoluekokous toteaa, että kunnilla itsellään ei ole
27 mahdollisuutta vaikuttaa susien lukumäärään tai
28 kaatolupiin, vaan niitä säätelee valtio.

165. Keskustan Vihdin kuntayhdistys: Kyläkoulusäästöjen kimppuun nivel- kohtamittareilla

34 Keskustan kunnanvaltuutetut ovat usein etulin-
35 jassa puolustamassa paikallisten lähikoulujen
36 säilyttämistä ja kehittämistä. Heidän tehtävä on
37 erityisen merkityksellinen aikana, jona kunnat
38 etsivät keinoja taloudellisten resurssiensa hallin-
39 taan, usein karsimalla mm. koulutuksesta. Tämä
40 lyhytnäköinen säästöpolitiikka ei ainoastaan uhkaa
41 paikallisen tason sivistyspalveluita, vaan voi pitkäl-
42 lä tähtäimellä heikentää koko yhteiskunnan hyvin-
43 vointia, osaamista ja taloudellista tehokkuutta.

44
45 Säästämisestä johtuen nivelkohtien oppilasvirtoja
46 paljastavia keski-arvomittareita ei välttämättä
47 uskalleta käsitellä niiden arvon mukaisesti eikä ha-
48 lukkuutta ole lisätä resursseja koulupudokkaiden
49 oppipolon korjaamiseksi. Valitettavasti koulutuk-
50 sen säästöt kunta maksaa usein myöhemmässä

vaiheessa korkojen kera syrjäytymisen tai työttömyyden aiheuttamina kustannuksina.

Tarvitsemme päätöksien tueksi julkisia tilastoja. Päättäjien tulisi saada seurantatietoja koulutuksen nivelkohdista: varhaiskasvatuksesta peruskouluun, toiselle asteelle ja aina työelämään asti. Tilastot kertoisivat sekä oman että vertailukuntien tilanteen. Tiedot mahdollistaisivat oppimistulosten, luokkakokojen, koulumatkojen sekä erityisopetuksen tarpeiden analysoinnin ja tarjoaisi suosituksia haasteiden ratkaisemiseksi.

Esitämme, että Keskusta ottaa edistettäväksi valtakunnallisen tilastointipalvelun kehittämisen. Tämän palvelun avulla kuntapäättäjiille tarjoutuisi mahdollisuus saada puolueetonta tietoa koulutuksen nivelkohtien keski-arvoista, tukien näin päätöksiä sivistystoimen resurssien kohdentamisessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Päätöksenteon tulee pohjautua aina huolelliseen valmisteluun, jonka perusedellytys on oikea ja ajan tasalla oleva tieto. Jo nykyisellään tietoa kerätään aloitteessa mainitulta sektorilta paljon mm. Tilastokeskuksen, Opetushallituksen, Kuntaliiton, Terveiden ja Hyvinvoinnin laitoksen ja Väestöliiton toimesta.

Ongelmana on kuitenkin ollut tiedon käytettävyys ja sovellettavuus. Tiedon käyttöä ja sovellettavuutta rajaavat muun muassa tutkimuseettiset perusteet, henkilötietolaki, laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja tutkimushenkilön oikeus tutkimuksen turvallisuuteen, yksityisyyteen sekä luottamuksellisuuteen. Kyselytutkimustenkin osalta nämä vaarantuvat, jos tutkimukseen vastanneita on vähän ko. alueella.

Ikäluokat pienenevät koko ajan, joten luotettavan tiedon saaminen on tulevaisuudessa iso haaste. Jo nykyisellään alle 5000 asukkaan kunnissa on vaikeaa saada luotettavaa tietoa esimerkiksi oman kunnan lasten ja nuorten hyvinvoinnista, koska ikäluokkia tai kuntia on jouduttu tulosten rapor-

1 tointivaiheessa yhdistämään kyselyyn vastanneiden tutkittavien yksityisyyden turvaamiseksi.

2
3
4 Puoluekokous suhtautuu tiedon tarpeeseen sekä
5 lasten ja nuorten hyvinvointiin ja syrjäytymisen
6 ehkäisyyn vakavasti. Aloitteessa esitetty valtakunnallinen tilastointipalvelu on kuitenkin jo olemassa
7 Tilastokeskuksessa. Sen toimintaa on kehitettävä
8 käyttäjäystävällisempään suuntaan huomioimaan
9 päätöksentekijöiden tiedontarpeet yhteistyössä
10 Kuntaliiton, Opetushallituksen, THL:n ja Väestöliiton kanssa.
11
12

166. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Kuntien määrä tuplattava vuoteen 2040 mennessä!

13
14
15
16
17
18 Varsinais-Suomen Keskustanuoret ehdottaa, että
19 Suomessa tulee olla tulevaisuudessa enemmän
20 kuntia. Tavoitteena tulisi olla, että kuntien määrä
21 Suomessa kaksinkertaistuisi nykyiseen nähden
22 vuoteen 2040 mennessä.
23

24 Vuoden 2024 alussa Suomessa oli 309 kuntaa,
25 kun vielä 2000-luvun alussa kuntia oli yli 450.
26 Suurimmat syyt kuntien määrän vähentymiseen
27 ovat olleet keskittämispolitiikka sekä sosiaali- ja
28 terveyspalveluiden raskaus. Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus mahdollistaa kuntahallinnon uudenlaisen kehittämisen.
29
30

31
32 Keskustan ei tule hyväksyä kuntien alasajoa, vaan
33 sen tulee huolehtia elinvoimaisesta kuntahallinnosta. Keskustalle läheisyysperiaatteen pohjalle rakentuva kuntahallinto ei ole itseisarvo, vaan
34
35 keino turvata jokaisen suomalaisen hyvän elämän
36 edellytyksen asuinpaikasta riippumatta.
37
38

39 Varsinais-Suomen Keskustanuorten mielestä
40 kuntia tulee jatkossa muodostaa yhä vahvemmin
41 yhteisön - ei hallinnon tai byrokratian - tarpeiden
42 pohjalta. Kunnat luovat lähiyhteisön, jossa jokaisella ihmisellä on hyvä olla ja mahdollisuuksia
43
44 itsensä kehittämiseen. Samalla hallinto, palvelut ja
45 toiminta ovat lähellä tavallista ihmistä - lähiyhteisö
46 huolehtisi sen jäsenistä.
47

48 Kuntaliitoskuntien kompastuskivenä on ollut kotiseuturakkauden rapautuminen sekä palveluiden
49
50 näivettyminen. Samalla moni kokee kuulumatto-

muuden tunnetta ja juurettomuutta. Kuntien määrän kasvattaminen voitaisiin aloittaa purkamalla 2000-luvulla tehtyjä superkuntaliitoksia.

Suomalainen yhteiskunta on tilanteessa, jossa yksinäisyys sekä mielenterveyden haasteet ovat kasvussa, väestö ikääntyy ennätysvauhtia, julkisiin palveluihin pääseminen on vaikeutunut merkittävästi ja hyvinvointiyhteiskunta elää yli varojensa. Tarvitaan keskustalaista visiota tulevaisuudesta, millä estetään hyvinvointiyhteiskunnan murentuminen pala palalta.

Kuntien määrän lisääminen parantaisi lähipalveluiden saatavuutta, varmistaisi hoivan ja huolenpidon sekä vahvistaisi yhteisöllisyyttä ja kuuluvuuden tunnetta. Yhteisö, joka olisi samaistuttavampi sekä lähempänä tavallista ihmistä, koettaisiin myös todennäköisemmin arvokkaaksi: kunnan taloudenpito olisi yhä tarkempaa, yhteisö pitäisi huolta toisista ja yhteisiin asioihin vaikuttaminen koettaisiin merkityksellisemmäksi.

Siksi Varsinais-Suomen Keskustanuoret katsookin, että Keskustan on tavoiteltava Suomea, jossa vuonna 2040 on huomattavasti nykyistä enemmän kuntia.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa tämän vastauksen lisäksi myös Suomen Keskustanuorten ja Keskustaopiskelijoiden aloitteeseen (numero 157) antamaansa vastaukseen.

Keskusta uskoo kotien, kotiseutujen ja paikallisuuden voimaan. Suomen vahvuus ja menestys kumpuaa kaikista sen alueista, pienistä kylistä suuriin kaupunkeihin ja niiden kaupunginosiin. Yhteisöllisyys on ihmisiä yhdistävä liima, jolla on tutkitusti hyvinvointia edistävää vaikutusta.

Viisaalla alue- ja kuntapolitiikalla on varmistettava edellytykset jokaisen alueen ja kunnan elinvoimalle ja menestykselle niiden omien vahvuuksien pohjalta. Jokainen Suomen kunta ja kaupunki on erilainen ja erityinen. Keskusta ei hyväksy alueiden eikä kuntien eriytymistä, jota on jo tapahtunut keskittämispolitiikan seurauksena. Suomi on

2020-luvulla muutakin kuin Orpon hallituksen kasvukolmio eli Helsinki-Turku-Tampere.

Kuntien määrä itsessään ei kuitenkaan lisää lähipalveluiden saatavuutta eikä ihmisten sosiaalista, aineellista tai taloudellista hyvinvointia. Palvelut sijoittuvat sinne, missä on ihmisiä. Ihmiset sijoittuvat sinne, missä on tarjolla työtä, toimeentuloa ja opiskelupaikkoja. Oman haasteensa meille asettaa myös alhainen syntyvyys ja työperäinen maahanmuutto, jota ei ole riittävästi. Meillä on monilla alueilla pulaa ammattitaitoisista työntekijöistä.

Keskustan tulee tulevaisuudessakin huolehtia siitä, että eri alojen ja asteen opiskelupaikkoja on tarjolla ympäri Suomen. Kunnat itsessään voivat vaikuttaa omilla toimillaan kuntien vetovoimaan ja pitovoimaan esimerkiksi tukemalla aloittavia yrittäjiä.

Myös opintolainahyvitys on yksi tapa houkutella takaisin nuoria vastavalmistuneita kotiseudulle. Erityistalousalueilla vähennettäisiin alueellista eriytymistä. Kuntien tulevaisuuden toimintaedellytykset turvaisi muun muassa kuntarahoituksen (valtionosuuslainsäädäntö, verotulot) perusteellinen remontti, johon nykyinen Orpon hallitus ei ole suostuvainen.

Kunnat ovat autonomisia toimijoita. Puoluekokous ei yhdy aloitteen esitykseen 2000-luvulla tehtyen superkuntaliitosten aktiivisesta purkamisesta. Kunnat päättävät niistä itse. Kuntamäärän lisääminen lisäisi julkisen talouden ja hallinnon menoja nykyisestäään.

167. Keskustanaisten Keuruun paikallisyhdistys: Elämisen edellytykset kaupunkialueiden ulkopuolella turvattava

Suomen perustuslain mukaan Suomen kansalaisella ja maassa laillisesti oleskelevalla ulkomaalaisella on vapaus liikkua maassa ja valita asuinpaikansa. Perustuslaki takaa kansalaisille myös monia muita oikeuksia kuten esimerkiksi sivistykselliset oikeudet, omaisuuden suojan, oikeuden työhön, elinkeinovapauteen ja sosiaaliturvaan.

Keskustanaisten Keuruun paikallisyhdistys on seurannut huolestuneena sitä, miten esim. nämä

oikeudet toteutuvat ja miten ne voidaan turvata jatkossa maaseudulla, kun alueiden eriarvoisuus koko ajan kiihtyy ja sitä myös tarkoituksellisesti kiihdytetään.

Erityisen ajankohtaisena ja räikeänä eriarvoisuus näyttäytyy sosiaali- ja terveydenhuollossa. Vaikeasti synnytetyn soteuudistuksen lopputuloksena näyttää syntyvän järjestelmä, joka jättää maaseudun suurelta osin oman onnensa nojaan, kun hyvinvointialueiden kovat säästöpainheet ja suunnitellut leikkaukset ja supistukset tuntuvat kohdistuvan pääsääntöisesti haja-asutusalueiden palveluihin.

Maaseudulle ei saada lääkäreitä, koska lääkärit haaluavat asua kasvukeskuksissa, työskennellä isoissa yksiköissä, joissa saavat tukea työhönsä toisiltaan. Maaseudulle lääkäripalveluita aiotaan sen sijaan tarjota pääsääntöisesti lähivastaanottojen sijaan etäyhteyksillä, liikkuvilla vastaanotoilla ja ties millä. Keinoissa näyttää olevan vain mielikuvitus rajana, vaikka tiedetään, että eteenkään ikäihmiset eivät osaa etäyhteyksiä välttämättä käyttää, eikä heillä edes ole niitä mahdollistavia laitteita.

Lisäksi maaseudulla digitaaliset yhteydet toimivat monin paikoin huonosti, koska sinne ei kannata rakentaa kiinteitä laajakaistoja vähäisen asiakaskunnan vuoksi. Lääkäriin pääsyn voi estää myös kyydin puute. Julkista liikennettä ei ole, taksia ei saa, itsellä ei ole ajokorttia tai kulkuneuvoa ja ambulanssikin saattaa olla menossa. Tietkin voivat olla huonossa kunnossa joko sääolosuhteiden tai peruskunnostuksen puutteesta.

Seuraavana alasajovuoroaan odottaa koulutus. Aleneva syntyvyys iskee lähivuosina myös peruskoulutukseen. Pystytäänkö edes lasten varhaiskasvatusta ja peruskoulutusta turvaamaan jatkossa omassa kunnassa vai viedäänkö kohta jo eskarilaisia ja alaluokkalaisiakin kauas kotikulmiltaan oppia saamaan. Sitä paitsi kaikki edellä mainittu edellyttää valtavaa liikkumista, jota samanaikaisesti vaaditaan vähennettäväksi ilmastomuutoksen nimissä.

Näyttää siltä, että ainoaksi vaihtoehdoksi jää poisuuttaminen johonkin kasvukeskukseen. Näinkö toteutuvat kansalaisten perusoikeudet Suomessa?

1 Maaseudun alasajo toki on Suomessa pitkänlinjan
2 toimintaa. Mutta tällaisessa maailmanajassa ja
3 -järjestyksessä se on erityisen järjetöntä ja edes-
4 vastuutonta jo maanpuolustuksen ja huoltovar-
5 muudenkin vuoksi. Suomi on pitkä maa. Parhaiten
6 se turvaa olemassaolonsa ja rajansa sillä, että koko
7 maa pidetään asuttuna, ei vain muutamaa suur-
8 kaupunkia. Ukrainan sota on osoittanut, ettei sota
9 ole muuttunut kaikista ennustuksista huolimatta
10 pelkästään tietoverkoissa käytäväksi, vaan se edel-
11 leen myös konkreettista tuhoa ja tappamista.

12
13 Keskustan tulee siis jatkaa ponnisteluja maaseu-
14 dun ja koko maan elinvoimaisena pitämiseksi
15 paitsi kansalaisten perusoikeuksien, myös oman
16 maanpuolustuksen turvaamiseksi.

17 Puoluehallituksen vastausesitys:

18
19 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

20
21
22 Suomen tasapainoinen kehittäminen on keskusta-
23 politiikan ydintä. Olemme puolueista useimmiten
24 ainoana puolustaneet koko Suomea, emme vain
25 kasvavien alueiden ihmisiä ja asioita. Keskustan
26 tulee rakentaa vahvaa maaseutu- ja aluepolitiikkaa
27 jatkossakin, mutta nyt myös yhä vahvemmin tur-
28 vallisuuspoliittisin perustein. Maaseutu on saanut
29 uutta ymmärrystä koronan sekä huoltovarmuuden
30 vahvistamisen, uusiutuvan energian ja kotimaisen
31 ruuantuotannon myötä.

32
33 Emme hyväksy alueiden eriarvoistumista. Tarvit-
34 semme kaikkia alueita ja koko Suomen voimava-
35 roja kestävän ja turvallisen tulevaisuuden raken-
36 tamiseksi. Keskusta on esittänyt, että Suomeen
37 voitaisiin perustaa erityistalousalueita. Esimerkiksi
38 Itä- ja Pohjois-Suomella on erityinen turvallisuus-
39 poliittinen merkitys maantieteellisen sijaintinsa
40 johdosta, joten alueen asuttuna ja elinvoimaisena
41 pitäminen on ensiarvoisen tärkeää.

42
43 Erityistalousalueilla voisi rohkeasti kokeilla uusia
44 keinoja osaavan työvoiman saatavuuden paranta-
45 miseksi, työllisyyden vahvistamiseksi ja investoin-
46 tien edistämiseksi. Erityistalousalueilla voisi olla
47 mahdollista saada verotuksellisia tai muita huojen-
48 nuksia, jotta siellä toimivien yritysten edellytykset
49 investointeihin ja työllistämiseen vahvistuisivat.

50

Alueella työskentelevät ja asuvat ihmiset voisivat saada erityisiä tukia ja kannusteita.

Keskusta katsoo, että lähipalveluita pitää olla saatavilla kaikissa kunnissa jokaisella hyvinvointialueella myös jatkossa. Kuntien ollessa lähekkäin niillä voi kuitenkin olla yhteinen toimipiste. Sotepisteissä annettavia palveluita täydentävät liikkuvat ja sähköiset palvelut.

Puoluekokouksen mielestä on tärkeää, että lähipalvelut järjestetään kunkin alueen väestön tarvetta vastaavasti. Vanhuksille pitää olla tarjolla apua digipalveluiden käyttöön. Jokaisessa kunnassa tulee olla varhaiskasvatus- ja perusopetuksen palvelut. Opetustarjontaa voidaan täydentää yhteistyössä naapurikuntien kanssa tai etäopetuksella esim. valinnaisaineiden osalta.

Kansalaisten perusoikeuksia tulee puolustaa.

168. Keskustan Liperin kuntayhdistys: Maaseudun väestöpaon pysäyttäminen

Millä tavoin pitää muuttotappioista ja palveluiden menettämisestä kärsivien kuntien maaseutua ja haja-asutusalueita asuttuina ja palveluyrittäjiä houkuttelevina?

Matti Vanhasen alustamassa tulevaisuustyöpajassa 8.10.2023 Joensuussa keskusteltiin maaseudun, ja yleensä kuntien väen vähenemisestä. Erityisesti huolestuneita oltiin perheiden ja yrittäjien vähenemisestä, ja väen vähenemisestä johtuvasta palveluiden paosta kuntien haja-asutusalueilta.

Kestäväksi pitkän ajan ratkaisuksi saada kuntiin lisää asukkaita, yrittäjiä ja palveluita ehdotettiin kuntien historiallisten, nykyisellään tarpeettomiksi jääneiden rakentamisrajoitusten poistamista. Asutamisvastaiset asenteet kuntien päätöksenteossa koettiin ongelmaksi tavoitteille vapauttaa rakennuspaikkoja kuntiin tulijoita varten.

Kaupungit kuntia myönteisempiä rakentamiselle.

Keskusteltiin myös kaupunkien muuttovoiton syistä. Todettiin, että yksi syy on kaupunkien paljon kuntia helpompi rakennuspaikkojen saatavuus asiakkaille mieluisissa tasokkaissa sijainneissa.

1 Kuntien maaltapaon pysäyttäminen, ja pitkällä
2 tähtäimellä kääntäminen muuttovoittoiseksi
3 todettiin olevan lupaavaa toteuttaa sallimalla
4 tasokkaat rakennuspaikat. Viehättävä ympäristö,
5 kunnallistekniikka ja tie ovat ihmisten vähimmäis-
6 vaatimukset asumaan asettumiselle.

7
8 Kuntiin muuton salliminen ja suosiminen maa-
9 seudun rakentamiskiellot poistamalla vaikuttaisi
10 pitkälle tulevaisuuteen muuttoliikkeen suunnan
11 kääntämiseksi, eikä maksaisi kunnille muuta, kuin
12 kuntaan muuttamista vastaan ylisuojelevaisista
13 asenteista luopumisen.

14
15 Miten toivottaa kuntaan saapujat tervetulleiksi?

16
17 Rakentamaan halukkaat asukkaat tai yrittäjät
18 ovat yleensä kuntien tulevia pysyviä pitkäaikaisia
19 veronmaksajia ja kunnan palveluiden ylläpitäjiä,
20 joten vanhentuneiden rakentamiskiellojen poista-
21 misen lisäksi heidän muuttohalukkuuttaan edistää
22 muidenkin ikäviksi koettujen kynnysten poistami-
23 nen kuntaan muuttamiselta.

24
25 Aloitteeseen on koottu suosituksia muuttotappi-
26 oista, maaseudun väestöpaosta ja palvelujen vähe-
27 nemisestä kärsivien kuntien päättäjille.

28
29 Toimenpiteitä muuttohalukkuuden kannustami-
30 seksi:

31
32 - Matkailupalveluita, koneyrittäjiä ja muita haja-
33 asutusalueiden työpaikkoja lisäävän ja elinkeinora-
34 kennetta laajentavan rakentamisen huomioiminen
35 kuntien rakennusjärjestyksissä.

36
37 - Rakennus- ja poikkeuslupamaksujen poistaminen
38 toivottaa kuntiin tulijat tervetulleiksi juuri silloin,
39 kun heillä on kalliin uudisrakentamisen johdosta
40 muutoinkin tiukkaa rahasta. Lupamaksut tulevat
41 kunnalle moninverroin takaisin vuosittaisina uusi-
42 en perheiden ja yrittäjien verotuloina, joten kun-
43 nan lieenee tarpeetonta ahnehtia tulijaehtokailta
44 maksuja jo ennen kuntaan muuttamista?

45
46 - Rakennuslupien käsittelyn yksinkertaistaminen,
47 helpottaminen ja nopeuttaminen viivytyksettö-
48 män kuntaan asettumisen avuksi.

- Ensimmäisen asemapiirroksen kuntaan rakentamista harkitsevalle voisi laatia kunnan rakennusvalvonta niin, että rakennusluvan käsittely saadaan sen pohjalta välittömästi alkamaan kuntaan asettumisen jouduttamiseksi.

- Rakennusluvan myöntämisen kokee asiakas usein kunnissa epävarmaksi ja hitaaksi. Ratkaisuksi tähän käy käsittelyn aloittaminen viipymättä jo asemapiirrosluonnoksesta niin, että kuntaan tulija saa alustavan tiedon rakennusluvan hyväksymismahdollisuudesta jo ennen varsinaisten rakennuspiirustusten vaatimista. Näin nopeutetaan rakennusluvan käsittelyä, ja säästetään tulijaehdokkaista mahdollisesti turhilta rakennussuunnittelukustannuksilta, sekä rohkaistaan heitä muuttamaan kuntaan.

- Muuttohalukkuuden lisäämiseksi ja rakennuslupien nopeuttamiseksi turhien poikkeamislupien tarpeen poistaminen, myös kunnan kaavoittamilta alueilta.

- Haja-asutusalueiden kylien rakentamisen ja kehittämisen esteinä olevien turhien kaavojen purkaminen.

- Tarpeettomista rakentamisrajoituksista luopuminen kuntien rakennusjärjestyksissä ja pitäytymisen lakisääteisiin rajoituksiin.

- Naapurilupien vaatiminen vain lähimmiltä raja-naapureilta, jollei erityisesti tarpeen kauempaa. Mikäli naapurikiinteistön omistaja ei asu tai ei käytä kiinteistöä säännöllisesti ja häntä on vaikea tavoittaa kohtuullisessa ajassa, voidaan katsoa naapurilupa tarpeettomaksi.

- Kunnan etuosto-oikeuden lyhentäminen tai poistaminen.

- Muuttotappiokuntien asuttamista perusteettomasti rajoittavan ja maanomistajia eriarvoistavan emätilaperiaatteen jättäminen pois käytöstä.

- Kuntaan muuttoa rajoittamaan tarkoitetuista rakennuspaikkojen sijoittamisen keinotekoisista laskenta- ja muunnoskaavoista luopuminen.

1 - Historiallisten, rakentamisen rajoittamiseen
2 laadittujen yleensä 50 - 70-lukujen asutus- tai
3 karttatilanteiden vertailuajankohtien sijaan ra-
4 kennuspaikkojen sijoittelun perustaksi todellinen
5 nykyinen tilanne.

6 Puoluehallituksen vastausesitys:

7 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

10 Puoluekokous viittaa samalla muun muassa
11 Varsinais-Suomen Keskustanuorten aloitteeseen
12 (numero 166) ja Keskustanaisten Keuruun paik-
13 lisyhdistyksen aloitteeseen (numero 167) anta-
14 miinsa vastauksiin.

16 Maaseudun väestöpako pysäytetään vahvalla
17 aluepolitiikalla, joka huomioi koko Suomen voima-
18 varat. Keskusta on esittänyt erityistalousalueita rat-
19 kaisemaan alueellista eriytymistä. Avainasemassa
20 ovat koulutus- ja työpaikat sekä alueella ja alueen
21 kunnissa harjoitettu elinkeinopolitiikka. Keskeinen
22 osa elinkeinopolitiikkaa ja kunnan veto- ja pitovoii-
23 maa on myös kaavoitus sekä ketterä lupamenette-
24 ly, kuten aloitteessa on kuvattu.

26 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen turhan byrokra-
27 tian vähentämiseksi ja rajoituksien purkamiseksi,
28 mutta korostaa kuntien omaa päätäntävaltaa. Täs-
29 tä syystä puoluekokous ei ota tarkempaa kantaa
30 aloitteessa esitettyihin yksittäisiin ehdotuksiin.

32 **169. Keskustan Ruoveden paikallisyh-** 33 **distys: Eriarvoistava kehitys kuntien** 34 **välillä torjuttava välittömästi**

36 Ruoveden Keskusta on erittäin huolestunut siitä,
37 että nykyiset hallituksen toimet sekä hyvinvointi-
38 alueen päätökset ovat kaikkia pieniä kuntia syrjiviä
39 eivätkä todellakaan takaa tasa-arvoista kohtelua.

41 Kaikkialla puhutaan tasa-arvoisten palvelujen
42 saamisesta. Miksi sitten ihmiset saavat heikompia
43 palveluita omassa kunnassaan, jos ei satu asumaan
44 tässä tapauksessa Tampereella. Tosiasia on se, että
45 ei ole oikeutta jakaa ihmisiä eri kasteihin sen mu-
46 kaan, missä asuu.

48 Kaikilla ihmisillä on oikeus tasa-arvoiseen kohte-
49 luun. Puhumme täällä 4 T:n teemasta.

T=terveyspalvelut, meillä on oikeus saada terveyspalvelut omasta kunnasta.

T=turvallisuus, meidän tulee tuntee turvallisuutta siitä, että me/omaisemme avun ajoissa. T=tasa-arvo. Miten muka olemme tasa-arvoisia, jos meiltä viedään kaikki palvelut ja huoltosuhteemme on Pirkanmaan korkein. Tarvitsemme investointeja, mutta jos ei ole alkeellisimpiakaan peruspalveluja, niin kuka tänne uskaltaa investoida.

Kuka haluaa muuttaa?

T=talous. Mikäli meidän ääntä kuultaisiin, tiedämme että oman alueen asiantuntijoina voimme esittää ratkaisun, joka ei lisää alijäämää, vaan lisää ylijäämää.

Kuka meille on sanomaan, missä haluamme asua. Jos haluamme asua Ruovedellä, yhdessä Suomen kauneimmista kunnista, meitä rangaistaan siitä, että olemme liian pieni kunta asukasmäärältään. Miksi sitten kaikki me n. 4000 asukasta palvelemme kesäasukkaita, jotka kolminkertaistavat asukasmäärämme kesäkuukausina ja myös loma-aikoina. Lisäksi kaikki kulttuurin ja erämatkailun harrastajat, joita on useita kymmeniä tuhansia vuodessa. Toivottavasti heillä ei ole tarvetta peruspalveluista kuten välittömästä terveyspalvelusta. Voi tulla pitkä odotus.

Emme halua antautua hyvinvointipalveluiden läheisyyteen, sillä heillä ei ole meille aikaa.

Täällä meillä on ihan omasta takaa lääkäreitä ja hoitohenkilökuntaa, jotka ihan varmasti tuottavat palvelut paljon kustannustehokkaammin kuin Pirha. Lääkärimme ja hoitajamme tuntevat täällä omat potilaansa.

Puhutaan lähipalveluista, mutta miten siihen voi vaikuttaa, koska meitä ei kuunnella.

Toivomme, että Keskusta puoluekokous kuulee meitä siinä, miten asiat tulee ratkaista. Olemme oman alueemme asiantuntijoita ja meidän mieles- tä tässäkin suhteessa voisimme suosia paikallista sopimista yli ajatuksen, että se on työnantajan ja työntekijän välinen.

1 Pystymme ratkaisemaan ongelman siihen kuinka
2 palvelut tulee järjestää ja se ratkaisu ei todellakaan
3 lisää hyvinvointialueen alijäämää vain päinvastoin.
4 Voimme mielellämme olla mukana mallinnusta,
5 kuinka tämä toteutetaan.

6
7 Keskustan puoluekokouksen on torjuttava kuntien
8 eriarvoistava kehitys.

9
10 Puoluehallituksen vastausesitys:

11
12 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

13
14 Keskustan kuntapolitiikan tärkeimpänä tehtä-
15 vänä on estää alueiden ja kuntien eriytyminen.
16 Keskustalle kaikki kunnat ja kaupungit ovat yhtä
17 arvokkaita. Kunnissa ja kaupungeissa tunnetaan
18 parhaiten alueen palvelutarpeet ja kuntalaisten
19 mielipide. Palveluita on saatava läheltä ja hoitoon
20 on päästävä sujuvasti yhden luukun periaatteella.

21
22 Hyvinvointialueet ovat toimineet nyt noin 1,5
23 vuotta. Uudistustyö on vasta käynnistynyt. Hy-
24 vinvointialueet tekivät ensimmäisenä toiminta-
25 vuotenaan ison, noin 1,35 miljardin euron tappion.
26 Vuoden 2024 ennuste on Valtiovarainministeriön
27 mukaan noin 0,87 miljardia euroa, mutta ennuste
28 sisältää monia epävarmuustekijöitä.

29
30 VM:n mukaan hyvinvointialueiden yhteistulos
31 tulee kääntymään positiiviseksi vuonna 2025 ja
32 vuonna 2026 alueiden talous pääsee kuiville. Tilan-
33 ne on ajanut monet hyvinvointialueet painamaan
34 paniikinappulaa ja tekemään esityksiä palvelui-
35 den yhdenmukaistamisesta ja palveluverkon karsi-
36 misestä, kuten myös Pirkanmaalla on esitetty.

37
38 Keskusta on sitoutunut aluevaaleissa antamaansa
39 lähipalvelulupaukseen. Keskusta katsoo, että lä-
40 hipalveluita pitää olla saatavilla kaikissa kunnissa.
41 Kuntien ollessa lähekkäin niillä voi kuitenkin olla
42 yhteinen toimipiste.

43
44 Lähipalvelujen organisointi tapahtuu hyvinvoin-
45 tialueiden päätöksillä. Palveluiden käyttäjiä tulee
46 kuulla ja alueiden asukkaiden palvelutarpeet tulee
47 huomioida päätöksenteossa.

48
49 Keskusta on moneen otteeseen vaatinut, että hal-
50 lituksen pitää antaa lisää aikaa alijäämien kattami-

seen. Lisäaikaa ei ole Orpon hallitukselta herunut. Poliittikka kaipaa perusteellista suunnanvaihdoista, ennen kuin hyvä soteuudistus hyvinvointialueineen ehditään täysin romuttaa.

170. Uudenmaan Keskustanuoret: Keskustan on puolueena edistettävä monipaikkaisuutta sekä etä- ja hybridityötä.

Keskustan on puolueena ajettava vieläkin voimakkaammin koko maata elävöittävää ja aktivoivaa monipaikkaista asumista sekä työelämää.

Monipaikkainen asuminen, eläminen sekä hybridi- ja etätyö elävöittävät ja tarjoavat rutkasti mahdollisuuksia. Etenkin klassisessa mallissa, missä on asunto ja vapaa-ajan asunto tai jopa kaksi fasilitteillaan samantasoista asuntoa suuremmalla ja pienemmällä paikkakunnalla. Tässäkin yhtälössä on paljon mahdollisuuksia esimerkiksi pienimuotoiseen yrittäjyyteen tai kyläyhteisön aktivointiin.

Jotta monipaikkaisuutta ja esimerkiksi kaksoiskuntalaisuutta voitaisiin kehittää, täytyy kehittää työnteon kulttuuria monimuotoisemmaksi niiden työtehtävien osalta, joilta se on mahdollista.

Ensimmäinen kehityskaskel on saada maan joka kolkkaan riittävän varmasti toimivat mobiili/tietoliikenneyhteydet, jotta etätyöskentely onnistuu erilaista sijainneista luonnollisesti ilmaa turhaa säätämistä.

Ihmisten vapaa ja laajempi liikkuvuus ovat mahdollisuus. Monella pienemmällä mökki/ vapaa-ajan paikkakunnalla voitaisiin sesonkipainotteisesti lisätä ja vahvistaa peruspalveluita sekä kulttuurellisia elämyksiä parhaaseen sesonkiaikaan. Palveluiden liikkuvuus, ajankohtaisuus sekä saavutettavuus ovat ensiarvoisen tärkeässä roolissa.

Osa-aika-asukkaat tuovat myös valtavasti osaaamista paikkakunnalle, osaaminen täytyy vain osata tunnistaa ja hyödyntää. Osa-aikaisuuttakin voitaisiin kehittää siihen suuntaan, että vapaa-ajan asunnolla vietettävä ajallinen osa vuodesta kasvaisi. Tätä voitaisiin jouduttaa esimerkiksi maaseutu- ja haja-asutusalueen rakentamisen ja investoimisen byrokratian, verotuksen keventämisellä

1 tai luomalla kannusteita yrittäjyyteen kyseisellä
2 paikkakunnalla omalla tontillaan/maallaan.

3
4 [Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

5

6 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

7

8 Työ ja asuminen ovat olleet voimakkaassa muu-
9 toksessa viime vuosina. Koronavuodet kasvattivat
10 suomalaiset monipaikkaisiksi etä/hybridityön
11 tekijöiksi. Esimerkiksi kesäasunnoilla vietetty aika
12 jopa kolminkertaistui tutkimusten mukaan.

13

14 Monipaikkaisuus on elävöittänyt maaseutua ja
15 kyläyhteisöjen toimintaa. Monet kunnat ovat jo
16 helpottaneet muun muassa ehtoja kesäasunnon
17 muuttamiseksi vakituista asuinkäyttöä varten ja
18 luomalla omia malleja aloittavien yrittäjien tuke-
19 miseksi.

20

21 Puoluekokous kannustaa edelleen kuntia kette-
22 rään kaavoitus- ja elinkeinopolitiikkaan. Keskustan
23 tavoitteena on, että kaikilla on oikeus ja mahdolli-
24 suus tehdä työtä ja elää siellä, missä kokee itsensä
25 onnelliseksi. Kotipaikkakuntia voi olla kaksi tai
26 useampia. E-kuntalaisuus ja myöhemmin moni-
27 kuntalaisuus mahdollistavat peruspalveluiden
28 saannin kaikilla kotipaikkakunnilla.

29

30 Monipaikkainen työnteke edellyttää kuitenkin
31 toimivia internetyhteyksiä. Tällä hetkellä suoma-
32 laiset ovat eriarvoisessa asemassa asuinpaikkansa
33 perusteella internetyhteyksien toimivuuden ja
34 nopeuden osalta. Hyvin toimivat yhteydet mah-
35 dollistavat etätyön ja etäopiskelun ja avaavat ko-
36 timaan ja maailman markkinat verkossa toimiville
37 yrityksille ja yhteisöille.

38

39 Hyvät tietoliikenneyhteydet kaikkialle maahan
40 luovat perustan tulevaisuuden liikenteelle ja suju-
41 valle arjelle. Yhä useammat julkiset palvelut ovat
42 jo siirtyneet verkkoon ja hyvinvointialueet ovat
43 kehittämässä palveluitaan yhä enemmän verkko-
44 perusteisiksi. Puoluekokous katsoo, että toimiva ja
45 nopea internetyhteys on kansalaisoikeus.

46

47 Etätyössä on ollut isoja maakunnittaisia eroja esim.
48 Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan.
49 Ne johtuvat pääasiassa maakuntien erilaisista
50 toimialarakenteista.

Puoluekokous katsoo, että etätyöstä ei saa muodostua vain tiettyjen alojen tai maakuntien etuoikeus, vaan työelämää on kehitettävä siihen suuntaan, että etä/hybridityö olisi yhä useammalle mahdollista. Etätyöllä on vaikutusta elämänlaatuun muun muassa työn ja vapaa-ajan sekä työn ja perheen paremman yhteensovittamisen kautta. Työelämää on kokonaisuudessaan kehitettävä niin, että siellä jaksetaan entistä pidempään.

171. Suomen Keskustanaiset: Alueellisen opintolainahyvitys elävöittämään maaseutua

Moni nuori aikuinen kaipaa kotiseudulle. Turva- verkot sijaitsevat usein harvaan asutuilla alueilla ja ovat tärkeitä perheen perustamisen näkökulmasta. Muutto takaisin kotiseudulle voi parhaimmillaan myös parantaa syntyvyyttä, mutta puhdas ilma, hiljaisuus ja oma takapiha eivät riitä, tarvitaan myös muita keinoja.

Yksi ratkaisu kotiseudun kaipuuseen olisi ollut Sanna Marinin hallituksen suunnittelema alueellisen opintolainahyvityksen kokeilu, joka kaatui aivan loppumetreillä. Alueellisen opintolainahyvityksen kokeilemisesta oli viime vaalikaudelta yhteinen näkemys yli puoluerajojen ja Norjassa vastaava malli toimii erittäin hyvin.

Alueellisen opintolainahyvityksen kokeilu kannustaa korkeakoulutettuja nuoria maallemuuttoon ja purkaa harvaan asuttujen alueiden osaajapulaa. Modernilla aluepolitiikalla luodaan pito- ja veto-voimatekijöitä, joilla myös nuoria naisia saadaan mukaan muuttamaan maaseutua. Tällä hetkellä Petteri Orpon hallituksen panostukset kohdistuvat Etelä- ja Länsi-Suomeen.

Suomen Keskustanaiset vaatii, että alueellisen opintolainahyvityksen kokeilu nostetaan uudeleen valmisteluun alueellisen kehityksen turvaamiseksi sekä korjaamaan työvoiman ja osaajien parempaa saatavuutta vaikeuksien kanssa kamppailevissa Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

1 Kuntien ja alueiden tärkein resurssi ovat kuntalaiset ja heidän osaamisensa. Osaavan työvoiman merkitys korostuu erityisesti harvan asutuksen alueilla, jossa pulaa on erityisesti varhaiskasvatukseen, opetuksen ja hoitoalan ammattilaisista.

7 Harvan asutuksen alueilla väestön koulutustaso on myös usein matalampi kuin kaupungeissa ja väestökeskittymissä. Kuitenkin asiantuntijatyötä, joka edellyttää usein korkeakoulutusta, voi tehdä monipaikkaisesti etänä/hybridityönä asuinpaikasta riippumatta.

14 Venäjä-suhteiden katkeaminen Venäjän hyökkäyssodan vuoksi on muuttanut perinpohjaisesti Itäisen Suomen tilannetta ja tulevaisuuden näkymiä. Puoluekokous katsoo, että nyt pitää tehdä kaikki mahdollinen näiden alueiden elinvoiman turvaamiseksi ja parantamiseksi. Keskusta on jo ehdottanut kymmenen vuoden erityisaluekokeilua Itäiseen Suomeen. Itäisen Suomen erityistalousalueelle voitaisiin tarjota muun muassa opintolainojen hyvitystä, muuttoavustusta ja tutkimus- ja koulutuspaikkojen lisäämistä.

26 Opintolainahyvitys on konkreettinen aluepoliittinen keino tasata maakuntien välisiä koulutuseroja, vastata alueen työvoimapulaan sekä turvata elinvoimaisuus. Sillä on myös turvallisuuspoliittinen vaikutuksensa. Itä- ja Pohjois-Suomen asuttuna pitämisestä ei ole varaa tinkiä.

33 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen, että Pohjois- ja Itä-Suomeen töihin muuttanut vastavalmistunut nuori saisi osittaista hyvitystä opintolainastaan.

172. Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri: Alueellisen opintolainahyvityksen kokeilu käyntiin

41 Edellisen hallituksen ohjelmaan suunniteltu kokeilu alueellisesta opintolainahyvityksestä eli kannustin Itä- ja Pohjois-Suomeen opintolainojen anteeksi antamisessa jäi toteutumatta.

46 Kokeilua oli valmisteltu perehtymällä Norjan malliin, josta Norjassa oli saatu positiivisia vaikutuksia harvaanasuttujen alueiden osaajien ja palveluiden tilanteeseen.

Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri ehdottaa, että Keskustan eduskuntaryhmän toimesta nostetaan alueellisen opintolainahyvityksen kokeilu uudelleen esille yhtenä alueellisen kehityksen turvaajana Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa samalla Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 171) antamaansa vastaukseen.

Opintolainahyvitys on konkreettinen aluepoliittinen keino tasata maakuntien välisiä koulutuseroja, vastata alueen työvoimapulaan sekä turvata elinvoimaisuus. Sillä on myös turvallisuuspoliittinen vaikutuksensa. Itä- ja Pohjois-Suomen asuttuna pitämisestä ei ole varaa tinkiä.

173. Keskustan Joensuun kunnallisjärjestö: Toimenpiteistä Joensuun ja Pohjois-Karjalan elinvoiman vahvistamisesta

Taloudellinen toimeliaisuus väheni Pohjois-Karjalassa ja muissa rajamaakunnissa Venäjän Ukrainaan tekemän hyökkäyssodan seurauksena. Itäajan sulkeutuminen on vaikuttanut monin tavoin myös Joensuun sekä koko Pohjois-Karjalan alueen vireyteen ja elinkeinoelämään. Muuttunut tilanne herätti myös valtakunnan päättäjät, mutta toistaiseksi elinvoimaa vahvistavat toimenpiteet ovat jääneet vähäiseksi. Rajamaakuntien elinvoimaisuus ja asuttuna säilyminen on kuitenkin tärkeää koko Suomelle ja maamme turvallisuudelle.

Kysymys on samalla Euroopan turvallisuudesta. Koko maan asuttuna säilyminen estää turvallisuustyhjiöt. Näin kyetään parhaiten varautumaan erilaisiin uhkiin, riskeihin ja häiriötilanteisiin. Rajamaakunnat ovat turvallisuuden kilpenä muulle Suomelle.

Elinvoiman ehtyessä autioituminen etenee ja turvallisuustilanne heikkenee. Harvaan asutuilla maaseutualueilla maa- ja metsätalous sekä matkailu ja muut luonnon hyödyntämiseen perustuvat elinkeinot tarvittavine palveluineen muodostavat pysyvän asutuksen rungon.

1 Elinvoimainen maaseutu on tärkeää myös huol-
2 tovarmuuden ja omavaraisuuden näkökulmasta
3 muuttuneessa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa.
4 Kestävällä tavalla toimivan elintarvikeketjun pe-
5 rustana ovat alueen omat vahvuudet ja oma maa-
6 talous. Hajautetun maataloustuotannon malli on
7 mahdollisuus myös ilmasto- ja ympäristöhaasteita
8 ratkaistaessa ja energiaomavaraisuutta lisättäessä.

9
10 Olennaista on, että myös vihreä siirtymä toteute-
11 taan Itä-Suomen ja rajaseutujen kannalta oikeu-
12 denmukaisesti. Tämän vuoksi tarvitaan ratkaisu
13 tuulivoiman rakentamisen estäviin turvallisuusra-
14 joitteisiin. Rajoitteet vaikuttavat kielteisesti alueen
15 elinkeinoelämään ja samalla kuntien talouteen.

16
17 Esitämme edellä olevaan perustuen, että Keskusta
18 edistää ja kiirehtii

19
20 a) erityisen raja-alueohjelman tai erityistalousalu-
21 een toteutusta vahvistamaan investoinneilla ja
22 muilla kehittämistoimenpiteillä Pohjois-Karjalan ja
23 Joensuun seudun elinvoimaa, työllisyyttä ja kunta-
24 taloutta sekä maa- ja metsätalouden toimintaedel-
25 lytyksiä. Itä-Suomen yrityksille esim. alv huojuennus
26 tai vastaava, niin että alue koettaisiin houkuttele-
27 vaksi yrityksille.

28
29 b) Joensuun saavutettavuuden sekä elinkeinoelä-
30 män kannalta tärkeiden liikennehankkeiden toteu-
31 tusta ja huolehtii liikenneverkon kunnossapidon
32 rahoituksen riittävydestä,

33
34 c) vihreän siirtymän toteutumista raja-alueilla
35 myös tuulivoimainvestointien osalta ja edistämällä
36 kantaverkon vahvistamista sähkönsiirron kapasi-
37 teetin riittävyyden varmistamiseksi Joensuussa ja
38 muualla Itä-Suomessa.

39
40 d) Erityisohjelma Itä-Suomen TE palveluiden edis-
41 tämiseen ja työllisyyden tukemiseen. Selkeä ja toi-
42 miva työllisyyden malli, jotta resurssit eivät menisi
43 vain hallinnolliseen toimintaan. Tähän tarvitaan
44 kaikki mahdolliset resurssit, koska alueen työt-
45 tömyys on korkea ja väestö ikääntyy. Satsauksia
46 osaajapulaan sekä maahanmuuttajien koulutuk-
47 seen sekä valmistuvien nuorten työllistämiseen ja
48 työllistymiseen Pohjois-Karjalan elinvoimaisuuden
49 säilyttämiseksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa samalla Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 171) ja Pohjois-Pohjanmaan Keskustanaisten aloitteeseen (numero 172) antamiinsa vastauksiin.

Suomen tasapainoinen kehittäminen on keskustapolitiikan ydintä. Olemme puolueista useimmiten ainoana puolustaneet koko Suomea, emme vain kasvavien alueiden ihmisiä ja asioita. Keskustan tulee rakentaa vahvaa maaseutu- ja aluepolitiikkaa jatkossakin, mutta yhä vahvemmin myös turvallisuuspoliittisin perustein. Maaseutu on saanut uutta ymmärrystä koronan sekä huoltovarmuuden vahvistamisen, uusiutuvan energian ja kotimaisen ruuantuotannon myötä. Hajautettu yhteiskuntarakennne on kriisikestävä.

Puoluekokous ei hyväksy alueiden eriarvoistumista. Ihmisten, bittien ja tavaroiden on päästävä liikkumaan koko maassa. Tarvitsemme kaikkia alueita ja koko Suomen voimavaroja kestävän ja turvallisen tulevaisuuden rakentamiseksi. Keskusta on esittänyt, että Suomeen voitaisiin perustaa erityistalousalueita. Itä-Suomella on erityinen turvallisuuspoliittinen merkitys maantieteellisen sijaintinsa johdosta, joten alueen asuttuna ja elinvoimaisena pitäminen on ensiarvoisen tärkeää.

Erityistalousalueilla voisi rohkeasti kokeilla uusia keinoja osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi, työllisyyden vahvistamiseksi ja investointien edistämiseksi. Erityistalousalueilla voisi olla mahdollista saada verotuksellisia tai muita huojenuksia, jotta siellä toimivien yritysten edellytykset investointeihin ja työllistämiseen vahvistuisivat. Alueella työskentelevät ja asuvat ihmiset voisivat saada erityisiä tukia ja kannusteita.

Alueellisen opintolainahyvityksen kokeilu kannustaisi niin korkeakoulutettuja nuoria kuin myös naisvaltaisen alojen työntekijöitä palaamaan kotiseudulle purkamaan harvaan asuttujen alueiden työvoima- ja osaajapulaa.

Tällä hetkellä Petteri Orpon hallituksen panokset kohdistuvat Etelä- ja Länsi-Suomeen. TE-toimistojen järjestämää maahanmuuttajien kielikoulutusta pitää lisätä ja koulutusmahdollisuuksia

1 monipuolistaa. Koulutuksessa on tärkeää huomioida alueelliset tarpeet.

3
4 Puoluekokous toteaa, että tällä hetkellä noin viisi
5 prosenttia Suomen rakennetusta tuulivoimasta on
6 valtatie 5:n itäpuolella. Itäisen Suomen tuulivoima-
7 rakentamista keskeisimpänä esteenä ovat puolus-
8 tusvoimien aluevalvontajärjestelmien aiheuttamat
9 rajoitteet. Tuulivoiman rakentamista rajoittavat
10 myös kantaverkon rajoitukset. Puoluekokous edel-
11 lyttää, että hallitus ratkaisee pikaisesti Itä-Suomen
12 tuulivoimakysymyksen ja vahvistaa sähkön kanta-
13 verkkoa.

14 15 **174. Etelä-Pohjanmaan Keskustanaiset:** 16 **Palveluiden oltava kaikkien saatavilla** 17 **digitalisoituvassa yhteiskunnassa** 18

19 Yhteiskunta digitalisoituu vauhdilla. Laskujen
20 maksu, veroilmoituksen laatiminen, ajanvaraukset,
21 juna- ja lentolippujen ostot, pysäköintimaksut,
22 lehtien luku, erilaiset anomukset, verkkokaup-
23 patilaukset ja monet muut asiat hoidetaan tänä
24 päivänä tietokoneella, tabletilla tai älypuhelimien
25 sovellusohjelmalla. Tämä vaatii kaikilta kansalaisil-
26 ta digitaitoja ja digilaitteita, internetiä ja mobiil-
27 isovellusten hallintaa sekä tietoturvaan liittyvien
28 asioiden hallintaa. Digitalisaatioon liittyvät asiat
29 myös kehittyvät ja muuttuvat nopeasti ja tässä
30 muutoksessa on pysyttävä mukana, jotta erilaiset
31 jokapäiväiset palvelut ovat saavutettavissa.

32
33 Säästötavoitteilla perustellaan usein digi- ja etäpal-
34 veluihin siirtymistä. Digitaaliset etäpalvelut voivat
35 monissa tilanteissa olla hyvänä lisänä palvelutar-
36 jonnassa ja ne voivat myös parantaa palvelujen
37 laatua. Etäpalveluilla ei kuitenkaan voida koko-
38 naan korvata kasvokkain tapahtuvia palveluita.

39
40 Palveluiden tulee olla kaikkien suomalaisten saata-
41 villa ja saavutettavissa riippumatta siitä, missä he
42 sattuvat asumaan tai riippumatta heidän iästään
43 ja taustastaan. Tämä koskee sosiaali- ja terveystal-
44 veluiden lisäksi monia muitakin palveluita. Ilman
45 digitaitoja ja -laitteita kuka tahansa voi syrjäytyä.
46 Erityisesti eri ikäluokkien tasa-arvo on uhattuna.

47
48 Etelä-Pohjanmaan Keskustanaiset muistuttaa
49 keskustalaisia päättäjiä niin kunta-, maakunta-
50 kuin valtakunnankin tasolla huolehtimaan, että

talouden nimissä tehtävät digitalisaation edistys-
askeleet eivät heikennä yhdenkään suomalaisen
ja Suomessa asuvan mahdollisuuksia käyttää ja
saada tarvitsemiaan palveluita. Tästä asiasta tulee
Keskustan ottaa vastuu. Digipalvelut eivät myös-
kään saa olla ainut vaihtoehto, vaan asiointi pitää
olla mahdollista myös perinteisillä tavoilla!

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Digitalisoituminen eli palveluiden muuttuminen
sähköisiksi, verkosta saataviksi palveluiksi on ollut
Suomessa arkipäivää jo kymmeniä vuosia, kuten
aloitteessa on kuvattu. Myös yhä useammat julkis-
et palvelut kuten sosiaali- ja terveydenhoitopal-
velut ja kuntapalvelut hoidetaan nykyisin verkossa.
Lisäksi lääkärin vastaanotot siirtyvät yhä enemmän
verkkovastaanotoiksi hyvinvointialueiden säästö-
paineissa.

Edellä mainittu vähentää kuluja, mutta myös ih-
misten välistä kohtaamista. Kansalaiset ovat pal-
veluiden saatavuuden osalta epätasa-arvoisessa
asemassa. Ikä lisää riskiä syrjäytyä digitaalisista
palveluista.

Keskustalle on tärkeää kehittää digitaalisia palve-
luita entistä toimivimmiksi, mutta myös turvata
samanaikaisesti mahdollisuus henkilökohtaisiin
kontakteihin ja palveluun heille, jotka eivät syystä
tai toisesta halua tai pysty digitaalisia palveluita
käyttämään. Tästä syystä katsomme, että lähi-
palveluita pitää olla saatavilla kaikissa kunnissa.
Kuntien ollessa lähekkäin niillä voi olla yhteinen
toimipiste.

Digipalvelujen käyttöä laajennettaessa julkisella
sektorilla kuten kunnissa, hyvinvointialueilla ja
valtionhallinnossa tulee varmistaa kansalaisten
digiosaaminen ja digituki esim. kunnan koordinoi-
mana yhdessä eläkejärjestöjen ja muiden alueellis-
ten toimijoiden kanssa. Myös julkisten palvelujen
yhteispalvelupisteitä tarvitaan.

Puoluekokous katsoo myös, että ikäihmisillä tulee
olla keskeinen rooli digipalveluiden kehittämisessä
ja heitä tulee kuulla osana julkisten palveluiden
palvelumuotoilua.

1 On myös oltava valppaina digi- ja etäpalveluihin
2 liittyvissä eettisissä ja turvallisuuskysymyksissä,
3 joita asiaan liittyy ja varmistettava, että teknologia
4 palvelee kaikkia yhteiskunnan jäseniä tasavertai-
5 sesti.

175. Turun Keskustaopiskelijat: Työtä osaamisen kautta, ei vain todistusten perusteella!

11 Turun Keskustaopiskelijat ehdottaa, että siirtäisim-
12 me erityisesti julkishallintojen työpaikoissa käy-
13 täntöön, jossa kelpoisuusvaatimuksista poistetaan
14 korkeakoulututkinnon vaatimus. Erityisesti tätä
15 käytäntöä voitaisiin hyödyntää ns. yleispätevillä
16 aloilla, joihin ei valmistuta suoraan tietystä koulu-
17 tuksesta.

19 Ehdoton vaatimus korkeakoulutuksesta voidaan
20 korvata esimerkiksi tekstillä "soveltuva korkeakou-
21 lututkinto tai vastaava kokemuksen kautta hankit-
22 tu pätevyys".

24 Näin pystymme hyödyntämään entistä paremmin
25 myös muualla kuin korkeakoulutuksessa hankittua
26 osaamista ja sivistystä. Turun Keskustaopiskelijat
27 ajattelee, että laajemmalla osaamis- ja sivistyskäsi-
28 tyksellä pystymme myös ratkaisemaan työvoiman
29 kohtaannon ongelmaa. Sivistys ja osaaminen
30 ulottuu kauemmas kuin todistuksen takakanteen.
31 Osaamista tuleeikin siksi voida mitata myös konk-
32 reettisten näyttöjen mukaan, ei vain koulutodis-
33 tusten.

Puoluehallituksen vastausesitys:

37 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

39 Keskusta on sivistyspuolue, joka arvostaa kou-
40 lutusta ja sen merkitystä myös työmarkkinoilla.
41 Koulutusjärjestelmäämme on kehitettävä edelleen
42 niin, että entistä useammalla on mahdollisuus
43 päästä haluamansa opintojen piiriin. Koulutus-
44 sällöissä ja opintosuunnitelmissa on jo huomioitu
45 mahdollisuudet osoittaa osaaminen myös näyttö-
46 tutkinnoilla.

48 Vuonna 2018 perustettuun opetuksen ja koulutuk-
49 sen valtakunnalliseen tietovarantoon eli nk. Koski-
50 järjestelmään on jo nykyisin mahdollista merkitä

tutkintojen lisäksi muun muassa vapaan sivistystyön kurssit ja osaamismerkkit sekä suoritettut lukutaito – ja kotouttamiskoulutukset. Tietokantaa tulee kehittää edelleen niin, että työelämässä hankittu osaaminen ja kokemus tulee huomioi-
duksi ja kirjattua, jolloin niillä on merkitystä rekry-
tointitilanteissa sekä muuntokoulutuksissa. Aiempi
työkokemus ja pohjalla oleva koulutus lyhentävät
koulutusaikaa.

Puoluekokous korostaa, että ammattikorkeakou-
lututkinto ja yliopistotutkinto ovat lainsäädännön
näkökulmasta tasa-arvoisia.

176. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Valittajat maksamaan valituksistaan

Suomessa on hyvin laajat vapaudet valittaa eri
tasoilla tehdyistä päätöksistä. Valituksen alaiset
päätökset asetetaan jäihin ja niiden toteuttaminen
myöhästyy huomattavasti, vaikka valitus ei menisi-
kään läpi. Esimerkiksi rakennusprojektien kohdalla
kustannukset ehtivät nousta moninkertaisiksi sillä
aikaa, kun tehtyjä valituksia käsitellään. Nousseet
kustannukset kertyvät kuntien ja muiden päätös-
tahojen maksettavaksi. Olisi oikeudenmukaista,
että nousseista kustannuksista vastaavat valittajat,
jotka tahallisesti hidastavat ja häiritsevät projek-
tien toteutumista.

Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun
Keskustaopiskelijat vaativat, että valitusten tekijät
maksavat valitustensa seurauksista esimerkiksi
valitussakon muodossa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen valitussakosta.

Puoluekokous toteaa, että valitus on keskeisin
oikeusturvakeino hallintolainsäädännössä. Kunnal-
lisvalituksen tekoon ovat oikeutettuja lain mukaan
kunnan asukkaat, jäsenet, sellaiset oikeushenkilöt,
joilla on kotipaikka kunnassa sekä sellaiset, jotka
omistavat tai hallitsevat kiinteää omaisuutta kun-
nan alueella.

Kunnallisvalitus voidaan tehdä vain laillisuuspe-
rusteella. Päätösten tarkoituksenmukaisuudesta

tehtyjä valituksia ei edes tutkita. Useimmista hal-
linto-oikeuden päätöksistä peritään jo nykyisillään
oikeudenkäyntimaksu, jonka suuruus määritetään
vuosittain. Puoluekokous ei näe tarvetta erilliselle
sakkomaksulle.

Puoluekokous jakaa Pohjois-Karjalan ja Joensuun
Keskustanuorten huolen toimeenpanon hidasta-
miseksi tehdyistä turhista valituksista. Ne kuor-
mittavat oikeusistumia ja lisäävät julkishallinnon
kuluja.

Asuminen, kaavoitus ja maankäyttö

177. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: EU:n energiasäästövaatimusten kohtuuttomuudet estettävä Suomessa

178. Keskusta Limingan kunnallisjärjestö: Maapolitiikkaa kaikilla päätöksenteon tasoilla tulee tehdä terävämmin maanomistajien asema ja kanta huomioiden

179. Keskustan Kymenlaakson piiri: Yhteiskunnallisen toiminnan edistäminen huomioitava rakennusluvissa

180. Keskustan Tampereen paikallisyhdistys: Hulevesien hallinta ja valvonta kuntoon yli kuntarajojen kaavoituksesta lähtien

177. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: EU:n energiasäästövaatimusten kohtuuttomuudet estettävä Suomessa

Suomessa on osattu perinteinen rakentaminen ja erityisesti hirsirakentaminen sukupolvien ajan. Hirsirakenteet ovat lähtökohtaisesti suomalaisiin olosuhteisiin soveltuvia, ne ns. hengittävät läpi ja kosteusongelmia ei synny, ellei energiasäästövaatimusten vuoksi tehdä soveltumattomia lisäeristyksiä.

Sama koskee myös kotimaista sahanpurua lämpöeristeenä.

Perinteisesti taloissa on laajojakin ullakkotiloja, joissa voi olla huoneita. Näiden käyttö on usein suunniteltu muuhun vuodenaikaan kuin talven pakkasille ja usein myös talon normaalia asukasmäärää suurempaa majoitustarvetta vaativiin tilanteisiin. Olisi täysin kohtuutonta vaatia näiltäkin niitä energiasäästöluokituksia, joita EU nyt on asettamassa yksityisten omistamille kiinteistöille.

Lisäksi usein aiemmin suuremman asukasmäärän asumaan talossa voi enää asua vakituisesti vain yksi tai kaksi henkilöä, jotka tyypillisimmillään ovat pienituloisia eläkeläisiä maaseudulla tai taantuvissa taajamissa. Oma koti on mahdollistanut asuminen tutuissa ja yleensä tilavissa asuintiloissa. Nyt

1 EU:n asettamat energiasäästötavoitteet koetaan
2 uhaksi ja sen pelossa monet ovat suunnitelleet
3 muuttoa pois omistamistaan taloista, joiden kau-
4 pallinen myyntiarvo on monilla paikkakunnilla
5 varsin matala.

6
7 Kalliiden ja lopputulokseltaan kyseenalaisten ns.
8 energiasäästöremonttien teettäminen on monille
9 asuinkiinteistöjen omistajille mieletön taloudel-
10 linen vaatimus. Lisäksi on varsin tunnettua, että
11 aiempina vuosikymmeninä energiasäästöä tavoit-
12 tellen tehtiin ratkaisuja, mitkä olivat vahingollisia
13 hyvin toimineen talon rakenteille ja mm. hengi-
14 tysilmalle. Usein energiasäästöremontit pilasi-
15 vat talon ja seurauksina oli uusia remonteja tai
16 rakennuksen hylkääminen ja usein arvottomana
17 kalliiden kustannusten kera purkaminen.

18
19 Monien elämäntyö, oman kodin hankkiminen
20 meni lopputulokseltaan vahingollisten energian-
21 säästöremonttien vuoksi hukkaan. Nyt sama va-
22 kava vaara on uhkaamassa EU:n asettamien ener-
23 giasäästövaatimusten ja talojen varsin kyseen-
24 alaisten energialuokitusten ja -säästövaatimusten
25 vuoksi monia kiinteistöjen omistajia. Yleisesti
26 varsin monet kokevat energiasäästövaatimukset
27 täysin tarpeettomina, joiden kautta on suuri vaara
28 joutua ns. asiantuntijoihin ja eri yrittäjien huijaa-
29 misen uhriksi.

30
31 Näin on tapahtunut jo saatujen kokemusten pe-
32 rusteellakin. Usein esimerkiksi kalliit ja kaupallisten
33 asiantuntijoiden ikkunaremontit energiasäästön
34 nimissä, liian usein ovat myös pilanneet talon
35 arkkitehtonisen ja perinteisen luonteen ilman
36 tavoiteltua energiankulutuksen laskua

37
38 Edellä olevan perusteella esitetään Keskusta ei
39 lähde kannattamaan EU:n vaatimia kiinteistöjen
40 pakollisia energiasäästövaatimuksia, koska Suo-
41 messa ovat jo pitkään olleet olosuhteisiimme so-
42 veltuvat ja tarkoituksenmukaiset rakentamismää-
43 räykset ja kiinteistöjen omistajat edelleen tietävät
44 parhaiten ja omalla vastuullaan kiinteistöjensä
45 energiankäytön.

Puoluehallituksen vastausesitys:

48
49 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

50

Puoluekokous toteaa, että asumisessa on kysymys muustakin kuin energiatehokkuudesta. Asuminen on ihmisen perustarve ja katto päällä ihmisoikeus.

Energiansäästövaatimukset eivät kuitenkaan ole tarpeettomia. Asumisen osuus energian loppukäytöstä on Suomessa noin 20 prosenttia. EU-maiden on vähennettävä energiankulutusta.

Hirsi ei ole rakennusmateriaalina kaikkein tiivein, mutta hirsitalot ovat kokonaisuutena ympäristöystävällisiä. Uusista hirsitaloista voidaan tehdä hyvin energiatehokkaita. EU:n asettamat energiansäästötavoitteet eivät saa olla esteenä suomalaiselle puurakentamiselle.

Puoluekokous katsoo, että jokaisella on oltava mahdollisuus asua kohtuuhintaisesti toiveidensa ja elämäntilanteensa mukaisesti. Kukaan ei saa joutua muuttamaan pois omasta kodistaan sen vuoksi, että säädökset johtavat kohtuuttomiin remonttikustannuksiin.

Puoluekokous katsoo, että aloitteessa kuvatut esimerkit ovat valitettavaa todellisuutta. Vanhojen rakennusten energiatehokkuutta on melkein kaikissa tapauksissa kuitenkin mahdollista parantaa myös yksinkertaisilla ja halvoilla tavoilla.

178. Keskusta Limingan kunnallisjärjestö: Maapolitiikkaa kaikilla päätöksen-teon tasoilla tulee tehdä terävämmin maanomistajien asema ja kanta huomioiden

Kaavoituksella ja maankäytöllä vaikutetaan maanomistajien oikeuksiin, velvollisuuksiin ja mahdollisuuksiin käyttää omaisuuttaan.

Uuden maankäyttö- ja rakennuslain valmistelussa tulee ottaa huomioon maanomistajien osallistamiseen, riittävään ja oikea-aikaiseen tiedottamiseen sekä kuntien, valtion ja muiden julkisten toimijoiden harjoittaman maapolitiikan avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen liittyvät seikat.

Erityisesti maankäyttö- ja rakennuslaissa on kiinnitettävä huomiota maanomistajille maksettaviin korvauksiin eri tilanteissa. Esimerkiksi energiantuotannossa liityntäjohtojen johtokäytävien lunas-

tuksissa on huomioitava paremmin maa-alueen tulevaisuuden tuotto-odotukset.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Lainsäädännöllä pitää turvata maanomistajien riittävät oikeudet. Maanomistajien neuvotteluasemaa pitää lunastustilanteissa parantaa ja korvaukset maksaa maan todellisen arvon mukaisesti. Siksi etenkin lunastuslain uudistus pitää viedä maaliin.

Kuntien maanhankinnan tulee perustua vapaaehtoiseen kaupankäyntiin. Keskusta ei hyväksy pakolunastusten käyttämistä kuntien maapolitiikan ensisijaisena keinona.

Maan- ja metsänomistajat on otettava rakennus-, suojelu- ja muihin hankkeisiin mukaan suunnitteluvaiheesta lähtien. Maanomistajat on osallistettava alueiden käytön suunnitteluun aina asianosaisina henkilöinä.

Lunastuslainsäädännön uudistaminen on mukana nykyisessä hallitusohjelmassa. Lunastuslain korvausperusteet on tarkoitus uudistaa vahvistamalla omaisuuden suoja. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2024.

179. Keskustan Kymenlaakson piiri: Yhteiskunnallisen toiminnan edistäminen huomioitava rakennusluvista

Rakentamista säätelevän lainsäädännön tulee ohjata tukemaan yhteiskuntaa ja sen kehitystä laajasti. Viime vuosina olemme todistaneet kehitystä, missä kauppakeskuksissa ja vastaavilla alueilla, joilla ihmisiä luonnostaan liikkuu, on kielletty erilisten poliittisten ja vaalitilaisuuksien järjestäminen.

Kauppakeskukset, huoltoasemat ja kulkuväylien varrella olevat monikäyttöiset tilat toimivat vilkkaana kohtaamispaikkoina, joissa tavataan ihmisiä ja tullaan erilaisiin tapahtumiin ja aktiviteetteihin. On luontevaa, että näissä paikoissa tuodaan esille myös erilaisia näkökulmia ja vaihtoehtoja poliittisen päätöksenteon tueksi ja osaksi. Valitettavasti monet paikat ovat kieltäneet kokonaan tai osittain poliittisten järjestöjen tilaisuudet. Tämä estää

demokraattisen osallistamisen edistämistä. Kaup-
pakeskukset ja vastaavat paikat tarjoavat luon-
nollisen foorumin, jossa kansalaiset voivat tavata
ehdokkaista keskustella ajankohtaisista kysymyk-
sistä ja saada lisätietoja ennen vaaleja.

Kymenlaakson Keskusta esittää, että rakentamista
säätelevää lakia muokataan tavalla, että kaavaa tai
rakennuslupaa ei ole mahdollista saada kauppa-
keskukselle tai vastaavalle toimipisteelle, jos siellä
ei sallita yhteiskunnallisen toiminnan edistämises-
tä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen, vaikka pitää
aloitteen tavoitetta oikeana.

Puolueiden vaalikampanjat ovat tärkeä osa
kansalaisyhteiskunnan toimintaa ja suomalaista
demokratiaa. Ehdokkailla ja puolueilla pitää olla
mahdollisuus tavata ihmisiä nimenomaan siellä,
missä kansalaiset luontaisesti liikkuvat. Puolueko-
kous pitää valitettavana, että puolueiden toiminta
ja näkyminen on monissa paikoissa kielletty.

Puoluekokous katsoo, että asiaa pitää edistää
puolueiden ja kaupan toimijoiden vuoropuhelulla
ja yhteistyöllä, ei lainsäädäntöön sisältyvillä raken-
nuslupia koskevilla muutoksilla.

Keskusta puolustaa omaisuudensuojaa ja vastus-
taa liiallisen uuden sääntelyn luomista elinkeino-
toiminnalle. Vaalitilaisuudet on saatava takaisin
kauppakeskuksiin ensisijaisesti yhdessä sopimalla
puolueiden ja tilan pääkäyttäjien kesken.

180. Keskustan Tampereen paikallisyh- distys: Hulevesien hallinta ja valvonta kuntoon yli kuntarajojen kaavoitukses- ta lähtien

Vesistöt ovat Suomen arvokasta kansalliso-
suutta. Kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kiin-
teistönsä hulevesien hallinnasta. Viljelyn, kalastuk-
sen ja virkistuksen lisäksi vesistöt ovat merkittävä
osa suomalaista huoltovarmuutta.

Hulevesiriski on suuri yhdyskuntataajamien täy-
dennysrakentamisessa, koska tilaa ei ole varattu

1 tai toteutukset ovat alkujaan olleet puutteelliset.
2 Uusien alueiden ja olemassa olevien täydennysra-
3 kentamisen kaavoituksessa on tähän kiinnitettävä
4 erityistä huomiota.

5
6 Hulevesiselvitykset tehdään kaavoituksen ja
7 rakentamisen yhteydessä usein muodollisesti ja
8 kaavamaisesti – esimerkiksi lausumalla ”kiinteistön
9 omistaja tai haltija vastaa kiinteistönsä hulevesien
10 hallinnasta tai että viivytys on toteutettava yksi
11 kuutio per tontin sataa vettä läpäisemätöntä ne-
12 liötä kohden”. Nämä lausumat eivät varmista to-
13 teutuksen valvontaa ja näissä kaavavaatimuksissa
14 huomioidaan lähinnä muodollisesti ja kaavamai-
15 sesti lisääntyneiden sateiden riski, maaston vettä
16 läpäisyominaisuudet tai jyrkkä maasto rakennus-
17 alueen lähellä sijaitsevaan vesistöön. Hulevesien
18 viivytysaluiden vaatima tila ratkaistaan näillä
19 muodollisilla mittareilla toteutetuissa laskelmissa
20 eikä siinä luonto- ja maastotodellisuudessa, johon
21 suunnitelmia ja laskelmia tehdään.

22
23 Esimerkki: Pitkäjärvi-Kaukajärvi-vesistö Kanga-
24 salan ja Tampereen kaupunkialueella. Vesistön
25 länsipäässä Tampereen puolella alkaa Aakkulan
26 pohjavesialue. Vesistö on poikkeuksellinen mur-
27 tovesistöjäänne ja muinaisista meriyhteyksistä
28 Kaukajärven pohjassa elää ja kasvaa katkayhteisö,
29 kalojen courmee-pöytä. Alue on merkittävä ja
30 monipuolinen liikunta- ja luontovirkistysalue,
31 joka palvelee sekä Tampereen että Kangasalan
32 väestöä. Pienen ja herkän Pitkäjärvi-Kaukajärvi-
33 vesistön rannoilla täydennysrakentaminen kiihtyy.
34 Viime vuosien huolestuttavat havainnot indikoivat
35 vesistön rehevöitymistä – näkyvyys heikkenee,
36 särkikalat lisääntyvät, vesirutto-vieraslaji ja muut
37 vesikasvimuutokset lisääntyvät, sinilevä on vuo-
38 sittain kasvava ilmiö, joka aika-ajoin estää uimisen
39 järvessä. Täydennysrakentaminen Tampereen ja
40 Kangasalan kaupunkien puolella uhkaa eikä hu-
41 levesikuormituksen kokonaisuutta tiedä kukaan
42 saatika sitä ei hallita ja vesistö rehevöityy edelleen.

43
44 Selvityksissä ja varautumisessa on huomioitava
45 myös ilmastonmuutoksen aiheuttamat kasvavat
46 sadekuormat. Hulevesien hallintaan on useita
47 ratkaisuja kosteikoista biosuodatukseseen. Laskel-
48 missa sateiden tulvariskikertoimiksi eivät riitä enää
49 kerran kymmenessä tai kerran viidessä vuodessa
50 tapahtuvat sateet, vaan tulvariskeihin varautuvaa

viivytykskapasiteettia on taajama-alueilla lisättävä enemmän. Viivytyksen avulla hulevedet suodataan hitaasti maastossa, jolloin hulevesien käsittelyn apuna ovat luontaisesti tehokkaimmin kasvit ja pieneliöt.

Kuntien omavalvonta ei toimi ja rantarakentamista taajamissa himoitaan eikä hulevesiriskejä oteta huomioon – tai ne otetaan huomioon korkeintaan ”riittävästi”. Kaupunki- ja kuntarajat ylittävää valvontaa ei enää ole, kuten aikaisemmin lainsäädännössä. Lainsäädäntöön on palautettava MRL:n mukainen hulevesien valvonta kaavoituksessa ja rakentamisessa.

Tämä laki on muutettava niin, että yhteistyötä ja valvontaa mahdollistetaan yli kuntarajojen, kuten maanrakennuslaki aikoinaan edellytti.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Hulevesien hallinnan tärkein keino on kaavoitus. Hulevesien käsittelystä vastaa pääsääntöisesti se kiinteistö, jolla hulevedet muodostuvat. Kunnan pitää suunnitella ja järjestää hulevesien hallinta erityisesti asemakaava-alueella.

Hulevesien imeyttäminen ja viivyttäminen mahdollisuuksien mukaan kiinteistöillä vähentää kunnan hulevesirakenteiden ja laitteistojen tarvetta sekä niihin käytettäviä kustannuksia. Hulevesien imeyttäminen ja viivyttäminen niiden kerääntymispaikoilla on tavallisesti myös hulevesien hyödyntämisen ja ympäristön kannalta paras ratkaisu.

Kuntien hulevesisuunnitelmissa voidaan ottaa huomioon täydennysrakentamisen tarpeet hulevesien käsittelystä. Aloitteen esimerkit kuitenkin kuvaavat sitä todellisuutta, jossa kuntien omavalvonta ei toimi.

Hulevesisuunnitelman tekemisessä on perusteltua osallistaa sen laatimiseen ainakin kunnan hulevesijärjestelmän vaikutusalueella sijaitsevien kiinteistöjen omistajat ja haltijat. Hulevesijärjestelmän vaikutusalue on se alue, jolla sijaitsevia kiinteistöjä kunnan hulevesijärjestelmä palvelee.

Hulevesijärjestelmän puutteet eivät kuitenkaan noudata kuntarajoja, vaan ne voivat aiheuttaa ympäristöhaittoja laajoille alueille.

Vesistömme ovat yhteistä kansallisomaisuuttamme. Myös niistä huolehtiminen on yhteinen velvollisuutemme. Yhteistyötä ja valvontaa on voitava tehdä yli kuntarajojen.

Eduskunnan viime vuonna hyväksymä rakentamislaki pyrkii ottamaan nykyistä paremmin huomioon ilmastomuutokseen sopeutumisen.

Koulutus

181. Suomen Keskustanaiset: Perusopetukseen valmistavan opetuksen on oltava oppilaan subjektiivinen, lakisääteinen oikeus

182. Uudenmaan Keskustanuoret: Peruskoulun läpäisyvaatimuksia tiukennettava ja tarkistettava

183. Keskustaopiskelijat: Kouluissa on luovuttava aamukahdeksalta alkavista oppitunneista

184. Keskustan Vihdin kuntayhdistys: Opettajien auktoriteetti-asemaa tulee parantaa yhteisillä pelisäännöillä

185. Keskustan Kymenlaakson piiri: Valtakunnallinen kiusaamisen ja väkivallan vastainen malli kouluihin

186. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: Kristillisen kasvatuksen opetuksen turvaaminen ja kehittäminen kouluissa ja varahaiskasvatuksessa

187. Keskustan Lahden kuntayhdistys: Kaikille yhteinen katsomusaine peruskouluun

188. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suomen maakuntalaulut lisättävä osaksi perusopetuksen opetussuunnitelmaa.

189. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Lasten ja nuorten tietoisuutta kotimaisen ruuan alkuperästä lisättävä

190. Etelä-Savon Keskustanaiset: Kerran viikossa perinneruokapäivä ja kerran kuussa maakuntaruokapäivä kouluihin

191. Oulun Keskustakerho: Kouluruoka kunniaan

192. Uudenmaan Keskustanuoret: Liikuntatuntien ja liikuntakasvatuksen määrää on lisättävä koulujen lukujärjestyksiin.

193. Kuopion Keskustaseura: Taulukoliikuntaa kouluihin

194. Turun Keskustaopiskelijat: Puoluepolitiikan tutustuminen pakolliseksi osaksi toisen asteen koulutusta

195. Someron Keskusta: Maaseutukuntien lukioiden hyödyntäminen varautumisessa

196. Keskustan Vihdin kuntayhdistys: Neopsy-ystävällinen kouluympäristö tukee koko luokkaa

197. Keskustan Varsinais-Suomen piiri: Ammatilliseen koulutukseen tarjottava monipuoliset opintopolut erilaisten oppijoiden tueksi ja työntekijäpulan taltuttamiseksi

198. Keskustan Jyväskylän kunnallisjärjestö: Keskustan tulee edistää työelämän tarpeisiin vastaavaa koulutuspolitiikkaa

199. Keskustan Hyrylän paikallisyhdistys: Työelämäikäinen kouluttautuminen

200. Someron Keskusta: Kuntien ikärakenne tulee huomioida toisen asteen koulutuksen rahoituksessa

201. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Koulujen hankintoihin järkeä

202. Keskustan Sivistyssseura: Koulutustason nostoon resursseja

203. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Saimaan yliopisto perustettava

204. Keskustan Sivistyssseura: Yliopistokeskuksista omat yliopistot

205. Kainuun Keskustanuoret: Kajaanin yliopistokeskusta kehitettävä pitkäjänteisesti

206. Turun Keskustaopiskelijat: Opintojen seuranta vakiintuneeksi käytännöksi korkeakouluissa!

207. Joensuun Keskustaopiskelijat: Opinto-oikeus korkeakouluissa palautettava rajattomaksi

208. Keskustaopiskelijat: Ylempi ammattikorkeakoulututkinto muutettava muotoon maisteri (AMK)

209. Keskustanaisten Pirkanmaan piiri: Farmasiakoulutusta Tampereelle

210. Jyväskylän Keskustaopiskelijat JOK: Jyväskylän yliopistoon lääketieteellinen tiedekunta

211. Kainuun Keskustanuoret: Ulkomaalais- taustaisten hoitajien tutkimukset tunnistettava paremmin Suomessa

212. Rajattomat Keskustaopiskelijat: Pakollinen YTHS-maksu poistettava!

181. Suomen Keskustanaiset: Perusopetukseen valmistavan opetuksen on oltava oppilaan subjektiivinen, lakisääteinen oikeus

Maahanmuutto lisääntyy Suomessa lähivuosina, ja se näkyy erityisesti kasvukeskuksissa. Suomessa asuu noin 500 000 henkilöä, jotka puhuvat äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea. Suurimmat vieraskielisten ryhmät ovat venäjää, viroa, arabiaa, englantia ja somaliaa äidinkielenään puhuvat.

Suomen Keskustanaiset ry:n mielestä toimivan kotouttamispolitiikan tavoitteena on oltava, että henkilö integroituu osaksi suomalaista yhteiskuntaa. Kotouttamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota kielen oppimiseen, työllistymisen edistämiseen sekä suomalaisen yhteiskunnan ja sen arvojen tuntemiseen.

Perusopetuslain 5 §:n mukaan kunta voi järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta. Valmistavan opetuksen järjestäminen ei siten ole velvoite kunnille, vaan ne voivat tarpeen vaatiessa järjestää sitä. Valmistavan opetuksen rahoituksesta säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa. Perusopetuslain 9 §:n mukaan maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus vastaa yhden vuoden oppimäärää ja rahoituksen perusteeksi voidaan hyväksyä yhden oppilaan osalta enintään yhdeksän läsnäolokuukautta.

Perusopetukseen valmistava opetus on tarkoitettu kaikille niille esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia esi- tai perusopetuksessa opiskeluun. Tavoitteena on, että maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret saavuttaisivat riittävät kielelliset valmiudet siirtyä esi- tai perusopetuksen piiriin ja saavuttaa jatko-opintokelpoisuuden.

Maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret eivät ole yksi heterogeeninen joukko. On tärkeä tunnistaa erilaiset tarpeet ja ymmärtää heidän moninaiset osaamistaustansa, jotta heidän kouluttautumistaan ja työllistymistään aikuisiällä voidaan edistää. On tilanteita, joissa maahanmuuttajalapsen olisi perusteltua jatkaa yhdeksää läsnäolokuukautta pidempään valmistavassa opetuksessa oman opinto-ohjelman mukaisesti. Lapset saapuvat Suomeen eri ikäisinä ja heidän koulunkäyntihistoriansa vaihtelevat. Usein varsinkin yläkouluikäisenä maahan muuttavan nuoren on mahdotonta saavuttaa todellinen jatko-opintokelpoisuus. Käytännössä valmistavan opetuksen oppilaat kuitenkin siirretään perusopetuksen ryhmiin välittömästi, kun rahoitukseen oikeuttava yhdeksän läsnäolokuukautta valmistavassa opetuksessa päättyy.

1 Suomen Keskustanaiset vaatiikin puoluekokouksen kannanottoa, että perusopetukseen valmistavan opetuksen on oltava lapsen subjektiivinen oikeus, joka on kirjattava lakiin. Nykyinen lainsäädäntö ei velvoita kuntia järjestämään perusopetukseen valmistavaa opetusta. Tarve valmistavaan opetukseen on kuitenkin suuri.

8
9 Lisäksi Suomen Keskustanaiset esittää, että oppilaille on säädettävä oikeus käydä perusopetuksen valmistavaa opetusta tarpeen mukaan. Tavoitteena on oltava, että oppilas siirtyy yleisopetukseen, kun hänellä on riittävä kielitaito. Nykyisessä enintään lukuvuoden pituisessa valmistavassa opetuksessa eivät kaikki oppilaat ehdi saamaan riittäviä valmiuksia jatkaa perusopetusta yleisopetuksessa. Näillä oppilailla tulee olla oikeus jatkaa valmistavassa opetuksessa siihen asti, kunnes heillä on edellytykset siirtyä yleisopetukseen. Perusopetukseen siirtymisen valmiuksista on laadittava selkeät kriteerit.

23 Puoluehallituksen vastausesitys:

25 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

27 Kuntaliiton mukaan lukuvuonna 2022-2023 perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oli noin 14 000 oppilasta.

31 Kuten aloitteessa todetaan, kunta voi järjestää valmistavaa opetusta, mutta kunnilla ei ole lakisääteistä velvollisuutta sen järjestämiseen. Kunta saa valmistavan opetuksen järjestämiseen kuitenkin rahoitusta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesti. Rahoitus mahdollistaa opetuksen järjestämiseen tarvittavia resursseja.

39 Puoluekokous pitää tärkeänä, että kaikilla maahanmuuttajataustaisilla lapsilla olisi mahdollisuus osallistua valmistavaan opetukseen Suomeen tulon jälkeen ja että valmistavan opetuksen rahoitus turvataan.

45 Valmistavan opetuksen tarve voi kasvaa jatkossa, jos maahanmuutto jatkuu nykyisellä tasolla tai tätä voimakkaampana.

49 Puoluekokous pitää tärkeänä, että valmistavan opetuksen toteutumista ja sen pituutta selvitetään

ja arvioidaan tämän perusteella tarvetta säätää valmistava opetus lakisääteiseksi.

Puoluekokous pitää välttämättömänä, että mikäli valmistavasta opetuksesta säädetään lailla, valtio korvaa sen järjestämisestä kunnille aiheutuvat kustannukset täysimääräisesti.

182. Uudenmaan Keskustanuoret: Peruskoulun läpäisyvaatimuksia tiukennettava ja tarkistettava

Peruskoulun läpäisyvaatimuksia on tiukennettava ja tarkistettava nykypäivään sopivammiksi. Syy muutokselle on hälyttävän selkeä. Suomen Pisa-tulokset ja osaaminen esimerkiksi luonnontieteissä, matematiikassa sekä lukutaidossa ovat laskeneet koko 2010-luvun eli reilusti yli 10 vuoden ajan.

Erityisen huolissaan pitää olla lasten ja nuorten luku- ja kirjoitustaitojen heikkenemisestä. On ensiarvoisen tärkeää, että kaikki saavuttavat peruskoulussa vähintäänkin sellaiset perustaidot, joilla pärjää elämässään.

Jotta käännämme kurssimme taas kohti 2000-luvun Pisa-tulosten huippua ja peruskoulu taitojen kehittymistä, meidän täytyy vaatia enemmän. Vaatimusten nostamisen lisäksi meidän täytyy myös tarjota enemmän ja oikein kohdistettua tukea sitä tarvitseville oppilaille. Nykypäivänä oppimisvaikeuksien kirjo on paljon moninaisempi.

Oppimisvaikeudet ovat paljon muutakin kuin lukihäiriötä tai keskittymisvaikeutta. Oikeaa tukea ja apua oikeaan haasteeseen. Lähtien esimerkiksi oppimistavoista, ryhmäkoosta ja opettajan roolista ja asemasta oppimistilanteesta.

Opettajan oikeudet täytyy palauttaa 2000-luvun alun tasolle. Tämä tarkoittaa auktoriteettia ja arvostusta, ei esimerkiksi karttakeppiä ja häpeänurkkaa.

Myös ryhmäkokoja on muokattava noin 20 oppilaan kokoisiksi.

Samalla kun huolehdimme, että kaikki saavuttaisivat suurin piirtein samantasoiset perustaidot, meidän tulee vahvistaa peruskoulun oppilaiden

1 motivaatiota elämän ikäiseen jatkuvaan oppimiseen ja opiskeluun. Kenellekään ei saisi luoda traumaattisia kokemuksia oppimiseen tai opiskeluun liittyen. Meillä on yhtä monta erilaista taitoa ja mielenkiinnon kohdetta kuin ihmisiäkin.

7 Puoluehallituksen vastausesitys:

9 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

11 Perusopetuksen tavoitteet määritellään valtakunnallisessa perusopetuksen opetussuunnitelmassa ja niitä tarkennetaan paikallisissa opetussuunnitelmissa.

16 Opetussuunnitelman perusteet laaditaan perusopetuslain ja -asetuksen sekä tavoitteet ja tuntijaon määrittävän valtioneuvoston asetuksen pohjalta.

21 Perusopetuksen opetussuunnitelman tehtävänä on tukea ja ohjata opetuksen järjestämistä ja jatkuvaa kehittämistä ja perusopetuksen yhdenvertaista toteutumista koko Suomessa ja vahvistaa koulutuksellista jatkumoa.

28 Puoluekokous toteaa, että perusopetuksen opetussuunnitelman ja sen sisältöjen on vastattava yhteiskunnan muuttumiseen ja muuttuviin tarpeisiin, mutta niiden ei ole tarkoitus olla poliittinen kysymys.

34 Puoluekokous pitää tärkeänä aloitteessa esille nostettua huolta siitä, että jokainen peruskoulusta valmistuva nuori omaa perustaidot, joiden varaan oppiminen seuraavilla asteilla perustuu.

39 Keskusta on jo aiemmin esittänyt, että perusopetuksessa kiinnitetään huomiota sen alkupäähän, jotta jokainen lapsi oppii esiopetuksen ja perusopetuksen parin ensimmäisen vuoden aikana välttämättömät perustaidot: lukemaan, kirjoittamaan ja laskemaan, sekä taidot toimia ryhmässä ja itsenäisesti. Nämä perustaidot mahdollistavat muiden taitojen oppimisen ja tietojen omaksumisen perusopetuksen aikana.

49 Keskusta on esittänyt myös, että yläkoulussa otettaisiin käyttöön niin sanotut tsekkaus pisteet, joissa

varmistettaisiin riittävän ajoissa ennen perusopetuksen päättymistä oppilaan riittävä osaamistaso, jotta hänellä on edellytykset edetä ja pärjätä toisen asteen opinnoissa.

Puoluekokous muistuttaa, että erilaisten tietojen ja taitojen opettaminen ja laaja-alaisen yleissivistuksen antaminen on koulun perustehtävä. Sitäkin tärkeämpää on, että jokainen lapsi oppii käyttäytymään ja huomioimaan sekä kohtamaan arvostavasti toiset ihmiset erilaisissa tilanteissa ja kasvaa koulussa itsenäisesti ajattelevaksi yhteiskunnan jäseneksi ja kansalaiseksi.

183. Keskustaopiskelijat: Kouluissa on luovuttava aamukahdeksalta alkavista oppitunneista

Aamukahdeksalta alkavat oppitunnit eivät istu enää nyky-yhteiskunnan rytmiin. Ihmisen biologinen rytmi myöhäistyy murrosiän myötä ja esimerkiksi yhä useampien nuorten harrastuksien harjoitukset venyvät myöhälle iltaan, täten lyhentäen unen määrää. Keskustaopiskelijat esittävät, että kouluissa on luovuttava aamukahdeksalta alkavista oppitunneista ja oppituntien tulee alkaa aikaisintaan aamuyhdeksältä.

Tutkimusten mukaan vireystila ei ole aikaisin aamulla parhaimmillaan, eikä opetuksesta sen takia jää oppilaiden tai opiskelijoiden mieliin riittävästi informaatiota. Myöhemmin alkavat koulupäivät mahdollistavat opettajille nykyistä paremman valmistautumisen työpäiviinsä. Vaikutukset julkisen liikenteen kantokykyyn olisivat positiiviset, koska oppilaat olisivat eri aikaan liikkeellä kuin työmatkalaiset.

Myöhäisempi koulun aloitusaika vastaa paremmin nuorten unen tarvetta ja edistää heidän terveyttään ja hyvinvointiaan. Tutkimukset myös osoittavat, että myöhäisempi koulun aloitusaika parantaa oppilaiden kognitiivisia kykyjä ja oppimistuloksia. On aika tuoda koulutus nykypäivään.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen, vaikka tunnistaakin aloitteessa esitetyt ongelmat.

1 Kouluilla on omat käytänteensä ja aamun ensimmäisen oppitunnit alkavat eri aikaan eri kouluissa.

2
3
4 Puoluekokous näkee tärkeänä säilyttää asiassa
5 päättävältä kouluissa ja kunnissa, sillä ympäri
6 Suomen peruskoululaisten arki voi olla hyvinkin
7 erilaista. Erityisesti haja-asutusalueilla koulukuljetukset
8 voivat määritellä myös koulun aloitusaikaa.
9 Lasten koulumatka voi tapahtua myös vanhemman
10 kyydillä osana vanhemman työmatkaa.
11 Tämän kaltaisten tilanteiden yleisyys eri alueilla
12 puoltaa ajatusta päättävällän säilymisestä paikallisella
13 tasolla ja kouluissa.

14
15 Myöhäisemmän aamualoitusten etuja voidaan
16 myös saavuttaa eri pedagogiikan keinoin, kuten
17 aamun ensimmäisten ja toisaalta myös päivän viimeisten
18 oppituntien opetusmenetelmiä kehittäen.

184. Keskustan Vihdin kuntayhdistys: Opettajien auktoriteetti- asemaa tulee parantaa yhteisillä pelisäännöillä

19
20
21
22
23
24 Nyky-yhteiskunnassa kouluilla on keskeinen rooli
25 lasten ja nuorten kasvatuksessa ja koulutuksessa.
26 On kuitenkin havaittu, että opettajien auktoriteetti
27 oppilaisiin nähden on heikentynyt, mikä ilmenee
28 haasteina ylläpitää järjestystä ja hiljaisuutta luokahuoneissa.
29 Tämä ongelma on erityisen merkittävä alakouluissa,
30 joissa mm. metelin määrä voi ylittää
31 työturvallisuuden raja-arvot ja aiheuttaa
32 merkittävää kuormitusta erityisesti neuropsykiatrisesti
33 oireileville lapsille, vaarantaen pahimmillaan
34 heidän tulevaisuutensa. Tilanteesta kärsii lisäksi
35 myös opettajien työhyvinvointi.

36
37 Esitämme, että Keskusta sivistyspuolueena aloittaa
38 valtakunnallisten koulusääntöjen edistämisen.
39 Tavoitteena luoda yhtenäiset ohjeet, jotka tukevat
40 opettajien auktoriteettia, selkiyttävät säännöt ja
41 koulumaailman toimintatavat koko maassa. Näin
42 varmistamme, että jokainen ymmärtää odotukset
43 ja tiedostaa yhteiset toimintatavat. Yhtenäisyys tarjoaa
44 lapsille pysyvyyttä ja turvaa. Lisäksi malli tarjoaa
45 vanhemmille arvokasta tukea kasvatustyössä,
46 mahdollistaen sääntöjen opettelun ja omaksumisen
47 yhdessä lapsensa kanssa jo ennen koulupolun
48 aloittamista.

49
50

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Puoluekokous korostaa yhteisten sääntöjen noudattamisen tärkeyttä kouluissa. Puoluekokous näkee kuitenkin, että koulujen ja kuntien autonomia on tärkeä osa koulujen arkea. Koulujen omat käytänteet ja säännöt palvelevat parhaiten niiden arkea ja tarpeita.

Puoluekokous kuitenkin katsoo, että ohjeita ja hyviä käytänteitä esimerkiksi työrauhan turvaamiseksi ja kiusaamisen vähentämiseksi voidaan kehittää myös valtakunnallisesti. Lisäksi kouluja ja kuntia voidaan ohjauksella kannustaa kehittämään omia ohjeita sekä koulurauhan turvaamiseksi että kiusaamisen vähentämiseksi.

185. Keskustan Kymenlaakson piiri: Valtakunnallinen kiusaamisen ja väkivallan vastainen malli kouluihin

Oppilaiden turvallisuus ei ole riippuvainen koulun koosta vaan siitä, miten koulua johdetaan ja kiusaamiseen puututaan. Kouluissa on valvovia aikuisia, tukioppilaita ja koulunuorisotyö on ajoittain läsnä. Silti asia sakkaa.

Oppilaiden turvallisuus on siis riippuvainen siitä, miten kiusaamiseen ja väärinkäytöksiin puututaan. Luemme ja kuulemme jatkuvasti tarinoita siitä, kun toimet eivät ole riittäviä. Jokainen meistä on kuullut niitä asioita mitä kouluissa tapahtuu, olemme lukeneet tilastoja ja tutkimuksia, miten moni kohtaa kiusaamista ja väkivaltaa koulussa. Teoista ei käytetä nimeä rikos, koska alle 15-vuotiaalla lapsella ei ole teoistaan rikosoikeudellista vastuuta. Koulussa esille tulevia lainvastaisia tekoja ovat esimerkiksi pahoinpitely, laiton uhkaus, varkaus, kunnianloukkaus ja viestintäsalaisuuden loukkaus.

Kymenlaakso Keskusta esittää, että nk. Etelä-Karjalan mallin mukaisesti kehitetään valtakunnallinen kiusaamisen ja väkivallan vastainen toimintamalli, joka puuttuu alle 15-vuotiaiden lasten koulussa tekemiin lainvastaisiin tekoihin. Selvitetään moniammatillisen ryhmän tarve ja kokoonpano, niin että siinä on edustus kaikista tarpeellisista palveluista.

Puoluehallituksen vastausesitys:

2

3 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

4

5 On tärkeää antaa valtakunnallisia toimintaohjeistuksia ja tukea kaikille osapuolille. Keskusta peräänkuuluttaa ennaltaehkäisyn merkitystä, jossa korostuu moniammatillinen yhteistyö ja selkeät toimintatavat kiusaamisen puuttumiseen jo alkuvaiheessa. Tätä on tavoiteltu jo olemassa olevalla valtakunnallisella KiVa koulu -toimenpideohjelmalla ja sovitteluun tähtäävällä Verso-menetelmällä.

13

14 Keskusta tunnistaa koulukiusaamisen pitkäaikaiset vaikutukset ja kannattaa kouluväkivallan kirjaimista rikoslakiin. Kirjaus ei tarkoittaisi muutosta alle 15-vuotiaiden rikosoikeudelliseen vastuuseen, mutta painottaisi kouluväkivallan vakavuutta ja sitä alleviivaisi myös mahdollinen vahingonkorvausvelvoite.

21

22 Keskusta pitää tärkeänä, että lasten ja nuorten sosiaalisia ja vuorovaikutustaitoja vahvistetaan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Nämä taidot auttavat lasta asettumaan myös toisen ihmisen asemaan ja voivat osaltaan ehkäistä kiusaamista.

28

186. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: Kristillisen kasvatuksen opetuksen turvaaminen ja kehittäminen kouluissa ja varhaiskasvatuksessa

33

34 Suomalaisen koulun voi sanoa syntyneen vahvasti kirkon vaikutuksesta ja alusta alkaen koulusamme on ollut vahva kristillinen arvopohja ja uskontokasvatus. Tämän pohjalta on syntynyt kansallinen identiteettimme laajasti katsottuna. Kristillinen kasvatus on luonut lainsäädäntömme arvopohjaa oikean ja väärän erottamiseksi.

41

42 Juuri nyt on tarpeen korostaa koulun ja varhaiskasvatuksen merkitystä kullekin ikäluokalle soveltuvilla opetuksen ja kasvatuksen toteuttamistavoilla uskonnollisessa kasvatustyössä. On sanottu, että jos suomalaiset olisivat "enemmän kristittyjä", niin maahanmuuttajienkin olisi parempi elää ja asua tässä maassa. Siksi tarvitaan muuttuvassa koululaitoksessa jopa nykyistä enemmän kristillistä kasvatusta ja oman kristillisen uskonnon opetusta.

50

Siihen on kansankirkkoihimme kuuluvilla oikeus edelleenkin ja tälle opetustyölle tulee antaa mielekkään opetustyön tarvitsema oppituntien määrä varhaiskasvatuksesta lukion päätökseen saakka.

Suomessa on käsite oman uskonnon opetus ja nykyistä käytäntöä on perusteltua jatkaa, koska se turvaa uskonrauhan maassamme, missä on jo alun toista sataa vuotta ollut uskonnonvapaus. Ongelmana käytännön opetustyössä on eri aikoina vähentynyt uskonnonopetuksen tuntimäärä.

Siksi aloitteella ehdotetaan: Mielekkään oman uskonnon opetuksen tavoitteiden toteuttamiseksi ryhdytään toimiin, joilla uskonnon opetuksen osuutta pyritään lisäämään ja että koulujen kristilliset juhlaperinteet tietoisesti säilytetään maassamme myös osana kansallista identiteettiämme.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Perusopetuksen järjestäjä on velvollinen järjestämään oppilaille oppilaiden enemmistön uskonnon mukaista uskonnon opetusta. Muihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvat oppilaat voivat osallistua tähän opetukseen huoltajan pyynnöstä riippumatta siitä, onko kyseissä koulussa tai kunnassa tarjolla elämäkatsomustiedon tai muiden uskontojen opetusta.

Opetuksen järjestäjällä on velvollisuus järjestää myös muun uskonnon tai elämäkatsomustiedon opetusta, jos niiden opetukseen osallistuvia oppilaita on yhteensä vähintään kolme kyseisen opetuksen järjestäjän kouluissa.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että jokaisella lapsella olisi mahdollisuus oman uskonnon opetukseen. Opetusta pitäisi voida järjestää myös etäopetuksena opetuksen järjestäjien välisenä yhteistyönä, erityisesti niissä tilanteissa, kun kyseisen uskonnon opetukseen osallistuvia oppilaita on vähän.

Perusopetuksen uskonnon opetus ei ole enää tunnustuksellista. Uskonnon opetukseen sisältyy olennaisena osana oman uskonnon tuntemus. Uskontoon perehtymiseen kuuluu myös tutustuminen uskonnonharjoittamisen muotoihin ja tapoihin.

Osa lasten uskonnollisesta kasvatuksesta tapahtuu tälläkin hetkellä eri uskontokuntien ja kirkkojen toimesta mm. näiden järjestämissä tilaisuuksissa.

Puoluekokous pitää kuitenkin tärkeänä, että institutionaalisella koulutusjärjestelmällä säilyy Suomessa pääasiallinen vastuu uskonnon opetukselta. Tämä pitää uskonnon opetuksen läpinäkyvänä.

Puoluekokouksen mielestä jo yleissivistyksen kannalta on tärkeää, että kouluissa opetetaan uskontoa. Uskontolukutaito, ymmärrys hengellisyyden merkityksestä ja dialogi eri uskontokuntien välillä ovat tulevaisuudessa entistä tärkeämpiä taitoja.

Kristinuskon tunteminen auttaa ymmärtämään yhteiskuntaamme ja sen historiaa. Muiden uskontojen opetus antaa riittävän perustan ymmärtää myös muita uskontoja ja kulttuureita maailmassa, jossa vastakkainasettelut aika ajoin kärjistyvät myös uskoon liittyvien erilaisten näkemysten vuoksi. Puoluekokous ei näe kuitenkaan tarpeellisenä kasvattaa uskonnon opetuksen tuntimäärää nykyisestä.

Puoluekokous muistuttaa, että päävastuu lasten uskonnollisesta kasvatuksesta on lapsen vanhemmilla ja muilla läheisillä ihmisillä kuten kummeilla ja isovanhemmilla.

187. Keskustan Lahden kuntayhdistys: Kaikille yhteinen katsomusaine peruskouluun

Nykymaailmassa tarvitaan vuoropuhelua eri uskontojen välillä. Myös kouluissa on tärkeää kannustaa tähän ja siirtyä oman uskonnon tai elämäkatsomustiedon opetuksesta yhteisen katsomusaineen opetukseen. Yhteinen katsomusaine lisää ymmärrystä erilaisista maailmankatsomuksista ja oppilaat oppivat tuntemaan ja ymmärtämään toistensa uskontoja ja kulttuureita. Tämä hälventää virheellisiä stereotyyppioita eri uskonnoista ja niiden harjoittajista. Uuden katsomusaineen luominen uskonnon ja elämäkatsomuksen oppiaineiden tilalle vaatii eduskunnan päätöksen ja lakimuutoksia. Nykyisessä kahden vaihtoehdon katsomusaineen opetuksen mallissa on paljon ongelmia. Opetus-

hallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet 13 uskontoa varten. Uskonnollisia yhdyskuntia on Suomessa yli 50. Niiden kaikkien jäsenillä on oikeus vaatia kunnalta oman uskonnon opetusta, jos jäseniä on saman kunnan peruskouluissa oppilaina vähintään kolme. Elämäkatsomustiedon voivat valita ne oppilaat, jotka eivät kuulu mihinkään rekisteröityyn uskonnolliseen yhdyskuntaan tai joiden uskontokunnan mukaista opetusta ei voida järjestää. Evankelis-luterilaiseen tai ortodoksiseurakuntaan kuuluvat oppilaat eivät voi valita katsomusaineekseen elämäkatsomustietoa.

Pienimmilläänkin opetuksenjärjestäjillä on usein tilanne, että niillä on velvollisuus järjestää neljän eri katsomusaineen opetusryhmät. Katsomusaineen viikkotuntimäärä koko perusopetuksessa on kymmenen tuntia. Neljän eri katsomusaineen opetus nostaa tarvittavan resurssin samalle tasolle kuin äidinkielen ja kirjallisuuden opetus tai kaksinkertaiselle tasolle A1-kielen opetukseen nähden. Suuremmilla koulutuksenjärjestäjillä resurssitarve kasvaa mittasuhteiltaan moninkertaiseksi.

Nykyinen katsomusaineen opetuksen malli on eriarvoistava, oppilaita segregoiva ja tuottaa koulutuksenjärjestäjille usein kohtuuttomia käytännön toteutuksen haasteita ja lisäkustannuksia. Esimerkiksi ammattitaitoisen ja kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön löytäminen osa-aikatyöhön kattavasti ympäri Suomen on täysin mahdotonta.

Edellisellä hallituskaudella Opetus- ja kulttuuriministeriö toteutti selvityksen, jonka mukaan nykyinen uskontoon ja elämäkatsomustietoon ja -kautuva katsomusaineiden opetus kohtaa tulevaisuudessa merkittäviä haasteita väestömuutosten ja katsomuksellisen moninaisuuden lisääntyessä. Katsomusaineiden opetuksen uudistamista varten perustettiin vuosiksi 2022-2024 kehittämistyöryhmä, jonka tehtävänä on valmistella esityksiä katsomusaineiden opetuksen uudistamisesta perusopetuksessa, lukio-opetuksessa sekä ammatillisessa koulutuksessa.

Keskustan Lahden kuntayhdistys ry esittää Keskustan puoluekokoukselle, että puolue ottaa tavoitteekseen ja osaksi poliittista ohjelmaansa katsomusaineiden opetuksen yhtenäistämisen seuraavalla opetussuunnitelmakierroksella sikäli,

kun se pilottihankkeissa ja kehittämistyöryhmän esityksissä osoittautuu järkeväksi. Katsomusaineiden opetuksen uudistamisesta tulee tehdä kattava vaikutusarviointi, jossa sitä arvioidaan paitsi oppilaan ja koulutusjärjestelmän myös talouden, työllisyyden ja opettajankoulutuksen näkökulmasta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen. Puoluekokous viittaa myös Keskustan Haapamäen paikallisyhdistyksen aloitteeseen (numero 186) antamaansa vastaukseen.

Puoluekokous kuitenkin katsoo, että esimerkiksi peruskoulun yläluokilla olisi mahdollista toteuttaa osa opetuksesta kaikille yhteisenä katsomusaineiden opetuksena. Kyseiselle oppiaineelle ei sellaisenaan ole olemassa pohjaa tai vertailukohtaa, vaan sen perusteet tulisi luoda huolellisen valmistelun kautta.

Hyvin toteutettuna osana opetusta katsomusaine opettaisi nuorille paitsi avoimuutta, myös aitoa syväymmärrystä erilaisia uskontokuntia ja niiden tapoja kohtaan. Parhaimmillaan aine auttaisi tuntemaan oman ajattelun moraalisen pohjan kirkkaammin ja loisi myös osaltaan pohjaa yhteiskuntarauhalle ja vuoropuhelulle moniarvoisessa maailmassa. Osittain oman uskonnon korvaavana opetuksena se ei vähentäisi oman uskonnon tai muun elämäkatsomuksen arvoa, vaan voisi paremminkin tuoda peilejä ja näkökulmia, jotka voisivat omaa ajattelua syventää.

188. Pohjois-Pohjanmaan Keskustanuoret: Suomen maakuntalaulut lisätävä osaksi perusopetuksen opetussuunnitelmaa.

Pohjois-Pohjanmaan keskustanuoret vaativat Suomen maakuntalaulujen lisäämistä osaksi perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Maakuntalaulut eli Suomessa Suomen historiallisten ja nykyisten maakuntien kunniaksi sävelletyt tai tuohon tarkoitukseen myöhemmin valitut laulut ovat merkittävä osa Suomalaista kulttuuriperintöä.

Maakuntalaulut vahvistavat alueellista identiteettiä, ja luovat yhteisöllisyyden tunnetta kovaan

individualistiseen yhteiskunnan aikakauteen. Kulttuuriperinnön vaalimista tulisi korostaa vielä laajemminkin globalisoituvassa ja anglo-Amerikka vetoisessa maailmassa.

Nuoret ovat pitäneet perinteisiä maakuntalauluja epämuodikkaina pitkään. Maakuntalauluja kohtaan on kuitenkin virinnyt Suomessa viime vuosina ilmiselvää, toisaalla varovaista, toisaalla jopa intohimoista kiinnostusta. Tämä kiinnostus on saatettava nyt myös lasten ja nuorten keskuuteen tuomalla maakuntalaulut osaksi perusopetuksen opetussuunnitelmaa.

Jokaisella lapsella ja nuorella tulee olla oikeus vahvaan alueelliseen identiteettiin, ja siksi jokaisissa koulujen juhlissa tulisi raikua oman alueensa maakuntalaulu. Suomalaisiin maakuntalauluihin tulee tutustua myös musiikinopetuksessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous arvostaa vahvaa alueellista identiteettiä sekä maakuntalaulujen roolia osana alueellisen identiteetin muodostumisessa. Puoluekokous ei kuitenkaan näe tarvetta sisällyttää maakuntalauluja opetussuunnitelmiin.

Puoluekokous toteaa, että oman alueellisen identiteetin muodostumista voidaan vahvistaa monin eri keinoin kouluissa, harrastuksissa ja kodeissa. Esimerkiksi musiikinopetuksessa voidaan tutustua oman ja muidenkin alueiden maakuntalauluihin.

189. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Lasten ja nuorten tietoisuutta kotimaisen ruuan alkuperästä lisättävä

Ruoan kotimaisuuden merkitys erityisesti 20–40-vuotiaiden keskuudessa on MTK:n mukaan hälyttävän alhainen. Ikäluokasta vain 30 % kokee kotimaisuuden painavimmaksi syyksi ostopäätöstä tehdessä. Vaakakupissa eniten painaa tuotteen hinta. Halvimmat tuotteet löytyvät yleisesti kauppojen omista merkeistä, joiden alkuperä on usein jotain muuta kuin Suomessa.

1 Yhä kiihtyvän kaupungistumisen ja maaltamuuton
2 seurauksena ihmisten tietoisuus ja kosketuspinta
3 alkutuotantoon on vähentynyt, jolloin kotimaisen
4 ruoan merkitys ja arvo helposti unohtuvat. Ko-
5 timaisen tuotannon huono arvostus on omiaan
6 syventämään maatalouden jo ennestään hälyttä-
7 vää ahdinkoa. Maatalous on kriittinen osa Suomen
8 huoltovarmuutta ja ruokaturvaa, josta meillä ei
9 maailman myllerryksen keskellä ole varaa luopua.

11 Pohjois-Karjalan Keskustanuoret ja Joensuun
12 Keskustaopiskelijat ehdottavat perusopetuksen
13 opetussuunnitelmaan lisättäväksi erilliset lähiru-
14 kapäivät. Päivien tarkoituksena olisi lisätä lasten
15 ja nuorten tietoisuutta ja ymmärrystä kotimaisen
16 ruoan ja elintarvikeketjun merkityksestä osana
17 yhteiskuntaa. Lähiruokapäivään voisi kuulua erilai-
18 sia vierailuja lähiseudun maatiloille, jolloin nuoret
19 näkisivät käytännössä maaseudun arkea ja oppisi-
20 vat paremmin ymmärtämään, mistä ruoka omalle
21 lautaselle tulee. Lisäksi päivät voisivat sisältää
22 tutustumista erilaisiin paikallisiin raaka-aineisiin ja
23 niiden jatkojalostukseen ruoaksi esimerkiksi osana
24 kotitalouden opetusta. Lähempi tutustuminen
25 maaseudun elämään voisi myös lisätä nuorten
26 kiinnostusta eri maaseutuelinkeinoja kohtaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

30 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

32 Keskusta tunnistaa kotimaisen ruoan tuotannon
33 arvostuksen haasteet ja aloitteessa esitetyt perus-
34 teet asian tärkeydelle.

36 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
37 sisältävät jo nyt aloitteessa esille nostettuja tee-
38 moja ja mahdollistavat siten niiden sisällyttämisen
39 opetukseen ja oppituntien aiheisiin. 1-2 -luokkien
40 ympäristöopin opetussuunnitelma sisältää yhtenä
41 keskeisenä sisältöalueena elämän perusedellytys-
42 ten pohtimisen. Tässä kokonaisuudessa yhdeksi
43 teemaksi on nostettu ravinnontuotannon ja juo-
44 maveden alkuperään tutustuminen.

46 7-luokan kotitalousopetuksen opetussuunnitel-
47 maan sisältyy keskeisenä sisältöalueena ruoka-
48 osaaminen ja ruokakulttuurit. Tämä kokonaisuus
49 sisältää muun muassa ruokaturvallisuuden, ruoka-
50 ketjun ja elintarviketuntemuksen näkökulmat.

Lähiaruokapäiviä ja vierailuita lähiseudun maataloil-
le voidaan järjestää myös osana opetusta jo nykyi-
sen opetussuunnitelman puitteissa. Eri järjestöt
voisivat järjestää myös koululaisille suunnattuja
tapahtumia teeman ympäriltä.

Puoluekokous toteaa, että opetuksen järjestäjillä
on mahdollisuus tarjota oppilaille myös valinnai-
sia kursseja, joiden opetussuunnitelmat voidaan
suunnitella koulutuksen järjestäjäkohtaisesti tai
koulukohtaisesti. Esimerkiksi ruoan matka pellolta
pöytään voisi hyvin olla lyhyen valinnaisineen
sisältönä.

190. Etelä-Savon Keskustanaiset: Kerran viikossa perinneruokapäivä ja kerran kuussa maakuntaruokapäivä kouluihin

Kouluterveyskyselyyn vuonna 2023 vastanneista
perusopetuksen 8. ja 9. luokkaa käyvistä pojista 37
prosenttia ja tytöistä 47 prosenttia kertoi, ettei syö
aamupalaa joka arkiamu. Lukioiden 1. ja 2. vuo-
den opiskelijoista noin kolmannes ja ammatillisten
oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoista noin
puolet ei syönyt aamupalaa jokaisena arki-aamuna.

Kouluruokaa kyselyn mukaan ei syö päivittäin yli
kolmasosa nuorista. Tytöt perusopetuksen 8. ja 9.
luokalla (44 %), lukioissa (36 %) ja ammatillisissa
oppilaitoksissa (46 %) jättivät päivittäisen koulu-
lounaan väliin poikia (32, 24, 34 %) yleisemmin.
Koululounaan päivittäin syömättä jättäneiden tyt-
töjen osuus on kasvanut viime vuosina erityisesti
perusopetuksen 8. ja 9. luokilla.

Nuoret korvaavat energian saantiaan karkeilla,
energiajuomilla ja erilaisilla paistopisteiden tuot-
teilla, jotka eivät ole ravintoarvoiltaan yhtä moni-
puolisia kuin kouluruoat.

Ylen 5.3.2024 julkaiseman artikkelin mukaan
nuorten lempiruokia ovat koulussa uunimakkara,
makaronilaatikko ja muut liharuoat. Toisin sanoen
hyvin perinteiset ruoat, monille kotonakin tutuiksi
tulleet ruoat.

Suomessa on runsaasti erilaisia perinneruokia ja
maakuntaruokia, jotka maistuvat myös nuorille.
Etelä-Savon Keskustanaiset esittävät, että koulu-

hin on saatava vähintään kerran viikossa perinne-
ruokapäivä ja kerran kuussa maakuntaruokapäivä.
Maakuntaruokapäivä on makumatka tutustuen
Suomen eri maakuntien ruoka tarjontaan ja nos-
taisi kotimaisen ruoan arvostamista. Perinneruo-
kapäivä takaa, että tuolloin suurin osa nuorista syö
koulupäivän aikana kouluruoan, kuten toiveruo-
kapäivinä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous muistuttaa, että kouluruokailu on
osa opetusta. Kouluruokailun tehtävänä on oppi-
laiden terveen kasvun ja kehityksen, opiskeluky-
vyn sekä ruokaosaamisen tukeminen.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa
todetaan, että kouluruokailun järjestämisessä
otetaan huomioon ruokailun terveydellinen, sosi-
aalinen ja kulttuurinen merkitys. Ruokailuhetkillä
on myös tärkeä virkistystehtävä ja niillä edistetään
kestävää elämäntapaa, kulttuurista osaamista sekä
ruoka- ja tapakasvatuksen tavoitteita. Puolueko-
kous pitää näitä tavoitteita erittäin tärkeinä.

Puoluekokous pitää tärkeänä myös, että koulu-
ruoka on monipuolista ja ravitsemussuosittelut
täyttävää. Nämä edellytykset on mahdollista täyt-
tää, kun kouluruokailun järjestämiseen on varattu
riittävät resurssit.

Ruoan ravitsemuksellisuuden ohella on tarpeen
kiinnittää huomiota ruoan ulkonäköön ja makuun,
jotta ruoka olisi mahdollisimman houkuttelevaa.
Koululaisten ja oppilaiden osallistumista ruo-
kailuun tulee seurata jatkuvasti ja etsiä keinoja
parantaa kouluruoan menekkiä ja ruokailuhetkien
viihtyvyyttä.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että oppilaita osal-
listetaan kouluruokailuhetkien ja tarjottavien
ruokien suunnitteluun mukaan. Koulussa voidaan
perustaa esimerkiksi ruokaraateja, jotka osallistu-
vat kouluruokailun kehittämiseen. Tämän ohessa
oppilaiden voi antaa esimerkiksi äänestää toive-
ruokaviikon ruoista.

191. Oulun Keskustakerho: Kouluruoka kunniaan

Uusimman kouluterveyskyselyn mukaan monilla paikkakunnilla yli puolet tai lähes puolet kasi- ja ysiluokkalaisista jättää kouluruoan syömättä useana päivänä viikosta. Ravinnolla on suuri merkitys kasvavan nuoren jaksamiseen ja kehittymiseen. Nyt pitäisi puuttua niihin syihin, miksi kouluruoka jää syömättä ja nostaa kouluruoka arvoiseensa kunniaan.

Nyt täytyisikin käynnistää valtakunnallinen kampanja, jossa puututtaisiin moninaiisiin syihin, miksi kouluruoka jää syömättä. Ruoan laadussa on parantamista, ruokailuajoissa sekä ruokailun käytännön järjestelyissä on parantamista. Samoin koululaisten poistumista kesken koulupäivän koulun alueelta tulisi pohtia, sillä lähikaupasta on helppo hakea epäterveellistä kouluruoan korviketta.

Monet keinot kouluruoan aseman parantamisesta ovat vain asenteesta ja pienistä käytännön toimita kiinni.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Etelä-Savon Keskustanaisten aloitteeseen (numero 190) antamansa vastauksen perusteluihin.

192. Uudenmaan Keskustanuoret: Liikuntatuntien ja liikuntakasvatuksen määrää on lisättävä koulujen lukujärjestyksiin.

Suomalaisten lasten ja nuorten fyysinen kunto on suorastaan romahtanut. Milkä pahinta myös halukkuus ja aktiivisuus fyysisiä ponnisteluja, liikuntaa sekä urheilua kohtaan on laskenut.

Erityisesti peruskoulun ja toisen asteen liikuntatunneilla ja liikuntakasvatuksella on valtaisa merkitys lasten ja nuorten myöhemmän elämän liikuntaaktiivisuuteen sekä suhtautumiseen.

Koulujen liikuntakasvatuksen merkitys korostuu erityisesti niiden lasten ja nuorten osalta, joilla omat läheiset sekä tuttavapiiri eivät ohjaa, aktivoi tai kannusta liikkumaan. Liikunta on hyvin

1 moninaista ja monipuolista. Erilaisista liikunnan
2 muodoista löytyy jokaiselle sopivia tyylejä ja lajeja
3 esimerkiksi ketteryydestä voimaan ja voimasta
4 taktiikkaan sekä niiden väliltä.

5
6 Lapsille ja nuorille täytyy yhä helpottuvassa ja ke-
7 hittyvässä yhteiskunnassa opettaa ponnistelun ja
8 raatamisen merkitys elämässä pärjäämistä varten.
9 Hiki on ihana asia ja ylpeyden aihe tuoksustaan
10 huolimatta.

11
12 Liikunta tukee yleistä arjessa jaksamista sekä vah-
13 vistaa henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Liikunnan
14 ei tarvitse perustua kilpailuun, eikä sen tarvitse
15 perustua myöskään perinteisiin urheilulajeihin.

16
17 Lajeja ja liikunnan muotoja voi kehittää ja keksiä
18 itse. Myös monet perinteiset fyysiset käytännön
19 työt, kuten vaikka piha-, lumi-, ja metsätyöt tarjo-
20 avat oivia kunnan kohotuksen hyödyllisiä muotoja.

21
22 Liikunta ja esimerkiksi kilpajoukkueurheilu lapsena
23 ja nuorena opettaa elämässä tarvittavia tiimityös-
24 kentelyn taitoja sekä opettaa häviämään ja voitta-
25 maan. Voittaminen ja häviäminen sekä paineiden
26 kokeminen taas kehittävät ja kasvattavat resiliens-
27 siä eli kykyä sietää epämukavuutta sekä osata
28 joustaa erilaisissa tilanteissa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

29
30
31 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

32
33
34 Keskusta tunnistaa koululiikunnan tärkeyden ja
35 kantaa huolta lasten ja nuorten liikkumattomuus-
36 desta. Liikunnan opetusta on mahdollista lisätä
37 myös tarjoamalla liikuntaa valinnaisaineena.

38
39 Keskusta kuitenkin tunnistaa myös, ettei koululi-
40 kunta valitettavasti ole kaikille lapsille ja nuorille
41 mielekkäimmältä tuntuva tapa liikkua ja saada
42 kipinää liikunnan harrastamiseen.

43
44 Puoluekokous toivookin, että kouluissa mietitään,
45 millä tavoin liikunnan opetusta ja opetusmenetel-
46 miä voidaan kehittää siten, että jokainen oppilas
47 saa liikuntatunneilla onnistumisen kokemuksia ja
48 kokee iloa liikkumisesta.

49
50

Puoluekokous korostaa sen tärkeyttä, että jokaisella nuorella ja lapsella olisi mahdollisuus maksutomaan ja mieleiseen liikuntaharrastukseen, jossa hän aidosti löytäisi kipinän liikuntaan ja voisi sitä kautta kokea yhteisöllisyyttä. Tämä on mahdollista mm. Keskustan aloitteesta aloitetun Harrastamisen Suomen mallin puitteissa.

193. Kuopion Keskustaseura: Taukoliikuntaa kouluihin

Liikunnalla on positiivinen vaikutus mielenterveyteen, oppimiseen ja yleiseen terveyden tilaan. Suurin osa lapsista liikkuu luonnostaan riittävästi, mutta osalle liikunnan määrä jää vähäiseksi. Pään, niskan ja hartioiden kipu on varsin yleistä. Näitä kipuja esiintyi vuoden 2023 kouluterveyskyselyn mukaan esimerkiksi perusopetuksen 8. ja 9. luokkien, lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten tyttöistä 51-63 prosentilla ja pojista 24 – 30 prosentilla.

Tämä antaa selkeästi aihetta kehittää uusia toimintatapoja ennalta ehkäisevään toimintaan. Kipujen taustalla todennäköisesti on runsas tietoteknisten laitteiden käyttö opetuksessa ja vapaa ajalla, jolloin liikunta jää vähäiseksi.

Tuki- ja liikuntaelinten ongelmat ovat yleisiä myös opetustyössä ja muussa työelämässä.

Päivittäisistä taukoliikuntahetkistä on saatu hyviä kokemuksia esimerkiksi Keravalla, jossa päivittäinen taukoliikunta kuuluu velvoittavana opetussuunnitelmiin. Tällä on alustavien tulosten perusteella saatu positiivisia vaikutuksia lasten ja nuorten hyvinvointiin mm. liikkuvuuden parantamisen myötä sekä opettajien jaksamiseen ja tuki- ja liikuntaelimestöstä johtuvien sairauspoissaolojen vähenemisenä.

On erittäin tärkeää, että kaikki lapset saadaan jollakin tavalla pitämään liikunnasta.

Liikunnan ei pidä tuntua nololta, pakolta, kilpailulta tai rangaistukselta. Se voi olla esimerkiksi tunneilla hetkittäistä ohjattua venyttelyä ja venkiertoa vilkastuttavia helppoja vartalon liikkeitä ilman erityisiä välineitä. Välitunneilla voisi olla liikkumiseen motivoivan musiikin tahdissa tapahtuvaa vapaata rytmistä liikkumista. Väliillä se voisi

olla pienryhmissä tapahtuvaa ohjattua liikuntaa, jossa ohjaajana voi toimia opettaja tai kokeneempi oppilas, joka voi opastaa nuoremmat sovitujen hyväksi havaittujen liikkeiden hallintaan turvallisesti.

Tärkeintä on, että kaikille syntyy kipinä huolehtia oman kehonsa hyvinvoinnista myös tulevaisuudessa ja oppia riittävät menetelmät siihen.

Kuopion Keskustaseura esittää, että Keskusta tukee toimia koulujen tauko- ja välituntiliikunnan kehittämiseksi ja toteuttamiseksi sopivassa muodossa kaikkien lasten ja myös opetushenkilökunnan terveyden ja hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa myös Uudenmaan Keskustanuorten aloitteeseen (numero 192) antamaansa vastaukseen.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että peruskouluissa sitoudutaan laajasti oppilaiden ja koulun henkilökunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Oppilaiden liikunnallisuuden edistäminen on yksi osa tätä kokonaisuutta. Lisääntynyt fyysinen aktiivisuus edistää oppilaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä parantaa koulussa viihtymistä ja työrauhaa, kun energiaa on purettu aktiiviseen liikkumiseen.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että oppilaat viettäisivät koulupäivinä välitunnit mahdollisimman usein ulkona. Koulujen pihat ja lähiympäristöt tulee suunnitella siten, että ne kannustavat lapsia ja nuoria liikkumaan. Lapset ja nuoret tulee myös ottaa mukaan pihojen suunnitteluun.

Puoluekokous kannustaa koulutuksen järjestäjiä levittämään hyväksi koettuja käytäntöjä toisilleen. Osassa kouluista on otettu käyttöön koulupäivän aikana yksi tavanomaisia välitunteja pidempi niin sanottu liikuntavälitunti, jonka aikana koulun pihalla voi olla myös ohjattua liikuntaa.

Koulujen sisäliikuntatilat voisivat olla myös koulupäivän aikana, ennen koulupäivän alkua ja koulupäivän päätyttyä oppilaiden vapaasti käytettävissä, jos tiloissa ei ole menossa liikuntatuntia. Liikkuminen voidaan ottaa myös osaksi minkä

tahansa muun oppiaineen oppitunteja kuhunkin tilanteeseen sopivalla tavalla.

194. Turun Keskustaopiskelijat: Puoluepolitiikkaan tutustuminen pakolliseksi osaksi toisen asteen koulutusta

Nuorten kiinnostus poliittista vaikuttamista kohtaan, erityisesti puolueiden kautta, on huolestuttavan matalalla. Jotta saamme nuoret kiinnostumaan politiikasta ja erityisesti puoluepolitiikasta, poliittisten järjestöjen pitää tulla nuorten luo.

Tämän vuoksi on tärkeää mahdollistaa puolueiden edustajien pääsy opinahjoihin kertomaan puolueiden aatteesta, ajatuksista ja toiminnasta. Tämänkaltaista toimintaa on jo jonkin verran, esimerkiksi Allianssin järjestämän politiikkaviikon kautta, mutta toimintaa pitäisi tehdä järjestelmällisemmin sekä laajemmin. Jotta toiminta varmasti saavuttaisi kaikki toisen asteen oppilaitokset ja tilaisuuksissa olisi moninainen representaatio puoluekentästä, toiminnan pitäisi olla valvottua.

Tämänlainen toiminta antaa opiskelijoille kosketuspintaa yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja sitä kautta voi muodostua kiinnostus poliittista vaikuttamista kohtaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Nuorten osallistuminen ja kiinnostus yhteiskunnallisiin asioihin on erittäin tärkeää. Puoluekokous painottaa koulujen mahdollisuuksia jo nyt järjestää muun muassa politiikkapäiviä tai paneelikeskusteluja esimerkiksi vaalien alla. Näiden tilaisuuksien järjestämisessä tulee puolueita kohdella tasavertaisesti.

Nuorten kiinnostusta politiikkaan voidaan lisätä myös esimerkiksi eduskunnan ja järjestöjen kautta. Myös puolueiden täytyy tehdä politiikasta kiinnostavaa nuorille. Nuorten parlamentti -tapahtuma on yksi hyvä esimerkki eduskunnan ja koulujen välillä tapahtuvasta toimivasta yhteistyöstä.

195. Someron Keskusta: Maaseutukuntien lukiodien hyödyntäminen varautumisessa

Suomen maaseutukuntien lukioita tulisi hyödyntää selviytymisen kannalta välttämättömien taitojen opetuksessa.

Suomessa tulee lisätä kriisivalmiutta ja varautumista poikkeusoloihin. Meidän tulee varmistua, että nuorillamme on tarvittavat taidot selvittää jokapäiväisestä elämästä, jos jotain yllättävää tapahtuu. Kaikki nuoret eivät enää osaa ennen itsestään selvytensä pidettyjä selviytymisen perustaitoja.

Valtion tulisi kannustaa ja tukea kouluja lisäämään opetustarjontaan varautumisen kannalta oleellisia taitoja opettavia kursseja. Tällaisia taitoja ovat muun muassa: koneiden käsittely ja ajokortti, erätaidot, suunnistus, metsästyskortti, luonnonantimien hyödyntäminen ravintona, ensiaputaidot sekä 72 h koulutus.

Maaseutukuntien lukiodien osaaminen tulisi viipymättä valjastaa nuorten varautumistaitojen lisäämiseen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Puoluekokous toteaa, että useat aloitteessa esille tuodut valmiudet ja taidot ovat tärkeitä riippumatta siitä, missä päin Suomea ja minkä kokoisella paikkakunnalla lapsi tai nuori asuu.

Puoluekokous toteaa lisäksi, että perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet jo sisältävät osittain aloitteessa esille nostettujen taitojen opettamista. Esimerkiksi turvallisuustaitojen ja -valmiuksien ja ensiaputaitojen sekä vaaratilanteissa tarvittavien taitojen opettaminen sisältyvät ympäristöopin ja terveystiedon opetussisältöihin.

Puoluekokous muistuttaa, että koulutuksen järjestäjillä on oikeus tarjota oppilaille perusopetuksen opetussuunnitelmaan ja tuntijakoon kuuluvien sisältöjen ja oppiaineiden lisäksi myös valinnaisia opintoja. Aloitteessa mainittujen tietojen ja taito-

jen opetusta voidaan siten järjestää haluttaessa valinnaisaineena.

196. Keskustan Vihdin kuntayhdistys: Nepsy-ystävällinen kouluympäristö tukee koko luokkaa

Koulujen tulisi olla turvallisia ja tukevia oppimisympäristöjä kaikille lapsille ja nuorille, myös niille, jotka kärsivät neuropsykiatrisista oireyhtymistä (NEPSY), kuten esimerkiksi ADHD ja autismin kirjo. Nepsylapset kohtaavat usein lisähaasteita koulunkäynnissään, kuten keskittymisvaikeuksia, sosiaalisen vuorovaikutuksen haasteita ja ympäristön aiheuttamaa ylikuormitusta, mikä vaikuttaa koulumenestykseen ja hyvinvointiin koko elämän ajan. Varhainen tuki on heille erityisen tärkeää ja tämä tuki tulee integroida osaksi koulujen jokapäiväistä arkea ja opetusta. Kun luodaan opetusympäristöjä, jotka on suunniteltu huomioimaan neuropsykiatrisesti oireilevien tarpeet, koko luokka hyötyy, ilman että kenenkään oppimiskokemus heikkenee.

Esitämme, että puolue ottaa poliittisissa ohjelmis- saan, erityisesti kuntavaaleihin liittyen edistettäväksi sellaisten kouluympäristöjen rakentamisen, jotka tukevat myös neuropsykiatrisesti oireilevien lasten pärjäämistä kouluarjessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että uusia koulutiloja rakennettaessa ja vanhoja tiloja peruskorjattaessa huomioidaan tilojen erilaisten käyttäjien tarpeet ja tilojen suunnitteluun otetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa mukaan myös tilojen käyttäjät.

Kuten aloitteessa todetaan, hyvin suunnitellut ja mahdollisimman vähän turhia aistiärsykeitä synnyttävät ja siten kuormitusta vähentävät tilat ovat hyviä kaikkien käyttäjien näkökulmasta.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että tukea tarvitsevat lapset ja nuoret saavat koulussa aloitteessa kuvatun mukaisesti riittävän ajoissa tarpeenmukaisista apua ja tukea koulunkäyntiin.

197. Keskustan Varsinais-Suomen piiri: Ammatilliseen koulutukseen tarjottava monipuoliset opintopolut erilaisten oppijoiden tueksi ja työntekijäpulan taltuttamiseksi

Nuoret tarvitsevat tukea sekä tarkoituksenmukaisen tien ammattinsa opiskeluun. Sen lisäksi, että peruskoulussa tulee varmistaa riittävät valmiudet siirtyä toisen asteen opintoihin, tulee ammatillisen opetuksen resurssit parantaa. Ammatillinen opetus tarvitsee riittävät resurssit määritelläkseen oppilaiden lähtötason sekä tuen tarpeen mukaan sopivat opetusryhmät ja tarvittavat opettajaresurs- sit, jotta mahdollisimman moni nuori valmistuu ensimmäiseen ammattiinsa. Yritykset taas tarvitsevat kipeästi työelämäänsä valmiudet omaavia työntekijöitä.

Ratkaisuksi esitämme ammatilliseen opetukseen aloitusryhmiä, joiden opintopolut sekä opintojen kesto olisi resursoitu lähtötason mukaan. Lähtötasomittaus on yksilön tuen ja työ- sekä opiskelu- valmiuksien arviointia. Syitä lisätuen tarpeeseen voivat olla esim. puutteellinen suomen kielen taito tai terveyteen liittyvät seikat.

Alkutaidoiltaan osaavimmat pystyvät omaksumaan alan perusosaamiseen tarvittavat tiedot ja käytännön taidot työssäoppimisjaksoilla sekä op- pisopimuskoulutuksena. Heidän koulutuksensa voi tällöin myös edetä nopeammin, kun taas alimman lähtötason omaavilla on selkeä tarve saada opetella opiskelemisen ja työnteke- misen ym. perustaitoja alkuun rauhallisemmin ja/tai tuetummin kuin muiden. Oppisopimuskoulutuksen määrää tulisi lisätä voimakkaasti ja työnantajia tulee rahallisesti tukea opiskelijan kouluttamisessa. Oppisopimus- koulutuksen tulisi olla jokaisen lähtötason ryhmille mahdollinen, kunhan valmiudet on saavutettu. Myös yritysysteistyötä on siis ammattikoulujen lisättävä, vastatakseen osaajapulaan.

Nuoret pystyvät lähtötasostaan riippumatta näin valmistumaan ammattiinsa, työllistymään ja rakentamaan tulevaisuuttaan hyvin eväin. Opettajien työssäjaksaminen ja työturvallisuus paranee, kun resurssit jaetaan järkevämmiin. Yritykset taas hyötyvät, mikäli työssäoppimisjaksoja voitaisiin porrastaa laajemmin kalenterivuodelle ja koska

hakijat omaavat paremman valmiuden työelämässä toimimiseen. Yhteiskunnalle panostus maksaa itsensä takaisin monin verroin, kun syrjäytyminen ja siitä aiheutuneet mielenterveysongelmat sekä työkyvyttömyys vähenevät.

Nuorissa on tulevaisuus ja tulevaisuus rakennetaan yhdessä!

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Puoluekokous viittaa myös Uudenmaan Keskustanuorten aloitteeseen (numero 182) antamaansa vastaukseen.

Puoluekokous pitää aloitteessa esille nostettua huolta tärkeänä ja toteaa, että nuorten osaamisvajeseen on löydetty ratkaisuja. Puoluekokous ei kannata aloitteessa esitettyä ryhmäjakoa.

Puoluekokous toteaa, että oppivelvollisuuden suorittamiseen on jo tällä hetkellä tarjolla erilaisia vaihtoehtoja. Osaa nuorista auttaa oppivelvollisuusopintoihin kuuluva, perusopetuksen ja toisen asteen opiskelujen väliin sijoittuva toisen asteen tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA).

Vaativaa erityistä tukea tarvitseva opiskelija, joka ei voi sairauden tai vamman vuoksi suorittaa oppivelvollisuutta tutkintotavoitteisessa koulutuksessa, voi suorittaa oppivelvollisuutta työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa TELMA-koulutuksessa.

Osalle oppilaista paras tapa suorittaa toisen asteen opintoja on tehdä niitä oppisopimusmuotoisesti. Tämä mahdollistaa opiskelijan opintojen suunnittelun ja niiden suorittamisen opiskelijan tarpeistaan lähtevän ja hänelle laadittavan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti.

198. Keskustan Jyväskylän kunnallisyhdistysjärjestö: Keskustan tulee edistää työelämän tarpeisiin vastaavaa koulutuspolitiikkaa

Keskustan sivistyspoliittinen linjaus (Kesäkuu 2022) antaa erinomaisen pohjan keskustalaisille

1 koulutuspoliittisille avauksille. Suomen taloudellisen kasvun pohja on sivistys ja koulutusmahdollisuuksien tasa-arvo. Keskustan tulee näkyä 4 koulutuspoliittisilla avauksilla nykyistä enemmän. 5 Ehdotamme, että keskusta tekee avauksia seuraaviin kohtiin:

8 Koulutuksen vastaamista työmarkkinoiden tarpeeseen tulee parantaa. Erityisesti sote-alan työvoimapula on ollut ennakoitavissa, mutta siihen on vastattu koulutuspaikkojen lisäämisellä liian hitaasti. 11 Sote-alan koulutusta tulee järjestää alueellisesti 12 kattavalla koulutusverkostolla ja koulutuspaikkoja 13 tulee lisätä.

16 Koulutuspolkujen joustavuus. Uudelleen koulutautuminen ja opiskelualan vaihtaminen tulee 17 saada nykyistä sujuvammaksi. Ensikertalaisuuskiintiö paineistaa nuorten koulutusvalintaa- ensimmäinen paikka ei aina ole se sopivin koulutusala. 20 On oltava väyliä valita uudelleen.

23 Tarvitaan sujuvia täydennyskoulutus- ja uudelleen koulutusmalleja etenkin aloille, joissa on 24 työvoimapulaa. Kouluttautumisen tulee olla 25 taloudellisesti mahdollista, aikuiskoulutustuesta 26 luopuminen tulee vaikeuttamaan uudelleen kouluttautumista työmarkkinoiden tarpeisiin. Tähän 28 tulee rakentaa toimivia väyliä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

33 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja pitää siinä 34 esitettyjä ehdotuksia kannatettavina.

36 Orpon hallitus on lakkauttamassa aikuiskoulutustuen, joka on ollut erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kasvatuksen ja koulutuksen 39 tehtävissä vaivaavan osaajapulan ratkaisemisessa 40 merkittävässä roolissa.

42 Kolmannes aikuiskoulutustuen saajista on opiskelutuen turvin sosiaali- tai terveydenhuollon tutkintoa. Valtaosa näistä tutkinnoista on säänneltyjä, 44 eikä alan työtehtävissä voi toimia ilman tutkinnon 45 antamaa muodollista pätevyyttä.

48 Keskustan ei kannata aikuiskoulutustuen lakkauttamista. Tuen lakkauttaminen tulee pahentamaan 49 entisestään erityisesti naisvaltaisten sosiaali- ja ter-

veysalojen ja varhaiskasvatuksen työvoimapulaa ja vaikeuttaa lakisääteisten palveluiden järjestämistä.

Keskusta esittää sen sijaan, että aikuiskoulutustukea uudistetaan siten, että aikuiskoulutustuki kohdennetaan nykyistä vaikuttavammin työvoimapula-aloille. Tällöin aikuiskoulutustuki mahdollistaisi edelleen uudelleen koulutuksen sekä jatko- ja lisäkoulutuksen erityisesti aloilla, joilla työntekijöillä on oltava tietty tutkinto täyttääkseen muodolliset pätevyysvaatimukset. Elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia on kehitettävä edelleen, jotta aidosti jatkuva oppiminen ja aikuisenakin uudelleen kouluttautuminen olisi jokaiselle suomalaiselle mahdollista.

Puoluekokous katsoo, että jokaisella suomalaisella tulee olla yhtäläiset mahdollisuudet päästä perhe- taustastaan riippumatta opiskelemaan korkeakouluun ja suorittaa korkeakoulututkinto.

Korkeakoulujen opiskelijavalintoja kehitettäessä on pidettävä kiinni tavoitteesta, että nuoret voisivat aloittaa opintonsa nykyistä aikaisemmin. Tästä näkökulmasta aloitteessakin kritisoitu ensikertalaisuuskiintiö on perusteltu.

Ensikertalaiskiintiöt eivät kuitenkaan ole kaikin osin toimineet toivotulla tavalla. Osalla nuorista toisen asteen opintojen jälkeisten välivuosien määrä on kasvanut aiemmasta, kun opiskelupaikka ei ole otettu vastaan ykköstoiveeseen nähden toisella tai myöhemmällä sijalla olevasta hakukoh- teesta.

Ensikertalaisuuskiintiö ei estä sitä, että opiskelija voi huomata muutaman opiskeluvuoden jälkeen erehtyneensä alanvalinnastaan. Opiskelualan vaihtaminen sujuvasti kesken opintojen on vielä liian vaikeaa. Ensikertalaiskiintiöt hankaloittavat myös alan vaihtamista.

Keskusta totesikin eduskuntavaaliohjelmassaan 2023, että ensikertalaiskiintiöistä korkeakoulu- haussa on luovuttava.

Puoluekokous näkee tärkeäksi, että opiskelualan vaihtamista korkeakoulujen sisällä helpotetaan mahdollisimman laajasti nykyisestä, jotta alan vaihtamisesta kiinnostuneet opiskelijat eivät jou-

tuisi hakemaan uutta opiskelupaikkaa pääsykokei- den kautta.

Puoluekokous huomauttaa myös, että Orpon hallituksen aikeet korottaa avoimen yliopiston opiskelumaksuja merkittävästi voivat hankaloittaa nuorten tutkintoa vailla olevien opiskelijoiden ha- keutumista avoimen väylän kautta korkeakoulun tutkinto-opiskelijaksi, kun avoimessa opiskelun ajalta ei ole oikeutta myöskään opintososiaaliin etuuksiin.

199. Keskustan Hyrylän paikallisyhdis- tys: Työelämäaikainen kouluttautumi- nen

Työelämäaikainen kouluttautuminen on välttämä- töntä nykyisessä kehityksessä. Kouluttautuminen on jatkuvaa läpi työelämän. Tarvitsemme paljon ja erilaisia kouluttautumisalustoja tarpeen tyydyttä- miseksi.

Kaikki tahot kuten koulutusyhteisöt, yritykset, valtio ja kunnat kukin tahollaan ja vuorovaiku- tuksessa tulee ponnistella riittävän ja vaadittavan työelämäaikaisen koulutuksen mahdollistamiseksi yhteiskunnassamme.

Keskustan tulee ponnistella näissä asioissa toimivi- en ratkaisujen mahdollistamiseksi ja ylläpitämiseksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Kes- kustan Jyväskylän kunnallisjärjestön aloitteeseen (numero 198) antamaansa vastaukseen.

200. Someron Keskusta: Kuntien ikä- rakenne tulee huomioida toisen asteen koulutuksen rahoituksessa

Toisen asteen koulutuksen rahoitusmalli tulee kehittää sellaiseksi, että se ottaa huomioon kunti- en ikärakenteen.

Ammatillista ja lukiokoulutusta järjestävät kunnat ja kuntayhtymät saavat valtionosuutta, jonka pi- täisi kattaa syntyvät kustannukset. Valtio maksaa kuitenkin vain alle puolet toiminnan kustannuksis- ta, ja loput se perii kunnilta. Kuntien omarahoitus-

osuus perustuu asukasmääriin, ja se vähennetään kunnan muista valtionosuuksista.

Suomessa on paljon kuntia, joiden ikärakenne on voimakkaasti vanhusvoittoinen. Kaikilta kunnilta peritään kuitenkin toisen asteen koulutuksen omarahoitusosuus koko asukasmäärään perustuen. Malli kohtelee epäoikeudenmukaisesti kuntia, joissa lasten ja nuorten määrä on vähäinen verrattuna vanhempiin ikäryhmiin.

Esitämme, että toisen asteen koulutuksen rahoitusmalli muutetaan kunnassa asuvien 16–18-vuotiaiden määrään perustuvaksi. Nuorten määrään perustuva malli kohtelee erilaisen ikärakenteen omaavia kuntia nyky mallia oikeudenmukaisemmin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous viittaa myös Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piirin tekemään aloitteeseen (numero 163) antamaansa vastaukseen, jonka mukaan Keskusta näkee tarpeelliseksi kuntien rahoitusjärjestelmän kokonaisuudistuksen.

Puoluekokous katsoo, että on tärkeää uudistaa koko valtionosuusjärjestelmä mukaan lukien toisen asteen koulutuksen rahoitus. Valtionosuusjärjestelmää ei voi kuitenkaan uudistaa yksi pala kerrallaan.

Keskusta on esittänyt, että valtionosuusjärjestelmä uudistettaisiin parlamentaarisesti eikä virkamiesvetoisesti kuten Orpon hallitus on tekemässä.

Puoluekokous katsoo, että on tärkeää turvata kuntien riittävä rahoitus myös niissä kunnissa, joissa nuorten ikäluokat ovat pieniä. Tilanteessa, jossa järjestelmään ei saada lisärahoitusta, kaikki muutokset tulevat kuitenkin johtamaan siihen, että osa kunnista tulee häviämään ja osa voittamaan.

201. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Koulujen hankintoihin järkeä

Pohjois-Savon Keskustanuoret esittää, että peruskoulut voivat itse valita, mistä tukusta tilaavat oppimismateriaalit ja -välineet.

Peruskouluissa tarvittavien välineiden hinnat ovat nousseet merkittävästi viime vuosien aikana samaan aikaan, kun koulutuksen rahoituksesta on leikattu. Hintojen nousu jatkuu yhä, eivätkä leikkaukset ole vähentymässä. Merkittävästi nousseiden oppimismateriaalien ja -välineiden hintojen vuoksi kouluissa joudutaan miettimään, voidaanko välineitä tilata jokaiselle lapselle, vai jakavatko lapset esimerkiksi kirjansa toisen oppilaan kanssa.

Hintojen nousu johtuu määrätystä tukusta, josta koulun on tarviikkeensa tilattava. Tukku voi siis nostaa hintojansa halutessaan, ja koulujen on vain sopeuduttava tilanteeseen. Samaan aikaan samoja tuotteita saisi päivittäistavarakaupoista merkittävästi halvemmalla. Vapauttamalla koulut yhteen tukkuun sitovasta sopimuksesta voitaisiin nostaa oppimismateriaalien ja -välineiden laatua ja määrää, ja taten taata myös laadukkaampi ja tasarvoisempi peruskoulu jokaiselle.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Julkisen sektorin hankintojen kilpailuttaminen vaatii paljon osaamista. Hankinnoista huolehtivien henkilöiden osaamisen ylläpito ja kehittäminen on erittäin tärkeää, jotta hankintasopimukset eivät vaikeuta vaan edistävät järkeviä ja kustannustehokkaita hankintoja.

Puoluekokous pitää välttämättömänä, että kilpailutuksissa huomioidaan käyttäjien tarpeet ja että käyttäjät pääsevät mukaan määrittelemään kilpailutusten ehtoja. Kouluilla ja yksittäisillä opettajilla tulee olla mahdollisuus tehdä myös oppivälineisiin liittyviä peruslinjasta poikkeavia valintoja, jos ne eivät lisää kustannuksia keskimääräisiin kustannuksiin nähden.

202. Keskustan Sivistysseura: Koulutustason nostoon resurssija

Suomen korkeakoulutustason nostaminen vähintään 50 prosenttiin on välttämätöntä, mutta realistisia panostuksia tavoitteen saavuttamiseksi ei ole nähty. Panostukset koulutukseen Suomen kaltaisessa maassa ovat kriittisiä. Suomi pärjää osaamisella ja kasvun avaimet luodaan innovaatioilla. On näyttöä siitä, että korkeakoulutus tuo uusia innovaatioita, joten henkiseen pääoman kasvuun on syytä panostaa.

Koulutustason nosto tarkoittaa aloituspaikkojen lisäämistä ja entistä useamman pääsemistä korkeakoulutuksen pariin. Tämä tarkoittaa panostuksia myös kaikkiin koulutusasteisiin. Aloituspaikkoja lisääntäessä on varmistettava koulutuksen laatu, mikä tarkoittaa resurssien lisäämistä korkeakouluille. Keskusta sitoutuu lisäämään korkeakoulutuksen resurssija ja on valmis edistämään pitkäjänteistä rahoitusta korkeakoulutusasteen nostamiseksi vähintään 50 prosenttiin nuoresta ikäluokasta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Keskusta pitää koulutustason nostoa erittäin tärkeänä.

Ammattikouluista korkeakouluun siirtyminen on keskeinen osa koulutustason nostoa, minkä vuoksi ammattikoulujen resurssien turvaaminen opiskelijoiden korkeakouluvalmiuden vahvistamiseksi on tärkeää. Tällä hetkellä noin puolella ammattikorkeakouluopiskelijoista on taustallaan ammatillinen tutkinto.

Puoluekokous ei kannata ammattitutkintojen sisältöjen kaventamista siten, että niiden jälkeen eteneminen korkeakouluun ei olisi enää jatkossa mahdollista.

Aloituspaikkojen lisääminen tarvitsee myös lisärahoitusta, joka olisi käytettävä vaikuttavasti korkeakouluissa aloituspaikkojen kasvattamiseksi.

Suomen julkisen talouden vakavan velkaantumisen vuoksi tarvittavien aloituspaikkojen rahoitta-

minen lyhyellä aikavälillä ei ole realistista. Koulutuksen laatu ei saa kärsiä tavoitteen kustannuksella, sillä se vesittäisi tavoitteen lisätä inhimillistä pääomaa ja kyvykkyksiä innovaatioihin.

Oleellista olisi pyrkiä nopeuttamaan nuorten opiskelijoiden opintojen aloittamista, lyhentämään valmistumisaikoja ja varmistamaan opintojen valmistuminen mahdollisimman suurelta osalta opiskelun aloittaneista.

203. Keskustan Mikkelin kunnallisyhteistyö: Saimaan yliopisto perustettava

Mikkelin kunnallisyhteistyö ry esittää Saimaan yliopiston perustamista vauhdittamaan Saimaanseudun ja Kaakkois-Suomen kehittämistä ja kasvua. Itä-Suomen näkymät paranisivat ja itäsuomalaiset saisivat valoa tulevaisuuteen: nyt koulutustaso on alueella matala ja työvoimapula vaivaa.

Saimaan yliopisto kokoaisi yhteen alueen, esimerkiksi Lappeenrannan, Imatran, Savonlinnan, Pieksämäen ja Mikkelin korkeimman opetuksen ja tutkimuksen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous painottaa korkeakoulujen autonomiamia. Korkeakoulujen yhdistyminen ja yhteistyön syventäminen on mahdollista niiden omilla päätöksillä.

Yhdistyminen ei toisi ratkaisuja aloitteessa esitettyihin ongelmiin.

Alueen tulevaisuusnäkyviä täytyy vahvistaa. Sitä voidaan tehdä myös koulutuksen keinoin panostamalla jo olemassa oleviin, itsenäisiin oppilaitoksiin duaalimallin kummallakin puolella. Keskusta näkee tärkeänä korkeakoulujen keskinäisen yhteistyön, jota jo nykyisellään voidaan kehittää.

204. Keskustan Sivistysseura: Yliopistokeskuksista omat yliopistot

Suomalaisten koulutustason tavoitteeksi on asetettu, että vähintään puolet ikäluokasta suorittaisi

korkeakoulututkinnon. Ammattikorkeakoulujärjestelmä on tehnyt jo merkittävän panostuksen tähän suuntaan ja nyt tarvittaisiin lisäpanostus tähän. Se onnistuisi erinomaisesti säätämällä laki, jolla nykyiset yliopistokeskukset muutettaisiin itsenäisiksi yliopistoiksi. Tämä tukisi myös alueiden elinvoimaisuutta, sillä tutkimuksin on todettu, että yliopistot luovat myös ympäröivään maakuntaan taloudellista aktiivisuutta ja nostavat kiinnostusta alueeseen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Yliopistokeskusten tehtävä on täydentää yliopistoverkkoa niillä alueilla, joissa ei ole yliopistoa. Yliopistokeskusten perustaminen kuuluu yliopistojen autonomian piiriin.

Puoluekokous näkee, että yliopistokeskukset voivat nykyisen toimintamallin ja rakenteen puitteissa vastata hyvin alueiden elinvoiman, taloudellisen aktiivisuuden ja alueen houkuttelevuuden lisäämiseen.

Keskusta tunnistaa samalla itsenäisen ja paikakunnan tai alueen nimeä kantavan yliopiston tuoman imagon merkityksen alueille ja olisi valmis selvittämään mahdollisuutta yliopistokeskuksille käyttää viestinnässä nimenä pelkkää yliopistoa, vaikka yliopistokeskukset eivät olisi itsenäisiä yliopistoja ja toimisivat edelleen hallinnollisesti yliopistojen alla.

205. Kainuun Keskustanuoret: Kajaanin yliopistokeskusta kehitettävä pitkäjärjestyksellisesti

Kainuun Keskustanuoret vaatii, että Kajaanin yliopistokeskusta on kehitettävä. Kajaanin opettajakoulutus on saanut 80 varhaiskasvatuksen aloituspaikkaa sekä erityisopettajan päteöitymis-mahdollisuuden - tämä on hyvä alkuaskel, jonka myötä opettajakoulutuksen seuraava mahdollistava siirtymä on uusien koulutusalojen lisääminen Kajaanin yliopistokeskuksessa.

Tällä hetkellä vain 3 % muualla yliopistoissa opiskelevista palaa takaisin maakuntaan. Vertailun vuoksi Kainuussa ammattikorkeakoulun käyneistä

1 kuitenkin noin 50–60 % jää työskentelemään alu-
2 eelle. Kainuuseen tarvitaan korkeasti koulutettuja
3 ihmisiä töihin, joista on tällä hetkellä huutava pula.
4 On kestäväntöytä, jos tulevaisuuden osaajat kato-
5 avat maakunnasta juuri ennen työllistymismah-
6 dollisuuksia. Osaajien kiinnittyminen alueelle on
7 paitsi aluetalouden kannalta oleellista, myös koko
8 Itä-Suomen perusedellytys.

9
10 Kajaanin ammattikorkeakoulu tarjoaa laadukasta
11 opetusta, mutta ei kuitenkaan korvaa yliopisto-
12 koulutusta. Kajaanin yliopistokeskuksen kautta
13 voi tällä hetkellä opiskella useita eri tutkintoja tai
14 tutkinnon osia useammassa yliopistossa, mikä on
15 ilahduttavaa. Työvoimaa tarvittaisiin Kainuussa esi-
16 merkiksi sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä me-
17 talli-, ICT-, metsä- ja ravintola-aloilla. Uusien koulu-
18 tusalojen lisääminen Kajaanin yliopistokeskukseen
19 vastaisi työvoiman kohtaanto-ongelmaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

20
21
22 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

23
24 Puoluekokous toteaa, että aloitteessa on tunnistet-
25 tu ongelmat, jotka tarvitsevat pitkäjänteistä kehi-
26 tystystä koulutus kentällä eri puolilla Suomea.

27
28
29 Yliopistokeskukset tuovat mahdollisuuksia opis-
30 kella erityisesti alueiden työvoimapula-aloille ja
31 lisäävät siten alueiden elinvoimaa.

32
33 Yliopistokeskusten koulutustarjonnan on edel-
34 leen tulevaisuudessakin tärkeää tunnistaa omien
35 alueidensa tarpeet ja pyrkiä tarpeita vastaavien
36 opintokokonaisuuksien järjestäjien kanssa hyvään
37 yhteistyöhön.

38
39 Puoluekokous kannattaa koulutusohjelmien lisää-
40 mistä Kainuun yliopistokeskukseen.

206. Turun Keskustaopiskelijat: Opin- tojen seuranta vakiintuneeksi käytän- näksi korkeakouluissa!

41
42
43
44
45
46 Turun Keskustaopiskelijat ehdottaa, että korkea-
47 koulujen tulee seurata entistä paremmin opiske-
48 lijoiden edistymistä opinnoissaan ja opintojen
49 seuraamiseen tulee rakentaa kaikkia korkeakouluja
50 sitova malli.

Ehdottamassamme mallissa opintoneuvojan tai muun opintojen edistymisestä vastaavan tahon velvollisuus on seurata opiskelijoiden opintopistekertymää vähintään vuosittain. Mikäli opiskelija on merkittävästi jäljessä tavoiteaikataulua, tulee selvittää syy opintojen viivästymiseen ja tehdä tarvittaessa toimenpiteitä sen eteen, että opiskelija voidaan auttaa valmistumaan tavoiteajassa.

Jotkut korkeakoulut harjoittavat jo kiitettävällä tavalla opintojen edistymisen seurantaa. Erot saattavat kuitenkin olla suuria jopa saman korkeakoulun sisällä ja Turun Keskustaopiskelijat näkee tärkeänä sen, että opiskelijoiden opintojen edistymisestä huolehditaan riippumatta korkeakoulusta.

Nopeammasta valmistumisesta hyöttyy niin korkeakoulut, opiskelija kuin laajemmin koko suomalainen yhteiskunta. On huolestuttavaa, että esimerkiksi yliopisto-opiskelijoista alle kolmasosa valmistuu tällä hetkellä tavoiteajassa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Opintojen etenemisen seuraaminen ja henkilökohmainen yhteydenotto on tärkeää yksilön ja yhteiskunnan, mutta myös korkeakoulujen kannalta. Nykyinen rahoitusmalli osaltaan luo jo nyt korkeakouluille kannusteita seurata opintojen etenemistä ja tarjota tukea opintojen suorittamiseen.

Tekoäly ja muu oppimisanalytiikka tukee korkeakouluja opintojen seuraamisessa sekä mahdollistaa tulevaisuudessa reaaliaikaisemman ja kehittyneemmän tavan tarttua ongelmiin ja tarjota oikea-aikaista tukea.

Valtakunnallisesti on tärkeää jakaa toimivia käytänteitä, mutta velvoittavammat käytännöt korkeakoulujen autonomian ja korkeakoulujen erilaisuuden vuoksi eivät välttämättä ole perusteltuja.

207. Joensuun Keskustaopiskelijat: Opinto-oikeus korkeakouluissa palautettava rajattomaksi

Vuodesta 2005 korkeakoulututkintojen suorittamiseen on asetettu määräaika, joka on muutaman

1 lukukauden pidempi kuin suunniteltu tavoiteaika.
2 Esimerkiksi yliopistossa alemman ja ylemmän
3 korkeakoulututkinnon suorittamiseen on aikaa
4 seitsemän vuotta.

5
6 Joensuun Keskustaopiskelijat näkee, että rajoituksella aiheutetaan turhaa stressiä opiskelijoille. Koska toimeentulon varmistamiseksi monet joutuvat käymään töissä, opinnot viivästyvät ja opiskelijat joutuvat hakemaan jatkoaikaa opintoihinsa. Tilanteen korjaamiseksi tulisi opinto-oikeus palauttaa rajattomaksi. Näin edistettäisiin myös elämänmittaista oppimista.

Puoluehallituksen vastausesitys:

17 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

18
19 Tutkintokoulutukselle on kohtuullista asettaa
20 määräaika ja tavoitteet. Nykyiset opinto-oikeudet
21 mahdollistavat myös poikkeamisen tavoiteajasta.
22 Nykyisellään korkeakoulut myös lähtökohtaisesti
23 myöntävät lisää opinto-oikeutta tutkinnon suorittamiseksi.

24
25
26 Puoluekokous katsoo, että koulutuksen suurten
27 kustannusten vuoksi on perusteltua odottaa
28 opiskelijalta sitoutumista tutkinnon edistämiseen
29 kohtuullisessa ajassa. Parhaimmillaan aikarajoite
30 luo opiskelijalle lisämotivaation suorittaa opinnot
31 loppuun ja siirtyä seuraavaan elämänvaiheeseen.
32
33 Oman osaamisen kehittämiseksi tulisi kehittää
34 jatkuvan oppimisen palveluita. Lisäksi monessa
35 yliopistossa on mahdollisuus suorittaa lisäopintoja
36 valmistumisen jälkeen tietyn aikajakson ajan.

208. Keskustaopiskelijat: Ylempi ammattikorkeakoulututkinto muutettava muotoon maisteri (AMK)

42 YAMK-tutkinnon käyneitä on työmarkkinoilla jo
43 runsaasti, mutta tutkinto ei ole yhtä arvostettu
44 kuin yliopiston maisteri-tasoinen tutkinto. Työntantajilla ei ole selvyttä, mikä on YAMK-tutkinnon laajuus. Tilanne selkiytyisi muuttamalla YAMK-tutkinnot muotoon maisteri (AMK). Ylempi ammattikorkeakoulututkinto tuottaa nykyisin saman
48 kelpoisuuden esimerkiksi julkisiin virkoihin kuin
49 yliopiston maisterin tutkinnot. Suomessa kou-

lutettavien YAMK-tutkintojen englanninkielinen nimi on nykyään jo Master of - degree. Muualla Euroopassa vastaavat tutkinnot ovat nimeltäänkin maisteritutkintoja.

Keskustaopiskelijat näkevät, että maisteri (AMK) tutkintonimikkeen käyttöönotto olisi myös tasa-arvoteko. YAMK-tutkinnon suorittajat ovat yliopisto-maistereita useammin perheistä, joissa kummallakaan vanhemmalla ei ole korkea-asteen tutkintoa. Ammattikorkeakouluista alueet myös saavat varmemmin osaajansa, sillä YAMK-tutkinnon suorittaneet työllistyvät hyvin opiskelumaakuntiinsa ja tuovat maisteritasoista osaamista kasvukeskusten ulkopuolelle. Näin he helpottavat koko Suomen osaajapulaa.

Tämä uudistus toisi tasa-arvoa yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välille. Näistä näkökulmista onkin järkevää muuttaa ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon nimike muotoon maisteri (AMK).

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Ylempi ammattikorkeakoulututkinto on erittäin hyvä esimerkki jatkuvan oppimisen kehittämiseksi tehdystä työstä. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto toimii suunnannäyttäjänä uudistettaessa koko koulutusjärjestelmäämme työelämän tarpeisiin vastaavaan jatkuvaa oppimista tukevaan suuntaan.

Ylempään ammattikorkeakoulutukseen pääsyn ehtona on soveltuva ammattikorkeakoulututkinto tai muu soveltuva korkeakoulututkinto ja vähintään kahden vuoden työkokemus asianomaiselta alalta alemman korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen. Hakukelpoisuuden määrittävät ehdot varmistavat ylemmän ammattikorkeakoulututkimuksen työelämälähtöisyyden.

Ammattikorkeakoulut ovat tehneet merkittävää työtä YAMK-tutkinnon tunnettuuden ja tutkintojen sisältöjen kehittämisessä. YAMK-tutkintojen itsenäinen sisällöllinen työelämälähtöinen rooli tulee säilyttää. Puoluekokous kannattaa ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon kehittämistä nykyiseltä pohjalta.

Ylemmän ammattikorkeakoulutuksen kehittämisessä on puoluekokouksen mielestä olennaisinta opintojen sisältö ja tutkintojen tunnettuuden ja niiden antamien kelpoisuuksien ymmärryksen parantaminen työnantajien keskuudessa.

Puoluekokous on valmis tarkastelemaan avoimesti ylempää ammattikorkeakoulututkintoa parhaiten kuvaavaa nimitystä ja tukee sen vuoksi tutkinnon nimen uudistamista siten, että se erottuisi nimikkeeltään sekä tiedekorkeakouluissa suoritetuista maisteritutkinnoista että alempien ammattikorkeakoulututkintojen nimikkeistä.

209. Keskustanaisten Pirkanmaan piiri: Farmasiakoulutusta Tampereelle

Pirkanmaan Keskustanaiset ovat huolissaan farmasian alan opiskelupaikkojen vähydestä ja tätä myöten valmistuneiden liian pienestä määrästä. Tällä hetkellä farmasian tiedekunta on vain kolmessa yliopistossa, Itä-Suomen yliopistossa, Helsingin yliopistossa ja Åbo Akademiassa (ruotsinkielinen). Koulutuspaikkojen vähydestä johtuen vain noin 16 prosenttia hakeneista saa opiskelupaikan, sillä aloituspaikkoja on vähän alan suosioon nähden. Tästä johtuen työvoimapula pahenee varsinkin Pirkanmaan, Pohjanmaan ja Satakunnan alueilla. Kesätyöntekijöitä on ollut miltei mahdotonta saada useampana vuotena. Yli puolet Suomen apteekkeista kärsii jatkuvasta työvoimapulasta.

Farmaseuttista osaamista tarvitaan entistä enemmän myös sairaaloiden ja terveyskeskusten palveluksessa moniammatillisten yhteistyömallien yleisyydessä, lääkityksen tarkistusten ja lääkehuollon puolella. Tämä syö entistä enemmän työvoimaa apteekkeista. Väestö ikääntyy ja lääkkeiden käyttö lisääntyy, jolloin lääkealan ammattilaisten tarve kasvaa lääkehuollon jokaisella sektorilla. Ellei opiskelupaikkoja ja -paikkakuntia lisätä, työvoimapula vain lisääntyy tulevaisuudessa työtehtävien lisääntyessä.

Pirkanmaan Keskustanaiset esittääkin, että farmasian alan opiskelu aloitettaisiin myös Tampereella mahdollisimman pian. Näin lisätään valmistuneita ja sen myötä helpotetaan työvoimapulaa. Apteekien henkilökunnan merkitys tiedon jakajana ja asiakkaan ohjaajana on tärkeä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous pitää sinänsä tärkeänä, että farmasian aloituspaikkoja saataisiin lisää Suomeen, koska alan työntekijöistä on pulaa.

Puoluekokous toteaa, että korkeakouluille myönnetään uusia tutkinnonanto-oikeuksia korkeakoulun omasta hakemuksesta. Tampereen yliopisto ei ole hakenut farmasian tutkinnonanto-oikeutta.

210. Jyväskylän Keskustaopiskelijat JOK: Jyväskylän yliopistoon lääketieteellinen tiedekunta

Kärsimme valtakunnallisesti akuutista lääkäripulasta. Kuntatyönantajien ja lääkäriiliiton laskelmien mukaan Suomessa vallitseva lääkäriajava luetaan tuhansissa. Vaje näkyy hoitojonoina, henkilökunnan ylikuormittumisena, vaikeutena täyttää avoimia työpaikkoja ja kasvavina palkkamenoina, kun lääkäreiden keskipalkat nousevat. Lisäksi esimerkiksi terveyskeskuslääkäreiden tehtäviä jää täyttämättä enenevissä määrin. Lääkäriiliiton mukaan vuoden 2022 lopulla Suomessa oli 325 terveyskeskuslääkärin tehtävää, joihin ei ollut löydetty tekijää, kun luku oli 296 vuonna 2019.

Lääkäripulan ratkaisemiseksi Suomessa tulee lisätä lääkäreiden koulutusmääriä ja lisätä koulutusyhteisöiden määrää. Yhdessä koulutusmäärien lisäämisen kanssa tulee pitää huolta rahoituksen kasvattamisesta koulutuksen laadun turvaamiseksi.

Keski-Suomen keskussairaala Nova on Suomen suurin ei-yliopistollinen keskussairaala, joka tulee laajentaa yliopistolliseksi sairaalaksi Jyväskylän yliopiston alaisuuteen.

Sairaala Novassa on jo nyt merkittävää lääkäriopiskelijoiden harjoittelu- ja erikoistumistoimintaa. Uudessa lääketieteellisessä tiedekunnassa voidaan yhdistää Jyväskylän yliopistossa tehtävä liikuntatieteellinen ja gerontologian alan tutkimus.

Uusi lääketieteellinen tiedekunta mahdollistaisikin paitsi lääkäreiden koulutusmäärien kasvattamisen

1 myös uudenlaisen, poikkitieteellisen painotuksen
2 lääkäriskoulutukseen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

6 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

8 Puoluekokous pitää sinänsä tärkeänä, että lääketieteen aloituspaikkoja saataisiin lisää Suomeen. Korkeakouluille myönnetään uusia tutkinnonanto-oikeuksia korkeakoulun omasta hakemuksesta. Jyväskylän yliopisto ei ole hakenut lääketieteen tutkinnonanto-oikeutta.

15 Puoluekokous ei näe Suomen taloudellisen tilanteen vuoksi mahdollisena uuden tiedekunnan perustamista Jyväskylään.

19 Puoluekokous toteaa myös, että kaikissa niissä kaupungeissa, joissa järjestetään tällä hetkellä lääketieteen koulutusta, on yliopistollinen keskussairaala. Puoluekokous pitää tällä hetkellä järkevämpänä opiskelijapaikkojen lisäämistä jo olemassa oleviin tiedekuntiin.

211. Kainuun Keskustanuoret: Ulko-maalaistaustaisten hoitajien tutkimus tunnustettava paremmin Suomessa

30 Suomi on jo pitkään kärsinyt mittavasta hoitajapulasta, tarpeeksi suomalaisia ei hakeudu alalle ja entiset lähtevät pois alalta. Katse on suunnattu ulkomaalaisiin hoitajiin.

35 Ulkomaalaisia hoitajia rekrytoidessa kuitenkin usein törmätään ongelmaan, jossa heidän tutkintojaan ei voida tunnustaa tarpeeksi hyvin.

39 Hoitajat ovat voineet hankkia täyden sairaanhoidajan tutkinnon kotimaassaan, jotka ovat usein yliopistotason tutkintoja. Tutkintoja ei kuitenkaan yleensä tunnusteta, usein liian tiukkojen ja epäoikeudenmukaisten pätevyysvaatimusten takia.

45 Ulkomaisilla hoitajilla menee usein monia vuosia, kunnes he pääsevät toimimaan osaamistaan vastaavissa tehtävissä Suomen sosiaali- ja terveysjärjestelmässä. Hoitajat voivat joutua opiskelemaan osaamisensa kanssa päällekkäin olevia kokonaisuuksia tai jopa kokonaisen uuden tutkinnon.

Moni hoitaja kääntyy pois mahdollisuudesta työskennellä Suomessa tai menettää motivaation suorittaessaan päällekkäistä tutkintoa tai kokonaisuuksia ja lähtee Suomesta.

Hoitajapulaa ei tulla lähitulevaisuudessa ratkaisemaan pelkästään kotimaisilla hoitajilla, eikä nykyjärjestelmällä ulkomaalaisillakaan hoitajilla.

Keskustanuorten Kainuun piiri esittää, että Suomessa ja Euroopassa tunnustetaan paremmin EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevien hoitajien tutkintoja ja pätevyyskä, kunhan ne nähdään riittäviksi toimiessa sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöinä EU:ssa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous pitää välttämättömänä, että Suomeen töihin tulevien ja jo tulleiden ihmisten ulkomailla suorittamien sosiaali- tai terveydenhuollon opintoja tai tutkintojen tunnustamista ja tunnustamista parannetaan sekä nopeutetaan.

Puoluekokous pitää myös tärkeänä, että ulkomailta tulleiden sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden osaamistaso varmistetaan ja heiltä vaaditaan riittävää suomen tai ruotsin kielen suullista ja kirjallista taitoa ennen muodollisen pätevyyden edellyttämien tehtävien aloittamista.

Puoluekokous pitää kuitenkin yhteisten rahojen tuhlaamisena sitä, että muualla tutkinnon suorittaneet joutuvat tekemään alemman koulutustason työtä ja opiskelemaan jopa runsaasti aiemmin opiskelemaan opintoja Suomessa uudelleen sekä suorittamaan jopa kokonaan uuden tutkinnon saadakseen laillistuksen ja päästäkseen tekemään sosiaali- ja terveydenhuollossa töitä.

Puoluekokous katsoo, että Suomessa olisi laadittava tutkintojen tunnustamista nopeuttava ja sujuvoittava kansallinen pätevyitysmispolku ja tarvittavia moduulimuotoisia lisäopintoja kielitaidon parantamiseksi ja täydentämään aiemmin hankitussa osaamisessa olevia aukkoja sekä perehdyttämään mm. suomalaisen toimintakulttuuriin ja lainsäädäntöön.

212. Rajattomat Keskustaopiskelijat: Pakollinen YTHS-maksu poistettava!

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiöllä(YTHS) on pitkä historiansa. Kaukaisessa muinaisuudessa opiskelijat eivät päässeet osaksi opiskelupaikka-kuntansa terveyspalveluita, mutta tänä päivänä tilanne on kuitenkin toinen.

Nykyään kuitenkin moni opiskelija on tosiasiaassa täysipainoisesti työelämässä ja saa siten julkisen terveydenhuollon, työterveyshuollon ja opiskelijaterveydenhuollon palvelut. Kolminkertaisen palvelurakenteen ylläpitäminen ei ole ihmisen eikä yhteiskunnan kannalta järkevää.

Rajattomat Keskustaopiskelijat esittää, että korkeakouluopiskelijoiden YTHS-maksusta luovutaan ja tilalle luodaan vapaaehtoisuuteen perustuva järjestelmä, jossa olisi eri maksuluokat eritasoisen palvelupaletin ostaville opiskelijoille. Esimerkiksi pelkät hammaslääkäripalvelut ostaville YTHS-maksu olisi huomattavasti edullisempi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö (YTHS) on yksi suomalaisen terveydenhuollon kustannustehokkaimmista toimijoista ja digipalveluiden edelläkävijöitä. Säätiö toimii korkeakouluopiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin yhteisöllisenä edistäjänä ja perusterveydenhuollon palveluiden tuottajana.

Säätiö vastaa palveluntuottajana korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palveluista, eli korkeakouluopiskelijoiden kiireettömästä yleis-, mielen- ja suunterveyden sekä yhteisöterveyden palveluista mahdollistaen korkeakouluopiskelijoiden paremman keskittymisen opintoihinsa ja opiskelijan oman työkyvyn eli opiskelukyvyn säilyttämisen.

YTHS tuottaa perusterveyshuollon lisäksi useita yhteisöterveyden palveluita, jotka hyödyttävät jokaista korkeakouluopiskelijaa riippumatta hänen korkeakoulustaan, opintoalastaan tai muiden terveydenhuollon palveluiden käytöstään. YTHS toteuttaa vuosittain muun muassa lukuisia opis-

kelijoiden hyvinvointia ja opiskelukykyä tukevia	1
toimintoja, kuten opiskelijan, korkeakoulun ja	2
YTHS:n kesken järjestettäviä opiskeluterveysneu-	3
votteluita ja korkeakoulujen opiskeluympäristöjen	4
tarkastuksia.	5
	6
Säätiön yleisen rahoitusmekanismin ja sille sääde-	7
tyn laajan opiskelijan hyvinvoinnin edistämiseen	8
tähtäävän toimenkuvan kannalta ei ole tarkoi-	9
tuksenmukaista eikä tehokasta jakaa korkeakou-	10
luopiskelijoiden terveydenhoitomaksun osuutta	11
pienempiin osatekijöihin.	12
	13
Korkeakouluopiskelijoiden muuta väestöä ylei-	14
sempiin mielenterveyden haasteisiin vastaamiseksi	15
tulisikin vahvistaa YTHS:n rahoituspohjaa ja siten	16
tukea sen tärkeää tehtävää korkeakouluopiskeli-	17
joiden hyvinvoinnin erityisasiantuntijana ja edis-	18
täjänä. Näin korkeakouluopiskelijoiden terveyden-	19
hoidon palvelukysyntään ja sen kasvuun kyetään	20
vastaamaan yhdenvertaisesti eri puolilla Suomen	21
korkeakoulukenttää.	22
	23
	24
	25
	26
	27
	28
	29
	30
	31
	32
	33
	34
	35
	36
	37
	38
	39
	40
	41
	42
	43
	44
	45
	46
	47
	48
	49
	50

Kulttuuri, nuoriso ja opintotuki

213. Keskustan Mikkelin paikallisyhdistys: Lasten ja nuorten luku- ja kirjoitustaidon kohentaminen

214. Keskustanaisten Tärvon osasto: Lukutaito ehkäisee syrjäytymistä

215. Mikkelin Keskustanaiset: Lorukirja äitiyspakkaukseen

216. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Sivistyskummi lapselle

217. Keskustan Sivistysseura: Kaikkiin kirjastoihin käyvä digikirjastokortti

218. Keskustan Sivistysseura: Ämpäristä Suomen kansallisesine

219. Oulun Keskustakerho: Nuorten työelämätaitoihin lisää panostusta

220. Keskustan Turun seudun paikallisyhdistys: Nuorten yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentäminen

221. Keskustan Hirvensalmen kunnallisyhdistys: Kiisaaminen sosiaalisessa mediassa kitkettävä

222. Uudenmaan Keskustanuoret: Suomeen opintolainan huoltajajärvitys

223. Keskustanuorten Kuhmon osasto: Opintorahan tulorajatarkastelusta lukuvuosittaista kalenterivuoden sijasta

213. Keskustan Mikkelin paikallisyhdistys: Lasten ja nuorten luku- ja kirjoitustaidon kohentaminen

Lasten ja nuorten luku- ja kirjoitustaidon kohentamiseksi on tehtävä koko yhteiskunnan voimin töitä. Luku- ja kirjallisuusharrastus tulee elvyttää erityisillä kampanjoilla, tapahtumilla, teemavuosilla ja kirjailijavierailuilla päiväkodeissa ja kouluissa. Nyt koko kansa mukaan keskustelemaan kirjoista, kirjoittamaan omia kirjoja ja suosittelemaan julkisissa keskusteluissa luettavaa.

Äitiyspakkaukseen on lisättävä kirjallisuutta ja lisää tietoa siitä, mitkä ovat lukemisen vaikutukset lapsen kehityksessä. Iästä, äitejä ja huoltajia on kannustettava lukemaan lapsilleen ääneen. Päiväkodeissa on luettava joka päivä. Kouluissa on luettava oppikirjoja ja kuvitteellista kirjallisuutta luovuuden ja

1 kekseliäisyyden lisäämiseksi. Liikennevälineissä on
2 oltava kirjoja luettavana.

3
4 Rauhoitetaan arkea ja järjestetään tilaa luku-
5 kille!

6 Puoluehallituksen vastausesitys:

8
9 Puoluekokous yhtyy aloitteisiin.

10
11 Lapsia ja nuoria on tärkeä kannustaa lukemaan ja
12 kirjojen pariin. Lukeminen kehittää monenlaisia
13 elämässä tärkeitä taitoja, rentouttaa ja antaa uutta
14 ajateltavaa. Lukutaito mahdollistaa myös muun
15 oppimisen. Lukutaidon oppiminen ja lukeminen
16 ovat keskeisessä roolissa koko perusopetuksessa.

17
18 Puoluekokous katsoo, että pienen lapsen van-
19 hempia on tärkeä ohjata ja kannustaa lukemaan
20 lapselle jo varhaislapsuudesta lähtien. Äitiyspakka-
21 uksessa on jo tällä hetkellä mukana yksi kirja, jonka
22 tavoitteena on kannustaa vanhempia vuorovaiku-
23 tukseen vauvan kanssa. Kirja kannustaa samalla
24 lukemisharrastuksen alkuun.

25
26 Aikuisten oma esimerkki on myös erittäin tärkeä.
27 Kun lapsi näkee, että aikuiset lukevat, lapsen on
28 helppo tarttua myös itse kirjaan ja uppoutua lu-
29 kemisen maailmaan. Kun lapselle luetaan kotona
30 ääneen, hän löytää luontevammin tien kirjojen
31 äärelle.

32
33 Neuvolan ohella muun muassa varhaiskasvatus,
34 perusopetus ja kirjastot voivat tukea perheitä luku-
35 harrastuksessa. Kirjastojen merkitys luku- ja kirjallisuusharrastuksessa on erittäin tärkeä. Keskusta haluaa pitää kiinni kattavasta kirjastoverkosta lähipalveluna. Se antaa kaikille perhetaustasta ja tulotasosta riippumatta mahdollisuuden lukea ja oppia uutta.

40
41 Puoluekokous muistuttaa, että lukemisen tukemi-
42 nen ei kuitenkaan ole vain kuntien ja kunnallisten
43 toimijoiden tehtävä. Erilaiset vapaaehtoistyötä
44 tekevät lapsi- ja perhejärjestöt, seurakunnat ja
45 monet muut toimijat, jotka järjestävät lapsille ja
46 nuorille erilaisia kerhoja ja muuta vapaa-ajan toi-
47 mintaa ja kohtaavat lapsia, nuoria ja perheitä, ovat
48 myös tärkeässä roolissa lasten ja nuorten luku-
49 rastuksen edistämässä.

Lukemisen edistämiseksi voidaan toteuttaa aloitteessakin esitetyn mukaisesti erilaisia tapahtumia ja hankkeita. Esimerkiksi Lukukeskus on edistänyt Suomen Kulttuurirahaston tuella lasten lukuharrastusta jakamalla lapsille kirjakasseja. Eduskunta on ollut myös mukana rahoittamassa Lue lapselle -hanketta.

214. Keskustanaisten Tarvon osasto: Lukutaito ehkäisee syrjäytymistä

Lukeminen on avain tietoon ja tiedonhankintaan ja lukutaito on korvaamattoman tärkeä ei vain ihmiselle itselleen, vaan koko yhteiskunnalle. Asioista selvää ottava ja asioihin osallistuva ihminen on demokratian perusta, siksi meidän tulee kaikin voimin edistää yhteiskunnassamme lukemisen intoa ja taitoa. Suomen tavoitteena on olla maailman monilukutaitoisin maa vuonna 2030. Tätä varten on perustettu kansallinen lukutaito-ohjelma, jonka tarkoituksena on tukea kaikenikäisten lukemista. Lukeva kunta 2030 on osa tätä ohjelmaa.

Lukutaito ei ole pelkkää sisälukutaitoa vaan myös ymmärrystä ja monilukutaitoa. Tällä tarkoitamme mm. taitoa lukea sosiaalista mediaa ja erottaa väärä tieto oikeasta. Hyvä lukutaito edistää kriittistä ajattelua, oppimaan oppimista, ja oppimisen taitoja. Täten hyvä lukutaito ehkäisee syrjäytymistä ja vahvistaa puolustuskykyämme väärän tiedon levittäjiä vastaan.

Lukemaan innostamisen ohella nuoria tulisi valistaa älylaiteohjelmistojen aiheuttamasta riippuvuudesta. Digilaitteilla lukeminen jää usein vähäiseksi, ja digiriippuvuus on yksi aikamme huumeista. Älylaitteiden käytöllä on selviä vaikutuksia aivoihin. Jatkuvat keskeytykset voivat olla erityisen haitallisia keskittymiskyvyn kehityksen kannalta, ja mm. jatkuva sosiaalisen median selaaminen vaikuttaa aivojen harmaalla alueella kokaiiniin ja uhkapelaamisen tavoin.

Keskustanaisten Tarvon osasto haastaa Suomen Keskustan suurena kuntaapuolueena pitämään lukutaidon edistämistä esillä jokaisessa Suomen kunnassa. Samalla voidaan kannustaa nuoria ja miksei aikuisiakin pitämään digipaastoja. Lukutaitokampanjassa voivat olla mukana esim. va-

1 paahteisjärjestöt, seurakunnat, kirjastot, koulut,
2 nuoriso- ja vapaa-aikatoimi.

4 [Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

5
6 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa myös
7 Keskustan Mikkelin paikallisyhdistyksen aloitteeseen (numero 213) antamaansa vastaukseen.

9
10 Puoluekokous jakaa aloitteen tekijöiden huolen
11 digiriippuvuuden kasvusta. Lasten ja nuorten ruu-
12 tuajan rajoittamisessa perheiden ja koulun välinen
13 yhteistyö on erittäin tärkeää. Yhteiset pelisäännöt
14 digilaitteiden käytöstä koulupäivien aikana esi-
15 merkiksi saman luokan oppilaiden vanhempien
16 kesken sovittuna voivat auttaa vanhempia lasten
17 digilaitteiden käytön rajoittamisessa.

18
19 Medialukutaidon merkitys kasvaa, kun lapset ja
20 nuoret kohtaavat jatkuvasti ympärillään erilaisia
21 viestejä. Perusopetuksen opetussuunnitelman
22 perusteisiin sisältyy medialukutaidon opetusta.
23 Sen tavoitteena on, että lapset ja nuoret osaisivat
24 arvioida kriittisesti erilaisista lähteistä löytämäänsä
25 tietoa ja viestejä.

27 **215. Mikkelin Keskustanaiset: Lorukirja** 28 **äitiyspakkaukseen**

29
30 Lapsen kielellisen kehittymisen takia on lorujen
31 lukeminen tärkeää vauvaiästä lähtien. Loru-
32 jät jäävät helposti jo pikkulapsille mieleen. Yhteisellä lorut-
33 tulla vahvistetaan leikin muodossa lapsen ja van-
34 hempien välistä kiintymyssuhdetta. Suomalaiseen
35 kulttuuriperintöömme kuuluvat myös lorut, joita
36 on opetettu lapsille sukupolvesta toiseen. Loru-
37 kirja auttaisi vanhempia jatkamaan tätä arvokasta
38 perintöä.

39
40 Mikkelin Keskustanaiset esittävät lorukirjan lisää-
41 mistä äitiyspakkaukseen. Kirja kannustaisi van-
42 hempia lukemaan loruja jo vauvaiästä alkaen.

44 [Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

45
46 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Keskus-
47 tan Mikkelin paikallisyhdistyksen toiseen aloitteeseen (numero 213) antamaansa vastaukseen.

216. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Sivistyskummi lapselle

Pohjois-Savon Keskustanuoret ehdottaa mahdollisuutta saada lapselle sivistyskummi.

Yhä useampi lapsi jää sivistyksen kentän ulkopuolelle. Tämä voi johtua esimerkiksi perheen taloudellisesta tilanteesta, vanhempien haasteista tai riittämättömästä tuesta lapsen ympärillä. Sivistyskummin tehtävänä olisi auttaa lasta kohti sivistyspalveluita esimerkiksi viemällä lasta harrastuksiin tai kulttuuripalveluihin.

Sivistyskummi toimisi myös tukena esimerkiksi lukemaan opettelussa ja muiden sellaisten taitojen harjoittelussa, josta lapsi hyötyy sivistyspalveluita käyttäessään tulevaisuudessa. Sivistyskummitoiminta vaikuttaisi positiivisesti lasten sivistystasoon ja kykyyn hyödyntää sivistyspalveluita aikuisenakin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous korostaa, että sivistys ja mahdollisuudet osallistua kulttuuritoimintaan edistävät kaiken ikäisten ihmisten psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia. Puoluekokous pitää ehdotusta kannatettavana ja kannustaa keskustalaisia kuntapäätäjiä edistämään aloitetta kotikunnissaan.

Puoluekokous haluaa nostaa esille varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen merkityksen lasten ja nuorten sivistyksen vahvistajana. Maksuton perusopetus luo perustan oppilaiden yleissivistykselle. Koulutetut ammattilaiset sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa ja laadukkaat opetusmateriaalit mahdollistavat lapsille ja nuorille taustastaan riippumatta laajan yleissivistyksen karttumisen.

Suomalainen kulttuurikenttä on rikas ja eri puolilla maata on tarjolla varsin monipuolisesti erilaista kulttuuritarjontaa. Paikallisia toimintaedellytyksiä on tärkeä vahvistaa ja ylläpitää.

Puoluekokous pitää erittäin tärkeänä sitä, että kaikilla suomalaisilla olisi mahdollisuus osallistua myös kulttuuritoimintaan sekä kokijana että teki-

jänä. Perusopetuksen opetussuunnitelma sisältää lasten kulttuuritapahtumiin tutustumisen. Näin kaikilla lapsilla on perhetaustasta riippumatta mahdollisuus tutustua vähintään lähiympäristönsään kulttuuritoimintaan.

Puoluekokous toteaa, että alueellista kulttuuritarjontaa voitaisiin yhä parantaa Keskustan sivistyspakassa (Keskustan sivistyslinjaus 2022) esitetyn mukaisesti esimerkiksi vahvistamalla kansallisteatterin, -baletin ja -oopperan kiertuetoimintaa. Silloin suomalaisilla olisi asuinpaikastaan riippumatta mahdollisuus nauttia myös näiden kansallisten kulttuuritoimijoiden tarjonnasta. Tärkeää on varmistaa myös kulttuurin, erityisesti lapsille suunnatun lastenkulttuurin, riittävä rahoitus.

217. Keskustan Sivistysseura: Kaikkiin kirjastoihin käyvä digikirjastokortti

Keskustan Sivistysseura esittää kaikkiin kirjastoihin käyvää digikirjastokorttia. Monipaikkaisuus on keskustalaisuuden sydämissä. Näissä sivistyksen sydämissä on paikka tämän kansan aarteelle eli kirjastoille. Monipaikkaisen lompakko täytyykin täten useista kirjastokorteista tai pahimmillaan ei, sillä kynnyksellä lähteä lainaamaan kirjoja ilman paikallisen kirjaston korttia on aivan liian suuri eikä lomakkeiden täyttäminen houkuta. Kaikista pahinta on kuitenkin se, että lompakko ja tämä kirjastokorttiarsenaali on unohtunut jonnekin kotiin ja kirjastokäynti jää vain haaveeksi.

Kirjastokortinkin on täten siirryttävä nykyaikaan ja kansalaisilla on oltava digitaalinen kirjastokortti, joka käy jokaiseen Suomen kirjastoon. Kiintymys oman lähikirjaston kauniiseen kirjastokorttiin voidaan korjata mahdollistamalla saman kuvan valitseminen myös digitaaliseen korttiin. Kirjastojen käyttämisen helppous edistää suomalaisten lukuintoa, joka on korvaamaton voimavara. Digikortin ohessa olisi edelleen mahdollista käyttää perinteistä kirjastokorttia.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Puoluekokous kannattaa vahvasti toimenpiteitä, jotka lisäävät lukuintoa ja lukemisen mahdolli-

suuksia. Digitaaliset kirjastokortit ovat olleet mahdollisia jo osassa kirjastoissa. Tällä hetkellä osa eri kuntien kirjastoista jo tekee keskenään yhteistyötä ja yhteisen järjestelmän ohella niillä on käytössä yhteinen kirjastokortti.

Puoluekokous toteaa, että koko Suomen kattava kirjastokortti vaatisi mahdollisesti järjestelmämuutoksia, joiden kustannukset suhteessa yhteisestä kirjastokortista saatavaan hyötyyn on punnittava huolellisesti. Puoluekokous suhtautuu kuitenkin aloitteen ehdotukseen lähtökohtaisesti myönteisesti.

Puoluekokous näkee tärkeänä kuntien ja kansalliskirjaston huhtikuussa avautuneen uuden yhteisen E-kirjaston, mutta korostaa etenkin lähikirjastojen tärkeyttä. Keskusta haluaa pitää kiinni myös kirjoista perinteisessä muodossa paperisina ja kattavasta kirjastoverkosta lähipalveluna. Se antaa kaikille perhetaustasta ja tulotasosta riippumatta mahdollisuuden lukea ja oppia uutta.

218. Keskustan Sivistysseura: Ämpäristä Suomen kansallisesine

Suomalaisten kansallista itsetuntoa nostatetaan kansalliseeposten, hymnien, lintujen ja kukkien muodossa. Kulttuuri elää ja kannustammekin kaikkia niin tutustumaan omaan historiaansa ja kulttuuriinsa, kuin myös kehittämäänkin suomalaista kulttuuria edelleen. Keskustan puoluekokous on hyvä esimerkki siitä, miten kulttuuri voi yhdistää läpi sukupolvien. Nyt kannustamme Keskustan puoluekokousta ja Suomea tarttumaan uuteen haasteeseen: uuden kansallisesineen nimeämiseen!

Lausumme sivistyksen hengessä aloitteemme ytimen Kalevala-mitassa:

Näin on mieleni näkevi
Päättävi sen tää porukka
Ämpäristä on tuleva
Suomessa kansallisesine

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Kansalliset symbolit, jotka kuvaavat suomalaista mielenmaisemaa ovat tärkeitä. On myös tärkeää,

1 että Suomen kulttuuri kehittyy ajan ja sukupolvien
2 myötä.

3
4 Puoluekokous tunnistaa ämpäriin liittyvän sym-
5 boliikan. Ilmaisten ämpärien jonottaminen rän-
6 tästeessä osoittaa suomalaisen mielen lujuutta,
7 yhteenkuuluvuutta ja vaatimattomuutta. Muo-
8 viämpäri löytyy mökkisaunasta, siivoussankona
9 tai kesäisiltä mustikkamättäiltä. Ämpärin käyttö-
10 mahdollisuudet ovat rajattomat ja osoittavat myös
11 suomalaisen mielikuvituksen rikkautta.

12
13 Puoluekokous kuitenkin katsoo, että kansallisesi-
14 neen tulisi olla ympäristöstävälinen eikä tavarana
15 täyteisessä maailmassa tulisi korostaa muoviesi-
16 neitä. Keskusta uskoo, että tulevaisuudessa ämpä-
17 rit valmistetaan kestävästä uusiutuvista, kotimai-
18 sista raaka-aineista. Ämpäri olkoon siis osa myös
19 uusia suomalaisia innovaatioita kohti kestävämpää
20 maailmaa!

219. Oulun Keskustakerho: Nuorten työelämätaitoihin lisää panostusta

21
22
23
24
25 Kuntien vastuulla olevaan nuorisotyöhön tarvitaan
26 lisää tukea ja keinoja. Meillä on olemassa täysi-
27 ikäistyviä nuoria, joilta korona vei joko yhden tai
28 pahimmillaan kaksi kesätyökokemusta. Tämä on
29 heikentänyt työn tekemiseen liittyvää osaamista
30 osalla nuorista paljon.

31
32 Työelämätaitoja opetellaan kouluissa ja TET-jak-
33 soilla, mutta niistä pitää puhua ja niitä tulisi opet-
34 taa enemmän, jotta tulevaisuudessa osataan tehdä
35 töitä. Tähän tulee suunnata resursseja ja hyödyn-
36 tää esimerkiksi nuorisojärjestöjen osaamista.

37
38 Voisi olla myös jokin vapaaehtoisuuden muoto,
39 jossa työelämätaidoiltaan kokeneet henkilöt ker-
40 toisivat omista kokemuksistaan ja samalla opet-
41 taisivat esimerkiksi työntekijöiden ja työnantajien
42 vastuista sekä velvollisuuksista. Kaikilla nuorilla
43 tällaisia henkilöitä ei ole lähipiirissä ja tarttuma-
44 pinta töihin ja niiden tekemiseen voi jäädä siksikin
45 niin kevyeksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

46
47
48
49 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

50

Nuorten ensimmäiset kokemukset työnhausta ja työelämästä muodostuvat yleensä kesätyöpaikan hakemisesta ja kesätöiden tekemisestä. Ensimmäiset kerrat voivat olla nuorelle todella jännittäviä kokemuksia, joihin nuori saattaa tarvita tukea. Aloitteessa esitetään tähän hyviä ehdotuksia.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että nuorten työllistymistä kesätöihin edistetään kuntien, alueilla toimivien yritysten ja järjestöjen yhteistyönä.

Kuntien jakamat kesätyösetelit madaltavat kynnystä palkata nuori kesätyöhön. Puoluekokous pitää suositeltavana toimintatapaa, jossa kunta jakaa kesätyösetelin esimerkiksi kaikille yhdeksannen luokan päättävälle oppilaille.

Kesätyösetelin jakamisen yhteydessä on luontevaa opettaa esimerkiksi yhteiskuntaopin tunneilla kaikille nuorille työnhakuun, työelämän pelisääntöihin ja toimintatapoihin liittyviä asioita. Näille oppitunneille voisi aloitteen idean mukaisesti ottaa mukaan vanhempia jo työkokemusta omaavia nuoria kertomaan omista työelämäkokemuksistaan sekä erilaisia työnantajia ja yrittäjiä avaamaan työnantajan näkökulmaa työelämään. Nuorten on tärkeä päästä tutustumaan samalla myös yrittäjyyteen ja itsensä työllistämiseen vaihtoehtona toisen palveluksessa työskentelylle.

Puoluekokous korostaa myös työnantajan merkitystä ja roolia nuorten ohjauksessa. Ensimmäisten kesätyöpaikkojen esimiesten ja myös työkaverien toiminnalla ja suhtautumisella nuoreen työntekijään on iso merkitys sille, millaisen kokemuksen nuori saa työelämästä.

220. Keskustan Turun seudun paikallisyhdistys: Nuorten yksinäisyyden ja syrjäytymisen vähentäminen

Nuorten tekemien rikosten määrät ovat julkisuudessa esitettyjen tietojen mukaan nousseet viime vuonna yli 30 %. Saman aikaisesti syrjäytyneiden ja yksinäisyyttä kokevien nuorten määrät ovat nousseet huolestuttavasti.

Miksi näin on ja mistä tässä on kysymys? Mitä on tehtävissä ongelman korjaamiseksi? Keskustan Turun seudun paikallisyhdistys esittää puolueko-

kousaloitteessaan, että Suomen Keskusta rp. ryhtyy pikaisesti toimiin tämän ongelman juuri syiden selvittämiseen ja tarvittaviin toimenpiteisiin ko. asiantilan parantamiseksi.

Turun seudun paikallisyhdistys ry esittää, että Keskustan puoluekokous hyväksyy em. aloitteen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Nuorisorikollisuuden ja syrjäytymisen juurisyitä ovat moninaiset ja aiheesta on tehty tutkimuksia, mutta lisää tutkimusta tarvitaan erityisesti uusista ilmiöistä.

Mielenterveysongelmien myötä lisääntynyt ahdistuneisuus ja sen myötä esimerkiksi kotoa poistumisen hankaluus tai sosiaaliset haasteet lisäävät yksinäisyyttä. Lapsena koettu yksinäisyys näkyy aikuistuessaa ja altistaa rötöstelylle.

Työllistyminen luo nuorelle tunteen arvostuksesta ja oman paikan löytämisestä yhteiskunnassa. Siksi nuorten koulutukseen ja työllistymiseen tulisi myös panostaa.

Puoluekokous toteaa, että nuorten rikollisuus on moninainen ilmiö, joka monesti koskettaa yhä voimakkaammin tiettyjä, jo valmiiksi haavoittuvia ryhmiä. Panostuksia tarvitaan mielenterveys- ja päihdepalveluihin, eri organisaatioiden ja viranomaisten väliseen yhteistyöhön, lasten, nuorten ja perheiden matalan kynnyksen tukeen neuvoloissa, varhaiskasvatuksessa ja kouluissa sekä ennaltaehkäiseviin toimiin, kuten lapsiperheköyhyyden vähentämiseen.

221. Keskustan Hirvensalmen kunnallisyhdistys: Kiusaaminen sosiaalisessa mediassa kitkettävä

Hirvensalmen kunnallisyhdistys on huolissaan sosiaalisen median keskustelukuluttuurista, sillä se heijastelee jo nyt myös kasvokkaisen kanssakäymisen tapoihin ja vaikuttaa siten yhteiskunnassamme koettuun sosiaaliseen turvallisuuteen.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaan sananvapaus sisältää vapauden pitää mielipiteitä sekä vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia alueellisista rajoista riippumatta ja viranomaisten siihen puuttumatta. Suomessa sananvapaus on turvattu perustuslain kahdennessatoista pykälässä:

”Jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. —”

Sananvapaus on tärkeä perusoikeus, mutta sen käyttöön liittyy myös vastuu. Tämän vastuun tunnistaminen on olennaista. On tärkeää käyttää sananvapautta vastuullisesti ja muita ihmisiä kunnioittavasti.

Somekiusaaminen tarkoittaa kiusaamista ja häirintää sosiaalisessa mediassa. Se voi ilmetä esimerkiksi loukkaavina viesteinä tai kommentteina, uhkailuna, yksityisyyden loukkaamisena tai kuvien ja tietojen levittämisenä ilman lupaa. Somekiusaaminen voi olla satunnaista tai jatkuvaa ja vaikuttaa vakavasti uhrin elämään. Usein somekiusaamisessa sananvapautta käytetään muita ihmisiä loukkaavalla tavalla, mikä ei ole sananvapauden tarkoituksen mukaista.

Aseman Lapset ry:n ja Elisan #sananvastuu-hankkeeseen liittyneeseen kyselytutkimukseen (2018) osallistuneista 15–17-vuotiaista suomalaisnuorista 63 % oli kokenut kiusaamista tai häirintää verkossa. Nuoret kasvavat some- ja verkkomaailmassa, joten aikuisten tulee osata näyttää esimerkkiä somekäyttäytymisessä ja tuoda esiin nollatoleranssi kiusaamisen suhteen myös verkkomaailmassa. Täytyy huomata, että sosiaalinen media on yhä enenevässä määrin myös ihmisten työpaikka, ja siten kiusaamisen kitkeminen on myös osa turvallisen työympäristön luomista.

Hirvensalmen kunnallisjärjestö vaatii, että Keskusta tunnistaa ongelman sosiaalisen median keskustelukulttuurissa ja luo oman ratkaisunsa sosiaalisessa mediassa tapahtuvan kiusaamisen kitkemiseksi. On tärkeää, että yhteiskuntana pyrimme toimimaan yhtenäisemmin ja voimakkaammin kiusaamista vastaan - myös politiikassa. Kunnioitus

1 ja asiallinen keskustelu ovat avainasemassa, jotta
2 voimme luoda paremman ympäristön kaikille.

3
4 [Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

5
6 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

7
8 Keskusta näkee, että turvallinen sosiaalinen media
9 on tärkeä osa etenkin lasten ja nuorten turvalli-
10 suutta. Turvallisemman sosiaalisen median raken-
11 tamisessa aikuisilla on tärkeä vastuu opastaa lapsia
12 ja nuoria sosiaalisen median käytössä. Lasten
13 vanhempien on hyvä tietää, mitä lapset tekevät
14 sosiaalisessa mediassa. Vanhempien tehtävänä on
15 valvoa ja tarpeen mukaan myös rajoittaa omien
16 lastensa älylaitteiden ja sosiaalisen median käyt-
17 tää.

18
19 Turvallisempaa keskustelukulttuuria sosiaalisessa
20 mediassa voidaan edistää esimerkiksi yhteisillä
21 pelisäännöillä sekä koulutuksilla. Jokaisella lapsella
22 ja nuorella on oltava lähelläään luotettava aikuinen
23 tai taho, jolle kertoa kokemastaan tai havaitse-
24 mastaan kiusaamisesta. Aikuisilla on velvollisuus
25 puuttua epäasialliseen käytökseen. Viranomaisten
26 ja lasten ja nuorten palveluja tarjoavien tahojen on
27 tarpeen olla myös läsnä lasten ja nuorten käyttä-
28 missä medioissa.

29
30 Puoluekokouksen mielestä sosiaalisen median
31 alustojen vastuuta kitkeä vahingollista sisältöä
32 ja tunnistaa kiusaamista sekä rajoittaa alustan
33 käyttöä heiltä, jotka toimivat epäasiallisesti, on
34 lisättävä.

35
36 Paremman keskustelukulttuurin rakentaminen
37 lähtee myös jokaisesta yksilöstä. Puoluekokous
38 kehottaa myös jokaista keskustalaista tarkastele-
39 maan omaa käyttäytymistään sosiaalisen median
40 alustoilla ja omalla esimerkillään edistämään tur-
41 vallisempaa keskustelukulttuuria kaikille.

42
43 Keskustan periaateohjelmassa todetaan osuvasti:
44 ”Virtuaaliset yhteisöt ovat osa vuoropuhelun, vai-
45 kuttamisen ja uusien elämysten maailmaa. Hyvän
46 keskellä verkkotodellisuudessa on myös harmaita
47 ja synkkiä vyöhykkeitä. Lain noudattamisen ja
48 ihmisen vastuun teoistaan tulee ulottua myös
49 verkkoon.”
50

222. Uudenmaan Keskustanuoret: Suomeen opintolainan huoltajahyvitys

Suomen syntyvyys on ollut jo pitkään laskussa, ja hedelmällisyysluku oli vuonna 2022 pienin koko mittaushistorian aikana: 1,32. Samaan aikaan suomalaiset toivovat saavansa perhebarometrin mukaan keskimäärin kaksi lasta elämänsä aikana. Syntyvyyspolitiikassa onkin tarkasteltava syitä siihen, miksi suomalaiset eivät pääse toivomaansa lapsilukuun.

Samaan aikaan Suomessa opiskelijoiden velkaantumisen on kasvanut merkittävästi, ja opintolainojen korot ovat kasvaneet huomattavasti. Keskimääräisellä lainaa nostaneella on lainaa ylemmän korkeakoulututkinnon suoritettuaan yli 20 000€.

Yhdeksi syntyvyyden laskun syistä on tunnistettu se, että lasten hankinta on myöhentynyt. Ensisyntytäjän keski-ikä on noussut vuodesta 1985 lähtien 26 vuodesta 30 vuoteen. Ensimmäisen lapsen hankinnan myöhentyminen aiheuttaa usein sen, ettei hedelmällisyyden laskun vuoksi haluttuun lapsilukuun päästä.

Yhdeksi lasten hankinnan myöhentymisen syistä on tunnistettavissa nuorten aikuisten taloudellinen epävarmuus. Työelämän alkua rasittavat kasvavat opintolainat kasvattavat tätä taloudellista epävarmuutta entisestään.

Jotta opintolainojen kasvun vaikutusta perheellistymiseen voitaisiin ehkäistä, Uudenmaan keskustanuoret esittää opintolainan huoltajahyvityksen käyttöönottoa.

Huoltajahyvityksessä osa opintolainasta annettaisiin anteeksi, jos opintolainavelallinen on valmistussaan lapsen huoltaja, tai hänestä tulee huoltaja esimerkiksi viiden vuoden sisällä valmistumisesta. Hyvitysosuus kasvaisi lasten määrän kasvaessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous on huolissaan syntyvyyden laskusta ja näkee myös taloudellisen epävarmuuden olevan yksi syy lasten hankinnan viivästymiseen. Perheen

1 perustaminen on ajankohtaista eri aikaan eri
2 perheille eikä oikeaa elämänvaihetta tai aikaa voi
3 määrittää. Onkin tärkeää, että yhteiskunta tukee
4 perheitä eri elämäntilanteissa ja viestii, että on
5 aina oikea aika saada lapsi.

6
7 Puoluekokous toteaa, että suuri opintolainataakka
8 hidastaa pahimmillaan esimerkiksi haaveissa ole-
9 van oman kodin ostamista, joka on nähty yhtenä
10 kulmakivenä perheellistymistä miettiessä.

11
12 Jo opiskeluaikana moni perheen omaava on
13 nostonut opintolainaa kattaakseen koko perheen
14 menoja, joten olisi perusteltua hyvittää opintolai-
15 naa lapsiluvun mukaan.

16
17 Puoluekokous katsoo, että perheellistymistä on
18 tuettava monipuolisilla keinoilla ja opintolainan
19 huoltajahyvitys olisi yksi tapa vähentää erityisesti
20 nuorten taloudellista epävarmuutta ja tukea erityi-
21 sesti perheellistymisen kannalta kriittistä elämän-
22 vaihetta.

223. Keskustanuorten Kuhmon osasto: Opintorahan tulorajatarkastelusta lu- kuvuosittaista kalenterivuoden sijasta

23
24
25
26
27
28 Kuhmon Keskustanuoret haluavat parantaa opis-
29 kelusta työelämään siirtymistä opintotuen vuosi-
30 tulorajojen laskenta-ajankohdan muuttamisella.
31 Opintotuen vuositulorajan tarkastelussa tulot
32 lasketaan tällä hetkellä kalenterivuoden ajalta.
33 Kuhmon Keskustanuoret haluaisivat muuttaa tu-
34 lorajan tarkastelujakson vastaamaan oppilaitosten
35 lukuvuotta eli 1.8.-31.7.

36
37 Usea opiskelija joutuu tällä hetkellä palauttamaan
38 saamia opintotukia, erityisesti opintojen loppu-
39 vaiheessa. Jos opiskelijan tulot nousevat ennen
40 valmistumista, esimerkiksi opintojen loppuvai-
41 heessa työelämään siirtymisen takia, päättyy usea
42 opiskelija opintotuen takaisinmaksuun tulojen
43 nousemisen takia. Kuhmon Keskustanuorten mie-
44 lestä on kohtuutonta, että opiskelija saattaa joutua
45 palauttamaan kevätlukukaudella opiskelua varten
46 saatuja opintotukia, koska hän siirtyy syksyllä en-
47 nen valmistumista työelämään.

48
49 Nykyinen järjestelmä johtaa pahimmillaan tilan-
50 teeseen, jossa opiskelijan on kannattavaa siirtyä

työelämään vasta sitten, kun hän on valmistunut.	1
Tähän ongelmaan auttaisi se, että vuositulorajaa	2
tarkasteltaisiin lukuvuodelta kerrallaan. Opintotuki	3
haetaan lukuvuodelle kerrallaan, jonka takia myös	4
tulojen suuruutta tulisi tarkastella lukuvuodelta	5
kerrallaan. Opiskelijoiden olisi myös helpompi	6
suunnitella talouttaan ja pysymään opintotuen	7
tulorajoissa, jos tulot tarkasteltaisiin samalta ajalta	8
kuin opintotukea anotaan.	9
	10
Opintotuen takaisinperintä vaatii resursseja yhteis-	11
kunnalta ja aiheuttaa vastavalmistuneille taloudel-	12
lista stressiä ja ahdinkoa. Olisi koko yhteiskunnan	13
etu, kun mahdollisimman moni koulutettu tai	14
valmistumista lähestyvä opiskelija työllistyisi opin-	15
tojen jälkeen nopeasti ilman kannustinloukkua ja	16
mahdollinen opintotuen takaisinperintä hoidet-	17
taisiin vastaavilla ajanjaksoilla, joissa opintotuki	18
myönnetään.	19
	20
<u>Puoluehallituksen vastausesitys:</u>	21
	22
Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.	23
	24
Aloitteessa esitetty muutos olisi opiskelijan ja	25
työhön siirtyvän opiskelijan arjen suunnittelun	26
kannalta järkevä ja looginen.	27
	28
On tärkeää, että opiskelijan siirtyä työelämään	29
tehdään sujuvaksi, eikä työllistymisestä rangaista.	30
Oman talouden suunnittelun helpottamiseksi on	31
myös tarpeen selvittää, millä tavoin opiskelija voisi	32
saada jatkossa tulotietojen koontia myös perso-	33
noidulta ajanjaksolta (esim. lukuvuosi) kalenteri-	34
vuoden sijaan. Tulorekisteri tai OmaVero voisivat	35
toimia työkaluina tälle.	36
	37
	38
	39
	40
	41
	42
	43
	44
	45
	46
	47
	48
	49
	50

Sosiaaliturva, etuudet ja perhepolitiikka

224. Suomen Keskustanuoret ja Keskustaopiskelijat: Keskustan sosiaaliturvapolitiikka palautettava juurilleen!

225. Keskustan Oriveden kuntayhdistys: Ryhdytään uudestaan edistämään perustulon / käänteisen verotuksen mallin käyttöönottoa Suomessa byrokratian vähentämiseksi ja säästöjen saamiseksi.

226. Etelä-Savon Keskustanaiset: Sosiaaliturvaa ei saa romuttaa

227. Helsingin Keskustaopiskelijat: Helsingin palauttaminen takaisin omaksi kuntaryhmäkseen yleisessä asumistuessa

228. Keskustan Sivistyseura: "On lottovoitto syntyä Suomeen" - lottoarvonta virittämään syntyvyyttä Suomessa

229. Keskustanaisten Kaimuun piiri: Perheiden pahoinvointi näkyy nuorisorikollisuuden kasvuna

230. Uudenmaan Keskustanuoret: Vanhempainraha sidottava indeksiin

231. Uudenmaan Keskustanuoret: Lapsilisää korotettava

232. Uudenmaan Keskustanuoret: Ensimmäisestä lapsesta saatavaa lapsilisää korotettava

233. Suomen Keskustanaiset: Ikääntyneet naiset tehtävä näkyviksi

234. Itä-Savon Keskustanaiset: Ikääntyneet naiset tehtävä näkyviksi

235. Suomen Keskustanaiset: Omaishoidon resurssit turvattava hyvinvointialueilla

236. Keskustan Ylöjärven kunnallisjärjestö: Omaishoidolle arvoa!

237. Viljakkalan Keskustanaiset: Omaishoitajien asema

238. Keskustan Etelä-Hämeen piiri: Porrastetaan aloittavan yrittäjän YEL-maksun alennusta

239. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: Leikatun eläkeindeksin palauttaminen alkuperäiseksi eläkeläisten ostovoiman parantamiseksi

240. Keskustan Vihdin kuntayhdistys: Pidenne-tään Kelan myöntämien määräraaikaisten tukien/ etuuksien voimassaoloaikoja

1 **224. Suomen Keskustanuoret ja Kes-**
2 **kustaopiskelijat: Keskustan sosiaalitur-**
3 **vapolitiikka palautettava juurilleen!**

4
5 Nykymuotoinen monimutkainen ja vaikeaselkois-
6 ten säädösten etuuksien ja palveluiden kokonai-
7 suudesta muodostuva sosiaaliturvajärjestelmä tar-
8 vitsee kokonaisuudistuksen. Uuden sosiaaliturvan
9 tulee pystyä vastaamaan sirpaloituviin työmark-
10 kinoihin ja muuttuviin elämäntilanteisiin. Nykyta-
11 soinen hyvinvointi on mahdollista vain, mikäli yhä
12 useampi suomalainen tekee ja saa tehdä työtä.

13
14 Perusturvan parantamista on jatkettava myös
15 tulevana vuosina uudistaen sitä kannustavammaksi
16 ja yksinkertaisemmaksi. Keskustan aloitteesta to-
17 teutettu perustulokokeilu loi tälle osittain pohjaa.
18 Tarvitsemme sosiaaliturvan, joka aidosti vähentää
19 köyhyyttä. Työ on paras keino siihen ja mallin kes-
20 kiössä tulisikin olla työn vastaanottamisen helpot-
21 taminen. Aiemmin käyttöön otettu kansallinen
22 tulorekisteri antaa mahdollisuuden joustavamman
23 ja reaaliaikaisen sosiaaliturvajärjestelmän rakenta-
24 miseen.

25
26 Sosiaaliturvajärjestelmäämme on rakennettava
27 kohti perustuloa. Perustulomalli tulee rakentaa
28 niin, että se ottaa huomioon kaikki väestöryhmät,
29 myös sairaat ja osatyökykyiset. Yhtenä vaihtoeh-
30 tona on negatiivisen tuloveron malli. Se pyrkii
31 vähentämään kannustinloukkuja helpottamalla
32 tulojen yhteensovittamista. Progressiivisen negatiivisen
33 tuloveron tulisi koskea kaikkia väestöryhmiä.

34
35
36 [Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

37
38 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

39
40 Sosiaaliturvajärjestelmää tulee uudistaa ja yksin-
41 kertaistaa perusturvan hengessä, mutta puolueko-
42 kous ei näe tässä talous- ja väestökehitystilantees-
43 sa vastikkeettomuuteen perustuvaa perustuloa
44 toteuttamiskelpoisena.

45
46 Puoluekokous toteaa, että jokaisella ihmisellä on
47 oikeus riittävään toimeentuloon. Hyvinvointiyh-
48 teiskunnan keskeinen tunnusmerkki on sosiaa-
49 liturva, joka mahdollistaa ihmisarvoisen elämän
50 jokaiselle ihmiselle.

Keskustalaisessa ajattelussa jokaisen ihmisen pitää voida hankkia omalla toimeliaisuudellaan, taustastaan riippumatta, riittävä toimeentulo. Yhteiskunnan tulee taata riittävä hoiva ja huolenpito niille ihmisille, jotka eivät tule toimeen omillaan.

Sosiaaliturva muodostaa turvaverkon, joka tukee ihmistä niissä elämäntilanteissa ja -vaiheissa, kun hän ei kykene eri syistä itse vastaamaan toimeentulostaan. Sosiaaliturvan tulee luoda ihmisten elämään varmuutta, vakautta ja hyvinvointia, mutta kannustaa samalla työntekoon ja vastuun ottamiseen omasta elämästään.

Keskustan puoluekokous suhtautuu myönteisesti sosiaaliturvan uudistamiseen. Erilaiset tarveharkintaiset, syyperustaiset ja universaalit etuudet sekä palvelut muodostavat tällä hetkellä liian monimutkaisen ja vaikeaselkoisen kokonaisuuden. Sosiaaliturvan pitäisi vastata myös nykyistä paremmin työelämän muutoksiin ja ihmisten muutuviin elämäntilanteisiin. Keskusta haluaa, että sosiaaliturvauudistuksessa luodaan myös nykyisen veroehdotuksen kaltainen, erilaiset sosiaaliturvaetuudet yhteen kokoava sosiaaliturvaehdotus.

Sosiaaliturvaan sisältyviä kannustinloukkuja on kyettävä purkamaan, jotta työn tekeminen ja yrittäminen on aina kannattavaa. Puoluekokous pitää tätä sosiaaliturvan kehittämisen keskeisenä tavoitteena. Työhön kannustamiseen pitää löytää sellaisia keinoja, jotka huomioivat jokaisen ihmisen yksilöllisen työkyvyn ja tukevat työkyvyn ylläpitoa ja palauttamista.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että osa-aikainen työnteko on aidosti mahdollista niille ihmisille, jotka eivät esimerkiksi vamman tai sairauden vuoksi kykene tekemään kokopäivätyötä, ja niissä elämäntilanteissa, joissa kokopäiväinen työnteko ei ole esimerkiksi perhetilanteen tai läheisen hoivavastuun vuoksi mahdollista.

Sosiaaliturvaa tulee kehittää myös siihen suuntaan, että se ei toimi esteenä yhdistää palkkatyötä ja yrittäjyyttä. Keskusta näkee yhtenä ratkaisuna yhdistelmävakuutuksen, joka mahdollistaisi työsäoloehdon kerryttämisen sekä palkka-, että yrittäjäasemassa tehdystä työstä.

225. Keskustan Oriveden kuntayhdistys: Ryhdytään uudestaan edistämään perustulon / käänteisen verotuksen mallin käyttöönottoa Suomessa byrokratian vähentämiseksi ja säästöjen saamiseksi.

Ehdotus toimenpiteiksi:

Lasketaan byrokratian vähentämisestä saatavat säästöt ja selvitetään perustulon ja aktiivilisan riittävä suuruus. Selvitetään mitkä kaikki tuet se voisi korvata ja mitä pitäisi säilyttää. Tehdään suunnitelma perustulon käyttöönotosta vaiheittain.

Perustelut:

Nykyään suuri osa ihmisistä ei ole vakituksessa työsuhteessa, vaan työttömien lisäksi suuri osa on erilaisissa pätkätoissa, osa-aikatoissa, osa-aikayrittäjiä yms. ja jäävät helposti työttömyyskorvausten ulkopuolelle. Automaatio ja tekoälysovellukset tulevat tulevaisuudessa vähentämään työvoiman tarvetta mukaan lukien korkeasti koulutetut henkilöt. Sosiaalitetuet ovat moninaisia ja kokonaisuus on sekava. Sitä pitäisi yksinkertaistaa.

Negatiivinen tulovero on Milton Friedmanin kehittämä verotuksen ja automaattisen tulotuen yhdistelmä. Tässä mallissa määritellään tietty kuukausittainen verotettavan tulon alaraja. Kaikista sen summan alle jäävistä ansioista maksetaan ansioiden päälle tulotukea eli negatiivista veroa. Kaikista summan ylittävistä tuloista maksetaan normaalia veroa. Tämä perustulo toteutetaan siten, ettei Suomen valtion menot ainakaan lisäänny. Rahoittamiseen käytetään niitä säästyneitä varoja, jotka syntyvät pienemmästä määrästä virkamiehiä ja virastoja. Tämä yksinkertainen malli mahdollistaa myös sosiaaliturvan automatisoinnin. Näin vapautuvia työvoimaresursseja voidaan suunnata esim. niille aloille, joissa nyt kärsitään työvoimapulasta. Tässä yhteydessä vapautuu varoja myös tarpeettomien virastokiinteistöjen myymisestä.

Perustulo maksetaan kaikille Suomen kansalaisille. Keskituloisilla ja sitä korkeammilla tuloilla perustulo ei vaikuta mitään käteen tuleviin tuloihin, koska verojen määrä nousee perustulon verran.

Pienituloisilla perustulo nostaa käteen jäävän tulon määrää niin, että he eivät tarvitse asumistukea tms. Perustulo korvaisi opintotuen, kelan työttömyyspäivärahan, kotihoidontuen, omaishoidontuen, toimeentulotuen perusosan, ainakin osan asumistuesta, osittaisen työkyvyttömyys- tai sairaseläkkeen, palkkatuen ja starttirahan jne. Se kannustaisi työhön, koska työtulo ei vähentäisi perustuloa vaan siitä jäisi aina enemmän käteen, mutta se varmistaisi kohtuullisen elintason myös pätikätyöläisille, osapäivätyöläisille ja muille epätyypillisessä työsuhteessa oleville.

Perustulon pohjana olisi vastikkeeton ”toimeentulotuki”. Alaraja olisi vastikkeeton, koska nykyään ketään ei jätetä ilman toimeentulon minimiä. Lisäksi olisi vastikkeellinen osa. Jos opiskelee, on hoitamassa kotona lapsia tai vanhuksia tai on työkyvytön tai tekee riittävästi vapaaehtoistyötä tms. saa perustulon korotettuna. Riippuen siitä halutaanko järjestelmästä kuinka yksinkertainen, summa voisi olla 500-1000€. Jos perustulo on vain 500€, siihen täytyy liittää asumistuki tai vastaava lisäksi.

Nykyiseen tukiviidakkoon verrattuna se kohtelisi ihmisiä tasa-arvoisemmin. Jos perustulo on liian suuri, se laiskistaa ihmisiä ja hidastaa opintoja.

Huom. Keskustanuoret ovat asettaneet perustulon käyttöönoton yhdeksi tärkeimmistä missioistaan.

Perustuloa puolustetaan muun muassa seuraavilla väitteillä (Wikipedia), jotka ovat mielestämme hyvin perusteltuja:

- Aiemmin ihmistyötä vaativat toiminnot korvataan roboteilla, automaattisilla järjestelmillä ja muilla teknisillä parannuksilla – tätä ilmiötä on kutsuttu esimerkiksi termeillä automaatio ja robotisaatio. Saavutetut hyödyt tulee jakaa kaikkien kesken, koska osa ihmisistä jää työttömiksi ja työt silppuuntuvat.

- Perustulo selkeyttäisi suomalaista sosiaaliturvaa. Nykyiset käsitteet saattavat johtaa harhaan etenkin niitä, jotka ovat suurimman avun tarpeessa. Toisaalta nykyinen järjestelmä taas tarjoaa paljon mahdollisuuksia keinotella tukea väärin perustein.

- 1 • Perustulo antaisi kansalaisille mahdollisuuden
2 päättää omasta elämästään. Työnteko toisi kaikissa
3 tapauksissa lisää tuloja ja hyvinvointia, eikä uh-
4 kaisi taloutta, kuten nykyisessä järjestelmässä voi
5 kannustinloukkujen takia käydä. Perustulo antaisi
6 ihmisille mahdollisuuden kehittää itseään tai teh-
7 dä työtä joustavasti eri elämäntilanteissa.

- 8
9 • Perustulo edistäisi luovuutta, lisäisi yritteliäis-
10 syyttä, alentaisi riskinoton kynnyistä sekä lisäisi
11 luottamusta ja mahdollisuutta yhteistoimintaan.
12 Se vähentäisi työttömyyttä, koska se tekisi osa-
13 aikaisen työnteon kiinnostavammaksi ja kannatta-
14 vammaksi.

- 15
16 • Perustulo lopettaisi kansalaisten nöyryyttämi-
17 sen byrokratialla ja vähentäisi ”paperisotaa”. Esi-
18 merkiksi opiskelija, työtön, kotiäiti ja eläkeläinen
19 voisivat entistä enemmän vaikuttaa elämäntilan-
20 teeseensa. Perustulon ansioita voisi olla luovuuden
21 vapautuminen, tasa-arvon kasvu ja vapaa-ajan
22 lisääntyminen. Ihmisten vapaus yleensäkin lisään-
23 tyisi ja se edistäisi henkistä hyvinvointia: esimer-
24 kiksi vanhemmat voisivat ratkaista työnteon ja
25 lapsista ja vanhemmistaan huolehtimisen suhteen
26 nykyistä joustavammin.

- 27
28 • Määräaikainen tai osa-aikainen työnteko ei olisi
29 uhka, vaan jopa mahdollisuus. Viranomaisten tar-
30 ve sosiaalialalla vähenisi, ja tämä toisi helpotusta
31 väestön ikääntymisen myötä uhkaavaan työvoim-
32 apulaan.

- 33
34 • Perustulo olisi helpompi hahmottaa kuin ny-
35 kyinen sosiaaliturva. Esimerkiksi työtön voisi olla
36 varma omasta rahatilanteestaan, koska tukia ei
37 jälkikäteen perittäisi takaisin. Kukaan ei joutuisi
38 vaikeuksiin tukipäätöksiä odottaessaan, vaan ra-
39 haa tulisi tietty määrä joka kuukausi.

- 40
41 • Vähentämällä valtion byrokratiaa saataisiin
42 aikaan suuret säästöt.

- 43
44 • Mahdollistaa suunnitella elämää eteenpäin,
45 kun tietää että ruokahuolto on turvattu.

- 46
47 • Voisi vähentää köyhyyteen liittyvää sairasta-
48 vuutta, kuten stressiä, korkeaa verenpainetta,
49 kakkostyyppin diabetesta jne.

50

- Vähentäisi rikollisuutta.

- Vaikuttaisi yrittäjyyteen siihen kannustavasti ja mahdollistaisi riskipitoista innovatiivisuutta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanuorten ja Keskustaopiskelijoiden aloitteeseen (numero 224) antamaansa vastaukseen.

Puoluekokous toteaa lisäksi seuraavaa: Aloitteessa esitetään perustulon saamisen perusteeksi Suomen kansalaisuutta. Tämä on hankalasti yhteensovitettavissa perustuslain säännöksiin ja Euroopan unionin sääntelystä lähteviin periaatteisiin, joissa sosiaaliturva perustuu vakinaiseen asumiseen ja työnteekoon, ei kansalaisuuteen.

226. Etelä-Savon Keskustanaiset: Sosiaaliturvaa ei saa romuttaa

Sosiaaliturva koostuu palveluista ja rahallisista etuuksista, joiden tarkoituksena on ollut turvata riittävä toimeentulo ja huolenpito kaikissa elämäntilanteissa.

Yleinen asumistuki pieneni vuoden 2024 alussa ja maksaminen omistusasuntoihin päättyy 31.12.2024. Asumistukea saivat helmikuussa 2024 Kelan tilastojen mukaan 406 226 ruokakuntaa, joista suurin osa olivat yksinasuvia ja lapsiperheitä. Köyhyysrajan tai syrjäytymisriskissä olevien osuus vuonna 2022 oli 16,3 % väestöstä.

Erilaisten sosiaaliturvien leikkaamisista tulee tehdä kokonaisarviointi ennen mahdollisia toimenpiteitä. Monella on jo nyt vaikeuksia rahoittaa elämäänsä ja erityisesti monella yksinhuoltajalla on taloudellisia ongelmia. Elinkustannusten kohotessa, monipuoliseen ruokaan ei riitä raha ja lämmityskustannuksetkin ovat nousseet, ja kuitenkin pitäisi elää.

Perustoimeentulotukea sai vuonna 2023 yli 45 000 lapsiperhettä, jossa on pienoista nousua verrattuna edelliseen vuoteen. Tukea saaneita lapsiperheitä oli viime vuonna noin 500 enemmän kuin

1 edellisenä. On arvioitu, että hallituksen leikkaukset
2 erinäisiin tukiin, kuten asumistukeen, työttömyys-
3 turvaan ja muihin etuuksiin, näkyvät todennäköi-
4 sesti toimeentulotukiasiakkaiden määrän nousuna
5 tänä vuonna.

6
7 Meillä on ollut kohtuullinen sosiaaliturva tähän
8 asti. Nykyistä sosiaaliturvajärjestelmää on raken-
9 nettu noin 60 vuoden aikana, jota ei pidä romuttaa
10 niiden kustannuksella, joilla on hetkellisesti tai
11 pysyvästi heikentävät syyt käyttää sosiaaliturvaa.
12 Enemmän tulee käyttää voimavaroja niihin syiden
13 ennaltaehkäisemiseen, jotka ajavat ihmiset pidem-
14 miksi ajoiksi sosiaaliturvan piiriin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

15
16
17 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

18
19
20 Pääministeri Petteri Orpon hallitus on tehnyt
21 useita sosiaaliturvaan kohdistuvia leikkauksia.
22 Leikkauksia on tehty muun muassa työttömyys-
23 turvaan, asumistukeen, kuntoutusetuuksiin ja
24 toimeentulotukeen. Vuosina 2024–2027 jätetään
25 indeksikorotukset tekemättä merkittävään osaan
26 sosiaaliturvaetuuksia.

27
28 Hallitusohjelmassa sovittujen leikkausten lisäksi
29 Orpon hallitus päätti merkittävistä lisäleikkauksista
30 vielä huhtikuun 2024 kehysriihessä. Sosiaalitur-
31 vaan jo aiemmin kohdistuvien supistusten lisäksi
32 kehysriihessä sovittiin 1,6 miljardin euron lisäleik-
33 kauksista, jotka kohdistuvat muun muassa hyvin-
34 vointialueiden sekä sosiaali- ja terveysjärjestöjen
35 rahoitukseen.

36
37 Puoluekokous ymmärtää tarpeen sovittaa valtion
38 menoja tuloihin. Päätettyjen leikkausten mitta-
39 luokka, kohdentuminen ja leikkausten toteutta-
40 misen aikataulu ovat kuitenkin sellaisia, että ne
41 uhkaavat pahentaa kaikista huonoimmassa sosioe-
42 konomisessa olevien kansalaisten asemaa.

43
44 Sosiaali- ja terveysministeriö teki vuoden 2023
45 lopulla arviomuistion, jossa käsiteltiin hallituksen
46 vuodelle 2024 esittämien toimeentuloturvamuu-
47 tostien yhteisvaikutuksia kotitalouksien tulonmuo-
48 dostukseen. Tarkastelussa huomioitiin myös tulo-
49 verotukseen esitettyjen muutosten vaikutus. Tässä
50

vaiheessa tiedossa ei vielä ollut kehysriihen 2024 uusia säästöpäätöksiä.

Yhteisvaikutuksia arvioivassa selvityksessä todettiin, että toimeentuloturvan muutokset kasvattavat tuloeroja. Muistion mukaan kolmen pienituloisimman tulokymmenyksen osuus kotitalouksien yhteenlasketusta käytettävissä olevasta tulosta supistuu. Samaan aikaan viisi suurituloisinta tulokymmenystä kasvattavat tulo-osuuttaan.

Arvioinnissa todetaan, että myös lasten pienituloisuusaste kasvaa ehdotettujen muutosten seurauksena. Eri perhetyypeissä suhteellinen pienituloisuus kasvaa eniten nuorten aikuisten, yksinhuoltajien sekä vanhempien työikäisten yksin asuvien keskuudessa. Muistiossa arvioitiin myös, että asumistukeen kohdistuvat toimet aiheuttavat sen, että joissain tapauksissa esimerkiksi yhden huoltajan lapsiperheissä työllistymisen kannustimet voivat heikentyä.

Kyseisen arvioinnin ulkopuolelle jäivät lukuisat uudet toimet, joista moni kohdistuu samoihin kohderyhmiin, joiden aseman todettiin jo ensimmäisten leikkausten pohjalta heikentyvän. Muistiossa ei myöskään ollut vielä tiedossa esimerkiksi kehysriihessä päätettyjä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen tai lääkkeiden alkuomavastuun korottamista.

Onkin perusteltua odottaa, että yhä useamman pieni- ja keskituloisen tilanne vaikeutuu merkittävästi hallituksen rajujen sosiaaliturvan ja palveluihin kohdistuvien leikkausten vaikutuksena. Lisäksi perusterveydenhuollon hoitotakuun väljentäminen kahdesta viikosta kolmeen kuukauteen uhkaa romuttaa jo hyvin käyntiin lähteneen kehityksen perustason palvelujen saatavuuden parantamiseksi.

Puoluekokous edellyttää, että hallituksen pitää tehdä uusi vaikutustenarviointi, jossa käsitellään kaikki tähän asti tällä vaalikaudella päätetyt sosiaaliturvan, sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä sosiaali- ja terveysjärjestöjen ennaltaehkäisevään työhön kohdistuvat leikkaukset ja niiden vaikutukset ja kasautumisen eri väestöryhmiin.

1 Hallituksen on peruutettava sellaisista toimista,
2 jotka vaarantaisivat kohtuuttomasti haavoittu-
3 vassa asemassa olevien kansalaisten asemaa tai
4 tosiasiallisesti lisäisivät palvelujärjestelmän tai
5 sosiaaliturvan ja näin ollen julkisen talouden net-
6 tokustannuksia.

7
8 Keskustan tavoitteena sosiaali- ja terveydenhuol-
9 lossa ja sosiaaliturvan kehittämisessä on edistää
10 ihmisten yhdenvertaisuutta ja varmistaa toimivat
11 palvelut sosiaalisesta asemasta tai kotipaikasta
12 riippumatta koko maassa. Sote-palvelujen toimi-
13 vuus varmistetaan vain ne uudistaen. Koska rahaa
14 ei ole tulossa merkittävästi lisää ja koska henkilös-
15 töpula pahenee, on tehtävä painopisteen muutos
16 resursseja uudelleen peruspalveluihin kohdenta-
17 malla, toimintatapoja uudistamalla ja panostamal-
18 la ongelmien ennaltaehkäisyyn sekä hyvinvoinnin
19 ja terveyden edistämiseen.

227. Helsingin Keskustaopiskeli- jat: Helsingin palauttaminen takaisin omaksi kuntaryhmäkseen yleisessä asumistuessa

26 Asumistuen määrää ja asumistukijärjestelmää
27 tarkasteltaessa on muistettava Helsingin erityis-
28 laatuinen asema kohtuuhintaisten asuntojen
29 riittämättömyyden sekä kalliiden asuin- ja elinkus-
30 tannusten kohdalla. Helsingin Keskustaopiskelijat
31 muistuttaa, että Helsinkiin joutuu muuttamaan
32 paljon nuoria opiskelujen takia. Asumistukijärjes-
33 telmän muuttaminen on välttämätöntä, mutta
34 asumistukea tarkasteltaessa tulee huomioida, ettei
35 sen vaikutukset kohdistu suurimmaksi osin jo en-
36 tuudestaan toimeentulonsa kanssa kamppaileviin
37 opiskelijoihin.

38
39 Helsingin Keskustaopiskelijat tunnistaa, että opis-
40 kelijat ovat moninainen joukko, eivätkä kaikki
41 opiskelijat jaa huolta toimeentulosta. Kuitenkin
42 Helsingissä pelkän opintotuen ja lainan varassa
43 elävän opiskelijan asumistuen pudottaminen
44 muun pääkaupunkiseudun tasolle tekee kohtuut-
45 toman kovan kolauksen toimeentuloon. Pudotus
46 on yli 70 euroa kuukaudessa. Pahimmassa tapauk-
47 sessa jotkut opiskelijat joutuvat jopa toimeentu-
48 lotuen varaan. Kaikki opiskelijat eivät pysty opin-
49 tojen ohella suorittamaan osa-aikatyötä, vaikka
50 haluaisivatkin.

Opiskelu on opiskelijan työtä, ja opiskelun kuuluu olla opiskelijan pääprioriteetti. Huoli toimeentulosta ei saa ketään opiskelemaan nopeampaa tai paremmin. Helsingin Keskustaopiskelijat siis ehdottaa, että Helsinki nostettaisiin takaisin omaksi kuntaryhmäksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Asumistukimenot ovat kasvaneet viime vuosina nopeasti. Puoluekokous näkee tämän vuoksi välttämättömänä asumistukimenojen kasvun hillitsemisen. Keskusta totesi jo ennen eduskunta-vaaleja vaaliohjelmassaan, että julkinen talous on tasapainotettava kestäväällä kasvulla, vastuullisella taloudenpidolla ja uudistuksilla muun muassa työttömyys- ja asumistukijärjestelmiin.

Keskustan näkemys on ollut, että asumistuen uudistaminen on ratkaistava erillään muusta sosiaaliturvan uudistamisesta. Uudistuksen lähtökohdaksi on oltava, että tuet kohdistuvat niitä eniten tarvitseville.

Mikäli opiskelijat siirretään asumisliisään, asumisen tukemisen on edistettävä myös tasapainoista aluekehitystä Suomen eri alueiden sisällä ja välillä. Puoluekokous pitää tässä tapauksessa tärkeänä, että opintotukea korotetaan opiskelijoiden opintojen etenemisen turvaamiseksi.

Puoluekokous kannustaa opiskelijoita mahdollisuuksien mukaan myös yhteisölliseen asumiseen, joka on ekologisempaa, sosiaalisempaa ja edullisempaa kuin yksin asuminen.

Puoluekokous näkee tärkeänä, että yhteisöllistä asumista kehitetään uudella lailla konsepteilla esimerkiksi panostamalla kaikkien asukkaiden yhteisessä käytössä oleviin tiloihin.

228. Keskustan Sivistysseura: “On lottovoitto syntyä Suomeen” - lottotarvontaa virittämään syntyvyyttä Suomessa

Keskustan Sivistysseura esittää: Suomeen tarvitaan perheellistymisen positiivinen kierre! Sivistysseura

1 tervehtii lämmöllä kaikkia perheiden toivelapsi-
2 lukua mahdollistavia toimia. Suomalaisen lotto-
3 kansan sydämiin, perheellistymisen positiivisen
4 signaalin vahvistamiseen sivistysseura on luonut
5 mallin lottoarvonnasta uusille perheenjäsenille.

6
7 Arvonnassa kaikkien vuoden aikana lasten saaneiden
8 kesken arvottaisiin 5 miljoonaa euroa. Arvon-
9 taan sisällytettäisiin siis kaikki perheellistyneet niin
10 syntyvyyden kuin adoptionkin kautta.

11
12 Sivistysseura muistuttaa, että syntyvyys keskuste-
13 lua tulee käydä kaikenlaisia perheitä ja myös jokai-
14 sen omaa itsemääräämisoikeutta kunnioittavalla
15 tavalla. On myös selvää, että suomalaisten kotien,
16 perheiden ja lasten asemaa on kokonaisuudessa
17 saan parannettava ja että pelkkä lottotarvonta ei
18 riitä vahvistamaan perheellistymistä, taklaamaan
19 syntyvyyden haasteita tai parantamaan erilaisten
20 perheiden kohtaamaa asenneilmapiiiriä. Nämä
21 kaikki tarvitsevat myös keskustalta uusia avauksia.

22
23 Pienellä, mutta signaaliltaan suurella panostuksella
24 Suomi voisi kuitenkin luoda positiivista ilmapiiiriä
25 syntyvyyden ja perheellistymisen ympärille sekä
26 vahvistamaan entisestään Suomen maakuvaan
27 kuuluvaa lausetta “on lottovoitto syntyä Suomeen”.

Puoluehallituksen vastausesitys:

28
29
30
31 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa myös
32 Pirkanmaan Keskustanuorten aloitteeseen (nume-
33 ro 261) antamaansa vastaukseen.

34
35 Puoluekokous pitää Keskustan Sivistysseuran ide-
36 oimaa aloitetta mielenkiintoisena. Puoluekokous
37 pitää tärkeänä, että syntyvyyden alenemisesta
38 historiallisen matalalle tasolle käydään julkista kes-
39 kustelua ja pyritään löytämään keinoja, jotka edis-
40 tävät yhteiskunnan lapsi- ja perhemyönteisyyttä ja
41 luovat nuorille, perheen perustamista miettiville
42 ihmisille uskoa ja luottamusta tulevaisuuteen.

43
44 Puoluekokous toteaa, että perhepolitiikan tulee
45 vastata 2020-luvun perheiden tarpeisiin. Keskusta
46 haluaa omalta osaltaan olla edistämässä lasten,
47 nuorten ja perheiden hyvinvointia. Keskusta ei
48 kohdistaisi leikkauksia lapsiin ja perheisiin Orpon
49 hallituksen tavoin eikä leikkaisi lapsille ja perheille
50 tärkeitä sosiaali- ja terveyspalveluista. Keskusta

haluaa, että Suomesta tulee lapsille ja perheille vielä parempi maa asua ja elää.

229. Keskustanaisten Kainuun piiri: Perheiden pahoinvointi näkyy nuorisorikollisuuden kasvuna

Keskustanaisten Kainuun piiri ry esittää, että perheiden pahoinvointiin tulee saada entistä tehokkaampia ennaltaehkäiseviä menetelmiä ja kohdennettuja resursseja, jotta nuorisorikollisuus saadaan pysähtymään yhteiskunnassamme.

Nuorisorikollisuuden tunnusmerkeiksi nousevat tässä ajassa vanhempien alhainen koulutustaso ja lapsen käytösongelmat, kuten hyperaktiivisuus, rajattomuus ja voimakas omaehtoisuus. Altistavia tekijöitä lisäksi rikkinäinen perherakenne. Alaikäisten rikosepäilyt ovat kasvussa enemmän pojilla kuin tytöillä. Mitä useampi altistava taustatekijä lapsella on, sitä varmemmin lapsi/nuori syyllistyy rikokseen ja, joka voi herkästi johtaa rikollisuuden tielle.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous viittaa lisäksi Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piirin aloitteeseen (numero 256) antamaansa vastaukseen sekä Pohjois-Savon Keskustanuorten aloitteeseen (numero 258) antamaansa vastaukseen.

Puoluekokous toteaa, että palveluihin käytettävien resurssien painopistettä pitää siirtää kautta linjan nykyistä varhaisempaan vaiheeseen ja matalan kynnyksen palveluihin.

Kouluille on taattava riittävät resurssit, jotta opimisen tukea on riittävästi tarjolla. Pienryhmiä tarvitaan lisää. Kodin ja koulun välistä yhteistyötä on kyettävä parantamaan ja tiivistämään. Tällä tuettaisiin myös opettajien ja koulun henkilöstön työtä lasten ja nuorten parhaaksi. Tämä edellyttää sitä, että vanhemmat ymmärtävät, miksi on tärkeää, että he osallistuvat lastensa elämään myös kodin ulkopuolella.

1 Nuoret aikuiset ja alaikäiset tarvitsevat tukea
2 välttymään ajautumasta rikollisiin piireihin sekä
3 irtaantuakseen jengeistä. Heidän pariinsa on
4 jalkauduttava. Tähän tarvitaan moniammatillista
5 yhteistyötä eri viranomaisten, koulujen ja kan-
6 salaisjärjestön välillä. Jo käytössä olevia rikosten
7 ennaltaehkäisytyötä (ankkuritoiminta) sekä tu-
8 kitoimia rikollisista piireistä irtaantumiselle (ns.
9 Exit-toiminta) on vahvistettava ja laajennettava.
10 Jo olemassa olevia nuorille suunnattuja palveluja
11 on syytä uudistaa, jotta jengiytymiseen pystytään
12 paremmin pureutumaan.

13

14 Lainsäädännöllisten esteiden takia tieto ei aina
15 kulje koulujen, sosiaalitoimen ja poliisin välillä
16 tilanteen vaatimalla tavalla. Sosiaali- ja terveystal-
17 veluiden siirryttyä hyvinvointialueiden vastuulle
18 on varmistettava, että nämä hallinnolliset esteet
19 vähenevät.

20

21 Myös poliisi tarvitsee ajantasaiset lainsäädännöl-
22 liset työkalut torjua jengirikollisuutta sekä myös
23 entistä järjestäytyneempää, ammattimaisempaa
24 sekä pimeisiin tietoverkkoihin siirtynyttä järjestä-
25 tynyttä rikollisuutta.

26

27 Varsinkin suurimmissa kaupungeissa on torjuttava
28 kaupunginosien eriytymistä ja lähiöiden "vaipu-
29 mista oman onnensa nojaan". Suomeen ei saa
30 syntyä rinnakkais yhteiskuntia.

31

32 Suomessa puuttuu kokonaisvaltainen tilannekuva
33 jengirikollisuudesta sekä alaikäisten väkivaltarikol-
34 lisuudesta. Selvitystyö on aloitettava viipymättä.
35 Selvityksessä pitää tuoda esiin ongelmien juuri-
36 syyt, viranomaisyhteistyön toimivuus, uuden lain-
37 säädännön tarve ja lainsäädännöllisten esteiden
38 purkaminen.

39

40 Lastensuojelun ja muun palvelujärjestelmän re-
41 surssien on oltava sellaisia, että lapsilla ja nuorilla
42 on tosiasiallinen mahdollisuus tulla kuulluksi
43 itseään koskeissa asioissa ja heitä pystytään suo-
44 jelemaan heidän hyvinvointiaan ja terveyttään
45 vaarantavissa tilanteissa.

46

47 Lastensuojelun työntekijöillä sekä muilla lasten ja
48 nuorten kanssa työskentelevillä ammattilaisilla on
49 oltava osaamista kohdata eri taustoista tulevat lap-
50 set ja nuoret sekä resurssit varmistaa, että jokaisen

lapsen ja nuoren oikeudet toteutuvat yhdenvertaisesti taustasta riippumatta.

230. Uudenmaan Keskustanuoret: Vanhempainraha sidottava indeksiin

Vanhempainvapaan voit aloittaa lapsen syntymän jälkeen. Kela maksaa vanhempainrahaa 320 arkipäivää. Jos lapsella on kaksi vanhempaa, päivät jaetaan tasan kummankin vanhemman kesken. Voit halutessasi luovuttaa osan vanhempainrahopäivistä toiselle pidettäväksi. Voit saada vanhempainpäivärahoja samaan aikaan toisen lapsen hoitoon osallistuvan henkilön kanssa enintään 18 arkipäivän ajan.

Vanhempainpäivärahoja maksetaan arkipäiviltä. Arkipäiviksi lasketaan päivät maanantaista lauantaihin paitsi arkipyhät. Arkipyhä on muuksi viikonpäiväksi kuin sunnuntaiksi sattuva pyhäpäivä. Päivärahasi määrä perustuu vuosituloon. Vuositulo lasketaan 12 kalenterikuukauden jaksolta, joka edeltää etuuden alkamista edeltävää kalenterikuukautta. Tietyissä tilanteissa päiväraha voidaan laskea jakson viimeisten 3 kuukauden perusteella. Saat vähimmäispäivärahaa, jos sinulla ei ole ollut lainkaan tuloja tai vuositulosi jää alle vähimmäismäärään oikeuttavan tulorajan. Raskausrahan 40 päivää, ja äitiysrahan 56 ensimmäistä päivää maksetaan korotettuna.

Vuonna 2024 vähimmäispäiväraha on 31,99 euroa arkipäivältä. Alla näkyy lähihoitajan palkkatasolla (vuosiansio 30 000,-) tehty laskelma vanhempainrahan määrästä. Kohonneiden elinkustannusten takia vaadimme, että vanhempainraha on sidottava indeksiin.

Laskelma:

Vanhempainpäivärahan korotettu määrä

Arvio vanhempainpäivärahan määrästä 2.1.2025 alkaen 81,95 euroa/arkipäivä

Arvio vanhempainpäivärahan määrästä kuukaudessa (25 arkipäivää) 2 048,75 euroa/kuukausi

Arvio määrästä nettona eli verojen vähentämisen jälkeen 66,38 euroa/arkipäivä

1 Arvio määrästä nettona eli verojen vähentämisen
2 jälkeen kuukaudessa (25 arkipäivää)
3 1 659,50 euroa/kuukausi

5 Vanhempainpäivärahan määrä ilman korotusta
6

7 Arvio vanhempainpäivärahan määrästä 2.1.2025
8 alkaen 63,74 euroa/arkipäivä

10 Arvio vanhempainpäivärahan määrästä kuukau-
11 dessa (25 arkipäivää) 1 593,50 euroa/kuukausi

13 Arvio määrästä nettona eli verojen vähentämisen
14 jälkeen 51,63 euroa/arkipäivä

16 Arvio määrästä nettona eli verojen vähentämisen
17 jälkeen kuukaudessa (25 arkipäivää)
18 1 290,75 euroa/kuukausi

20 Puoluehallituksen vastausesitys:

22 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

24 Puoluekokous toteaa, että vanhempainpäivärahat
25 on sidottu indeksiin, mutta nykyinen pääministeri
26 Orpon hallitus päätti jäädyttää etuuksien indeksi-
27 korotuksia vuosille 2024–2027 ja tässä yhteydessä
28 jäädytettiin myös vanhempainpäivärahojen indek-
29 sikorotukset.

31 Puoluekokous pitää tärkeänä, että leikkauksia
32 ei kohdisteta lapsiin ja perheisiin, kun syntyvyys
33 on muutoinkin historiallisen matalalla tasolla.
34 Puoluekokous huomauttaa myös, että lapsi- ja
35 perhe-etuuksiin ja lasten ja perheiden palveluiden
36 rahoittamiseen tarvittavat menot pienenevät
37 kokonaisuutena lasten määrän vähentyessä synty-
38 vyyden laskun vuoksi.

40 231. Uudenmaan Keskustanuoret: Lap-
41 silisiä korotettava

43 Lapsilisä tarkoittaa valtion lapsiperheille maksa-
44 maa etuutta ja tulonsiirron muotoa, jolla kompen-
45 soidaan lapsen huollosta aiheutuvia kustannuksia.

47 Lapsilisällä voi nähdä olevan lapsiperheen toi-
48 meentuloa tukevan vaikutuksen ohella syntyvyyt-
49 tä lisäävä kannustinvaikutus. Syntyvyys on ollut
50 jo monena vuonna alhainen ja voidaan jo puhua

Vauva-kadosta. Lapsilisän kannustin vaikutus on hukkunut nousseiden elinkustannusten takia. Tästä syystä lapsilisiä on pikaisesti korotettava. Lapsiperheiden toimeentuloa pitää valtion puolesta tukea vahvemmin, sillä lapsissa on tämän maan tulevaisuus.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja kannattaa lapsilisien nostamista pidemmän aikavälin tavoitteena.

Kuten aloitteessakin todetaan, syntyvyys on tällä hetkellä Suomessa historiallisen matalalla tasolla. Lasten määrä laskee. Lasten ja perheiden etuuk-sien ja palveluiden rahoitukseen kuluvat menot pienenevät tulevina vuosina, jos syntyvyys ei nou-se nykyisestä.

Puoluekokous katsoo, että perheiden tulevaisuu-den toivoa tulee vahvistaa ja tukea perheitä myös taloudellisesti. Tästä syystä Keskusta ei kohdistaisi leikkauksia lapsiin ja perheisiin.

Yhteiskunnan lapsimyönteisyyttä on tärkeää lisätä kaikilla mahdollisilla keinoilla. Lapsiperheiden taloudellinen tukeminen on niistä yksi.

Keskusta tunnistaa, että lapsilisän reaaliarvo on jäänyt korotuksista huolimatta jälkeen. Erityisen huolissaan Keskusta on elinkustannusten nousun myötä haavoittuvassa asemassa olevista perhees-tä, joita ovat esimerkiksi useat yksinhuoltajaperheet, monilapsiset perheet ja toimeentulotuen varassa olevat perheet.

232. Uudenmaan Keskustanuoret: Ensimmäisestä lapsesta saatavaa lapsilisiä korotettava

Suomen syntyvyys on ollut jo pitkään laskussa, ja hedelmällisyysluku oli viime vuonna pienin koko mittaushistorian aikana: 1,32. Samaan aikaan suomalaiset toivovat saavansa perhebarometrin mukaan keskimäärin kaksi lasta elämänsä aikana.

Syntyvyyspolitiikassa onkin tarkasteltava syitä siihen, miksi suomalaiset eivät pääse toivomaansa lapsilukuun. Yhdeksi syntyvyyden laskun syistä on tunnistettu se, että lasten hankinta on myöhenty-

nyt. Ensisynnyttäjän keski-ikä on noussut vuodesta 1985 lähtien 26 vuodesta 30 vuoteen. Ensimmäisen lapsen hankinnan myöhentyminen aiheuttaa usein sen, ettei hedelmällisyyden laskun vuoksi haluttuun lapsilukuun päästä.

Yhdeksi lasten hankinnan myöhentymisen syistä on tunnistettavissa nuorten aikuisten taloudellisen epävarmuus. 20-30 -vuotiaat eivät tyypillisesti ole edenneet uraputkessaan vielä kovin pitkälle, ja yhä useampi työskentelee esimerkiksi määräaikaissa työsuhteissa.

Ensimmäisen lapsen hankinnan kynnyks on usein nuorilla aikuisilla melko korkea myös siihen liittyvien investointien osalta. Ensimmäiselle lapselle täytyy hankkia paljon erilaisia tarvikkeita, joita pystyy seuraavien lapsien kohdalla hyödyntämään uudelleen. Taloudelliset vaikutukset ensimmäisen lapsen kohdalla ovatkin usein seuraavia suuremmat. Nykyisessä lapsilisäjärjestelmässä lapsikohtanen lapsilisa nousee perheen lapsimäärän noustessa.

Järjestelmä ei nykyisellään huomioi ensimmäiseen lapseen liittyviä korkeampia kustannuksia. Tämän vuoksi Uudenmaan keskustanuoret esittää, että ensimmäisestä lapsesta saatavaa lapsilisiä on korotettava.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa samalla Uudenmaan Keskustanuorten toiseen aloitteeseen (numero 231) antamaansa vastaukseen.

Puoluekokous pitää aloitteessa esitettyjä näkökulmia tärkeänä ja yhtyy aloitteen toiveeseen siitä, että jokainen suomalainen saisi toteutettua toivomansa lapsiluvun. Suomi tarvitsee lapsia ja lapsimyönteisyyttä, jotta saamme taloutemme ja tulevaisuususkomme kuntoon.

Puoluekokous tunnistaa myös lapsen syntymään ja lapsiperhe-elämään liittyvät kustannukset ja puolustaa lapsilisien korottamista pidemmän aikavälin tavoitteena. Keskusta ei kuitenkaan muuttaisi lapsilisäjärjestelmän jakosuhdetta ensimmäisen lapsen tuen osalta.

Puoluekokous haluaa kuitenkin etsiä vielä lapsilisiäkin vaikuttavampia keinoja pysäyttää se kehityssuunta, jossa suomalaisten perheiden ensimmäisten lasten määrä on romahtanut. Viimeisimmässä perhebarometrissa 2022 tarvittavien perhepoliittisten toimenpiteiden kärjessä olivat toive työelämän joustoista, osa-aikaisen työn mahdollisuudet, asumisen parempi tukeminen, vähävaraisten perheiden lapsilisen korottaminen, erotilanteiden palveluiden vahvistaminen ja kotihoidontuen korottaminen.

Tutkimusten perusteella esikoisten syntymään vaikuttavat siis vielä taloudellista tilannettakin enemmän työelämän ja opintojen kulttuuri ja asumisen kustannukset. Muun tutkimuksen perusteella esikoisten syntymää voitaisiin tukea myös erityisesti parisuhteita tukemalla.

Keskusta on valmis tekemään kaikkensa syntyvyyden nostamiseksi niin esikoisten kuin perheiden seuraavienkin lapsitoiveiden osalta. Toimet tulee kuitenkin kohdentaa vaikuttavasti ja perheiden toiveita kuunnellen.

Keskustan mielestä hallitus on tehnyt virheen leikatessaan muun muassa perheiden työttömyysturvaa näin vaikeana aikana. Keskusta ei kannata myöskään muita hallituksen lapsiin ja perheisiin kohdistuvia säästöjä. Taloudellisen tuen lisäksi kyse on palveluiden ja toimintakulttuurin uudistamisesta. Siksi Keskusta on luonut esimerkiksi opintotuen huoltajakorotuksen ja työnantajan kerta-korvausmallin kuluneiden hallituskausien aikana. Syntyvyyden tukemista on jatkettava.

233. Suomen Keskustanaiset: Ikääntyneet naiset tehtävä näkyviksi

Suomen väestö ikääntyy, ja eliniän odotteen kohoamisen myötä maassamme on entistä enemmän ikääntyneitä naisia, joista monet ovat leskiä. On myös otettava huomioon se, että perinteisesti ymmärretty elämänkaaren vaihe, vanhuus, jossa tarvitaan erityispalveluja, on siirtynyt yhä kauemmaksi.

Suomen Keskustanaiset vaatii, että Suomen Keskusta ryhtyy toimiin ikääntyneiden naisten asemaa koskevan toimenpideohjelman toteuttamiseksi.

Toimenpideohjelmassa on huomioitava muun muassa eläkeköyhyyden torjuminen. Terveitä, aktiivisia eläkeläisiä on houkuteltava takaisin työelämään – heidän näin halutessaan – joustavin ratkaisuin, osa-aikatyö mahdollistamalla ja verotusta muuttamalla. Näin voidaan vaikuttaa työvoimapuolaan, joka on yksi suomalaisen hyvinvointivaltion säilymisen esteitä.

Mahdollisen sosiaaliturvauudistuksen yhteydessä on kiinnitettävä huomiota siihen, että tukibyrokratiaa karsitaan voimakkaalla kädellä – kohti yhden luukun periaatetta, jolloin rahaa säästyy käytettäväksi muun muassa tukitason tarkastamiseen.

Omaishoidon tukea on korotettava, mutta samalla ei voi tuudittautua ajatukseen, että sillä korvataan puuttuvat hoitopaikat.

Yksinäisyys on monien mielenterveysongelmien aiheuttaja. Kolmannen sektorin hyviä toimintamalleja on otettava ennakoluulottomasti käyttöön. Ylisukupolvisuus on myös tärkeää. Useissa erityisesti ruotsinkielisissä kouluissa on kokeiltu kummi-isoäiti- ja -isoisä -toimintaa, jossa mahdollistetaan ajatustenvaihto ja yhteinen tekeminen eri sukupolvien välillä kouluoloissa. Kokemukset ovat olleet myönteisiä myös koulurauhan näkökulmasta.

Suomi on valitettavasti edelleen Euroopan kärkeä lähisuhdeväkivallassa, ja monilla, erityisesti ikääntyneillä, ilmoittamisen kynnyks on korkea. Asiaan on puututtava. Myös asenteet vaativat muutosta. Ihmisarvo on jakamaton, eikä se saa riippua iästä.

[Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Aloitteessa nostetaan esiin useita tärkeitä asioita liittyen yhteiskuntamme ikärakenteen muutokseen, sosiaaliturvan uudistamiseen, sukupolvien väliseen yhteyteen, yksinäisyyteen ja lähisuhdeväkivaltaan.

On tärkeää huomata, että monella päätöksellä tai ilmiöllä on myös sukupuolisidonnaisuuksia, eli naiset ja miehet ovat eri tilanteissa erilaisissa asemissa ja päätökset vaikuttavat sukupuoliin eri tavoin. Tämän takia on tärkeä jatkossakin tehdä eri

päätösten ja uudistusten yhteydessä sukupuoli-vaikutusten arviointia, jotta esimerkiksi aloitteessa esiin nostetut omaishoitajien tilanne tai lähisuhdeväkivalta tulevat näkyviksi.

Puoluekokous kannattaa voimakkaasti myös erilaisia toimia, joilla rakenteellisesti lisätään ja kannustetaan eri sukupolvien vuorovaikutuksen lisäämiseen ja ylisukupolvisuuden vahvistumiseen.

Merkittävä osa eläkeläisistä on aktiivisia toimijoita yhteiskunnassa, työssä käyviä, järjestöissä vaikuttavia, omaishoitajina toimivia sekä lastenlastensa aktiivisia tukijoita. Ihmisten ikääntyessä heidän avun- ja hoidon tarpeensa kasvavat yksilöllisesti.

Keskustan linja on, että eläkeläisten vapaaehtoista osallistumista työelämään on edistettävä muun muassa verotuksellisin keinoin erottamalla eläkeläisen työtulon verotus eläketulon verotuksesta. Keskusta esittää myös, että nykyisen työeläkkeen kertymisen yläraja 68 vuotta poistetaan. Tämä mahdollistaa työssä olevien työeläkkeen kasvattamisen niin pitkään kuin eläkeläisillä on halua työntekoon ja heidän työllään on kysyntää.

Sosiaaliturvan ja sosiaali- ja terveystalveluiden osalta tarkempia linjauksia löytyy Keskustan hyvinvointipoliittisesta ohjelmasta, joka hyväksytään Jyväskylän puoluekokouksessa 2024.

234. Itä-Savon Keskustanaiset: Ikään-tyneet naiset tehtävä näkyviksi

Suomen väestö ikääntyy. Eliniän odotteen kohoamisen myötä maassamme on entistä enemmän ikääntyneitä naisia ja monet heistä ovat leskiä, eronneita, yksin asuvia. 65 vuotta täyttäneiden, yhden hengen asuntokuntien osuus vastaavan ikäisten asuntokunnista on yli 50 % (Sotkanet 2022). Elinajanodote on naisilla yli viisi vuotta pidempi kuin miehillä. Perinteisesti ymmärretty elämäntaaran vaihe, vanhuus, jossa tarvitaan erityispalveluja, on siirtynyt yhä kauemmaksi. Ikääntyneet ovat entistä terveempiä, aktiivisia ja toimintakykyisempiä.

Itä-Savon Keskustanaiset vaatii, että Suomen Keskusta ryhtyy toimiin ikääntyneiden naisten asemaa koskevan toimenpideohjelman toteuttamiseksi. Toimenpideohjelmassa on huomioitava muun

1 muassa eläkeköyhyyden torjuminen. Naisten kes-
2 kimääräinen eläketaso on reilusti miehiä matalam-
3 pi. Naisten ansiotaso on ollut ja on edelleen miehiä
4 matalampi, naisten työurat ovat rikkonaisempia
5 ja sisältävät myös enemmän osa-aikatyötä kuin
6 miehillä. Eläketurvakeskuksen mukaan keskimää-
7 räinen kokonaiseläke vuoden 2022 lopussa oli
8 miehillä 412 e / kk enemmän kuin naisilla.

9
10 Terveitä, aktiivisia, osaavia eläkeläisiä on houku-
11 teltava takaisin työelämään – heidän näin halutes-
12 saan – joustavin ratkaisuin, osa-aikatyö mahdol-
13 listamalla ja verotusta muuttamalla. Näin voidaan
14 osaltaan vaikuttaa työvoimapulaan, joka on yksi
15 suomalaisen hyvinvointivaltion säilymisen esteitä.

16
17 Mahdollisen sosiaaliturvauudistuksen yhteydessä
18 on erityistä huomiota kiinnitettävä tukibyrokra-
19 tian karsimiseen – kohti yhden luukun periaatetta,
20 jolloin rahaa säästyy käytettäväksi muun muassa
21 tukitason tarkistamiseen.

22
23 Omaishoidon hoitopalkkiota on korotettava tai
24 sen verotusta kevennettävä, mutta samalla ei voi
25 tuudittautua ajatukseen, että omaishoidolla kor-
26 vataan puuttuvat hoitopaikat. Omaishoidon tulee
27 olla arvostettu, oikeasti haluttu vaihtoehto heille,
28 joiden omaishoito on käytännön arjessa mahdol-
29 lista toteuttaa.

30
31 Yksinäisyys on monien mielenterveysongelmien
32 aiheuttaja. Kolmannen sektorin hyviä toimintamal-
33 leja on otettava ennakkoluulottomasti käyttöön.
34 Ylisukupolvisuus on myös tärkeää. Useissa erityi-
35 sesti ruotsinkielisissä kouluissa on kokeiltu kummi-
36 isoäiti- ja -isoisä -toimintaa, jossa mahdollistetaan
37 ajatustenvaihto ja yhteinen tekeminen eri sukupol-
38 vien välillä koululoissa. Kokemukset ovat olleet
39 myönteisiä myös koulurauhan näkökulmasta.

40
41 Suomi on Euroopan kärkeä lähisuhdeväkivallassa,
42 ja monilla, erityisesti ikääntyneillä, ilmoittamisen
43 kynnys on korkea. Asiaan on puututtava. Myös
44 asenteet vaativat muutosta. Ihmisarvo on jakama-
45 ton, ja se ei saa riippua sukupuolesta eikä iästä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 233) antamaansa vastaukseen.

235. Suomen Keskustanaiset: Omaishoidon resurssit turvattava hyvinvointialueilla

Omaishoitajien asema yhteiskunnassamme on tällä hetkellä todella huono. Omaishoidon arvo näkyy juhlapuheissa, mutta ei sen korvauksissa. Kyseessä on sukupuolierityinen asia, koska omaishoitajista 70 prosenttia on naisia, joiden eläkkeisiin omaishoidolla voi olla merkittävästi madaltava vaikutus.

Suomessa 80 prosenttia hoivasta on omaisten ja läheisten vastuulla. Omaishoito koskettaa lähes jokaista suomalaista jossain vaiheessa elämää hoitajana tai hoidettavana. Hoivan kokonaisuudessa omaishoito on keskeinen osa, jota ilman julkinen sosiaali- ja terveydenhuolto kuormittuisi kestäättömästi.

Usein omaishoitajat ovat itsekin iäkkäitä ja huonokuntoisia. Omaishoitajan jaksamisesta tulisi pitää hyvää huolta: heidän tulisi saada edullista kotipalvelua ja lisää lakisääteisiä vapaapäiviä. Omaishoitajille tulisi suoda maksuttomat virkistytymis- ja kuntoutusmahdollisuudet. Heidän tulee saada henkistä ja fyysistä apua heti tarvittaessa.

Suomen Keskustanaiset esittää, että Suomeen on laadittava kansallinen omaishoidon strategia, joka ottaa huomioon myös työikäisten omaishoitajien tarpeet. Omaishoidon kehittämiseen ja palveluiden järjestämiseen hoidettaville läheisille on kohdennettava enemmän resursseja. Lisäksi on edistettävä lainsäädäntöuudistuksia, jotta ansiotyön, omaishoidon ja sosiaaliturvan yhteensovittamiseen saadaan toimivat käytännöt. On otettava huomioon, että yhteiskunnan hoitovajetta ei revitä naisten selkänahasta.

Lisäksi Suomen Keskustanaiset vaatii, että omaishoidosta saatava korvaus tulee olla yhdenvertainen koko Suomessa, eikä saadun tuen määrä saa vaikuttaa muihin haettaviin tukiin tai etuuksiin.

1 Omaishoidon tuen pitäisi olla verotonta. Myös
2 omaishoitajien oikeus palkalliseen omaishoitova-
3 paaseen on selvittettävä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

7 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen muutoin paitsi
8 omaishoidon tuen verottomuuden osalta.

10 Puoluekokous tunnustaa omaishoitajien tekemän
11 työn merkityksen ja tärkeyden. Omaishoito on yksi
12 tärkeimmistä tekijöistä, joka mahdollistaa hoivaa
13 tarvitsevien ihmisten kotona asumisen. Keskusta
14 kannattaa valtakunnallisen omaishoidon strategi-
15 an luomista ja pitää tärkeänä eri hyvinvointialuei-
16 den alueella asuvien omaishoitajien yhdenvertais-
17 ta kohtelua.

19 Keskustan tavoitteena on, että omaishoitajien
20 edellytyksiä toimia ja jaksaa omaishoitajina paran-
21 netaan. Omaishoitajien palkkioita olisi tarpeen ko-
22 rottaa ja omaishoitajien tukipalveluita ja mahdol-
23 lisuutta pitää omaishoitajan lakisääteiset vapaat
24 tulee parantaa nykyisestä. Puoluekokous pitää
25 tärkeänä myös, että epävirallisten omaishoitajien
26 edellytyksiä toimia läheistensä asioiden hoitajina
27 parannetaan nykyisestä.

29 Puoluekokous ei kannata omaishoidon tuen muut-
30 tamista verottomaksi. Puoluekokous huomaut-
31 ttaa, että verottomuudesta hyötyisivät eniten ne,
32 joilla eläke tai muut ansiotulot ovat omaishoidon
33 palkkion ohella suurimpia ja vähiten ne, joilla ei
34 ole muita tuloja tai muut tulot ovat pieniä, koska
35 jälkimmäiset maksavat tälläkin hetkellä omaishoi-
36 dosta vain vähän veroa.

38 Puoluekokous huomauttaa myös, että osa
39 omaishoitajista on vielä työikäisiä ja osa heistä jou-
40 tuu olemaan omaishoitajuuden sitovuuden vuoksi
41 kokonaan pois ansiotyöstä. Ne etuudet, joista ei
42 makseta veroa, eivät kerrytä myöskään ansiosidon-
43 naisia etuuksia. Mikäli omaishoidon tuki olisi vero-
44 ton etuus, omaishoidon sitovuuden vuoksi työelä-
45 määstä sivussa olevien työikäisten omaishoitajien
46 eläkekertymä voisi jäädä erittäin pieneksi.

48 Keskusta on valmis rakentamaan työikäisten ihmis-
49 ten omaishoitajuutta uudella tavalla. Työn on jous-
50 tettava iäkkään muistisairaana läheisen hoivassa ja

toimeentulo turvattava silloinkin, kun vanhempi jää hoitamaan sairasta alaikäistä lastaan pysyvästi kotiin.

236. Keskustan Ylöjärven kunnallisjärjestö: Omaishoidolle arvoa!

Suomessa on noin 60 000 omaishoidettavaa, jotka tarvitsisivat laitoshoitoa, ellei omaiset hoitaisi heitä kotona. Tämä on uskomattoman paljon hoivattavia, jotka muuten pitäisi sijoittaa erilaisiin laitoksiin. Sosiaali- ja terveysministeriön tavoitteena on vähentää yhä laitospaikkojen määrää Suomessa. Missäköhän jamassa tämä maa olisi, jos kaikki omaishoitajat haluaisivat lopettaa omaishoitosuhteensa tai menisivät edes lakkoon? Laitospaikkoja ei ainakaan olisi tarpeeksi.

Esitämme, että omaishoitajille taataan riittävä apu ja tuki hoitajan omaan jaksamiseen, ettei nopeasti ole kahta hoivattavaa samassa paikassa. Avun ja tuen määrän tarve tulee selvittää vähintään puolen vuoden välein ja välittömästi AINA, kun joko hoidettavan tai hoitajan tilanteessa tapahtuu muutos.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 235) antamaansa vastaukseen.

237. Viljakkalan Keskustanaiset: Omaishoitajien asema

Viljakkalan Keskustanaiset ovat huolissaan omaishoitajien asemasta, kun maamme hyvinvointialueet ovat aloittaneet toimintansa. Hoitokäytäntöjä on yhtenäistetty ja se on tuonut omaishoitajien maksu- ja vapaapäivien perusteisiin uudet niin sanotut kovat perusteet.

Keskustalle on aina ollut tärkeää olla avuntarpeessa olevien puolella, nyt tehdyillä johtavien virkahenkilöiden päätöksillä on totaalisesti hoitomahdollisuuksia heikennetty, kun kotona olevien omaishoidettavien normaalit palvelut viedään kauas. Erityisesti painotamme omaishoitajien vapaapäivien mahdollisuuden säilymistä sekä niin sanottujen intervalli paikkojen edelleen käyttämistä.

1 Omaishoitajat tekevät työtä vuorotta vuorokauden ympäri. Hoitajan (joka usein on vanhempi puolisoaan hoitava) oman terveyden ja jaksamisen kannalta on erittäin tärkeää, että yhteiskunta hoitaa omalta osaltaan näitä mahdollisuuksia ihmisläheisesti.

Puoluehallituksen vastausesitys:

10 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 235) antamaansa vastaukseen.

238. Keskustan Etelä-Hämeen piiri: Porrastetaan aloittavan yrittäjän YEL-maksun alennusta

18 Yrittämisestä ja yritystoiminnan aloittamisesta on tehtävä kaikille helppoa. Eräs pakollinen kuluerä kaikilla aloittavilla yrittäjillä on lakisääteinen YEL-maksu, jolla huolehditaan yrittäjän eläketurvasta. Koska yritystoiminnan aloittamiseen liittyy tyypillisesti muitakin kuluja kuin YEL-vakuutus ja tuotot ovat aluksi epävarmoja, uusia aloittavia yrittäjiä tuetaan antamalla heille 22 prosentin alennus YEL-maksuista neljältä ensimmäiseltä vuodelta.

28 Yritystoiminnan käynnistyminen vie eri toimialoilla ja eri liiketoimintamalleilla erilaisen ajan. Vaikka toiminta käynnistyy nopeasti, neljän vuoden kuluttua aloituksesta seuraava 22 prosentin alennuksen poistuminen voi olla ikävä yllätys. Aloittavan yrittäjän YEL-maksujen alennuksen porrastaminen voisi sekä helpottaa yritystoiminnan aloittamista että helpottaa yritystoiminnan vakiintumista. Käytännössä porrastamisella tarkoitetisiin alennuksen jaksottamista uudella tavalla tasaisen neljän vuoden ajan kestävän alennuksen sijaan.

40 Uudistus voitaisiin pyrkiä toteuttamaan kustannusneutraalisti -esimerkiksi siten että, jos maksua alennetaan kahdelta ensimmäiseltä vuodelta 24 prosenttia, kahdelta seuraavalta maksua alennettaisiin vain 20 prosenttia. Asiantuntijaselvitysten pohjalta alennusta voitaisiin tarkastella enemmänkin, esimerkiksi sen osalta annettaisiinko eläkevaikutusyhtiöille vapaus toteuttaa erilaisia vakuutus tuotteita aloittavien yrittäjien YEL-alennuksen ympärille. [Esittäjä] ehdottaakin, että Keskusta toimii aktiivisesti aloittavan yrittäjän YEL-alennuk-

sen porrastamismahdollisuuksien selvittämiseksi yrittäjätoiminnan aloittamisen helpottamiseksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Puoluekokous pitää erittäin tärkeänä aloitteen tavoitetta siitä, että yrittäjyyden aloittamisen kynnyks olisi mahdollisimman matala. Puoluekokous toteaa, että aloittamiseen liittyy monia muitakin asioita, jotka hidastavat ja jopa estävät yrittäjyyden käynnistämistä.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että yrittäjien sosiaaliturva on hoidettu siten, että siihen ei jää aukkoja yrittäjyyden aikana eikä sen jälkeen. Tämän vuoksi puoluekokous pitää tärkeänä myös sitä, että yrittäjälle kertyy yrittäjyysvuosiltaan ansiosidonnaisia etuuksia, joiden taso on riittävä ja oikeasuhtainen.

Aloitteessa ehdotettua YEL-maksualennusta voitaisiin puoluekokouksen mielestä kuitenkin selvittää ja arvioida mallin toteuttamiskelpoisuutta.

239. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: Leikatun eläkeindeksin palauttaminen alkuperäiseksi eläkeläisten ostovoiman parantamiseksi

Lipposen hallituksen aikana 1990-luvun puolivälissä taloudellisen laman aikana vastoin Keskustan eduskuntaryhmän äänestyksessä ilmaisemaa kantaa otettiin käyttöön ns. taitettu eli leikattu eläkeindeksi. Tämän mukaan myös ansioon perustuvien ja ansio- ja yrittäjätulojen mukaan aikanaan maksettujen eläkerahastoihin sijoitettujen eläkkeiden kehitys seuraa ansioindeksiä vain 20 prosentilla ja 80 prosentilla elinkustannusindeksiä.

Ansioeläkkeiden tarkoitus on turvata maksettujen työeläkemaksujen mukainen ansiotason kehitystä seuraava eläketurva. Leikatun eläkeindeksin vuoksi näin ei ole tapahtunut kohta kolmeen vuosikymmeneseen. Monet ovat menettäneet tuona eläketulokehityksessä kohta puolet siitä eläketurvan tasosta, minkä mukaan ansio- tai yrittäjäeläkkeet ovat työ- tai yrittäjätuloista maksettu.

1 Eläkeläisten ostovoima on jatkuvasti vähentynyt.
2 Tällä on ollut ja ilman palaamista alkuperäiseen
3 1990-luvun puoliväliin Lipposen hallitukseen
4 saakka voimassa olleeseen eläkeindeksiin kehitys
5 jatkuu, vaikka juuri nyt tilapäisesti onkin näyttänyt
6 eläkkeiden kehitys suhteellisesti positiiviselta.
7 Eläkkeitä ja eläkeläisten ostovoimaa tuhoava lei-
8 kattu indeksi vaatii muutosta alkuperäiseksi.

9
10 Tulisi joko palata ns. puoliväli-indeksiin, missä elä-
11 keet seuraavat 50 prosentilla ansiotasoa ja toisella
12 50 prosentilla elinkustannusindeksiä tai mennä
13 rohkeasti ansiotason kehitystä noudattavaan in-
14 dekseen maksettavien eläkkeiden osalta. Keskustan
15 tulisi selvittää kumpi näistä menettelyistä olisi pa-
16 remmin turvaamassa koko yhteiskunnan toiminto-
17 jen kannalta tarpeellista eläkeläisten ostovoimaa.

18
19 Eläkerahastojen varallisuus oli vuoden 2022 lopul-
20 la 232 mrd. euroa ja nämä kasvoivat viime vuonna
21 KEVA: n, Ilmarisen, Varman, Elon, Veritaksen ja
22 valtion työeläkerahaston varannoissa yhteensä
23 12,3 mrd. euroa. Eläkerahastojen varojen sijoit-
24 tamisessa ei pidä unohtaa niiden sijoittamista
25 tarkoituksensa mukaisesti maksettavien eläkkeiden
26 nostamiseen. Silloin raha sijoitettaisiin kotimaa-
27 han eläkeläisten ostovoimaan ilman ulkomaisten
28 sijoitusten riskejä. Ostovoima elvyttäisi erityisesti
29 pien- ja palveluyrittäjien mahdollisuuksia ja lisäksi
30 työllisyyttä kotimaassa paikallis- ja aluetalouksissa,
31 jolloin eri verojen saajat kuten kunnat, seurakun-
32 nat ja valtio saisivat verotuloja ja nuoremmille
33 ikäluokille muodostuisi luontaisesti parempaa
34 eläketurvaa ja eläkerahastojen varannot myös
35 karttuisivat.

36
37 Edellä esitetyn perusteella esitetään, että Keskusta
38 ryhtyy toimiin Lipposen hallituksen aikana tehdy-
39 ns. leikatun eläkeindeksin palauttamiseksi alkupe-
40 räisen käytännön mukaiseksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

41
42 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

43
44 Työeläkeindeksiä on muutettu työeläkkeen
45 50-vuotisen historian aikana useita kertoja. Alun
46 pitäen indeksi seurasi ansiotason kehitystä. Sittem-
47 min otettiin käyttöön nk. puoliväli-indeksi, jossa
48
49
50

sekä elinkustannusten muutoksen että ansiotason muutoksen vaikutus on 50 prosenttia. 1990-luvun jälkipuoliskolla yli 65 -vuotiaiden eläkettä alettiin kerryttää nykyisellä ns. taitetulla indeksillä, jossa elinkustannusten kehityksen painoarvo on 80 prosenttia ja ansiotason kehityksen painoarvo 20 prosenttia. Vuodesta 2005 alkaen tämä 80/20-indeksi on koskenut kaikkia työeläkkeensaajia.

Nykyinen indeksikäytäntö varmistaa kohtuullisen toimeentulon säilymisen eläkeaikana. Mikäli ansiotason muutoksen vaikutusta indeksiin vahvistettaisiin, siitä hyötyisivät todennäköisemmin nyt työeläkkeellä olevat ja pian eläkkeelle siirtyvät ikäluokat, joiden eläke suhteessa palkkaan ja maksettuihin eläkemaksuihin on nuorempia ikäluokkia korkeampi. Viimeisten parin vuoden aikana eläkkeensaajat ovat hyötynet nykyisestä indeksistä.

Indeksimuutos hyödyttäisi erityisesti suurta eläkettä saavia, eivätkä kaikista pienituloisimmat eläkeläiset hyötyisi siitä. Muutos kohdentuisi epäoikeudenmukaisesti, eikä se poistaisi eläkeläisköyhyyttä. Pientä eläkettä saavien toimeentulon kannalta ratkaisevampaa on kansaneläkkeen ja takuueläkkeen taso sekä julkisten palvelujen saatavuus ja niistä perittävät maksut.

Puoluekokous toteaa, että nykyindeksin säilyttämistä puoltaa myös se, että väestön ikääntyessä sekä eläkemeno- että eläkemaksut nousevat. Tarvitsemme vahvoja puskurirahastoja, jotka tuottavasti ja turvaavasti sijoitettuina pitävät eläkemaksut kohtuullisina ja varmistavat tyydyttävän eläketason säilymisen myös tuleville sukupolville.

Keskusta on sen sijaan valmis uudistamaan eläkevarojen sijoitussääntöjä, jolloin varoille voitaisiin hakea nykyistä korkeampaa tuottoa.

240. Keskustan Vihdin kuntayhdistys: Pidennetään Kelan myöntämien määräaikaisten tukien/etuuksien voimassaoloaikoja

Kela myöntää vuositasolla suuria määriä erilaisia tukia ja etuuksia, jotka liittyvät erilaisiin oireisiin, jotka ovat pitkäaikaisia ja erityisesti lasten kohdalla tarve tuelle/etuudelle ei muutu kovinkaan nopeasti tai radikaalisti.

1 Hakuprosessissa vaaditaan asianmukainen lää-
2 kärintlausunto, jotta tuki/etuus voidaan myöntää.
3 Lausuntoa varten saatetaan tarvita myös erilaisia
4 tutkimuksia, jotka eivät kuitenkaan välttämättä
5 tuota mitään uutta ja olennaista tietoa, joka vai-
6 kuttaisi varsinaisesti hoidon suunnitteluun tai
7 toteuttamiseen.

8
9 Osa Kelan myöntämistä tuista ja etuuksista myön-
10 netään määräajaksi, joka on lähtökohtaisesti vain
11 noin vuoden mittainen (esim. neuropsykiatrisesti
12 oireilevien lasten vammaistukipäätökset).

13
14 Esitämme, että Keskusta alkaisi ajaa näiden mää-
15 räaikojen pidentämistä vuodesta esim. kolmesta
16 viiteen vuotta. Lyhyemmäksi ajaksi tuki/etuus voi-
17 taisiin myöntää vain erityisistä syistä. Tällä tavoin
18 toimien kevennettäisiin asiaan liittyvää byrokratiaa
19 sekä kelan että erityisesti ylikuormittuneen terve-
20 ydenhuollon osalta. Samalla parannettaisiin tukea
21 tarvitsevien perheiden hyvinvointia, kun voimava-
22 roja ei tarvitse käyttää vuosittaisen hakemusrum-
23 ban pyörittämiseen.

24 Puoluehallituksen vastausesitys:

24
25
26
27 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

28
29 Puoluekokous pitää aloitteessa esille nostettuja
30 ehdotuksia erittäin tärkeinä ja niiden toteuttamista
31 järkevänä.

32
33 Puoluekokouksen mielestä aloitteessa ehdotettu
34 hukkajahti, jonka tavoitteena olisi poistaa tarpee-
35 tonta lausuntojen kirjoittamista ja etuuksien ja
36 palveluiden hakemiseen liittyvää byrokratiaa, olisi
37 tarpeen käynnistää välittömästi. Puoluekokous
38 kannustaa hallitusta tarttumaan toimeen ja hel-
39 pottamaan tällä tavoin sekä hyvinvointialueiden
40 että Kelan työkuormaa.

Sosiaali- ja terveystal- velut sekä hyvinvointi- alueisiin liittyvät asiat

241. Keskustan Hämeenlinnan kunnallisjärjestö: Hyvinvointialueiden rahoituksen tulee perustua hyvinvointialueveroon, jota täydennetään valtionosuuksilla.

242. Varsinais-Suomen Keskustanaiset: Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiomuutoksen jälkeen sisällön uudistaminen vaatii vahvaa panostusta

243. Keskustan Ylöjärven kunnallisjärjestö: Hyvinvointialueiden pahoinvointi

244. Keskustanaisten Oulun paikallisyhdistys: Henkilöstöpulaan saatava kokonaisvaltaisia ratkaisuja

245. Keskustanaisten Puolangan paikallisyhdistys: Hyvinvointialueitten riittävät työntekijämäärät

246. Keskustan sosiaali- ja terveystalpoliittinen seura: Soten perus- ja lähipalvelut kuntoon

247. Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan: Vahvoista vaalilupauksista on pidettävä kiinni

248. Keskustan sosiaali- ja terveystalpoliittinen seura: Soten perustalvelut kuntoon – omalääkärimalli toimeen

249. Etelä-Savon Keskustanaiset: Omatimi malli terveydenhuoltoon

250. Uudenmaan Keskustanuoret: Takaisinsoitto ei saa olla ainut tapa saada yhteys terveydenhuoltoon

251. Keskustan Hauhon paikallisyhdistys: Ei Suomen sairaalaverkon alasajolle

252. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Jokaiselle hyvinvointialueelle yksi laajan päiveys-tyksen sairaala

253. Keskustan sosiaali- ja terveystalpoliittinen seura: Perinnehoidon yhteistyötä terveydenhuollon kanssa vahvistettava

254. Keskustanaisten Helsingin piiri: Synnytysvalmennus takaisin ensi- ja riskisynnyttäjille

255. Keskustanaisten Helsingin piiri: Kouluterveydenhuolto ja neuvolatoiminta kouluneuvoloiksi

256. Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri: Lasten ja nuorten mielenterveystalveluihin ja hoitoon pääsy on saatava kuntoon

257. Etelä-Savon Keskustanaiset: Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut matalammaksi

258. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Lastensuojeluun panostettava

259. Suomen Keskustanaiset: Voimavarapuiden piirtäminen ei riitä – Lastensuojeluun tarvitaan enemmän resursseja

260. Suomen Keskustanuoret ja Keskustaopiskelijat: Äijäseulonnat kohentamaan kansanterveyttä!

261. Pirkanmaan Keskustanuoret: Perhepolitiikka kuntoon – yhdenvertaiset perheellistymismahdollisuudet kaikille!

262. Etelä-Savon Keskustanaiset: Syntyvyyden tukeminen hedelmöityshoidolla

263. Suomen Keskustanaiset: Gynekologisten sairauksien vähättelyn loputtava

264. Espoon Keskustanaiset: Gynekologisten talvelut kuuluvat hyvinvointialueella jokaisen naisen saataville

265. Keskustanaisten Lapinlahden yhdistys: Gynekologisten sairauksien hoidon edistäminen.

266. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Aktiivinen eutanasia laillistettava Suomessa

267. Keskustan Virtain kunnallisjärjestö: Jousta- vuutta asumistalveluyksiköiden lakiin perustuvaan 0,7 hoitajamitoitukseen

268. Varsinais-Suomen Keskustanaiset: Yhteisö- lisen asumisen edistäminen

269. Suomen Keskustanaiset: Ikäneuvoloita hyvinvointialueille

270. Keskustanaisten Rovaniemen yhdistys: Etsi- vä vanhustyö – tukea ikääntyneille

271. Keskustan sosiaali- ja terveystalpoliittinen seura: Apteekkien roolia terveydenhuollossa vahvistettava

272. Keskustan Pietarsaaren kuntayhdistys: Apteekkipalvelut kattavina ja yrittäjävetoisina

273. Keskustanaisten Tarvon osasto: Lisätään kilpailua apteekkimarkkinoilla kansalaisten eduksi

274. Kaarelan Keskustaseura: Apteekkitoiminta vapautettava valtiosääntelyn kahleista!

275. Uudenmaan Keskustanuoret: Vammaisasia- valtuutettu Suomeen

276. Turun Keskustaopiskelijat: Alaikäisille laki- sääteiset päihdepalvelut

277. Keskustan sosiaali- ja terveyspoliittinen seura: Tupakka- ja nikotiinipoliittikkaa kiristettävä

278. Kuopion Keskustaseura: Lasten oikeus nikoitiinittomaan elämään

279. Kuopion Keskustaopiskelijat: Huumeiden käyttö dekriminalisoitava

280. Kuopion Keskustaopiskelijat: Kannabiksen haittojen pienentäminen sääntelyllä

241. Keskustan Hämeenlinnan kunnallisjärjestö: Hyvinvointialueiden rahoituksen tulee perustua hyvinvointialueveroon, jota täydennetään valtionosuuksilla.

Parlamentarisen maakuntaverokomitean mietintö (Valtioneuvoston julkaisuja 2021:15) julkaistiin maaliskuussa 2021 osana silloista sote-lainsäädännön valmistelua.

Mietinnössä todetaan, että maakuntaveron käyttöönoton tarpeellisuutta tulisi arvioida siinä vaiheessa, kun hyvinvointialueiden rahoitusmallin toimivuudesta on saatu riittävästi kokemusta ja jos tehtäväkenttää mahdollisesti olennaisesti laajennetaan. Tällöin tulisi tarkastella laajasti julkisen sektorin tehtäviä, rahoitusta ja veronsaajien asemaa.

Hyvinvointialueiden rahoitusmallin toimivuudesta jo nyt saadun kokemuksen valossa Hämeenlinnan keskustan kunnallisjärjestö esittää, että Keskusta tarkentaa näkemyksensä hyvinvointialueiden verotusoikeuteen.

Alkuvuoden 2024 linjaukset ja suunnitelmat eri hyvinvointialueilla tähtäävät palveluverkkojen alasajoon pakkotilanteessa, jossa valtion rahoitus ei riitä täyttämään kustannustarpeita. Osa suunniteltavista toiminnan uudistuksista on järkeviä ja niitä tarvitaan. Osa johtaa siihen, että kunnat ovat pakotettuja nostamaan omia veroprosenttejaan, kun kustannukset ja poistot käyttämättä jätettävien sotekiinteistöjen osalta jäävätkin kuntien maksettaviksi vuokrasopimusten purkautuessa. Demokratia ei toteudu tilanteessa, jossa aluevaltuustojen jäsenillä ei ole todellista mahdollisuutta vaikuttaa oman alueensa palveluihin. Sote-uudistus on kääntynyt alkuperäisiä tavoitteitaan vastaan.

1 Hyvinvointialuevero on tarpeellinen ja välttämätön ilman alueille siirrettäviä laajempia tehtäviäkin.
2
3 Hyvinvointialueiden rahoituksen tulee perustua
4 hyvinvointialueverotukseen, jota täydennetään
5 eri alueiden eroja tasaavalla valtionosuusjärjestelmällä.
6
7

8 Puoluehallituksen vastausesitys:

9
10 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

11
12 Hyvinvointialueiden verotusoikeutta on selvitetty
13 parlamentarisessa maakuntaverokomiteassa.
14 Komitea antoi mietintönsä 11.3.2021. Komitea ei
15 puoltanut maakuntaveron käyttöönottoa. Maakuntaveron käyttöönottoa vastaan puhuvista
16 seikoista keskeisimmät ovat sen työn verotukseen
17 aiheuttama kiristymispaine sekä alueiden eroista
18 seuraavat riskit verotuksen alueellisten erojen
19 kasvuun ja palveluiden yhdenvertaisuuden heikkenemiseen.
20
21
22

23 Keskustan näkemyksen mukaan hyvinvointialueiden rahoituksen tulee rakentua kestäväälle pohjalle, joka turvaa palveluiden saatavuuden ja laadun
24 koko Suomessa, kaikilla hyvinvointialueilla. Hyvinvointialueiden toiminnan aloituksesta on kulunut
25 vasta puolitoista vuotta. Tänä aikana on ilmennyt, että viime vaalikaudella hyväksytty rahoitusmalli
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

32 Puoluekokous toteaa, että on erittäin tärkeää, että
33 kaikki hyvinvointialueet voivat toteuttaa tehtävänsä tehokkaasti ja että niillä on tarvittavat resurssit
34 palveluiden tuottamiseen. Samalla on varmistettava, että päätöksenteko on demokraattista ja alueiden tarpeet tulevat kuulluiksi.

39 Tällä hetkellä alueiden huolet rahoituksen riittävyydestä ja rahoitusmallin uudistamisen tarpeista, kuten alijäämän kattamisvelvollisuuden aikataulun pidentämisestä, eivät ole kuuluneet Orpon ja Purran hallitukseen asti, eivätkä hyvinvointialueet ole saaneet siten ahdinkoonsa helpotusta.

46 Keskusta seuraa jatkuvasti sote-uudistuksen vaihtokutuksia ja rahoitusmallin toimivuutta. Keskusta toimii edelleen määrätietoisesti hyvinvointialueiden talouden vahvistamiseksi sekä paikallisesti että valtakunnallisesti.

Keskusta pyrkii edistämään ratkaisuja, jotka ovat tasapainoisia ja oikeudenmukaisia kaikille alueille ja edistävät kaikkien suomalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Keskusta on esittänyt Orpon hallitukselle parlamentaarisen työryhmän perustamista ja selvityksen aloittamista hyvinvointialueiden rahoitusmallin uudistamiseksi pitkäjänteisesti.

242. Varsinais-Suomen Keskustanaiset: Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiomuutoksen jälkeen sisällön uudistaminen vaatii vahvaa panostusta

Hyvinvointialueet käynnistivät 1.1.2023 toimintansa kovan henkilöstöpulan saattamana. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöpulaa on pyritty helpottamaan nykyisen hallituksen hallitusohjelmaan kirjatulla Hyvän työn ohjelmalla, joka sisältää runsaasti alan veto- ja pitovoiman lisäämiseen tähtääviä toimenpiteitä. Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan koulutuspaikkoihin tehty lisäykset ehtinevät vaikuttaa henkilöstön saatavuuteen ainakin paperilla Ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoituksen siirtymäajan kuluessa. Henkilöstöä on ajateltu olevan riittävästi saatavilla kaikkiin tarvittaviin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin. Hyvinvointialueiden rahoitusta muutettiin vastaamaan voimassa olevaa henkilöstömitoitusta joulukuussa 2023 ja vuosille 2024-2027. Aika näyttää miten uusien koulutuspaikkojen panostus riittää korjaamaan alalta poistuvien suuren määrän.

Koska koulutetuista hoitajista on jo nyt huutava – osin kriittinenkin - työvoimapula, ovat hyvinvointialueet henkilöstöpulaan vedoten sulkeneet terveysasemia tai niiden palveluja, vähentäneet myös vuodeosastopaikkoja. Hyvinvointialueet ovat myös talousvaikeuksissa ja hakevat suuria säästöjä nopealla aikataululla. Tyypillinen säästökohde on Sote-keskusten palveluverkko: toimipisteet vähenevät tai niiden aukioloajat ja palveluvalikoima heikkenevät. Tilalle on suunnitteilla liikkuvia ja digitaalisia palveluita. Tämä tarkoittaa väistämättä henkilökunnankin osalta muutosneuvotteluita, jos oma työpiste lopetetaan.

Julkinen liikenne saattaa olla puutteellista, minkä vuoksi palveluiden siirto vaikeuttaisi erityisesti autottomien henkilökunnan pääsyä työhön ja

1 ikäihmisten pääsyä palveluihin. Henkilökun-
2 nalla on syystäkin huoli hoidon jatkuvuudesta,
3 palvelutason heikentymisestä, eriarvoisuuden
4 lisääntymisestä sekä henkilökunnan pidentyneistä
5 välimatkoista.

6
7 Suunnitellut muutokset heikentävän erityisesti
8 kotona asuvien vammaisten, huonokuntoisten
9 sekä autottomien ihmisten yhdenvertaisuuden
10 kokemusta. Huoli palveluiden yhdenvertaisuudes-
11 ta liittyy myös haja-asutusalueiden asukkaisiin,
12 että palvelujen saatavuus voi heiketä. Riskinä on
13 hoidon eriarvoistuminen, kun digitaalisten palve-
14 lujen lisääntyminen tuottaa vaikeuksia esimerkiksi
15 ikäihmisille.

16
17 Sote-alan opiskelijat tuovat viestiä kentältä, ettei
18 ohjaajien aika riitä ohjaamiseen kiireen ja työvoi-
19 mapulasta johtuvan sijaisten puuttumisen vuoksi.
20 Kuitenkin tiedämme, että tyytyväisistä hoitotyön
21 opiskelijoista tulee työpaikan keikkalaisia, kesä-
22 työntekijöitä ja uusia hoitajia. Onnistunut koke-
23 mus opiskelijaohjauksesta on siksi osa työpaikan
24 hoitajarekrytointia. Hoitajapulassa hyvä ja huono
25 ”kello” työpaikasta kuuluvat yhtä nopeasti opiskeli-
26 jaryhmälle ja opettajalle.

27
28 Miten Suomen Keskusta aikoo vaikuttaa lähipal-
29 velujen turvaamiseen, sote-palveluverkon kovaan
30 karsimiseen ja alati kasvavaan sote- henkilöstön
31 työvoimapulaan?

32
33 [Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

34
35 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

36
37 Puoluekokous viittaa myös Keskustan Ylöjärven
38 kunnallisjärjestön aloitteeseen (numero 243) sekä
39 Keskustanaisten Oulun paikallisyhdistyksen aloit-
40 teeseen (numero 244) antamiinsa vastauksiin.

41
42 Hyvinvointialueiden perustaminen vuoden 2023
43 alusta oli merkittävä uudistus. Keskusta katsoo,
44 että sosiaali- ja terveystieteiden uudistamista
45 on jatkettava vahvasti keskittyen palveluiden
46 toimivuuden parantamiseen, alueiden päättävä-
47 vallan lisäämiseen sekä normiohjauksen väljentä-
48 miseen.

49
50

Hyvinvointialueiden perustamisen yhteydessä sote-kustannukset tulivat ensimmäistä kertaa näkyviksi. Alueiden aloitusvaihetta ovat vaikeutaneet paheneva henkilöstöpula ja kustannuksia lisäävät koronapandemian aikaisten hoitojonojen purku, voimakas inflaatio sekä alijäämien kattamisen tiukka aikataulu ja hallituksen kaavailmat lisäleikkaukset.

Keskusta tavoittelee hallituksen linjaan merkittävää muutosta. Keskusta haluaa siirtää päätösvaltaa palvelujen järjestämisestä alueille nykyisen voimistuvan keskusjohtoisuuden sijaan. Kansallista ohjausta tulee keventää.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yksityiskohtaisia normeja ja velvoitteita pitää purkaa ja antaa hyvinvointialueille uusia mahdollisuuksia palveluiden järjestämiseen ja yhteensovittamiseen alueelliset olosuhteet ja palvelutarpeet paremmin huomioiden.

Keskusta vaatii hyvinvointialueiden talouden tasapainottamiseksi lisäämään vuoden 2027 loppuun asti. Hyvinvointialueiden rahoitusta on uudistettava vastaamaan alueiden olosuhde- ja palvelutarve-eroihin nykyistä paremmin. Hyvinvointialueiden ja kuntien tulee myös voida siirtää tehtäviä toisilleen yhteisillä päätöksillä.

Sosiaali- ja terveystalouden sisällöllistä uudistusta tulee jatkaa kansalaislähtöisesti niin, että hoitoon pääsyä helpotetaan. On tärkeää, että asiakas kokee tulevansa kuulluksi ja palveluiden toteuttamisessa asiakkaan voimavarat huomioidaan yksilöllisesti ja oikeudenmukaisesti.

Keskeistä ovat toimivat, uudella tavalla toteutetut lähipalvelut. Sairauksien ja sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäisyyn pitää nousta merkittävään rooliin ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä alueiden ja kuntien yhteistyöhön tulee kannustaa voimakkaammin hyvinvointialueita ja kuntia myös taloudellisesti niiden rahoitusta uudistettaessa.

Vanhusten hoiva vaatii toimiakseen kattavan vanhustenhuollon ja -hoivan remontin, joka käsittää koti- ja omaishoidon, omaisten roolin ja ympärivuorokautisen hoivan kokonaisuutta yhdessä

1 tavoitteena toimivan, ihmislähtöisen vanhusten
2 hoivan turvaaminen tulevaisuudessa.

3
4 Kotihoidon työvoimapulan ratkaisemiseksi tulee
5 erikseen laatia yli hallituskausien menevä valta-
6 kunnallinen ohjelma, joka pureutuu muun muassa
7 työoloihin, johtamiseen ja eri ammattiryhmien
8 rooleihin ja yhteistyöhön.

9
10 Uudistusten jatkaminen on välttämätöntä, jotta
11 palvelut pystytään jatkossa tuottamaan toimivasti
12 joka puolella maata nykyistä vaikuttavammin.
13 Hyvinvointialueiden toiminnassa vaikuttavuuden
14 arviointi, eli asiakkaalle tulevat hyvinvointihyödyt,
15 tulee asettaa suurempaan rooliin. Nyt ohjaus perustuu korostetusti vain euromääräiseen ja suoritteiden tarkasteluun, eikä riittävästi siihen, mitä euroilla saadaan aikaan. Tavoitteenamme on kokonaisvaltainen ihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

21
22 Taloudellisia voimavaroja tulee kohdentaa ennaltaehkäiseviin toimiin, lähi- ja peruspalveluihin, perusterveydenhuoltoon, vanhustenhuoltoon sekä lasten ja nuorten palveluihin.

26
27 Työvoimapulan ratkaisemiseksi tarvitaan kansallinen ohjelma. Ohjelma pitää rakentaa tuottavuuden parantamisen, työllisyysasteen nostamisen, työperäisen maahanmuuton lisäämisen ja vaikuttavamman kotouttamisen sekä työkyvyttömyyksen vähentämisen pohjalta.

33
34 Laajemmat ja yksityiskohtaisemmat puolueen
35 linjaukset palvelujen uudistamisesta löytyvät
36 puolueen hyvinvointipoliittisesta ohjelmasta, joka
37 hyväksytään Jyväskylän puoluekokouksessa.

38 39 **243. Keskustan Ylöjärven kunnallisjärjestö: Hyvinvointialueiden pahoinvointi**

41
42 Sosiaali- ja terveystalouden uudistus on ongelmassa. Hyvinvointialueiden muodostaminen on aiheuttanut useilla alueilla hoitoihin pääsyyn suuria ongelmia. Tuntuu kuin hyvinvointialueet voisivat pahoin. Lähes kaikilla hyvinvointialueilla on menossa voimakas keskittäminen, johon alueita on nykyhallituksen aikana lähes pakotettu. Samaan aikaan alueilla on käytetty erilaisia konsulttiyrityksiä, joiden palvelut eivät todellakaan ole ilmaisia,

kertomaan miten palvelut heidän näkökulmastaan tulisi hoitaa ja jotka samaan aikaan tarjoavat alueille digitaalisia lääkäripalveluita sekä vuokralääkäreitä ja -hoitajia.

Hyvinvointialueiden perustavanlaatuinen ongelma on kuitenkin se, ettei niille riitä jatkossa tekeviä käsiä, kun valtakunnallisesti ja erityisesti monin paikoin alueellisesti syntyvyys on ollut laskussa jo useita vuosia. 1990-luvulla syntyneet ikäluokat ovat olleet noin 60 000 lapsen luokkaa. Tällä vuosikymmenellä se on ollut noin 44 000 lasta vuodessa. Korkeimmillaan syntyvyys on ollut vuonna 1947, jolloin se oli reilut 108 000 lasta. Tästä näkee, että tulevaisuudessa meillä tulee olemaan niin sote- kuin muillakin aloilla osaajapula.

Hyvinvointialueiden työntekijöiden omaan hyvinvointiin ja jaksamiseen on satsattava, jotta tekijät pysyvät alalla. Samaa aikaan myös jokaisen asukkaan lähipalveluiden turvaamisen tulee olla alueiden prioriteetti. Lähelle lääkäriin on yhä hyvä iskulause!

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Hyvinvointialueiden perustaminen on ollut Suomen laajin hallinnollinen uudistus itsenäisyyden aikana. Sen tavoitteet sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaaminen kaikille, peruspalvelujen toimivuuden parantaminen, palvelujen selkeämpi organisointi, toimiva hoidon porrastus sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatio ovat edelleen erittäin tärkeitä.

Keskusta katsookin, että sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistamista on jatkettava vahvasti keskittyen palveluiden toimivuuden parantamiseen, alueiden päättävällän lisäämiseen, rahoituksen riittävyyden varmistamiseen sekä valtion taholta tulevan normiohjauksen väljentämiseen.

Keskusta pitää tärkeänä myös sitä, että valtio ja hyvinvointialueet löytävät nykyistä paremman rakentavan vuoropuhelun, jonka myötä vahvistetaan ihmisten luottamusta hyvinvointialueisiin ja niiden mahdollisuuksiin vastata ihmisten tarpeisiin.

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa vuoden 2023 alussa. Alueiden aloitusvaihetta ovat vaikeuttaneet aloitteessa hyvin kuvattu paheneva henkilöstöpula ja kustannuksia lisäävät koronapandemian aikaisten hoitojonojen purku, voimakas inflaatio sekä alijäämien kattamisen tiukka aikataulu ja hallituksen kaavailemat lisäleikkaukset.

Alijäämien kattamisen tiukka aikataulu on johtanut siihen, että hyvinvointialueet karsivat kulujaan voimakkaasti. Leikkaukset ovat kohdistuneet perusterveydenhuoltoon kustannuksia enemmän aiheuttaneen erikoissairaanhoidon sijaan. Osassa hyvinvointialueita palveluverkkoa on supistettu, mikä on tarkoittanut käytännössä palveluiden keskittämistä väkirikkeille alueille.

Keskusta on esittänyt alijäämien kattamiselle lisää aikaa vuoden 2027 loppuun asti. Näin hyvinvointialueilla olisi enemmän aikaa suunnitella ja kehittää toimintaansa. Petteri Orpon hallitus ja sen vastuuministerit kokoomuksesta ja perussuomalaisista eivät ole tätä hyvinvointialueiden hätää suostuneet kuulemaan.

Työvoimapula uhkaa hyvinvointiyhteiskuntaamme ja erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden toimivuutta. Tarvitsemme kansallisen ohjelman työvoimapulan ratkaisemiseksi. Keskusta esittää, että ohjelma rakennetaan tuottavuuden parantamisen, työllisyysasteen nostamisen, työperäisen maahanmuuton lisäämisen ja vaikuttavamman kotouttamisen sekä työkyvyttömyyksien vähentämisen pohjalta.

Esimerkiksi liian tiukoista kielitaitovaatimuksista ei saa tulla este työllistymiselle, toki potilasturvallisuus huomioiden. Työvoimapulan ratkaisemiseksi olisi selvitettävä mahdollisuuksia solmia kahden välisiä sopimuksia ainakin sote-henkilöstön kouluttamiseksi ja rekrytoimiseksi niistä maista, joissa nyt on työvoiman yltarjontaa.

Myös hyvinvointialueiden henkilöstöpolitiikkaan ja johtamiseen tulee panostaa. Henkilökunnan mahdollisuutta keskittyä oman osaamisalueensa tekemiseen tulee parantaa ja työssä kehittymistä ja urapolkuja kehittää entisestään. Näin parannetaan henkilöstön pysyvyyttä ja helpotetaan myös uuden henkilöstön rekrytointia. Hoiva-avustajien

työpanosta tulee lisätä tehtävissä, joissa ei tarvita pidempää koulutusta.

Hyvinvointialueilla on vallitsevan työvoimapulan takia jouduttu ostamaan lääkäri- ja hoitohenkilötyövoimaa sekä sosiaalialan henkilöstöä. Vuokra-työn käyttöä on vähennettävä kansallisin toimin. Se on kallista ja riskinä on heikko hoidon jatkuvuus. Keskustan tavoitteena on, että lääkärit olisivat ensisijaisesti työsuhteissa, virkalääkäreitä tai yrittäjä/ammattinharjoittajalääkäreitä pitkäaikaisilla sopimuksilla, joka liittäisi heidät väestövastuuseen ja tiimityöhön.

244. Keskustanaisten Oulun paikallisyhdistys: Henkilöstöpulaan saatava kokonaisvaltaisia ratkaisuja

Keskustanaisten Oulun paikallisyhdistys kantaa huolta suuresta valtakunnallisesta ammattitaitoisen henkilöstön pulasta naisvaltaisilla hoito- ja hoiva-aloilla. Henkilöstöpula ja kasvava palvelutarve vaikeuttavat hyvinvointialueiden kykyä järjestää sote-palveluita. Tilannetta yhä kiristää koronavuosien aikana syntynyt hoito- ja palveluvelka sekä ikääntyvän väestön kasvava sosiaali- ja terveyspalvelujen tarve.

Henkilöstöpulasta aiheutuvat ongelmat perus- ja erityistason palveluissa sekä niiden yhteensovittamisessa ovat johtaneet lähes kaikilla hyvinvointialueilla hoito- ja palveluviiveisiin sekä epätarkoituksenmukaiseen palvelujen käyttöön. Päivystykset ovat ruuhkautuneet monin paikoin osasto- ja jatkohoitopaikkoja jonottavista potilaista. Ympäri-vuorokautisen hoivan paikkoja on jouduttu sulkemaan ja pääsy kotihoitoon sekä asumispalveluihin on vaikeutunut.

Tilanne on pystyttävä korjaamaan kokonaisvaltaisilla ratkaisuilla kohti yhtenäisiä palveluita, palveluiden myöntämiskriteereitä, asiastietojärjestelmiä ja palkkoja. Ennen kuin näihin päästään ja hyvinvointialueuudistuksen tulokset alkavat näkyä, on huolehdyttävä hyvästä johtamisesta, henkilöstön hyvinvoinnista ja työoloista sekä laadukkaasta hoidosta ja hoivasta myös odottaessamme ns. siirtymävuosina kehittämistyön tuloksia, digitalisaation etenemistä ja uudistusten vaikutuksia.

1 Keskustan on otettava vahvempaa roolia ratkaisujen tarjoajana tässä asiassa.

2
3
4 [Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

5
6 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

7
8 Puoluekokous viittaa myös Varsinais-Suomen
9 Keskustanaisten aloitteeseen (numero 242) an-
10 tamaansa vastaukseen sekä Keskustan Ylöjärven
11 kunnallisjärjestöön aloitteeseen (numero 243)
12 antamaansa vastaukseen.

13
14 Työvoimapula uhkaa ikääntyvässä Suomessa
15 hyvinvointiyhteiskuntaamme ja sosiaali- ja ter-
16 veyspalvelujen toimivuutta. Tarvitsemme tilanteen
17 ratkaisemiseksi monia erilaisia toimenpiteitä.
18 Keskeistä on uudistaa toimintatapoja siten, että
19 jatkossa pystymme varmistamaan palveluiden
20 toimivuuden ja laadun myös nykyistä pienem-
21 mällä työntekijämäärällä. Tähän tarvitaan muun
22 muassa tarkan normiohjauksen purkamista sekä
23 digitalisaation ja uuden teknologian parempaa
24 hyödyntämistä.

25
26 Työvoimapulan ratkaisemiseksi tarvitaan kansal-
27 linen ohjelma. Ohjelma tulee rakentaa tuottavuuden
28 parantamisen, työllisyysasteen nostamisen,
29 työperäisen maahanmuuton lisäämisen ja vaikut-
30 tavamman kotouttamisen sekä työkyvyttömyyksi-
31 en vähentämisen pohjalte.

32
33 Työssä jaksamista on parannettava ja eläkeläisten
34 työelämään osallistumisen kynnyistä madallettava
35 mm. eläkeläisvähennystä nostamalla sekä siirty-
36 mällä eläkeläisten eläketulojen ja tulojen erillis-
37 verotukseen.

38
39 Koulutuksen uudelleen suuntaamista ja ammatin-
40 vaihtoja helpottavaa aikuiskoulutusta on lisättävä.
41 Orpon hallituksen päätös ajaa aikuiskoulutustuki
42 alas on erityisen haitallinen juuri sote-alalle, joka
43 on hyötynyt sekä alan vaihtajista että alan sisällä
44 pidemmälle kouluttautumisesta.

45
46 Erityistä huomiota on kiinnitettävä hyvinvointialueiden
47 henkilöstön työhyvinvointiin ja hyvinvointijohtamiseen.
48 Sen kehitystä tulee seurata, jotta
49 henkilöstön pysyvyys parane ja uuden henkilös-
50 tön rekrytointi helpottuu.

Hyvinvointialueilla joudutaan työvoimapulan takia ostamaan lääkäri- ja hoitohenkilötyövoimaa sekä sosiaalialan henkilöstöä. Se on kallista ja riskinä on heikko hoidon jatkuvuus. Vuokratyön käyttöä on vähennettävä kansallisin toimin ja henkilöstöpulan juurisyihin puuttumalla.

Puoluekokous kannustaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköitä kehittämään opiskelijahojausta pitkäjänteisesti työvoiman saatavuuden parantamiseksi.

Henkilökunnan mahdollisuutta keskittyä oman osaamisalueensa tekemiseen pitää parantaa ja työssä kehittymistä ja urapolkuja kehittää. Eri-tyisesti sosiaalihuollon asumispalveluissa mutta myös terveydenhuollossa eri ammattilaisten työnjakoa pitää pohtia uudelleen ja sallia vapaammat kädet tuottaa palveluita tarkoituksenmukaisella tavalla, kunhan riittävästä laadusta ja asiakas- ja potilasturvallisuudesta pidetään kiinni.

Työperäinen maahanmuutto on osa sote-alan henkilöstöpulan ratkaisua erityisesti hoiva-alalla. Liian tiukoista kielitaitovaatimuksista ei saa tulla este työllistymiselle. Työnantajia on tuettava valtion toimesta mahdollistamaan työaikana annettava kielikoulutus.

Työvoimapulan ratkaisemiseksi olisi myös selvitettävä mahdollisuuksia solmia kahdenvälisiä sopimuksia sote-henkilöstön kouluttamiseksi ja rekrytoimiseksi Suomeen maista, joissa on työvoiman ylitarjontaa. Työluvan saamiseen liittyvää byrokratiaa pitää sujuvoittaa ja parantaa muualla suoritettujen sosiaali- ja terveydenhuollon opintojen ja tutkintojen tunnistamista ja tunnustamista.

245. Keskustanaisten Puolangan paikallisyhdistys: Hyvinvointialueitten riittävät työntekijämäärät

Esitämme, että Keskusta osaltaan huolehtii siitä, että hyvinvointialueet järjestävät perheiden, päiväkotien, koulujen ja opiskelijoiden tarpeisiin riittävän ammattitaitoisen työntekijämäärän turvallisen arjen toimintoihin.

Lisäksi vaadimme, että kunnat huolehtivat hyvinvointisuunnitelmissa ja toteuttavat käytännössä

1 monin eri vaikuttamisen tavoin lasten, nuorten,
2 työikäisten ja ikäihmisten vireänä pysymiseksi mm.
3 liikunnan, harrastusmahdollisuuksien ja luontaisen
4 vuorovaikutusten toteutumisesta terveyden säily-
5 miseksi sekä sairauksien ennaltaehkäisyn toteutu-
6 miseksi "Vierivät kivet eivät sammaloidu".

7
8 Palvelualttius ja toisen kunnioittaminen kaikilla
9 viestinnän eri tasoilla ja muodoilla lisää kaikkien
10 hyvinvointia ja tuo säästöjä.

12 Puoluehallituksen vastausesitys:

13
14 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

15
16 Puoluekokous viittaa lisäksi työvoimapulan ja
17 henkilöstöpolitiikan osalta Keskustan Ylöjärven
18 kunnallisyhdistyksen (numero 243) ja Keskustanaisten
19 Oulun paikallisyhdistyksen (numero 244) aloitte-
20 siin antamiinsa vastauksiin.

21
22 Ihmisten hyvinvointi ja turvallisuuden kokemus ra-
23 kentuvat laajasti hyvän elämän perusedellytysten
24 varaan, josta toimivat sosiaali- ja terveydenhuollon
25 palvelut ovat yksi osa. Muita hyvinvoinnin ja ter-
26 veyden perusedellytyksiä ovat hyvät ihmissuhteet,
27 eri sukupolvien ja väestöryhmien keskinäinen
28 vuorovaikutus, hyvä työelämä, riittävä toimeentu-
29 lo, mahdollisuus opiskeluun ja itsensä kehittämi-
30 seen, hyvä koti, kulttuuri- ja liikuntakokemukset ja
31 elinvoimainen luonto, erityisesti lähiluonto sekä
32 yhteiskunnan sisäinen ja ulkoinen turvallisuus.
33 Keskustalle on tärkeää huolehtia niin lapsiperhei-
34 den kuin yksinelävien ja ikäihmisten hyvän elämän
35 edellytyksistä.

36
37 Koska varhaiskasvatus, perusopetus ja lukio-ope-
38 tus ovat kunnan järjestämiä palveluita, ei niiden
39 resursseihin voida hyvinvointialueen päätöksillä
40 vaikuttaa.

41
42 Hyvinvointialue kuitenkin järjestää kouluissa
43 tehtävän oppilashuollon palvelut, joita ovat kou-
44 luterveydenhuollon lisäksi koulukuraattorin ja
45 koulupsykologin palvelut. Keskusta katsoo, että
46 saumaton yhteistyö koulun ja hyvinvointialueen
47 välillä on jatkossakin välttämätöntä.

48
49 Keskusta esittää, että yksilöllisen oppilashuollon
50 tuen lisäksi kiinnitettäisiin jatkossa hyvinvointialu-

eilla huomiota myös yhteisölliseen opiskeluhooltoon, joka edistää oppimisen lisäksi hyvinvointia sekä yhteisöllistä vuorovaikutusta ja osallisuutta. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on tärkeää ennalta ehkäisevää hyvinvointityötä.

Hyvinvoinnin edistämisen kannalta on tärkeää varmistaa kulttuuri- ja liikuntamahdollisuudet kaikille. Yleiset sekä ulko- että sisäliikuntamahdollisuudet on turvattava kaikille ikäluokille riittävän lähellä. Kunnan kaavoituksessa on huomioitava puistoalueet ja leikkipuistot hyvinvoinnin ja terveyden edistäjinä. Järjestöjen monipuolinen toiminta ja vapaan sivistystyön resurssit tulee turvata jatkossakin.

246. Keskustan sosiaali- ja terveyspolitiinen seura: Soten perus- ja lähipalvelut kuntoon

Sosiaali- ja terveydenhuoltomme suuri pulma – niin kansalaisten kuin asiantuntijoiden mielestä – on perus- ja lähipalvelujen heikkous. Valtion liialliset sote-säästöt, henkilöstöpula sekä resurssien käytön sairaalavaltaisuus ovat saaneet peruspalvelut syvään kriisiin. Lähipalvelujen karsiminen säästötoimina syventää kriisiä ja kuormittaa entistään sairaalalaitosta.

Kehityksen suunta on käännettävä. Perus- ja lähipalveluja tulee vahvistaa eikä supistaa. Riittävän lähellä ihmisiä tulee olla ainakin yksikertainen sote-palvelupiste, jossa on lääkärin ja hoitajan vastaanotto. Etäpalvelujen sinänsä tarpeellinen kehittäminen ei korvaa tällaisia henkilökohtaisia palveluja. Peruspalvelujen resurssien vahvistamiseksi tulisi hyvinvointialueilla siirtää budjetin painopistettä peruspalvelujen suuntaan. Tämä vaatii hyvinvointialueiden sairaaloiden yhteistyötä ja erikoistumista. Valtion tulisi edistää tällaisia neuvotteluja hyvinvointialueiden kesken.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous viittaa lisäksi Varsinais-Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 242), Keskustan Ylöjärven kunnallisjärjestön aloitteeseen (numero 243) sekä Keskustanaisten Oulun paikallisyhdis-

tyksen aloitteeseen (numero 244) antamiinsa vastauksiin.

Pääministeri Petteri Orpon hallitus päätti kehysriihessään huhtikuussa 2024 pidentää perusterveydenhoidon hoitotakuun kahdesta viikosta kolmeen kuukauteen ja suun terveydenhuollossa kolmesta kuukaudesta kuuteen kuukauteen. Samalla hallitus päätti ennennäkemättömän kovista leikkauksista sote-järjestösektorille. Näillä päätöksillä heikennetään sote-uudistuksen keskeistä ja pitkäaikaista tavoitetta siirtää palvelujen painopistettä erikoissairaanhoidosta ja korjaavista palveluista perusterveydenhuoltoon ja ennaltaehkäisyyn.

Puoluekokous katsoo, että sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisessa keskeistä ovat toimivat, uudella tavalla toteutetut lähipalvelut. Sairauksien ja sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäisyä pitää nousta merkittävään rooliin. Hyvinvoinnin edistämiseen sekä alueiden ja kuntien yhteistyöhön tulee kannustaa voimakkaammin hyvinvointialueita ja kuntia myös taloudellisesti niiden rahoitusta uudistettaessa.

Vahvat lähipalvelut vähentävät eriarvoisuutta, tukevat hoidon jatkuvuutta sekä vähentävät vaativan hoidon tarvetta. Uudet lähipalvelut ovat sosiaali- ja terveydenhuoltoa yhteensovittavia. Ne vahvistavat paikallisia yhteisöjä yhdessä kuntien, seurakuntien ja järjestöjen toimijoiden kanssa.

Lähipalvelujen toteutuksessa on tärkeää hyödyntää erilaisia olemassa olevia malleja, kuten sotekeskus-, omatiimi- ja omalääkärimallit, joilla varmistetaan hoidon jatkuvuutta ja vaikuttavuutta.

Tarkemmat linjaukset toimivista lähipalveluista löytyvät puolueen hyvinvointipoliittisesta ohjelmasta, joka hyväksytään Jyväskylän puoluekokouksessa.

247. Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan: Vahvoista vaalilupauksista on pidettävä kiinni

Keskustan vaihtoehto turvaa lähipalvelut sekä parantaa henkilöstön saatavuutta ja työhyvinvointia - mm. nämä erinomaiset lupaukset annoimme

hyvinvointialueille menestyksessä aluevaaleissa 2022 Keskustan vaaliohjelmassa.

Lupaukset konkretisoituivat lauseeseen, että jokaisessa kunnassa pitää olla vähintään yksi sosiaali- ja terveysasema, josta lähipalvelut saa sujuvasti ja nopeasti. Todettiin, että lähipalvelut ovat tärkeä keino purkaa ja ennaltaehkäistä hoitojonojen syntymistä. Luvattiin myös, että jokainen ikäihminen Suomessa saa omalla alueellaan inhimillisen ja laadukkaan hoivan, asuu hän sitten hoivakodissa tai kotona.

Olemme kuitenkin todellisuudessa tilanteessa, jossa hyvinvointialueiden sote-palvelujen järjestämisen suurimmat haasteet ovat nyt perus- ja erityistason lasten, nuorten ja perheiden sekä iäkkäiden palveluissa ennen kaikkea alati kasvavasta sotealan ammattilaisten pulasta, taloushaasteista sekä palvelutarpeen kasvusta johtuen. Haasteet kurittavat erityisesti maaseudun sotepalveluita, keskittämisen kustannuksella.

Kun takana on nyt puolitoista vuotta hyvinvointialueiden toimintaa ja valmistaudumme seuraaviin alue- ja kuntavaaleihin, pitää Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri olennaisen tärkeänä vaalilupauksista kiinni pitämistä.

Keskustan on sinnikkäästi puolustettava eduskunnassa ja aluevaltuustoissa vaalilupauksiin pohjaavia palveluratkaisuja sekä tarjottava aitoja vaihtoehtoja talouden tarkasteluun.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous viittaa lisäksi Keskustan Ylöjärven kunnallisjärjestön aloitteeseen (numero 243) antamaansa vastaukseen.

Keskusta pitää kiinni vaalilupauksistaan edelleen. Keskustan tavoitteena sosiaali- ja terveydenhuollossa ja sosiaaliturvan kehittämisessä on edistää ihmisten yhdenvertaisuutta ja varmistaa toimivat palvelut sosiaalisesta asemasta tai kotipaikasta riippumatta koko maassa. Ihmisen palvelutarve tulee ottaa haltuun ensimmäisellä yhteydenotolla.

1 Sote-palvelujen toimivuus varmistetaan vain niitä
2 uudistaen. On tehtävä painopisteen muutos re-
3 sursseja peruspalveluihin uudelleen kohdentamal-
4 la, toimintatapoja uudistamalla ja panostamalla
5 ongelmien ennaltaehkäisyyn sekä hyvinvoinnin
6 ja terveyden edistämiseen. Näin estämme kalliita
7 erikoissairaanhoidon kuluja.

8
9 Keskusta edellyttää, että lähipalveluita pitää olla
10 saatavilla kaikissa kunnissa. Jokaisessa kunnassa
11 tulee olla vähintään yksi toimipiste. Lähipalveluita
12 ovat toimipisteessä annettavat palvelut sekä niitä
13 täydentävät liikkuvat ja sähköiset palvelut. Lähipal-
14 velut järjestetään kunkin alueen väestön tarvetta
15 vastaavasti.

16
17 Lähipalvelujen toteutuksessa on tärkeää hyö-
18 dyntää erilaisia jo olemassa olevia malleja, kuten
19 sotekeskus-, omatiimi-, omahoitaja- tai omalää-
20 kärimallit, joilla varmistetaan hoidon jatkuvuutta
21 ja vaikuttavuutta. Keskusta edellyttää myös, että
22 hyvinvointialueella on oltava riittävästi tarvittavia
23 sote-ammattilaisia asukasmäärään nähden niin,
24 että lähipalvelussa kiireettömän ajanvarauksen
25 odotus ei ylitä neljäätoista vuorokautta. Vanhusten
26 palveluissa ympärivuorokautisen hoivan paikkoja
27 tulee olla tarjolla jokaisessa kunnassa.

248. Keskustan sosiaali- ja terveys- poliittinen seura: Soten peruspalvelut kuntoon - omalääkärimalli toimeen

35 Sosiaali- ja terveyshuoltomme suuri ongelma on
36 perus- ja lähipalvelujen eriarvoisuus. Iäkkäiden,
37 pitkäaikais- ja monisairaiden sekä heikossa ase-
38 massa elävien ihmisten on vaikea saada laadukas-
39 ta hoitoa. He joutuvat toistuvasti turvautumaan
40 päivystykseen, kun taas työterveyshuolto palvelee
41 hyvin.

42
43 Digitaaliset terveyskeskukset ja erilaiset muut
44 verkkopalvelut nähdään varteenotettavina vaih-
45 toehtoina korvata ja keventää paikallisia terveys-
46 palveluja. Hyvinvointialueiden rahoitusongelmiin
47 esitetään ratkaisuksi mm. etälääkäreitä, chat
48 hoitajia ja omaoloarvioita. Sähköiset palvelut eivät
49 kuitenkaan sovi kaikille asiakasryhmille. Osalta
50 kansalaisista digipalvelujen käyttövalmiudet

puuttuvat kokonaan. Uhkana on, että osa syrjäytyy terveyspalveluista ja eriarvoisuus lisääntyy.

Nyt meneillään olevan lähipalvelujen karsimisen sijaan pitää peruspalveluja vahvistaa ja rakentaa yhteistyötä hyvinvointialueiden sairaaloiden kanssa. Näin voidaan turvata yhdenvertainen ja taloudellisesti kestävä terveyspalvelujen kokonaisuus kaikille kansalaisille.

Hyvinvointialueille tarvitaan nyt hoidon jatkuvuuteen perustuva ns. omalääkäri-/omatiimijärjestelmä, josta on hyviä kokemuksia niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin. Kun lääkäri tuntee potilaansa, parantaa myös kehittyvä teknologia hoidon laatua ja tehokkuutta. Digipalvelut ovat omalääkärimallissa kiinteä osa potilaan kokonaisuhoitoa eivätkä irrallinen asiointikanava. Omalääkärijärjestelmä turvaa myös peruspalvelujen ja erikoissairaanhoidon saumattoman yhteistyön.

Perus- ja lähipalveluja on vahvistettava, jotta ne ovat lähellä ja aidosti saatavilla. Kaiken perusta on hyvä hoitosuhde sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisen ja avuntarvitsijan kohtaamisessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous viittaa lisäksi Varsinais-Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 242), Keskustan Ylöjärven kunnallisjärjestön aloitteeseen (numero 243), Keskustanaisten Oulun paikallisyhdistyksen aloitteeseen (numero 244) sekä Keskustan sosiaali- ja terveystoimikunnan seuran aloitteeseen (numero 246) antamiinsa vastauksiin.

Keskusta näkee, että hoidon jatkuvuuden parantaminen erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluissa on tärkeää. Keskeinen keino parantaa hoidon jatkuvuutta on kehittää järjestelmäämme ja olosuhteisiimme sopivia omalääkäritai ammatinharjoittajamalleja.

On syytä mahdollisimman pian selvittää erilaisia malleja vahvistaa hoidon jatkuvuutta muun muassa terveydenhuollon ammatinharjoittajien panosta hyödyntämällä. On myös mahdollista laajentaa ja ottaa käyttöön välittömästi erilaisia hyväksi

1 todettuja malleja hyvinvointialueilla jo olevista
2 omalääkäri- tai omatiimimalleista.

3
4 Omatiimimallissa on mahdollista hyödyntää tar-
5 koituksenmukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon
6 eri ammattiryhmien osaamista. Tämä parantaa
7 asiakkaiden saamia palveluja ja mahdollistaa kus-
8 sakin tilanteessa sopivimpien ja tarpeen mukais-
9 ten hoito- ja hoivapalveluiden järjestämisen.

10
11 Hoidon jatkuvuutta vahvistamalla lisätään sekä
12 ammattilaisten työn mielekkyyttä että työn vai-
13 kuttavuutta ja tuottavuutta, kun asiakas ja hänen
14 tilanteensa tunnetaan. Osana hoidon jatkuvuutta
15 on tärkeä kehittää henkilökohtaisen hoitosuh-
16 teen jatkuvuuden lisäksi myös tiedon sekä työn
17 organisointiin liittyvää hoidon jatkuvuutta. Tässä
18 apuna ovat toimivat tietojärjestelmät sekä hyvä
19 johtaminen.

20
21 Digiosaaminen on merkittävä tekijä elämänhal-
22 linnalle ja ennaltaehkäisevälle toiminnalle, mutta
23 myös sote-palvelujen käytössä. Digilaitteiden ja
24 -applikaatioiden kehityksessä tulee huomioida
25 ikääntyvien sekä erityisryhmien ääni ja käyttäjäko-
26 kemukset ja tarjota sellaisia välineitä esimerkiksi
27 kotona asumisen tukemiseksi.

249. Etelä-Savon Keskustanaiset: Omatiimi malli terveydenhuoltoon

31
32 Omatiimimalli vahvistaa hoidon jatkuvuutta ja
33 parantaa perusterveydenhuollon lääkärien ja
34 hoitajien työtyytyväisyyttä. Suomessa vuosina
35 1985-1993 toteutettu kokeilu omalääkärimalli
36 sopii perusterveydenhuollon uudistamiseen, kun
37 huomioidaan myös hoitajien työtehtävät palkka-
38 uksessa. Jatkuvuus toteutuu parhaiten malilla,
39 jossa omalääkäristä ja -hoitajasta muodostetaan
40 työpari.

41
42 Vastuuhoitoparina voi olla myös osittain netissä
43 toimiva hoitaja ja lääkäri. Ne meistä, jotka osaavat
44 käyttää nettiä, voivat käyttää sitä asioidessaan
45 terveydenhuollossa. Nettiasiakkuus on nopeaa ja
46 helppoa, kun kotikone toimii. Toki paljon on uutta
47 opittavaa, kun asioi nettihoitajan kanssa. Hoidon
48 jatkuvuutta vahvistaisi myös jo kokeiltu malli, jos-
49 sa Kela-korvauksia maksetaan suoraan palvelun
50 tuottajille nykyistenlääkäripalvelujen kuluttajille

maksettavien korvausten sijaan. Tätä yksityisten käyttöä tulee laajentaa yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa muillekin kuin työikäisille ja varakkaille.

Omatimimalli myös helpottaa terveydenhuollon työvoimapulaa ja vähentää myös pitkällä aikavälillä erikoissairaanhoidon kustannusten kasvua.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous viittaa lisäksi Keskustan sosiaali- ja terveyspoliittisen seuran aloitteeseen (numero 248) antamaansa vastaukseen.

Kela-korvausten kehittäminen on yksi vaihtoehto kehittää melko nopeasti rahoitusmalli ammatinharjoittajien saamiseksi vahvistamaan julkista perusterveydenhuoltoa. Keskusta näkee, että on tärkeää viivytyksettä selvittää ja ottaa käyttöön erilaisia malleja vahvistaa hoidon jatkuvuutta ja ottaa tehokkaampaan käyttöön myös yksityisten ammatinharjoittajien työpanos julkisessa terveydenhuollossa.

250. Uudenmaan Keskustanuoret: Takaisinsoitto ei saa olla ainut tapa saada yhteys terveydenhuoltoon

Viimeisten vuosien aikana yhteyden saaminen terveyskeskukseen on vaikeutunut. Nykyisin suurin osa puhelinpalveluista on automatisoitu, ja yhteyden henkilökuntaan saa soittopyynnön kautta.

Yleensä vastaussoiton ajankohta ei ole asiakkaan tiedossa. Useimmiten ne tulevat arkipäivisin virkaajalla.

Moni suomalainen työskentelee ammatissa, jossa ei pysty vastaamaan puhelimeen joka hetki. Esimerkiksi ajoneuvojen kuljettajat, asiakaspalvelutyötä tekevät tai teollisuuslaitoksessa suojava-rustuksessa työskentelevät eivät pysty vastaamaan joka hetki puhelimeen työpäivänsä aikana. Jos yksittäiseen puhelinsoittoon ei vastaa, joutuu usein tekemään uuden soittopyynnön, ja hoidon saanti pitkittyy.

Uudenmaan keskustanuoret näkee, että terveyskeskukseen tulee saada yhteys muillakin tavoilla kuin soittopyynnöllä, jotta hoitotakuu aidosti toteutuisi tasavertaisesti.

Esimerkiksi nettipalvelunkautta tulisi voida ajastaa soittopyyntö niin, että soittoon pystyy varautumaan. Tarvittaessa myös jonottamalla kohtuullinen aika täytyy saada terveydenhuollon asiantuntijan yhteys.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Terveydenhuoltolain 51§ määrää yhteyden saamisesta perusterveydenhuollon yksikköön ja hoidon tarpeen arvioinnista seuraavasti: "Hyvinvointialueen on järjestettävä toimintansa siten, että potilas voi saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteyden terveyskeskukseen tai muuhun perusterveydenhuollon toimintayksikköön ja saada yksilöllisen arvion tutkimustensa tai hoitonsa tarpeesta ja kiireellisyydestä sekä siitä, minkä terveydenhuollon ammattihenkilön tekemiä tutkimuksia tai antamaa hoitoa potilas tarvitsee..."

Sama laki linjaa hoitotakuusta vielä toistaiseksi näin: "... kiireettömän sairaanhoidon ensimmäinen hoitotapahtuma on järjestettävä arviointia seuraavien 14 vuorokauden aikana, jos potilaan hoitoon hakeutumisen syynä on sairastuminen, vamma, pitkäaikaissairauden vaikeutuminen, uusien oireiden esilletulo tai toimintakyvyn aleneminen, ja hoito kuuluu yleislääketieteen alaan."

Orpon hallitus on parhaillaan heikentämässä hoitoon pääsyä eli pidentämässä hoitotakuuta kahdesta viikosta kolmeen kuukauteen.

Hyvinvointialueet ovat kehittäneet yhteyden saamisen tapoja perusterveydenhuoltoon aktiivisesti lain velvoittamana. Yleisimmät tavat ovat aloitteessa kuvattu takaisinsoitto sekä verkkovälitteiset chattikanava ja oma asiointi-sivusto, jossa on mahdollisuus keskustella sairaanhoitajan kanssa. Jälkimmäinen vaatii vahvan tunnistautumisen. Yhteys ei kuitenkaan aina toteutunut saman päivän aikana johtuen henkilöstövajeesta tai hoitojonoista.

Aloitteessa kuvattu ongelma on siis todellinen ja takaisinsoitto-palvelua tulee kehittää aloitteessa kuvattuun suuntaan saavutettavuuden parantamiseksi. Esimerkiksi tekstiviestikyselyllä voi määrittää takaisinsoitolle asiakkaalle sopivan ajan. Myös uusia yhteydenottotapoja tulee ottaa käyttöön.

Keskusta haluaa parantaa hoidon vaikuttavuutta. Ensimmäinen askel siihen on hoitoon pääsyn nopeus. Vaikuttavuuteen liittyy keskeisesti kysymys asukkaiden ja potilaiden hyvinvointiyhädydystä, jota ei voida mitata pelkästään eurojen tai hoitosuoritteiden (esim. takaisinsoittojen määrä) kautta, kuten aiemmin on totuttu mittaamaan. Keskusta esittääkin vaikuttavuusarviointiin kansallista mittaristoa.

251. Keskustan Hauhon paikallisyhdistys: Ei Suomen sairaalaverkon alasajole

Sosiaali- ja terveysministeriö antoi tammikuussa työryhmän laatiman lausunnon Suomen sairaalaverkon uudistamisesta. Lausunnon mukaan keskussairaaloiden määrä olisi jatkossa 5–8. Nyt keskussairaaloita on 15. Sairaaloiden määrän vähentämistä perustellaan osaavien työntekijöiden riittävyydellä.

Työntekijät eivät välttämättä ole valmiita vaihtamaan työmatkaansa pitempään, vaan nähdään helpompina vaihtaa alaa. Tällä hetkellä turvautaan paljon vuokratyövoimaan. Työntekijä voi varmaankin paremmin itse päättää milloin on käytettävissä töihin. Työntekijän kulut hyvinvointialueelle vuokrafirman kautta ovat varmasti korkeammat, koska vuokrafirma ottaa kuitenkin välityspalkkiot.

Hämeenlinnaan rakennetaan parhaillaan uutta Assi-sairaala, joka on suunniteltu keskussairaala tasoiseksi. Nyt työryhmän esityksen pohjalta todetaankin, että sairaala on suunniteltu aivan vääränlaiseksi. Kuka maksaa muutostöistä aiheutuvat kustannukset?

Keskussairaalat yleensä sijaitsevat keskeisesti omaan alueeseensa nähden, jolloin palvelut ovat kaikille suurin piirtein yhtä lähellä. Nyt, jos palve-

luita karsitaan olemaan vain suurimmissa kaupungeissa, ihmisten eriarvoisuus vain lisääntyy, kun matkat palveluiden ääreen pitenevät.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Keskusta tavoittelee Orpon hallituksen harjoittamaan sosiaali- ja terveydenhuollon linjaan merkittävää muutosta.

Keskusta haluaa siirtää päätösvaltaa palvelujen järjestämisestä alueille nykyisen voimistuvan keskusjohtoisuuden sijaan. Kansallista ohjausta tulee keventää.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yksityiskohtaisia normeja ja velvoitteita pitää purkaa ja antaa hyvinvointialueille uusia mahdollisuuksia palveluiden järjestämiseen ja yhteensovittamiseen ihmisten kannalta paremmin alueelliset olosuhteet ja palvelutarpeet huomioiden.

Keskusta vaatii hyvinvointialueiden talouden tasapainottamiseksi lisäämään vuoden 2027 loppuun asti. Alueiden rahoitusta on uudistettava vastaamaan paremmin alueiden palvelutarpeita ja olosuhteita. Taloudellisia voimavaroja tulee kohdentaa ennaltaehkäiseviin toimiin, lähi- ja peruspalveluihin, perusterveydenhuoltoon, vanhusten huoltoon sekä lasten ja nuorten palveluihin.

Keskustan lähtökohta on, että jokaiselle hyvinvointialueelle on varmistettava vähintään yksi erikoissairaanhoidon ympärivuorokautinen päivystys. Erikoissairaanhoidon tulee voida antaa hyvinvointialueen päätöksellä myös muissa sen alueen toimipisteissä. Päiväaikaista kirurgiaa voidaan antaa nykyistä joustavammin hyvinvointialueen päätöksin ja nojautuen kansalliseen ohjaukseen.

Henkilöstöpula on talouden rinnalla hyvinvointialueiden toimintaa vakavasti haittaava ongelma. Sen poistamiseksi tulisi laatia kansallinen ohjelma. Ohjelma rakennetaan tuottavuuden parantamisen, työllisyysasteen nostamisen, työperäisen maahanmuuton lisäämisen ja vaikuttavamman kotouttamisen sekä työkyvyttömyyksien vähentämisen pohjalta. Työssä jaksamista on parannettava,

eläkeläisten työelämään osallistumisen kynnystä madallettava sekä koulutuksen uudelleen suuntaamista ja ammatinvaihtoja helpottavaa aikuis-koulutusta on lisättävä.

252. Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö: Jokaiselle hyvinvointialueelle yksi laajan päivystyksen sairaala

Keskustan Mikkelin kunnallisjärjestö ry esittää, että jokaiselle hyvinvointialueelle pitää turvata yksi laajan päivystyksen keskussairaala.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous viittaa lisäksi Keskustan Hauhon paikallisyhdistyksen aloitteeseen ”Ei Suomen sairaalaverkon alasajolle” (numero 251) antamaansa vastaukseen.

Keskustan lähtökohta on, että jokaiselle hyvinvointialueelle on varmistettava vähintään yksi erikoissairaanhoidon ympärivuorokautinen päivystys. Erikoissairaanhoidon tulee voida antaa hyvinvointialueen päätöksellä myös muissa sen alueen toimipisteissä. Päiväaikaista kirurgiaa voidaan antaa nykyistä joustavammin hyvinvointialueen päätöksin ja nojautuen kansalliseen ohjaukseen.

253. Keskustan sosiaali- ja terveystoimittien seura: Perinnehoidon yhteistyötä terveydenhuollon kanssa vahvistettava

Terveydenhuollossamme on tavattoman paljon tyydyttämätöntä hoidon tarvetta, erityisesti koskien tuki- ja liikuntaelinvaijoja. Pulassa oleva julkinen sosiaali- ja terveydenhuolto ei pysty mitenkään tyydyttämään kaikkea hoidon tarvetta. Toisaalta maassamme on vahva perinnehoidon traditio koskien varsinkin jäsenkorjausta. Vuosien kuluessa sadat tuhannet suomalaiset ovat näitä hoitoja käyttäneet hyvillä kokemuksilla. Kalevalaista jäsenkorjausta on myös varsin paljon tutkittu: sen käytön laajuutta, turvallisuutta ja vaikutuksia.

Terveydenhuoltomme vahvistamiseksi tulisi lähentää soten peruspalveluja ja tarkoituksenmukaisia

perinnehoitoja. Tämä edellyttää mm WHO:n perinnehoitostrategian mukaisesti asianomaisen koulutuksen ja tutkimuksen vahvistamista ja eri toimijoiden perehdyttämistä toimivaan työnjakoon - sekä toimivia yhteistyömuotoja, esim. palvelusetelien muodossa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Kalevalainen jäsenkorjaus on Euroopan unionin nimisuojaama suomalainen perinnehoitomuoto, joka on tutkimuksilla todistettu tehokkaaksi hoidoksi tuki- ja liikuntaeliongelmiin. Luotettava tieteellinen näyttö on kuitenkin vähäistä. Lisäksi on tilanteita, joissa jäsenkorjausta ei suositella, kuten akuutit tulehdukset, leikkaushoitoa vaativat selkäongelmat kuten välilevyvauriot sekä kasvaimet. Osallistuakseen perinnehoitoihin turvallisesti pitää olla lääketieteellisesti arvioiden hyvä terveydentila.

Perinnehoidot toimivat hyvin ongelmien ennaltaehkäisyssä, rentoutumisessa sekä osana keuhonhuoltoa ja hyvinvoinnin edistämistä. Jäsenkorjaus on jo nykyisellään hoitomuotona suojattu tavaramerkillä, koulutus on strukturoitua ja koulutetuista jäsenkorjaajista pidetään Kansanlääkintäseuran toimesta rekisteriä.

Puoluekokous katsoo, että sosiaali- ja terveydenhuollon yksityiskohtaisia normeja ja velvoitteita pitää purkaa ja antaa hyvinvointialueille uusia mahdollisuuksia palveluiden järjestämiseen palvelutarpeet huomioiden. Keskusta kannattaa kalevalaisen jäsenkorjauksen tarkempaa selvittämistä tuki- ja liikuntaelinsairauksien hoitomuodoksi WHO:n perinnehoitostrategian ja terveydenhuollon vaatimusten mukaisesti.

254. Keskustanaisten Helsingin piiri: Synnytysvalmennus takaisin ensi- ja riskisynnyttäjille

Synnytyspelko on lisääntynyt Suomessa. Keisarinleikkausten eli sektioiden osuus on kasvanut Suomessa lähes neljännekseen synnytyksistä. Lääketieteellinen tarve sektioille arvioidaan olevan korkeintaan 15 – 20 prosentissa synnytyksiä. Sektio

on aina iso terveydellinen riski äidille ja syntyvälle lapselle ja se aiheuttaa riskitekijöitä myös seuraaviin raskauksiin.

Suomen hienon neuvolajärjestelmän ja synnytysvalmennuksen on annettu rapautua tuottavuuden ja tehokkuuden nimissä. Ennätysalhainen syntyvyys ei oikeuta jättämään raskaana olevia naisia oman onnensa nojaan. Raskaus on iso muutos naisen ja perheiden elämässä, jolloin tarvitaan kaikki mahdollinen läheisten ja yhteiskunnan tuki.

Synnyttävät naiset pitää olla yhteiskunnan erityis-suojelun kohteena. Valmennus ei saa olla pelkästään etävalmennusta. Ammattimainen synnytysvalmennus on saatava takaisin ensisynnyttäjille ja heille, joilla on jo takanaan vaikea raskaus. Oma kätilö läpi raskausajan auttaa synnyttäjää kohtaamaan yhden elämänsä suurimmista hetkistä ilman lamauttavaa pelkoa.

Vaadimme, että Suomen Keskusta tekee kaikkensa, että synnytysvalmennus tuodaan takaisin ensi- ja riskisynnyttäjille. Mikään tässä maailmassa ei voi olla arvokkaampaa kuin uusi elämä ja syntyvä lapsi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Perheet ja synnyttävät naiset tarvitsevat tukea perheeksi kasvamisen eri vaiheissa aina raskausajasta lapsen myöhempien elämänvaiheiden varrelle asti.

Synnytyspelkojen lisääntyminen ja sektioiden osuuden kasvu synnytyksissä ovat vakavia huolenaiheita, joihin on tarpeen etsiä ratkaisuja. Kuten aloitteessa mainitaan, sektio on aina terveydellinen riski sekä äidille että syntyvälle lapselle. Synnytyspelko tai kielteinen synnytyskokemus voi vaikuttaa myös tuleviin raskauksiin sekä perheen lopulliseen lapsilukuun.

Mahdollisuus osallistua synnytysvalmennukseen on erityisen tärkeä ensisynnyttäjille, joille kaikki on synnytyksessä uutta ja niille raskaana oleville, joilla on takanaan vaikea raskaus, tai joiden aiempi synnytys on ollut jostain syystä vaikea tai joiden

1 synnytyskokemus on ollut traumaattinen. Ammat-
2 timainen synnytysvalmennus ja läsnä oleva, tuttu
3 kätilö voivat auttaa synnyttäjää uuden synnytyk-
4 sen lähestyessä ja auttaa häntä toimimaan ilman
5 lamauttavaa pelkoa.

6
7 Synnytysvalmennuksia voidaan järjestää mo-
8 nella tapaa. Aikaisemmin niitä järjestettiin vain
9 yleensä kätilön vetäminä ryhmävalmennuksina ja
10 tutustumiskierroksina synnytyssairaaoloissa. Osa
11 synnytyssairaaoloista järjestää edelleen synnytysval-
12 mennuksia, joissa vanhemmat pääsevät näkemään
13 synnytysosaston tilat, tapaamaan synnytyksiä
14 hoitavaa henkilökuntaa ja saavat tietoa ja vastauk-
15 sia kysymyksiinsä synnytysten hoidosta kyseisessä
16 sairaalassa.

17
18 Osalle synnyttäjistä ja heidän puolisoistaan saira-
19 la on entuudestaan hyvin vieras, jännittävä ja jopa
20 pelottavan tuntuinen paikka. Tiloihin tutustumi-
21 nen voi lievittää näitä pelkoja ja helpottaa synnyt-
22 tämään tuloon liittyvää jännitystä.

23
24 Tänä päivänä synnytysvalmennuksia järjestetään
25 myös verkossa ja useimmiten ne ovat katsottavissa
26 verkkoluentoina vapaasti itselle sopivana ajankoh-
27 tana. Neuvolat järjestävät myös perhe- ja synnytys-
28 valmennusta ryhmätoimintana tai digiyhteyksien
29 avulla.

30
31 Synnytyspelosta kärsivillä odottajilla on mah-
32 dollisuus päästä myös puhumaan pelostaan ja
33 käsittelemään sitä kätilön tai lääkärin kanssa,
34 jolloin keskustelu voi toimia myös osittain synny-
35 tysvalmennuksen tyypisesti. Odottavien äitien
36 aiemmista synnytyksistä tai aikaisemman elämän
37 tapahtumista johtuvien traumojen purkamiseen
38 on varattava riittävät resurssit.

39
40 Keskusta kannustaa hyvinvointialueita palautta-
41 maan synnytysvalmennuksen ensi- ja riskisynnyt-
42 täjille, mikäli niitä ei ole hyvinvointialueen synny-
43 tyssairaaoloissa tällä hetkellä tarjolla synnyttäjille.
44 Synnytysvalmennuksen tarjoaminen ja kehittämi-
45 nen ovat investointi äitien ja vauvojen terveyteen
46 ja ne edistävät samalla perheiden hyvinvointia ja
47 turvallisuudentunnetta.

255. Keskustanaisten Helsingin piiri: Kouluterveydenhuolto ja neuvolatoiminta kouluneuvoloiksi

Suomen neuvolajärjestelmä on tänä vuonna 102-vuotias. Neuvolapalvelut ovat olleet Suomessa menestyksekkäs malli perheiden, äitien ja lasten hyvinvoinnin tukemisessa, mutta järjestelmän kapasiteetti ja resurssien kohdentaminen eivät vastaa nyky-yhteiskunnan tarpeisiin. Neuvoloiden rooli perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä tulisi jatkua lapsen ja perheiden mukana lapsen täysi-ikäisyyteen saakka.

Nykyinen kouluterveydenhuolto ei vastaa riittävästi lasten, nuorten ja heidän perheittensä tarpeisiin. Lapset ja nuoret saattavat kulkea koko koulupolun siten, ettei kouluterveydenhuolto koskaan kohtaa lapsen huoltajia saati tavoita kaikkia lapsia ja nuoria. Kouluterveydenhuolto ja neuvolatoiminta tulisi yhdistää ja perustaa kouluneuolat.

Neurolat eivät ainoastaan tukisi lasten terveellistä kasvua ja kehitystä, vaan myös vahvistaisivat perheiden hyvinvointia laajemmin ja mahdollistaisivat vanhemmuuden tukemisen myös lapsen ja nuoren myöhemmissä kehitysvaiheissa. Lisäämällä neuvolakäyntejä voisimme varmistaa, että perheet saavat tarvitsemansa tuen oikea-aikaisesti. Kouluneuolat mahdollistaisivat varhaisen ongelmien tunnistamisen ja niihin puuttumisen, mikä vähentäisi lastensuojeluun ja muuhun kohdistuvaa painetta, sekä parantaisi lasten oikeuksia.

Neuvoloiden kehitystyössä tulisi myös huomioida neuvolapalveluiden saatavuus, jatkumo ja laadun parantaminen. Digitaalisten palveluiden kehittäminen tarjoaisi joustavia vaihtoehtoja neuvolakäyntien toteuttamiseen, mikä helpottaisi palveluiden saavutettavuutta etenkin syrjäisemmillä alueilla asuville perheille. Tunnistamme myös tarpeet erityispalveluille haavoittuvassa asemassa oleville perheille, kuten monikielisille palveluille, ja tuen tarjoamisen tarpeet mielenterveysongelmien tai päihdeongelmien kanssa kamppaileville. Näiden palveluiden kehittäminen edellyttää monialaista yhteistyötä ja resurssien kohdentamista kohderyhmien mukaan.

1 Hyvät ja pitkäaikaiset neuvolapalvelut sekä kotien,
2 vanhempien että lasten vahvempi yhteiskunnal-
3 linen tuki heijastuisivat kouluihin ja oppimistu-
4 loksiin myönteisesti. Suomen on tärkeää säilyttää
5 asemansa maailman johtavana maana lasten ja
6 perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Neuvola-
7 palveluiden laadun ja saatavuuden parantaminen
8 on investointi, joka kantaa hedelmää tuleville
9 sukupolville, edistäen hyvinvoivaa ja onnellisem-
10 paa yhteiskuntaa.

12 Puoluehallituksen vastausesitys:

14 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

16 Puoluekokous pitää tärkeänä kodin ja koulun vä-
17 lisen yhteistyön tiivistämistä ja aloitteessa esille
18 nostetun perheiden tuen vahvistamista. Puolueko-
19 kous vahvistaisi kuitenkin erillisen kouluneurolan
20 perustamisen sijaan nykymallista kouluterveyden-
21 huoltoa ja varmistaisi, että kouluterveydenhuolto
22 on riittävästi resursoitu ja kouluterveydenhoitajien
23 vakanssit ovat täytettyinä.

25 Kouluterveydenhoitajat, -lääkärit, -kuraattorit ja
26 -psykologit siirtyivät hyvinvointialueiden palveluk-
27 seen hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa.
28 Keskusta näkee tämän hyvänä, koska hyvinvointi-
29 alueiden edellytykset turvata palvelujen saatavuus
30 yhdenvertaisesti kaikille on parempi kuin osalla
31 pienistä kunnista oli.

33 Moniammatillisten oppilashuollon tiimien työs-
34 kentelyedellytyksiä lasten, nuorten ja perheiden
35 hyvinvoinnin edistämiseksi pitää vahvistaa edel-
36 leen.

38 Keskusta kannustaa hyvinvointialueita kehittä-
39 mään yhteistyössä myös kouluterveydenhuollon
40 digitaalisia palveluita. Puoluekokouksen mielestä
41 olisi esimerkiksi järkevää luoda kouluterveyden-
42 huollon käyttöön valtakunnallinen asiointiportaali
43 ja sähköiset lomakkeet. Perheiden olisi helppo
44 täyttää lomakkeet vahvasti tunnistauduttuaan ja
45 kouluterveydenhuollossa voitaisiin poimia nykyis-
46 tä helpommin oppilaita tarvittaessa ylimääräisiin
47 tarkastuksiin, jos joku asia lapsen tai perheen tilan-
48 teessa aiheuttaa huolta.

49
50

Puoluekokous nostaa esille myös tiedonkulun tärkeyden ja toteaa, että tietosuoja säännökset ja toimintatavat eivät saisi estää lapsen ja nuoren hyvinvoinnin ja terveyden kannalta tärkeiden tietojen liikkumista koulussa niille työntekijöille, kenen työn kannalta tiedot ovat olennaisen tärkeitä ja välttämättömiä lapsen hyvinvoinnin ja terveyden varmistamiseksi.

256. Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri: Lasten ja nuorten mielen-terveyspalveluihin ja hoitoon pääsy on saatava kuntoon

Lasten ja nuorten mielenterveyshäiriöt ja mielen-terveyspalveluiden kysyntä sekä lähetemäärät psykiatriseen erikoissairaanhoidon ovat olleet voimakkaassa kasvussa viimeisen vuosikymmenen ajan. Koronapandemiavuodet pahensivat hoitojonoja entisestään ja tilanne on jatkunut haastavana sen jälkeenkin. Myös lasten ja nuorten neuropsykiatrisen tutkimustarve on lisääntynyt valtavasti.

Hoitotakuusta on säädetty, että lasten ja nuorten (alle 23-vuotiaat) psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa hoidon tarpeen arvioinnin edellyttämät tutkimukset ja erikoislääkärin arviointi on toteutettava kuudessa viikossa lähetteen saapumisesta. Hoito on järjestettävä kolmessa kuukaudessa hoidon tarpeen toteutamisesta.

Hoitoketjun jokaisessa vaiheessa matalan kynnyksen keskusteluavusta osastohoitoon on paljon parannettavaa. Ennätysmäärä lapsia ja nuoria ei ole päässyt psykiatrilta laissa säädettyssä enimmäisajassa. Odotusajat lastenpsykiatria ovat keskimäärin 5–6 kuukautta ja nuorisopsykiatria noin 9–10 kuukautta - jonoissa sairastutaan lisää ja haasteet kasvavat, kun samalla nuorten psykiatrisia hoitopaikkoja puuttuu maastamme paljon.

Näin ei voi enää jatkua. Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piiri vaatii Keskustaa vaikuttamaan kaikkiin keinoin siihen, että hyvinvointialueilla pystytään tekemään merkittäviä ja nopeita ratkaisuja lasten ja nuorten mielen-terveys- ja psykiatristen palveluiden resurssien lisäämiseksi ja hoitoketjun saattamiseksi kuntoon.

1 Puoluehallituksen vastausesitys:

2
3 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

4
5 Erityisesti lasten ja nuorten mielenterveystyöhön
6 tarvitaan lisää voimavaroja ja niiden uudelleen
7 kohdentamista. Lasten mielenterveyteen ja tasa-
8 painoiseen kehitykseen liittyvät ongelmat ovat
9 tunnistettavissa useissa tapauksissa jo päiväkotiiässä. Mahdollisimman varhainen puuttuminen ja
10 tuen tarjoaminen mielenterveysongelmiin on sekä
11 lapsen että nuoren, apua tarvitsevan että julkisen
12 talouden kannalta erittäin tärkeää.

14

15 Keskustan tavoitteena on, että nuorten tarvitse-
16 maa mielenterveyden tukea oppilaitoksissa vah-
17 vistetaan oppilas- ja opiskelijahuollon resursseja
18 nostamalla ja koulunuorisotyötä lisäämällä. Nuor-
19 ten mielenterveyden ongelmiin luodaan perus- ja
20 toisen asteen opetuksessa terveystarkastusten
21 yhteyteen mielenterveystarkastukset, joiden yh-
22 teydessä on mahdollista saada myös ohjausta ja
23 neuvontaa liittyen opiskeluun tai muihin tulevai-
24 suuden suunnitelmiin.

25

26 Nuoria kokemusasiantuntijoita tarvitaan jakamaan
27 kokemuksiaan esimerkiksi kouluihin leimautumi-
28 sen ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Myös digitaalista nuorisotyötä tulee laajentaa siten, että missä
29 päin Suomea tahansa asuvat pääsevät palvelun
30 piiriin.

32

33 Aluehallintovirastot ovat joutuneet puuttumaan
34 eri puolilla Suomea lasten ja nuorten mielen-
35 terveyspalveluiden jonoihin jo vuosia. Sama tilanne
36 on ollut lasten ja nuorten psykiatrisessa erikoissai-
37 raanhoidossa. Yhteiskunta maksaa näistä jonoista
38 aina moninkertaisen hinnan.

39

40 Paremmasta mielenterveydestä tulee tehdä Kes-
41 kustan mielestä Suomen seuraava suuri projekti.
42 Mielenterveyspalveluiden piiriin pitää päästä
43 matalalla kynnyksellä aikaa varaamatta ”walk
44 in”-hengessä eli ilmoittautumalla asiakkaaksi.
45 Jokaisella hyvinvointialueella tulee olla vähintään
46 yksi erikoissairaanhoidon ympärivuorokautinen
47 päivystys. Lasten ja nuorisopsykiatrisen osastohoi-
48 topaikkoja on lisättävä.

49

50

Hoitoonpääsyä on osaltaan hidastanut resurssipulan lisäksi terveydenhuollon ja sosiaalihuollon tietojärjestelmien yhteentoimimattomuus. Myös nykyinen tietosuojalainsäädäntö estää eri viranomaistoimijoiden yhteistyön ihmisten ongelmien ratkaisemisessa ja tiedon hyödyntämisen ennaltaehkäisemisessä tavalla, joka on vastoin ihmisten etua. On aloitettava aktiiviset toimet näiden säädösten muuttamiseksi.

257. Etelä-Savon Keskustanaiset: Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut matalammaksi

Yhä nuoremmat lapset ja nuoret kärsivät erilaisista mielenterveys- ja päihdeongelmista. Eri tutkimusten mukaan noin 20–25 prosenttia nuorista kärsii jostain mielenterveyden häiriöstä, ja ne ovat koulu- ja nuorten aikuisten tavallisimpia terveysongelmia. Mielenterveyden kanssa haasteita kokevat lapset ja nuoret ovat tärkeää tunnistaa ja tukea heitä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Kouluterveyskyselyn (v 2023) mukaan ammattioppilaitoksissa alkoholin viikoittainen käyttö (9,5 %) on vähentynyt edelliseen kyselyyn verrattuna (vuonna 2021 11 %), mutta kohtalaista tai vaikeaa masentuneisuutta kokevien määrä on lisääntynyt (v. 2023 18 %, v 2021 16,6 %). Palveluja ei saa vähentää vaan lisätä. Pitkässä juoksussa ne maksavat itsensä takaisin.

Palveluja tulisi saada matalalla kynnyksellä, jotta negatiivinen kierre katkaistaan mahdollisimman pian ja ottaa perhe mukaan osana nuoren tukemista. Hyvinvointialueilla pitäisi olla enemmän työssä esimerkiksi neuropsykiatrinen valmentajan koulutuksen omaavia, joilla on tietoa ja taitoa kohdata lapsia sekä nuoria oikealla tavalla. Kouluissa tulisi huomioida, että kyseiset nuoret ja lapset saavat riittävää tukea. Myös nuorisotaloissa ja vastaavissa matalan kynnyksen paikoissa pitäisi olla riittävästi henkilökuntaa, jotta pystytään autamaan ja kohtamaan syrjäytymisvaarassa olevia lapsia ja nuoria.

1 Puoluehallituksen vastausesitys:

2
3 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa lisäksi
4 Pohjois-Pohjanmaan Keskustanaisten piirin aloitteeseen (numero 256) antamaansa vastaukseen.
5
6
7 Puoluekokous korostaa, että palveluita pitää saada
8 matalalla kynnyksellä ja yhdeltä luukulta. Päihde- ja
9 mielenterveysongelmat ovat paitsi sairaus myös oire.
10 Perheen tilanne pitää aina arvioida kokonaisuutena,
11 jos perheessä esiintyy esim. sairautta tai alkoholi- tai
12 mielenterveysongelmaa. Vanhemman sairastuessa
13 on huomioitava lapsen riittävä ikätasoinen tuki.
14
15 Kodin, koulun ja hyvinvointialueen yhteistyötä
16 tulee vaalia. Koulu- ja neuvokeskukset (neuvokeskus=
17 neuropsykiatrinen) ovat tärkeä oppimisen ja yhteisöllisen toiminnan tuki kouluilla. Valmennusta
18 tulee lisätä vastaamaan oppilasmääriä ja alueen
19 tarpeita. Opettajien osaamista neuvokeskus- asioissa
20 pitää vahvistaa.
21

23 258. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Lastensuojeluun panostettava

24
25
26 Pohjois-Savon Keskustanuoret vaativat, että lastensuojeluun täytyy panostaa. Siihen ei saa kohdistaa leikkauksia, jotka heikentävät sen toimintaa.
27
28
29
30 Viimeisen vuoden aikana sekä valtio että hyvinvointialueet ovat yrittäneet etsiä säästöjä lastensuojelusta ja nuorisotyöstä. Tämä on lyhytnäköistä,
31 sillä lasten ja nuorten hyvinvoinnista säästäminen
32 johtaa ongelmien pahenemiseen ja pahimmillaan
33 asettaa apua tarvitsevat lapset hengenvaaraan.
34
35
36 Lastensuojelun epäonnistuminen kasvattaa katkeraa sukupolvea, jolle yhteiskunta on osoittanut,
37 että heidän elämällään ei ole merkitystä. Jos
38 haluamme säilyttää ihmisten luottamuksen yhteiskuntaan, täytyy pitää kiinni siitä, että jokainen saa
39 turvallisen lapsuuden.
40
41

44 Puoluehallituksen vastausesitys:

45
46 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.
47
48 Puoluekokous viittaa lisäksi Keskustanaisten Pohjois-Pohjanmaan piirin aloitteeseen (numero 256) antamaansa vastaukseen.
49
50

Palveluihin käytettävien resurssien painopistettä pitää siirtää kautta linjan nykyistä varhaisempaan vaiheeseen ja matalan kynnyksen palveluihin. Lastensuojelu kuuluu kaikille: lastensuojelun ongelmia ei ratkaista vain eikä ensisijaisesti lisäämällä lastensuojelua, vaan lisäämällä perheiden, lasten ja nuorten tukea ja apua yleispalveluissa.

Myös riittävät päihde- ja mielenterveyspalvelut ja aikuissosiaalityön palvelut sekä lastensuojelun toimiva yhteys näihin tulee varmistaa. Painopistettä on välttämätöntä saada siirrettyä myös lastensuojelun sisällä raskaista erikoispalveluista kohti ennaltaehkäisyä ja kevyempiä lastensuojelun palveluja. Hyvinvointialueilla pitää ottaa käyttöön toimiviksi havaittuja systeemisen lastensuojelun moniammatillisia tiimimalleja.

Perheiden, lasten ja nuorten varhaista tukea ja apua peruspalveluissa on parannettava. Myös lapsiperheiden kotipalvelu on nostettava takaisin perheiden tueksi, kun vaikeudet iskevät. Neuvo-
lapalvelut ja kotiin vietävät palvelut on turvattava toimivina lähipalveluina.

Osana lasten ja nuorten tilanteen parantamista yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi tulee ottaa lapsiperheköyhyiden vähentäminen. Lapsivaikutukset on arvioitava kaikessa lainsäädännössä, jolla on vaikutuksia lasten elämään ja hyvinvointiin.

On tärkeää, että pääministeri Orpon hallituksen sosiaaliturvaan, sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä järjestöihin kohdistuvien leikkausten yhteisvaikutuksia arvioidaan lapsivaikutusten näkökulmasta.

Nuorten on päästävä kasvamaan arvostetuksi osaksi yhteiskuntaa varhaiskasvatuksen, koulutuksen, harrastusten ja työelämän kautta. Koulutuksen tasosta ja saavutettavuudesta on huolehdittava koko maassa.

Lastensuojelun ja muun palvelujärjestelmän resurssien on oltava sellaisia, että lapsella on tosiasiallinen mahdollisuus tulla kuulluksi itseään koskeissa asioissa ja häntä pystytään suojelemaan hänen hyvinvointiaan ja terveyttään vaarantavissa tilanteissa.

1 Lastensuojelun työntekijöillä sekä muilla lasten
2 kanssa työskentelevillä ammattilaisilla on oltava
3 osaamista kohdata eri taustoista tulevat lapset ja
4 resurssit varmistaa, että jokaisen lapsen oikeudet
5 toteutuvat yhdenvertaisesti taustasta riippumatta.

259. Suomen Keskustanaiset: Voima- varapuiden piirtäminen ei riitä - Las- tensuojeluun tarvitaan enemmän re- sursseja

12 Lapsen oikeuksista on säädetty Suomen perustus-
13 laissa. Suomea sitovat Euroopan ihmisoikeussopi-
14 mus ja Yhdistyneiden Kansakuntien lapsen oikeuk-
15 sien yleissopimus. Niissä veloitetaan lapsen edun
16 asettamiseen etusijalle kaikessa viranomaistoimin-
17 nassa.

19 Lasten väkivaltainen kohtelu on Suomessa huo-
20 tuttavan tavallinen ilmiö. Keskimäärin 2–3 pientä
21 lasta kuolee vuosittain väkivallan seurauksena, ja
22 jopa satoja vammoja hoidetaan sairaaloissa. Osa
23 tilastojen väkivaltaisesti kuolleista lapsista on per-
24 hesurmien uhreja.

26 Vuodesta 2015 lähtien kaikilla lasten kanssa työ-
27 kentelevillä tahoilla on ollut velvollisuus ilmoittaa
28 suoraan poliisille, jos he epäilevät lapsen pahoinpi-
29 telyä, mutta vammojen syytä saatetaan selitellä ja
30 ilmoitus jää tekemättä. Lisäksi vain kotona hoidet-
31 tavien vammojen määrä jää kokonaan pimentoon.

33 1.1.2023 lähtien hyvinvointialueet ovat vastanneet
34 lastensuojelupalvelujen järjestämisestä. Palvelut
35 voivat olla itse tuotettuja tai ostettuja. Jos hyvin-
36 vointialue ostaa palvelut muualta, sen on valvot-
37 tava palveluntuottajien toimintaa. Hyvinvointialu-
38 eiden uskottiin tuovan leveämmät hartiat, jotta
39 palvelujen muokkaaminen olisi toimivampaa ja
40 vaikuttavampaa. Hartiat ovat kuitenkin painuneet
41 kasaan.

43 Nyt talousongelmissa kamppailevat hyvinvointi-
44 alueet hakevat säästöjä lastensuojelun sijoitusten
45 vähentämisestä ja ostopalveluiden karsimisesta.

47 Suomen Keskustanaiset näkee, että säästöpainei-
48 den takia lapsia voidaan pyrkiä auttamaan liian
49 pitkään liian kevyillä palveluilla.

50

Lastensuojelun haasteena on työntekijöitä liikaa kuormittava asiakasmäärä. Suomessa lastensuojelun sosiaalityöntekijöillä voi olla vastuullaan viisikymmentä, pahimmassa tapauksessa jopa sata lasta. Etäyhteydellä toteuttava yhteydenotto ja perheiden oloihin perehtyminen sekä voimavarojen piirtäminen vanhempien kanssa eivät riitä.

Lastensuojeluun kohdennettavat säästötoimenpiteet näyttävät räikeiltä hyvinvointialueiden johtajien palkkatilastoja lukiessa.

Suomen Keskustanaiset vaatii, että Suomen Keskusta ryhtyy toimiin, jotta lastensuojeluun ja erityisesti ennalta ehkäisevään työhön hyvinvointialueilla satsataan taloudellisesti nykyistä enemmän. Lisäksi Suomen Keskustanaiset kannustaa keskustalaisia hyvinvointialueen aluevaltuutettuja lahjoittamaan yhden valtuuston kokouksen ja kuukausipalkkiota nauttivien luottamushenkilöiden lahjoittamaan yhden kuukauden kuukausipalkkion ohjattavaksi lastensuojelutyöhön omalla hyvinvointialueella.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa samalla Pohjois-Savon Keskustanuorten aloitteeseen (numero 258) antamaansa vastaukseen.

Puoluekokous korostaa, että lastensuojelun ja muun palvelujärjestelmän resurssien on oltava sellaisia, että lapsella on tosiasiallinen mahdollisuus tulla kuulluksi itseään koskevissa asioissa ja häntä pystytään suojelemaan hänen hyvinvointiaan ja terveyttään vaarantavissa tilanteissa.

Lastensuojelun työntekijöillä sekä muilla lasten kanssa työskentelevillä ammattilaisilla on oltava osaamista kohdata eri taustoista tulevat lapset sekä resurssit varmistaa, että jokaisen lapsen oikeudet toteutuvat yhdenvertaisesti taustasta riippumatta. Puoluekokous ei ota kantaa aluevaltuutettujen mahdollisiin lahjoituksiin.

260. Suomen Keskustanuoret ja Keskustaopiskelijat: Äijäseulonnat kohen-tamaan kansanterveyttä!

Suomi kamppailee tällä hetkellä monien ongelmien äärellä. Työkykyisten määrä kapenee ja heille lankeaa yhä raskaampi taakka yhteiskunnasta. Samalla sosiaali- ja terveystenonien osuus yhteiskunnan kustannuksista on kasvanut räjähdysmäisesti. On keskeistä pohtia uusia näkökulmia kansanterveyden edistämiseen. Terveempi aikuisväestö tarkoittaa pidempiä työuria sekä matalampia sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia.

Suurimmat vaikuttamismahdollisuudet kansallisesti kohdistuvat nk. elintapasairauksiin, eli esimerkiksi alkoholin kulutuksesta, tupakoinnista, ruokailutottumuksista tai työoloista johtuviin terveyden ongelmiin. Näillä sairauksilla on vahva yhteys yksilön toimeentuloon. Vuonna 2012 tehdyn tutkimuksen mukaan ylimpään tuloviidennekseen kuuluva mies elää keskimäärin 12,5 vuotta pidempään kuin alimpaan tuloviidennekseen kuuluva mies, naisilla vastaava ero on 6,8 vuotta.

Miesten kohonneen elintasosairauksien riskin vuoksi ehdotamme uuden kansallisen seulontaohjelman käynnistämistä elintasosairauksien varalle. Seulontaohjelman puitteissa tulisi järjestää terveystarkastuksia miehille. Tarkastukset tulisi käynnistää nuorena iässä, sillä silloin yksilön mahdollisuudet elämäntapamuutosten tekemiselle ovat kaikista parhaat.

Tarkastuksista ensimmäinen järjestettäisiin osana tulevaisuuskutsuntoja ja seurantatarkastus 35 vuoden iässä. Osana seulontoja tulisi selvittää esimerkiksi alkoholin ja tupakoinnin aiheuttamien sairauksien sekä uniapnean riskejä, sekä tarjota miehille yleistä terveysneuvontaa. Myöhemmässä vaiheessa seulontajärjestelmää tulisi laajentaa sukupuolesta riippumattomaksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

Aloitteessa on tunnistettu hyvin merkittäviä kansanterveydellisiä riskitekijöitä, kuten alkoholin kulutus, tupakointi tai epäterveelliset ruokailutot-

tumukset. Terveellisten elintapojen tukeminen ja sairauksien ennaltaehkäisy on niin kansanterveyden kuin sosiaali- ja terveystalouden järjestelmän rahoituksen kestävyysnäkökulmasta erittäin tärkeää.

On tärkeää kohdentaa sosiaali- ja terveystalouden voimavaroja mahdollisimman vaikuttavalla tavalla. Erilaiset terveys- ja hyvinvointitarkastukset ovat vaikuttavia suunnattuina selkeästi tunnistetuille ryhmille tai henkilöille, jotka ovat keskimääräistä suuremmassa riskissä esimerkiksi sairastua tai syrjäytyä. Pelkkään sukupuoleen liittyvät seurannat ja tarkastukset ei ole tehokas tapa tunnistaa riskiryhmiä.

Elintapoihin ja hyvinvointiin voidaan vaikuttaa monin eri tavoin kuten vero-ohjauksella, järjestöjen työtä tukemalla, liikunta- ja harrastuspaikkoja ylläpitämällä tai kiinnittämällä huomiota hyvinvointia eri tavoin edistävään kaavoitukseen.

Keskusta kannattaa terveystaloudellisia veroja ja on ehdottanut uutta sokeriveroa myös omassa vaihtoehtobudjetissaan. Myös tupakan ja alkoholin verotuksella ja muulla näihin liittyvällä sääntelyllä voidaan osaltaan ohjata elintapoja ja kulutusta terveellisempään suuntaan.

Erilaisia seuloja ja terveystarkastuksia tulee kehittää vaikuttavuuden näkökulmasta ja hoitoketjuihin kiinnittyen. Keskusta ei myöskään olisi valmis pääministeri Orpon hallituksen päättämien järjestöleikkausten tasoihin säästöihin, vaan näkee kolmannen sektorin tekemän työn tärkeänä ja julkisen sektorin kustannuksia säästävänä osana terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä.

Monet kunnat tarjoavat liikuntaneuvontaa ja myös eri kohderyhmille kohdennettua liikuntatoimintaa osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Keskusta pitää tätä tärkeänä ja korostaa myös hyvinvointialueiden ja kuntien kumppanuutta siten, että terveysongelmien kohdalla hyvinvointialue suosittelisi ja neuvoisi alueen asukkaita heille soveltuvien liikunta- ja kulttuuriharrastusten pariin.

261. Pirkanmaan Keskustanuoret: Perhepolitiikka kuntoon – yhdenvertaiset perheellistymismahdollisuudet kaikille!

Perheellistymisestä kannetaan nykyäänä paljon huolta, mutta usein unohtuu se fakta, kuinka laajaa ihmismäärää kysymys koskee. Suomestakin löytyy paljon pareja ja itsellisiä vanhempia, joille lapsen saaminen ei ole välttämättä luonnollisesti mahdollista. Hedelmöityshoidot ovat tarjonneet tähän ratkaisuja, mutta nykyisin hoitoihin liittyy useita epäkohtia, joita on syytä korjata mahdollisimman nopeasti. Hedelmöityshoitot tulee olla saatavilla kaikille niistä tarvitseville lapsettomuuden syystä riippumatta.

Yksi suurimmista ongelmista liittyy julkisen puolen resurssipulaan. Puute eri alueilla johtaa esimerkiksi siihen, että pääsy hoitoihin voidaan evätä jo kauan ennen yläikärajan täyttymistä, perusteena pitkät hoitojonot. Lisäksi on selvää, ettei kaikilla ole varaa maksaa tuhansia euroja vanhemmaksi tulemisesta yksityisen kautta. Tällöin julkisen puolen tulisi pyrkiä mahdollistamaan haave jokaiselle.

Pirkanmaan Keskustanuoret painottaa, että vanhemmaksi tuleminen täytyy tukea moninaiset perheet paremmin huomioon ottaen. Erilaiset perhemuodot täytyy huomioida perhepolitiikassa kysymyksissä entistä tarkemmin ja ongelmiin tarttua niille ratkaisuja etsien.

Kaikille tulee mahdollistaa yhdenvertaiset mahdollisuudet tulla vanhemmaksi. Lopulta syntyvyyskin kiittää.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Syntyvyys on laskenut Suomessa historiallisen matalalle tasolle. Puoluekokous toteaa, että jokaisella tulee olla mahdollisuus valita oma perheellistymisensä ajankohta ja saada toivomansa määrän lapsia.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että yhä useampi voisi kokea, että on hyvä hetki saada lapsi, eikä perheellistymisen kynnyksestä nosteta yhteiskunnallisin päätöksin.

Kuten aloitteessakin kuvataan, hedelmöityshoitohen tiukat rajaukset julkisessa terveydenhuollossa ja korkea hinta yksityisissä terveyspalveluissa estävät osaa lasta haluavista naisista ja pariskunnista pääsemästä tai hakeutumasta lapsettomuushoitoihin.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että lapsettomuushoitoihin pääsyä kyetään parantamaan nykyisestä. Keskustan eduskuntaryhmä esitti vuoden 2024 vaihtoehtobudjetissaan 5 miljoonan euron lisärahoitusta lapsettomuushoitoihin ja keskenmenon jälkihoidon kehittämiseen. Puoluekokous kannustaa hallitusta parantamaan lapsettomuushoitohen saatavuutta.

262. Etelä-Savon Keskustanaiset: Syntyvyyden tukeminen hedelmöityshoidolla

Lapsettomuus koskettaa Suomessa noin joka viidettä hedelmällisessä iässä olevaa. Hedelmöityshoitolakiin ei ole kirjattu ikärajoja, jonka jälkeen ei saisi antaa hedelmöityshoitoja. Käytännössä julkisella puolella yläikärajana liikutaan alle 40 vuoden tienoilla ja yksityisellä puolella yleensä alle 47 vuoden. Hedelmöityshoitolain mukaan on huomioitava, ettei raskaus aiheuttaisi iän tai terveydentilan vuoksi huomattavan vaaran naisen tai lapsen terveydelle.

Julkisella puolella on tiukemmat kriteerit esimerkiksi painoindeksin suhteen, joka on oltava alle 35. Julkisella puolella hedelmöityshoitohen määrää on myös rajoitettu, ja esimerkiksi pääsääntöisesti IVF-hoitoja annetaan korkeintaan kolme hoitokierrosta. Hedelmöityshoitohen Kela-toimenpiteiden korvattavuus yksityisellä puolella päättyi 31.12.2022.

Julkisen puolen hedelmöityshoitohen määrää sekä ikärajaa tulisi nostaa huomioiden naisen terveydentila yksilöllisesti. Suomen syntyvyys on ollut laskussa useamman vuoden ja monilla henkilöillä on taloudellisesti mahdollisuus hakeutua yksityiselle sektorille hedelmöityshoitoihin ilman julkisen puolen maksusitoumusta.

1 Puoluehallituksen vastausesitys:

2
3 Keskustan puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen ja viittaa myös Pirkanmaan Keskustanuorten
4 aloitteeseen (numero 261) antamaansa vastaukseen.
5
6

7
8 Syntyvyys on laskenut Suomessa historiallisen
9 matalalle tasolle. Puoluekokous pitää tärkeänä,
10 että jokainen ihminen voisi saada toivomansa
11 määrän lapsia.
12

13 Kuten aloitteessakin kuvataan, hedelmöityshoitohen tiukat rajaukset julkisessa terveydenhuollossa
14 ja korkea hinta yksityisissä terveyspalveluissa estävät osaa lasta haluavista naisista ja pariskunnista
15 pääsemästä tai hakeutumasta lapsettomuushoitoihin.
16
17
18
19

20 Puoluekokous pitää erittäin tärkeänä sitä, että
21 lapsettomuushoitohen aiheuttamat kustannukset
22 eivät estäisi kenenkään perheellistymistä. Siksi
23 Keskustan eduskuntaryhmä esitti vuoden 2024
24 vaihtoehtobudjetissaan 5 miljoonan euron lisärahoitusta lapsettomuushoitoihin ja keskenmenon
25 jälkihoidon kehittämiseen.
26
27

28 Puoluekokous pitää tärkeänä, että lapsettomuushoitoihin pääsyn kriteereitä saataisiin väljennettyä
29 edes hieman lisärahoituksen turvin.
30
31

32 Puoluekokous muistuttaa kuitenkin, että hoitoon
33 pääsyn kriteerit on määritelty lääketieteellisin, ei
34 poliittisin perustein, ja korkea ikä on keskeisin lapsettomuushoitohen onnistumista heikentävä tekijä.
35 Tämän vuoksi on tärkeää lisätä nuorten tietoisuutta siitä, että naisen raskaaksi tulon todennäköisyys
36 alkaa heikentyä jo ennen 35 ikävuotta.
37
38
39

40 263. Suomen Keskustanaiset: Gynekologisten sairauksien vähättelyn loputtava

41
42
43 Naisten sairauksia vähätellään Suomessa edelleen,
44 ja niihin suhtaudutaan terveydenhuollossa välinpitämättömämmin kuin niin kutsuttuun miesflunssaan.
45
46
47
48

49 Suomen Keskustanaiset ry. esittää, että puoluekokous tukee gynekologisten palveluiden saattamis-

ta työterveyshuollon piiriin ja terveydenhuoltohenkilöstön koulutuksen ja tietoisuuden lisäämistä yleisimmistä naisten kohtaamista sairauksista, jotta ne tunnistettaisiin nykyistä nopeammin. Oikeat tilastot ja vaikutusarviot vähentävät sairauspoissaoloja ja säästävät kustannuksia.

Yliolkainen suhtautuminen gynekologisiin sairauksiin juontaa juurensa kuukautishäpeästä, jota miesvaltainen lääkärikunta piti sitkeästi yllä vuosikymmeniä. Ajat ovat muuttuneet, mutta edelleenkin esimerkiksi yleisen endometrioosin tunnistamiseen saattaa mennä vuosikausia ja palaa kohtuuttomasti sekä yhteiskunnan että potilaan rahaa. Pompottelu lääkäriltä toiselle aiheuttaa stressiä ja jopa mielenterveysongelmia.

Oulun yliopiston tuoreiden tutkimusnäyttöjen perusteella vähintään joka kymmenes syntymässä naiseksi määritetty kärsii gynekologisista sairauksista tai oireyhtymistä, ja oikean diagnoosin saaminen ajoissa on usein haasteellista. Poissaoloja työstä saattaa kertyä selittämättömien, väärin diagnostisoitujen kipujen vuoksi. Jos yhden sairauspoissaolopäivän kustannukset työnantajalle ovat noin 350 euroa, loppulasku on huomattava.

Tärkeä osa ongelman ratkaisua on moniammatillinen yhteistyö, jossa myös työnantajilla on merkittävä rooli. Tavoitteena pitää olla, että yksikin gynekologisen sairauden diagnoosiviiveestä johtuva kyvyttömyys elää normaalia elämää on liikaa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustanaiset nostavat aloitteessaan esille todellisen ongelman, joka vaatii korjausta. Naisten gynekologiset vaivat ovat alihoitettuja ja moni gynekologinen ongelma jää kokonaan diagnosoimatta tai vaivasta kärsivä nainen joutuu käymään lukuisia kertoja hakemassa apua vaivoihinsa ennen diagnoosin saamista.

Kuten aloitteessa todetaan, gynekologiset vaivat saattavat aiheuttaa merkittävää haittaa ja elämänlaadun heikkenemistä ja jopa runsaasti sairauspoissaoloja.

1 Keskusta kannustaa naisia hakemaan ja vaatimaan
2 gynekologisiin vaivoihin apua. Puoluekokous yh-
3 tyy aloitteessa esitettyyn tavoitteeseen kehittää
4 terveydenhuollon henkilöstön peruskoulutusta
5 ja työn ohessa tapahtuvaa lisäkoulutusta ja osaa-
6 mista gynekologisten vaivojen tunnistamisesta ja
7 diagnosoimisesta.

8
9 Puoluekokous pitää tärkeänä myös sitä, että gy-
10 nekologisista vaivoista puhutaan julkisuudessa
11 enemmän, jolloin nämä asiat ovat jokaiselle naisel-
12 le ja myös miehille aiempaa tutumpia. Tämä mah-
13 dollistaa myös asennemuutoksen, jotta vaivoja ei
14 pidetä vain normaalina osana naisen elämää, asia-
15 na, jota on siedettävä ja johon ei tarvitsisi hakea ja
16 saada apua.

264. Espoon Keskustanaiset: Gyneko- logiset palvelut kuuluvat hyvinvointi- alueella jokaisen naisen saataville

22 Teini-ikään jälkeen jokaiselle naiselle kuuluu terveys-
23 tarkastukset myös gynekologilla. Esim. munasar-
24 jasyöpä on salakavala tauti, joka ilmoittaa itses-
25 tään liian myöhään. Rintasyöpään sairastuu joka
26 seitsemäs suomalainen nainen elämänsä aikana.
27 Onneksi Suomessa rintasyöpähoidot ovat hyvin
28 kehittyneet ja yhä useampi nainen myös voittaa
29 rintasyövän.

31 Ennaltaehkäisevässä terveyspalvelussa gyneko-
32 logisiin palveluihin kuuluu seulontatutkimukset
33 (papa-koe kohdunkaulan syövästä, mammografia
34 rintasyöpään), ja hedelmällisyyssikaisen naisen
35 terveystarkastus, perhesuunnittelu jne. Ensisyn-
36 nyttäjien keski-ikä on noussut ja iän tuoma hedel-
37 lisyyden heikkeneminen tuo jo ongelmia itsessään
38 perhesuunnittelulle ja perheen perustamiselle.

40 Keskustalaiset aluevaltuutetut voivat edistää
41 ajattelua, että gynekologiset palvelut kuuluvat
42 hyvinvointialojen peruspalveluihin. Gynekolo-
43 gisten palveluiden ei tarvitse olla joka kunnassa,
44 mutta saatavilla sotekeskumaksua vastaavalla
45 kustannuksella hyvinvointialueiden järjestämänä.
46 Nykyisin naiset kustantavat tarkastukset ja tutki-
47 mukset itse ja nämä saattavat olla naiselle liian iso
48 kustannuserä taloudellisesti.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy osittain aloitteeseen ja viittaa samalla myös Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 263) antamaansa vastaukseen.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että hyvinvointialueet edistävät gynekologisten palveluiden saattamista julkisina palveluina. Puoluekokous katsoo kuitenkin, että kuten aloitteessakin todetaan, tällä hetkellä näitä palveluita on tarjolla hyvinvointialueilla niukasti ja moni nainen hankkii tarvitsemansa palvelut yksityisiltä toimijoilta, joten ei ole realistista olettaa, että palvelutarjontaa kyettäisiin kasvattamaan nopeasti. Tämän vuoksi puoluekokous pitää tärkeänä, että yksityisen sairaanhoidon kela-korvauksia kohdennettaisiin mm. gynekologisiin palveluihin.

Naisten gynekologisten vaivojen tunnistamista ja hoitoa tulee parantaa. Puoluekokous huomauttaa samalla, että tutkimustiedon mukaan terveen, oireettoman naisen ei ole tarpeen käydä rutiininaimaisesti joka vuosi gynekologin vastaanotolla. Sopiva käyntiväli on yksilöllinen ja riippuu myös riskitekijöistä.

Aloitteessa mainitun papa-kokeen suositeltu näytteenottoväli on 25-65 -vuoden iässä viisi vuotta, jos aiemmissa näytteissä ei ole todettu solumuutoksia eikä naisella ole mitään oireita, jotka puoltaisivat näytteen ottamista tätä tiheämmin.

Kaikki naiset saavat Suomessa kutsun maksuttomaan kohdunkaulasyövän seulontaan (eli papakokeeseen) viiden vuoden välein ikävuosien 30 ja 65 välissä. Seulontaan osallistuu noin 70 % kutsutuista.

Rintasyövän seulontaan eli mammografia-tutkimukseen kutsutaan kaikki 50-69 vuotiaat naiset noin kahden vuoden välein. Yli 80 prosenttia naisista osallistuu seulontaan.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että molempiin seulontoihin osallistumisaktiivisuutta saataisiin nostettua vielä ylöspäin ja kehottaa hyvinvointialueita pohtimaan keinoja seulontaan osallistumisen houkuttelevuuden parantamiseksi mm. papanäytteenottoajan ja mammografia-ajanvarauksen

1 sujuvoittamisella ja ilta- ja viikonloppuaikojen
2 tarjoamisella.

265. Keskustanaisten Lapinlahden yhdistys: Gynekologisten sairauksien hoidon edistäminen.

8 Keskustanaisten Lapinlahden yhdistys ry esittää
9 puoluekokousta edistämään gynekologisten sairauksien hoidon sisällyttämistä työterveyshuoltoon
10 sekä terveydenhuollon henkilökunnan koulutuksen ja tietoisuuden lisäämistä yleisimmistä naisten
11 kohtaamista sairauksista.

Puoluehallituksen vastausesitys:

17 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa
18 Suomen Keskustanaisten (numero 263) ja Espoon
19 keskustanaisten (numero 264) aloitteisiin antamiinsa vastauksiin.

22 Puoluekokous toteaa samalla, että lakisääteinen
23 työterveyshuolto on ennaltaehkäisevää ja työkykyä ylläpitävää. Lakisääteinen työterveyshuolto
24 ei sisällä sairaanhoitoa. Työnantajan tulee toimia
25 työterveyspalveluita järjestäessään myös tasapuolisesti kaikkia työntekijöitä kohtaan.

266. Keskustanuorten Pohjois-Karjalan piiri ja Joensuun Keskustaopiskelijat: Aktiivinen eutanasia laillistettava Suomessa

34 Aktiivinen eutanasia ei tällä hetkellä ole laillinen
35 toimenpide Suomessa. Aktiivinen eutanasia voitaisiin myöntää vakavasti ja parantumattomasti
36 sairaalle, kovia kipuja kokevalle potilaalle tämän
37 sitä pyydettyä. Perustelut ja valvonta aktiivisen
38 eutanasian suhteen pitäisi olla tarkkaan rajattua
39 potilaan itsemääräämisoikeutta kunnioittaen. Tällä
40 hetkellä potilaan itsemääräämisoikeus ei täyty.

43 Aktiivinen eutanasia on laillistettu muutamissa
44 Euroopan unionin maissa. Pohjois-Karjalan Keskustanuoret ja Joensuun Keskustaopiskelijat haluavat
45 laillistaa aktiivisen eutanasian, sillä jokaisella ihmisellä täytyy olla oikeus arvokkaaseen kuolemaan.
46 Pohjois-Karjalan Keskustanuoret ja Joensuun Keskustaopiskelijat esittävät, että aktiivinen eutanasia
47 laillistettaisiin Suomessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Eutanasia on moniulotteinen eettismoraalinen kysymys. Suhtautuminen aktiiviseen eutanasiaan perustuu erityisen vahvasti jokaisen ihmisen henkilökohtaiseen maailmankatsomukseen ja vakaukseen.

Eutanasia on katsottu Keskustassa perinteisesti ns. omantunnon kysymykseksi eli kukin muodostaa kantansa asiaan oman harkintansa ja arvojensa perusteella.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että Keskustassa on tilaa eri tavalla eutanasiaan suhtautuville ihmisille ja että eri näkökulmia aiheeseen kunnioitetaan.

Eduskunta päätti toukokuussa 2018 hylätä eutanasian sallimista koskevan kansalaisaloitteen. Samalla eduskunta hyväksyi sosiaali- ja terveysvaliokunnan yksimielisesti hyväksymän lausuman, jossa eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto asettaa laajapohjaisen asiantuntijatyöryhmän selvittämään elämän loppuvaiheen hyvää hoitoa, itsemääräämisoikeutta sekä saattohoitoa ja eutanasiaa koskevia sääntelytarpeita ja tarvittaessa antaa selvitystyön pohjalta eduskunnalle ehdotukset lainsäädännön muutoksiksi. Elämän loppuvaiheen asiantuntijaryhmä ei löytänyt yhteistä näkemystä eutanasian sallimisesta, eikä siitä ole annettu eduskunnan käsittelyyn lakiehdotuksia.

Eduskunnan käsittelyyn on tulossa lähiaikoina uusi kansalaisaloite eutanasian ja lääkäriavusteisen kuolinavun sallimisesta.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että saattohoitoa ja kivunlievitystä kehitetään, jotta jokaisella olisi mahdollisuus hyvään elämänlaatuun viimeisinä hetkinään. Keskustan eduskuntaryhmä on jättänyt asiasta lakialoitteen (LA 16/2024 vp) toukokuussa 2024.

Puoluekokous korostaa, että erityistä huomiota on kiinnitettävä laadukkaan ja inhimillisen, kuolemaa lähestyvää ihmistä ja hänen toiveitaan kunnioittavan saattohoidon yhtäläiseen saatavuuteen eri puolella maata. Resurssien ohella muun muassa

1 sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden
2 osaaminen ja koulutus on keskeistä onnistuneessa
3 saattohoidossa. Laadukkaan saattohoidon
4 osaamista varmistavien opintojen pitäisi sisältyä
5 jokaiseen terveydenhuoltoalan tutkintoon osana
6 pakollisia perusopintoja.

7
8 Puoluekokous pitää tärkeänä, että eutanasiasta
9 keskustellaan avoimesti ja että keskustalaiset otta-
10 vat aktiivisesti osaa keskusteluun.

267. Keskustan Virtain kunnallisjärjestö: Joustavuutta asumispalveluyksiköiden lakiin perustuvaan 0,7 hoitajamitoitukseen

16
17 Lakiin perustuva hoitajamitoitus 0,7 ei toimi, koska
18 asukkaiden kunto voi edellyttää korkeampaa
19 hoitajamitoitusta, mutta joskus voi olla järkevää
20 alhaisempi mitoitus.

21
22 Mitoituksessa järkevämpää huomioida asiakkaan
23 hoitoisuus, jossa ammattilaiset voivat arvioida
24 joustavasti asukkaan hoidon tarpeen ja mitoituk-
25 sen.

26
27 Ympäri vuorokautiseen ja tuettuun hoitoon tulevat
28 asukkaat ovat huonokuntoisempia ja parempikun-
29 toiset sijoitetaan yhteisölliseen tai kotihoitoon.

30
31 Lakiin perustuva mitoitus on myös este asukkaille
32 tarjottavien palveluiden- ja toimitilojen kehittämi-
33 selle.

34
35 Esitämme, että Keskusta tukee muutosta, jolla
36 ammattilaiset arvioisivat joustavan hoitajamitoi-
37 tuksen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

38
39
40
41 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

42
43 Puoluekokous katso, että hoivan toteuttamisessa
44 tarvitaan nykyistä joustavampaa järjestelmää ja
45 toimivaa työnjakoa arjessa, jotta hoitohenkilöstö
46 pääsee käyttämään omaa osaamistaan juuri siellä,
47 missä sitä tarvitaan.

48
49 On tunnistettava ne tehtävät, joissa voimme
50 hyödyntää kevyemmän koulutuksen, kuten

hoiva-avustajan tutkinnon suorittaneita. Näitä on runsaasti perushoivassa ja kotipalveluissa liittyen vaikkapa pukeutumisessa, peseytymisessä, virike-toiminnassa tai ulkoilussa auttamiseen.

Yksittäiset, joitakin sosiaali- ja terveydenhuollon osa-aluetta koskevat sääntelyn kiristykset saattavat parantaa hoivan tilannetta pistemäisesti, mutta aiheuttaa ongelmia toisaalla, jos työntekijöitä ei ole saatavilla. Näin on nyt käynyt.

Liian tiukat tai joustamattomat henkilöstöön tai tiloihin liittyvät vaatimukset voivat estää myös väli-muotoisen asumisen kehittämistä. Enemmän kuin jokaisen sote-järjestelmän yksityiskohdan millin-tarkkaa sääntelyä tarvitsemme päämäärän – hyvän hoivan ja hoidon laadun – määrittelyä. Sen toteut-tamiseen pitää olla riittävästi erilaisia keinoja.

Ammattiryhmien välistä työnjakoa pitää selkiyttää ja hyödyntää eri ammattilaisia nykyistä paremmin. Uutta teknologiaa hyödyntäviä ratkaisuja pitää voida lukea hyväksi esimerkiksi ympärivuorokauti-sen palveluasumisen henkilöstötarvetta arvioitaes-sa. Ajattelutavan ja toimintakulttuurin muutoksen on kuljettava läpi palvelujärjestelmän myös valvo-viin viranomaisiin asti, jotta lainsäädännöstä puret-tavat yksityiskohtaiset normit eivät siirry valvojan määrittelemään ja toimeenpanemaan sääntelyyn.

Vain joustavoittamalla hoivan tekemisen tapoja tinkimättä asiakasturvallisuudesta voimme uu-distaa hoivapalvelut palvelutarvetta vastaavasti ikääntyvän väestön ja hoivan tarpeen kasvaessa.

268. Varsinais-Suomen Keskustanai-set: Yhteisöllisen asumisen edistämi-nen

Ikääntyneiden asumisen merkitys korostuu tule-vaaisuudessa yhteiskunnan ikärakenteen muuttues-sa merkittävästi. Hyvinvoivien ja toimintakykyisten vanhusten lisäksi kotona asuu kuitenkin yhä enemmän muistisairaita, joiden avuntarvetta ei kotipalveluilla riittävästi turvata.

Hoivan saatavuus on heikentynyt erityisesti heidän kohdallaan, jotka sitä kaikkein kipeimmin tarvit-sisivat. Toimintakyvyn heikentyessä tuen tarpeet lisääntyvät ja oma koti voi muuttua turvattomaksi,

1 jopa vaaralliseksi. Valitettavasti moni muistisairas
2 on nyt jo tässä tilanteessa ja hyvinvointialueiden ja
3 kuntien tulisi tarjota heille ympärivuorokautiseen
4 hoitoon pääsyä.

5
6 Nyt näin ei kuitenkaan aina tapahdu, sillä paikkoja
7 ei joko ole tai niitä ei tarjota säästösyihin vedoten.
8 Monilla hyvinvointialueilla toiminnallisen muu-
9 toksen tavoitteena esitetään palvelurakenteen
10 keventämistä lisäämällä yhteisöllistä asumista ja
11 vähentämällä ympärivuorokautisen tehostetun
12 palveluasumisen peittävyyttä.

13
14 Muuttuvassa maailmassa erilaiset vaihtoehdot
15 ikääntyvien asumiselle ovat tervetulleita niin
16 taloudellisesti, ekologisesti kuin sosiaalisestikin.
17 Sote-uudistusta edeltäneet vuosien jarrutukset
18 kunnissa ikääntyneiden välimallisen asuntora-
19 kentamisen suhteen on ajanut nykyrakentamisen
20 lähes mahdollottamaan tilanteeseen. Kaavat ovat
21 kaavoittamatta ja asuntoja ei olla päästy rakenta-
22 maan kauniista puheista huolimatta.

23
24 Monet ikäihmiset joutuvat asumaan kotonaan
25 pidempään kuin haluaisivat tai odottamaan tar-
26 peettomasti hoitopaikkaa sairaalassa. Tehostetun
27 palveluasumisen jonot voivat olla tällä hetkellä
28 3 kuukauden mittaisia, ja yhteisöllisen asumisen
29 paikkoja on aivan liian vähän tarpeeseen nähden.
30

31 Useilla hyvinvointialueilla talouden sopeuttamis-
32 ohjelmaa valmistellaan päätöksiä palveluverkko- ja
33 sairaansijojen karsimisesta. Vaikka pyritään siir-
34 tymään kuntouttaviin ja yhteisöllisen asumisen
35 muotoihin sekä kehittämään kotihoitoa nykyistä
36 moniammatillisemmaksi, on tehostetun palvelu-
37 asumisen vähentäminen tehtävä maltillisesti ja
38 suhteessa iäkkään väestön määrään sekä tervey-
39 dentilaan.

40
41 Yhteisöllinen asuminen ei korvaa tehostettua pal-
42 veluasumista ja paikkoja ei voi lopettaa tai vähen-
43 tää radikaalisti nopealla aikataululla, ellei tarjolla
44 ole asuntoja yhteisöllisestä asumisesta yhdessä
45 kotihoidon palvelujen ohella.

46
47 Varsinais-Suomen Keskustanaiset ry esittää, että
48 Suomen Keskusta alkaa aktiivisesti edistämään
49 omilla kannanotoillaan ja yhteistyöllä kuntien
50 keskustataustaisten valtuutettujen kanssa ikäänty-

neiden asumisen parantamiseksi, kotona asumisen turvaamiseksi ja yhteisöllisen asumisen rakentamisen pikaiseksi edistämiseksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous viittaa lisäksi Keskustan Virtain kunnallisjärjestön aloitteeseen (numero 267) antamaansa vastaukseen.

Yhteisöllisen asumisen on kaavailtu olevan Suomessa lähivuosina yksi joustava ratkaisu ikääntyvän väestön muuttuvaan palvelutarpeeseen ja turvalliseen asumiseen. Valitettavasti sinänsä hyvä tavoite ei näytä nykyisellä sääntelyllä ja toisaalta tarpeiden ja oikeanlaisten palvelujen kohtaamattomuuden vuoksi toteutuvan ilman merkittävää suunnanmuutosta.

Hyvinvointialueet ovat käytännössä kaavailleet yhteisöllisestä asumisesta säästötoimea, jossa ympärivuorokautisesta palveluasumisesta siirretäisiin vanhuksia yhteisöllisen asumisen piiriin. Painopisteen muutos ei kuitenkaan ole helppoa, sillä ympärivuorokautisessa palveluasumisessa on yhä huonokuntoisempia vanhuksia ja jo nyt rima edes ympärivuorokautisen palveluasumisen pariin on noussut paikoitellen hyvin korkeaksi.

Samaan aikaan suunnitellaan talouspaineissa merkittävää ympärivuorokautisen palveluasumisen absoluuttisen paikkamäärän vähentämistä, vaikka huonokuntoisten vanhusten määrä ja osuus väestöstä kasvaa voimakkaasti.

Painopisteen siirtymän yhteisölliseen asumiseen tulisi tapahtua riittävän varhaisessa vaiheessa omasta kodista. Alueet ovat laskeneet tämän varaan paljon, mutta samaan aikaan yhteisölliseen palveluasumiseen ei ole, kuten aloitteessakin todetaan, kaavoitettu merkittävästi varauksia satikka tehty investointivarauksia.

Myöskään yksityinen sektori ei ole innostunut rakentamaan ja tuottamaan laajamittaisesti yhteisöllistä asumista, sillä käytännössä yhteisöllistä asumista koskevat rakentamiseen ja henkilöstön käyttöön liittyvät vaatimukset ovat niin kovia, että

palvelun hinta kohoaisi asiakkaiden tavoittamattomiin. Nämä vaateet eivät tule yksin laista, vaan myös valvovan viranomaisen taholta.

Yhteisöllinen asuminen sopisi erityisen hyvin melko hyväkuntoisille ja aktiivisille ikäihmisille, joiden palvelujen tarve on kohtuullinen. Sen sijaan se ei sovellu ympärivuorokautista apua tarvitseville, kuten vaikeasti muistisairaille, eikä sillä tule pyrkiä korvaamaan tehostettua palveluasumista.

THL on arvioinut, että noin kymmenen prosenttia nykyisistä ympärivuorokautisen hoivan asiakkaista voitaisiin hoitaa yhteisöllisessä asumisessa. Hyvinvointialueiden suunnitelmissa ympärivuorokautista hoivaa ollaan kuitenkin vähentämässä 20–50 prosenttia eli jopa viisinkertaisesti THL:n arvioon nähden.

THL:n arvion mukaan uusia yhteisöllisen asumisen paikkoja tarvitaan noin 5 000, kun taas hyvinvointialueiden suunnitelmat päätyvät yli 12 000 lisäpaikkaan. Näin suuri määrä paikkoja edellyttäisi miljarditason investointeja pelkästään rakennuskantaan. Lisäksi tarvittaisiin vielä rahoitus itse palveluihin.

Yhteisöllistä asumista on Suomessa selvästi alettu palvelumuotona rakentaa liian raskaasti ja siihen on ladattu liikaa odotuksia lyhyelle aikavälille. Jotta saamme odotukset täyttymään, tulisi käydä yhteiskunnallinen keskustelu erilaisista välimuotoisen asumisen mahdollisuuksista ja toisaalta palveluiden kokonaisuudesta, joilla pyrimme ratkaisemaan ikääntyvien ihmisten viimeisten vuosien asumista.

Todennäköistä on, että yhteisölliseen asumiseen liittyviä odotuksia, mutta myös sille palvelumuotona asetettuja vaatimuksia pitää alentaa, jotta voimme realistisesti ratkaista sillä Suomen turvallista ikääntymistä inhimillisessä asumisympäristössä. Keskusta on valmis käymään tätä keskustelua ja etsimään monipuolisia ja inhimillisiä ratkaisuja vanhusten asumisen ja hoivan ratkaisuksi.

269. Suomen Keskustanaiset: Ikäneuvoloita hyvinvointialueille

Suomi ikääntyy, ja monilla alueilla enemmistö väestöstä koostuu yli 65-vuotiaista. Ikääntymisen

myötä ihmisen toimintakyky heikkenee. Suomi tarvitsee ikääntymistä tukevia palveluja. Varhainen tuki ikääntymisen mukanaan tuomiin terveys-ongelmiin tai toimintakykyhaasteisiin parantaa ikääntyneen elämänlaatua ja säästää yhteiskunnan varoja.

Suomen Keskustanaiset esittää, että ikääntyneille suunnatut sotepalvelut tulee keskittää osaksi sote-keskuksen palveluita. Palvelua voidaan hyvin kutsua ikäneuvolaksi. Tärkeintä, että saman katon alta ikääntynyt saa kaikki tarvitsemansa terveys- ja sosiaalipalvelut.

Joka kolmas iäkäs on yksinäinen. Ulkopuolisuuden ja yksin jäämisen tunteet piinaavat satoja tuhansia ikääntyneitä. Tavoitella on, että ikäneuvolaan voidaan yhdistää myös kevyempiä palveluita kuten kolmannen sektorin tarjoamaa kerhotoimintaa ja yhdessäoloa.

Eläköityessä moni putoaa terveys- ja kuntoutuspalveluiden ulkopuolelle, kuten työterveyshuolosta, säännöllisistä terveystarkastuksista sekä Kelan lääkinällisestä kuntoutuksesta. Ikääntyvien henkilöiden varhaisilla tutkimuksilla, seurannalla ja ennaltaehkäisevällä toiminnalla on suuri merkitys heidän myöhemmille mahdollisuuksilleen pysyä terveenä ja toimintakykyisenä. Näin voidaan siirtää aikaista hoidon ja ympärivuorokautisen hoivan tarvetta.

Lisäksi esitämme, että ikäneuvoloissa otetaan käyttöön määräaikaiset ikätarkastukset. Palvelujen sisällössä pitää asettaa etusijalle terveyden edistäminen sekä tukea ihmisten mahdollisuuksia sosiaaliseen kanssakäymiseen. Tarkoituksenmukaista on tavata asiakas lähipalvelussa etäpalvelun sijasta, sillä kunnioitettava kohtaaminen ja inhimillinen vuorovaikutus lisäävät asiakkaan sitoutumista yhteisiin terveystavoitteisiin.

Vastuu palvelujen järjestämisestä on hyvinvointialueilla, jotka myöntävät palveluja yksilökohtaisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Hyvinvointialueet voivat tuottaa palvelut itse tai ostaa ne muilta hyvinvointialueilta tai yksityisiltä palveluntuottajilta. Tärkeintä on, että ikääntyvä väestö kohdataan säännöllisesti samalla tavalla koko Suomessa.

[Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Ikäihmisille suunnattua neuvolatoimintaa on tällä hetkellä muutamassa kunnassa kuten esimerkiksi Raahessa. Kokemukset ovat olleet myönteisiä. Neuvolassa tehdyissä ikäkausitarkastuksissa on mm. havaittu varhaisvaiheessa olevia sairauksia, kuten diabetes, kohonnut verenpaine tai alkava muistisairaus. Terveyspalveluiden tarve on vähentynyt ja sairauksien ennaltaehkäisy ja varhainen hoito on parantunut.

Ikäneuvolassa tarkastuksessa käyville voidaan terveydentilan tarkastuksen ja mittauksen ohessa antaa ohjausta oman kunnon ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja sairauksien ennaltaehkäisemiseksi sekä jo todettujen sairauksien etenemisen hidastamiseksi. Vastaanotolla voidaan jakaa myös tietoa alueella tarjolla olevista harrastuksista ja vertaisryhmätoiminnasta, jotka ehkäisevät yksinäisyyttä ja sen aiheuttamia ongelmia.

Puoluekokous katsoo, että Suomeen tulisi luoda kansallinen ikäihmisten neuvolajärjestelmä lasten neuvoloiden tapaan. Vanhusneuvolatoiminnasta jo saatuja kokemuksia tulee hyödyntää laajemmin ja kehittää niiden pohjalta kullekin hyvinvointialueelle sopivia ratkaisuja vanhustyön kehittämiseksi, syrjäytymisen ehkäisemiseksi sekä erilaisten ongelmien ja sairauksien ennaltaehkäisemiseksi yhteistyössä järjestöjen kanssa.

270. Keskustanaisten Rovaniemen yhdistys: Etsivä vanhustyö – tukea ikääntyneille

Etsivä vanhustyö suuntautuu yli 65-vuotiaille haavoittuvassa asemassa oleville ikääntyneille, jotka kokevat yksinäisyyttä tai joilla on yksilöllisen tuen tarvetta. Etsivällä työllä tuetaan ikääntyneen mielekästä ja ihmisarvoista kotona asumista ja ehkäistään yksinäisyyttä.

Vaikeasti tavoitettavia ikääntyneitä on mahdollista löytää etsivän kulttuurisen vanhustyön avulla. Samalla voidaan lisätä heidän psyykkistä hyvinvointiaan ja osallisuuttaan. Etsivän kulttuurisen vanhus-

työssä, edistettiin ikääntyneiden toimintakykyä ja osallisuutta taiteen ja kulttuurin keinoin.

Etsivä kulttuurinen vanhustyö on aktiivista ja tavoitteellista uusien asiakasryhmien tunnistamista ja löytämistä, ohjaamista kohdennettuun tapahtumaan tai ryhmätoimintaan, osallistumisen esteiden poistamista ja kulttuurin ja taiteen äärelle saattamista sekä kiinnittämistä olemassa oleviin palveluihin.

Tavoitteena on mahdollistaa ikääntyneen hyvä elämä sekä varmistaa kulttuuristen perusoikeuksien toteutuminen. Lisäksi tavoitteena on ennaltaehkäistä ikääntymisestä hyvinvoinnille, terveydelle ja osallisuudelle aiheutuvia haasteita.

Etsivä kulttuurinen vanhustyö, keinoja:

1. Aktiivista ja tavoitteellista uusien asiakasryhmien tunnistamista ja löytämistä
2. Ohjaamista kohdennettuun tapahtumaan tai ryhmätoimintaan
3. Osallistumisen esteiden poistamista ja kulttuurin ja taiteen äärelle saattamista
4. Kiinnittämistä olemassa oleviin palveluihin.

Ytimessä ovat moniammatillinen, sektorirajat ylittävä yhteistyö.

Työ toteutetaan verkostossa, johon tarvitaan mukaan niin sosiaali- ja terveys- ja kulttuurialan ammattilaisia kuin vapaaehtoisia

Tavoitteena ikäihmisen mahdollisuus kotona asumiseen mahdollisimman pitkään.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous viittaa lisäksi Suomen Keskustan aloitteeseen (numero 269) antamaansa vastaukseen.

Etsivä vanhustyö on tärkeä osa vanhusten syrjäytymisen ehkäisyä ja niin fyysisen kuin psyykkisen

toimintakyvyn ylläpitoa. Erityisessä roolissa etsivässä vanhustyössä voivat olla kolmannen sektorin toimijat. Hyvinvointialueiden tulee tukea alueensa paikallistason toimijoita ja muodostaa verkostoja järjestöjen kanssa etsivän vanhustyön organisoinniseksi.

Puoluekokous näkee tärkeänä myös tarkastella uudelleen hallituksen päättämiä massiivisia järjestöleikkauksia, jotta muun muassa Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskenttä STEA:n kautta jaettavat järjestöavustukset ja tätä kautta erilainen ruohonjuuritason kansalaisyhteiskuntaa aktivoiva ja osallistava työ eivät romahda.

Etsivän vanhustyön koordinointi voidaan yhdistää alueella tapahtuvaan vanhusneuvolatoimintaan, jota Keskusta kannustaa laajentamaan kaikille hyvinvointialueille.

271. Keskustan sosiaali- ja terveyspoliittinen seura: Apteekkien roolia terveydenhuollossa vahvistettava

Sosiaali- ja terveydenhuollossamme on suuria ongelmia, erityisesti perus- ja lähipalveluissa. Toimipisteitä on suljettu ja palveluihin pääsy on vaikeutunut. Apteekit toimivat meillä hyvin. Ne ovat lähellä ihmisiä ja niihin luotetaan.

Apteekkien roolia ja mahdollisuuksia terveydenhuollossa tulee vahvistaa ja hyödyntää monipuolisemmin. Apteekkien henkilöstön rooli on tänä päivänä terveysneuvonnassa erittäin merkittävä, erityisesti monisairaat ja ikäihmiset saavat merkittävää apua ja tukea ammattitaitoiselta henkilökunnalta. Apteeekeilla on hyvät yhteistyösuhteet terveydenhuollon eri yksiköiden kanssa. E-reseptijärjestelmä palvelee hyvin koko maassa, sekä asiakkaita että koko sote-järjestelmää.

Jatkossa apteekkien henkilöstöä tulee käyttää enemmän itsehoitolääkkeiden käytön neuvonnassa sekä siihen liittyvässä elintapaohjauksessa mm. painonhallinnassa ja tupakoinnin lopettamisessa.

Apteeekeilla on merkittävä rooli myös lääkelistojen ajantasaisuuden ja oikeellisuuden tarkistamisessa. Tupakasta vieroituksen vahvistamiseksi tulisi nikotiinikorvausvalmisteiden myynti keskittää

apteekkeihin, kuten STM:n työryhmä on esittänyt. Aptekeissa voisi olla enemmän koulutettua henkilökuntaa, joka voisi esim. rokottaa ja tehdä yksinkertaisia mittauksia kuten verenpaineen mittausta ja erilaiset pikatestit.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Apteekit ovat merkittävä osa palveluverkostoa ja keskeinen palvelu esimerkiksi haja-asutusalueilla. Apteekkien roolia osana sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja on kehitettävä ja ne on otettava vahvemmin mukaan osaksi sote-palveluita erityisesti lääkehuoltoon liittyvissä asioissa, kuten kokonaislääkityksen ajantasaisuuden arvioinnissa ja lääkeneuvonnassa liittyen niin resepti- kuin itsehoitolääkkeisiin.

Apteekkeille on annettava mahdollisuus tuottaa myös terveyspalveluita nykyistä enemmän esimerkiksi sairaanhoitajavastaanottoina palvelun laatu turvaten yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa. Kilpailuneutraliteettiin liittyvät sekä lääkkeen määräämisen ja myynnin raja-aitakysymykset on tärkeä arvioida laajennettaessa palveluvalikoimaa lääkeshoidon ulkopuolelle.

Lääkkeen jakelussa ammattitaitovaatimukset on säilytettävä myös jatkossa ja varmistettava lääketurvallisuus koko maassa.

Keskusta pitää tärkeänä edistää maankattavan apteekkiverkoston toimintaedellytyksiä ja turvata kaikille suomalaisille lähiapteekkipalvelut. Apteekkien omistamista voidaan vapauttaa maltillisesti mahdollistamalla apteekkien omistus myös apteekkien farmasian koulutuksen saaneelle henkilökunnalle. Kaiken kaikkiaan lääkehuoltoon on uudistettava hallitusti lääketurvallisuus varmistuen ja lääkkeiden saatavuudesta ja saavutettavuudesta huolehtien.

272. Keskustan Pietarsaaren kuntayhdistys: Apteekkipalvelut kattavina ja yrittäjävetoisina

Apteekki on enemmistölle suomalaisista lähin terveyspalvelu. Mikäli hyvinvointialueet karsivat

1 palveluverkkojaan, tämä korostuu entisestään.
2 Apteekkeilla on tärkeä rooli sairauksien hoidossa.
3 Liian pitkä etäisyys lähimpään terveydenhuollon
4 toimipisteeseen uhkaa laadukasta lääkehoitoa ja
5 lisää ihmisten eriarvoisuutta. Samalla myös huol-
6 tovarmuus vaarantuu, koska koko avohoidon lää-
7 kehuolto on apteekkien varassa. Jos koko maassa
8 ei ole kattavasti apteekkeja, ei kaikkialle myöskään
9 saada lääkkeitä poikkeusoloissa.

10

11 Kattava apteekkiverkosto perustuu aina lupajär-
12 jestelmään. Tärkeimmät nykyisen lupajärjestelmän
13 tekijät ovat sijainnin ohjaus, lääketeollisuudesta
14 ja tukuista riippumaton kotimainen yrittäjyys ja
15 henkilökohtainen terveydenhuollon ammatti-
16 laisen vastuu alueensa asukkaiden lääkehuollon
17 palveluista. Orpon hallitus suunnittelee leikkauksia
18 apteekkeilta. Lisäksi hallituksen muut lääkepo-
19 liittiset suunnitelmat, kuten mahdollinen itse-
20 hoitolääkkeiden myynnin avaaminen kauppoille,
21 uhkaavat apteekkien toimintaedellytyksiä. Jo nyt
22 pienimpien apteekkien kannattavuus on vaakalau-
23 dalla. Riskinä on, että apteekkien toiminta lakkaa
24 juuri samoilla seuduilla, joista hyvinvointialueet
25 karsivat palveluja.

26

27 Suomessa apteekkitoiminta on kotimaista yrit-
28 täjyyttä ja perustuu proviisorille myönnettyyn
29 lupaan, ja vastuuseen alueen asukkaiden tervey-
30 denhuollosta. Apteekarit ovat pienyrittäjiä, jotka
31 maksavat verot omaan kuntaansa ja tuntevat
32 asiakkansa. Apteekkien antamalla farmaseutti-
33 sella neuvonnalla pelastetaan henkiä, ehkäistään
34 terveysongelmien pahentumista ja autetaan
35 valitsemaan oikeat lääkkeisiin oikeisiin vaivoihin.
36 Neuvonta säästää liki miljardi euroa muun tervey-
37 denhuollon kustannuksia.

38

39 Pietarsaaren kuntayhdistys ry esittää puoluekoko-
40 ukselle, että Keskusta kehittää apteekkijärjestel-
41 mää jatkossakin hallitusti ja maltillisin askelin sekä
42 edistää maankattavan apteekkiverkoston toimin-
43 taedellytyksiä ja kaikkien suomalaisten oikeutta
44 lähiapteekkipalveluihin.

45

Puoluehallituksen vastausesitys:

46

47
48 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Keskus-
49 tan sosiaali- ja terveyspoliittinen seuran aloitteeseen (numero 271) antamaansa vastaukseen.

50

273. Keskustanaisten Tarvon osasto: Lisätään kilpailua apteekkimarkkinoilla kansalaisten eduksi

Keskustanaisten Tarvon osasto ehdottaa, että lääkejakelu uudistetaan vastaamaan paremmin suomalaisten tarpeita. Ehdotamme apteekkijärjestelmään uudistuksia, joilla lääkkeiden saatavuutta parannetaan ja niiden hintoja alennetaan.

Apteekkiliiketoimintaa tulisi verrata terveyspalvelujen tuottajiin, jossa toimijoiden osalta lainsäädännössä ei ole tarveharkintaan perustuvia lupajärjestelmiä eikä yritysmuutorajoituksia. Siitä huolimatta terveyspalveluja tuotetaan niissä laadukkaasti ja hyvin. Kun markkinoille pääsy ja kilpailullisuus on varmistettu, on mahdollista laskea lääketaksaa. On parempi lisätä kilpailua ja markkinoiden toimivuutta kuin esimerkiksi nostaa lääkkeiden arvonlisävero.

Väestön ikääntyessä säännöllisen lääkehoidon piirissä on yhä enemmän ihmisiä ja lääkehoidon kustannukset yksilöille ja yhteiskunnalle nousevat voimakkaasti. Lääkekustannusten nousu on merkittävä kansantaloudellinen kysymys.

Kaikki muut Pohjoismaat ovat uudistaneet apteekkijärjestelmän sääntelyn 2000-luvulla ja saaneet kilpailun lisäämisen myötä huomattavia hyötyjä kansalaisilleen ilman veronmaksajien rahaa. THL:n, Fimean ja Kelan selvityksen mukaan Pohjoismaiden malli laskisi lääkekustannuksia Suomessa.

Copenhagen Economicsin Kaupan liitolle tekemän tutkimuksen mukaan ilman reseptiä myytävät itsehoitolääkkeet ovat Ruotsissa keskimäärin 37 prosenttia ja reseptilääkkeet 11 prosenttia edullisempia. KKV:n tutkimus vuodelta 2023 toteaa, että verotus ei riitä kompensoimaan kilpailun puutetta apteekkimarkkinoilla.

Yhteiskunnan ja lääkkeen käyttäjän kannalta tärkeää on lääkkeiden hyvä saatavuus, korkea lääke- ja lääkitysturvallisuus sekä kohtuulliset kustannukset.

Yksinoikeusjärjestelmä ei luo riittävää kannustinta kehittää lääkejakelua asiakkaiden tarpeita vastaavaksi. Nykyisin esimerkiksi apteekkien aukioloajat

1 rajoittavat lääkkeiden saatavuutta erityisesti kasvakeskusten ulkopuolella.

3
4 Omistamisen vapauttaminen samaan aikaan, kun
5 lääketurvallisuudesta, valvonnasta ja alueellisuudesta pidetään kiinni, on turvallinen polku tuoda
6 kilpailun etuja menettämättä nykyisen järjestelmän hyötyjä. Se myös avaa uusia uramahdollisuuksia
7
8 suuksia proviisoreille ja farmaseuteille. Valtaosin
9
10 lääkkeet myytäisiin jatkossakin apteekkeista. Nykyinen
11 lainsäädäntö rajoittaa alan kehittymistä sekä
12 kuluttajaa ja yhteiskuntaa hyödyttävää kilpailua.

14 Puoluehallituksen vastausesitys:

15
16 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa
17 lisäksi Keskustan sosiaali- ja terveyspoliittinen
18 seuran aloitteeseen (numero 271) antamaansa
19 vastaukseen.

20
21 Puoluekokous katsoo, että apteekkien omistamista
22 voidaan vapauttaa maltillisesti mahdollistamalla
23 apteekkien omistus myös apteekkien farmasian
24 koulutuksen saaneelle henkilökunnalle. Kaiken
25 kaikkiaan lääkehuolto on uudistettava hallitusti
26 lääketurvallisuus varmistuen ja lääkkeiden saatavuudesta ja
27 saavutettavuudesta koko Suomessa
28 huolehtien.

274. Kaarelan Keskustaseura: Apteekkitoiminta vapautettava valtiosäätelyn kahleista!

30
31
32
33
34 Suomalainen apteekkijärjestelmä on jäänne keskiaikaisesta
35 kiltajärjestelmästä, eikä se vastaa enää
36 nykyaikaisen tietoyhteiskunnan ja markkinatalousmallin
37 asettamia vaatimuksia. Nykyinen apteekkijärjestelmä
38 estää esimerkiksi kuluttajaosuuskuntaajatteluun
39 pohjautuvan apteekin perustamisen Suomeen.

40
41
42 Kaarelan Keskustaseura esittääkin apteekkitoiminnan
43 vapauttamista suurpääoman kahleista ja sosialismin
44 pakkovallasta tässäkin asiassa.

46 Puoluehallituksen vastausesitys:

47
48 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Keskustan
49 sosiaali- ja terveyspoliittinen seuran aloitteeseen
50 (numero 271) antamaansa vastaukseen.

275. Uudenmaan Keskustanuoret: Vammaisasiavaltuutettu Suomeen

Vammaiset tarvitsevat lakien toteuttamista puolustamaan vammaisasiavaltuutetun, joka on perehtynyt heidän asioihinsa ja puolustaa vammaisten asemaa yhteiskunnassa ja valvoo, että lainmukaiset oikeudet toteutuvat. Kaikesta itse huolehtiminen on raskasta ja aikaa vievää. Kaikilla vammaisilla/vammautuneilla ei voimavaroja tähän riitä.

Suomessa on useita muita asiavaltuutettuja olemassa, ei kuitenkaan yhtä tahoa, joka puolustaisi vammaisten oikeuksia ja lakien toteuttamista ilman syrjintää. Muutkin kuin vammaislait lainsäädännössä ja kuntatason sekä poliittisista että virkamiespäätöksistä koskevat vammaisia. Niiden toteutuminen kuitenkin vaatii liian usein liian monessa kunnassa ja toimijalla hallinto- oikeuksien kautta valituskierron laillisten oikeuksien toteutumiseksi.

Kaikessa yhteiskunnan toiminnassa ja lainsäädännössä tulee ottaa huomioon vammaisvaikutukset. Näin ei nyt tapahdu.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous pitää Uudenmaan keskustanuorten aloitteessa nostamia asioita erittäin tärkeänä, mutta näkee, että vammaisten ihmisten oikeuksien edistämisen pitää olla läpileikkaavana kaikkien jo toiminnassa olevien valtuutettujen tehtävissä näiden toimenkuvan näkökulmasta.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että yhteiskuntaa ja sen palveluja kehitetään ja lähiympäristöämme suunnitellaan kaikilta osin yhdenvertaiset osallistumis- ja toimintamahdollisuuden huomioiden.

Puoluekokous korostaa myös vammaisten ihmisten tarvitsemien palveluiden turvaamista yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien ja ihmisarvoisen elämän varmistamiseksi.

276. Turun Keskustaopiskelijat: Alaikäisille lakisääteiset päihdepalvelut

Suomi johtaa tällä hetkellä Euroopan huumekuolematilastoja alle 25-vuotiaissa, mikä kertoo suoraan päihdepolitiikan epäonnistumisesta. Tämän vuoksi Turun Keskustaopiskelijat esittää, että alaikäisille tulee tarjota lakisääteiset päihdepalvelut.

Tällä hetkellä päihdepalvelujen puutetta korvataan pääsääntöisesti lastensuojelun sijoituksilla, joka ei puutu ongelman juurisyihin millään tapaa mutta on samaan aikaan myös todella kallista. Sijoitusten haittapuolena on usein myös se, että se käynnistää laitoskierteen, joka jatkuu myös henkilön täysi-ikäistymisen jälkeen, jolloin lastenkoti vain vaihtuu vankilaan, joka tulee jälleen kalliiksi yhteiskunnalle, inhimillistä tragediää unohtamatta.

Ylipäätään päihdepalvelujen puute käynnistää itseään ruokkivan noidankehän, jonka seuraukset näkyvät suoraan tilastoissa. Tällä hetkellä päihdeongelmista kärsivä alaikäinen jää täysin vaille palveluita ja hoitoa, sillä päihdeongelma estää myös mielenterveyspalveluiden saannin, joka johtaa syvenevään kierteseen, kun mitään hoitoa ei ole tarjolla. Yhteiskunnan on myös helpompaa vaikuttaa alaikäiseen, ja ohjata palveluiden piiriin, kuin täysi-ikäiseen, jonka autonominen asema on paljon vahvempi ja yhteiskunnan kädet tiukemmin sidottu.

Tarjoamalla päihdepalveluja kuten avo- sekä tarvittaessa myös katko- ja kuntoutuspalvelut myös alaikäisille voidaan ongelmiin tarttua ennen kuin niiden inhimillinen ja rahallinen hinta karkaavat käsistä ja tulevat kalliiksi niin yksilölle kuin yhteiskunnalle.

Edellä esitetyn perusteella Turun keskustaopiskelijat katsoo, että tilanteeseen tarvitaan muutosta juurisyihin keskittymällä eikä vain oireisiin reagoimalla. Tästä syystä alaikäisille tulisi tarjota lakisääteiset päihdepalvelut.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous pitää tärkeänä, että jokainen ihminen iästä riippumatta saa tarpeen mukaiset päihdepalvelut ja apua päihteistä irtautumiseen matalalla kynnyksellä ja ilman pitkää odotusaikaa. Alaikäisten päihdepalveluja tulisi olla saatavilla kaikkien hyvinvointialueiden alueella nuorten tarpeita vastaavasti.

Päihdepalvelujen ja mielenterveyspalvelujen saumaton yhteistyö on myös välttämätöntä, koska usein nuorella on tarvetta molemmille palveluille yhtäaikaaisesti. Palveluissa tulee kyetä kohtaamaan nuori ja hänen perheensä ja muut läheisensä nuoren yksilöllisistä tarpeista käsin.

Palveluita tulee tarjota jo ennen mahdollista lastensuojelun asiakkuutta. Puoluekokous korostaa myös päihdehoitoa tarvitsevien lasten ja nuorten läheisten tuen ja avun tarpeen huomioimista päihde- ja mielenterveyspalveluissa. Palveluista tulee myös tiedottaa sekä nuorille itselleen, nuorten parissa työtä tekeville ammattilaisille, että perheille nykyistä paremmin.

277. Keskustan sosiaali- ja terveystoiminnallinen seura: Tupakka- ja nikotiinipoliittikkaa kiristettävä

Valistuksen, tupakkalainsäädännön ja verotuksen avulla on maassamme toteutettu menestyksellistä tupakkapolitiikkaa. Suomi onkin siirtynyt paljolti savuttomaan suuntaan. Kuitenkin noin 10 % ihmisistä tupakoi päivittäin. Se aiheuttaa suurta sairastavuutta ja terveyseroja.

Tupakkapolitiikkaa tulee jatkaa ja tehostaa. STM:n työryhmän esityksen mukaisesti tulisi tupakka- ja nikotiinituotteiden myynti- ja hallussapitoikärajaa nostaa 20 vuoteen, mahdollistaa taloyhtiöiden savuttomuus enemmistö päätöksellä ja tehdä ravintoloiden terassitkin savuttomiksi. Enemmistö terassienkin asiakkaista on tupakoimattomia. Nykyhallituksen tupakkaveron jäädytys tulee tyrmätä ja jatkaa vuosittaisia maltillisia veronkorotuksia.

Tupakkateollisuus on kehittänyt liiketoimintansa ylläpitämiseksi uusia nikotiinituotteita, jotka nyt huolestuttavat. Sähkösavukkeet ja nikotiinipussit tuleekin saattaa yhtenäisen tiukan tupakkalainsäädännön alaiseksi ja säätää myynti- ja hallussapitoikärajaa 20 vuoteen.

[Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Keskusta on sitoutunut tavoitteeseen savuttomasta Suomesta. Puoluekokous katsoo, että tämän tavoitteen rinnalle tulisi ottaa toiseksi tavoitteeksi nikotiiniton Suomi.

Puoluekokous pitää erittäin tärkeänä, että tupakoinnin vähentämiseen tähtäviä toimia tehdään määrätietoisesti ja johdonmukaisesti. Tupakkaveroa tulee korottaa edelleen vuosittain.

Puoluekokous kannattaa aloitteessa tehtyä ehdotusta sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien saatamisesta tiukan tupakkalainsäädännön alaiseksi. Puoluekokouksen mielestä näiden tuotteiden myynti- ja hallussapitoikärajan nostaminen täysikäisyyteen olisi tarpeellista ja viestisi nuorille tuotteiden haitallisuudesta.

Puoluekokouksen mielestä tuotteissa ei pitäisi sallia myöskään tuotteen maustamista erilaisilla makuaineilla, jotka peittävät nikotiinin ja muiden tuotteen sisältämien aineiden maut ja lisäävät tuotteiden houkuttelevuutta erityisesti nuorten näkökulmasta. Keskusta näkee nämä toimet myös vahvasti ennaltaehkäisevinä, jolloin mahdollisimman harva nuori edes kokeilisi sähkösavukkeita, nikotiinipusseja, tupakkaa tai nuuskaa.

278. Kuopion Keskustaseura: Lasten oikeus nikotiinittomaan elämään

Nikotiinista on vaikea päästä irti. Se on kätkeyty tuotteisiin, joita lapset voivat haluta kokeilla. Ei riitä, että asetetaan ikäraja. Kaikki lapset täytyy opettaa välttämään näitä haitallisia tuotteita jo varhain.

Valtio ottaa nikotiiniverona miljardin joka vuosi. Käytetään se lasten kasvatukseen nikotiinittomaan ja huumeettomaan elämään.

Lasten oikeuksien julistuksesta voimme lukea mm., että alle 18-vuotias on lapsi, lasta tulee suojella

tiedotusvälineissä heille vahingolliselta aineistolta, heitä on suojeltava huumeiden käytöltä, heillä on oikeus elää mahdollisimman terveenä ja saada tarvittaessa hoitoa.

Käsittelyssä on parhaillaan tupakkalain uudistaminen. Kuin varkain kauppoihin päässeet maustetut nikotiinituotteet pannaan verolle. Nikotiinilaki sopisi nimeksi paremmin, koska nikotiini on se, joka aiheuttaa varsinaisen ongelman eli riippuvuuden. Tupakka on vain yksi nikotiinin annosteluväline monien joukossa, mutta sen käytön määrä voi nousta muulla tavoin aiheutetun riippuvuuden myötä.

Nykyisille käyttäjille riippuvuus on syntynyt lapsesta. Monille se on ollut vasta ensimmäinen huume.

Rikomme lasten oikeuksia terveeseen elämään! Olemme myöhässä lasten kasvatuksessa suojella itseään. Vastuuton kaveripiiri on riskitekijä. Riittävän suojan saamiseksi lapsi tarvitsee tiedon miksi ja miten suojautua ja lapsen vanhempi tarvitsee taidon kertoa se lapselle. Nikotiini on kuin väkäre-koukku, josta on todella vaikea päästä irti ilman syviä haavoja. Rimpuili siinä vie usein vain muihin koukkuihin. Siihen ei ole kehittynyt synnynnäistä välttämisen pelkoa niin kuin susiin ja käärmeisiin. Se täytyy opettaa lapsille.

Hallituksen ehdotuksen tavoite on saada äkkiä lisää verotuloja. "Nikotiinikarkkivero", jota tupakkateollisuus myötäilee moitiskellen vähän korkeaksi, tulee voimaan vuode 2024 käsittelyssä. Voi ennustaa, että pelkästään tällä operaatiolla, lasten nikotiiniriippuvuus tulee lisääntymään. Tarvitaan lisätoimia uhkan torjumiseksi ja vallitsevan käytännön muuttamiseksi ennaltaehkäiseväksi.

Tässä muutamia tärkeitä perusteluja päättäjille, vanhemmille, kunnille, hyvinvointialueille, lain valmistelijoille, hallitukselle, eduskunnalle sekä kaikille, joilla on vastuu lasten tulevan hyvinvoinnin valvonnasta ja tukitoimenpiteistä:

1. Kenenkään ei tule joutua nikotiinista riippuvaiseksi. On surullinen näky, kun nuoret värjöttelevät pakkasessa imemässä savukkeita, kerjäämässä tai kauppaamassa uutta annosta. Syntyvät lapset saattavat olla nikotiinikoukussa ja kärsiä vieroitus-

oireista, ellei nuoria äitejä saada vieroitettua paljon ennen lapsen syntymää.

2. Nikotiini pitää köyhän köyhänä. Hyvinvoivat päättäjät eivät ehkä huomaa tätä ongelmaa. Riippuvuus pakottaa hakemaan uutta annosta monta kertaa päivässä. Nykyisillä hinnoilla voi tähän kulua kuukaudessa 300 euroa, vuodessa lähes 4000 euroa, elämän aikana 200 000 euroa. Lisäksi tulevat haitat terveydelle, läheisille ja ympäristölle esimerkiksi suusairaudet, syöpäriski, verisuonitaudit, työajan menetykset, hajuhaivat, rikokset nikotiinin hankinnassa ja roskaaminen.

3. Kukaan ei tupakoisi tai purisi nuuskamälliä, ellei siinä olisi nikotiinia. Riippuvuus on usein kuolemaan johtava sairaus. Nikotiiniriippuvuus on tauti, jossa pahaa oloa siirretään hetki myöhemmäksi nikotiinilla. Sairastunut ei ole syyllinen, vaan se, joka taudin on tietoisesti tartuttanut toisiin.

4. Hirvittävä kulttuuriperintö on luotu nikotiiniriippuvuuden levitykseen tupakkateollisuuden rahoituksella. Esimerkiksi poikalapsen syntymää on juhlistettu jakelemalla sikareja. Yhdessä TV-illassa tulee lukuisa joukko muita esimerkkejä menekin edistämisestä. Edelleenkin ei elokuvia synny ilman tupakan tuotesijoittelua elokuvaan. Niitä toistetaan vuosikymmenistä toiseen. Internet nikotiinituotteineen on hallitsematon ja lasten ulottuvilla. Nikotiiniin koukuttamisesta tulisi seurata vastuullisille rangaistus.

5. Lapsille on saatava jo alle viisivuotiaina tietoisuus nikotiiniriippuvuuden vaaroista. Tämä on varhaiskasvatuksen yksi tärkeimmistä tehtävistä. Nikotiiniriippuvan lapsen koulupäivä on todella vaikea. Kärsimys on alkanut. Murrosiästä tulee vaikea ja riskialtis rikosten tielle. Tähän tautiin pitää kaikille olla ilmainen toimiva ohjattu vieroitusohjelma vähemmän haitallisessa muodossa.

6. Valtio ottaa nikotiinikoukulla rahaa miljardin vuodessa. Se pitää sijoittaa ennalta ehkäisevästi nikotiinin käytön lopettamiseen. Näyttää siltä, että epäeettisten markkinoiden mahdille emme mitään voi. Rikolliselle jakelulle emme mahda mitään. Paras torjuntakeino on sijoittaa lasten omaan kykyyn puolustautua. Työtä on jatkettava niin kauan, että nikotiinin käyttö loppuu ja kyseisellä valtion bud-

jetin tulokohdalla on nolla. Raha tulee aikanaan takaisin hyötyjen kautta moninkertaisesti.

Kuopion Keskustaseura ry esittää puoluekokoukselle, että Keskusta edistää edellä mainittuja ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä lasten nikotiinittomaan elämään kaikilla tasoilla omassa toiminnassaan.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa lisäksi Keskustan sosiaali- ja terveystieteiden seuran aloitteeseen (numero 277) antamaansa vastaukseen.

Puoluekokous toteaa, että aikuisilla ihmisillä on mahdollisuuksia vaikuttaa itse oman elämänsä arkipäiväisiin valintoihin ja sitä kautta hyvinvointiinsa. Yhteiskunnan tehtävä on tukea yksittäistä ihmistä näissä valinnoissa, ohjata oikean terveystiedon lähteille ja tukea silloin, jos voimat eivät syystä tai toisesta riitä huolehtimaan omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan.

Lasten hyvinvointi ja terveys on voimakkaasti riippuvainen hänen vanhempiensa ja muiden läheistensä tekemistä valinnoista ja käyttäytymisestä. Aloitteessa nostetaan esille lukuisia näkökulmia, jotka on tarpeen ottaa huomioon.

Puoluekokous huomauttaa, että erityistä huomiota on kiinnitettävä ihmisten välisten terveys- ja hyvinvointierojen kasvuun. Esimerkiksi tasa-arvoiset koulutusmahdollisuudet edistävät keinoja oman hyvinvoinnin edistämiseen ja kaventavat ihmisten välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja. Terveyserojen kaventaminen edellyttää laajaa yhteistyötä yhteiskunnassa eri hallinnonalojen sekä järjestöjen kesken.

279. Kuopion Keskustaopiskelijat: Huumeiden käyttö dekriminisoitava

Täydellisestä kieltolaista huolimatta huumeiden käyttö on jo vuosikymmeniä kasvanut. Tutkimusten mukaan perinteinen rikoslainsäädäntöön perustuva huumepolitiikka syventää sosiaalista eriarvoisuutta sekä lisää kansanterveysongelmia ja sosiaalisia kustannuksia.

Esimerkiksi huumekuolemat ovat Suomessa lisääntyneet voimakkaasti viime vuosina. Tutkimusten mukaan huumeiden käytön dekriminointi vähentää huumeiden käyttäjien tartuntatautiriskiä ja huumekuolemia. Lisäksi heidän olisi helpompi hakea apua ja hoitoa.

Tutkimusten mukaan dekriminointi mahdollistaa huumeiden käyttäjien tehokkaamman integroitumisen yhteiskuntaan ja parantaa heidän opiskelu- ja työllistymismahdollisuuksiaan. Esimerkiksi nyt käyttörikos merkitään aina, myös huomautustapauksissa, poliisiasian tietojärjestelmään, missä se säilytetään tapauksesta riippuen 5–10 vuotta. Päätös syyttämättä jättämisestä ei poista huumeimerkintää tietojärjestelmästä. Tämä sulkee pahimmassa tapauksessa ovia nuorilta ja estää integroitumisen yhteiskuntaan.

Tutkimukset osoittavat myös, että pitkällä aikavälillä maissa, joissa huumeita on dekriminisoitu merkittävää kasvua käytössä ja haitoissa ei ole tapahtunut.

Terveys- ja hyvinvoinnin laitos suosittaa kaikkien huumeiden dekriminointia. Onko Keskusta tiedemyönteinen puolue vain silloin, kun tiede sattuu sopimaan omaan ideologiaan vai onko se aidosti tiedemyönteinen puolue? Keskustan tulee ihmisyysaatteen edelläkävijöinä ja tiedemyönteisenä puolueena madaltaa päihteiden käyttäjien kynnystä hakeutua avun piiriin ja saada tarvitsemaansa tukea ilman stigmatisoitumista ja elämää haittaavia rikosmerkintöjä. Siksi Kuopion Keskustaopiskelijat esittää THL:n linjan mukaisesti kaikkien huumeiden dekriminointia.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

Puoluekokous katsoo, että huumeiden käytön lisääntyminen on erittäin huolestuttavaa. Huumeiden käyttöön, maahantuontiin, levittämiseen ja kauppaan kytkeytyy sosiaalisia ja terveydellisiä ongelmia ja riskejä, kansainvälistä rikollisuutta, ihmiskauppaa ja hyväksikäyttöä. Huumeiden käytöstä aiheutuu myös sekä suoraan, että välillisesti merkittäviä lisäkustannuksia yhteiskunnalle.

Suomessa huumeiden käyttö, hallussapito ja kasvattaminen on kielletty lailla, kuten useimmissa muissakin maissa. Puoluekokous katsoo, että huumausaineita koskevaa sääntelyä ei pidä keventää, koska huumeiden käytön tai hallussapidon rangaistavuudesta luopuminen voisi antaa erityisesti nuorille väärän signaalin huumeiden käytön vaikutuksista ja haitallisuudesta.

Huumeiden käyttö aiheuttaa sekä fyysistä että psyykkistä riippuvuutta. Osalla käyttäjistä riippuvuus syntyy jo muutamien käyttökokeilujen seurauksena. Mietojen huumeiden käyttö voi myös madaltaa kynnyistä siirtyä käyttämään vahvempia huumeita.

Päihderiippuvuus on vakava ja monisyinen ongelma, johon on tarjottava riittävää ja monipuolista apua ja tarpeen mukaisia hoitokeinoja. Päihderiippuvuuskien ehkäisyssä on jaettava oikeaa tietoa ja tuettava erityisesti lasten ja nuorten terveitä valintoja ja hyvinvointia varhaisessa vaiheessa. Huumeiden, kuten muidenkin päihteiden, käyttöä pitää ennen kaikkea ehkäistä ennalta.

Päihteiden käyttö aiheuttaa ongelmia perheissä ja työpaikoilla. Terveystenhuollon ja poliisin tilastojen mukaan päihteiden käyttö aiheuttaa sekä yksilöiden itsensä että heidän perheidensä ja muiden läheistensä elämään merkittävää haittaa.

Keskusta on tiedemyönteinen ihmisyyspuolue. Uskomme ihmisenä kasvamiseen ja kehittymiseen. Sallimme erehdykset ja kelpaamme keskeneräisinä. Haluamme Suomen, jossa ihmisarvoa ei määritetä kymppin suorituksilla, kuten periaateohjelmassammekin sanotaan.

Tarvitsemme aktiivista puheeksi ottamisen mallia terveydenhuollossa ja työpaikoilla ilman pelkoa leimaantumisen. Tarvitsemme toimivaa päihdepolitiikkaa, jossa hoidon on tähdättävä psyykkisen ja fyysisen hyvinvoinnin lisäämiseen ja päihderiippuvuuden katkaisemiseen.

Päihteiden käytöstä eroon haluavalla ja hoitoa tarvitsevalla ihmisellä pitää olla mahdollisuus päästä vieroitushoitoon heti kun hän kokee tarvitsevansa apua päihteiden käyttöön ja on motivoitunut hoitoon. Keskusta kannattaa päihdekuntoutuksessa

monimuotoisia hoitokeinoja, joiden vaikuttavuus on kyetty osoittamaan ja jotka tukevat raitistumista sekä ihmisen kuntoutumista takaisin päihteettömään arkeen ja työelämään.

280. Kuopion Keskustaopiskelijat: Kannabiksen haittojen pienentäminen sääntelyllä

Kieltolaki ei ole toimiva päihdepolitiikan työkalu haittojen vähentämiseen. Se itseasiassa lisää sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja sekä yhteiskunnalle, mutta erityisesti yksilöille.

Kieltolaista huolimatta, joka neljäs 15–69 vuotias suomalainen on kokeillut kannabista. Se on Suomen käytetyin laiton päihde. Tällä hetkellä lasten ja nuorten on jopa helpompi saada kannabista kuin alkoholia. Lisäksi nyt laittomasti myytävästä kannabiksesta on kehitetty hyvin paljon vahvempaa. Laittomasti valmistettu ja myyty kannabis on myös suurempi terveysriski, sillä se saattaa sisältää ylimääräisiä ainesosia tai muita epäpuhtauksia, joista voi koitua eritasoisia terveyshaittoja tai jopa kuolema.

Tärkeintä on sääntely. Kieltolakia perustellaan usein sillä, että se estäisi kannabikseen liittyviä haittailmiöitä, mutta monet näistä haittailmiöistä johtuvat itse kieltolaista, eivät kannabiksesta. Kieltolaki perustuu ajatukseen vähentää haittoja vähentämällä käyttöä. Siinä kieltolaki on epäonnistunut suuresti.

Kannabiksen laillistamisella ja sääntelyllä voidaan tehokkaasti vähentää edellä mainittuja kieltolaista johtuvia haittavaikutuksia. Laillistamisella olisi myös huomattavat taloudelliset vaikutukset muun muassa verotulojen, työpaikkojen ja viennin myötä. Samalla lisättäisiin maaseutujen kuntataloutta ja maatalouden alan elinvoimaisuutta. Nykyinen rangaistuspainotteinen kieltolaki on lisännyt päihdehaittoja ja syrjäyttänyt ihmisiä. Kannabis olisi myös turvallisempaa, sillä valtion sääntelyllä voitaisi esimerkiksi vähentää sen THC-pitoisuutta.

Kannabiksen dekriminalisointi yksinään ei ole vastaus täydellisen kieltolain ongelmiin, sillä dekriminalisaatio ei anna mitään työkaluja tuotannon ja myynnin valvonnalle tai verotukselle.

Kieltolaista huolimatta kannabista käytetään joka	1
tapauksessa. Siksi Kuopion Keskustaopiskelijat	2
esittää, että kieltolain sijaan harjoitamme turvalli-	3
sempaa päihdepolitiikkaa. Tämä tehdään laillista-	4
malla ja sääntelemällä tiukasti kannabista.	5
	6
<u>Puoluehallituksen vastausesitys:</u>	7
	8
Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa lisäksi	9
Kuopion Keskustaopiskelijoiden aloitteeseen (nu-	10
mero 279) antamaansa vastaukseen.	11
	12
Puoluekokous toteaa lisäksi, että suomalaisten	13
nuorten kokeilut ja myönteinen asenne erityisesti	14
kannabista kohtaan ovat lisääntyneet ennen kaik-	15
kea nuorten miesten ja poikien keskuudessa ja	16
verrattuna Ruotsiin ja Norjaan.	17
	18
Huumeiden hankkiminen koetaan suhteellisen	19
helpoksi, mikä kertoo sekä kannabiksen kotikasva-	20
tuksen yleistymisestä että huumekaupan laajasta	21
levittäytymisestä verkkoon.	22
	23
Kannabis on erityisen haitallista juuri nuorille.	24
Säännöllinen käyttö heikentää tutkimusten	25
mukaan tarkkaavaisuutta, muistia ja vaikeuttaa	26
oppimista muiden päihteiden käytön haittavai-	27
kutusten rinnalla. Se altistaa myös masennus- ja	28
ahdistushäiriöille sekä psykoosille ja skitsofrenialle.	29
Kannabis on myös väylä kovempien huumausai-	30
neiden käytölle.	31
	32
On tärkeää, että huumepolitiikasta käydään avoin-	33
ta keskustelua ja tuodaan esille eri näkökulmia. Se	34
kuuluu demokratiaan. Keskusta ei halua kuiten-	35
kaan millään tavoin edistää huumeiden käytön	36
lisääntymistä eikä saatavuutta, ei myöskään lain-	37
säädännön kautta.	38
	39
	40
	41
	42
	43
	44
	45
	46
	47
	48
	49
	50

Työelämä, työmarkkinat ja tasa-arvo

281. Keskustan Siilinjärven Kunnallisjärjestö: Työelämäpolitiikkaa sopien

282. Kuopion Keskustaopiskelijat: Kohti nelipäiväistä työviikkoa

283. Lauttasaaren Keskustaseura: Maahanmuuttajien palkkaamiseen on kannustettava ja rohkaistava

284. Suomen Keskustanaiset: Naisten köyhyys uhkaa lisääntyä – Sukupuolten palkkaero jämähtänyt paikalleen

285. Uudenmaan Keskustanuoret: Äitiys vai ura vuonna 2024? Suomi ansaitsee syntyvyyskuopansa

286. Etelä-Pohjanmaan Keskustanaiset: Tasa-arvoa eläkekertymään, perhevapaisiin ja varusmiespalvelukseen

287. Uudenmaan Keskustanuoret: Ay-liikkeiden on otettava mallia MTK:sta ja mukauduttava kehityksen mukana voima- ja painostuskeinoja käyttävistä lakko-liikkeistä edunvalvonta organisaatioiksi

288. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Suomen venäläisten saatava tasa-arvoista kohtelua

289. Mikkelin Keskustanaiset: Keskustan sinkkunaiset kutsuttava hirvipeijaisiin

281. Keskustan Siilinjärven Kunnallisjärjestö: Työelämäpolitiikkaa sopien

Esitämme että Suomen Keskustan työvoimapolitiittisessa mallissa on viitekehystenä pitkän tähtäimen hallituskaudet ylittävä suunnittelu. Parlamentaarinen ja työmarkkinajärjestöjen kanssa yhdessä kehitetyt muutokset työelämään ja sen pelisääntöihin takaavat hallitusten sitoutumisen yli hallituskausien. Samoin kolmikannassa sopiminen tuo yhteiskuntarauhan sekä elinkeinoelämän ja ammattiliittojen tuen uudistuksille. Sopimisen malli tuo Keskustapuolueelle ansiota maltillisen ja neuvottelevan politiikan tekijänä.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

1 Puoluekokouksen mielestä työelämää ja työelä-
2 mäsäpolitiikkaa pitää edistää sopien ja neuvotellen.
3 Kolmikantamalli on ollut Suomen historiassa vah-
4 vuus, jolla on tehty työelämää koskevia tärkeitä
5 ratkaisuja.

6
7 Kolmikantaisen valmistelun jatkuvuus edellyttää
8 myös vastuuta keinoista, joilla Suomea saadaan
9 vietyä eteenpäin. Kolmikannan pitää olla etupai-
10 notteinen, eikä vain reagoida, kun työelämä muu-
11 tokset ovat käynnissä.

12
13 Keskusta odottaa aloitteellisuutta kolmikannan
14 puolelta. Työelämän tosiasiat pitää tunnustaa ja
15 osapuolilla pitää olla valmius uusien ajatusten
16 esille tuomiseen. Ennen kaikkea kolmikannalta
17 tarvitaan rohkeutta tehdä päätöksiä.

18
19 Puoluekokous pitää siis tärkeänä työelämän yleis-
20 sissä uudistuksissa, että ne valmistellaan yhdessä
21 työntekijä- ja työmarkkinajärjestöjen kanssa
22 asettaen työlle selkeät tavoitteet. Lopullinen vas-
23 tuu uudistusten etenemisestä on kuitenkin aina
24 eduskunnalla, jonka pitää tämä vastuu tarvittaessa
25 kantaa.

282. Kuopion Keskustaopiskelijat: Kohti nelipäiväistä työviikkoa

26
27 Työelämä on aina ollut enemmän tai vähemmän
28 muutoksessa. Ero nykyisessä muutoksessa on siinä,
29 että muutosvauhti on digitalisaation ja tekoälyn
30 etenemisen myötä aiempaa nopeampaa. Työaika
31 on kautta historian lyhentynyt ja keskeinen perus-
32 te sille on ollut tuottavuuden kasvu. Tuottavuuden
33 kasvun myötä myös elintaso on noussut. Näkyvin
34 seuraus tälle on ollut kulutuksen, ei vapaa-ajan
35 lisääntyminen. Planeetan kantokykykin huomioi-
36 den tämä on väärä suunta.

37
38 Työelämän viimeaikaiset muutokset ovat lisänneet
39 stressiä ja vaikeuttanut palautumista. Todellisen
40 vapaa-ajan puutoksen ongelma on myös todelli-
41 nen. Mielenterveys ja ihmisten jaksaminen nou-
42 sevat esille lähes kaikissa työelämää koskevissa
43 raporteissa. Nykyinen suoritusyhteiskunta on tör-
44 määssä seinään kovaa vauhtia. Työpahoinvoin-
45 nin hintalapusta on esitetty erilaisia arvioita mil-
46 jardeista kymmeneen miljardiin. Siksi Keskustalla
47 tulee olla selkeä visio tulevaisuuden työelämästä.

Yksi keskeinen osa tuota visiota tulisi olla siirtyminen kohti nelipäiväistä työviikkoa. Britanniassa toteutetussa laajassa nelipäiväisen työviikon kokeilussa tulokset olivat positiivisia. Työntekijöiden sekä fyysinen että henkinen terveys paranivat, stressitasot pienenivät, ahdistus, väsymys ja uni-ongelmat vähenivät. Samaan aikaan tuottavuus nousi.

Kuopion Keskustaopiskelijat esittää, että Keskusta edistää nelipäiväisen työviikon laajaa kokeilua Suomessa. Kokeilu voitaisiin toteuttaa esimerkiksi yrityksissä valtion tukemana tai julkisella sektorilla. Samalla voitaisiin määritellä, millaisilla ryhmillä on suurin tarve nelipäiväiselle työviikolle, esimerkiksi lapsiperheillä ja ruuhkavuosia elävillä nuorilla aikuisilla.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteen esitykseen valtion tukemasta laajasta kokeilusta eikä kannata laajemminkaan suoraa siirtymistä nelipäiväiseen työviikkoon, mutta pitää muutoin positiivisena yrityksissä ja työpaikoilla tapahtuvia kokeiluja työaikajoustoista ja -käytännöistä.

Puoluekokous ymmärtää yleisesti huolen, joka liittyy työssäjaksamiseen ja arjen haasteisiin.

Työelämässä pitää parantaa jouston mahdollisuuksia työnantajan ja työntekijän yhdessä sopimilla tavoilla. Erityisesti nuoremmat työntekijät odottavat nykyään, että työelämässä on joustoja.

Puoluekokous toivoo, että työelämässä otetaan entistä enemmän huomioon myös perhe-elämä ja ihmisten erilaiset elämäntilanteet työntekijän ja hänen läheistensä elämänsä kaikenlaisissa vaiheissa.

Keskusta on kannattanut joustavuuden lisäämistä myös esimerkiksi pikkulapsiperheiden osalta. Perhevapaaudistuksen myötä muotoutui uutena etuusmuotona osa-aikainen vanhempainvapaa. Puoluekokous näkee tarpeelliseksi selkeyttää ja kehittää edelleen nykyisiä perhe-etuuksia, joita voi saada osa-aikaisen työskentelyn ohessa.

Puoluekokous toteaa, että Keskusta on myös kannattanut työttömyysturvan suojaosan säilyt-

tämistä, joka on mahdollistanut ja kannustanut osa-aikaisten töiden tekemiseen.

283. Lauttasaaren Keskustaseura: Maahanmuuttajien palkkaamiseen on kannustettava ja rohkaistava

Tilastojen mukaan työllisyyskasvu on Suomessa ollut pitkälti vieraskielisten varassa, ja tässä erityisesti maahanmuuttajanaisten työllisyys on kohtenut. Lauttasaaren Keskustaseura esittää, että Keskusta päättää ryhtyä entistä vaikuttavampiin toimiin sen suhteen, että maahanmuuttajataustaisten, ei-kantaväestön työllistäminen olisi työnantajille entistä houkuttelevampaa ja mahdollisimman vaivatonta.

Sen lisäksi, että työnantajat palkkaisivat rohkeammin maahanmuuttajataustaisia työntekijöitä, tulisi myös Keskustan herätellä keskustelua siitä, milloin työtehtäviin. Useat tutkijat ovat nostaneet esiin, että Suomessa pitäisi kiinnittää enemmän huomiota siihen, että ulkomaalaistaustaiset saisivat nykyistä paremmin koulutustaan vastaavaa työtä. Tällä hetkellä tilanne on se, että Suomessa jää käyttämättä niin työpanosta kuin osaamista. Tämä tulisi korjata.

Maaliskuussa julkaistu maahan muuttaneiden työllistymistä tarkasteleva raportti (TEM) yhdisteli uudella tavalla Maahanmuuttoviraston tietoja ja Tilastokeskuksen laajoja rekisteriaineistoja. Tarkastelussa havaittiin, että eri perusteiden maahan muuttaneiden työllistymisessä ja ansiotuloissa on suuria eroja. 10 vuoden aikaikkunassa työllistymisen erot eri perusteiden saapuneiden ryhmien välillä kaventuvat selvästi, mikä on yllättävä ja positiivinen uutinen. Kymmenen vuoden kuluttua saapumisen jälkeen työllistymisaste vaihteli n. 80-60% välillä.

Suomessa on työvoimapula ja samaan aikaan Orpon hallitus vie vimmalla eteenpäin työelämä- ja sosiaaliturvauudistuksia, jotka voivat aiheuttaa suurta vahinkoa Suomen imagolle hyvänä maana tulla työskentelemään ja mihin rakentaa elämä pitkällä aikavälillä. Keskustan vuoden 2022 linjaus työperäisen maahanmuuton lisäämiseksi on edelleen tärkeä ja relevantti, ja siinä esitettyjen toimenpiteiden edistämistä on jatkettava määrätietoisesti.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous kannattaa työperäisen maahanmuuton lisäämistä ja ymmärtää haasteita, joita liittyy maahanmuuttajan työllistymiseen.

Puoluekokous näkee tärkeänä, että maahanmuuttajien työllistämistä kehitetään yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa siten, että työllistämisen kynnyks madaltuu. Asian edistämiseksi voitaisiin perustaa kolmikantainen työryhmä. Ratkaistavia asioita voisivat olla muun muassa maahanmuuttajien rekrytointiin, palkkaan, kielikoulutukseen ja työlupiin liittyviä kysymykset.

Maahanmuuttajien työllisyyden edistämiseksi työllistymisen alkuvaiheessa on hyvä selvittää yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa tarvetta mahdollistaa tilapäinen jousto palkkoihin työehtosopimustasolla sekä arvioida tarvetta lainsäädäntötasoiselle minimipalkkamallille.

Puoluekokous katsoo, että suomalaisista korkeakouluista vastavalmistuneille ulkomaalaisille tulisi myöntää työ- ja oleskelulupa viideksi vuodeksi. Anonyymien rekrytoinnin käyttöönottoon tulee kannustaa ja aloittaa suomen tai ruotsin kielen opetus viipymättä kotouttamisvaiheessa oleville maahanmuuttajille.

Suomen ja ruotsin kielen opetusta tulee kehittää nykyistä tehokkaammaksi ja laadukkaammaksi. Kotona lapsia hoitavien vanhempien kielikoulutuksesta tulee myös huolehtia. Kielikoulutukseen osallistumisen mahdollistamiseksi tulee huolehtia myös lasten hoitojärjestelyistä kielikoulutuksen aikana.

Puoluekokous katsoo, että on tarpeen arvioida myös valmistavan opetuksen tilannetta. Nykyisellään yhden vuoden valmistava opetus voi olla erityisesti ylemmille luokille siirtyvillä nuorilla aivan liian vähäistä maahanmuuttajataustaisen lapsen tai nuoren kielen oppimisessa ja integroitumisessa suomalaiseen koulumaailmaan. Arvioinnissa oli hyvä tarkastella kahden vuoden mittaisen valmistavan opetuksen mahdollisuutta.

284. Suomen Keskustanaiset: Naisten köyhyys uhkaa lisääntyä – Sukupuolten palkkaero jämähtänyt paikalleen

Palkkatyössä olevien naisten euro on yli 20 vuotta pysytellyt noin 80 sentissä miehiin verrattuna. Vuosina 2006–2020 voimassa olleen samapalkkaisuusohjelman ansiosta naisten euro on noussut nykyiseen 84 senttiin. Palkkaerot tuntuvat jämähtäneen paikoilleen.

Eroa on selitetty ammattien segregaatiolla, miesten urapainotteisuudella, naisten synnytyksistä ja lastenhoidosta johtuvilla töistä poissaoloilla.

Naiset pitävät edelleen pääosan perhevapaista. Epätasainen hoivavastuun jakautuminen vaikuttaa naisten tuloihin ja pätkii työuraa. Naisten köyhyysriskiä kasvattaa lisäksi se, että naiset työskentelevät miehiä useammin määrä- ja osa-aikaisissa työsuhteissa. Osa-aikatyötä tekevästä (17 prosenttia työvoimasta) naisia on 20 prosenttia ja miehiä 10 prosenttia. Nollatuntisopimuksilla töitä tekevästä 57 prosenttia on naisia ja naisilla nämä epävarmat työsuhteet kestävät paljon miehiä pidempään.

Suurimman osan yhden huoltajan perheistä muodostavat naiset. Köyhyysriski on suurempi silloin, kun yksinhuoltaja on nainen.

Naisten köyhyys ja eriarvoisuus kasvaa eläkkeelle siirryttäessä. Naisen eläke-euro on 74 senttiä miesten euroon verrattuna. Kun naisten tulotaso on töissä ollessa ollut jo valmiiksi alempi, köyhyys uhkaa naisia helpommin. Yli 75-vuotiaista naisista 27 prosenttia on pienituloisia, yli kaksinkertainen määrä miehiin verrattuna. Vaikka yrittäjien joukossa toimialojen eriytyminen mies- ja naisaloihin ei ole yhtä syvä kuin palkkatyössä, myös naisyrittäjien tulotaso jää keskimäärin 16 prosenttia alemmaksi kuin miesten.

Näyttää siltä, että naisten palkkatasa-arvo ei kohtuullisesti parantunut työehtosopimusneuvotteluissa eikä palkkaohjelmilla. Asian käsittely on juuttunut kiistelyyn laskentametodeista ja tilastoista. Tosiasia on se, että naisten tulotaso on kaikissa elämän vaiheissa heikompi ja epävarmempi kuin miesten. Tämä pitää tunnustaa ja tunnustaa sekä ryhtyä kiistelyn sijaan korjaaviin toimenpiteisiin.

Suomen Keskustanaiset esittää, että Suomen Keskusta kiinnittää erityistä huomiota palkkatasa-arvon edistämiseen ja myös työmarkkinoiden piiloisten epätasa-arvoa ylläpitävien rakenteiden murtamiseen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen tavoitteeseen palkkatasa-arvon edistämisestä.

Puoluekokous puolustaa työelämän tasa-arvoisuutta ja työntekijöiden yhdenvertaista kohtelua.

Keskusta ei hyväksy vientivetoista palkanmuodostusmallia siinä muodossa, mitä Orpon hallitus on kaavaillut. Vientivetoista palkanmuodostusta sinänsä tarvitaan, mutta ei siten että lailla säädetäisiin esimerkiksi rajauksesta valtakunnansovittelijan toimintamahdollisuuksiin. Tarvitaan myös poikkeuskäytännöt, jotta naisvaltaiset alat eivät jää ikuisen palkkakuoppaan. Keskusta ei kannata vientivetoisen palkkamallin kirjaamista lakiin.

Puoluekokous kannattaa palkkatasa-arvoa, mutta muistuttaa samalla, että palkkatasa-arvo tar-koittaa sitä, että yhtä vaativista tehtävistä tulee maksaa sama palkka samanlaisen osaamistason omaaville työntekijöille riippumatta heidän sukupuolestaan.

Aloitteessa kuvataan tällä hetkellä naisten ja miesten välisen palkkaepätasa-arvon taustalla olevia tekijöitä, kuten työtehtävien ja ammattien jakautumista vahvasti naisten ja miesten ammat-
tialoihin.

Eri ammattialojen työntekijöiden sukupuolivou-mien oikaiseminen on puoluekokouksen mielestä erittäin tärkeä tavoite, joka voi tasata sukupuolten välistä palkkaeroa. Keskusta kannattaa ammat-tialojen välisen eriytymisen purkamista erilaisin keinoin.

Yhtenä pidemmällä aikavälillä vaikuttavana keino-na voi olla koulujen opinto-ohjauksen kehittämi-nen ja eri ammattialojen tekeminen nuorille tu-tummaksi. Silloin kynnys hakeutua opiskelemaan perinteisesti vahvasti sukupuolituneelle alalle laskee myös toisen sukupuolen edustajilla.

285. Uudenmaan Keskustanuoret: Äiti- ys vai ura vuonna 2024? Suomi ansait- see syntyvyyskuoppansa

Noin joka neljäs 25–34-vuotiaista naisista on määräaikaaisessa työssä. Tämä johtaa siihen, ettei monilla äideillä ole työtä, johon palata vanhempai-nvapaan jälkeen tai perheen perustamista viivästy-tetään työpaikan menettämisen pelossa.

Työelämän on muututtava naisille tasa-arvoiseksi ja ajatus äitiydestä työmarkkinariskinä on loputta-va – niin rakenteellisesti kuin julkisessa keskuste-lussa. Äitien tai äidiksi haluavien on voitava luottaa siihen, että heillä on paikka työelämässä, riittävä toimeentulo ja mahdollisuudet mielekkäällä uralla myös lapsen saamisen jälkeen

Yhä vuonna 2024 vanhemmuus on riski naiselle, siitäkin huolimatta, että tasa-arvoisen vanhemmuuden eteen on vanhempainvapaiden uudis-tuksessa tehty työtä. Valitettavan usein raskaana oleva nainen ei saa jatkoa määräaikaaiselle työleen, ennen kuin palaa perhevapaalta. Tällainen aiheut-taa perhevapaaseen ylimääräistä kuormitusta sekä pelkoa työttömyydestä ja toimeentulosta. Työpai-kan puute voi myös siirtää työelämään siirtymistä vastoin vanhemman omaa toivetta.

Lapsettomien naisten kohdalla pelko uralta pu-toamisesta ja taloudellisesta toimeentulosta voi siirtää lapsihaaveita, silläkin uhalla, että lapsen-saanninmahdollisuudet voivat myöhemmin laskea ja tahaton lapsettomuus lisääntyä.

Julkisessa keskustelussa esiintyy puhetta koti-hoidontuesta ja sen negatiivisista vaikutuksista naistentyöelämään siirtymiselle. Tällainen nä-kökulma vie keskustelua väärään suuntaan: yh-teiskunnallinen ongelma pyritään ratkaisemaan yksilöihin kohdistuvilla toimenpiteillä. Kotihoi-dontuella olemisen kannusteiden sijaan meidän tulisi keskustella siitä, että naisille ja äideille olisi mielekkäitä vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia palata työelämään.

Seuraavia asioita olisi otettava tässä huomioon:

1. Pelkkä puhe tasa-arvoisesta työelämästä ei riitä. Naisten työsuhteiden saaminen määräaikaisten

tehtävien sijaan vakituiseksi pitää olla koko yhteiskunnan tavoite. Naiset työskentelevät miehiä useammin julkisella sektorilla ja esimerkiksi julkisen sektorin leikkauksissa tulee huomioida vahvasti sukupuoli- ja perhevaikutukset. Se, että työsuhteet julkisella sektorilla sidotaan muun muassa projektien kestoihin on ongelmallista ja lisää määräaikaishuuksia.

2. Vanhempien tulee saada erityistä tukea työllistämiseen vanhempainvapaiden loputtua, kun työelämään siirtyminen on ajankohtaista. Muun muassa nuorille on tarjolla Nuorisotakuu, joka takaa, että nuorelle tarjotaan esimerkiksi työtä, koulutusta ja uravalmennusta. Vastaavan voisi ylettää myös vanhempainvapaalta palaaviin, joilla ei ole työtä. Myös vuorotteluvapaan sijaisuuksia hakevien poikkeuslinjaukset voisi ulottaa vanhempainvapaalta palaaviin: usein lapsen saavien kohdalla yhdistyvät nuori ikä ja se, että työkokemusta omalta alalta on verrattain vähän. Edellisestä työkokemuksesta ennen vanhempainvapaata voi olla jo aikaa.

3. Kaikki vanhempainvapaisiin ja raskauteen liittyvien poissaolojen kulut tulee korvata työnantajille täysimääräisinä. Mahdollisuus tarjota ylimääräistä taloudellista tukea työnantajalle on selvitettävä, jotta työnantajalla olisi intressi jatkaa määräaikaishuusia työsopimuksia vanhempainvapaan aikana ja sen päätyttyä.

4. Yhteiskunnallinen keskustelu on oltava perhe- myönteisempää ja suhtautuminen vanhemmuuteen positiivista. Riskeihin perustuva, negatiivinen puhe työelämästä ja perheellistymisestä on loputtava.

Lopuksi, naisten määräaikaiset työsuhteet ja sen tuomat epävarmuudet elämässä eivät nosta syntyyvyyttä. Tasa-arvoinen työelämä on ja tulee olla selvästi aiempaa vahvemmin yhteiskunnallinen päämäärä, johon on etsittävä ratkaisuja muuttamalla rakenteita. Nykyisellä epätasa-arvoisella tilanteellaan Suomi ansaitsee syntyyvyyskuoppansa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa myös Suomen Keskustanaisten aloitteeseen (numero 284) antamaansa vastaukseen.

1 Puoluekokous toteaa lisäksi, että tasa-arvo ja yh-
2 denvertaisuus yhteiskunnassa ja työelämässä ovat
3 Keskustalle tärkeitä arvoja. Ne pitää ottaa huo-
4 mioon kaikilla politiikan osa-alueilla. Aloitteessa
5 esitetään tasa-arvon edistämiseksi hyviä keinoja,
6 joihin puoluekokous yhtyy.

7
8 Lainsäädännöllä on pyritty parantamaan eri tavoin
9 sukupuolten välistä tasa-arvoa työelämässä. Tätä
10 työtä tulee edelleen jatkaa. Puoluekokous toteaa
11 kuitenkin, että lainsäädännön ohella iso merkitys
12 on ihmisten asenteilla työelämässä ja laajemmin-
13 kin yhteiskunnassa. Niiden muuttaminen ei tapah-
14 du vain politiikan keinoin.

15
16 Syntyvyys on Suomessa tällä hetkellä historiallisen
17 matalalla tasolla ja se haastaa jatkossa koko yh-
18 teiskuntamme rakenteet ja toimivuuden. Matala
19 syntyvyys tulee näkymään jatkossa työelämään
20 siirtyvien ikäluokkien merkittävänä pienenemise-
21 nä, ellei maahanmuutto paikkaa asiaa.

22
23 Puoluekokous pitää erittäin tärkeänä perheystä-
24 vällisyyden ja lapsimyönteisyyden lisäämistä sekä
25 puheissa että käytännön teoissa.

286. Etelä-Pohjanmaan Keskustanai- set: Tasa-arvoa eläkekertymään, per- hevapaisiin ja varusmiespalvelukseen

30
31 Suomi on monien tilastojen mukaan tasa-arvon
32 mallimaa. Suomalaisnaiset saivat äänioikeuden
33 1906, tasa-arvoasiain neuvottelukunta perustettiin
34 vuonna 1972, ensimmäisen kerran tasa-arvo-
35 ohjelma oli hallitusohjelmassa vuonna 1980 ja
36 tasa-arvolaki tuli voimaan 1987.

37
38 Meillä ovat asiat periaatteessa hyvin. Parannetta-
39 vaa kuitenkin löytyy.

40
41 Tasa-arvolaki kieltää syrjinnän raskauden ja per-
42 hevapaiden perusteella, mutta laki ei takaa tasa-
43 arvoa palkassa tai eläkkeessä perhevapaille olleelle
44 vanhemmalle. Eläkettä tulisi kertyä myös kotihoi-
45 don tuen ajalta viimeisten 12 työssäolokuukauden
46 ansioiden mukaan, eikä nykyisin käytäntönä ole-
47 van kiinteästi sovitun (857,15 euroa/kk) summan
48 mukaan.

49
50

Määräaikaisen työsuhteen jatko ei saa olla katkolla perhevapaalta palaavalle.

Tasa-arvo hakee muotoaan myös varusmiespalveluksessa. Armeijan johtajakoulutusta arvostetaan työmarkkinoilla. Koko ikäluokan kattavissa kutsunnoissa voitaisiin valikoida osa ikäluokasta asepalvelukseen ja osa toisenlaisiin maanpuolustus- tai kriisiajan tehtäviin. Sukupuolen sijaan valinnat tulisi tehdä kutsuntoihin osallistuvien kykyjen ja mielenkiinnon kohteiden mukaan.

Etelä-Pohjanmaan Keskustanaiset esittää, että Keskusta ryhtyy toimiin edellä mainittujen epäkohtien korjaamiseksi ja siten sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain ja viittaa lisäksi Suomen Keskustanaisten (numero 284) ja Uudenmaan Keskustanuorten (numero 285) aloitteisiin antamiinsa vastauksiin.

Vuonna 2022 voimaan tullut perhevapaaudistus mahdollistaa aiempaa paremmin perhevapaiden tasaisemman jakamisen molempien vanhempien kesken. Asenteiden ja toimintatapojen muuttaminen vaatii kuitenkin usein pidemmän ajan. Keskusta pitää tärkeänä, että kaikilla työpaikoilla suhtaudutaan myönteisesti isien perhevapaiden käyttöön ja kannustetaan myös heitä siihen.

Hoitovapaan ajalta on kertynyt eläkettä vuoden 2005 alussa voimaan tulleesta eläkeuudistuksesta lähtien. Puoluekokous pitää tärkeänä, että hoitovapaan ajalta kertyy myös jatkossa eläkettä. Tavoitteena tulee olla indeksikorotusten lisäksi tasokorotuksen tekeminen eläkekertymän perusteena käytettävään kiinteään summaan. Kotona tehtävä työ on erittäin arvokasta ja arvostusta tulee osoittaa myös tällä tavalla.

Puoluekokous toteaa, että oikeus ja velvollisuus puolustaa maata kuuluu jokaiselle suomalaiselle. Puoluekokous kannattaa koko ikäluokkaa koskevaan palvelusvelvollisuuteen siirtymistä. Asevelvollisuuden uudistaminen on tärkeää sekä tasa-arvon kannalta että riittävän reservin kouluttamiseksi ikäluokkien pienentyessä.

1 Ensimmäinen askel on koko ikäluokkaa koskevat
2 tulevaisuuskutsunnat. Samalla nuorten naisten
3 kynnys hakeutua vapaaehtoiseen asepalvelukseen
4 madaltuisi.

5
6 Seuraava askel olisi yleinen koko ikäluokan ja
7 tehtävien vaatimustasosta riippuen kestoltaan
8 tasa-arvoinen palvelusvelvollisuus, jossa ensisijai-
9 nen palvelusmuoto edelleen olisi asepalveluksen
10 suorittaminen.

11
12 Puoluekokous katsoo, että siviilipalvelusta on uu-
13 distettava tukemaan kokonaisturvallisuutta, kuten
14 väestönsuojelua, kyberturvaa, palo- ja pelastus-
15 tointa ja ympäristötuhojen torjuntaa. Myös siviili-
16 tehtävistä on muodostettava kriisiaikojen reservi.

17
18 **287. Uudenmaan Keskustanuoret: Ay-**
19 **liikkeiden on otettava mallia MTK:sta**
20 **ja mukauduttava kehityksen mukana**
21 **voima- ja painostuskeinoja käyttävistä**
22 **lakko-liikkeistä edunvalvonta organi-**
23 **saatioiksi**

24
25 Ammattiyhdistysliikkeiden on mukauduttava ja
26 muututtava nykypäivään sopiviksi asiallisiksi edun-
27 valvonta- ja ammattiorganisaatioiksi. Esimerkkiä
28 voi ottaa muun muassa Maa- ja metsätaloustuotta-
29 jain Keskusliitto MTK ry:stä.

30
31 Maa- ja metsätaloudessa on oivallettu, että kehitys
32 ja eteenpäin meneminen ovat välttämättömiä.
33 Näin tapahtui muun muassa, kun liityimme Eu-
34 roopan unioniin ja kansainvälisille hyödykemark-
35 kinoille. Toinen oivallus on ollut se, ettei lakkoilu
36 johda mihinkään rehdin positiiviseen lopputulok-
37 seen. Päin vastoin esimerkiksi elintarvikkeiden luo-
38 vutuslakko tai puun myyntikielto osuvat kaikkein
39 pahimmin työntekijään itseensä puhumattakaan
40 muusta yhteiskunnasta.

41
42 Asia on samoin myös työntekijä puolella SAK:ssa
43 sekä muissa Ay-liikkeissä.

44
45 Kokonaisvaltaisesti tarkasteltuna pitkistä poliittis-
46 ta lakoista koituu huomattavasti enemmän hyötyä
47 kuin haittaa. Lakkojen pitkittyessä niiden hintalap-
48 pu kasvaa ja negatiivisia haittavaikutuksia kohdis-
49 tuu työnantajayrityksiin, valtion talouteen, viat-
50 tomiin sivullisiin yrityksiin, pieniin sellaisiin sekä

viattomiin sivullisiin kuluttajiin sekä pahimmassa tapauksessa lakkoilevaan työntekijään itseensä.

Laajojen lakkojen sijaan olisi paljon mielekkäämpää järjestää suuria ja huolellisesti organisoituja marssseja tai muunlaisia mielenosoituksia. Marssilla tai mielenilmauksilla ei aiheutettaisi haittaa sivullisille, viattomille sekä yhteiselle Suomenmaalle. Mielenilmaukset myös tapahtuisivat niin, että työtehtävät tulevat hoidetuksi ja muu ulkopuolinen yhteiskunta esimerkiksi liikenne ei kärsi merkittävästi.

Maine kiirii aina itsensä edelle. Myös kilpailukykyämme sekä houkuttavuutemme ja luotettavuutemme ulkomaalaisten kauppakumppaniemme ja investoivien yritysten silmissä laskee ropisten lakkojen vain jatkuessa ja pitkittyessä. Myös lakkoherkkyys sekä niiden yleisyys Suomessa laskevat Suomen kiinnostavuutta merkittävänä investointikohteena.

Suomi on myös tunnettu vahvana korporaatioiden yhteiskuntana. Osa etujärjestöistä on muuttunut ja kehittynyt, kaikki eivät. Mielipiteen ilmaisu, mielenosoitukset, some- verkko- ja lehtikampanjat, lobbaaminen ja kaikenlaiset marssit ovat hyvää ja toivottua kansalaisaktivismia ja kampanjointia. Ne ovat kuitenkin rehtejä, kevyempiä ja suunnatonta haittaa aiheuttamatonta järkiperaista toimintaa. Seuraava vaikuttamisen paikka tulee jo muutaman vuoden päästä uusissa eduskuntavaaleissa. Eikä vaikuttamistyö rajoitu suinkaan siihen, vaan sitä tehdään jatkuvalla syötöllä ja kaikkialla.

Liian vahvat korporaatiot sekä etujärjestöt toimivat myös kehityksen jarruttajina sekä lakkoilemalla taantumuksen ja taloudellisten tappioiden luoja. Ajatellaanpa SAK:n ja MTK:n ”syyskuun kihlauksen” tapainen lähentyminen. SAK esittää valtakunnallista yleislakkoa ja MTK vilauttaa elintarvikkeiden luovutuslakkoa. Tällaisessa hirmuskenaariossa mikä tahansa hallitus saadaan polvilleen ja antautumaan ehdoilta. Tällaisessa tilanteessa voisimme periaatteessa heittää eduskuntavaalit romukoppaan, jos jokin etujärjestö tai useammat yhdessä pystyvät vain omasta mielenilmauksestaan estämään joka ikinen kerta kyseessä olevan hallituksen suunnittelemat pakolliset kehitykset ja uudistukset tai hajottamaan jopa eduskunnan. Touhu kuulostaa jopa presidentti Urho Kekkoselta.

1 Tällaisessa tilanteessa Suomi ei ole kehityksen
2 tiellä, konkelo sen kuin kasvaa kaiken aikaa. Suomi
3 tarvitsee molempia, ahkeria ja reippaita työnteki-
4 jöitä sekä työtä tarjoavia työnantajia. Tälläkin het-
5 kellä moni työtön etsii tuskissaan ja tosissaan työ-
6 paikkaa itsellään, kun samanaikaisesti osa heittää
7 kirjaimellisesti hanskat tiskiin ja lopettaa työnteon.

8
9 Työttömien työnhakijoiden lisäksi Suomessa on
10 monta pienituloista perhettä sekä yksinhuoltajaa
11 ja haastavassa taloudellisessa tilanteessa olevia
12 pieniä yrityksiä, jotka taistelevat arjessaan päivästä
13 toiseen, eivätkä voi lopettaa työntekoa ja ruveta
14 lakkoilemaan, jos siltä tuntuu. Tällaisella hetkellä
15 töitä olisi vieläkin enemmän tarjolla. Työehdoista
16 pitää keskustella, ei kiukutella.

17
18 Meidän täytyy saada suomalaisen yhteiskunnan
19 talous taas kasvun tielle. Parhaimpia keinoja ovat
20 esimerkiksi uusien innovaatioiden ja kasvuyritys-
21 ten luominen sekä työn tehokkuuden ja tuotta-
22 vuuden kasvattaminen.

23 [Puoluehallituksen vastausesitys:](#)

24 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

25
26 Puoluekokous korostaa, että asioista tulee suo-
27 malaisessa yhteiskunnassa neuvotella ja sopia, ei
28 riidellä ja sanella.

29
30 Keskusta katsoo, että jokainen järjestö ja organi-
31 saatio hoitaa omaa rooliansa ja tehtävänsä sekä
32 rakentaa omalla tavallaan suomalaista luottamus-
33 yhteiskuntaa. Kaikilla järjestöillä on oikeus valita
34 toimintatapsansa, kunhan ne ovat suomalaisen
35 lainsäädännön puitteissa.

36
37 Puoluekokous kannustaa eri järjestöjä keskinäi-
38 seen vuoropuheluun ja sopimiseen.

39 **288. Pohjois-Savon Keskustanuoret:** 40 **Suomen venäläisten saatava tasa-ar-** 41 **voista kohtelua**

42 Suomenvenäläisille riski tulla syrjityksi on kasvanut
43 Venäjän hyökkäyssodan alettua. Tämä on Suomen
44 yhdenvertaisuusarvojen ja -lakien vastaista.

45
46
47
48
49
50

Syrjintää tapahtuu Suomessa myös ilman erityisiä olosuhteita, mutta suomenvenäläiset ovat erityisen hankalassa asemassa Venäjän hyökkäyssodan vuoksi. Suomenvenäläisten mahdollisuuksia saatetaan rajoittaa pakote- tai turvallisuussyistä. Tämänkaltainen syrjintä on kuitenkin Suomen arvoja sekä yhdenvertaisuuslakia vastaan. Venäjän toimia vastustaessamme on äärimmäisen tärkeää tehdä töitä minimoidaksemme omiin kansalaisiimme kohdistuva haitta, vaikka heillä olisikin Venäjän kansalaisuus. Suomenvenäläisten reilulla kohtelulla vähennämme myös Venäjän mahdollisuuksia käyttää suomenvenäläisiä propaganda välineinä.

Suomenvenäläisille tulee taata reilut ja samantyyppiset mahdollisuudet kuin muillekin suomalaisille, kuten on arvojemme ja lakiemme mukaista.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen henkeen.

Ihmiset ovat yhdenvertaisia taustastaan riippumatta. Keskusta ei hyväksy minkäänlaista rasismia, syrjintää tai vihapuhetta ketään kohtaan.

Puoluekokous kuitenkin muistuttaa, että yhdenvertaisuus ja pakotteet eivät ole rinnastettavissa toisiinsa. Venäjän hyökkäyssodan takia Eurooppa on seissyt yhtenäisenä Ukrainan tukena ja kansainväliset pakotteet ovat olleet yksi keino valikoida massa.

289. Mikkelin Keskustanaiset: Keskustan sinkkunaiset kutsuttava hirvipei- jaisiin

Mikkelin Keskustanaiset esittää, että Keskustanaisen sinkkunaiset pitää kutsua hirvipeijaisiin. Taavoitteena on tutustuttaa maaseutualueilla asuvia sinkkuja toisiinsa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Hirvipeijaiset ovat kansallista perinnettämme. Puoluekokous kuitenkin muistuttaa, että hirvipeijaisiin pitää kutsua kaikki sinkkunaiset ja -miehet,

jotta aloitteessa esitetty tavoite toteutuisi mahdollisimman hyvin.

Puoluekokous toteaa, että vastuu kutsuista on paikallistasolla. Keskusta kannustaa asiassa, mutta ei voi lähteä kutsumaan ihmisiä metsästyssseurojen peijaisiin ympäri Suomenmaan.

Maaseutu, maa- ja metsätalous, elintarvikkeet ja eräkysymykset

290. Mikkelin Keskustanaiset: Suomen huoltovarmuudessa on otettava ruokajärjestelmämme kokonaistarkasteluun

291. Keskustan Luopajärvi-Täivalmaan paikallisyhdistys: STOP talonpojan tappolinja

292. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Viljelykasvien jalostuksessa voitava käyttää geeniteknikkaa

293. Keskustan Pyhäjärven Jokikylän paikallisyhdistys: Vasikankasvatustuki

294. Keskustan Virtain kunnallisyhdistys: Maa- ja metsätalousministeriön asettaman työryhmän raportin mukaisen muutoksen hylkääminen

295. Keskustan Alahärmän Alapään paikallisyhdistyksen naisjaosto: Suomeen ulkomailta tuotavilta elintarvikkeilta pitää vaatia sama taso kuin kotimaissa tuotetuilta

296. Keskustanaisten Kymenlaakson piiri: Ravinnon hyvä proteiini turvattava kaikille

297. Keskustan sosiaali- ja terveystieteellinen seura: Energiajuomien myynti lapsille kiellettävä

298. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: EU:n vaatimien ennallistamistoimien ja yksityismetsien monitoroinnin torjuminen

299. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: Puun arvon nostaminen ja puutuoteteollisuuden palauttaminen tiukkasyisen puun markkinoilla ja jalostuksella

300. Pirkanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Uudenmaan ja Kainuun keskustanuoret: Turkistuotanto ajettava alas hallitusti

301. Keskustan Turun seudun paikallisyhdistys: Turkistarhattomaan Suomeen

302. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Ei valtion tukia turkistarhaukselle

303. Uudenmaan Keskustanuoret: Keskustan on palattava takaisin kaikki luonnonvara-alan yrittäjät yhdistäväksi voimaksi aina turveyrittäjistä turkistarhaajiin.

304. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: Suurpetopoliitiikkaan kansallista päätösvaltaa

305. Keskustan Yppärin paikallisyhdistys: Suden kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistaminen

306. Keskustan Turun seudun paikallisyhdistys: Haitallisten eläinten kannanhoidollinen vähentäminen

307. Keskustan Pielisensuun paikallisyhdistys: Suurriistavirka-avun antamisen toimintaedellytysten turvaaminen

308. Keskustan Ruoveden paikallisyhdistys: Valtion kalastuksenhoitomaksu eläkeläisille ilmaiseksi

309. Keskustaopiskelijat: Vaelluskalojen asema Suomessa turvattava

290. Mikkelin Keskustanaiset: Suomen huoltovarmuudessa on otettava ruokajärjestelmämme kokonaistarkasteluun

Suomen huoltovarmuudessa on otettava ruokajärjestelmämme kokonaistarkasteluun. Ukrainan sota nosti esille Suomen huoltovarmuuden ja kotimaisen ruoantuotannon tärkeyden. Suurin osa suomalaisista arvostaa kotimaista ruoantuotantoa. Haasteena ja ongelmana on, että ruokajärjestelmämme tarkastellaan osatekijöittäin, jolloin järjestelmään jää niin sanottuja heikkoja lenkkejä.

Mikkelin Keskustanaiset ry esittää, että Keskusta ryhtyy systemaattisesti edistämään Suomen huoltovarmuudessa tärkeänä osana olevan ruokajärjestelmämme laaja-alaista varmistamista. Tämä sisältää mm. seuraavat asiat:

- Ruokaa tulee tuottaa ja jalostaa hajautetusti eri puolilla Suomea. Ruoantuotannon tuotantoedellytyksiä eri puolilla Suomea tulee edistää (mm. uudet satovarmat lajikkeet, uudenlaiset viljelymenetelmät, edulliset energiaratkaisut) ja tarvittaessa tukea valtion toimesta.

- Elintarvikkeiden varastointi huoltovarmuuden turvaamiseksi tulee olla hajautettua. Hajautettu ratkaisu tukee myös normaaleissa olosuhteissa kotimaisen ruoan, erityisesti paikallisten raaka-aineiden, käyttöä ja vähentää logistiikkakustannuksia.

- Ruokahuollon logistiikkaratkaisut tulee ottaa tarkasteluun, jotta elintarvikkeiden jakelu toimii kriisinkin keskellä. Valtion tulee tukea uusien, innovatiivisten logistiikkaratkaisujen tuotekehitystä sekä varmistaa, että nykyinen logistiikka-infra pysyy kunnossa.

Ruoantuotanto, jalostus, varastointi ja logistiikka tulee sovittaa yhteen toimivaksi ja varmaksi ruokajärjestelmäksi.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Keskusta vastustaa keskittämistä ja näkee aloitteessa esitettyjen toimenpiteiden edistämisen tärkeänä. Ruokaa on voitava tuottaa koko Suomessa. Tähän velvoittaa myös jäsenmaita sitova EU:n perussopimus. Ruuantuotannon tulevaisuudesta ja sen mahdollisuuksista on huolehdittava aktiivisesti myös EU:n tasolla.

Puoluekokous korostaa sitä, että paikallisen viljelyn aktiivinen kehittämistyö ja maaseudun elinvoimaisuus ovat avaintekijöitä huoltovarmuuden ja itsenäisen ruokatuotannon edistämisessä. Vahvistamalla huoltovarmuutta ja panostamalla kotimaiseen ruoantuotantoon vastaamme myös tulevaisuudessa globaaleihin haasteisiin.

Puoluekokous pitää myös erityisen tärkeänä koko Suomen tie- ja tietoliikenneverkoston ylläpitoa ja kehittämistä.

Maatalouden tukitoimien ohella on olennaisen tärkeää varmistaa, että ruuantuotantoon keskittyvälle tutkimustoiminnalle sekä logistiikkaratkaisujen kehittämiselle osoitetaan riittävät resurssit. Nämä toimenpiteet tukevat ruuantuotannon huoltovarmuuden vahvistamista ja kestäväen ruoantuotantojärjestelmän kehittämistä koko Suomessa.

291. Keskustan Luopajarvi-Taivalmaan paikallisyhdistys: STOP talonpojan tappolinja

Maatiloilla on mennyt jo pitkään huonosti. Kriisistä on syntynyt jo krooninen. Shokit talouteen ovat vaikeuttaneet tilannetta vielä entisestään. Rakennekehitys sekä tilakokojen kasvu ovat mahdollistaneet tuottavuuskehityksen jatkumisen positiivisesti. Kaikki nämä parannukset on kuitenkin kaupan toimesta ulosmitattu eikä parantanut tuottavuus ole juurikaan näkynyt tuottajilla itsellään.

1 Elintarvikemarkkinan voimakkaiden toimijoiden
2 sekä tuotantopanosten kaupasta vastaavien yritysten pitäisi alkaa tajuta, että näin ei voi jatkua. Viime
3 vuosina ollaan nähty jo suurienkin sekä moder-
4 neilla toimintatavoilla toimivien tilojen lopettavan
5 tai ajavan toimintaansa alas. Monilla näillä tiloista
6 on ollut nuoria yrittäjiä.

8

9 Syy tähän on täysin selvä ja löytyy liiketoiminnan
10 perusteiden oppikirjasta. Kaikista parhaiten pär-
11 jäävillä tiloilla on tällä hetkellä ainoastaan mah-
12 dollisuus ylläpitoinvestointeihin, jotka ovat välttämättömiä. Uusia toimintaa kehittäviä investointeja
13 pystytään tekemään vain pieniä määriä näillä par-
14 haiten pärjäävillä tiloilla. Ei tule kuuloonkaan, että
15 yrittäjä saisi omalle työnsä kohtuullista korvausta
16 eikä ainakaan yritykseen investoimalleen varallisuudelle tuottoa.

19

20 Tämän ollessa tilanne muutamalla parhaiten pär-
21 jäävällä prosentilla kaikista maatiloista, on loppuilla
22 40 000 maatilalla tilanne mahdoton. Kun tiloilla ei
23 ole varaa edes välttämättömiin investointeihin ei
24 sitä tuotantoa tulevaisuudessa ole. Vaikka tilan-
25 ne paranisi niin, että investointeihin on varaa, ei
26 uusia alalla työskenteleviä kiinnosta sitoa kaikkea
27 aikaansa sekä rahaansa tuottamattomaan toimintaan, jossa tiedossa on vain työleiri.

29

30 Me Luopajarvi-Taivalmaan keskustalaiset vaadimme
31 päättäjiltä oikeasti kovia toimia tilanteen korjaamiseksi. Muutamia ehdotuksia ovat esimerkiksi
32 K- ja S-ryhmän duopolin lopettaminen jakamalla
34 molemmat ketjut eduskunnan päätöksellä neljäksi
35 eri yritykseksi. Lisäksi voitaisiin asettaa maksuja
36 tuonti ruualle, joka ei vastaa tuotantomme tasoa.
37 Antibiootti- sekä salmonella vapaus pitää näkyä
38 tuottajien saamassa hinnassa. Tämä pitää saada
39 koskemaan myös Euroopan sisäistä markkinaa.

40

41 Keskustan on aika olla suoraselkäinen asian suhteen ja ottaa vapaan talonpojan asia taas aatteen
42 keskiöön.

44

Puoluehallituksen vastausesitys:

46

47 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen osittain.

48

49

50

Pitkään jatkunut kannattavuuskriisi maatalousyri-
tyksissä on todellinen. On kestänyt, että se,
joka tekee eniten, saa vähiten.

Keskusta on sitoutunut tekemään toimia tilanteen
parantamiseksi. Elintarvikemarkkinalain kautta on
pyritty parantamaan viljelijän asemaa. Silti kan-
nattavuuden parantamiseksi on tehtävä edelleen
aktiivisesti toimia ja erityisesti Suomessa päivittäis-
tavarakaupan keskittymisen aiheuttamiin toimiin
on puututtava vahvemmin. Siksi elintarvikemarkki-
nalakia olisi vahvistettava entisestään.

Suomalaisen turvallisen ja terveellisen ruuan
takaavat kotimaiset tilat. Siksi tiloja on kannustet-
tava investoimaan, sillä vain kannattavat ja inves-
toivat tilat takaavat tulevaisuudessa suomalaisen
ruokaturvan.

Puoluekokous ei kannata ajatusta ylimääräisistä
tuontimaksuista ulkomaiselle ruualle, sillä se ei ole
myöskään EU:n sisämarkkinoiden mukaista. Mutta
on varmistettava, että suomalaiset viljelijät eivät
joudu epäreiluun kilpailutilanteeseen tuontielin-
tarvikkeiden osalta. On vaikutettava EU-päätöksen
tekoon siten, että kaikkialla Euroopassa ruoka
tuotetaan yhtä tiukoilla tuotantokriteereillä kuin
suomalaiset viljelijät sen tekevät.

Puoluekokous katsoo, että kotimaisen kulutuk-
sen lisääminen esimerkiksi julkisten hankintojen
kautta vahvistaa huoltovarmuutta ja ruokaturvaa
kaikkialla Suomessa. Se tukee myös viljelijöiden
toimeentuloa.

292. Varsinais-Suomen Keskustanuoret: Viljelykasvien jalostuksessa voitava käyttää geeniteknikkaa

Varsinais-Suomen Keskustanuoret ehdottaa, että
viljelykasvien jalostuksessa on voitava jatkossa
käyttää geeniteknikan työkaluja.

Geeniteknikan sovellusten avulla pystyttäisiin
jalostamaan entistä tarkemmin tarpeisiimme vas-
taavia lajikkeita. Tällä hetkellä viljelykasveja joudu-
taan jalostamaan enemmän sattumanvaraisemmin
keinoin. Mikään tieteellinen pohja ei tue Euroopan
unionin nykyistä linjaa siitä, ettei geenieditointia
sallita viljelykasvien jalostamisessa. EU:n ulko-

1 puolella geenieditointia on jo hyödynnetty hyvin
2 kokemuksiin.

3
4 Maailman ruokaturvan kannalta on ensiarvoisen
5 tärkeää, että viljelijät saavat mahdollisimman
6 suuria satoja. Tällä hetkellä ruokaturvaa uhkaavat
7 muun muassa Ukrainan sota, ilmastonmuutos sekä
8 alan kannattamattomuus. Geeniteknikalla kyet-
9 täisiin vaikuttamaan tehokkaasti ja tarkasti lajik-
10 keiden satovarmuuteen, säänkestävyyteen, viljan
11 laatuun sekä satotasoon.

13 Puoluehallituksen vastausesitys:

14
15 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

16
17 Kasvijalostustekniikat ovat kehittyneet merkittä-
18 västi viime vuosikymmeninä ja uusia tapoja on
19 tullut osaksi perinteistä jalostustoimintaa. Euroop-
20 palainen kasvinjalostus on ollut polttopisteessä
21 pitkään, kun EU:n tuomioistuin linjasi uudet kasvi-
22 jalostustekniikat geenimuunteluksi vuonna 2018.

23
24 Puoluekokous sanoo ei GMO-geenimuuntelulle,
25 mutta suhtautuu positiivisesti tieteellisesti turval-
26 liseksi todistettujen uusien jalostustekniikoiden
27 käytön sallimiselle. Euroopan komissio on myös
28 antanut lakiehdotuksen kesällä 2023 uusien gee-
29 niteknikoiden käytön rajoitetusta sallimisesta.
30 Se on tällä hetkellä käsittelyssä EU-toimielimissä.
31 Keskusta on sitoutunut edistämään lainsäädännön
32 hyväksymistä.

33
34 Puoluekokous toteaa, että ilmastonmuutoksen
35 edetessä tarvitaan lisää lajikkeita, jotka kestävät
36 sään ääri-ilmiöitä paremmin. Uusien kasvinjalos-
37 tustekniikoiden salliminen myös varmistaa sen,
38 että tulevaisuudessakin kasvinjalostusyritykset
39 kokevat Euroopan suotuisana investointiympäris-
40 tönä. Kasvien jalostaminen paikallisiin olosuhtei-
41 siin tuottaa parhaimmat tulokset lajikkeiden omi-
42 naisuuksien osalta ja vahvistaa tulevaisuudessakin
43 ruokaturvaa.

293. Keskustan Pyhäjärven Jokikylän paikallisyhdistys: Vasikankasvatustuki

44
45
46
47
48 Nuorimman ikäryhmän vasikka kasvatusta on saata-
49 va EU:n tai kansallisen tuen piiriin. Tuki on välttä-
50 mätön.

Viikon ikäisistä kahden kuukauden ikään oleva nuori vasikka on kasvatuksen suhteen kallein ikäryhmä, sekä riskialttein ruokinnan ja terveyden suhteen. Tuki puuttuu kokonaan tältä ikäryhmältä.

Esitämme, että Keskusta ottaa asian hoitaakseen ja saamme vasikoitten nuorimman ikäryhmän kasvattamisen väli- kasvattamoille tuen avulla sekä tiloille, joilla on itse mahdollista kasvattaa vasikat.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous tunnistaa, että vastustuskykyiset ja terveet välitysvasikat ovat kasvatuksetjussa avainasemassa. Ne kestävät paremmin kohonnutta tautipainetta sekä vähentävät antibioottien käyttöä kotimaisessa lihantuotannossa. Vasikkakasvatustuki parantaisi maatilojen valmiuksia laadukkaiden välistysvasikoiden kasvattamiseen.

Eläinten hyvinvointikorvaus asettaa toimenpiteitä vasikoiden olosuhteiden parantamiseksi. Hyvinvointikorvauksessa alle kuuden kuukauden ikäisten nautojen toimenpiteet liittyvät vasikoiden elinolojen parantamiseen lisäämällä kriteereitä karsinoille, ternimaidolle ja juottamiselle. Tästä huolimatta vasikkakuolleisuus on pysynyt Suomessa pitkään samalla yli 6 %:n tasolla.

Puoluekokous toteaa, että kaikille tiloille tarkoitettu vasikkakasvatustuki voisi vähentää kuolleisuutta, sillä nykyinen vasikoiden hinnoittelu ei kata kasvatuksesta aiheutuneita kustannuksia, eikä eläinpalkkioita makseta alle 6 kk ikäisille sonneille.

294. Keskustan Virtain kunnallisjärjestö: Maa- ja metsätalousministeriön asettaman työryhmän raportin mukaisen muutosmaksun lykkääminen

Tammikuussa 2024 julkaistun raportin esitys maankäyttösektorin muutosmaksusta, mikäli metsämaata otetaan muuhun käyttöön, kuten pelto- maaksi, teollisuusalueeksi, tie- tai voimala-alueeksi. Työryhmä esittää yli viiden hehtaarin hankkeille 5 000 euron maksua hehtaarille.

1 Esityksen tarkoitus on vaikeuttaa hankkeita, jotka
2 sijoittuisivat asekaava-alueiden ulkopuolelle.
3 Muutosmaksu toisi lisää kustannuksia mm. pellon-
4 raivaukselle ja muulle elinkeinotoiminnalle, joka
5 tarvitsee paljon tilaa.

6
7 Muutosmaksu johtaa vääristyvään kilpailuun ja
8 nostaa jo olemassa olevan pellon hintaa. Erityisesti
9 nyt kun ollaan tilanteessa, jossa Suomen elintar-
10 vikehuolto pitää turvata, eikä asettaa sille uusia
11 rajoitteita

12
13 Maaseudusta ei saa tulla elinkelvotonta reservaat-
14 tia, koska muutosmaksu esityksestä tulisi vaikutuk-
15 sia ja kustannuksia enemmän maaseudulle, kuin
16 taajamille.

17
18 Raportista puuttuu kokonaisvaltainen vaikutusten
19 arvio, jossa huomioitaisiin myös yritysvaikutukset.

20
21 Esitämme, että Keskusta ei hyväksy sellaisia esi-
22 tyksiä, joilla vaarannetaan maaseudun kehitys ja
23 Suomen kokonaisvaltainen turvallisuus.

Puoluehallituksen vastausesitys:

24
25 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

26
27 Puoluekokous pitää epäonnistuneena maa- ja
28 metsätalousministeriön työryhmän esitystä maan-
29 käytön muutosmaksusta. Työryhmän esityksessä
30 maankäytön muutosmaksu olisi sama riippumatta
31 siitä, mihin käyttöön metsää raivattaisiin. Ainoa
32 poikkeus olisivat asemakaava-alueet, joilta muu-
33 tosmaksua ei perittäisi.

34
35 Keskustan lähtökohtana on kestävän kasvun edel-
36 lytysten luominen koko Suomeen, sekä taajamiin
37 että niiden ulkopuolelle. Maankäytön muutosmak-
38 sun kaltaiset esitykset johtaisivat toteutuessaan
39 sitä vastoin vain alueiden eriarvoista kohtelua
40 voimistavaan kehitykseen.

41
42 Metsäkatoon tulee suhtautua vakavasti. Keskusta
43 lähtee siitä, että metsäkatoa hillitsevien toimenpi-
44 teiden tulee olla vaikutuksiltaan sekä alueita että
45 ihmisiä yhdenvertaisesti kohtelevia. Ilmastotavoit-
46 teiden kannalta metsä on kaikkialla Suomessa yhtä
47 arvokasta. Esitykset, joilla esimerkiksi heikennet-
48 täisiin maanomistajan omaisuuden suojaa eivät
49
50

voi tulla kyseeseen. Puoluekokous muistuttaa, että metsää ei raivata esimerkiksi pelloksi turhaan, vaan suomalaisen ruuantuotannon tarpeisiin.

Puoluekokous edellyttää, että jos esitystä maan-
käytön muutosmaksusta vietäisiin tulevaisuudessa tavalla tai toisella eteenpäin, tulee valmistelussa toteuttaa perusteelliset vaikuttavuusarvioinnit, jotta muutosmaksun kokonaisvaikutukset tulevat todella huomioduiksi.

295. Keskustan Alahärmän Alapään paikallisyhdistyksen naisjaosto: Suomeen ulkomailta tuotavilta elintarvikkeilta pitää vaatia sama taso kuin kotimaissa tuotetuilta

Elintarviketuonti ulkomailta vaarantaa suomalaisen maataloustuotannon jatkuvuuden ja uhkaa maamme huoltovarmuutta. Suomalaisella tilalla tuotantovaatimukset ovat tiukemmat kuin muissa maissa. Antibioottien käytössä lihantuotannossa eri maissa on suuret erot. Liitteenä on taulukko European Medicines Agencyltä. Siitä voimme todeta, miten hyvää työtä suomalaiset tuottajat tiloillaan tekevät, kun antibiootteja tarvitaan todella vähän.

Valitettavasti kaupoilta emme voi vaatia toimenpiteitä EU:n laajuisen vapaakaupan vuoksi.

Sen sijaan voimme vaatia, että päiväkodeissa, kouluissa ja erilaisissa laitoksissa tarjottu liha on korkealaatuista ja turvallista. Tämä on mahdollista, kun tarjouskilpailutuksessa tuotteilta edellytetään tiettyä tasoa esim. antibioottijäämien suhteen, oli tuote sitten tuotettu Suomessa tai ulkomailla.

Vaatus turvallisesta tuotteesta voidaan ulottaa koskemaan myös muita elintarvikkeita. Ruokavirasto tai muu viranomastaho voisi laatia ohjeistuksen kilpailutukseen, millä laillisilla argumenteilla saadaan suomalaisiin ruokapöytiin lisää suomalaisia tuotteita.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous katsoo, että ulkomailta tuotujen elintarvikkeiden tulee täyttää samat laatuksiteerit

1 kuin kotimaan tuotannolta edellytetään. Suomes-
2 sa puhdas maaperä, ilma, lääkityksen vähäinen
3 käyttö ja laadukkaat vesivarat mahdollistavat
4 puhtaan ruuan tuottamisen, ja sen kuluttamiseen
5 tulee myös kannustaa.

6
7 Julkisilla hankinnoilla on keskeinen rooli elintarvi-
8 keketjussa ja siksi on ensiarvoisen tärkeää, että ko-
9 timaisuus huomioidaan hankinnoissa. Paikallisten
10 päättäjien rooli kunta- ja alueorganisaatioissa on
11 keskeinen, kun tavoitteena on edistää kotimaisten
12 korkealaatuisten ja turvallisten elintarvikkeiden
13 käyttöä julkisissa laitoksissa.

14
15 Keskustajohtoinen maa- ja metsätalousministeriö
16 julkaisi vuonna 2021 "Vastuullisten ruokapalvelui-
17 den hankintaoppaan", jonka tarkoituksena on tar-
18 jota ohjeistusta ja suosituksia julkisten hankintojen
19 toteuttamiseksi vastuullisesti. Opas tarjoaa hankin-
20 taviranomaisille, päättäjille ja muille sidosryhmille
21 yksityiskohtaisia suuntaviivoja hankintaprosessin
22 hallintaan. Se keskittyy erilaisten laatuksiteerien
23 soveltamiseen ja neuvoo, kuinka toteuttaa hankin-
24 toja vastuullisesti.

25
26 Oppaan tavoitteena on varmistaa, että hankinnat
27 eivät ainoastaan täytä korkeita laadullisia ja tur-
28 vallisuusstandardeja, vaan myös edistävät ympä-
29 ristönsuojelua, eläinten hyvinvointia ja sosiaalista
30 vastuuta. Puoluekokous katsoo, että oppaan toi-
31 meenpanoa ja käytännön toteutusta tulisi edistää
32 edelleen.

296. Keskustanaisten Kymenlaakson piiri: Ravinnon hyvä proteiini turvattava kaikille

33
34
35
36
37
38 Yhteiskunnassamme on menossa siirtymä kas-
39 viproteiinin mahdollisimman suureen osuuteen
40 ruokavaliossammme. Lihan ja muun eläinproteiinin
41 osuutta suositellaan vähennettävän minimiin. Ka-
42 lan ja kananmunien syöntiä kuitenkin suositellaan.

43
44 Suunta on sinänsä hyvä ja kannatettava, mutta
45 kuten useimmissa asioissa, tässäkin on ongelmia,
46 joita ei heti tule ajatelleeksi.

47
48 Meillä Suomessakin on paljon ihmisiä, jotka eivät
49 voi käyttää kasviproteiinin lähteitä allergian tms.
50 terveysseikan takia. Esim. palkokasvit ovat helposti

allergisoivia ja myös suolisto-ongelmallisille sopimattomia. Myös kala ja kananmunat aiheuttavat monille allergiaoireita. Proteiinia on kuitenkin ravinnosta saatava riittävästi hyvinvoinnin turvaamiseksi. Liha ja maitotuotteet ovat monille ainoat helposti saatavat proteiinin lähteet.

Julkisessa keskustelussa lihansyönnin puolustaminen saa aikaan äkäisiä, jopa syyllistäviä, vastakommentteja. Esillä on ollut ravintosuosituksiksi ehdotuksia, joissa lihansyönti karrikoidusti sanottuna "kriminalisoidaan".

Kymenlaakson Keskustanaiset esittää, että ravintokeskustelussa on tuotava esiin se, että allergioiden vuoksi kaikki eivät pysty hyödyntämään esim. kasviproteiinia. Kasvisruuan käytön edistämistä ei tule tehdä syyllistäen niitä, jotka eivät pysty hyödyntämään kasviproteiineja. Muidenkin proteiinilähteiden hinta ja saatavuus on pidettävä sellaisella tasolla, että pienemmilläkin tuloilla on mahdollista syödä ravitsemuksellisesti täysipainoista ruokaa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Tasapainoinen ravinnonsaanti on keskeinen osa terveellistä ruokavaliota ja proteiinin saanti on yksi tärkeä osa ihmisravintoa. Kasviproteiinien lisääminen suomalaisessa viljelyssä on tavoiteltava asia, myös kasvuominaisuuksiensa osalta (syväjuuriset ja maanparannuskasvit). Mutta kuten aloitteessa todetaan, ei sitä pidä tehdä eläinperäisen proteiinin kustannuksella. Kasvi- ja lihaproteiinien turhasta vastakkainasettelusta on päästävä eroon. Puoluekokous sanoo ei lihatuotteiden terveysverolle.

Puoluekokous katsoo, että kaikilla kansalaisilla on oltava mahdollisuus ostaa terveellistä ja turvallista ruokaa kotitalouden tuloista riippumatta. Erityisruokavalioiden ja muiden rajoitteiden huomioiminen on tärkeää ruokasuosituksia tehdessä. Ruoantuotantoa on kehitettävä tasapuolisesti ja reilusti kaikissa muodoissa. Niin liha- kuin kasvispohjaisille innovaatioille on jätettävä tilaa tulevaisuudessa kuluttajien toiveiden mukaisesti.

297. Keskustan sosiaali- ja terveystoiminnallinen seura: Energiajuomien myynti lapsille kiellettävä

Energiajuomien myynti on lisääntynyt räjähdysmäisesti. Nämä juomat ovat monella tavalla erityisesti lapsille epäterveellisiä niiden sisältämän kofeiinin, sokerin ja muiden aineiden (mm. tauriini) vuoksi. Ne aiheuttavat lapsille levottomuutta, häiriökäyttäytymistä, lihomista sekä eräissä yhteyksissä mm alkoholin kanssa vakavia seurauksia.

Hyvin laaja kansalaismielipide (eräässä väestökyselyssä noin 83 %) kannattaa näiden tuotteiden myynnin kieltämistä lapsille. Kun kauppaketjut vaatimuksista huolimatta ovat kieltäytyneet tällaisista rajoituksista tuotteiden laillisuuteen vedoten, tulisi energiajuomien myynti alle 15-vuotiaille kieltää lailla. Tällä olisi suuri merkitys suomalaisille kodeille ja kouluille – sekä lasten terveydelle ja hyvinvoinnille.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous suhtautuu erittäin vakavasti lasten ja nuorten terveydelle haitallisten elintarvikkeiden ja juomien lisääntyneeseen käyttöön. 2010-luvulla etenkin energiajuomista on tullut lasten ja nuorten keskuudessa ilmiö ja niiden käyttö on kasvanut merkittävästi.

Tutkimustiedot osoittavat kiistattomasti, että etenkin lapsille jo pienikin kofeiinimäärä voi aiheuttaa kiihtyneisyyttä, ärtyneisyyttä, jännittyneisyyttä ja levottomuutta. Energiajuomien lisääntynyt käyttö on omiaan lisäämään keskittymisvaikeuksia esimerkiksi kouluissa ja oppilaitoksissa.

Tällä hetkellä energiajuomien hankintaa ei rajoiteta viranomaisten toimesta millään tavalla, vaan vastuu lasten ostokäyttäytymisestä on yksinomaan huoltajalla ja lapsella itsellään. Käytännössä huoltajan on usein vaikeaa valvoa esimerkiksi kouluiäkaisen lapsen tekemiä ostoksia. Lasten ei voida olettaa aina itse kykenevän ottavan huomioon niitä haittavaikutuksia, joita energiajuomien kaltaisiin tuotteisiin liittyy.

Keskusta on pitänyt energiajuomien kieltämistä esillä aiemminkin. Puoluekokous katsoo, että perusteet energiajuomien myyntikiellolle alle 15-vuotiaille ovat tutkimustulosten valossa vahvistuneet.

Kilpailu- ja kuluttajavirastosta on myös todettu, että kilpailulainsäädäntö ei automaattisesti estä rajoittamasta jonkin tuoteryhmän myyntiä, jos se voidaan perustella kansanterveydellisillä syillä.

298. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: EU:n vaatimien ennallistamistoimien ja yksityismetsien monitoroinnin torjuminen

Suomen tulee olla ”terveesti itsekäs” kaikessa EU- vaikuttamisessa. EU:n taholta esitetyt ennallistamisvaatimukset loukkaavat suomalaisten metsänomistajien ja maatilatalouden harjoittajien elinkeinoa, yksityismaisuutta ja yksityisomaisuuden käyttöä. Suomalainen yksityismetsätalous jo lähtökohtaisesti olennaisesti poikkeaa useimpien EU-maiden metsien olemuksesta metsien käytöstä.

Suomessa kaikki metsät ovat uudistuvaan raaka-aineeseen perustuvan kansantaloutemme selkäranka. Erityisesti yksityismetsät ovat omistajilleen tärkeitä ja omistajat saavat niistä välttämätöntä toimeentuloa. Täten EU:n vaatimukset ennallistamistoimista kohdistuvat lailliseen ja perinteiseen suomalaiseen peruselinkeinoon niin metsien kuin muunkin maatilatalouden osalta rajoittavasti.

Tosiasia on, että Suomessa maamme olosuhteissa metsät ovat vastuullisesti omistajiensa hoitamat eri kasvatusmenetelmin. Sama koskee kaikkia muitakin maatilatalouden toimia niin pelloilla kuin kotieläintaloudessakin. Eri EU-maista voisi perustellusti tulla ottamaan mallia suomalaisten toiminnoista.

Turvepellot ovat osa suomalaista maaseutua ja viljelymaisemaa kuten karjan laidunmaitakin. Suomen kansallisten päättäjien ja eri vaikuttajien tulee selkeästi toimia yksityismetsätalouden ja maatilatalouden puolustajina. Metsät ja pellot sitovat sitä paremmin hiiltä, mitä paremmin ne kasvavat. Siksi lähtökohtaisesti kaikessa Suomen vaikuttamistyössä ja ratkaisuissa tulee olla lähtökohtana

1 suomalaisen metsänomistajan ja maatilatalouden
2 harjoittajan taloudellinen tulos omistuksestaan ja
3 elinkeinostaan.

4
5 Kaikkien ennallistamistoimien tulee perustua
6 maan ja metsän omistajien omaan tahtotilaan eikä
7 lainkaan EU:lta tuleviin määräyksiin.

8
9 Metsien EU:n vaatima monitorointi on tarpeeton ja
10 byrokraattinen valvontatoimi, mitä ei ole tarvittu
11 aiemminkaan. Suomessa on parhaiten maailmassa
12 kaikki metsävaratiето niiden käytössä, jotka sitä
13 tarvitsevat. Mitään kallista metsien monitorointia
14 ei EU:n vaatimuksesta ei Suomen metsätalous eikä
15 suomalainen metsänomistaja tarvitse.

16
17 EU:n vaatimus metsien monitoroinnista loukkaa
18 yksityisyyden ja yksityisomaisuuden suojaa. Ti-
19 lanne on aivan vastaava, jos EU:lle annettaisiin
20 mahdollisuus jokaisen Suomen kansalaisen pank-
21 kitili- ja sijoitusomaisuuden tietoihin. Täten asiaa
22 tulee tarkastella myös Suomen perustuslain näkö-
23 kulmista, mikä tulee tehdä myös EU:n vaatimien
24 ennallistamistoimien osalta.

25
26 Täten aloitteella esitetään, että Keskusta vaatii
27 toimia, jotta Suomi tulee toimimaan rohkeasti ja
28 yksimielisesti ”terveesti itsekkäästi” ennallistamis-
29 toimien ja metsien monitoroinnin estämiseksi.

31 Puoluehallituksen vastausesitys:

32
33 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

34
35 Puoluekokous katsoo, että luonnon monimuo-
36 toisuuden lisääminen itsessään on kannatettava
37 toimi, mutta pakottavien ja paikallisia olosuhteita
38 tunnistamattoman ennallistamisasetuksen kautta
39 asetettavat ylikansalliset tavoitteet eivät ole oikea
40 reitti tavoitteen saavuttamiseksi.

41
42 Panostukset vapaaehtoiisiin ja kansallisiin toimiin
43 kuten Helmi- ja Metso-ohjelmiin ovat tuottaneet
44 positiivisia tuloksia.

45
46 Lainsäädäntöjen käyttötarkoitus ja kustannus-
47 tehokkuus ovat ensiarvoisia. Erityisesti metsien
48 monitoroinnin osalta, mikäli tietoa kerätään, pitää
49 sille olla selkeät käyttötarkoitukset, jotta kustan-
50 nustehtokkuus saavutetaan.

Puoluekokous näkee eurooppalaisen metsätiedon lisäämiselle tarvetta, varsinkin niissä jäsenmaissa, joissa ei ole systemaattista kehystä sen tekemiseksi. Sitä ei kuitenkaan pidä tehdä siten, että se rankaisee edelläkävijöitä.

Suomalainen yksityismetsänomistaja tuntee omat metsänsä ja niiden erityispiirteet parhaiten. EU:lla ei ole toimivaltaa metsäkysymyksiin. Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta on rakennettu kestävällä ja uudistuvilla metsävaroilla ja siksi metsien käyttöä rajoittaville lainsäädännöille on sanottava ei EU:ssa jatkossakin. Kansalliset erityispiirteet on huomioitava EU-päätöksenteossa entistä paremmin tulevaisuudessa.

299. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: Puun arvon nostaminen ja puutuoteteollisuuden palauttaminen tiukkasyisen puun markkinoilla ja jalostuksella

Suomessa metsien puut menevät joko tukki-, kuitu- tai energiapuuksi lähes kokonaan. Suomessa yksityismetsät tarjoaisivat kuitenkin enempään, monipuolisempaan ja arvokkaampaan puunjalostukseen, jatkojalostukseen ja erikoistuotantoon hiiltä varastoivina ekologisina perinteisinä ja innovatiivisina puutuotteina.

Suomessa aiemmin kautta maan kukoistanut puutuoteteollisuus on kuihtumassa ja osaaminen on kohta vaarassa kadota. Menetämme työ- ja yrittäjätuloja käyttäessämme ulkomaisia ja keinomateriaaleista valmistetuille tuotteille, mitkä saattavat aiheuttaa myös ympäristöongelmia suomalaisessa luonnossa.

Suomessa on vielä varsin paljon hitaasti kasvannutta puuta kaikissa kokoluokissa, mutta nyt se menee halpa-arvoisena bulkkiraaka-aineena joko energia- tai kuitupuuksi koneellisesti toteuttavissa metsäsavotoissa. Vain pieni osa tuosta arvokkaasta raaka-aineesta tulee eroteltua pikkutukiksi tai paruksi nimettynä ja saa puukaupoissa nyt noin viisi euroa kiintokuutiometriltä kuitua korkeamman hinnan kuitupuuhun verrattuna osassa maata.

Samoin metsänomistajilta tukkipuut menevät samaan hintaan riippumatta niistä tuotettavan

1 sahatavaran laadusta. Suomalainen puu on jo
2 lähtökohtaisesti lujaa tuontitavaraan verrattuna,
3 mutta puurakentamisessa ovat sahatavaralle
4 lujuusluokitukset käyttökohteen tarpeiden mu-
5 kaan. Metsänomistajat eivät tällä kuitenkaan saa
6 arvonlisää myydessään sahatavaraksi menevää ja
7 ostajalle arvokkaammaksi luokiteltua puuta met-
8 säkaupoissa.

9
10 Siksi tiukkasyiselle ja hitaasti kasvaneelle puulle
11 kuten muillekin erikoispuille tulisi luoda maa-
12 hamme erikoispuun markkinat, jotta maahamme
13 voitaisiin palauttaa aiemmin kukoistanut ja monia
14 työllistänyt puusepänteollisuus, jotta loppukäyttä-
15 jille olisi tarjolla kotimaisesta laadukkaasta puusta
16 valmistettuja ja hiiltä varastoivia ekologiasia tuot-
17 teita.

18
19 Pienikokoinen hitaasti kasvanut puu tulisi jalostaa
20 myös pyöreänä ja maassamme tulisi edistää pyöre-
21 än puun jalostusta määrätietoisesti sekä puuraken-
22 tamisessa että erilaisissa puutuotteissa. Aiemmin
23 osatut taidot tulisi palauttaa käytäntöön. Tämä
24 saattaisi tarjota mahdollisuuksia pien-, perhe- ja
25 yksinyrittäjille kautta maan ja vaikutukset tässäkin
26 kuten muussakin tiukkasyisen puunmarkkinoissa
27 ja jalostamisessa olisivat paikallis- ja aluetaloudel-
28 liset hyödyllisiä.

29
30 Edellä olevan perusteella esitetään, että Keskusta
31 ryhtyy toimiin hitaasti kasvaneen kaiken kokoisen
32 suomalaisen puun erikoismarkkinoiden luomiseksi
33 ja jalostuksen edistämiseksi sekä pyöreänä että
34 sahatavarana ja puusepänteollisuuden edistämi-
35 seksi kautta Suomen.

37 Puoluehallituksen vastausesitys:

38
39 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

40
41 Puoluekokous pitää erittäin tärkeänä, että korkean
42 jalostusasteen puutuoteteollisuuden osaaminen ja
43 yrittäjyys säilyvät ja kehittyvät Suomessa. Metsien
44 käytön hyväksyttävyyden kannalta on välttämä-
45 töntä, että mahdollisimman suuri osa puutavarasta
46 päätyisi jatkojalostukseen ja sitä kautta tärkeiksi
47 hiilivarastoiksi. Korkeamman jalostusasteen tuot-
48 teet luovat kansatalouteen lisäarvoa ja työpaikkoja
49 koko Suomeen.

50

Keskustan ruoka- ja metsäpoliittisessa linjauksessa (2023) todetaan, että lisääntyvästä puurakentamisesta hyötyvät ihmisten terveys, ilmasto ja kotimainen yrittäjyys sekä työllisyys. Keskusta esittää puurakentamisen edistämisen osalta muun muassa, että kaikki julkinen rakentaminen toteutettaisiin ensisijaisesti puurakentamisena kotimaisesta puusta. Julkinen rakentaminen toimisi esimerkkinä muulle rakentamiselle.

Puutuoteollisuuden kasvun kannalta keskeisintä on juuri puurakentamisen lisääminen. Rakentaminen kattaa kaikki osa-alueet rakennuselementeistä huonekaluihin. Vuonna 2020 tämän tuotannon kokonaisarvo Suomessa oli 10,1 miljardia euroa.

Puurakentamisen edistämisen kannalta keskeistä on puurakentamisen tarpeettomien esteiden poistaminen. Lainsäädäntö on päivitettävä puurakentamisen teknisen kehityksen huomioonottavaksi. Samaan aikaan on välttämätöntä panostaa puutuoteollisuuden tarpeisiin opetuksen, koulutuksen ja tutkimuksen osalta. Osaamistasoa on kyettävä nostamaan myös kuntien ja kaupunkien kaavoituksessa, rakennusvalvonnassa ja hankintapäätöksissä.

Puoluekokous katsoo, että puurakentamisen hyödyt on nostettava aiempaa selvemmin esille esimerkiksi hiilikädenjäljen osalta. Puurakennusten kyky toimia hiilivarastoina tulisi ottaa huomioon esimerkiksi jatkossa uuden rakentamislain myötä vaadittavien rakennusten ilmastokeselvityksissä.

Puoluekokous muistuttaa, että Suomen tulee edistää puurakentamista myös EU-tasolla ja hyödyntää EU: tarjoamia rahoitusvälineitä, kuten Uusi Eurooppalainen Bauhaus -hanketta.

300. Pirkanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Uudenmaan ja Kainuun keskustanuoret: Turkistuotanto ajettava alas hallitusti

Turkistuotannossa vallitsee merkittäviä eettisiä ongelmia. Turkiseläimet elävät lajityypille luonnottomissa oloissa ja tuotanto aiheuttaa myös ympäristöongelmia. Eettisten ja ekologisten seikkojen lisäksi ala on menettänyt suosiotaan vuosien

1 saatossa ja näin ollen sen tuottamat taloudelliset
2 vaikutukset ovat heikentyneet.

3
4 Keskustanuoret peräänkuuluttaa, että voimme
5 vaikuttaa ainoastaan omaan toimintaamme, mutta
6 tätä kautta muun muassa EU:n yhteisillä linjauksilla
7 voisimme esimerkiksi lopettaa tarhakasvatettujen
8 turkisten tuonnin ja myynnin kokonaan, ja näin
9 vaikuttaa myös tuotantoon kolmansissa maissa.

10
11 Suomalaisten tarhojen määrä on viimeisen seitse-
12 män vuoden aikana puolittunut ja viimeisinä vuo-
13 sina alan toiminta on ollut vain enenevässä määrin
14 tukisidonnaista. Tämän lisäksi keinoturkikset ovat
15 ajamassa markkinaosuudeltaan eläinperäisten
16 turkisten ohi. Turkisalan laskusuhdanne on jo
17 käynnistänyt suuren alueellisen elinkeinopoliitti-
18 sen muutoksen ja on erityisen tärkeää, että tämä
19 muutos tapahtuu oikeudenmukaisesti.

20
21 Pirkanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Uudenmaan ja
22 Kainuun keskustanuoret alleviivaavat, että turkis-
23 tuotannon alasajo on tehtävä hillitysti ja hallitusti
24 riittävän siirtymäajan puitteissa. Turkisalan tuotta-
25 jia on myös kannustettava siirtymäajan puitteissa
26 alanvaihtoon niin, että toimeentulo on tuottajille
27 turvattu jatkossakin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

28
29
30
31 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

32
33 Puoluekokous katsoo, että turkiseläinten hyvin-
34 vointia tulee kehittää ilman elinkeinon kieltämistä,
35 eikä puolue siksi tue aloitetta toimialan aktiivisesta
36 alasajosta.

37
38 Puoluekokous toteaa, että turkisalan toimijoiden
39 määrä on merkittävästi vähentynyt. Toimialan
40 haastavasta tilanteesta huolimatta tarhaus on
41 edelleen merkittävä elinkeino alueellisesti. Lintuin-
42 fluenssan seurausten, alan yleiseen hyväksyttävyy-
43 teen liittyvien tekijöiden ja tarhaajien eläköitymi-
44 sen myötä toimijoiden määrä tulee todennäköises-
45 ti laskemaan entisestään.

46
47 Puoluekokous pitää oikeudenmukaisena, että
48 valtio maksaa korvauksen viranomaisten toimesta
49 lopetettavaksi määrätyistä eläimistä lintuinfluens-
50 satartuntoihin liittyen.

Turkiselinkeino ei saa maatalouden tuotantotukia, mutta taloudellinen tuki muun muassa investointitukien ja lainatakausten muodossa auttavat parantamaan eläinten hyvinvointia ja vahvistamaan paikallistaloutta, luoden työpaikkoja niin suoraan kuin välillisestikin. Myös alan kehittämiseen kohdennetut tutkimusrahat tukevat eläinten hyvinvointia.

Puoluekokous korostaa elinikäisen oppimisen merkitystä ja katsoo, että yhteiskunnan tulisi mahdollistaa uranvaihdos erityisesti niillä aloilla toimiville, joille työllistyminen muutoin on haasteellista. Tämä tulisi toteuttaa tarjoamalla asianmukaisia tukitoimia ja uudelleen koulutusta ammatillisen suunnanmuutoksen tekemiseksi.

301. Keskustan Turun seudun paikallisyhdistys: Turkistarhattomaan Suomeen

Turkistarhaus elinkeinona osoitti haavoittuvuutensa vuoden 2023 lintuinfluenssan aikana. Merkittävä osa turkiseläimistä jouduttiin lopettamaan ja useat tarhat ajautuivat talousvaikeuksiin. Edellä kuvatun lisäksi turkistarhausta vastustetaan yhä enemmän ja yleistyvää käsitys on, että turkistarhaus tullaan kieltämään myös Suomessa.

Turkistarhauksen kieltäminen tulee toteuttaa riittävällä siirtymäajalla ja luopuville tarhausyrittäjille tulee taata oikeudenmukaiset luopumiskorvaukset.

Turun seudun paikallisyhdistys ry esittää, että Keskustan puoluekokous hyväksyy em. aloitteen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Pirkanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Uudenmaan ja Kainuun keskustanuorten aloitteeseen (numero 300) antamaansa vastaukseen.

302. Pohjois-Savon Keskustanuoret: Ei valtion tukia turkistarhaukselle

Turkistarhaus on hiipuva elinkeino, joka kätkee sisälleen eettisiä ristiriitoja, terveydellisiä riskejä sekä yhä enemmän taloudellisia haasteita. Vuosien saatossa valtio on antanut alalle oman taloudel-

lisen panoksensa. Viimeisimmän tiedon mukaan valtio on maksamassa turkistarhoille lintuinfluenssan vuoksi lopetettavaksi määrätyistä turkiseläimistä jopa 50 miljoonan euron korvaukset. On järjen köyhyyttä kohdentaa veronmaksajien varoja sellaisen alan tekohengitykseen, jonka tulevaisuuden näkymät ovat heikot ja joka on potentiaalinen epidemioiden lähde.

Valtion ei tule tukea turkistarhausta. Elinkeinonharjoittajien ja alalla työskentelevien alan vaihtoa ja mahdollista uudelleen kouluttautumista sen sijaan on tuettava. On ymmärrettävä, että alasta elantonsa tienavia ei voi jättää oman onnensa nojaan. On kuitenkin eläinten, veronmaksajien ja yhteiskunnan edun mukaista, että valtion tukia ei jatkossa anneta turkistarhaukseen.

Pohjois-Savon Keskustanuoret esittävät, että valtio ei jatkossa tue turkistarhausta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen ja viittaa Pirkanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Uudenmaan ja Kainuun keskustanuorten aloitteeseen (numero 300) antamaansa vastaukseen.

303. Uudenmaan Keskustanuoret: Keskustan on palattava takaisin kaikki luonnonvara-alan yrittäjät yhdistäväksi voimaksi aina turveyrittäjistä turkistarhaajiin.

Keskusta on historiastaan asti ollut vahva yrittäjähenkilöinen puolue. Erityisesti luonnonvara-alan yrittäminen on ollut puolueelle ja sen jäsenistölle ja kannattajille sydäntä lähellä oleva ala.

Luonnonvara-alojen yrittäjät sekä muut alan parissa työskentelevät ovat olleet perinteistä

Keskustan jäsen- ja äänestäjäkuntaa. Keskustan on tarkistettava omaa linjaansa

ja suhtautumistaan esimerkiksi turveyrittäjiin, turkistarhaajiin sekä parsinavetoihin. Niin kauan kuin toiminta on Suomessa laillista ja voimissaan, toiminnan aloja tulisi kehittää ilmasto- ympäristö- sekä olosuhteiltaan kestävämmiksi.

Alojen kehittämisen tie on huomattavasti parempi vaihtoehto kuin selänkääntäminen ilmoittamalla kannattavansa kyseisen tuotannon kieltämistä. Muun muassa edellä mainitut tuotantomuodot tulevaisuudessa toki pienenevät sekä jollain aikataululla mahdollisesti katoavat kokonaan, kuten on käynyt esimerkiksi pientilakanaloissa eli virikehäkikananmunilla. Siitäkin huolimatta kotieläinten olosuhteiden sekä turpeen tuotannon ilmastovii-sauden ja ympäristöystävällisyyden kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää. Tarvitsemme kaikkia.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Keskustalle ympäristöstä huolehtiminen ja luonnonvarojen kestävä käyttö on aina ollut politiikan keskiössä. Suomalainen ruoka ja maataloustuotanto, metsien hoito sekä puusta jalostetut tuotteet ovat mahdollistaneet hyvinvointiyhteiskuntamme rakentamisen ja ovat edelleen tärkeä osa kestävää talouskasvua ja suomalaista kulttuuria. Monipuolisella energiantuotannolla on turvattu maamme kriisinkestävyyttä. Keskusta ymmärtää luonnonvara-alan laajana kokonaisuutena, joka tarjoaa elämissen edellytyksiä ja luo elinvoimaa koko Suomeen.

Puoluekokous pitää viime vuosina lisääntyneitä luonnonvara-alan sisäistä vastakkainasettelua äärimmäisen huolestuttavana ilmiönä. On selvää, että tuotantotapojen ja muotojen tulee elää ajassa ja kyetä vastaamaan tämän päivän toiveisiin ja tarpeisiin. Näihin muutoksiin on Suomessa kyetty varsin hyvin vastaamaan esimerkiksi panostamalla eläinten hyvinvointiin ja laaja-alaisesti uusiu-tu- van energian tuotannonlähteitä.

Keskustan arvoin kuuluu myös yrittäjyyden ja elinkeinojen edellytysten puolustaminen. Haluamme tarjota ensisijaisesti jokaiselle yrittäjälle mahdollisuuden kehittää elinkeinoaan omista lähtökohdistaan käsin. Samalla murroksessa olevien alojen osalta oikeudenmukaisen siirtymän varmistaminen on yhtä lailla tärkeä asia.

Puoluekokous muistuttaa, että maaseudulle syntyy koko ajan myös uusia yrityksiä ja uusia luonnonvara-alan elinkeinoja. Luonnonvara-alalla on paljon olemassa olevaa osaamista, jota kannat-

taa uusien elinkeinojen kasvussa hyödyntää. On välttämätöntä, että myös uusille maaseutuelinkeinoille annetaan mahdollisuus kehittyä ja luoda kasvua Suomeen. Monipuolinen yritystoiminta ja menestyvä maaseutu vahvistavat koko yhteiskuntaa synnyttäen samalla uusia työpaikkoja.

304. Keskustan Haapamäen paikallisyhdistys: Suurpetopoliitiikkaan kansallista päätösvaltaa

Suomessa monet kokevat suurpedot ongelmalisiksi maaseudun elinkeinojen ja kansalaisten yleisen turvallisuuden kannalta. Vaikka ongelmaa on haluttu myös tietoisesti vähätellä, se on silti todellisuutta.

Myös taloudelliset haitat petojen aiheuttamina vahinkoina ja elinkeinojen rajoittumisina ja estymisinä ovat todellisuutta.

Nykyään metsämarjat ovat yhä enemmän jäämässä metsiin, kun petovaaran vuoksi yhä useammat karttavat metsiin menemistä tietoisesti tai vielä runsaammin tiedostamattaan. Myös ulkoilu luonossa on samoista syistä vähentynyt.

Ns. luonnonsuojelun nimissä tehty suurpetojen suojeleminen on tehokkaasti vieraannuttanut ja karkottanut ihmiset luonnosta. Kalastajatkin tuntuvat kaikonneen metsämaisemissa olevien jokien rannoilta. Myös perinteiset metsäpolut katoavat, kun tietoisuus suurpetojen vaarasta on karkottanut liikkujia luonnosta.

Lapinlahden salametsästys osoittaa nyky-lainsäädännön pahan ongelmallisuuden suhteessa paikallisen kansan oikeustajuun. Petoja ei voi laillisesti lainkaan riittävästi metsästä. Suomen itsenäistymisvaiheissakin tarvittiin toimia, mitkä eivät olleet Venäjään kuuluneessa suuriruhtinaskunnassa mahdollisia. Monet muistavat vielä ajan ennen EU-jäsenyyttämme, jolloin suurpedot normaalien aseenkäyttö- ja metsästyslakien sai metsästä pois. Luonto oli turvallinen kaikille. Karjan laiduntaminen oli koko maassa mahdollista ilman nyt tarvittavia erityisrajoituksia.

Vanha tuomarinohje jo keskiajalta sanoo: "Mikä ei ole oikeus eikä kohtuus, ei voi olla lakikaan." Nyt

laajalti ja erityisesti maaseudulla koetaan, että lainsäädäntömme ei petopolitiikassa lainkaan täytä tätä vanhaa viisasta ohjetta. Ihmisillä on oltava oikeus turvallisuuteen ilman petopelkoa ja ilman petovaaraa kaikkialla maassamme. Sama koskee myös kaikkia laillisia elinkeinoja ja niiden harjoittamista koko maassa.

Edellä esitetyn perusteella esitetään, että Keskusta vaatii ja edistää lainsäädäntöä suurpetojen metsästämiseksi ihmisten ja maaseudun elinkeinojen turvallisuuden takaamiseksi kaikkialla Suomessa.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteen esitykseen kansallisen päätösvallan lisäämisestä petopolitiikassa.

Puoluekokous toteaa, että sudet ja muut pedot kuuluvat suomalaiseseen luontoon, mutta eivät pihapiireihin.

Suurpetojen kantojen elinvoimaisuudesta pitää huolehtia siten, etteivät ne aiheuta vaaraa ihmisille tai tuotanto- ja lemmikkieläimille eivätkä kohtuutonta haittaa porotaloudelle ja muille elinkeinoille.

Lisäksi Suomen on edistettävä Euroopan unionissa politiikkaa, jossa päätökset suurpetokantojen hoidosta kuuluisivat ensisijaisesti kansalliseen päätöksentekoon.

Puoluekokous toteaa, että Keskusta on edistänyt kansallisella tasolla ja EU:ssa suurpetojen kannanhoidollista metsästystä. Luontodirektiivin päivittämiseksi on tarve sellaisten lajien osalta, jotka ovat todistetusti elinvoimaisia.

Keskusta kannattaa Euroopan komission esittämää muutosta susien aseman muuttamiseksi Bernin sopimuksessa, jonka jälkeen luontodirektiiviä päivitettäisiin vastaamaan kansainvälistä sopimusta.

305. Keskustan Yppärin paikallisyhdistys: Suden kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistaminen

Keskusta puolue organisaation tulee ryhtyä asian vaatimiin toimenpiteisiin, että lakeja ja asetuksia

1 muutetaan siten, että suden kannanhoidollinen
2 metsästys onnistuu.

3
4 Ei voi olla oikeuden mukaista, että valittajat saavat toimivaltaisen viranomaisen antaman luvan
5 valituksellaan kaadettua. Metsästäjät ovat menet-
6 täneet viime vuosina hyviä hirven haukkukoiriaan
7 suden suuhun.

8
9
10 Susien luonnonmukainen ihmisarkuus on jo ka-
11 donnut. Sen osoittaa susien eläinsuojista hakemat
12 saaliit. Susien vierailut kaupungeissa ja maaseu-
13 dun kylissä uhkaa jo yleistä turvallisuutta. Toivom-
14 me kokouksen ottavan puoltavan kannan tähän
15 vaatimukseen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

16
17
18
19 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen ja viittaa Keskus-
20 tan Haapamäen paikallisyhdistyksen aloitteeseen
21 (numero 304) antamaansa vastaukseen.

306. Keskustan Turun seudun paikallisyhdistys: Haitallisten eläinten kannanhoidollinen vähentäminen

22
23
24
25
26
27 Julkisuudessa on ollut esillä se, että EU:n taholta
28 ollaan helpottamassa mm. suden ja ilveksen kaa-
29 tolupia. Jos näin käy, niin se tulee lisäämään esim.
30 valkohäntäkauriin aiheuttamia tuhoja ja haittoja.

31
32 Turun Seudun paikallisyhdistys esittää puolueko-
33 kousaloitteessaan, että Suomen Keskusta ry ryhtyy
34 aktiivisiin toimenpiteisiin, jotta haitallisiksi todet-
35 tujen kauriiden, valkoposkianhien, merimetsojen
36 ja hylkeiden kannanhoidollinen vähentäminen
37 mahdollistuisi entistä helpommin.

38
39 Turun seudun paikallisyhdistys ry esittää, että Kes-
40 kustan puoluekokous hyväksyy em. aloitteen.

Puoluehallituksen vastausesitys:

41
42
43
44 Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

45
46 Puoluekokous katsoo, että kantojen elpyminen ja
47 vahvistuminen ovat osoitus suojelun toimivuus-
48 desta ja tehokkuudesta. Suojelustatusta tulisikin
49 pystyä tarkastelemaan uudelleen niiden eläinlajien
50

osalta, joiden kanta on huomattavasti vahvistunut rauhoittamisen jälkeen.

Puoluekokous katsoo, että luontodirektiivin päivit-
tämislle on tarvetta sellaisten lajien osalta, jotka
ovat todistetusti elinvoimaisia. Suojelustatusta
voitaisiin muuttaa siten, että tiukasti suojeltuja
lajeja siirrettäisiin väljemmän suojelun kategoriaan
tai laji voitaisiin siirtää metsästyslain alaiseksi.

Puoluekokouksen mielestä lajien suojelussa tulee
ottaa huomioon sekä sosiaalinen, ekologinen että
taloudellinen näkökulma. Lajien kannanhoidol-
linen metsästys voi tuoda myös säästöjä, jos sen
avulla pystytään vähentämään ylisuuren haittalajin
aiheuttamia tuhoja ja täten tuhoista aiheutuneita
korvaussummia. Kantojen maltillisella hoidolla voi-
daan myös parantaa muiden lajien elinolosuhteita
ja suojella viljelyksiä.

307. Keskustan Pielisensuun paikallis- yhdistys: Suurriistavirka-avun antami- sen toimintaedellytysten turvaaminen

Yhteistyö viranomaisten ja suurriistavirka-avun
(SRVA) vapaaehtoisten välillä on heikentynyt
rajusti, kun kannanhoidollisen metsästyksen näkö-
kulmaa ei ole riittävässä määrin huomioitu metsäs-
tyslupia myönnettäessä. Alueilla, jossa sudet ovat
saaneet alueen ns. haltuunsa, on koirien käyttö
lähes mahdotonta niin metsästyksessä kun myös
annettavissa SRVA-tehtävissä. Susimäärän lisään-
tyessä myös metsästettävien hirvien, jänisten ja
peurojen määrä vähenee.

Liian suuret petokannat vaikuttavat myös karja-
talouksien kannattavuuteen sekä matkailualalla
toimiviin "eläinpalveluja" tarjoavien yritysten
(koiravaljakkoajelut, kotieläinpihat, jne) toiminta-
edellytyksiin.

Metsästystilanteissa, kuten hirvijahdissa, joissa
koiraa käytetään päiväikaan jopa 20 metsästäjän
"miehittämällä" alueilla, on riski menettää koira
huomattavasti pienempi kuin SRVA-tehtävissä,
joissa toimitaan lähes poikkeuksetta yöikaan 1 - 3
miehen ja 1 - 2 koiran kokoonpanoilla. Kolari- tai
tapahtumapaikalle on oltava alle kahden tunnin
kuluttua tapahtumasta, ettei mahdollinen verijälki
katoa esim. sateessa eikä loukkaantunut eläin

1 "vaihdu" vahingossa terveeseen tai eläin jää muu-
2 toinkaan tavoittamatta. Toimivan ja kattavan suur-
3 riistanhoitoavun antamisessa korostuu näin ollen
4 vahvasti eläinsuojellinen näkökulma.

5
6 Tällä hetkellä metsästyskoirien koulutus tuntuu
7 turhalta, kun niiden elinikä on susien vuoksi muut-
8 tumassa minimaalisen lyhytaikaiseksi. Esim. karhu-
9 metsästyksessä toimivan koiran saa vain tälle eläi-
10 melle koiraa kouluttamalla ja sitä metsästämillä.

11 Jahtitaito ei tule koiralle luonnostaan. Jos koira on
12 käyttökoira ilman näyttelytuloksia, niin menetys-
13 korvaus SRVA- tehtävässä on vain 500 €. Petola-
14 jeille (karhu, susi, ilves) koulutetun koiran arvo on
15 todellisuudessa omistajalle yli kymmenkertainen,
16 tunnearvo sitäkin suurempi.

17
18 SRVA:han osallistuminen vaatii vapaaehtoisilta
19 metsästäjiltä kovan yleiskunnon ja toiminta-alueen
20 tuntemuksen sekä noin 6.000 €:n perushankinnat
21 (koira, tutkat, valot, ase, vakuutukset, metsäsuksat,
22 vinssit ja liinat). Näistä osaa käytetään myös tavan
23 metsästyksessä, jos sellaista jatkossa enää harras-
24 tetaan tai ylipäätään kannattaa harrastaa.

25
26 Nykytilanteessa SRVA ei ole millään lailla kannat-
27 tavaa riistaväelle. Jos esim. kolarihirvi tulee jonkin
28 seuran alueelle hoidettavaksi, pitäisi sen tarkoittaa,
29 että hirven lihat kuuluvat ensisijaisesti sitä jahtaa-
30 maan ja lopettamaan tulleele seuralle. Silloin lihat
31 toimisivat toimenpiteeseen osallistuneille korva-
32 uksena tehdystä työstä ja käytetystä ajasta sekä
33 muista resursseista. Nykyään hirven lihat metsästä-
34 jät saavat ehkä lunastaa riistanhoitoyhdistykseltä
35 käypää hintaa vastaan itselleen!

36
37 Suurpedot lähetetään Ruokavirastolle tutkittavak-
38 si. Niistä poliisi maksaa riistanhoitoyhdistykselle
39 (RHY) 400 €, joka on yhdistykselle veronalaista
40 tuloa. RHY puolestaan maksaa metsästäjille km-
41 korvaukset ja joskus ehkä tuntipalkan, joka on
42 saajalleen verotettavaa tuloa ja seura vastaa mah-
43 dollisista palkan sivukuluista.

44
45 Nyt on kaikki resurssit ja osaaminen laitettava
46 siihen, että suden ,karhun ja ilveksen kannanhoi-
47 dollinen metsästys palautetaan ensitilassa nykyistä
48 korkeammalle tasolle. Kun kansalaiset voivat met-
49 sästää ja kouluttaa koiriaan pedoille ja metsästää
50 ns. hyötyriistaa on myös SRVA-toiminta varmem-

min turvattu. Myös poliisien resurssit ohjautuvat tältäkin osin kansalaisten kannalta tärkeämpiin tehtäviin.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Puoluekokous näkee suurriistavirka-avun (SRVA) tärkeänä työnä, jossa metsästäjät antavat virka-apua poliisille erilaisissa suurriistakonflikteissa. Yleisimpiä tehtäviä ovat liikenteessä loukkaantuneiden eläinten jäljestys ja lopetus sekä suurpetojen karkotustehtävät.

Kun SRVA:n toimintaedellytyksiksi katsotaan metsästyskoirien käyttäminen jäljestystehtävissä, tulee koirien turvallinen käyttö virka-aputehtävissä varmistaa kohtuullisilla suurpetokannoilla. Suurpetojen kantojen elinvoimaisuudesta pitää huolehtia siten, etteivät ne aiheuta vaaraa ihmisille tai tuotanto- ja lemmikkieläimille eivätkä kohtuutonta haittaa porotaloudelle.

Lisäksi Suomen on edistettävä Euroopan unionissa politiikkaa, jossa päätökset suurpetokantojen hoidosta kuuluisivat ensisijaisesti kansalliseen päätöksentekoon.

Puoluekokous on huolissaan yhteiskunnan kannalta tarpeellisen SRVA-toiminnan jatkosta. Ei ole järkevää kuluttaa poliisin resursseja eläinten jahtaamiseen ja samaan aikaan hukata metsästäjien ammattitaitoa ja paikallistuntemusta. Riistanhoitoyhdistysten ja poliisin pitää pyrkiä neuvottelemaan ja sovitteluun kaikkia SRVA-osapuolia tyydyttävä ratkaisu.

308. Keskustan Ruoveden paikallisyhdistys: Valtion kalastuksenhoitomaksu eläkeläisille ilmaiseksi

Valtion kalastuksenhoitomaksun ikäraja nostettiin 69 vuoteen 64: sta vuodesta 2024.

Moni eläkeläinen harrastaa kotitarvepyyntiä joko jatkuvasti tai sesongittain ja samalla välittää arvokasta oppia esim. lastenlapsilleen, pitäen omaa kuntoaankin samalla yllä. Lupa maksetaan verkossa ajanjaksoista riippuen vaihtelevin summin, kai-

1 killa ei ole edes taitoa sitä maksaa. Lupatulotkaan
2 eivät voi päättää huimata.

3
4 Yksinkertaisinta olisi vapauttaa kaikki eläkeläiset
5 ko. maksusta ja samalla turhasta byrokratiasta.
6 Tämä olisi samalla HYTE-teko.

Puoluehallituksen vastausesitys:

9
10 Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.

11
12 Kalastonhoitomaksulla turvataan Suomessa kala-
13 kantojen hoito ja istutus. Keskusta pitää kestävän
14 kalastuksen edellytysten turvaamista tärkeänä
15 työnä koko Suomessa. Tämän vuoksi puolueko-
16 kous katsoo, että kalastonhoitomaksukertymän
17 tulee vastata sitä tarvetta, jonka vuoksi maksua
18 kerätään.

19
20 Viime vuosina kertymä on ollut selvästi laskussa.
21 Vuosikohtaisten maksujen määrä, joista kertyy
22 valtaosa kalastonhoitomaksukertymästä, on vii-
23 meisen 20 vuoden aikana pudonnut yli kolman-
24 neksen, eli noin 300 000 kappaleesta noin 190
25 000 kappaleeseen. Maksun korotukset eivät ole
26 riittäneet paikkaamaan maksumäärästä aiheutuvaa
27 menetystä.

28
29 Puoluekokous katsoo, että on tärkeää turvata
30 oikeus kalastaa mahdollisimman monelle suoma-
31 laiselle. Tällöin maksun suuruus ei saa muodostua
32 kenellekään kohtuuttoman suureksi. Maksupohjan
33 laajentamista voidaan siksi pitää hyväksyttävänä
34 toimenpiteenä.

35
36 Puoluekokous pitää tärkeänä, ettei maksuvelvolli-
37 suutta uloteta jatkossakaan alaikäisiin kalastajiin.
38 Lasten ja nuorten kalastukselle ei pidä asettaa
39 esteitä, sillä kalastus on tärkeä harrastus ja olen-
40 nainen osa suomalaista elämänmuotoa ja kulttuu-
41 riperintöä. Sitä on vaalittava ja vietävä eteenpäin
42 sukupolvelta toiselle.

309. Keskustaopiskelijat: Vaelluskalojen asema Suomessa turvattava

46
47 Vaelluskalojen asema Suomessa ei ole tällä hetkel-
48 lä hyvä ja suurin osa suomalaista vaelluskaloista on
49 erittäin uhanalaisia. Vaelluskalakantojemme ah-
50 dinko johtuu paljolti vesiympäristöjä muuttaneista

toimenpiteistä, kuten jokien valjastamisesta vesivoiman tuotantoon. On tärkeää, että energiayhtiöt osallistuvat vaelluskalojen tilanteen parantamiseen. Monet ympäristömuutosten heikentämät vaelluskalakannat ovat kärsineet myös kalastuksen vaikutuksista vaelluskalojen joutuessa usein sivusaaliiksi muun kalastuksen yhteydessä.

Vaelluskaloilla tarkoitetaan lajeja, jotka syntyvät virtavesissä, viettävät kasvuvaiheen meressä tai järvestä ja palaavat takaisin synnyinalueelleen lisääntymään. Kalastuslaissa vaelluskaloilla tarkoitetaan lohta, järvilohia, taimenta, ankeriasta, tautainta, nahkiaista sekä nieriän, harjuksen ja siian vaeltavia muotoja. Lohi, taimen ja muutkin vaelluskalamme tarvitsevat koski- ja virtapaikkoja lisääntymiseen ja osa myös poikasvaiheen kasvuun.

Keskustaopiskelijat esittävät tähän kriisiin ratkaisuksi suurta panostamista erilaisten kalateiden rakentamiseen sekä virtavesikunnostuksia. Kalatie voi olla tekninen rakenne, jossa kalan kulkua ylöspäin helpotetaan mm. erilaisin allastusratkaisuin. Kalatie voidaan toteuttaa myös luonnonmukaisena tai sitä muistuttavana ohitusuomana. Kunnostuksien avulla levennetään sekä kivitetään uomia, tehdään kutosoraikkoja ja poikasalueita, ja kaivetaan monttuja syvyysvaihtelun lisäämiseksi. Näihin asioihin tarvitaan rahallisia panostuksia, jotta suomalaisesta luonnosta voidaan pitää huolta.

Puoluehallituksen vastausesitys:

Puoluekokous yhtyy aloitteeseen.

Vaelluskalojen luonnollisen käyttäytymisen turvaamiseksi tarvitaan toimia.

Puoluekokous katsoo, että on löydettävä tasapaino kalakantojen luonnollisen käyttäytymisen ja energiainvestointien rakentamisen kesken. Vesivoimalla on erityinen asema uusiutuvana energiamuotona myös tulevaisuudessa. Jo nykyisellään laki velvoittaa uusissa vesivoimainvestoinneissa panostamista kalateihin. Räätelöidyt paikallisiin olosuhteisiin perustuvat ratkaisut ovat ensiarvoisia.

Kalateiden lisäämisen ongelmana on usein lupa-prosessin hitaus. Siihen olisi hyvä saada sujuva käytäntö niin hallinnolta kuin selkeys hakijalle.

Kansallinen NOUSU-ohjelma, jonka tarkoituksena on kalakantojen elvyttäminen, on hyvä esimerkki aktiivisista toimista. Ohjelmassa keskitytään erityisesti kalojen kulkumahdollisuuksien parantamiseen, nousuesteiden poistoon sekä muuttamiseen kaloille soveltuviksi kulkuväyliksi. Ohjelma toteutetaan yhdessä ministeriön, ELY-keskusten sekä energiayritysten kanssa. Puoluekokous katsoo, että ohjelman vahvasta rahoituksesta on huolehdittava tulevaisuudessakin.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31
- 32
- 33
- 34
- 35
- 36
- 37
- 38
- 39
- 40
- 41
- 42
- 43
- 44
- 45
- 46
- 47
- 48
- 49
- 50

Järjestöstrategia

Tahtotila ja strategiset päämäärät, keinot ja menestystekijät

TAHTOTILA: Mitä varten järjestöllinen toiminta on olemassa? Millaista järjestöllistä tulevaisuutta tavoittelemme

- Haluamme muuttaa maailmaa ja rakentaa Suomelle suuntaa Keskustan arvojen ja ihanteiden mukaisesti.
- Olemme innostava yhteisö ja vaikuttava poliittinen kansanliike, joka tarjoaa kanavan ja alustan osallistua ja vaikuttaa.
- Keskustalaisuus on kenen tahansa ymmärrettävissä ja saavutettavissa.

PÄÄMÄÄRÄT

- Keskusta on kenen tahansa saavutettavissa
- Keskusta on paikallisesti läsnä ja vaikuttava
- Keskusta motivoi osallistumaan ja vaikuttamaan

KEINOT

Vahvistamme jäsensuhdetta

- Tarjoamme jäsenyydelle syyn ja tarkoituksen
- Toimimme niin, että uuden jäsenen on helppo tulla mukaan ja hän kokee olevansa tervetullut Keskustan toimintaan
- Tarjoamme jäsenille mahdollisuuksia vahvistaa järjestöllisen ja poliittisen toiminnan tietoja, taitoja ja valmiuksia
- Vahvistamme jäsenlähtöistä ohjelmatyön valmistelua

Lisäämme osallistumista ja vaikuttamista

- Luomme mahdollisuuksia tutustua Keskustaan ja keskustalaisiin ilman jäsenyyttä
- Rakennamme edellytyksiä yhteistyölle ja yhteisölliselle tavalle toimia
- Mahdollistamme jokaiselle halukkaalle mielekkään tavan olla keskustalainen
- Tarjoamme monimuotoisia tapoja vaikuttaa suomalaisten arjessa lähipolitiikan ja valtakunnan politiikan keinoin
- Kannustamme jäseniämme omaehtoiseen organisoitumiseen ja toimintaan erilaisissa teemaverkoissa ja vapaamuotoisissa keskusteluryhmissä
- Luomme perinteisten osallistumisen ja vaikuttamisen kanavien ja alustojen rinnalle digitaalisia ympäristöjä

Parannamme viestintää ja näkyvyyttä

- Sanoitamme Keskustan järjestötoiminnan lisäarvon nykyisille tai potentiaalisille jäsenille niin, että kuka tahansa ymmärtää miksi kannattaa olla mukana, mihin asioihin ja miten voi vaikuttaa
- Näymme joka kunnassa ja kaupungissa sekä toiminnallisesti että viestinnällisesti muillekin kuin Keskustan jäsenille

MENESTYSTEKIJÄT

Toimintakulttuuri

- Toimimme tiiviissä vuorovaikutuksessa jäsentemme kanssa
- Toimimme ratkaisuhakuisesti ja vuorovaikutteisesti yhdessä tekemisen kulttuuria arvostaen
- Vaalimme vapautta toimia paikallisesti parhaaksi katsotulla tavalla yhteisen päämäärän saavuttamiseksi

Johtaminen

- Autamme ihmisiä heidän parhaisiin suorituksiinsa
- Kannustamme ihmisiä löytämään ratkaisuja itse ja yhdessä
- Vahvistamme aitoa kuuntelemista ja keskustelemista

Voimavarat

- Pidämme huolta Keskustan luottamus-henkilöiden ja työntekijöiden (järjestöllisestä) perehdyttämisestä ja osaamisesta
- Keskustalla on käytössään parasta osaamista suhteessa asetettuihin (järjestöllisiin) tavoitteisiin
- (Järjestötoiminnan) Päämäärät ja keinot suhteutetaan olemassa oleviin voimavaroihin

Jatkotyö:Toimeenpano, onnistumisen seuranta ja mittarit

ETENEMINEN

- Puoluevaltuusto tekee päätöksen puoluehallituksen esityksestä strategiasta 27.4.2024
- Toimeenpanosuunnitelma rakennetaan kevään ja syksyn aikana tiiviissä yhteistyössä piirien toiminnanjohtajien ja sisarjärjestöjen kanssa
- Toimeenpanosuunnitelma, onnistumisen seurannan yksityiskohdat ja mittarit päätetään puoluehallituksessa syksyn aikana
- Onnistumisen seurantaa tullaan tekemään mm. seuraavaksi kuvatulla tavalla

KEINOT ja MENES- TYSTEKIJÄT	SEURANTA&ARVIOINTI (MITTARIT)	TODENTAMISEN LÄHDE
Vahvistamme jäsen- suhdetta	• Uusien jäsenten määrä • Jäsenkokemus veto- ja pitovoimasta	• Jäsentilastot, jäsenrekisteri • Jäsenkyselyt • Haastattelut ole- massa olevilla eri foorumeilla (mm. puko, puva) • Järjestötyöryhmän/ -valiokunnan arvi- ointi
Lisäämme osallistu- mista ja vaikuttamista	• Paikallinen aktiivisuus • Aktiivisuus digitaalisissa ympäristöissä • Poliittisen vaikuttamisen mahdollisuu- det järjestön sisällä	
Parannamme viestin- tää ja näkyvyyttä	• Toiminnan tavoitteiden ja merkityksen selkeys eri kohderyhmissä • Viestinnän kohderyhmälähtöisyys ja tavoitavuus	
Toimintakulttuuri	• Jäsenten ja työntekijöiden kokemus toimintakulttuurista	
Johtaminen	• Jäsenten ja jäsenyhdistysten kokemus osallistavasta johtamisesta	
Resurssit	• Tavoitteiden ja voimavarojen tasapaino • Osaamisen ajanmukaisuus ja riittävyys	

SUOMENMAA ON NYT VERKKOLEHTI

Lue ilmaiseksi: www.suomenmaa.fi

Koko maan äänenkantaja –
politiikan journalismia jo vuodesta 1908